

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**NEDİM DİVANI'NIN
KELİME GRUPLARI VE SÖZLÜĞÜ
I**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Firdevs TEMİZEL (AKAR)**

**Enstitü Ana Bilim Dalı : TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı : ESKİ TÜRK EDEBİYATI**

Tez Danışmanı : Doç. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL

EKİM - 2002

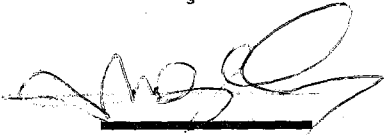
T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

NEDİM DİVANI'NIN
KELİME GRUPLARI VE SÖZLÜĞÜ
I

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Firdevs TEMİZEL (AKAR)

Enstitü Ana Bilim Dalı : TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı : ESKİ TÜRK EDEBİYATI

Bu tez .././2002 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.



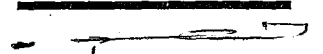
Jüri Başkanı

Doç. Dr. M. MEHMET ERGÜZEL



Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Raide Said



Jüri Üyesi

Doç. Dr. R. R. R. R. R.

ÖN SÖZ

Bugüne kadar Divan Edebiyatı sahasında birçok çalışma yapılmıştır. Biz de Nedim Divanı üzerinde yaptığımız bu çalışma ile Divan edebiyatı araştırmalarına bir katkıda bulunmayı hedefledik. Elbette ki Nedim'in sanatı ve eseriyle ilgili birçok inceleme-araştırma mevcut. Fakat "Nedim Divanı'nın Kelime Grupları ve Sözlüğü" şeklinde bir çalışma daha evvel yapılmadı.

Çalışmamızda Abdülbaki Gölpınarlı'nın neşrini esas aldık. Bunun yanı sıra Doç. Dr. Muhsin Macit'in doktora çalışması: "Nedim Divanı"ndan yararlandık. Kelime grupları bahsinde Leyla Karahan'ın "Türkçe'de Söz Dizimi" isimli eserinden istifade ettik.

Böyle kapsamlı bir tezin konusunu belirleyen ve değerli katkılarıyla ilmi düşüncesimizde ufuklar açan kıymetli hocamız Doç. Dr. M.Mehdi Ergüzel'e teşekkürlerimizi sunarız.

Yalova, 2002

Firdes TEMİZEL (AKAR)

İÇİNDEKİLER

ÖZET	VI
SUMMARY	VII
GİRİŞ	1
1. Nedim'in Hayatı.....	3
2. Nedim'in Edebî Şahsiyeti	5
3. Divan Hakkında Bilgi	7
4. Nedim'in Sanat Anlayışına Tesir Eden Şairler.....	8
5. Nedim Divanı'ndaki Kelime Grupları.....	10
5.1. İsim Tamlaması.....	11
5.2. Sıfat Tamlaması.....	13
5.3. Sıfat Fiil Grubu.....	14
5.4. Zarf Fiil Grubu.....	15
5.5. İsim Fiil Grubu.....	15
5.6. Tekrar Grubu.....	16
5.7. Edat Grubu.....	17
5.8. Bağlama Grubu	18
5.9. Unvan Grubu.....	19
5.10. Birleşik İsim.....	19
5.11. Ünlem Grubu	20
5.12. Sayı Grubu	21

5.13. Birleşik Fiil.....	21
5.14. Kısaltma Grupları.....	24
6. Nedim Divanı'ndaki Cümle Tipleri	71
6.1. Cümlenin Özellikleri.....	71
6.2. Cümle Çeşitleri	72
6.2.1. Yapısına Göre Cümleler	72
6.2.2. Yüklem Türüne Göre Cümleler	75
6.2.3. Yüklem Yeri Göre Cümleler.....	76
6.2.4. Anlamına Göre Cümleler	77
SONUÇ.....	79
BİBLİYOGRAFYA.....	81
METİN	82
SÖZLÜK-DİZİN.....	421
ÖZ GEÇMİŞ	910

ÖZET

Nedim Divanı, kelime grupları, sözlüğü ve cümle tipleri başlıkları çerçevesinde çalışma konumuzu teşkil etmiştir. Çalışmamızın en başında divanın tamamı bilgisayar ortamına aktarıldı. Bu arada kelime grupları ve cümle tipleri ile ilgili tespitler yapıldı. Son olarak da divanda geçen kelimeler ve tamlamalar Nedim'in kullandığı anlamları doğrultusunda sözlük hâline getirildi.

Zengin bir kelime kadrosuyla dikkatimizi çeken divan üzerinde daha önce böylesine bir çalışmanın yapılmamış olması divanı heyecan ve merakla incelememizin bir başka sebebi olmuştur. Temennimiz, bu tezin edebî sahada yapılacak çalışmalara ve farklı ufuklardaki düşüncelere esin kaynağı olmasıdır.



SUMMARY

Nedim's collected poems is forming our subject of study with in the headline of the world groups, lexicons dictionaries and kinds of phrases types of sentence. At the beginning of our study, the whole of Divan is loaded to the computer. In the meantime the determinations concerning words which are passing in Divan are ordered as a form of dictionary. The another reason for scrutinizing, with a great interest and excitement, the Divan which is called our attention to its rich word phrases was that there hasn't done any study on it till now like that one this one. Our wish is that this thesis will be the source of inspiration to the different perception of ideas and the studies which are going to do in the field of literary.



GİRİŞ

"Zâhirde eğerçi cümleden ednâyız
Erbâb-ı nazar yanında lîk a'lâyız
Saymazsa hisâba n'ola ahbâb bizi
Biz zümre-i şâirânda müstesnâyız"

T.S. Eliot'a göre sanat veya şiir; içinde yaşadığımız kaosa, inanabileceğimiz bir düzen getirmek, bu düzen duygusunu içimizde uyandırarak bizi kendimize ve dış dünya ile barıştırmak ve bizi Virgilius'un Dante'yi terk ettiği noktada yani mutlak görüş açısının sınırlarında bırakmak görevine sahiptir.¹

Şairin ve şiirin birinci görevi milliliğini kaybettirmeksizin bir kültürün yeni şuur seviyelerine ulaşmasını sağlama; bir millete hem o milletin kendi sosyal şahsiyetini hem de yabancı unsurları sunarak hizmet etmek ve onu medenileştirmektir. Şair ve şiire düşen diğer bir görev de bir milletin dilini hem muhafaza etmek hem de geliştirmektir. Şair bir kültürün duygu ve düşünce inceliklerini ifade ederken, bizim hissedip de ifade edemediğimiz tecrübelerle dilde anlam kazandıran, dili zenginleştiren kişidir.²

Eliot'a göre olgun bir kültür, kendisini meydana getiren unsurlar arasında tam bir denge kurmuş olan ve kendi değerlerinin farkında olan kültürdür. Olgun bir dil ve olgun bir dinamiğin ise olgun bir kültürün mahsulü olabileceğini vurgulayan Eliot, olgun bir dilin, kendisini konuşan milletin duygu ve düşünce inceliklerini ifade edebilen bir dil olduğunu söylemiştir. Klâsik bir şair hem böyle bir dilin mahsulüdür; hem de bu dilin dehasını gerçekleştirilebilen kişidir.³

Klâsik kavramıyla ilgili olarak Cemil Meriç, Saint-Beuve (1804-1869)'nin şu görüşlerini aktarır: "Ben klâsiğin şöyle tarif edilmesini isterdim: İnsan zekâsını zenginleştiren,

¹ T.S. Eliot, *On Poetry and Poets*, s. 87.

² *age*, s. 15-25.

³ *age*, s. 55.

soyumuzun ortak hazinesine yeni değerler katán, açık seçik bir hakikat bulan; tanıdığımızı, her köşesini taradığımızı sandığımız insan kalbinde, ezelden beri mevcut bir tutkuyu gün ışığına çıkararak; düşüncesini, gözlemine, buluşunu, geniş ve büyük, ince ve mâkul, sağlam ve güzel bir biçimde ifade edebilen; kendine has üslûpla herkese seslenen yazar. Zıppıktı kelimelere iltifat etmeyen bir üslûp; hem yeni, kadim ve çağın kolayca çağdaşı."⁴

Cemil Meriç, bu görüş doğrultusundaki fikrini şöyle ifade eder: "Klâsik deyince hatıra ilk gelen: ölçü, itidal, bilgelik ve akıl. Bu manada gerçek klâsikler orta çapta yazarlardır; dürüst, oturmuş, zarif, daima berrak yazarlar."⁵

Ahmet Mithat Efendi, klâsik eserlerin niteliklerini şöyle belirtir:

1. Klâsik bir eserin konusunda temizlik ve doğruluk olmalıdır.
2. Yazara biçimi ve üslûbuyla güzel ve açık olmalıdır.
3. Anlatılmak istenen kolay anlaşılır olmalıdır.
4. Üzerinde durulan düşünce bakımından bir değer taşımalı, çoğunluk tarafından değer verilen dinî, tarihî ve ahlâkî normlara aykırı olmamalıdır.
5. Bütün bu nitelikleriyle gelecek nesillere bırakılabilecek ve insanlığın faydalanabileceği sevilen, beğenilen eserler olmalıdır.⁶

Bu özelliklere göre, tezimizin konusunu teşkil eden divanın müellifi Nedim de klâsik sanatçılardandır.

Klâsik şiirimizde müstesna bir yeri olan Nedim'in Divan'ını konu olarak seçmemizin sebeplerinden biri de şairimizin klâsik şiire getirdiği yeniliklerdir. O, Atilla İlhan'ın: "Bin senelik sesimizdir." diye tanımladığı Divan şiirine gerek şekil gerek mana itibariyle farklı bir

⁴ Cemil Meriç (1998), *Kırk Ambâr*, İletişim Yayınları, İstanbul, s. 50.

⁵ *age*, s. 50.

⁶ Ramazan Kaplan, *Klâsikler Tartışması*, AKM Yayınları, Ankara, s. 25.

boyut kazandırmıştır. Banarlı, Nedim'in bu yönüyle ilgili olarak şunları söyler: "Sanatının ana çizgileriyle Nedim, divan şiiri üslûbundan uzaklaşmış değildir. Fakat bu uzun ömürlü klâsik şiirin, yaratıcılığı hudutlandıran bütün kaidelerine de kayıtsız şartsız bağlı kalmak uysallığını göstermemiştir. Onun şiirlerinde on altıncı yüzyıl saltanatını bir süs ve şekil ihtişamı içinde terennüm eden Bakî'nin aşırı plasticitesi bulunmadığı gibi, belki en gösterişli örneklerini Nâilî'nin kalemi ile veren 'üstâdâne beyân tarzı' da mevcut değildir. Gerçi Nedim, tarihi çok eski olan bu sanat geleneğine, tabîî birr söyleyişle uyarak şiirlerinde kelime sanatlarına da yer vermiştir. Fakat biz Nedim'i bu gibi üslûp hünerlerinden ziyade gerçekten duyurucu vasıflar taşıyan şiirlerinin mimarîsindeki ses ve söz anlaşması ile sevmekte; 'yeni mazmunları, ince ve zevkli hayali, şuh ve açık söyleyişi, bilhassa temiz ve âhenkli lisanıyla' onun diğer bütün divan şairlerinden ayrıldığını gökmekteyiz. Nedim'in duygu ve manayı kelime oyunları ile feda etmeyen, fakat söz sanatındaki her türlü ustalıkları 'tabîlik'le birleştirmeye muvaffak olan açık, sade ve samimî bir üslûbu vardır."⁷

Nedim'i ve onun sanat anlayışını daha iyi anlayabilmek için onun hayatına ve edebî yönüne şöyle bir göz atalım:

1. NEDİM'İN HAYATI (1681-1730):

Divan edebiyatının taze dilli ve hoş söyleyişli büyük şairi Nedim, doğma büyüme İstanbulludur. Baba ve anne taraflarından soylu ailelere bağlanır. Bilginler (ulema) zümresinden olup ömrü boyunca müderrislik yapmıştır. 1730 yılında, yetmiş yaşlarında öldüğü zaman Sekban Ali Bey medresesinde müderris bulunuyordu.

Şairlik şöhreti 18. yüzyıl başlarında, yayılıp genişledi. Önce Sadrazam Ali Paşa'dan yardım ve iltifatlar gördü. Fakat onun asıl koruyucusu, 1718 ile 1730 yıllarının seçkin sadrazamı Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'dır. Nedim, hâfızıkütüp olarak İbrahim Paşa sarayına girdikten sonra bu zevksever aydınlık ve imarçı vezirin en yakın bir dostu oldu. Hem ilmiye mesleğinde çabucak yükselmek hem de Sultan III. Ahmed'in şereflendirdiği en yüksek

⁷ Nihad Sami Banarlı, *Kültür Köprüsü*, s. 121.

meclislere davet olunmak imkânı buldu. Zevklî yaşamayı ve eğlenmeyi çok seven Nedim'in gönlünce bir hayata bu sayede kavuştuğu söylenebilir.

Nedim şiiriyle olduğu kadar, hoş sohbeti, zarif nükteleri, neşeli tabiatı ile de aranıp seviliyordu. Kendileri de birer şair olan padişahla sadrazam, onun şiirlerini beğeniyor, yazdığı övgülerden ayrıca hoşlanıyorlardı. Sınırlarda geçici bozgunlar ve zaferler oluyor; Anadolu'yu Celâlî eşkıyası tüketiyor, İstanbul halkı gittikçe fakirleşiyordu. Ama saray ve konaklarda sanki bir çağ bitiminin lük ve şatafat dolu şenlikleri yapılıyordu. Lâleler ateş pahasına çıkıyor. İstanbul kibarları, göz alıcı Lâle Devri zevklerini yaşıyor ve zamanına ruh veren şair Nedim'e hediyeler, ihsanlar yağıyordu. Resmî ve özel ziyafetlere, helva sohbetlerine katılıyor; Çırağan şenliklerinde Nedim. asla tatmin olmaksızın ve "yeter" demeksizin dünya zevklerini tadıyordu.

Ne yazık ki Lâle Devri, hem zevksever ve güçsüz III. Ahmed için, hem onun savaşı sevmeyen sadrazamı için top ve tüfek ateşiyle uyartılan adamların rüyası gibi sonuçlandı. Günlerden perşembe idi (28.9.1730). Her taraf Cuma tatiline gireceğinden büyükler zevk âleminin hazırlıkları içindeydiler.

17. Yeniçeri ortasından Patrona Halil, halkın İbrahim Paşa'ya duyduğu yanlış nefret hislerini kabartarak etrafına birtakım maceracıları topladı. Dört gün süren yağmacı ve kanlı bir ayaklanmadan sonra saray kapılarına dayanarak sadrazam ve adamlarının kellesini istediler. III. Ahmed çaresiz kalarak, maalesef sevgili vezirini boğdurttu, İbrahim Paşa'nın cesedi bir öküz arabası üstünde saraydan çıkarılıp âsilerin vahşetine terk edildi.

Az sonra Sultan Ahmed de tahttan indirildi. Lâle Devri, böyle kanlı şekilde biterken o çağın Kâğıthane, Alibeyköyü, Defterdar, Bebek, Beşiktaş, Çubuklu gibi yerlerde kurduğu sanat ve zevk örneği saray, köşk, kasr ve çeşmeler de yağma ediliyor, yakılıp yıkılıyordu.

Şair Nedim ise bu kargaşalık içinde ölmüştür. Belki geçici bir cinnete tutularak, belki ansız bir kanamadan, belki de âsilerden kaçmak isterken Beşiktaş'taki evinin damından düşmek veya kendini aşağıya atmak suretiyle ölmüştür. Nasıl öldüğü kestirilemiyor, fakat o isyandan

sonra Nedim'in hayatta olmadığı anlaşılıyor. Mezarı, Karacaahmed'de 8. adada Üsküdar-Kadıköy yoluna bakan tarafta Altınbezer'in arkalarındadır.⁸

2. NEDİMİN EDEBÎ ŞAHSİYETİ:

Yalnız inkılâp ruhu taşıyan, ışıklı bir tarih devrinin değil aynı zamanda yeni ve canlı bir edebiyat cereyanının da mümessili olan Nedim, Türk edebiyat tarihinde pek hususî bir mevkiye sahiptir.

On sekizinci yüzyılda Osmanlı idarecilerinin medeniyet anlayışında -kısa bir zaman için bile olsa- kendini gösteren yenilik ruhunun Türk edebiyatında da birtakım akisler uyandıracak pek tabîî idi. Yüzyılın edebiyatına yeni bir renk ve hareket vererek ona ictimaî hayattan ve meselâ "Lâle Devri"nin yarattığı zevk ve neşeden; serbestlemek ihtiyacından alınacak tesirlerle daha millî ve daha mahallî kıymetler katacak bir sanatkârın zuhûru beklenilmez bir hadise değildi. Bilhassa on yedinci yüzyılda büyük bir gelişme göstermiş olan Türk halk edebiyatının divan şiiri ile ölçülemeyecek derecede millî, ictimaî hususiyetler taşıması ve bu edebiyatın sesini yüksek zümreye ulaştırabilecek bir hâle gelmesi gibi sebepler; münevverlerin halk zevkini hakir görmek şöyle dursun, yavaş yavaş bu zevke yaklaşımları gibi hayırlı neticeler veriyor ve edebiyatımızda bütün bu tesirler altında yetişecek bir sanatkârın zuhurunu müjdeliyordu. Bu sanatkâr, devrinin ve muhitinin ictimaî hayatı içerisine girebilmiş; divan şiirinin kıymetlerinden fedakârlık yapmamakla beraber, onun fazla kemikleşmiş kaidelerinden kendini kısmen olsun kurtarabilmiş; bilhassa halk zevkini, halk ruhunu kavrayarak halk tabirlerinden, hal söyleyişinden hoşlanarak edebiyata bu kıymetleri de getirmeğe cesaret edebilecek, serbest ruhlu, bilgisinden ve zevkinden emin, zekî bir sanatkâr olacaktı.

İşte Nedim, Türk edebiyatında "mahallîleşme cereyanı" denilmekte olan böyle bir edebî cereyanın baş sanatkârıdır.

⁸ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul 2002, s. 718-719.

Kasideleri, gazelleri ve bilhassa şarkılarıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun belirli bir zevk ve ihtişam devri olan Sâdâbâd senelerini hâlâ yaşatan Nedim'i divan şiirinde "Nedim Mektebi" diye anılabilecek yeni bir edebî ekolün kurucusu ve en büyük şairi olarak tanımak lâzımdır.

Nedim, şiirlerini; yaşadığı devrin içinde bulunduğu muhitin arasında yaşadığı topluluğun hareket ve heyecanlarından aldığı ilhamlarla yazmıştır. Bu münasebetle bütün divan şairlerimiz içinde zamanını ve muhitini tasvir ve terennüm etmiş olan en büyük şair Nedim'dir. Bundan dolayıdır ki, onun pek çok şiirlerinde on sekizinci yüzyıl İstanbul'unun güzel ve sıcak bir köşesini bulmak; imparatorluk başkentinin bu ışıklı köşelerinde bir hayat, bir cemiyet, bir sanat macerasının kımıldandığını görmek ve seslendiğini duymak mümkündür.

Bir İstanbul çocuğu olan Nedim, Türk şiirinde İstanbul'u edebîleştiren "ilk şair" olmak vasfına herkesten çok lâyıktır.

Nedim'in büyük bir yakınlık duyarak benimsediği halk inanışları, halk tabirleri, halk âdet ve ananeleri, nihayet bunların en güzel bir ifade vasıtası olan halk dili onun eserlerine hiçbir "divan şairi"nin varamadığı bir güzellik vermiştir.

O kadar ki, halk dilini ve halk tabirlerini kullanmakla da kanamayan bu şairimizin, aruz vezni ve klâsik nazım şekillerini bir yana koyarak, hece vezniyle ve koşma şekli ile manzume yazmağa kalkışması, ondaki halka iniş temayülünün ve millî zevkin en açık bir şahididir. Divan edebiyatına Türklerin verdiği nazım şekilleri düşünülürken nasıl her şeyden önce şarkı şekli hatırlanırsa; şarkı denilince de hatıra gene her şeyden önce Nedim'in şarkılarının gelişi, onun millî olan bu şiir tarzında da niçin o kadar muvaffak olduğunu anlamamızı kolaylaştıracak sebeplerden biridir.

Fakat ister halk zevki ve halk söyleyişiyse ister divan tarzı söyleyişiyse olsun, Nedim'in Türk şiirindeki en büyük başarısı, çok defa "öz şiir"e örnek diye gösterilebilecek ölçüdeki mısralarını ören ses ve söz anlaşmasının doğurduğu eşsiz musikide hakiki bir "şairane söyleyiş"tedir. Meselâ bir aşk meclisinde, sevilen güzele; "kadehlerin kırılacağını, şarabın

döküleceğini düşünmeyecek kadar serbest ol, serbest dolaş" demekte belki hiçbir ileri şiirlik yoktur. Fakat aynı sözleri:

"Ayağını sakınarak basma aman sultânım
Dökülen mey kırılan şîşe-i rindân olsun"

hâlinde söylemek, işte Nedim'de sık sık karşılaşılan bir "söyleyiş ustalığı", bir "öz şiir" hamlesidir.

Bütün bu hususiyetleri dolayısıyla Nedim, Türk dili edebiyatının en büyük şairlerinden biri, devrinin bilhassa Lâle Devri'nin en kudretli müterennimi ve Türk edebiyatındaki mahallîleşme cereyanına esaslı bir hız veren en yerli divan sanatkârıdır.⁹

3. DİVAN HAKKINDA BİLGİ:

Nedim'in edebiyata ait yegâne eseri Dîvânıdır. Şair münacat ve na't vadisinde manzume yazmadığı için Dîvânı kasidelerle başlar. Bu kasideler umumiyetle Üçüncü Ahmed'e, Şehit Ali Paşa'ya ve bilhassa Damad İbrahim Paşa'ya yazılmış kasidelerdir. Bu tebriknâmeleri ve Ebced hesabıyla düşürülmüş tarihleri ile ihtiva eden bu kısım Nedim Divanı'nın büyük bir bölümünü teşkil eder. Nedim'in kasideleri bilhassa nesibleri bakımından güzel ve orijinaldir. Şair bu kaside başlangıçlarında bile daha çok tabiat güzelliklerini ve aşk duygularını terennüm etmiştir. Bu kasidelere bahar, kış tasvirleri, İstanbul'un tabîî ve medenî güzellikleri, helva sohbetleri, Sâdâbâd eğlenceleri, Çerâğân safaları gibi mevzularla ve daha çok gazel mevzuu olacak duygularla başlanılmıştır. Kasideye girişteki bu hareket, Nedim'in ancak yaşama zevkleri ile tabiat güzellikleri ile uygulanan ruhunun eseridir. O kadar ki şair, Sâdâbâd'ın inşası, Revan fethi gibi haklarında kaside yazılması gereken hadiseler için bile kaside yerine gazel veya şarkı yazmıştır. Divan şiirinin daha başka nazım şekilleriyle de söylenilmiş birkaç güzel şiiri de ihtiva eden Nedim Divanı'nın en güzel şiirleri güzeller ve

⁹ age, s. 120

şarkılarıdır. Şair bazı gazellerinde bütün o asırlar şairleri gibi nazirecilik modasına kapılmış görünürse de bu gazellerin hemen hepsinde sanatkârın kendi şahsiyetini belirten kuvvetli hamleler, hususî söyleyişler, yeni ve zarif buluşlar, ince ve orijinal tasvirler vardır. Şarkılarına gelince: Divan şiirinde Türklerin kıymetlendirdiği bu nazım şekli, Nedim ile Divan Devri'ndeki kemal mertebesine erişmiştir. Raks eder gibi yazmak, terennüm eder gibi söylemek kudretini gösteren şair, şarkı nevini, kendi ruhunu seslendirmek için pek elverişli bulmuştur. Nedim Divanı'nda şakrılar bölümünden sonra rubâîler, kıt'alar, birtakım matla' beyitleri ve müfretlerden mürekkep bir bölüm daha vardır. Bunlardan başka Nedim'in birtakım Farsça şiirleri, Çağatay Türkçesiyle yazılmış bir gazeli vardır. Şairin hece vezni ile söylediği "türkü", Divanının "şarkılar" bölümündedir. Hâfız, Enverî gibi tanınmış bazı İran şairlerinden takdirle bahseden Nedim, kendisinden evvelki büyük Türk şairlerini de pek iyi tanıdığını gerek tazminleri, tahmis ve taştirleri, gerek nazireleri, gerekse onlar hakkındaki manzum fikirleriyle ifade etmektedir.¹⁰

4. NEDİM'İN SANAT ANLAYIŞINA TESİR EDEN ŞAİRLER:

Nedim'de Fuzulî yanıklığına meyledecek bir bünye yoktur. Nefî'nin haşmet ve debdebe tarafına temayülü de yoktur. Gündelik hayata çok bağlı olan şair, Fehim, Nailî muakkiplerinde görülen mustarip idealizmi ve engin istîğnayı da kendi karakterine uygun bulmamıştır. Hatta onların asil mısralarının sanatkârane ritmini de benimsememiştir. Onda esas, tabîlik ve normal hayata uygunluktur. Fakat dilinin açıklığına, ifadesinin billur gibi berraklığına rağmen şiirde sadelik yoluna da girmiş değildir. O kendisinin de söylediği gibi tam bir Bakî varisidir; Dil itibariyle müttekâmil, ruh itibariyle de modern Bakî. Daha doğrusu epik tarafı az çok ihmal edilip, aşk ve hayat tarafı büyütülen Bakî.

Nedim'in geriye doğru benzerleri aranırca karşımıza muhtelif hisseli birçok şairler çıkar. Onun kendinden önceki bütün divan şiirini şuurla tetkik ettiğine, her şairden kendine uygun bir şey aldığına şüphe yoktur. Denebilir ki Ahmet Paşa'dan Nabî'ye kadar üç asırlık divan şiiri Nedim'i yetiştirmek için çalışmıştır ve Nedim bu tekâmül içinde bir tarzın zirvesi olarak

¹⁰ age, s. 126-127.

diğer zirveler arasına katılmıştır. Fakat onu meydana getirme bakımından bir numaralı usta Bakî, ikincisi Nefî'dir. Nükte ve zarafet bakımından Bakî'ye bağlanan Nedim, ruh coşkunuğu ve canlı ifade bakımından da Nefî'ye yakındır.

Dil ve tabîlik bakımından da Nabî tekâmülü Nedim'e intikal etmiştir. Nedim kaside ve gazellerinin birçok tabî ve samimi ifadeli yerlerinde doğrudan doğruya Nabî muakkibidir. Bunlardan sonra en yakın akrabalığı Sabit ile dir. Yakın Sabit'in bir hayli âdilıklarına mukabil Nedim'deki temiz zevk, onun bütün mısralarını, renk ve ritm bakımından, âdilikten kurtardığı gibi nüktelelerini de soğukluk iğrençliğe hiç düşürmemiştir ve yine Sabit'teki istihzaya ve hovardalığa kaçan habîs ruha mukabil Nedim'in ruhundaki engin ve coşkun samimiyet bütün şiirleleriyle birlikte en açık mısralarının üzerine bile kesif bir nezahat tülü çekmiştir. Bu hususiyetle Nedim, Sabit çıkırından ayrılmış, Sabit'te bulunmayan dehasının inzimamiyle de kendi tarzının en büyük mümessili olarak Fuzulî, Bakî, Nefî ve Nabî zirveleri arasına karışmıştır.¹¹

¹¹ Vafî Mahir Kocatürk, *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara 1970, s. 518.

5. NEDİM DİVANINDAKİ KELİME GRUPLARI

Çalışmamızın neticesini ve topladığımız malzemeyi sunmadan evvel kelime grupları, sözlükbilim ve cümle tipleriyle ilgili bir ön bilgi vermeyi uygun gördük:

Kelime grupları ve cümle tipleri bahsinde Leylâ Karahan'ın "Türkçe'de Söz Dizimi" isimli kitabını dayanak noktamız olarak kabul ettik. Karahan, kelime gruplarını: "Kelime grubu, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu veya bir hareketi karşılamak üzere, belirli kurallar içinde yan yana gelen kelimeler topluluğudur."¹² diye tarif eder. Ayrıca: "Kelime grupları;

1. Tek kelime ile karşılanmayan varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri karşılar. Meselâ, 'ipek böceği, fotoğraf makinesi, telefon etmek, kör olmak' gibi varlık ve hareket isimlerinin dilimizde tek kelimelik karşılıkları yoktur.

2. Varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri, anlamlarını genişleterek belirterek, pekiştirerek, niteliyerek karşılar.

'Çocuk,/çiçeği/arkadaşına/uzattı.' cümlesini, 'Küçük çocuk,/elindeki kır çiçeklerini/çok sevdiği arkadaşına/uzattı.' şeklinde varlıkların niteliklerini belirterek de ifade edebiliriz."¹³ der.

Bunlara ilâve olarak kelime gruplarının özelliklerini şu şekilde sıralar:

"a. Kelime grupları, cümle ve diğer kelime grupları içinde, tek kelime gibi isim, sıfat, zarf ve fiil görevi yapar.

'Dallarda uzanan hışırtılar,/ağaçtan ağaca sürüklenerek,/ormanın kızıl derinliklerinde/kayboluyordu.'(Bize Göre)

'Dallarda uzanan ₁ hışırtılar, /ağaçtan ağaç ₂ sürüklenerek /ormanın kızıl ₃ derinliklerinde /kayboluyordu' (Bize Göre) ₄

Bu cümlede, ibrici ve üçüncü kelime grubu isim, ikinci kelime grubu zarf, dördüncü kelime grubu da fiil görevi yapmaktadır.

b. Kelimelerin grup içindeki sıralanışı kurallıdır. Görev bakımından birbirine denk olmayan unsurların bulunduğu bir kelime grubunda ana unsur, genellikle grubun sonundadır. 'yemyeşil

¹² Leyla Karahan, *Türkçe'de Söz Dizimi*, Ankara 1995, s. 11.

¹³ *age*, s. 11.

ovalar' ve 'kuş sesleri' tamlamalarında, grubun ana unsurları olan 'ovalar' ve 'sesleri' kelimeleri sonda, yardımcı unsurları olan 'yemyeşil' ve 'kuş' kelimeleri ise başta.

c. Kelime gruplarında unsurların sırası, konuşma ve şiir dilinde bozulabilir.

'Sırtına Sakarya'nın Türk tarihi vurulur.' (Şiirlerim)

ç. Kelime gruplarının diğer kelime ve kelime gruplarıyla ilişkisi grubun sonundaki çekim ekleriyle sağlanır. Çekim eki, bağlandığı kelimeye değil, o kelime grubuna aittir.

'Çalışkan insan, /kendi varlığında hüküm süren bir âhengi/bütün kâinata/nakleder' (Beş Şehir)

Bu cümlede, birinci kelime grubu çekim eki almamış, ikinci kelime grubu '-i' yükleme eki ile, üçüncü kelime grubu da '-a' yaklaşma eki ile fiile bağlanmıştır.

d. İki den fazla kelimeli kelime gruplarında iç içe geçmiş, birbirini tamamlayan başka kelime grupları bulunur. 'küçük odadaki mumur /soluk ışığı' isim tamlamasının birinci unsuru sıfat

tamlamasıdır. 'küçük odadaki/mum' tamlamasının birinci unsuru 'küçük oda' da bir sıfat tamlamasıdır.

e. Kelime gruplarının vurgusu, grubun yapısına göre değişir. Vurgu, başta, sonda veya sondan bir önceki kelime üzerinde olabilir. Bazı gruplarda, bütün unsurların vurgusu aynıdır.

Türkçe'de başlıca şu kelime grupları bulunur:

5.1. İSİM TAMLAMASI:

Bir isim unsurunun, iyelik sistemi içinde bir başka isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur.

Özellikleri:

a. İsim tamlamasında birinci unsur, ikinci unsura ilgi hâli ile bağlanır. Bu hâl, zamirlerde ekli, isimlerde ise ekli veya eksizdir. Tamlamanın ikinci unsuru daima iyelik eki taşır.

isim unsuru(+ilgi eki)+isim unsuru+iyelik eki=isim tamlaması

köy+yol+u=köy yolu

biz+im+ses+(i)miz=bizim sesimiz

b. Bu tamlamada ana unsur, sonda bulunur. Birinci unsur tamlayan, ikinci unsur tamlanandır.

mayısın /taze rüzgârı (Kendi Gök Kubbemiz)

c. Birinci unsuru ilgi eki taşıyan isim tamlaması 'belirli isim tamlaması'dır.

'çiçeğin /kokusu, kuşun /sesi' tamlamalarında tamlayan, belirli bir nesneyi göstermektedir.

Bu tamlamada, birinci unsur belirtme görevi yapar.

Belirli isim tamlamasının unsurları, şiir dilinde yer değiştirebilir:

'Bıraktım ardını yıllarca koştuğum hevesin.' (Mehmet Çınarlı)

ç. Birinci unsurunda ilgi eki bulunmayan isim tamlaması, 'belirsiz isim tamlaması'dır.

Ihlamur ve gül/kokusu (9. Hariciye Koğuşu)

ahududu/şerbeti (Bize Göre)

Şiir dilinde, belirli isim tamlamasının unsurları yer değiştirebildiği hâlde, belirsiz isim tamlamasının unsurları yer değiştiremez.

d. Birinci unsuru özel isim olan 'İstanbul şehri', 'Türk dili', 'Tuz Gölü' gibi isim tamlamaları, şekil bakımından 'belirsiz isim tamlaması' iseler de anlam bakımından 'belirli isim tamlaması' özelliği taşır.

Birinci unsur cümle olan isim tamlamaları da anlam bakımından 'belirli isim tamlaması'dır:

'Kiralıktır /levhası' (Seçme Hikâyeler)

e. 'hanımeli, yüzbaşı, yayınevi' gibi bazı birleşik kelimeler, belirsiz isim tamlaması kuruluşundadır.

f. Belirli isim tamlaması, bir başka belirli isim tamlamasının kuruluşuna tamlayan unsur olarak katılabilir. Böyle bir yapıda üç isim unsuru bulunduğu düşünülmemelidir.

'denizin sularının /serinliği' (tamlayan: denizin suları)

g. Bir isim tamlaması, başka bir isim tamlamasında tamlanan unsur olarak görev yaptığında, kendi iyelik ekini değil, ana tamlamanın iyelik ekini taşır.

'şiir dünyası → onun/şiir dünyası

ğ. Tamlanan unsuru sıfat fiil veya sıfat fiil grubu olan bir isim tamlamasında, tamlayan unsur daima ilgi eki taşır.

'önündeki mezarın /birden yeşil nurlarla tutuştuğu (Seçme Hikâyeler)

h. İsim tamlamasının tamlayan ve tamlanan unsurları, kelime grubu olabilir7:

'gurbet duygusunun/hem kaynağı hem de sembolü' (Büyük Türkiye Rüyası)

(tamlayan: isim tamlaması, tamlanan: bağlama grubu)

ı. İsim tamlamasında, birden fazla tamlanan ve tamlayan unsur bulunabilir:

'yirmi senenin /yazları, kışları, fırtınaları, güneşleri' (Seçme Hikâyeler)

i. İsim tamlaması, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar:

'Bitip tükenmeyecek gibi görünen beyazın en ağır köyü bastırması, boğmuş' (Azap Toprakları)
 j. Belirli isim tamlamasında vurgu, her iki unsurda da aynı ölçüdedir. Belirsiz isim tamlamasında ise vurgu birinci unsur üzerinde bulunur.

5.2. SIFAT TAMLAMASI

Bir isim unsurunun bir sıfat unsuruyla nitelendiği veya belirtildiği kelime grubudur.

sıfat unsuru+isim unsuru=sıfat tamlaması

verimli+topraklar=verimli topraklar

Özellikleri:

a. Sıfat tamlamasında ana unsur isimdir, sonda bulunur. Sıfat, yardımcı unsurdur; isim önünde yer alarak ismi tamamlar. Yani sıfat tamlayan, isim tamlanan unsurdur.

'pembe çiçekli /bademlik' (Dağa Çıkan Kurt)

gecesi sümbül kokan/İstanbul (Şiirlerim)

b. Bu tamlamada, isim ve sıfat unsuru eksiz birleşir. İki unsur da gruplaşmayı sağlayan herhangi bir ek taşımaz.

c. Tamlayanı sıfat fiil veya sıfat fiil grubu olan bir sıfat tamlamasında nesne, hareket niteliği ile tamamlanır.

'Ufukları ormanlarla, dağlarla çevrilmiş/ıssız vadi' (Seçme Hikâyeler)

ç. Bu tamlamada, unsurların biri veya hepsi kelime grubu olabilir.

'ay ışığındaki/büyülü şeffaflık ve nur' (Dağa Çıkan Kurt)

(sıfat unsuru: isim tamlaması, isim unsuru: sıfat tamlaması)

d. Bir sıfat tamlamasında, ismi niteleyen aynı türde birden fazla sıfat unsuru bulunabilir.

'kesici, dondurucu/bir karayel fırtınası' (Dağa Çıkan Kurt)

e. Bir sıfat tamlaması, başka bir sıfat tamlamasının kuruluşuna sıfat veya isim unsuru olarak katılabilir. Tamlamaların iç içe girdiği bu yapıda unsurlar birbirine karıştırılmamalıdır.

'şu/gözlüklü adam' sıfat tamlamasında, isim unsuru olan 'gözlüklü adam', belirtmekte.

'gözlüklü' sıfatı da 'adam'ı nitelemektedir. Bu tamlamanın yapısı 'şu gözlüklü adam' şeklinde düşünmek doğru değildir.

f. Nesnenin neden yapıldığını belirten 'demir kapı, cam bardak, mermer köşk' gibi tamlamalar isim tamlaması değil, sıfat tamlamasıdır.

g. Sıfat ve zarfların anlamlarını, miktar ve derece bakımından tamamlayan zarfların meydana getirdikleri kelime grupları da bir sıfat tamlamasıdır.

en/tatlı, çok/güzel, pek/doğru

ğ. 'akciğer, Akdeniz, karabiber, başbakan' gibi birleşik kelimeler, sıfat tamlaması kuruluşundadır.

h. Sıfat tamlaması, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

Ağacın dibindeki adam gölgelere bürünmüştü. (Makina)

ı. Grubun vurgusu, birinci unsur üzerindedir.

5.3. SIFAT FİİL GRUBU:

Bir sıfat fiil ile bu sıfat fiile bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur.

Özellikleri:

a. Grubun ana unsuru sıfat fiildir, sonda bulunur. Grupta yüklem görevi yapan sıfat fiilin anlamı, bir veya birden fazla unsurla tamamlanır. Bu unsurlar, cümlede olduğu gibi, özne, nesne, zarf ve yer tamlayıcısı diye isimlendirilir.

'her içine girdiği odaya/bir şefkat scrinliği/getiren (bu kız)' (Bize Göre)

Bu grupta, özne az kullanılır. Özne olan unsur, iyelik eki taşır.

'bütün hayalleri /yıkılmış (insanlar)'
ö y (sıfat fiil)

b. Sıfat fiil grubu, cümle ve kelime grupları içinde, isim ve sıfat görevi yapar.

Bu eseri tamamlamak için ne kadar çabaladığını hiç kimse bilmiyordu. (isim)

Sabrından saray yapan sultanları bilirim. (Çağ Sürgünü)

c. 'Vatansever, çöpçatan, cankurtaran' gibi bazı birleşik kelimeler, sıfat fiil grubu kuruluşundadır.

ç. Grubun vurgusu, sıfat fiilden önceki unsur üzerindedir.

b. -ma/-me ve -ış/-iş ekleri ile yapılmış hareket isimleri de isim fiil grubu kurabilir. (Ancak bu eklerin aslında iş isimleri yaptığı unutulmamalıdır)

'halk sanatına, /halk ağzına, /halk hayatına /daima /açık olma' (Yaşadığım Gibi)

'İstanbul'u alarak /Bizans İmparatorluğunun yerini /yerleşiş. (Aziz İstanbul)

c. Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim görevi yapar.

Al sana, derya gibi sonsuz Karacaahmet! (Şiirlerim)

ç. Grubun vurgusu, hareket isminden önceki unsur üzerindedir.

5.6. TEKRAR GRUBU:

Bir nesneyi, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur.

eğri büğrü, çoluk çocuk, ezildi büzüldü

Özellikleri:

a. Grupta yer olan kelimeler arasında, şekil ve anlamca bir ilişki vardır.

Unsurları aynı olan tekrar grubu!

mışıl mışıl, ılık ılık

Unsurları yakın anlamli olan tekrar grubu:

doğru dürüst, kılık kıyafet, güle oynaya

Unsurları zıt anlamli olan tekrar grubu:

bata çıka, irili ufaklı

b. Tekrarlar, anlamı kuvvetlendirir; nesne ve harekete çokluk, süreklilik ve beraberlik anlamı kazandırır.

mini mini çocuklar (anlamı kuvvetlendirme)

diyar diyar dolaştım (çokluk)

c. Zamirlerin, bağlama ve çekim edatlarının dışında bütün kelimelerle tekrar grubu kurulabilir. Ünlem edatları, tekrara elverişli kelimelerdir.

ah vah, oh oh, fısıl fısıl, bitmez tükenmez, öbek öbek

ç. Grubu meydana getiren unsurlar çekim eki taşıyabilir.

evi barkı, sağa sola, işinde gücünde

d. Grup içindeki kelimeler, eş görevlidir. Kelimeler arasında genellikle belirli bir ses düzeni bulunur. Bundan dolayı, tekrar gruplarının bir çoğunda unsurların yeri değiştirilemez. Meselâ 'eğri büğrü' tekrar grubu, 'büğrü eğri' şeklinde ifade edilemez.

e. Tekrar grupları, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

Gök mavi mavi gülümsüyordu.

Yeşil yeşil dallar arasından. (Seçmeler) (zarf, sıfat)

f. Bu grupta her unsur kendi vurgusunu taşır. Kelimeler arasına virgül konmaz.

5.7. EDAT GRUBU:

Bir isim unsuru ile bir çekim edatından kurulan kelime grubudur.

isim unsuru+çekim edatı=edat grubu

yaşadığım+gibi=yaşadığım gibi

Özellikleri:

a. Bu grupta isim unsuru başta, çekim edatı (ile, için, kadar, göre, diye vb.) sonda bulunur.

insan/gibi

çalışmasına/rağmen

bir demet çiçek/ile

b. Bu grupta birleşme, isim unsurunun ve edatın türüne göre ekli veya eksiz olur.

yaşamak/için (eksiz)

senin/gibi (-in eki)

denize/doğru (-e eki)

c. Edat grubunda, isim unsuru kelime grubu olabilir.

'hür maviliğ_in bittiğ_i son hadd_e/kadar' (Kendi Gök Kubbemiz)

(isim unsuru: Sıfat tamlaması)

'bozulup dağ_ilmak/üzere' (Gezerek Gördüklerim)

(isim unsuru: isim fiil grubu)

ç. Bu grupta birden fazla isim unsuru bulunabilir.

'yorgunluna_i, uykusuzluğ_ina/rağmen'

'bir avuç_i buğday, bir tutam_i ot, bir karış_i toprak/için' (Duvak)

d. Edat grubu, cümle ve kelime grupları içinde, sıfat, zarf ve isim görevi yapar. Bu grup, cümlelerin kuruluşuna yüklem olarak da katılır.

Bizim perişanlığımız, gönülleri toplamak içindir. (Beş Şehir) (isim)

e. Grubun vurgusu, isim unsuru üzerindedir.

5.8. BAĞLAMA GRUBU:

Bağlama edatları ile birbirini bağlanmış iki veya daha fazla isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.

Özellikleri:

a. Bağlama edatı (ve, veya, ile, fakat, ama vb.) isim unsurlarının arasında bulunur. İsim unsurları, grubun kuruluşuna eşit olarak katılırlar.

isim unsuru+bağlama edatı+isim unsuru=bağlama grubu

'kırmızı +ve +siyah = kırmızı + siyah
i i i

b. İçinde ikiden fazla isim unsuru bulunan bir bağlama grubunda 've' bağlama edatı, son iki isim unsurunun arasında yer alır.

isim unsuru+isim unsuru+bağlama edatı+isim unsuru=bağlama grubu

c. 'ne... ne...', 'hem ... hem ...', '... da ... de', 'işter ... ister', 'ya ... ya ...', '... mi ... mi' gibi bağlama edatlarıyla kurulan bir bağlama grubunda bağlama edatları, isim unsurlarının başında ve sonunda bulunur.

bağlama edatı+isim unsuru+bağlama edatı+...=bağlama grubu

ne+sevinç+ne+üzüntü=ne sevinç ne üzüntü

isim unsuru+bağlama edatı+isim unsuru+bağlama edatı+...=bağlama grubu

eli+de+ayağı+da=eli de ayağı da

Bu yapıdaki bir bağlama grubunda, isim unsurunun sayısı kadar bağlama edatı bulunur.

ne mendil, ne de bir kol (Kendi Gök Kubbemiz)

hem annem, hem babam, hem de kardeşim

ç. Bu grupta, isim unsurları kelime grubu olabilir.

'Hicranla ağaran bu saçlar değil sevgisiz kalan kalp /ihtiyarlarmış.' (Han Duvarları)
i i i

(isim unsurları: sıfat tamlaması)

d. Bağlama grubu, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

e. Bu grupta, her unsur kendi vurgusunu taşır.

5.9. UNVAN GRUBU:

Bir şahıs ismiyle, bir unvan veya akrabalık isminden kurulan kelime grubudur.

şahıs ismi+unvan veya akrabalık ismi=unvan grubu

Fevziye+Hanım=Fevziye Hanım

Özellikleri:

a. Bu grupta şahıs ismi başta, unvan ve akrabalık ismi sonda bulunur.

Çağrı Bey, Ülkü Hanım, Bilge Kağan

b. İki unsur, eksiz birleşir.

c. Unvan grubunda şahıs ismi, birleşik isim olabilir.

Mehmet Âkif Bey, Kâzım Karabekir Paşa

ç. Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim görevi yapar.

Zafer yolunda unutamayacağım yüzlerden biri, Hatice Ninenin yüzüdür. (Dağa Çıkan Kurt)

Ey Ayşe Kız! Sen bu şaheseri nasıl meydana getirdin? (Çağlayanlar)

d. Grubun vurgusu, birinci unsur üzerindedir.

e. Birinci unsuru unvan veya akrabalık ismi olan 'Sultan Orhan, Dede Korkut, Hoca Nasrettin, Doktor Murat, Albay Turgut' gibi kelime grupları, unvan grubu değil, birleşik isimdir. Birleşik isimlerin vurgusu sonda, unvan gruplarının vurgusu başta bulunur.

5.10. BİRLEŞİK İSİM:

Bir nesenin özel adı olmak üzere bir araya gelen kelimeler topluluğudur.

isim+isim+isim=birleşik isim (özel isim grubu)

Yahya+Kemal+Beyatlı=Yahya Kemal Beyatlı

Özellikleri:

a. İki ve daha fazla kelimeli bütün şahıs adları, birleşik isimdir. Birleşik isimlerin hepsi, özel isimdir.

Reşit Rahmeti Arat, Yavuz Sultan Selim, Ali Şir Nevaî

b. Bu grupta isimler eksiz birleşir.

c. Tamlananı özel isim olan sıfat tamlamaları, zamanla bir şahsa ad olmak üzere 'birleşik isim'e dönüşür. Sıfat tamlamasında başta bulunan vurgu, birleşik isimde ikinci unsur üzerine kayar. Şu örnekler, sıfat tamlaması değil, birleşik isimdir.

Ulubatlı Hasan, Deli Dumrul, İkinci Selim

ç. Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim görevi yapar.

Tevfik Fikret, Cenab Şehabettin ve genç arkadaşları, ilk defa Türk kafiyesini, cazibeli bir güzellikle değiştirdiler. (Edebiyata Dair)

5.11. ÜNLEM GRUBU

Bir ünlem edatı ile bir isim unsurundan kurulan kelime grubudur.

ünlem edatı+isim unsuru=ünlem grubu

ey+Türk gençliği=ey Türk gençliği

Özellikleri:

a. Bu grupta ünlem edatı (ey, ay, hey, bre vb.) başta, isim unsuru sonda bulunur.

a/benim aslan oğlum (Mustafa Kutlu)

b. Ünlem edatı ve isim unsuru, eksiz birleşir.

c. Bu grupta, isim unsuru kelime grubu olabilir.

ey/mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü (Arif Nihat Asya)

(isim unsuru: isim tamlaması)

ç. Bu grupta birden fazla isim unsuru bulunabilir.

ey/hanımlar, beyler

ey/dipsiz berraklık, ulvî mahkeme (Şiirlerim)

d. Cümlenin kuruluşuna katılmayan bu grup, hitaplarda kullanılır. Cümle dışı unsur olarak cümlenin herhangi bir yerinde bulunabilir.

Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin? (Şiirlerim)

e. Grubun vurgusu ünlem edatı üzerindedir.

5.12. SAYI GRUBU:

Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğudur.

Özellikleri:

a. Gruptaki sayı isimlerinin dizilişi basamak sistemine göre'dir. Sayılar sondan başa doğru büyür. Küçük sayı sonda bulunur. Sayı isimleri eksiz birleşir.

altmış dört, seksen dokuz

b. Türkçe'de sayılar, sayı grubu dışında, tek kelime veya sıfat tamlaması ile karşılanır. Genellikle ara sayılar, sayı grubudur.

bir, beş, on milyon (kelime)

iki yüz, beş bin (sıfat tamlaması)

on bir, doksan iki (sayı grubu)

c. Sayı grubunda milyona kadar iki unsur vardır. Milyonlu sayılar üç, milyarlı sayılar dört unsurludur. Her unsur kendi içinde sayı grubu, sıfat tamlaması veya tek kelime olabilir.

'yedi yüz/elli': sayı grubu (yedi / yüz: sıfat tamlaması)

ç. Sayı grubu, cümle ve kelime grupları içinde isim ve sıfat görevi yapar.

Düşman, altmış dört ceset bırakmış (Seçme Hikâyeler) (sıfat)

Yaptığı sarayların adedi ise kırk idi (Aziz İstanbul) (isim)

d. Sayı isimleri ayrı yazılır.

e. Grubun vurgusu, küçük sayı ismi üzerindedir.

5.13. BİRLEŞİK FİİL:

Bir hareketi karşılamak üzere bir arada bulunan kelimeler topluluğudur.

Türkçede üç tip birleşik fiil vardır:

Bir isim unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller:

Özellikleri:

a. Bu birleşik fiillerde isim unsuru başta, yardımcı fiil sonda bulunur. Yardımcı fiil, anlamı üzerinde bulunduran isim unsurunu fiilleştirir.

isim unsuru+yardımcı fiil=birleşik fiil

dost+ol==dost ol-

b. Bu tip birleşik fiillerin kuruluşuna, 'et-, ol-, yap-, eyle-, kıl-, bulun-, başla-' fiilleri, yardımcı fiil olarak katılır. 'et-, eyle-, kıl-, yap-' fiilleri, geçişli birleşik fiiller; 'ol-, bulun-' fiilleri de geçişsiz birleşik fiiller yapar. 'başla-' fiili, -mak/-mek'li hareket isimleriyle birleşik fiiller kurar. Bu birleşik fiillerde hareket ismi, yaklaşma eki (-a/-e) taşır.

şikâyet et-, memnun et-, spor yap-, yazmış bulun-, ağlamaya başla-

Kar, geceden beri devam ediyordu. (Azap Toprakları)

Sert adımlarla kapının önünde gezinmeğe başladı. (Seçme Hikâyeler)

c. Tek başına kullanılmayan veya kullanıldıklarında aslı şekillerini korumayan bazı isimler, yardımcı fiile bitişik yazılır.

sabret- (sabr>sabır), affet- (afv>af)

Ona, hastalığımdan pek az bahsedirdim. (Dokuzuncu Hariciye Koğuşu)

ç. Bu birleşik fiillerin isim unsuru, bir sıfat fiil olabilir. Sıfat fiil, 'ol-' ve 'bulun-' yardımcı fiilleriyle birleşir.

konuşmaz ol-, gidecek ol-

Ocaklar yakılmaz oldu. (Makina)

d. Bu birleşik fiillerin her iki unsuru da kelime grubu olabilir.

'yardım /edebil-' (yardımcı fiil: birleşik fiil)

'mesut ve bahtiyar /ol-' (isim unsuru: bağlama grubu)

Tanıştığı yolcu, onunla meşgul olmamağa başlamıştı. (Sürgün)

e. Grubun vurgusu, isim unsuru üzerindedir.

Bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller:

Özellikleri:

a. Bu birleşik fiillerde, ana fiil unsuru başta bulunur. Anlamı üzerinde bulunduran bu unsur, -a/-e, -ı/-i, -u/-ü, -ıp/-ip, -up/-üp zarf fiil eklerinden birini taşır.

fiil+zarf fiil eki+yardımcı fiil=birleşik fiil

koş+a+bil==koşabil-

yaz+ı+ver==yazıver-

gez+ip+dur==gezip dur-

b. 'bil-, ver-, dur-, gel-, git-, kal-, koy-, gör-, yaz-' yardımcı fiilleri asıl fiile yeterlik, ihtimal, tezlik, devamlılık, yaklaşma vb. anlamları kazandırır.

bil-: yeterlik, ihtimal

ver-: tezlik, kolaylık

git-, gel-, koy-, gör-, kal-, dur-: devamlılık

yaz-: yaklaşma

Ova, beyaz yağışın altında sonsuzluğunu unutup gitmişti. (Küçük Ağa)

c. Bazı birleşik fiillerin birinci unsuru, bir kip eki taşır. Bu kip eki, zarf fiil ekinin yerini tutar.

Bir beyaz martı gibi çırpınır durur. (Duvak)

ç. Grubun vurgusu birinci unsur üzerindedir.

Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller:

Özellikleri:

a. Bu birleşik fiiller, bir isim ve bir fiil unsurundan meydana gelir. İsim başta, fiil unsuru sonda bulunur. Unsurların biri veya hepsi, kendi sözlük anlamları dışında kullanılır. Bunların bir kısmı deyimleşmiştir.

para ye-, baş kaldır-, şehit düş-, türkü tuttur-

Bu dağlara gönül verdi Köroğlu. (Şiirlerim)

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol. (Kendi Gök Kubbemiz)

b. Bu birleşik fiillerin isim unsuru, isim çekim eklerini alabilir.

kendini kaybet-, hoşuna git-, dile düş-, canı sıkıl-

Otuz sene içinde hiçbir an ümidini kesmedi. (Seçme Hikâyeler)

c. Grubun unsurları, kelime grubu olabilir.

yorgun/düşüver- (fiil unsuru: birleşik fiil)

tası tarağı/topla- (isim unsuru: tekrar grubu)

ç. Grubun vurgusu, birinci unsur üzerindedir.

5.14. KISALTMA GRUPLARI:

Kelime grupları ve cümlelerden yıpranma ve kalıplaşma yoluyla ortaya çıkan gruplardır. Bu gruplar genellikle isim fiil, sıfat fiil veya zarf fiil gruplarından kısaltılmış ve bunların bir kısmı kalıplaşmıştır.

İsnat, yükleme, yaklaşma, bulunma, uzaklaşma, vasıta grubu başlıkları altında incelediğimiz bu kısaltma gruplarının ortak özelliği iki isim unsurundan meydana gelmeleri ve vurgunun ikinci unsur üzerinde bulunmasıdır.

a. İsnat grubu:

Biri diğerine isnat edilen iki isim unsuru 'isnat grubu'nu meydana getirir.

İsnat olunan isim unsuru+isnat edilen isim unsuru=isnat grubu

gözü+tok=gözü tok

Bu grupta isnat olunan unsur başta, isnat edilen unsur sonda bulunur. İsnat edilen unsur bir vasıf ismidir.

'eli /açık (arkadaş)', 'sohbeti /tatlı (insanlar)'
io ic ic ic i

İsnat olunan unsur, hâl eki almaz. Bu unsur, iyelik eki taşıyabilir.

gözü/açık, başı/boş

Grubun her iki unsuru da kelime grubu olabilir.

eteği/son moda (kadın), sırt çantası/çok ağır (öğrenci)

İsnat grubu, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

Gurbet akşamlarının bağı yanık yolcusuyum. (Han Duvarları) (sıfat)

Bekir önce anlamadı, ağzı açık bir süre baktı. (Azap Toprakları) (zarf)

İsnat grubu, sıfat fiil veya zarf fiil grubundan kısaltılmıştır.

karnı tok (olan): sıfat fiil grubu

başı açık (olarak): zarf fiil grubu

b. Yükleme grubu:

Yükleme ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Grubun birinci unsuru, yükleme eki (-ı/-i, -u/-ü) taşır.

insanı/takdir, memuru/teftiş

Grubun unsurları kelime grubu olabilir.

küçük çocukları/af, evi/iyice tamir

İki örneğin de unsurlarından biri, sıfat tamlamasıdır.

Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim ve sıfat görevi yapar.

Yüzü aşkın insan meydanda toplanmıştı. (sıfat)

Bu grup, isim fiil veya sıfat fiil grubundan kısalmıştır.

yüzü aşkın (olan): sıfat fiil grubu

c. Yaklaşma grubu:

Yaklaşma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Grubun birinci unsuru yaklaşma eki (-a/-e) taşır. İkinci unsur genellikle bir vasıf isimdir.

oyuna/düşkün (insanlar), cana/yakın (arkadaş)

geçmişe/bağlı (insanlar)

Grubun unsurları kelime grubu olabilir.

güzel sanatlara/meraklı (kız) (birinci unsur: sıfat tamlaması)

Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

Saatlerdir kapıya dönük oturuyordu. (zarf)

Yaklaşma grubu, sıfat fiil, isim fiil veya zarf fiil grubundan kısalmıştır.

evine bağlı (olan): sıfat fiil grubu

fikrine müracaat (etmek): isim fiil grubu

ç. Bulunma grubu:

Bulunma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Grubun birinci unsuru, bulunma eki (-da/-de, -ta/-te) taşır.

haftada/bir, dörtte/üç, solda/sıfır

Grubun unsurları kelime grubu olabilir.

beş günde/bir (birinci unsur: sıfat tamlaması)

Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

Ekmeğin dörtte birini yanındakine uzattı. (isim)

d. Uzaklaşma grubu:

Uzaklaşma ekli bir isim unsurunun başka bir isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Bu grupta birinci unsur uzaklaşma eki (-dan/-den, -tan/-ten) taşır. İkinci unsur genellikle bir vasıf ismidir.

içten/pazarlıklı (çocuk), gözden/ıtrak (dostlar)

Grubun unsurları kelime grubu olabilir. Uzaklaşma grubu, Cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf görevi yapar.

Bu grup da, sıfat fiil veya zarf fiil grubundan kısalmıştır.

Sakin ve kendisinden emin çalışıyor. (Dokuzuncu Hariciye Koğuşu) (zarf)

Ondan daha heyecanlıya hiç rastlamadım. (isim)

e. Vasıta grubu:

Vasıta ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Bu grupta birinci unsur vasıta eki (-la/-le) taşır. İkinci unsur bir vasıf ismidir.

seninle/dost (insanlar), sırmayla/işli (cepken)

Bu grup da sıfat fiil veya zarf fiil grubundan kısalmıştır.

davayla ilişkili (olan) (insanlar)

Vasıta grubu, cümle ve kelime grupları içinde isim, sıfat ve zarf olarak kullanılır.

garip çizgilerle dolu han duvarları (Han Duvarları) (sıfat)

Bu grupta, '-la/-le' vasıta eki yerine, 'ile' edatı da kullanılabilir. Vasıta eki, bilindiği gibi 'ile' edatından ekleşmiştir."¹⁴

Tezimizin diğer bir çalışma konusu olan sözlük ve sözlükbilgisi ile ilgili bahse geçmeden "dil" ve "dilbilgisi" kavramlarına değinmek istiyoruz. Doğan Aksan, dilin tanımını şu şekilde yapar: "Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir."¹⁵ Yine ona göre, insanı öteki yaratıklardan ayıran, insan yapan niteliklerden biri de onun sanat yönüdür. Söze dayanan bütün sanatların hammaddesi ve ürünü de dildir. Toplum açısından, toplumbilimci gözüyle bakınca dil, yine en başta anılması

¹⁴ age, s. 11-44.

¹⁵ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil*. Ankara 1995, s. 55.

gereken bir kurumdur. Dil olmadan insanların birlikte yaşamaları, anlaşabilmeleri, dolayısıyla bir toplumu oluşturmaları söz konusu olmayacağından, dil bu açıdan da önemlidir; bir topluluğu topluma dönüştürür.

Bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsü, dildir. Bireyleri ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktararak gelen dil, bireyi geçmişle gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir. Kısaca söylenecek olursa dil, aynı zamanda her yönüyle bir ulusun kültürünün de aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi ve aracı, dildir.¹⁶

Aksan, bu tanımlardan dilbilim kavramına şöyle ulaşır: "Dillerin kendilerine özgü yasaları, eğilimleri, sorunları olduğu gibi, bütün dilleri kapsayan ortak yasalar, eğilimler ve sorunlar da vardır. İşte dil dediğimiz bu çok yönlü, büyümlü varlığı inceleyen, özellikle onun başlıca sorunlarına eğilen bilime dilbilim adını veriyoruz.

Yüzyılımızda, özellikle yüzyılımızın ikinci yarısına doğru dilbilim dallanmış, budaklanmış, yeni akımlar, yeni buluşlar, yeni inceleme alanlarıyla büyük bir aşama geçirerek bilimler arasında seçkin bir yer kazanmıştır. Dilbilgisi ve filoloji araştırmalarıyla geçirilen yüzyıllar sonunda, insanın iç ve dış dünyasıyla ilgili, çok çeşitli sorunları içine alan, dil denen kurum büyük bir önem kazanmış, bazı görüşlere göre, insanın edindiği bütün bilgileri, her alanda ortaya koyduğu yapıtları, anıları kapsayan ve birçok bilimlere çerçeveleyen bir varlık olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle XX. yüzyılın ortalarında birdenbire gelişen, önem kazanan anlambilim'i birçok bilimlerin temeli sayanlar bile görmüştür.

Biz dilbilim teriminden, dilin bütün genel ve özel niteliklerini, yani herhangi bir dile, bir dil öbeğine özgü ya da bütün dillerde görülen özellikleri, dil olaylarını araştırma konusu edinen, dilin ortak ya da tek özelliklerini inceleyen, konuları birçok bilim dallarıyla ilişkili ve geçişme hâlinde bulunan, geniş çerçeveli bir bilim anlıyoruz."¹⁷

Bugünkü dilbilimin alt dallarından bir tanesi de sözlük bilgisidir. TDK sözlüğüne göre sözlük, bir dilin kelime, deyim ve terimlerini tanımlayan; sözlerin dil bilgisindeki yerlerini

¹⁶ *age*, s. 12-13.

¹⁷ *age*, s. 12-24.

bütün incelikleriyle veren; kullanım örneklerini sunan; kısacası dilin söz varlığını derli toplu bir araya getiren kaynak niteliğinde bir eserdir.¹⁸ Sözlükbilgisi, sözcükbilimle yakından bağlantılı olan, ancak yalnızca sözlük hazırlama yolları, yöntemleri ve tekniği konularını işleyen bir daldır.¹⁹

Bu bilgiler doğrultusunda tespit ettiğimiz Nedim Divanı'ndaki kelime gruplarını aşağıda sıraladık:



¹⁸ TDK, Ankara 1998, s. III.

¹⁹ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil*, Ankara 1995, s. 32.

İSİM TAMLAMALARI:

- âb-ı hayâtın halâveti 39/14
 âb-şârin (dahı) eğni 10/60
 abd-i kemterin (sabh etti) akrânı 10/24
 Acem mülkü 18/1
 âdemin (canlar katar âb-u hevâsı) cânı 17/1
 adı (üstünde olan) kasrların 16/17
 adl âyîni 37/28
 adûmın bağrı 129/3
 adûnun dil-i sad-çâki 13/26
 adûnun tenlerin 37/27
 âfetin ibrâmı 8/22
 âftâbın sıkleti 80/25
 ağız miski 20/14
 ağyâr korkusu 212/4
 ahhâbın sürûru 27/13
 ahd-i adli(nde) anın 16/26
 âhû-berenin müjgâmı 16/26
 akı-ı kül burc-ı kemâlin âftâb-ı enveri 4/14
 alem-dârı(dır ol) ceysin 13/23
 âlem-i câh u celâlin bu yeni dünyâsı 30/3
 âlem-i misâlin seyyâh-ı hûş-yârı 31/1
 âlem-i nev-resm-i safânın evsâfi 18/13
 âlemin âguş-ı bahr ü kânı 17/34
 âlemin destûr-ı zî-şânı 29/1
 âlemin eyyâm-ı adli 10/51
 âlemin hâkânı 99/1
 âlemin her nûkte-i pinhânı 17/64
 âlemin pâdşehi 16/21
 âlemin püşt ü pâ urmaktasın İrân'ına
 Tûrân'ı(na) 17/2
 âlemin şâhları 16/29
 anın (bâri) kizbini 8/66
 anın (cezbede) kâh-rübâ-yı gil-i tâkı 78/10
 anın (da senin gibi cihânda yoktur) akrânı
 10/35
 anın (da) seyrânı 10/55
 anın (da) sıhr-ı hâsı 94/38
 anın (dahı ola) pîşi 14/15
 anın (dahı) verâsı 94/34
 anın (dedi tahsîn birle) târîhi(n) 88/8
 anın (gâlibâ) maksûdu 14/47
 anın (ise) kaddi 10/60
 anın (kim bakar) eymânı 17/17
 anın (melekler) bûs-ı dâmânı 10/44
 anın (rûşenâ) her mermer-i sâfi 92/17
 anın âb-ı şâdirvân-ı kasrı 15/24
 anın ahdı 82/9
 anın ardı 10/22
 anın âsârı 94/5
 anın bahşışı 13/30
 anın bânîsi 104/11
 anın bezm-i hümâyûnu 12/30
 anın bir gûşe-i tenhâsı 30/11
 anın bir harf-i âlf-şânı 37/20
 anın bir şemse-i cild-i mutallâsı 73/9
 anın bu beyti 67/22
 anın dergehi 129/7
 anın dîvârı üzre nakş olan nâzûk nihâlânın
 behârı 84/18
 anın eltâfi 15/14
 anın evsâfi 19/27
 anın gevheri 18/3
 anın hakkı 10/63
 anın hattı 37/17
 anın her beyt-i dil-cû tarh-ı nev-bünyâdı
 104/6
 anın her bir leb-i bâmı 27/4
 anın her birisi 37/5
 anın her câmı 92/21
 anın her gûşesi 104/4

- anın her kârı 68/2
 anın her kasrı 68/5
 anın her lûlesi 92/19
 anın her nükte-i sencîdesi 14/16
 anın her revzeni 84/19
 anın her suffası 82/18
 anın her sûyu 111/2
 anın hısn-ı celâl ü câhı 68/3
 anın imkânı 17/44
 anın itibârı 37/25
 anın kadr ü kıymeti 39/15
 anın külliyet-i kübrâsı 30/28
 anın leb-i fevvâresi 103/29
 anın mecd ü ulâ erkânı 16/3
 anın menşûr-ı ikbâli 102/8
 anın mi'mâr-ı tab'ı 69/4
 anın misli 74/5
 anın muhayyem-gâh-ı ikbâli 12/25
 anın müsvedde-i inşâsı 30/33
 anın nakşı 97/2
 anın re'y-i pâki şartı 14/23
 anın reşki 88/1
 anın rûh-ı şerîfi 105/4
 anın sükkânı 91/4
 anın sülûsânın 37/18
 anın şem'-i ümmîdi 36/34
 anın târihi 78/14
 anın tûğ-ı ser-efrâzı 123/11
 anın tûğu 15/13
 anın zât-ı şerîfi(yle) 13/11
 anın zümre-i dervîşâmı 16/10
 ânın pîş-gâhı 37/4
 anların her biri 14/41
 anların kalbi 12/17
 arsa-i haşmetinin cûd-ü himem ferrâşı 16/23
 âsâr-ı cemîlin yek yek nâmı 16/7
 askerın şîrânı 17/76
 âsman dergâhının bir bende-i ferman-beri 4/9
 âsmânın tâkı 94/32
 asrımız şâhenşehi 36/23
 âstânın hidmeti 4/44
 âşıkın ağzı 13/7
 âşıkın dâğı 1/10
 âşıkının hâtırı 8/5
 at boynu 102/10
 atâsı(na mazhar) o Sadr-ı zî-şânın 22/6
 âteş-i sitemin iltihâbı 158/2
 ayağı (donmadı mı) cûyın 11/4
 ayâz kıssası 11/14
 ayın on dördü 60/4
 bâb-ı refiin çâkeri 4/45
 bâğının bir gül-i neşküftesi 71/4
 bahâr eyyâmı 299/2
 bahr arası 18/2
 bahr ü ber hâkânı 74/1
 bahr ü berin sultânı 71/1
 bahr-ü berin hâkânı 16/21
 bahtın (görüldü) böyle bir lûtfı 65/7
 bânîsi (sadr-ı pür keremdir var ise) anın 88/4
 bânîsinin ömrü 93/17
 bânîsinin iclâli 82/22
 Baykara bezmi 23/14
 bebganın nağme-i nazmı 1/9
 bed-hâhının endîşesi 97/5
 bedestânın yeri 82/16
 behîştin ana aks-i şükûfe-zârı 31/8
 behrâmın satveti 1/45
 ben kulun 72/1
 bendegâhın defteri 4/42
 bendegâm(ndan) anın 83/2

- bendenin (böyle) hulûsu 33/8
 bendesin lûtfu 131/10
 bendesinin şevketi 74/1
 benim ahd-ı sebâbım 15/17
 benim ahvâlim 13/5
 benim bir düşmenim 41/3
 benim cünûnum 257/4
 benim gerdenim 8/31
 benim giysûlarım 15/15
 benim milkim 1/10
 benim sühânım 279/5
 Bermekiyan zümresinin desti 16/38
 bîşe-zâr-ı satvetin şîr-i neri 4/13
 binâ-yı izz ü şânın çâr erkânı 10/7
 bir âsafının bezmi 23/4
 bir başka kalyonun ferâzı 75/5
 bir iki beytin anın 8/25
 bir lûtf-ı anîmin mazharı 4/41
 bir mûrun ham-i çevgânı 17/43
 bir peyk-i mevzûn-kaddinin (düş-ı
 ikbâmindeki) gaddâre-i bürrânı 17/37
 bir rûz-ı saâdin misli 36/5
 bir sipâhî kulunun farkı 1/25
 bir tabîb-i hâzıkın te'sîr-i tedbîri 62/15
 bir yekke sipâhîsinin ebrû-yı kemânı 23/2
 birbirinin ardı 13/44
 birinin tarhı 92/15
 bizim (ol fende çok) tahkîkımız itkânımız
 147/5
 bu âb-ı tâbı(nı gördükçe) anın 88/3
 bu ayn-ı Zemzem'in (çün kıldı) icrâsı 105/6
 bu beyt-i cennetin ma'nâsı 30/4
 bu havz-ı musaffâ karşısı 94/33
 bu hayr-i pâke mülhem olduğu sultân-ı zî-
 şânın 12/15
 bu ikbâl-i dil-ârânın misâl-i ebr-i nîsân lûtfu
 62/14
 bu ikisinin (dahu) bu tıfl-ı nev-peydâsı 30/6
 bu kasr-ı dil-cûnun bihamdillâh muvaffak
 oldu tarh-ı pâki 103/18
 bu meclis-i pür meymenetin verdiği 23/12
 bu Nevşehir-i muallânın dahu etti her bir
 gûşesi 89/4
 bu rûy-ı arzın âlem-i bâlâsı 30/2
 bu rûzgâr-ı bî-mededin inkılâbı 158/4
 bu serâyın tarh-ı hûbu 104/13
 bu suffateynin imtidâde 103/22
 bu şehir-i bî-nazîrin böyle cây-i bî-adîli 66/3
 bu şehir-i lâtifin kadri 89/5
 bunun ferş-i cihân-ârâsı 30/1
 bunun hâk-i deri 30/5
 bunun mevci 10/60
 burc-ı celâlin gurre-i garrâsı 30/25
 burc-ı izz ü devletin hurşîd-i tâbânı 19/1
 bûs-ı rikâbın(la) senin 38/12
 bülbül mutribun 15/4
 bülbülün efgânı 17/8
 câmin mesti 134/6
 câmi'lerinin her biri 18/9
 can nakdi 3/52
 Cedvel-i Sîm'in nazîri 20/16
 celâlet pertevi 10/16
 Cemşîd-i kâm-kârın eyyâm-ı hoş-güvârı 31/7
 Cenâb-ı Gülşenî'nin andelibân-ı gülistânı
 114/3
 Cenâb-ı Hazret-i Hân Ahmed'in dâmâd-ı zî-
 şânı 110/2
 cenâb-ı âsafın menzil-geh ü me'vâsı 30/13
 cennetin (tâ) yanı 17/12
 cesrin (ki) adı 16/16

- ceybi(nde) goncenin 21/17
cezr-i asammin şüphesi 63/14
cihân halkı 101/8
cihânın halkı 102/13
cihânın her günü 84/4
cihânın kâse-i nûnu 62/3
cihânın mâliki 98/2
cihânın pâdşâhânı 10/50
cihânın şâhı 73/14
cihânın şehirleri 37/23
cihânın zîveri 35/13
cûd u himem kânûnu 93/13
cûdunun âvâzesi 92/8
cümle cihânın ehl-i îmânı 10/42
cümlelerin ahvâli 36/14
cümlelerin ma'lûmu 129/6
çağlayanın seyrânı 16/11
çâvûşunun dûşu 6/23
çenârın eli 11/4
çengim rebâbım 15/4
Çerâğân'ın dahı seyrânı 17/73
çerâğı kimsenin (kimsenin çerâğı) 128/5
çerh-i pîrin (and verdim) dini(ne) îmânı(na) 17/16
çerh-i şefak lhalesi 24/6
çerhin (vefk-ı dil-hâh üzre) bir devrânı 17/39
çerhin deverânı 23/18
çeşme-i vâlâsı Sultân Ahmed'in 99/13
çeşmenin bânîsi 101/9
dâdımız bezim 50/1
Dâmâd İbrahim Paşa'nın Sadr-ı A'zam oluşu 34/1
dâr-ı cinânın selsebîli 66/1
dâr-i huldün bir bir musanna' beyti 30/4
debîr-i âsmânın nice yıllar yazdığı 102/8
dehrin (müyesser) husrev ü hâkânı 17/70
dehrin âb-ı rûyu 123/1
dehrin husrev-i zî-şânı 17/41
dehrin şehensâh-ı cihân-bânı 10/4
der-bânın ayağı 13/24
der-i saâdetinin (geldi oldu) cârûbu 11/36
dergeh-i devletinin lûtf u kerem der-bânı 16/23
derinin beste-kemer çâkeri 9/38
dertlerin dermânı 16/36
derûnu âb-ı hayvânın 88/1
derûnu gonce-i neşgûdenin 55/1
destûr-ı güzînin mevlîd-i vâlâsı 91/3
destûr-ı zî-şân-ı kerem-kârın murâdı 19/11
devlet deri 19/28
devlet-i ulyânın (oldum ben de) şâyâmı (ben de devlet-i ulyânın şâyâmı oldum) 10/23
devlet-i ulyânın erkânı 10/2
devleti (dâim ola) pâdşeh-i devrânın 71/14
devletin (ziyâd) senin (senin devletin) 131/16
devletin her müşkili 84/14
devletinin pâyâmı 16/41
devrinde senin 18/28
dıraht altı 9/21
dîn ü devlet hidmeti 36/31
dîn ü devletin erkânı 17/26
dîn ü mübînin kadri 123/7
dîvân-ı felek-învânın erkânı 10/19
dil-i mecrûhumun kânı 128/1
dilberin peymânı 17/48
dilleri a'dânın 90/3
duâ hengâmı 14/52
duâsi(yle) şehensâh-ı cihân-bânın 75/8
dûzahın nîrânı 17/7
dügün âlâyi 263/4

- düşmenin (endûh geçsin) cânı 17/75
düşmenin bünyân-ı sâ mânı 62/17
düşmenin helvâsı 28/17
düşmenlerinin zindânı 16/42
efendimin ihsân ü himmeti 39/2
efendimin keremi 39/12
efkârının bediyesi 3/31
efser-i ikbâlin (olsun) mâye-i rasfı 65/8
ehl-i kemâlin melce-ü me'vâsı 30/24
ehl-i keyfin birisi 9/8
ehl-i tab'ın gâye-i kusvâsı 30/34
ehl-i târihin sühan-sencânı 17/15
ehl-i tevâhidin dil ü cânı 114/5
endîşesinin künyesi 18/21
Enverî'nin bir beyti 34/1
erbâb-ı dilin serleri 9/33
eser-i vâlânın (hele bilmem nice tecvîz olunur) imkânı 16/40
eseri fikr ü zikrinin 3/13
felek cirmi 1/44
Firâz-ı Üsküdâr'ın bu'du 10/55
Firdevs-Tûsî'nin (olur) lâl zebânı 23/15
fütâdesinin hâbı 8/5
gamın idrâk ü iz'ânı 19/10
gamın ser-peñçe-i kahrı 19/12
gerdişinin vasfı 1/57
gerdünunun (olsa) her bir çerhi 63/6
goncenin (zîrâ) leb-i handânı 17/9
gönlüm sürûru 321/3
gönül âyinesi 163/2
gönül bezmi 13/39
gözü(nden âb akar) ser-çeşme-i mihr-i dırahşânın 88/3
gûşe-i ebrûsunun âvâre-i îmâsı 30/15
gül faslı 23/10
gül goncesi 170/4
gül mevsimi 207/2
gül-berk-i izârında biten sebze-i hattın târihi 61/3
gülşen-i devletinin, bağçe-i haşmetinin tâze bir lâle-i nâzendesi 71/6
gülşen-i pür feyzinin bir gonce-i ra'nâsı 30/9
gülşenin meydânı 17/69
gülün handesi 130/44
gülün her berki 5/15
gülün şevkı 300/5
gümüş rengi 10/59
gününde (şâd) senin (senin güntün) 131/16
hac yolları 207/7
hahr sözü (her lahza) Nedîmâ kulunun 16/43
hâk-i pâyin (kûhl edenler) dîde-i giryânı 17/27
Hakk'ın mahz-ı ihsânı 10/43
halemin her gûşesi 35/7
halk-ı cihânın her günü 67/5
halkın duâsı 32/5
halkının atvârı 18/12
hamel noktası 13/18
hâmenin ceyb ü girîbânı 19/23
hancer-i ebrûsunun nevki 175/1
hastenin asm-i alîli 66/2
hatânın zirve-i a'lâsı 30/12
Hâtem-i Tay kıssası 12/36
hatlar pâdşâhı 73/14
havrânın (eder) ceyb ü girîbânı 26/10
havzın öte yanı 9/21
havzın safâsı 20/17
hayâli (dîdeden) ol mest-i işenin 50/1
hazan yeli 11/5
Hazret-i Sultan Ebü'l-fethin zamânı 4/44

- helvâ bezmi 36/3
helvâ bezminin (hakkâ ki olmaz) vasfı 29/7
helvâ gecesi 26/12
her birinin âbı 110/3
her birinin hasreti 36/24
her birinin tarh-ı dil-cûsu 112/9
her harf-i şûhu bülbül-i şeydâya nazmımın 3/56
her kâle-i mezerkeşi nessâc-ı tat'ımın 3/57
her şebın kadr senin (senin her şebın) 9/43
her zülfesi 14/17
hevâsı anın (anın hevâsı) 130/29
hıdv-i ekremin bî-şüphe sek-bânı 10/11
hıfzı(nda dâim zât-i pâki) Hak taâlâ'nın 88/7
hilâfet burcunun hurşîdî 83/4
hımmetinin hayrânı 16/39
Hudâ'nın beyti 12/13
Hudâ'nın mahz-ı te'yîdi 77/15
hurşîd-i zîbâ peykerin (burc-ı hamelde yümn ile) ruhsârı 76/4
hurûf-ı sâdesi bu beyt-i garrâ-yı dil-ârânın 70/10
Huten hâkânı 17/11
Hülâgû'nun seri 17/25
Hünkârımın dâmânı 17/72
hünkârımın (anuma ki) fermânı 10/27
ışkın çâresi 291/6
ıyd üstü 196/6
ıyd vakti 14/2
Îrân ehli 100/11
Îrec'in bâzûsu 37/14
ıydın neşât-ı makdemi 14/53
i'tibârı(n) anın 39/15
İbrâhîm Pâşâ'nın sebîli 66/6
ibtidâ ıyd gün (bayramın başlangıç günü) 9/13
ibtidâ lûtfu 9/34
ıçı(nde gül çıkar âteş yerine) seng-i hârânın 88/2
ifzâlin (hemân dünyâ vü mâ) fihâsı 30/27
ıhsânının vasfı 6/31
ıkbâli(ni efzûn ki) anın 34/11
iki bahrin arası 103/25
iki berânın arası 5/56
iki şem'-i emel bezmi 102/9
ikisinin (de) ömr ü ıkbâli 95/7
ilm ü fazl ü takvâ gevherinin her biri kânı 10/22
ımdâd vakti 39/1
ısâbet lâfzı 12/14
İsfahan mülkü(n) 14/37
İskender-i teşbih edenin aklı 16/33
İslâmın nigeh-bânı 10/29
İslâmiyan mülkü 37/28
İstanbul oğlanı 19/4
İstanbul'un evsâfı 18/16
İstanbul'un hûbâmı 17/46
ızz ü nâzın ciğer-pâresi 130/13
kaddinin bir câme-i yektâsı 30/23
kahramanın tıygı 4/26
kahrının bir nefes-i serdi 1/43
kânın hazîne-dârı 31/10
kannâd dükkânı 23/11
kar saçağı 11/2
kasdı (hancer çekmek ol) ser-mest-i tannâzın 57/1
kasr sûresi 31/1
Kasr-ı Cinân'ın misli 16/12
kasr-ı la'lin-i dil-ârâ-yı gülün bennâsı 30/35

- kasrın etrâfı 303/3
 kef-i dür-pâşının her benânu 30/17
 kemal ehli 9/32
 kemîne çâkeri 62/21
 kendi kulun 8/62
 kendi mâli 83/9
 kendi za'mım 6/35
 kevkeb-i tâli'-i saâdetinin pîş-gâhı 115/9
 Kırım milkinin (olmuş) hânı 16/24
 kısırak südü 12/38
 kış günleri 11/13
 kilkinin etrâfı 13/25
 kilkinin da'vâsı 30/33
 kiminin vakti 36/20
 Kisrîler zamânı 17/13
 kitâbının (elbette) kıymeti 39/9
 koynu(na ol) mâh-pârenin 11/19
 kûhun dâmeni 17/57
 kulun (bir vech ile ta'bîre kâdir olamaz) anı
 10/56
 kuşağın düğmesi 251/3
 kutr-ı muhîtin nisbeti 63/14
 kütüb-hâne hizmeti 39/4
 lâ'l-i yâr ağzı 243/2
 lâfzının her harfi 63/11
 lâlenin te'hîrinin sırrı 76/8
 lâlenin tohumunu 13/20
 lebin bûsu 163/1
 letâfet lehcesi 94/21
 lezzeti(n telh eylemez) çîn-i cebin pâlûdenin
 55/1
 lûtf u kerem gülşenin lâle zamânı 23/8
 mahz-ı lûtfu(dur dünyâyâ) Mevlâ'nın 88/6
 meclisin sâhibi 16/4
 meclisin sînesi 34/1
 meclisinin menkabe-hânı 23/5
 mecmûa-i ahlâkının (görmedi) misli 63/7
 mehin cebîni 11/32
 mehin gurresi 130/49
 mehin hâlesi 130/31
 mehin ibrikı 4/25
 mehin ruhsârı 10/36
 Melikşâh'ın deri 21/13
 memleket halkı 6/6
 menkutu bu mısırân (bu mısırân menkutu)
 82/23
 menşûr-ı izz ü câhın unvân-ı iftihârı 31/12
 mescidlerinin her biri 18/10
 Mesnevî semti 14/39
 meşşâtâ-i kemâlin kilki huçeste-kârı 31/3
 mezâyâsı vasfının 3/53
 Mısır'ın ehrâmın 1/35
 mısırının müstezâdı 21/25
 mihrin (eyler) pençesi 52/1
 mihrin (tâ) zebûn-ı pençe-i kübrâsı 30/37
 mihrin felekte mensûh İncil-i iştihârı 31/13
 mihrin micmeri 4/25
 mihrin pençesi 30/18
 milket-i bâğ u behârın hazret-i Îsâ'sı 30/10
 milkin ümîd-i dil ü cânı 23/7
 mislinin geldi(k)i 13/33
 muhayyem-gâh-ı nusret-şânının (olmuştur)
 imrânı 10/49
 mutrıbın feyzi 263/1
 mübârek iyd vakti 10/52
 mülkin serâpâyı 6/11
 mülûkun şevketi 17/31
 müsâfir zümresi 91/5
 nâhîd-i sipihrin mî'ceri 4/22
 nahlin müseddes hânesi 14/22

- nâvekin peykânı 17/5
nâz şehristânı 17/50
nâz-perverdin derûnu 8/10
nazm-ı kemâlin beyt-i müstesnâsı 30/29
necl-i âlî-şâmî İbrâhim Pâşâ'nın 102/6
Nedîm'in kumri-i kilik-i sühan-sâzı 123/11
Nedîm'in nazm-ı nâ-çespânı 17/42
Nedîm'in öylece bir mâcerâsı 156/6
Nedim'in hâmesi 28/19
nemâsı anın (anın nemâsı) 130/29
nerm-ten dilberlerin âzârı 55/1
nesîm-i hulkunun feyzi 94/13
Neşâtî-i hazînin (vâ-hayf) dâmen-i ülfeti 125/10
nev-bahârın mevsim-i nîsânı 17/29
nev-behârın (bir dahı etmez heves) bârânı 17/56
niamin rîze-çîni 21/36
niğâhın(dan hayâl ettim) senin 57/1
niğîn halkası 21/27
nihâl-ı kaddinin üftâdesi 10/48
Nûr âyeti 16/13
Nûşîrevân'ın tâcı 17/22
nutk-ı can-bahşın dil ü cânı 10/25
nutkunun bir şekerin handesi 1/43
nutkunun her lâfzı 63/11
nüsha-i âdâbının harfî 65/1
o dergâh-ı nefîin hizmeti 93/7
o hâkân-ı cihânın mazhar-ı eltâf u ihsânı 93/6
o hâkân-ı cihânın sihr-i hâs-ı mekrûmet-kârı 64/3
o hâkân-ı güzînin gûş edenler nazm-ı dil-cûsu 106/5
o hâkân-ı kerîmin duhter-i pâkîze-ahlâbı 87/5
o inşânın imzâsı 130/62
o kasrın perde-i dîbâsı 30/36
o mâhın gurre-i tâbânı 17/63
o rütbe kasrının işrâkı 104/5
o sadr-ı ekremin (doğdu ol burc-ı şereften) zâtı 92/13
o şehenşâh-ı âlî-himmetin ecdâd-ı zî-şâmı 12/16
o şehin hâmesi 97/24
ol dîvân-ı âlînin ferâz-ı sadrı 12/33
ol hâkân-ı zî-şânın ki kemter çâker-i dergâhı 83/5
ol kıranın devri 5/29
ol kıyâsın sûret-i illâ-yı istisnâsı 30/5
ol perînin (söz mü vardır yoksa) hüsn ü ânı 17/52
ol şâhenşehin (eyleye günden güne) ikbâl ü iclâli 111/3
ol şehin dâmâd-ı âlî-şâmı sadr-ı a'zamı 92/5
ol şehin duhter-i vâlâ-güheri 113/4
ol şehin ikbâli 101/8
ol şehri-hüsnün şâhı 186/4
ol taht u tâcın zîveri 35/17
onun lûtfu 9/24
onun subhu 21/7
onun zâtı 87/6
ömrün ayağı 130/38
ömrünün sermâyesi 321/3
öyle bezme varanın bir gözü 187/4
pâlârin dâmânı 17/38
pây-i râhşının (bir kerrecik) çevgânı 17/25
pençe buyrultusunun şeş cihete saldı(ı) 9/28
pençe-i fermân-ı âlî-şânının 14/17
perverde-i ihsânı kişver-i mülkün (kişver-i mülkün perverde-i ihsânı) 23/3

peşşenin (sîmurga nisbetle) ser ü samânı 17/31	sâhib-kırânın (çardır yanında) şemşîri 10/6
peyker-i hancerinin dirahşî 9/35	sahnının pâsbânı 115/37
pîr-i feleğin (anın için) kaddi 18/19	sâki-i gül çihrenin (doymadık) sîb-ü turunc u gabgab u pistânı 17/51
rahşının alını 76/2	salâtîn âstanı 94/2
ramazan ayı 9/41	Sâm'ın gürzü 4/26
Rasûlullâh'ın (etmek) merkad-i pür nûru 12/23	sarây-ı câhının penhâsı 30/14
rây-ı Hind'in sîne-i uryânı 17/33	sâye-i azmin hümâ-yı devletin bâl ü peri 4/10
râyet-i mansûrunun pîşi 14/20	sâye-i bezmin celâl ü cahın asâyiş-gehi 4/10
reh-zeni hâr olanın dâmeni 187/5	sefeh evlâsı 30/20
resmi(n) anın 67/18	sehânın sîni 77/4
Resûl-i kibriyâ'nın (ol mübârek) râyeti 10/49	seher-geh çemenin bâd-ı vezânı 23/9
reşkinden anın 13/17	seherin hâleti 16/1
revzeninin çeşmi 25/4	senin (ancak budur) murâd-ı şerîfin 8/53
riyâz-ı cennetin (güyâ ki bir serv-i) hırâmânı 10/47	senin (vardır) nihâdın 73/2
ruh-fezâliğin (aslın meğer hızr tuhm-ı ömr-i câvid ekti) nahlistânı 17/4	senin bezmin 13/28
ruh-ı mücessem âlemin güyâ nîgeh-bânı 10/8	senin bir yarar çerâğın 8/63
rûh-ı Dede üstü(nde) anın 37/22	senin dârâtın 10/37
ruhunun mültehebi 126/9	senin dergehinin der-bânı 16/33
Rûm milketi 11/55	senin dest ü dilin 30/26
rûzenin gamı 20/18	senin eltâfın 6/4
rüzgâr-ı süfle-tab'ın vaz'-ı nâ-bercâsı 30/30	senin feyzin 15/11
rüzgârın dest-bürdü 100/7	[senin] her bir demin 35/2
Sa'd-âbâd'ın zevkî 9/18	[senin] her bir günün 35/2
Sa'd-âbâd-ı dil-cûnun (efendim sorma hiç) vasfın 10/56	[senin] her günün 9/43
sad kişverin tertîbi 80/9	senin her kârın 10/40
sad müşkilin tedbîri 80/9	[senin] her saatin 35/2
sadr-ı gûzînin lûtf-ı tab'-ı pâki 81/7	senin izz ü devlet ü câhın 8/52
safası(n) lâle-i tasvîrinin 79/14	senin kendi çerâğın abd-i nâçîzin 12/41
safâsın anların (anların safâsı) 129/9	senin lûtfun 27/15
saff-ı niâli(nde) anın 24/10	senin mülkün 10/43
	senin nazîrin 8/49
	senin rehş-ı sehâb-ı keremin 26/3
	senin vakt-i şerîfin 129/5

- senin vassettiğın 134/8
 senin vassın 250/6
 senin zamân-ı şerîfin 11/49
 senin zât-ı hümâyûnun 129/7
 senin zât-ı kerîmin 27/9
 senin zât-ı şerîfin 12/45
 ser-mesned-i câh ü celâlin sadr-ı zî-şânı 19/16
 ser-pençesinin nâmı 18/20
 sermâyesi(n) kân-ı Bedahş'ın Bahr-i Ummân'ın 88/5
 serv-i revânımın (yine benzer) itâbı 158/6
 seyf ü hâmenin ibrâm u nakzı 5/54
 seyrine anın 20/16
 sıdk-ı kalbinin âsârı 37/26
 sîne-i dâd ü dihişin hırz-ı amânı 23/7
 sînenin esrârı 17/65
 sipihr-i haşmetin her biri 10/5
 sipihrin başı üstü 16/22
 sipihrin cebhe-i keyvâmı 17/31
 Sitanbul'un (ferahla iyd ber iyd oldu) her yânu 10/52
 Sitanbul'un şu Sa'd-âbâd-ı nev-bünyânı 17/1
 Sitanbül'un (hele) her bir cânibi 112/7
 siyâh gözlerinin hâb-ı âremîdesi 154/3
 sözlün sağı 74/2
 subhun cebîni 94/4
 Sultân Ahmed'in fermânı 17/19
 sühan-sencân-ı asrın her biri 84/10
 süheylin çeşmi 10/36
 sünbülün turrası 130/49
 sürîn üstü 60/1
 şâhenşâh ta'bîri 83/1
 şâhenşehin evsâfı 37/37
 şâhın kafâsı 10/15
 şâhs-ı feleğın çihresi 18/24
 şâirin her beyti 84/9
 şâirlerin beyni 12/36
 şarâbın üstü 11/21
 şark iklimi 100/2
 Şeh-nâme'nin unvânı 17/13
 şehensâh-ı cihân-bânın vezîrânı 10/12
 şehensâh-ı cihânın (mîr iken) ıstabl-ı hâsı 62/12
 şehensâh-ı cihânın feyz-i mihr-i iltifâtı 84/22
 şehensâh-ı cihânın vassı 84/11
 şehin der-bânı 17/40
 şehlerin mümtâzı 106/9
 şehir oğlanı 17/49
 şehriyâr-ı âlemin dâmâd-ı zî-şânı 10/14
 şehriyâr-ı âlemin teşrîfi 14/54
 şem'-i harîm-i cûdunun çîn-i fetîli 66/4
 şem'inin sûhte pervânesi 9/38
 şerâb-ı âteşînîn keyfî 164/16
 şî'r ikliminin (de) şehriyârı 106/8
 şitâ eyyâmı 36/2
 şitâ faslı 24/2
 şitânın ettiğî 11/3
 şu havzın vüs'ati 103/24
 tânîsinin engüşt-i dest-i cûdu 92/19
 târîh-i itmâmın anın 101/10
 târîhi(n Nedîm) anın 96/1
 târîh-i itmâmı(n) Nedim anın 91/8
 tarihi(ni) anın (anın tarihi) 111/4
 târihin anın 71/15
 tefsîri(dir) ânın 10/10
 temâşâsının (olmakta cihan) hayrânı 16/19
 teşnegânın dilleri 101/6
 tırnakçı yalısı 77/7
 tıygının (şimdi) niyâmı 108/2

tûrin zebân-şinâsı, mahdûmu, üstâdı 31/16	yâveri anın 98/4
Tiflîs imlâsın 72/1	yevm-i şevk zevkî 9/2
tuğunun mâhçesi 38/4	zahmım benim (benim zahmım) 127/7
tüfengin (cây eder) her mühresi 14/31	Zâl'in hanceri 4/26
tüfengin mühresi 73/5	Zâl-i çerhin gözleri 4/21
uhdesi(nden) ol nezrin 8/31	zamân-ı devlet-i adli(nde) ol kerem-kârın
uşşâkın (ettiler yeniden) hâli(ni yaman) 20/13	22/7
vaktinin her ânı 17/74	zamân-ı devletinde sürdürdüğüm zevk u safânın
vasf-ı zât-i pâkinin pâyânı 17/45	(hep alır benden) hisâbı 41/10
vasfı(nı bu) lûtfun 25/7	zamânın âsâyiş ü karârı 31/6
vasfını Sa'd-âbâd'ın 16/6	zemîn üstü 36/5
vaslı anın 35/12	zevk ehli 16/10
Vefâ bağı 94/23	zevk u safâ dahmesi 16/14
veliyy-i ni'metin ihsânı 17/54	zevkın böyle tûfan olduğu 190/5
veliyy-i ni'metinin re'fet-i teşrifi 27/6	zihn-i vekkâdının evsâfın(ı yazdıkça) senin
veliyyü'n-niam-ı zî-şânın (etti) tevsîi 78/8	13/25
vezâret şânı 94/15	zuhurun(la) senin (senin zuhurun) 9/37
vezîr-i a'zamın da izz ü devletle yemîni	zührenin çengi 4/25
10/12	zülâl-i sâfının evsâfı 99/7
vezîr-i a'zamın sohbet-i hevlvâsı 36/10	zülfun hayâli 133/2
vezîrin servi 106/11	Zümre-i Bermekiyan kıssası 13/11
yârimin (bütün) endâmı 224/4	

SIFAT TAMLAMALARI:

anda îcâd olan âsâr-ı cemîl 16/7	başka kitâb 18/13
anın dîvarı üzre nakş olan nâzük nihâlân	benden Nedîm 39/15
84/18	benim gibi âşık 130/9
anın sükkânına lâzım olan eşyâ 91/4	ber vezîr-i kâm-rân 28/11
aydın ay 9/8	beri yan 19/8
az dem 36/21	beyâz gül 8/6
ba'zı kasr-ı pâk 80/25	bin Baykara bezmi 23/14
bâb-ı refinde duran der-bân 13/24	bin beyt-i müselleme 79/9
bâğındaki gül 26/10	bin Çîn ü Hutun 1/6
başka bir âlem 70/8	bin dâstan 3/11

bin dervîş ü muhtâc 92/6
 bin ferah 83/12
 bin kerre 2/19
 bin kez 6/40
 bin lek 97/7
 bin lûtf u ihsân 19/3
 bin nükte-i ser-beste 80/5
 bin ser-i düşmen 17/37
 bin ser-pençe 2/32
 bin sürûr 17/74
 bin yıl 3/37
 bir aceb bâğ-ı meserret 58/1
 bir aceb neş'e 16/2
 bir âfet 8/22
 bir âfet-i cân 8/4
 bir aftâb-ı nev-reşîd 76/5
 bir âlî murakka' 37/19
 bir ân-ı mevhûm 5/30
 bir arsa 13/21
 bir âsaf 23/4
 bir asl-ı asîl 63/11
 bir âstân 3/71
 bir âteş 8/10
 bir âyine-dân 5/32
 bir âyine-i âlem-nümâ 104/5
 bir bâdbân 3/68
 bir bâğ 5/15
 bir bâğ-ı İrem 18/3
 bir bağçe 13/19
 bir başka kalyon 75/5
 bir bedr-i tamâm 14/15
 bir beğ 12/37
 bir behâne 17/48
 bir bende 97/17
 bir bendesine ettiği ihsân 12/39

bir beyt-i dil-ârâ 19/20
 bir beyt-i dil-ârâ-yi ferah 103/12
 bir beyt-i hümayûn 97/20
 bir beytül'l-kasîd 84/9
 bir bezm 26/4
 bir bezm-i nûşâ-nûş 2/12
 bir bezm-i tarab 23/15
 bir bî-bedel târîh 75/9
 bir bî-nevâ 3/29
 bir bî-ser ü pây 6/37
 bir binâ 82/14
 bir böyle dil-güşâ 3/46
 bir böyle pâdşâh-ı Sikender-tüvân 3/6
 bir böyle şîr,i nerre-i gûf-sitân 3/17
 bir burhân 12/6
 bir büse 20/14
 bir câ 80/16
 bir câm 13/3
 bir câm-ı lâle-gûn 154/2
 bir câme-i yektâ 30/23
 bir câmi'-i zî-şân 87/9
 bir cây-ı harâb 81/12
 bir cevâb 14/41
 bir cihân-dâr-ı muazzam 28/10
 bir cûy-bâr 198/4
 bir cünbiş 62/2
 bir cür'a-i nâ-çîz 53/1
 bir cüz-i kırân 5/28
 bir çanak kısarak südü 12/38
 bir çekîde 6/21
 bir çerâğ-ı hâs-ı mukbil 27/5
 bir çeşm 26/5
 bir çeşme-i zîbâ 93/14
 bir çetr 20/8
 bir çüb-i huşke 3/30

- bir da'vâ 12/6
 bir dâg-ı derd 161/3
 bir dâğ 1/59
 bir dağ-ı heves 153/1
 bir dahı 69/7
 bir dahme 20/9
 bir dânâ vezîr 17/70
 bir dâver-i âlf-himem 28/10
 bir debdebe 24/3
 bir delil-i muntazam 30/28
 bir dem 97/14
 bir dem iltifâtı 41/12
 bir dest 77/12
 bir dest-gâh-ı zevk-ı âlem 79/15
 bir devrân 17/39
 bir dıraht altı 9/21
 bir dîbâ 10/59
 bir dil-haste 92/20
 bir dil-rübâ 35/11
 bir dizgin 77/9
 bir dükkân-ı istiğnâ 155/3
 bir dürr-i girân-kadr 92/12
 bir düşmen 41/3
 bir ehl-i dil 8/25
 bir ehl-i himem 21/35
 bir emîn-i ganem 21/12
 bir endîşe 8/10
 bir eşkest 66/4
 bir fâl 7/39
 bir fasl-ı Sıfâhân 37/32
 bir fert 8/54
 bir feyz 94/5
 bir fırka-i vâlâ 36/16
 bir garîb dağdağa 8/21
 bir gâyet 79/4
 bir gazel 11/15
 bir gece 4/21
 bir gerd bâliş-i zer-târ 8/37
 bir gerdiş 62/1
 bir gevher-i şeffâf 97/21
 bir gevher-i yekpâre 18/2
 bir gonce gül 213/2
 bir gonce-i ra'nâ 30/9
 bir gûne 6/3
 bir gûşe-i ebrû 103/28
 bir gûşe-i nigâh 3/28
 bir gûşe-i tenhâ 30/11
 bir güher-i kem-revâc 39/15
 bir gül 3/33
 bir gül-i âl 7/32
 bir gül-i neşkûfte 71/4
 bir gül-i ra'nâ 122/11
 bir gül-i ter 138/2
 bir gülistân 10/33
 bir gülsitân 3/56
 bir gülşen 17/56
 bir gümüş âyîne-dan 3/49
 bir gün 9/4
 bir güzel 17/46
 bir hâb-ı perîşân 2/19
 bir haberim 7/24
 bir hâl 5/15
 bir hâlet 59/1
 bir hân-ı bülend 82/16
 bir hâne-i âyîne 1/4
 bir hâne-i vîrân 147/3
 bir harf 73/13
 bir harf-i âlf-şân 37/20
 bir haste 97/17
 bir haste âdem 119/7

bir haste müselmân 13/4
 bir hayr-i vâlâ 101/5
 bir hıdv-i muhterem 28/10
 bir hidmetim 6/34
 bir hikâyet 12/36
 bir hoş edâ 156/2
 bir hoşça 10/39
 bir hüner 37/11
 bir ışk 14/6
 bir ihrâm 9/21
 bir iki beyt 24/8
 bir iki beytü'l-kasîde 8/35
 bir iki cüz'-i perâkende 7/3
 bir iki defa 17/23
 bir iki gün 11/8
 bir iki mâh-ı nev 5/24
 bir iki mebhas 7/4
 bir iki meblâğ-ı berş 9/9
 bir iki piyâle-i ser-şâr 8/22
 bir iki saat 9/22
 bir iki safha 7/6
 bir iki şîr-i jiyân 3/25
 bir iki Türk 6/26
 bir iklim 11/38
 bir Irâk-ı Acem 21/14
 bir kabiliyyet 73/1
 bir kaç gün 82/21
 bir kâm 9/16
 bir kân-ı niam 18/3
 bir kâr 8/65
 bir kasîde 19/15
 bir kasr-ı adâlet 12/25
 bir kasr-ı cedîd 84/16
 bir kasr-ı vâlâ-mesned 94/25
 bir katre 5/27

bir katre âb 17/5
 bir kemîne çâker 62/21
 bir kerem 6/31
 bir kerre 41/3
 bir kerrecik 17/25
 bir keşîde 6/20
 bir kez 56/1
 bir kıyâs 14/23
 bir kızıl lâle 130/31
 bir kişver 11/38
 bir kizb 9/7
 bir kûh 4/32
 bir kûh-ı tecellî 18/9
 bir kûhsâr 80/10
 bir kusûr 69/8
 bir lâhza 1/3
 bir levh-i zer-efşân 2/25
 bir lücce-i envâr 18/10
 bir ma'mûre-i devlet-meâb 92/11
 bir mâh-ı sîm-endâm 163/2
 bir mâh-tal'at 60/4
 bir mahassal 12/5
 bir mahbûb 35/12
 bir mahbûb-ı ra'nâ 94/33
 bir maslahat 74/4
 bir meâl 12/5
 bir meclis-i âlî-şân 16/3
 bir meclis-i pür feyz ü safâ 18/5
 bir menşîr-i iclâl ü saâdet 80/17
 bir mesâğ 4/47
 bir meşreb 146/2
 bir metn-i metîn 63/11
 bir mihr-i kemâl 14/14
 bir minber-i nüh-pâye 38/8
 bir mûr 17/43

- bir mûrım 3/34
 bir mushaf 10/10
 bir mübârek sa'd saâdet 104/8
 bir mübârek sa'd sâat 69/4
 bir münasibce refîk 9/20
 bir nasr-ı a'lâ 12/21
 bir nazîr 17/3
 bir nazm-ı müselleme 81/6
 bir nefes 41/2
 bir neş'e-i câvid 13/20
 bir neşât-âver haber 14/12
 bir nev kasr-ı müstesnâ 82/18
 bir nev kasr-ı vâlâ 94/39
 bir nev-arûs-ı çihre-pîrâ 70/6
 bir nice def'a 65/3
 bir nice devlet 36/19
 bir nice nâme-ber tâtârlar 14/18
 bir nîgeh-i iltifât 3/29
 bir nokta 65/2
 bir pâre 9/4
 bir pertev 94/4
 bir peyk 73/4
 bir peyk-i mevzun-kadd 17/37
 bir pîr 92/4
 bir pîrâye 14/13
 bir râz-dâş 153/3
 bir reşha 29/13
 bir rûz-ı îyd 84/4
 bir sadr-i dânâ 6/16
 bir sanem 48/1
 bir sedd-i sedîd 28/13
 bir sen gibi sultân-ı âlî-câh 129/5
 bir seng 18/1
 bir serây-i pâk 91/6
 bir serây-i pâk 98/8
 bir serv-i hurâmân 10/47
 bir sevdâ-ger-i dil-cûy 17/50
 bir sırr-ı garîb 86/4
 bir sipâhî 2/28
 bir siyeh-çerde 56/1
 bir soğuk yer 131/4
 bir solâğında olan haşmet 74/2
 bir söz 5/44
 bir sultân-ı İskender-kıyâset 12/16
 bir şâir 4/37
 bir şâir-i cihân 8/24
 bir şâir-i nâzûk-tabîat 12/41
 bir şeb-çerâğ-ı ârzû 2/10
 bir şehriyâr 36/33
 bir şehriyâr-ı pür semâhat 12/26
 bir şekerin handesi 71/4
 bir şekl 78/9
 bir şem'-i dırâşân 2/10
 bir şem'-i fûrûzan 51/1
 bir şemse-i cild-i mutallâ 73/9
 bir tâb 3/48
 bir takrîb 4/35
 bir taraf 10/17
 bir tarz 6/25
 bir tâtâr 8/45
 bir tatlı dilli câna yakın tıfl-ı dil-sitân 20/14
 bir tâze gazel 26/11
 bir tek rikâb 67/2
 bir tûp dârâ 6/22
 bir tutuk-ı zer-nişân 3/59
 bir ukde 2/22
 bir uzun boylu yeşil atlaslı âfet 60/3
 bir vâdî 14/40
 bir vâdî-i nev 26/11
 bir vakt ü zamân 23/14

- bir vech 78/12
 bir verd-i tazî 4/19
 bir vezîr 14/25
 bir vezîr-i nâm-dâr 28/10
 bir yan 19/8
 bir yanar çerâğ 8/63
 bir yekke sipâhî 23/2
 bir yeni çıktı kıyâfet 60/1
 bir yer 81/2
 bir zamân 65/6
 bir zât-ı kerem-ver 104/11
 bir zât-ı kerîm 62/7
 bir zerre 15/11
 bir zevrakçe 17/12
 biraz nakd-i ferah 27/12
 biraz zaman 7/5
 birer takrîb 10/54
 birer vâlâ alem 37/5
 birkaç def'a 6/13
 birkaç gün 35/9
 birkaç rasad 14/29
 böyle bir dâna vezîr 4/50
 böyle bir defîne 39/16
 böyle bir gün 62/16
 böyle bir hâtur-güşâ 82/20
 böyle bir iyd 62/16
 böyle bir lûtf 65/7
 böyle bir lûtf-ı amîm 4/41
 böyle bir rûz-ı hümâyûn 36/8
 böyle bir rûz-ı saîd 36/5
 böyle bir şeb 36/35
 böyle bir şemşîr-peyker nazm 2/43
 böyle bir tabîb-i hâzık 62/15
 böyle bir vakt-i mübârek 36/7
 böyle cây-i bî-adîl 66/3
 böyle cûş ü hurûş-i sipâh-ı kin 3/4
 böyle germ-tâz 7/23
 böyle hidmet 5/35
 böyle kahr-ı Hak 3/5
 böyle meclis 27/11
 böyle pür şitâb 4/4
 böyle ser-endâz-ı hayret ü efkâr 8/16
 böyle serâpâ 3/6
 böyle şefkat ü rahmi olan sudûr-ı kibâr 8/55
 bu âb ü tâb 88/3
 bu âb-ı pâk 93/15
 bu abd-i kemter 21/31
 bu abd-i zâr ü nizâr 8/60
 bu âlem 73/4
 bu âlî hân 82/23
 bu âlî kubbe-i nîlüferî 4/53
 bu ân 4/50
 bu ârzû 7/8
 bu âşiyân 25/3
 bu bâb 86/3
 bu bahs-i pâk 8/57
 bu baht u tâli 8/51
 bu bâr 8/31
 bu bâr-ı mihnet 4/47
 bu bende 29/14
 bu bende-i kerem-dîde 8/60
 bu bende-i nâ-çîz 16/4
 bu beyt 67/22
 bu beyt-i cennet 30/4
 bu beyt-i garrâ 70/10
 bu beyt-i tâm 74/10
 bu bezm 28/2
 bu bî-kes benden 4/49
 bu bir sâhib-kırân-ı milk satvet 37/8
 bu burc 25/2

- bu bülend eyvân 25/1
 bu câh 10/34
 bu câh u menzilet 65/6
 bu cârî 95/6
 bu cây 42/5
 bu celâl ü câh 16/30
 bu celâlet 74/3
 bu cihân 8/55
 bu çâker 8/60
 bu çeşmân-ı ter 4/43
 bu çeşme-i pâk 64/9
 bu da'vâ 19/14
 bu def'a 6/31
 bu dem 71/15
 bu devlet 36/17
 bu devlet-hâne 28/3
 bu devlet-i ulyâ 36/22
 bu devr-i zamâne 3/64
 bu dil ü cân 29/13
 bu dil-ârâ 67/23
 bu dil-cû 93/13
 bu dünyâ 41/1
 bu eczâ-yi cihân 12/2
 bu elfâz 12/27
 bu eyvân 114/6
 bu fervâre 80/23
 bu fevvâre-i dil-cû 94/32
 bu feyz-i neş'e-i câm-ı neşât 3/43
 bu feyz-i sühan 151/5
 bu garra matla 4/18
 bu gâyet 7/22
 bu gice 11/14
 bu gizli gizli âhlar 164/4
 bu gûn 10/28
 bu gûne 70/2
 bu gûne bir hüner 77/15
 bu gülîstân-ı meserret 80/21
 bu gün 11/17
 bu günler 17/54
 bu hâl 7/14
 bu hâlet 83/8
 bu hammâm 92/25
 bu hân-ı pâk 91/5
 bu hâssa-i hüsn 44/1
 bu hastelik 11/5
 bu Hâtem 12/37
 bu hâtır-âzârî vü hud-râ-yi 6/13
 bu havz-ı musaffâ 94/33
 bu hayr 12/17
 bu hayr-ı pâk 66/5
 bu heft âmir 8/70
 bu helvâ bezmi 36/2
 bu hirmen-i feyz 2/11
 bu hüsn ü hulk 8/51
 bu îyd 22/6
 bu ihsân 12/22
 bu ikbâl-i dil-ârâ 62/14
 bu iki zıdd arası 124/2
 bu ikisi 30/6
 bu isti'dâd-ı zâtî 73/2
 bu iyd eyyâm 10/62
 bu izz ü câh 3/54
 bu izz ü câh ü ikbâl 15/26
 bu kalem-i câdû-fen 1/3
 bu kalemler 23/17
 bu kasîdem 5/45
 bu kasr 83/10
 bu kasr-ı dil-cû 103/18
 bu kasr-ı dil-nişin tuğrâ 80/17
 bu kasr-ı pâk 84/23

bu kasr-ı pâk 103/12
 bu kemîne 8/60
 bu kerre 8/28
 bu keskin soğuk 11/1
 bu kırmızı şâl 11/22
 bu kilik 14/47
 bu kişver 10/29
 bu kubbe-i devvâr 8/71
 bu lûtf 29/10
 bu lûtf-i firâvânın 7/36
 bu lûtf-i şâmil 6/8
 bu ma'bed-i zîbâ 87/11
 bu ma'nî 12/21
 bu makdem 21/21
 bu maksem 95/5
 bu mansıb-ı vâlâ-yi istîfâ 65/5
 bu matla' 2/15
 bu matla'-ı huçeste-meâl 7/40
 bu matla'-ı hurşîd-nişân 23/6
 bu me'vâ 28/5
 bu meclis 24/1
 bu meclis-i a'lâ 27/10
 bu meclis-i pür-meymenet 23/12
 bu menzil 25/2
 bu mertebe 7/21
 bu mesânî 23/17
 bu mesned 21/20
 bu mesned kâm-kâr 28/1
 bu mevkî 93/14
 bu mevzun kadd 15/3
 bu mısra'-ı garrâ 61/4
 bu muazzam câmi' 89/9
 bu musanna' beyt 30/4
 bu mübârek iyd vakti 10/52
 bu müjde 39/12

bu müjde-i feth u zafer 35/9
 bu münevver câmi'-i âlî 89/5
 bu müntezeht 116/7
 bu müselleml nazm-ı bî-pervâ 14/51
 bu müzeyyen sûk-ı vâlâ 98/7
 bu nasb-ı dil-keş 62/21
 bu nâzûk hatt-ı Sultân Ahmed 73/16
 bu nev hammâm 119/8
 bu nev kasr-ı mütsevfâ 94/27
 bu nev kumaş 20/12
 bu nev sermâye 17/53
 bu Nevşehr 91/3
 bu Nevşehr-i muallâ 89/4
 bu ni'met ü ihsânın 7/36
 bu nüh tûmâr-ı imkân 2/47
 bu nûkte 35/10
 bu pâkîze amel 12/19
 bu ra'nâ 93/18
 bu râz-ı pinhân 10/6
 bu resm-i hâsü'l-hâs 37/10
 bu resm-i pâk 69/7
 bu Rûm milketi 11/55
 bu rûy-ı arz 30/2
 bu rûz 21/2
 bu rûz-ı tarab 36/4
 bu rûtbe 21/13
 bu rûzgâr 3/68
 bu sâha 24/2
 bu sâhil-hâne 81/6
 bu sâhil-hâne-i dil-cû 68/9
 bu sâhil-hâne-i dil-cû 80/12
 bu sâhil-hâne-i hâtır-güşâ 69/4
 bu sâhil-serâ 68/4
 bu sâhil-serây 80/27
 bu sâl 21/9

- bu sâl-i cedîd 97/30
 bu sâl-i ferruh-fâl 76/4
 bu sarsar 11/8
 bu selsebîl-i ruh-perver 80/23
 bu sene 76/10
 bu serây 78/4
 bu sıdk-ı niyyet 87/10
 bu sıdk-ı niyyet ü ihlâs 11/52
 bu soğuklar 11/2
 bu söz 8/32
 bu sûret 8/57
 bu sühan 7/27
 bu sürhi-i rû bezm 11/23
 bu şeb 8/22
 bu şehr-i bî-nazîr 66/3
 bu şehr-i lâtif 89/5
 bu şehr-i pâk 82/11
 bu şehr-i Sitanbul 18/1
 bu şehr-i Üsküdâr 95/5
 bu şehr-i zibâ 92/25
 bu şekl 11/23
 bu şeref 8/68
 bu şevka 5/11
 bu şevket 74/3
 bu şitâ eyyâmı 36/2
 bu tâ'birim 4/5
 bu tab'-ı nâlân 19/2
 bu tabâyi'-i çâr 8/70
 bu tarz 7/38
 bu tatlılık 45/1
 bu terlik 45/1
 bu tertîb-i dîvân 10/34
 bu tıfl-ı nev-peydâ 30/6
 bu tuğrâ 37/14
 bu unsur-ı çihâr 31/9
 bu üç anbarlı 74/5
 bu vakt 25/6
 bu vâlâ beyt 81/15
 bu vâlâ kasr-ı nev-tarh 83/15
 bu vâlâ mevzi 103/13
 bu yek-reng peren 1/7
 bu yeni dünyâ 30/3
 bu yerler 67/12
 bu yıl 11/16
 bu zamân 23/14
 bu zibâ 84/16
 bu zibâ çeşme 67/8
 bunca demler 67/15
 bunca ihsânlar 4/45
 bundan a'lâ bir müferrih mevki-i vâlâ 81/4
 bütün bir memleket halkı 6/6
 bütün efkâr-ı hem 32/4
 bütün hâne 13/2
 bütün memâlik-i Îrân 11/55
 bütün şevk u tarab zevk u safâ 18/15
 cennet gibi âlem 302/4
 cümle akrân 131/13
 cümle cihân 23/1
 cümle ehl-i dîn-i İslâm 12/22
 cümle fıstıkî atlas 10/58
 cümle göz 16/9
 cümle ikbâl 15/11
 cümle kullar 10/62
 cümle yârân 310/2
 cümle zevk ehli 16/10
 çok nusrat u tevfiik 12/20
 çok sâl ü meh 62/16
 çok subh u şâm 62/16
 çok şehirler 36/24
 çok zaman 8/56

derd-mend 4/49	her benân 30/17
derin güşâde 8/67	her bende 15/23
destindeki sâgar 202/1	her beyt 3/53
destindeki şemşîr 26/9	her bir 36/18
devletle ibtidâda vezîr olduğun zamân 20/11	her bir câm 104/5
dîvân-ı hümâyûnundaki haşmet 12/32	her bir çerh 63/6
dil-i yâr adlı bir elmasdan kıymetli tâş 153/5	her bir güşe 83/12
duracak zaman 59/1	her bir gün 35/2
düşumdaki sof 59/1	her bir leb-i bâm 27/4
dün giceye dâir bir işâret 260/1	her bir nigâh-ı şûh 3/50
dünkü gün 16/1	her bir revzen 89/7
elimdeki kalem-i Vâsitî 7/6	her bir rûz 129/1
elinden çektiğim derd ü meşakkat 41/6	her bir söz 13/35
erdik(i) müjde 13/44	her bir şîve 37/9
eski âdet 7/20	her bir şiken 103/28
eski âlemler 27/3	her biri 67/10
eski mahabbetler 309/1	her birisi 12/16
ez cümle Kırım milki 16/24	her cihet 93/8
fenn-i cerr-i eskâli bilen üstâdlar 74/8	her cünbiş 14/33
geçen ferhunde demler 27/3	her dem 6/35
geçen sene 279/3	her dirah 58/1
görmeyen âdem 16/11	her gâh 15/31
görünmez bir belâ 255/5	her gece 5/29
gül gibi mahzun gönül 129/1	her gelen düşmen 67/12
gül-berk-i izârında biten sebze-i hatt 61/3	her güşe 71/10
güllü dîbâ 286/3	her gülistân 19/25
güzel sayd ü şikâr 33/8	her gün 84/4
harâb hâneler 11/13	her hâl 63/18
hâtır denilen beyt-i hazen 1/69	her harf 3/11
havzdaki ferş-i ruhâm 38/5	her harf-i şûh 3/56
hâzır-cevâb 15/2	her hıyâbân 42/2
hep âlem 18/30	her iş 84/13
her akşam 38/15	her kand 29/4
her ân 17/74	her kâr 10/40
her bağçe 18/5	her kasr 68/5

- her lafz 63/11
 her lâhza 16/43
 her lâhza vü ân 23/14
 her lûle 92/19
 her mermer-i sâf 92/17
 her mısra 2/44
 her müezzîn 89/8
 her mühre 14/31
 her müjgân 52/1
 her müşkil 84/14
 her ne dem 19/20
 her ne rütbe 36/33
 her nîm hatve 3/25
 her nükte-i sencîde 14/16
 her re'y 28/13
 her rek 97/10
 her revzen 84/19
 her rûz 21/32
 her rûz u şeb 35/5
 her saat 35/2
 her sadef 13/36
 her sâl 14/53
 her seher 38/15
 her semt 76/2
 her sene 13/44
 her ser-i mûy 1/6
 her söz 13/39
 her sû 68/6
 her suffa 82/18
 her sûk 37/29
 her şeb 3/59
 her târ-ı girîbân 2/32
 her taraf 83/3
 her vakt 10/51
 her vezîr 67/9
 her yan 37/35
 her yân 10/52
 her zamân 82/22
 her zülfe 14/17
 hezâr za'f 8/2
 hırmen-i sâha-i tedbîrde neşrettiği dâm 9/27
 hiç bir kişver 4/50
 hoş hevâlar 33/7
 hüsn ü behcet 106/7
 iki bahr 18/2
 iki benân 5/56
 iki bûse 8/27
 iki cânib 103/22
 iki deryâ 10/31
 iki mısra' 67/22
 iki mısra'-ı tamâm 78/14
 iki mısra'-i târîh 92/24
 iki şâir 4/38
 iki şemşîr-i bürrân 37/8
 iki târîh 67/22
 ikinci gün 9/14
 iyi gün dostu yâr 138/3
 izz ü haşmet 106/1
 kabiliyetlice bir hizmete şâyeste gulâm
 38/13
 kangı iklîm 266/2
 kanlu yaş 129/1
 kırk çeşme 113/3
 kırmızı çenber 11/22
 kişver-i Tebrîz'e revnak-bahş olan kâlâ 14/9
 mâye-i ikbâl ü câh olan şeh-per 11/36
 meclis-i hasındaki micmer 26/10
 mecliste devr eden sâgar 11/24
 medhin okunmadık bir yer 11/42
 meh üstünde konmuş kebûter 130/43

- merdânegî zât 4/21
mezerkeş câmeli, altın kühleli bir gulâm 42/9
mezerkeş düğmeli bir anter 4/15
miyân-ı pâdşeh-i dîne bend olan hancer 11/25
miyânındaki hancer 26/9
muazzam şehriyâr-i ma'delet-perver 64/2
muhâlif cevâb 45/1
mübârek båd 82/22
mübârek bayrâm 9/12
mükehhâl gözlü, şirin sözlü, Leylî yüzlü âhûlar 303/3
müyesser husrev ü hâkân 17/70
nâmın yazılmadık bir tâk 11/42
ne berk-i gül 148/2
ne gonce 148/2
ne hâcet 68/3
ne zîbâ beyt 79/18
neftî şâl 10/58
nîm lâhza 7/2
nice Bâğ-ı Ferah 103/16
nice bîkes 94/11
nice cây-ı harâb 92/10
nice dem 67/8
nice der hâtır 6/37
nice dertlerin dermânı 16/36
nice dil-keş 94/24
nice dil-mürde-i nâkâm 94/11
nice emlâk 90/2
nice evsâf 103/16
nice garrâ kasîde 29/7
nice muhtâc 89/3
nice ser-asker 16/25
nice vîrân gönül 92/10
nigâhın düştüğü yerler 33/4
o âfet 3/51
o âhû-nigeh 47/1
o altın tâs 129/5
o âsaf-ı dânâ 115/32
o bâğ 58/1
o bâğ-bân-ı girân-dest-i mâye 3/55
o beyt-i pür-te'sîr 8/34
o bezm-gâh 25/11
o bûsc-i dâman 25/6
o cihân-bahş 26/6
o cihân-sadr 18/26
o çeşm-i siyâh 130/4
o dâmân 10/26
o dânâ feylesûf-ı hikmet-ârâ 19/18
o dem 22/3
o denlü lûtf u kerem 8/61
o dergâh-ı refî' 93/7
o destûr 12/39
o destûr-ı cihân 15/26
o destûr-ı kerem pîrâ 80/14
o destûr-ı mekârim-pîşe 82/7
o dîbâ 10/60
o dil-keş beyzâ 37/6
o ebruvan 11/25
o esnâ 84/16
o fâhir selsebîl-i rûh-perver 94/35
o Feyyâz-ı mutlak 3/15
o fîrûgu 3/41
o gabgab 8/8
o gerdun-pâye 30/16
o gûne 25/5
o güftâr-ı melîha 61/2
o gül penbe atlas 268/2
o günler 11/46

- o hâkân-ı cihân 93/6
o hâkân-ı kerîm 87/5
o hâkân-ı kerîmü'ş-şân 93/12
o hâl 8/3
o hâlet 79/6
o hâme 3/76
o hancer şekli(i) 37/7
o hıdîv-i âgâh 78/8
o hûnî nigâh 130/4
o İskender-haşem 93/3
o kadd ü had 8/8
o kâfir-macerâ 41/4
o kâfirce nigâh 213/6
o kâmet-i bâlâ 174/2
o kasr 30/36
o kerem-kâr 13/13
o kuvvet-i bâzû 8/46
o lâhza 7/8
o lûtf 8/61
o mahmur manzar 130/4
o mertebe 7/24
o meşned-i vâlâ 8/56
o mest-i tegâfûl 130/4
o mîrâs 19/23
o mihr-i burc-ı vezâret 21/20
o miyân ü dehân 135/13
o miyâne sarılan kırmızı şâl 151/2
o nâzenîn vücûd 174/2
o nâzûk kasr-ı nev-bünyâd 94/34
o pâ-bûs 10/63
o pâkîze-tab'-ı sihr-âsâr 8/67
o perçem 60/2
o perçem zülfeler 37/4
o rahş-ı berk-cevlân 2/33
o rütbe 25/5
o rütbe şâh-bâz-ı himmet 33/2
o sâat 87/11
o sadr 94/23
o sadr-ârâ 66/4
o Sadr-ı zî-şân 22/6
o sadr-ı ekrem 92/13
o sadr-ı mekrûmet güster 84/12
o sadr-ı mekrûmet-gîşin 80/12
o sadr-ı muhterem 15/32
o sakf-ı pâk-i pür nakş 31/4
o serv kâmet 167/3
o siyeh zülf 8/14
o sözler 6/18
o sözler 19/11
o sultân-ı cihân 35/6
o sultân-ı muallâ-şân 87/6
o sultân-ı muazzam 38/12
o şâh 3/17
o şâhenşâh 64/4
o şâhenşâh-ı zî-şân 83/14
o şeh 37/23
o şehensâh-ı âlî-himmet 12/16
o şehensâh-ı âlî-şân 15/27
o şekl 34/5
o şems 94/16
o şevk 7/39
o şive-i reftâr 8/8
o şûh 127/6
o şûhun sunduğu peymâne 147/2
o tâb 3/48
o tâcir-beççe 155/3
o tal'at-i zîbâ 21/7
o tavanlı köprü 16/9
o tâze nihâl 7/26
o tenâsüb 8/8

- o tûfl 11/20
o tîg-ı cihân-güşây 3/75
o vâlâ satırlar 73/8
o vech-i sabîha 61/4
o yâl ü bâl 8/8
o yektâ kahramân-ı cûd 19/17
o zât-ı âkıl ü dâna 68/1
o zât-ı âsaf-isti'dâd 69/1
o zât-ı bî-adîl-i mekrûmet-pîrâ 93/6
o zât-ı muhterem 12/7
o zülf-i muanber 156/3
ol âftâb-ı mekârim 8/64
ol âhû-nigâh 54/1
ol âlf sütünlar 37/5
ol âstân 3/71
ol âstânın hidmeti 4/44
ol ayyâr 8/24
ol bîm 3/2
ol bût-i nâzende 7/32
ol cenâb-ı kibriyâ 35/8
ol cesed-i nûrânî 16/14
ol cûd-ı müşehhas 9/37
ol cüft-i zer-nigâr 31/2
ol çâr 10/13
ol dâmân 16/43
ol dâver-i vâlâ 35/29
ol dem 5/4
ol dem 6/39
ol dergeh-i cûd 6/38
ol dergeh-i iclâlin 6/34
ol devlet-i ulyâ 10/23
ol dürr-i yektâ-yi kerem 35/17
ol dürr-i yetîm 26/14
ol edâ-yi selîs 8/26
ol gül-i hadîka-i nâz 8/18
ol hâcc-i cihân 31/12
ol hâkân-ı zî-şân 83/5
ol hûr veş 20/15
ol kasr-ı âsman-mesned 11/30
ol kasr-ı muallâ 27/3
ol kûh-i hurâmân 2/34
ol la'l-i leb 5/13
ol lûtf-ı firâvân 10/63
ol mesned-i vâlâ-terîn 63/16
ol mest-i nâz 127/2
ol mihr-i dırahşan 34/2
ol mübârek râyet 10/49
ol nâz-perver nev-cüvân 5/11
ol pistan 8/8
ol ruh-ı zîbâ 5/15
ol Sadr-ı muazzam 27/8
ol sadr-ı a'lâ 6/28
ol sadr-ı cihân-bân 34/1
ol sadr-ı Eflâtun-şiyem 35/31
ol sadr-ı kerem güster 6/36
ol sadr-ı kerîm 82/15
ol sadr-ı vâlâ 69/2
ol şâh-ı İskender-gulâm 35/31
ol şeh-i vâlâ-mekân 5/41
ol taht u tâc 35/17
ol vezîr-i âsman-mesned 64/9
ol yerler 12/37
ol zât-ı kerem-peydâ 70/1
öyle kîl ü kâl 12/6
öz nefsi 12/3
(pek) üstâd şâir 12/42
pençe buyrultusunun şeş cihete saldığı nâm
9/28

perverde-i ihsânı olan kişver-i mülkün hâki
(kişver-i mülkün perverde-i ihsanı olan hâk)
23/3

peyâ-pey gelen kederli haber 11/46

pûlâd bilekli tevsen 1/52

reh-güzâr üzre olan büldân-ı etrâf 82/17

revâcın bulduğu demler 19/21

rûh-ı mânîden mürekkeb bir sühan 80/4

Rûm'dan pervâz eden nazm-ı terim ankâ
14/37

saâdetle hırâmân olduğun yer 33/4

sâliha kadın 120/1

sâye-perverd-i gül-i bâlin olan âsûde 55/1

sayılı gevher 187/6

seyre gelen hûbân 16/9

seyreden âdem 6/24

sîne-i mûr içre olan râz 77/6

şevketlü hünkâr 303/2

şevketlü hünkârım 37/7

şöyle feyz-i terbiyet 81/11

şu arsa-geh 43/1

şu havz-ı pâk 112/14

şu rütbe 8/26

şu Sa'd-âbâd-ı nev-bünyân 17/1

şu sırma saçlar 11/16

şu soğuk günler 9/4

tatlı cân 244/2

tatlı sözler 16/6

tâze bir lâle-i nâzende 71/6

tâze revnak 17/71

tâze şâh üzre açılmış gül 49/1

tâze şükûfe 34/7

tenhâ yer 30/13

tıygın üzre konan peşşe-i nahîf 3/40

üç anbarlı 75/3

üç hâlet 36/16

üç tuğ 62/12

verdiği ziyet 12/33

yapılan tarihler 72/2

yavuz nazar 35/16

yedi deryâ 115/3

yedi iklim 21/23

yekpâre Acem mülkü 18/1

yeni nizâm 11/48

yevm-i şek zevkına hâzırlanan ahbâb-ı kirâm
9/2

yüz bin zebân 3/50

yüz dürre 26/14

yüz şerm 1/6

zamân-ı devletinde sürdüğüm zevk u safâ
41/10

zâtın gibi âsaf 41/1

zıh-ı kemânın öpen tîr-i mürde-dil 3/41

BAĞLAMA GRUPLARI:

a'lâ vü ednâ 110/2

âb ü âteş 1/62

âb ü hevâ 103/14

âb ü tâb 88/3

adl ü dâd 73/15

(âğuş-ı) bahr ü kân 17/34

âh u figân 51/1

Ahbâr-ı Çîn ü Tübbet ü Hindûstan 3/38

âkıl ü dânâ 68/1

akl u fikr 31/16

akl u fikrim 7/12	Baykara vü müddet-i Cem 21/4
akl u vehm ü hayâl 7/7	bed-tıynet ü bed-gû 68/8
akl ü fikr ü fehm 4/17	ben dahı 2/12
akl ü rüşd 112/20	bend ü ta'kîd 67/13
akl ü şuûrum 7/34	bende vü tevfiik refik 24/13
âl-i Abbâs u Ümeyye 36/18	berk ü sâz 77/3
âl-i Sâsân u Keyân 36/19	berk ü şâh 3/46
âlâyîş ü tertîb 12/32	berrak u rûşen 92/21
âlî vü bülend 91/7	bezl ü atâ 6/4
ammâ ki 3/6	bezl ü i'tâ 6/5
ârâm u hâb 15/1	bezl ü men'i 21/16
ârâm ü sükûn 140/2	bî-dest ü pâ 73/3
Argun u Cengîz 16/24	bî-dil ü bî-hûş 17/55
arûs-ı devlet ü ikbâl 15/15	bî-mihr ü bî-vefâlık 7/21
âsaf-ı İskender-âyîn ü hakîm-i hurde-bîn 2/23	bî-mihr ü vefâ 18/12
âsâyîş ü karâr 31/6	bî-misl ü behâ 18/1
âsûde-i cevz-i felek-i bî-ser ü pâ 18/28	bî-nân ü ni'met 12/37
âşûb u fiten 97/4	bî-neng ü nizâm 9/40
atıfet ü cûd 25/12	bîm ü dehşet 75/6
ayş u tarab 42/2	bir endîşe vü bir âteş 8/10
ayş ü dem 35/25	bir gûşe-i nigâh ile mi'mâr-ı himmet 3/28
ayş ü nûş 145/3	bir meâl ü bir mahassal 12/5
azamet-güster ü âlî-şân 71/2	bir sen ü bir ben ü bir mutrıb-ı pâkîze-edâ 316/5
bâğ u behâr 30/9	bircîs ü utârid 13/41
bahr ü ber 100/1	biri istiklâl ü biri mülk ü biri imtidâd 36/17
bahş ü bister 251/8	bu fervâre vü bu selsebîl-i rûh-perver 80/23
bahşende-i yegâne ki 3/34	bu sıdk-ı niyyet ü ihlâs 11/52
baht u tâli 8/51	Buhterî ü Ahtal ü Bû-Tayyib ü Bebgâ 14/42
Bâkî ü Yahyâ 14/38	burc-ı izz ü devlet 19/1
bâl ü per 4/10	bülbül-i şevk u neşât 16/2
bâlâ vü zîr 80/16	bülend ü medîd 8/52
bâliş ü bister 11/30	bülend ü pâk ü nâzûk 116/16
bârîka-i hürmen-i âşûb-ı fiten 9/26	büstân ü gülistân 29/2
başka ferah başka letâfet 260/2	câh u celâl 30/3
bây ü gedâ 83/6	

- câh u haşmet 30/36
câh u menzilet 65/6
câh u şân 62/22
câh ü celâl 19/16
cân ü ten 150/1
celâl ü câh 38/4
celâl ü câh ü izz ü devlet ü ikbâl ü şevket 12/30
celâl ü haşmet 33/9
Cem ü Kâvûs 24/9
Cemşîd ü Keykubâd 3/29
cevr ü cefâ 294/1
ceyb ü dâmân 19/12
ceyb ü girîbân 29/10
cihân u cihâniyan 20/8
cihân-sadr ü muallâ-pâye 83/6
cism ü cân 127/7
cû' u fakr 90/2
cûd u atâ 89/1
cûd u himem 30/26
cûd u ihsân 85/2
cûd u kerem 1/23
cûd ü himem 16/23
cûd ü ihsân 95/4
cûd ü mekârim 16/4
cûd ü mekrûmet 88/4
cûd ü mürüvvet 83/7
cûd ü re'fet 90/2
cûd ü sehâ 115/16
cûş u hurûş-ı nev-bahâr 17/6
cûş ü hurûş 3/4
cüft ü tâk 185/6
cüst ü cû 68/7
cüst ü cûde 168/1
cüst ü cûy 4/17
cûvân-merd ü mekârim-pîşe 65/4
çâpük ü çâlâk 77/12
çarşû vü câmi' ü hân ü imâret 92/16
çehâr-bâğ-ı mekârim ki 3/33
çeşm ü cân 16/1
Çîn ü Hutun 31/5
çîn ü şiken 1/17
çîn-i cebîninden bile 2/35
dâd ü dihiş 23/7
dâim ü sâbit 18/30
dâmân ü girîbân 10/45
dâniş ü temyîz 82/5
Dârâ vü hâkân 10/37
darbe-i nîze vü kûpâl 1/39
debdebe vü haşmet ü unvân 24/3
defter ü dîvân 13/34
dekâkîn ü bedestân 82/12
dem-beste vü lâl 10/17
dem-i gül-geşt-i kûh u deşt 5/8
der ü bâm 130/50
der ü dîvâr 79/15
derd ü melâl 131/14
derd ü meşakkat 41/6
derd ü mihen 1/18
derd ü mihnet 255/1
derd-nâk ü melûl 131/12
dervîş ü muhtâc 92/6
dest ü dil 30/26
destûr-ı Cem-şukûk ki 3/18
deşt ü sahrâ 33/5
devlet ü câh 20/4
devlet ü dîn 5/35
devlet ü haşmet 21/38
devlet ü iclâl 87/7
devlet ü ikbâl 4/51

- devlet ü izzet 25/16
devlet ü şân 29/9
dîn ü devlet 80/2
dil ü cân 10/25
dil ü dest 88/5
dil-cû vü rûh-efzâ 10/57
dil-güşâ vü dil-keş ü ra'nâ 70/4
dil-rübâ vü dil-nişîn 79/13
direng ü ârâm 9/14
duâ vü senâ 115/21
duâ-yi izz ü câh 6/30
(dûr-bîn-i) fikr ile (hakka ki) çeşm-i fitnat 17/64
dûş ü rû-be-rû 94/3
dünyâ vü mâ fihâ 30/27
dür ü gevher 33/5
Ebû-Bekr ü Ömer 100/4
efendimin keremin hem kerâmetin 39/12
el-hak hâme-i Vassâf ile vasf 65/4
eltâf u himem 32/10
eltâf u ihsân 29/17
elyak u ahrâ 30/21
elyak u ahrâ 82/17
emn ü amân 5/1
emn ü râhat 19/26
emr ü fermân 74/5
emr ü fermân-ı şerîf 71/3
emsâl ü akrân 19/19
endûh u gam 32/12
erbâb-ı füsûn ü seher 126/4
ervâh u nesem 32/5
eşref ü a'lâ 82/7
etrâf u enhâ 6/48
evc-i ayyuk ile mancûk-ı otâğ 1/81
eyyâm-ı izz ü câh 15/17
ezhâr fevâkih 29/2
fark-ı hurşîd ile gül perçem-i tûğ 1/81
Fazl ile Ca'fer 25/7
fazl u itkan 63/3
fazl ü dâniş 8/57
fenn-i himmet ü cûd ü sehâ 98/3
Ferîdûn ü Sikender 84/3
ferr ü celâlet 130/55
ferr ü şevket 10/4
ferr ü tâb 92/21
feryâd ü efgân 37/7
feth u nusrat 17/30
feth u zafer 35/9
feth u zarb 35/5
fetîl ü revgan 8/44
fevz ü felâh 32/10
feyš-bahş ü feyz-resan 8/72
feyz ü hâlet 80/21
feyz ü neşât 31/6
feyz ü neşât u şevk 76/9
feyz ü safâ 18/5
füsûn ü fitne 154/1
gâhî ki 3/45
gâhî sehâb-ı keyf ki 3/1
gam ile cünbiş 7/15
ganc ü delâl 124/1
geh sürme gâh vesme vü gâhî piyâle 278/3
gûş ü zebân 3/5
gûş-ı dil ü cân 7/28
gûşe vü îmâ 94/20
güft ü gû 7/17
güft ü gûde 168/4
güft ü şinîd 7/38
güft ü şünûd-i düşmen 3/5
güher ü âba 1/61

- gül ü âhek 97/12
gül ü pervâre 2/6
gül-i rev-hîz-i nâz ü işve 8/33
gülü yâhud ki câmu yâ seni 286/4
güşâde vü dil-keş 21/1
güşâde vü hurrem 21/29
hâb-ı emn ü istirâhat 12/29
hâib ü makhûr 21/18
Hâkânî vü hâkân 2/23
hakk u adl 19/14
Hakka ki 3/15
hâlet-i mâh u ketan 3/72
hâlet-i lîğ u sinân 3/13
halîde çü mâr 8/46
ham ü şükr 10/46
ham ü şükr 299/4
hamel ü cedy 71/8
hân u hâkân 29/8
hâr u hâs 85/2
hâr u hâşâk-i melâl ü gam 68/6
hâr u zâr 33/3
hâr u zelif 76/11
harb u fitne 5/36
harf-i Dârâ vü Sikender 1/41
hâs u âm 62/6
hâsir ü matrûd 21/18
haşmet ü câh 6/27
haşmet ü dârât 75/2
haşmet ü devlet 129/3
haşmet ü şevket 84/19
haşmet ü unvân 34/10
Hâtem ü Mu'n 12/39
hâtır-âzârî vü hud-râ-yî 6/13
havsala-i bahr ü kan 3/34
hayâl-i hatt-ı cüvân ile hâtır-ı meyyâl 7/5
hayl ü haşem 21/13
hayr u sevâb 92/16
hem Sa'd hem âbâd 18/14
hem tîri hem kemânı 337/1
hem-nâm-ı Murtazâ Ali Paşâ ki 3/20
hem-pâye vü hem-sâye 12/13
hem-tulû u hem-cenâh u hem ser ü hem-pâ
14/30
her dem ü her nefes ü her seher ü her akşam
38/15
her vakt ü her an 10/51
her vakt ü her zamân u her an 135/12
heybet ü iclâl 2/26
hîş ü tebâr 33/9
himmet ü cûd 19/3
hisse-mend a'lâ vü ednâ 6/1
hûb u dil cûy u müşk-buy 31/4
hûb ü dil-güşâ 89/4
Hudâ'nın beyti ile hâne-i Mahbûb-ı zî-şân
12/13
Hudâyegân-ı vezîrân u kible-i âmâl 7/42
hurrem ü handan 27/11
hurrem ü mesrûr 16/18
hurşîd ü meh 103/27
Husrev ü Cemşad 129/3
husrev ü hâkân 17/70
huşk ü teng-sûret 8/42
hüner-âmûz-ı Zahîr ü Örfî 16/5
hürd ü bürd 77/3
hüsn ü ân 3/3
hüsn ü behâ 104/4
hüsn ü behcet 106/7
hüsn ü cemâl 7/33
hüsn ü hulle 8/51
hüsn ü serâ-pây 8/9

- hüsn-i ahlâk u tabîat 107/2
 Hüsrev ü Dârâ 94/1
 Îrân u Tûrân 37/2
 Îrec ü Tûr 16/25
 ibrâm u nakz 5/54
 iclâl ü haşmet 35/32
 iclâl ü izz ü câh 87/13
 iclâl ü saâdet 80/17
 idrâk ü iz'ân 19/10
 iftihâr ü ibtihâc 27/7
 ifzâl ü ihsân 2/37
 ihsân ü himmet 39/2
 ikbâl ü câh 28/3
 ikbâl ü celâl 13/12
 ikbâl ü devlet 67/19
 ikbâl ü iclâl 35/2
 ikbâl ü izz ü i'tilâ 35/33
 ikbâl ü saâdet 18/29
 ikbâl ü sürûr 104/3
 ikbâl ü şeref 18/26
 ikbâl ü şevket 35/27
 iklîm-i güzîn-i Rûm ü hem mülk-i Acem 94/7
 ikrâm ü hürmet 12/18
 illet ü endûh 29/4
 ilm ü fazl ü takvâ 10/22
 ilm ü irfân 63/3
 ilm ü ulemâ 18/8
 imân ü küfr 3/72
 ins ü cân 5/35
 insâf ü adl ü re'fet 99/3
 İskender ü Dârâ vü Cem 35/6
 izâr ü çeşm 157/4
 izz ü câh 80/7
 izz ü câh ü ikbâl 15/26
 izz ü celâl 67/2
 izz ü celâl ü mecd 76/5
 izz ü devlet 17/73
 izz ü devlet ü câh 8/52
 izz ü haşmet 106/1
 izz ü ihtîşâm 62/11
 izz ü ikbâl 12/24
 izz ü nâz 10/53
 izz ü resm-i câh u haşmet 10/37
 izz ü saâdet 10/5
 izz ü şân 63/9
 izz ü şeref 92/9
 izz ü şevket 36/30
 izz ü temkîn 24/12
 izz ü ulâ 104/11
 izzet ü şân 10/62
 kadd ü had 8/8
 kadr ü kıymet 39/15
 kalb ü lisân 3/13
 kâmil ü ferzâne vü hem âkıl ü zeyrek 97/11
 kâr-bîn ü kâr-dân 63/3
 kasvet-i hümûm u keder 11/47
 kemâl ü fazl 94/18
 kemâl ü ma'rifet 6/16
 kemâl-i fazl ü hüsn-i hulk 103/6
 kemân ü hancer 3/5
 kerîm ü kâm-yâb 92/5
 kevn ü mekân 3/14
 kıble-i ümmîd ü recâ 18/25
 kîl ile kâl 7/4
 kîl ü kâl 157/10
 kîl ü kâl ü zamn u tahmîn ü şemâtet 12/5
 kibâr u sığâr 8/64
 kilik ü devât 99/11
 kilik ü karîha 61/3

- girişme vü nâz 8/9
 Kisrî vü Hârûnü'r-Reşîd 76/1
 kûh u deryâ 30/7
 lâfz-ı lûtf u cûd 14/28 .
 lâhza vü ân 23/14
 latîf ü ulvî 132/4
 leb ü miyân 157/10
 lerze-nâk-i bîm ü dehşet 12/28
 leyl ü nehâr 8/52
 lisan ile lesen 1/49
 lûtf u cûd 82/15
 lûtf u cûd u himmet 67/7
 lûtf u ihsân 14/48
 lûtf u kerem 35/8
 lûtf u mekârim 35/7
 lûtf u mürüvvet 88/6
 ma'mûr u âbâdân 82/11
 mahzûn ü pür gam 79/10
 makbûl ü pâk ü dil güşâ 104/9
 mâlik-i nakz u ibrâm 9/25
 matbû ü dil-cû 92/22
 matbû' u fâhir 80/26
 mâye-bahş-ı intizâm-ı dîn ü devlet 12/34
 mâye-i ikbâl ü câh 11/36
 me'yûs u nevmîd 67/10
 mecd ü şeref 4/13
 mecd ü ulâ 16/3
 medh u senâ 78/2
 melce ü me'vâ 30/24
 menzil-geh ü me'vâsı 30/13
 mes'ûd ü seâdât 24/13
 mesrûr u handân 32/14
 mest ü hayrân 10/57
 meta vü keyf 127/8
 meymenet ü devlet 24/11
 mihnet ü gam 4/49
 mihr ile mâh 78/3
 mihr ü mâh 12/3
 mihr ü vefâ 9/32
 mihrdir kim 2/42
 milk ü milel 21/10
 milk ü millet 63/1
 milket ü millet 10/32
 minnet ü ihsân 21/32
 misl ü medânî 23/19
 misl ü nazîr 90/1
 miyân ü dehân 135/13
 mu'lem ü mümtâz 77/12
 muîn ü zâhir 11/54
 mübârek ü mes'ûd 21/1
 mühr ile imzâ 6/49
 mükrem ü mansûb 131/13
 mülk ü mâl ü câh 6/7
 müstağrak-ı lûtf u kerem ü cûd ü atâ 18/32
 müstezâd u şarkî ü tahmîs-i şevk-efzâ 14/40
 nâ puhte vü ham 9/41
 nâdir ü seyrek 97/21
 nâlân ü giryân 36/24
 nâle vü âh 296/4
 nâle vü âh u figân 129/1
 nâm u kâm 74/3
 nâm u şân 75/1
 nâme-i sihr ü beyân 14/36
 nâz u nahvet 30/32
 nâz u niyâz 7/37
 nâz u şîve 13/1
 nâzik ü şîrîn 26/13
 nâzûk ü zîbâ 80/26
 ne devlet ne saâdet 10/46
 ne fikr ü zikr kim 3/14

- ne gûne rezm ki 3/10
 ne gülşen ne gülistân 243/1
 ne Îrân'a ne Tûrân'a 13/33
 ne kantâra ne mîzâna- 13/31
 ne neş'e kim 3/13
 ne rahş rahş-ı tirâzende-tarz kim 3/36
 ne sabr u tahammül ne tâb ü tüvân 130/3
 ne Sâm u ne Kahraman 20/19
 ne vak'a kim 3/12
 ne Zâl'de ne Sâm'da 74/2
 nerm ü nâzük 94/21
 neşât u sâdmân 83/3
 neşât u şâdmânî 62/3
 neşv ü nemâ 73/15
 nev-mesned-i şâhâne vü tarh-ı vezîrâne 94/28
 nev-rûz ü iyd 65/7
 ni hîle vü ne dek 97/9
 ni'met ü ihsân 82/9
 nigâr ü nakş 79/14
 nihâd ü kîn 62/4
 Nihâvend ü Irak 37/32
 niyâz ü acz 37/23
 niyâz ü nâz ü nûş ü bahş ü ibrâm-ı kinâr ü
 bûs 190/5
 niyyet ü sıdk-ı derûn 27/5
 nutk u zebân 99/11
 nükte vü ma'nî 65/3
 o fûrûgu ki 3/42
 pâk ü müstesnâ 70/5
 pâk ü ra'nâ 69/8
 pâk ü zîbâ 85/5
 pâs u hıfz 79/5
 perr ü bâl 103/22
 pesend ü âkıl u dâna 93/11
 pesendîde vü makbûl 18/12
 pest ü nâ-bercâ 82/15
 peyâm-ı feth u zafer 11/49
 peyker ü sîmâ 94/22
 pîç ü ham-ı giysû-yı zerd 5/12
 pîr ü bernâ 6/8
 pîş-keş yâl ü düm-i rahş 13/26
 pinhân ü hüveydâ 170/2
 pûd ü târ 28/14
 Püristân ü Gürcistân ü Âzerbaycan 36/25
 pür nakş u pür nigâr 31/4
 püşt ü pâ 17/2
 rafz u tuğyân 36/28
 re'fet ü eltâf 21/32
 re'y ü tedbîr 112/19
 rehîn-i minnet ü ihsân 11/44
 renc ü azâb 92/20
 reng ü bahâ 8/9
 reng ü bû 163/6
 reng ü şâdî 84/18
 resm ü âyîn 24/9
 rif'at ü şân 10/41
 rikâb ü berk-ı cehân 3/35
 Rûm u Arab 36/23
 rûz u şeb 6/30
 Rüstem ü Sâm 38/12
 sa'y ü ihtimâm 112/6
 saâdet ü devlet 21/37
 sabr u karâr 198/1
 sabr u tâkat 7/13
 sadr-i güzîn ki 3/19
 saf-der-i cihân ki 3/35
 saf-şikâf ü sipeh-ârâ 1/25
 safâ vü zevk u sohbet 129/1
 sâhib-i seyf ü kalem 9/25
 Sâib ü Rûknâ 14/43

- sâl ü meh 62/16
savt-ı âvâze-i ikbâlin ile ceyš-i fiten 1/77
sayd ü şikâr 33/8
sehâ vü himmet 69/2
sen de ammâ kim 2/45
ser ü sâ mân 34/11
ser ü sâ mâne 17/31
ser ü server 11/55
ser ü târek 97/2
ser-ferâz ü şâdmân 155/6
ser-mest ü harâb 290/5
serdâr u ser-defter 27/9
serîr-i husrev ü taht-ı Ferîdun 37/13
sermâye-bahş-ı reng ü tâb 15/14
seyf ü hâme 5/54
seyf ü kalem 21/24
sıdk u ihlâs 93/8
sîb u turun u gabgab u pistân 17/51
sîmurug-ı ejder-efken ü şîr-i sipeh-şiken 3/22
Sidre vü Cibrîl ü Tûba 123/1
sidre vü tûbâ 10/48
sikke vü hutbe 37/39
sipeh-sâlâr-ı Kisrî-şân ki 2/28
sipihr-i zâlim ile mâcerâ-yı ehl-i kemâl 7/19
subh u şâm 62/16
sûk u bâzâr 82/12
surh u sefid 76/9
sühân-ı Gîv ü Peşen 1/41
sünbül ü leylâk 185/2
sürûr u şevk 29/11
sürûr ü inbisât u şevk 94/31
şâd ü bermurâd 25/9
şâd ü handân 21/37
şâd ü kâm-rân 109/9
şâh u gedâ 3/71
şâm ü seher 89/6
şâne-i yâl ü düm-i rahş-ı cihân-peymâ 30/18
şark u garb 100/7
şeb ü rûz 18/19
şebnem ile berk-i semen 1/56
şeffâf u nûrânî 10/59
şeffâf u sâf 17/34
şefkat ü rahm 8/55
şehenşâh-ı cihân ü sadr-ı zîşân 95/6
şehenşâh-ı hümâyûn-pâye vü Dârâ-haşem 86/1
şehr ü bâzâr 71/12
şehriyâr-ı âlem ü sadr-ı cihân-bânî 64/10
şekl ü şemâil 35/15
(şemşîr-i) tîr ü âb-dâr 17/63
şerm ü hacâlet 106/6
şerm ü haclet 67/13
şest ü dest 17/30
şevk u şâdî 33/6
şevk u tarab 94/37
şevket ü dârât 75/7
şîr ü şekker 1/62
şîr-i cihân-güşây ki 3/21
Şîrvân ü Erdebîl ü dahı İrân u Irak 36/26
şî'r ü inşâ 6/46
şikeste vü sertâ 7/33
şitâ vü sayf 127/8
şu'le-i idrâk kim 2/41
şükr ü ni'met 39/3
ta'zîr ü tehdîd 67/6
tâb u cilâ 21/33
tâb u fer 5/53
tâb u tâkat 39/1
tâb ü tüvân 39/16
tab' u dil ü dest-i kerîm 18/23

tâb-ı hurûş u cûş-ı miyân u geran 3/27	yümn ü devlet 94/15
tâc u taht 4/1	yümn ü iclâl 94/27
tâc-bahşâ-yı Ferîdun u Kubâd 4/2	yümn ü meserret 104/6
tahrîb ü tebdîd 67/11	yümn ü saâdet 31/18
taht u efser 17/28	yümn ü şeref 24/12
taht u tâc 35/17	zahn ü merhem 79/6
tavr-ı hûb u şekl-i dil-güşâ 37/9	zamân u hürrem-fâl 7/41
tek ü tâz 1/57	zâr ü hayrân 19/7
tek ü tâz 38/16	zâr ü nizâr 8/60
terâne-i ceres-i kârbân-ı ganc u delâl 7/28	zâr ü şeydâ 41/14
tergîb u teşrîk 87/10	zâr ü zebûn 7/13
tîg ü hancer 68/2	zemîn ü âsmân 5/6
Toli vü Öktâ 14/18	zer ü gevher 13/14
türk ü tâz 77/9	zevk u meserret 106/13
ukâb u âhû 33/1	zevk u neşât u şâdmânî 306/3
utârid ü bircîs 11/27	zevk u safâ 262/6
Utbi ü Vassaf 14/44	zevk u şâdî 71/11
üft ü hîz 8/3	zevk u şâdî vü tarab 36/3
vak'a-i garrâ ki 3/11	zevk u şevk 103/27
vakt ü zamân 27/14	zeyn ü licâm 38/11
vehm ü hayâl 3/37	zîb ü fer 68/4
vekar u satvet ü iclâl ü heybet 12/31	zîb ü şân 16/13
vezîr ü sıhr-ı sultân 102/15	zîb ü zînet 39/18
vezîr-i a'zam u dâmâd 83/5	zîb ü zîver 67/17
vezîr-i a'zam u ekrem 8/39	zîb-i gül ü gülsitân 3/45
vezîr-i mekârim-semîr ü ferruh-fer 11/40	zîr ü bâlâ 4/17
vücûd u adem 21/16	zîr ü bem-i hasret 143/4
vüs'at-ı kevn ü mekân 3/28	zîr ü zeber 11/53
yâ kerâmet yâ vilâyet 12/14	ziyb ü ziyet 10/4
yâl ü bâl 8/8	ziynet ü fer 11/48
yarayla berâat 1/49	zûr u sıdk-ı himmet 75/8
yemîn-i devlet ü dîn 11/29	zülfi ü hat 264/6
yümn ü behçet 36/35	

BİRLEŞİK FİLLER:

âbâd kıl- 108/13	celb et- 93/12
açılmaz ol- 11/10	cem' eyle- 4/54
âgâh ol- 3/14	cevlân eyle- 36/5
âh eyle- 8/18	cezb eyle- 10/54
ahd eyle- 9/14	cilâ ver- 15/20
aliko- 82/2	cûş eyle- 93/3
âmil ol- 37/1	cûşişe başla- 1/1
ârâm eyle- 9/22	cülûs et- 10/4
arz et- 2/18	cülûs eyle- 97/14
âsâyîş eyle- 7/7	dâim et- 19/28
âşikâr ol- 33/8	dâim ol- 98/10
âşinâlık et- 28/11	der-beste ol- 1/74
âşiyân-sâz ol- 2/6	derc eyle- 76/12
ateş et- 77/13	devret- 11/24
âteşlik et- 307/1	dikkat eyle- 94/27
avdet et- 92/4	duâ eyle- 19/27
âzâde eyle- 6/8	dûr ol- 4/52
azmet- 20/15	efzûn eyle- 4/51
bahâne bul- 257/4	eksik et- 39/17
bahs et- 76/7	ele al- 37/21
bahş et- 2/35	emîn kıl- 39/16
baş kaldır- 9/2	emîn ol- 35/22
baş ur- 4/28	emn ü aman ver- 3/75
beden kıl- 1/50	emr et- 77/12
behâr et- 29/5	esîr et- 164/8
beyân et- 25/7	fâik ol- 17/59
bî-karâr ol- 5/21	fâl eyle- 12/21
binâ ol- 104/8	fark et- 14/29
bûs eyle- 15/10	farz ol- 5/35
bûse eyle- 8/27	fâş eyle- 282/1
cân al- 243/2	fermân et- 37/33
cân ver- 243/2	ferş eyle- 9/21
câna cânlar kat- 320/2	feryâd et- 117/10
cânıma cân ol- 140/7	feryâd eyle- 19/10
cây et- 14/31	fevt et- 59/1

fırsat bul- 7/8	ihsân eyle- 10/42
figân kıl- 8/11	ihtiyâr eyle- 186/7
fıkr eyle- 130/8	ihyâ eyle- 101/1
gark eyle- 4/30	ihyâ kıl- 6/32
giryân ol- 140/8	ilhâm et- 105/4
gûş kıl- 62/21	imdâd et- 117/10
gülistân eyle- 36/1	imlâ eyle- 317/3
güşâd et- 5/9	in'âm et- 78/4
halk eyle- 103/6	in'âm eyle- 4/43
hamiyyet et- 7/15	inâd et- 124/3
hâmûş ol- 347/1	inâyet eyle- 5/41
harâb ol- 104/7	inkâr olun- 10/55
Hârût-sitân ol- 1/3	insâf et- 40/1
hâsıl ol- 19/5	inşâ eyle- 73/8
haşrol- 4/35	istiksâr et- 2/28
hatâ et- 30/3	itâat et- 37/34
hayâl et- 57/1	izin al- 316/4
hayr eyle- 64/9	kabûl kıl- 8/29
hayrân eyle- 10/57	kan eyle- 2/17
himâyet kıl- 4/52	kâr et- 323/1
himmet eyle- 33/4	karîn ol- 79/6
hisâb et- 90/4	kastet- 5/30
hisâb eyle- 117/12	kayd et- 244/9
hissolun- 8/10	kesbet- 16/10
hitâb et- 15/14	kısmet kıl- 5/31
hücûm et- 5/26	kıyâs eyle- 27/4
isbât eyle- 54/1	kul et- 20/4
îcâd eyle- 14/51	kurbân kıl- 71/8
i'tibâr et- 196/2	kurbân ol- 1/19
ibkâ eyle- 29/14	lûtfet- 4/43
ibrâz et- 14/41	lûtfet- 12/38
icrâ eyle- 101/10	ma'mur ol- 1/69
icrâ kıl- 112/21	mağrûr eyle- 30/31
idrâk eyle- 2/27	mahfûz et- 27/16
ihsân et- 73/1	mahfûz eyle- 89/9

- mâil ol- 56/1
 makrûn eyle- 32/6
 mâlik et- 6/7
 mâlik ol- 112/20
 mâni' ol- 41/5
 mansûr et- 23/1
 mansûr eyle- 37/38
 mazhar ol- 131/6
 meded kıl- 7/23
 memnûn et- 15/23
 memnûn eyle- 19/2
 mesrûr eyle- 28/6
 mest ol- 7/32
 mesûd eyle- 81/14
 meşhûr ol 115/32
 meylet- 7/5
 meyleyle- 35/11
 mi'mâr-ı hüner ol- 1/4
 mihmân ol- 28/9
 misâl eyle- 124/1
 muammer eyle- 10/7
 murâd et- 3/26
 muvaffak ol- 109/7
 muzmahil ol- 5/7
 mübârek et- 78/13
 mübârek eyle- 69/9
 mübârek ol- 18/29
 müjde eyle- 39/12
 mümtâz kıl- 77/18
 müşerref eyle- 297/2
 müşerref ol- 25/1
 müvekkil kıl- 108/6
 müyesser kıl- 6/10
 nakl et- 97/7
 naklol- 8/23
 nakşet- 5/24
 nazar eyle- 301/5
 neş'e bul- 50/1
 neşât ol- 5/10
 nezret- 8/27
 nihân eyle- 51/1
 nûrânî kıl- 10/36
 nûrânî ol- 10/1
 nûş eyle- 9/17
 nüzûl kıl- 34/10
 pertev-zen ol- 1/15
 pervâz et- 14/37
 pervâz eyle- 2/26
 perveriş kıl- 15/24
 peşmân ol- 140/5
 peydâ eyle- 2/22
 peydâ ol- 138/5
 pinhân ol- 14/12
 rağbet et- 245/7
 râhat bul- 117/4
 râm eyle- 23/1
 râm ol- 9/42
 râst gel- 220/4
 ref' eyle- 12/18
 refik et- 62/19
 resm et- 188/2
 rîzân et- 1/2
 rûşen et- 6/33
 rûşen eyle- 114/4
 sâbit ol- 9/1
 sabreyle- 13/6
 sefer eyle- 117/2
 seyret- 2/11
 seyreyle- 39/16
 sıhhat ol- 9/18

sıklet ol- 2/21	tertîb eyle- 2/12
sitâyiş kıl- 29/7	teshîr eyle 93/3
sohbet et- 312/2	teşbîh et- 38/10
söz bulamaz ol- 20/5	teşbîh eyle- 10/35
sudûr et- 1/36	teşhîr eyle- 97/18
surh et- 2/17	teşrîf et- 6/29
şâd ü bermurâd et- 25/9	teşrîf eyle- 10/52
şâdmân ol- 129/1	teşrîf kıl- 29/3
şîrin eyle- 16/6	tevellüd eyle- 116/13
şükret- 25/6	tulû' et- 16/2
ta'bir et- 30/12	üstâd ol- 300/4
ta'yîn et- 2/39	va'd et- 140/5
taarruz eyle- 8/63	vâr eyle- 132/1
tâb-ı temûz eyle- 1/16	vasf eyle- 39/2
tahrîk ol- 5/37	vasfet- 16/11
taklîd eyle- 67/19	vâsıl ol- 17/64
tamâm eyle- 7/12	vaz' eyle- 91/7
tamâm ol- 7/27	vekâlet eyle- 107/4
tanzîm et- 117/12	yâd et- 12/4
tarh eyle- 2/30	yâd ettir- 60/4
tavk kıl- 37/34	yâd eyle- 105/4
tavsîf et- 78/12	yâver ol- 11/52
tebdîl et- 117/4	yeksân eyle- 36/4
tebessüm et- 7/22	yekser eyle- 11/45
tebrik eyle- 106/15	yemîn et- 8/27
tecdîd eyle- 67/15	yüz çevir- 351/1
teeddüb et- 39/11	zannet- 6/25
temâşâ et- 116/6	zanneyle- 31/8
temâşâ eyle- 87/11	zebân ol- 3/6
temâşâ kıl- 10/16	ziyâd et- 124/3
teng ol- 1/48	zuhûr et- 129/3
tertîb et- 92/15	

TEKRAR GRUBU

amân amân 20/6	hûşe hûşe 14/32, 31/15
babalı kızlı 146/1	katre katre 351/1
bir bir 86/5	mevc mevc 34/2
cihân cihân 20/2	mihmân mihmân 2/21
çâk çâk 129/3, 277/4	müjgân müjgân 2/16
çemenli çeyizli 146/4	peygân peygân 2/16
çın çın-ı halhal 7/29	reng reng 1/8
dağ dağ 301/1	saf saf 12/30
değildir değildir 130/1	sakır sakır 11/18
el ele 13/15	sık sık 164/7
elden ele 14/10	tel tel 321/4
gel gel 205/5	yan yana 13/15
gizli gizli 164/4	yaşın yaşın 65/17
gûşe gûşe 80/21	yegân yegân 20/4
gül gül 265/2	yer yer 293/4
günden güne 66/5, 111/3	yok yok 30/3
hâr hâr 270/1	yollu izli 146/5
hoş hoş 230/3	zamân zamân 3/10

UNVAN GRUBU

Âkif Efendi 270/9	İbrâhim Pâşâ 10/9, 62/8
Ali Bey 65/9	İsmâil Efendi 63/20
Ali Pâşâ 1/23	İzzet Bey 65/1
Beşîr Ağa 93/18	Muhammed Kethudâ Pâşâ 69/1
Bû-İshâk İsmâil Efendi 63/4	Muhammed Pâşâ 78/1
Cenâb-ı Kethudâ Bey 70/1	Murtazâ Ali Pâşâ 3/20
Fâtıma Sultân 87/5	Mustafâ Pâşâ 30/16, 64/11
Hülâgû Han 164/1	Nâmî Han 244/10

EDAT GRUBU

akşâm için 163/8	arş-i muallâdan beri 4/18
anber-i sârâ gibi 14/6	âşıkının hâtırı 8/5
anın gibi 11/28	bahs ile 3/37

Bebgâ gibi 14/3
 beğ gibi 26/16
 ben gibi 6/37
 bezm-i âlîsi için 24/4
 bir nîgeh-i iltifât ile 3/29
 bir senin gibi 4/40
 bir şemşîr-peyker nazm ile 2/43
 bu kadar 308/3
 bu Rûm milketine olduğun gibi 11/55
 bu şekl ile 11/23
 bülbül-i gûyâ gibi 14/1
 câdûlar gibi 124/4
 cânım gibi 288/1
 Cemşîd ü Keykûbad kadar 3/28
 cirmi kadar 1/44
 çerh-i dîn ile 14/47
 çoktan beri 24/6
 dâmenin tutmak için 34/10
 derd ü mihnet gibi 255/1
 dert ile 125/6
 dilber-i ra'nâ gibi 14/5
 encüm gibi 35/4
 Felâtûn'un zamânından beri 82/6
 fütâdesinin hâbı gibi 8/5
 fütûhat ile 41/8, 112/4
 gerd-i râhına ermek için 3/37
 gitmek üzere 6/42
 güft ü şünûd-i düşmen için 3/5
 gül gibi 13/39
 gümüşten âyineler gibi 8/15
 gün gibi 18/29
 güneş gibi 8/4
 hamem gibi 17/53
 hâre gibi 10/59
 harîta resmi gibi 8/42

haşre dek 3/27
 hayretle 2/34
 Hazret-i Ebû'l-feth'in zamânından beri 4/44
 hısm ile 2/31
 Hızr gibi 9/12
 hum-ı sahbâ gibi 14/7
 hurşîd-i cihân-tâb ile 18/2
 hüdhüd gibi 177/2
 ıkbâl ile 10/50
 ikrâm için 105/7
 imdâdın için 219/3
 iskeleye doğru 316/4
 işve vü nâz niyâz ile 1/5
 kâlâ gibi 14/9
 kand-i müstesfâ gibi 14/2
 kendi gibi 16/16
 kendi maliyle 101/5
 kendin gibi 308/3
 kesb-i rızâ-ullâh için 123/8
 kılıç gibi 11/12
 mağz-ı tâvûstan almış gibi 1/8
 Mecnûn gibi 294/1
 meh gibi 18/10
 mihr gibi 8/23
 nakş-ı gonce-i zîbâ gibi 14/1
 nâmı gibi 18/14
 nâz ile 26/17
 Nedîm gibi 8/33
 Nedîm-i günâh-kâra göre 256/7
 nerkis gibi 13/39
 nev-bahârân gibi 24/2
 nişân için 3/49
 ol kadar 29/15
 onun lûtfu ile 9/24
 pâyine rihte yüz şerm ile 1/6

pençe-i hurşîd ile 17/27
 re'y-i pâkin gibi 17/34
 sabâh-ı ıyd ile 10/51
 safâ ile 122/2
 sen gibi 8/65
 serçe parmağı kadar 348/1
 subh-ı sâdık gibi 10/21
 sühânın gibi 13/34
 sünbülîstân-ı hatın fikriyle 2/19
 sürûr-ı nûr ile 25/4
 şâhid-i endîşem için 1/4
 şevk ile 9/20
 tâb-ı temûz ile 1/14

taglît için 124/2
 tavk ile 1/37
 tâze sünbül gibi 1/17
 tûbâ gibi 14/8
 tûtf-i nâtıkâma nisbet ile 1/9
 vasf ile 9/34
 yektâ gibi 14/4
 yeşil çemen gibi 8/41
 zât-i pâkin gibi 1/65
 zâtın gibi 23/19
 zer ü gevher gibi 13/14
 zer-i hâric gibi 5/51
 zevrak ile 9/19

ÜNLEM GRUBU

a cânım 11/22
 âh âh o yâl ü bâl o kadd-i dil-cû 330/1
 âh ey sabr ü tahammül 287/4
 ey âftâb-ı emel 130/12
 ey âftâb-ı nâz 8/14
 ey andelîb 127/5
 ey Âsaf-ı Cem-rütbe eden 23/16
 ey âsaf-ı devrân 18/32
 ey âşüfte 150/3
 ey bâd-ı subh 135/6
 ey dil 153/3
 ey dil ü cân 135/13
 ey fedâ 8/14
 ey felek 17/3
 ey gam 122/2
 ey gönül 207/1
 ey gözleri şehlâ 294/1
 ey gurra 97/29
 ey hâme 19/27

ey hıdv-i muhterem 5/46
 ey husrev-i gîti-sitân 35/3
 ey hüner-âmûz-ı Zahîr ü Örfî 16/5
 ey kâkül 205/2
 ey kaşları kemân 278/2
 ey kudsiyan 39/1
 ey lebleri sükker 26/12
 ey levend şûh 43/1
 ey lûtf u kerem 23/8
 ey Nedîm 169/6
 ey rahl-i nâz 127/4
 ey revân-ı Cem 17/15
 ey rûh-ı Kâvûs 17/15
 ey sabâ 204/5
 ey sadr-ı cihân-bân 18/31
 ey sadr-ı güzîn-i âlem-ârâ 121/11
 ey sadr-ı kerem-güster 6/10
 ey sadr-ı kerem-kâr 18/27
 ey sâkî 275/5

ey sehî 123/2

ey şehneşâh-ı cihân 17/70

ey turra 205/1

ey turrası Leylî 294/1

eyâ ıklîm-i pür tekrîm-i İslâmın nıgeh-bânı

10/29

yâ Râb 129/10

SAYI GRUBU

on iki 60/4

on üç 60/4

on dört 60/4

on beş 321/2

BULUNMA GRUBU

yılda bir 281/2



6. NEDİM DİVANI'NDAKİ CÜMLE TİPLERİ

Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir durumu, bir olayı yargı bildirerek anlatan kelime veya kelime dizisine cümle denir.

6.1. CÜMLENİN ÖZELLİKLERİ

a. Cümle, kelime ve kelime grupları ile kurulur. Varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri karşılayan kelime ve kelime grupları, tek başlarına yargı bildirmez.

Cümlenin kurulabilmesi için yargı bildiren çekimli bir fiil veya ek fiille çekimlenmiş bir isim yeterlidir. En küçük cümle, bu özelliğe sahip tek kelimelik cümledir.

"Doğruldu.", "Titredi.", "Zordur.", "Yorgunum."

b. Cümlede yargı bildiren unsur yüklemidir. Cümle, yüklem üzerine kurulur. Bu unsur, ihtiyaca göre başka unsurlarla desteklenir.

"Yakalamışlar.

Himmet çocuğu / yakalamışlar.

Düşmanlar / Himmet çocuğu / yakalamışlar.

Bu uğursuz derede / düşmanlar, / Himmet çocuğu / yakalamışlar.

Üç ay önce / bu uğursuz derede / düşmanlar, / Himmet çocuğu / yakalamışlar."

c. Karşılıklı konuşmalarda kullanılan soru ve cevap cümleleri, bazen sadece yüklemden meydana gelebilir. Böyle bir cümlenin anlamı, kendisinden önceki cümle ile tamamlanır.

"Ebû Ali hayran kalmıştı:

- İnsanın elini yakmaz mı?

- Yakmaz, (İnsanın elini yakmaz.)

- Sen çok güzel Türkçe biliyorsun.

- Biliyorum. (Ben çok güzel Türkçe biliyorum.)

- Bir memuru, imzasız bir mektupla işten çıkarırlar mı?

- Çıkaramazlar. (Bir memuru, imzasız bir mektupla işten çıkaramazlar.)"

ç. Yüklem anlamı "özne", "nesne", "yer tamlayıcısı" ve "zarf" adı verilen cümle unsurları ile tamamlanır. Cümlelerin ikinci derecede önemli unsuru öznedir. Tek kelimelik bir cümlede dahi öznenin varlığı, yüklem taşıdığı şahıs ekinden anlaşılır. Meselâ "Verdik." cümlesinde, "-k" şahıs eki, "biz" öznesini işaret etmektedir.

d. Nesne, yer tamlayıcısı ve zarf, cümlelerin yardımcı unsurlarıdır. Geçişli fiil cümlelerinde bu unsurların hepsi bulunabilir.

"Türklük, / beş yüz seneden beri/ İstanbul'u ve Boğaziçi'ni / bütün beşeriyetin hayaline/
Özne Zarf Nesne Yer tamlayıcısı
 böyle / nakşetti." Geçişli fiil cümlesi.
Zarf Yüklem

e. İsim cümlelerinde ve geçişsiz fiil cümlelerinde, bazı unsurlar bulunmaz.

İsim cümlelerinde nesne ve uzaklaşma, yaklaşma ekli yer tamlayıcısı çok seyrek görülür.

"Ben de / bir varisin olmakla/ bugün / mağrurum."
Özne Zarf Zarf Yüklem

Geçişsiz fiil cümlelerinde nesne yoktur.

"Bütün ova / billur döşenmiş gibi/ parlıyordu."
Özne Zarf Yüklem

f. Yüklem, bazı özel durumlar dışında cümlelerin sonunda yer alır. Diğer unsurların yeri sabit değildir. Bu unsurların dizilişindeki değişkenlik, Türkçe'nin anlatım imkânlarını genişleten önemli bir özelliktir.

Genellikle vurgulanmak istenen unsur, yüklem önünde bulunur.

"Bu şehrin çilesini ben çekerim yıllardır,

Hasretini ben duyarım."

Belirsiz nesne, yüklem önünde yer alır. Bu unsurla yüklem arasına bazı edatlar dışında başka bir unsur giremez.

"Bu günlerde herkes böyle şeyler anlatıyordu."

g. Cümle vurgusu, yüklem üzerindedir. Vurgu, gerektiğinde belirtilmek istenen unsur üzerine çekilebilir.

6.2. CÜMLE ÇEŞİTLERİ

Cümleler anlam ve yapılarına, yüklem türü ve yerine göre şu şekilde sınıflandırılır:

6.2.1. YAPISINA GÖRE CÜMLELER

Yapılarına göre basit, birleşik, bağlı ve sıralı cümleler olmak üzere dört cümle çeşidi vardır.

a. Basit cümle:

Yapısında isim veya fiil cinsinden tek yüklem bulunan cümle, basit cümledir. Türkçe'de cümleler genellikle "basit" yapıli cümlelerdir.

* Açıklamalarla ilgili örnekler Nedim Divanı'ndan alıntı yapılmıştır.

"Mihr-i devlet baht-ı erbâb-ı dile âyinedir
Perde-keş subh-ı vatan şâm-ı garîbân üstüne" 2/2

Basit cümleyi belirleyen, yüklem dışındaki unsurların varlığı ve sayısı değildir. İçinde bir çok kelimenin yer aldığı cümleler, tek yüklem taşıdıkları için basit cümlelerdir.

"Saçı fütâdesinin hâbi gibi pejmürde
Nigâhı âşıkının hâtırı gibi efgâr" 8/5

Yapısında zarf fiil, sıfat fiil, isim fiil veya bu tür kelimelerden yapılmış bir kelime grubu bulunan cümleler de "basit cümle"dir. Çünkü bu kelime ve kelime grupları yargı bildirmez.

"Gülü iltifâtı edip hande-rûy
Bahârâna ahlâkı bahşetti bûy" 130/60
"Göründükçe o sîm-âbî kabâdan sîne-i sâfın
Döner âyine üzre mühre-i sîm-âba cân tende" 252/5

b. Birleşik Cümle:

Birleşik cümle, bir ana cümle ve bu cümlenin anlamını tamamlayan bir veya daha fazla yardımcı cümle ile kurulur. Türkçe'de iki tip birleşik cümle vardır:

Şartlı Birleşik Cümle:

Bir cümlenin bir şart cümlesi ile tamamlandığı cümlelerdir. Şart cümlesi tek başına yargı bildirmez. Bir başka cümleyi zaman, şart, sebep ve benzetme anlamlarıyla tamamlar.

"Erişmiş olsa bu vakte Alî Şîr-i Nevâyî ger
Olurdu ol hıdv-i ekremin bî-şübhe sek-bânı" 10/11

"Bu gûne bir hüner arzeyelemiş sultân-ı âlî-şân
Cihânda var sanır var ise gelsin işte meydâne" 37/11

"Bir soğuk yerdir ol bakılsa eğer
Lîk hammâm veş giren terler" 131/4

İç İçe Birleşik Cümle:

Bir cümlenin herhangi bir görevle başka bir cümlenin içinde yer aldığı cümledir. Yardımcı cümle, ana cümlenin bir unsuru veya o unsurun bir parçasıdır. Bu yapıda ana cümlenin yüklemi genellikle "de-, zannet-, san-, bil-, gör-, görün-, farzet-, düşün-" fiillerinin çekimli şeklidir. Ana cümle sonda bulunur. Bu sıralanış, Türk cümle yapısına uygundur.

"Fasl-ı gül geldi mi âyâ deyü pürsân olarak
Bülbülü küçede gördüm ki gülistâna gelir" 13/8

"Gülüm şöyle gülüm böyle demektir yâre mu'tâdım
Seni ey gül sever cânım ki cânâna hitâbımsın" 15/6

"Şemse-i zer-dûz-ı sakfın çerhe sordum bilmeyip
Mihrdir yâhud kamerdir deyü terfd eyledi" 67/21

c. Bağlı Cümleler:

Bağlama edatıyla birbirine bağlanmış cümleler topluluğudur. Bu cümleler "ki" veya diğer bağlama edatları ile kurulur.

ki'li Bağlı Cümleler:

Farsça "ki bağlama edatı ile bağlanmış cümlelerdir. "ki" edatı ile bağlanan bu cümlelerin her biri, tek başına yargı bildiren müstakil bir cümledir.

"Bu rûz odur ki sabâhında sad safâ muzmer
Bu rûz odur ki mesâsında bin ferah müdgam" 21/3

"Ol cihân-ı mekrümetsin kim senin dest-ü dilin
Lûtf-u ihsân kânıdır cûd-u himem deryâsıdır" 30/26

Diğer Bağlama Edatlarıyla Kurulan Bağlı Cümleler:

Bu cümleler, "ve, veya, da, fakat, ama, lâkin, halbuki, meğer vb." edatlarla birbirine bağlanmış cümleler topluluğudur.

Her biri müstakil bir cümle olan bu cümleler arasındaki anlam ilişkisi, bağlama edatlarıyla sağlanmakta, pekiştirilmektedir.

"Ne rikâb-ı devlete arz-ı merâma bir mesağ
Ne bu bâr-ı mihnete sabr etmeğe tâb-âverî" 4/47

"Dedim biraz dahı âsâyış eyleyim çünkü
Tamâm mertebe künd oldu akl-u vehm-ü hayâl" 7/7

"Gül-sitân seyrine evvel gidilirdi ammâ
Şimdi ol debdebeyi seyre gülistân geldi" 34/8

"Kef-i zer-pâşı dest-i Ca'fer'e söyler ve hak söyler
Ki ben sahrâ-yı bî-pâyân-ı cûdum sen serâbımsın" 15/22

ç. Sıralı Cümleler:

Tek başına yargı bildiren cümlelerin anlam bütünlüğü içinde sıralanmasıyla meydana gelen cümleler topluluğudur.

Sıralı cümleler, iki veya daha fazla cümle ile kurulur. Cümleler birbirinden virgül veya noktalı virgülle ayrılır. Cümlelerin her biri yapı ve anlam bakımından farklı niteliklere sahip olabilir. Aralarındaki anlam ilişkisi, ortak cümle unsurları, ortak kip ve şahıs ekleri ile pekiştirilir.

"Her biri bir şeb-çerâğ-ı ârzûdan muktebes
Her biri pervâne bir şem'-i dirahşân üstüne" 2/10

6.2.2. YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

Yüklem türüne göre iki çeşit cümle vardır:

a. Fiil cümlesi:

Yüklemi çekimli bir fiil veya fiil grubu olan cümlelerdir. Her türlü hareket, iş, oluş, fiil cümleleri ile karşılanır.

"Süzme çeşmin gelmesin müjgân müjgân üstüne
Urma zahm-ı sîneye peygân peygân üstüne" 2/16

"Bak Sitanbul'un şu Sa'd-âbâd-ı nev-bünyânına
Âdemin cânlar katar âb-u hevâsı cânına" 17/1

"Aldı bir sevdâ-ger-i dil-cûy aklım kim henûz
Şâh-bender nasbolunmuş nâz şehristânına" 17/50

"Gülistân görmedik gül kokmadık ammâ ruhun meyden
Gül-ender gül gülistân-der gülistân olduğun gördük" 190/7

b. İsim cümlesi:

Yüklemi ek fiille çekimlenmiş bir isim veya isim grubu olan cümlelerdir.

"Ki zîrâ sözlerinde bir meâl-ü bir mâhasal yok
Neñice kıl-ü kâl-ü zann-u tahmîn-ü şemâtettir" 12/5

"Efendim söyleten anı kemâl-i i'tibârındır
Kalem lûtfunla gûyâ bülbül-i bâğ-ı belâgattır" 12/43

"Şimdi ammâ ehl-perverdir Müselmândır tamâm
Olalı mahkûm Sultân Ahmed'in fermânına" 17/19

"Câmi'lerinin her biri bir kûh-ı tecellî
Ebrû-yı melek andaki mihrâb-ı duâdır" 18/09

6.2.3. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

Yüklem cümle içindeki yerine göre iki çeşit cümle vardır.

a. Kurallı cümle:

Yüklemi sonda bulunan cümle, kurallı cümledir. Türkçe'de cümlenin ana unsuru yüklem, genellikle cümlenin sonunda yer alır.

"Havzdan kevser-i pâkîzeyi nûşeyleyeyim
Kasrdan bûy-ı cinâmı edeyim istişmâm" 9/17

"Mülûk-i Âl-i Osmân hizmetiyle fahrederlerken
Kazâsı rütbesin dûn eylemişler bu ne hikmettir" 12/11

"Yeter ey hâme yeter gayri duâ demleridir
Ki çoğ oldukça güher kıymeti noksâna gelir" 13/43

"Her sözüml gülşen-i ma'nâya gönül bezminden
Gül gibi rengli nerkis gibi mestâne gelir" 13/39

b. Devrik cümle:

Devrik cümle, yüklemi sonda bulunmayan cümledir.

"Hak müeyyed eylesün dâmâd-ı âli-şânını
Âsmân durdukça olsun zîb-i sadr-ı dâverî" 4/48

"Sürüp yüz hâk-i pâye yek be yek erkân-ı izz-ü câh
Kuruldu haşmet-ü şevketle dîvân-ı Süleymânî" 10/18

"Ebr-i cûdunda var ol feyz ki reşkinden anın
Gül olup kûre-i haddâd gülistâna gelir" 13/17

"Sanırsın kendisi bir nev-arûs-ı çihre-pîrâdır
Önünde gûyiyâ âyîne-i şeffâfdır deryâ" 70/6

6.2.4. ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

Anlamına göre üç çeşit cümle vardır:

a. Olumlu cümle:

Yargının gerçekleştiğini anlatan cümle, olumlu cümledir. Bu cümlenin yüklemi yapma, yapılma veya olma bildirir.

"Âhır ayda gelmemek mümkün değil
Tab'ına nâiblerin endûh-u gam" 32/12

"Âleme velvele saldı yine kûs-ı şâdî
Yine âvâze-i ikbâl ile pür oldu cihân" 71/9

"Güldü güller nerkis-i şehlâ-yi çemen
Çeşm-ü gûş oldu ümîdinle serâ-pây-i çemen" 220/1

b. Olumsuz cümle:

Yargının gerçekleşmediğini anlatan cümle, olumsuz cümledir. Bu cümlenin yüklemi yapmama, yapılmama, olmama bildirir.

"Cihânda böyle bir ıyd olmadı çok sâl-ü meh geçti
Felekte böyle bir gün doğmadı çok subh-u şâm oldu" 62/16

"İnsâf değildir anı dünyâya değişmek
Gül-zârların cennete teşbîh hatâdır" 18/6

"Lâleyi bir iki gün anmayalım şimdi hele
Kâmlar sohbet-i helvâ ile olsun şîrîn" 24/7

c. Soru cümlesi:

Soru yoluyla bilgi almayı amaçlayan cümle, soru cümlesidir. Soru cümlesi, olumlu veya olumsuz olabilir. Soru sıfatları, soru zamirleri, soru zarfları, soru edatları ve soru eki -mı/-mi, bir cümleye soru anlamı kazandıran unsurlardır.

"Yiğit mi oldun a cânım nedir bu kırmızı şâl
Başında dün dahı bağılıydı kırmızı çenber" 11/22

"Bana mîrâs kalmıştır benimdir şi'ri Bâkî'nin
Aceb mi beytini tazmîn edip hiç anmasam anı" 19/22

"Yok mu bir lûtfun Nedîm-i zârına ıyd üstüdür
Defter-i hicrânı sultânım hisâb etmez misin" 191/6

SONUÇ

Eski edebiyatımız, dil bakımından aralarında hiçbir yakınlık bulunmayan, zaman itibariyle aynı çağ içinde muayyen fasılalarla teşekkül etmiş iki edebiyatın, Arap ve Fars edebiyatlarının kuvvetli tesirleri altında müşterek medeniyetin son yaratıcı büyük halkası olarak teşekkül eder.

Tarihin ortasında tek başına yürüyen bu şehirde bütün oyun tarafına rağmen Türkçenin halk ağzındaki gelişimini adım adım takip mümkündür. Nailî, Neşatî, Nabî, Nedim, Galip gibi şairlerimiz, içinde mahfuz buldukları estetiğin sıkı ve hemen hayatı reddeden kaidelerine rağmen yaşayan Türkçeye dikkatleri sayesinde umumî zevkin kabul ettiği havalı mısralar ve beyitler söylemişlerdir.¹ Bu şairler arasında Nedim özel bir edebî kişiliği olan şairlerimizdendir. Çünkü o devrini anlatmaktan öte onu yaşatan bir şairimizdir.

Nedim, yeni mazmunları, ince hayali ve temiz diliyle diğer divan şairlerinden ayrılır. Halk inanışları, halk tabirleri, halk dili onun eserlerine ayrı bir zenginlik katmış ve onun farklılığını ön plâna çıkarmıştır.

Nedim; açık, sade ve tabîî bir dil kullanırken basitliğe kaçmamıştır. Bilâkis kasidelerinin nesiplerindeki tasvirler onun güçlü bir sanat anlayışı olduğunu ispatlar. Nitekim İstanbul kasidelerinin nesibi divan şiiri anlatışına göre çok yeni ve ileri bir tasvirdir. Nedim'in hece vezniyle de bir şarkı yazmış olması ondan önceki divan şairlerinde rastlamadığımız bir durumdur ve bu onun halk tarzında yazma isteğinin göstergesidir.

Nedim bir İstanbul şairidir. İstanbul ağzını ve deyimleri çağdaşlarına göre en güzel Nedim kullanmıştır. Şiirlerinde geçen bazı deyimleri onun bu ustalığına güzel bir örnektir. Gece yıldız saymak, eline girmek, kapağı atmak, canı ağzına gelmek, canına can katmak, hüsnüne söz olmamak, aktan karadan haber vermek, şişeyi duvara vurmak... vs.

¹ Tanpınar, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul 1997.

Çalışmamızın sözlük kısmında da görüleceği üzere Nedim, Arapça ve Farsça kelimelerin yanında Türkçe kelimelere de fazlaca yer vermiştir.

Türkçenin zengin bir dil oluşunun en güzel göstergelerinden bir tanesi kelime grupları ve cümlelerdir. Tespit ettiğimiz kelime grupları ve cümle tipleri de Nedim'in halk söyleyişine ve dilimize duyduğu sevginin en güzel ifade tarzıdır.

Nedim, Türk kültürünün müstesna şairlerindedir. Tezimizin onun edebî yönünün ve dili kullanma kabiliyetinin ne kadar güçlü olduğunu gözler önüne serdiğine inanıyoruz.

Çalışmamızın bu doğrultuda yapılacak diğer incelemelere kaynaklık etmesini ümit ederiz.



BİBLİYOGRAFYA

Ahmet Refik, Âlimler ve Sanatkârlar, İstanbul 1924.

_____, Lâle Devri (1130-1143), İstanbul 1331.

Arslan, Mehmet, Nedim Divanında Mûsikî, Kızılırmak, 11 (Kasım 1992), 10-15.

Beyatlı, Yahya Kemal, Edebiyata Dair, İstanbul 1984.

Çavuşoğlu, Mehmed, Nedim'e Dair, Türk Dili, III, 426 (Haziran 1987), 331-344.

Gölpınarlı, Abdülbaki, Nedim Divanı, İstanbul 1951 (Birinci Baskı), 1972 (İkinci Baskı).

İpekten, Haluk, Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri, Ankara 1985.

Köprülü, Fuat, Nedim'in Şiirleri, Nedim Divanı Sözlüğü, H. Nihat baskısı, İstanbul 1338-1340, s. 10-14.

Kurnaz, Cemal, Halk ve Divan Şiirinin Müşterekleri Üzerine Denemeler, Ankara 1990.

Kutkan, Şevket, Nedim Divanından Seçmeler, KB Yayınları, İstanbul 1981.

Kürkcüoğlu, Kemal Edip, Şair Nedim'in Bir Arz-ı Hâli, Köprülü Armağanı, Ankara 1953, s. 317-324.

Mazıoğlu, Hasibe, Nedim'in Divan Şiirine Getirdiği Yenilik, Ankara 1957.

Tanpınar, A. Hamdi, Nedim'e Dair Bazı Düşünceler, Ülkü Mecmuası, c. V, s. 3, 1943.

Yöntem, Ali Canip, Nedim'in Hayatı, Türkiyat Mecmuası, c. I, 1925, s. 173-184.



METİN

KASİDELER

Sadr-ı A'zam Şehid Ali Paşa'ya

- [001/01] Başlayıp cûşîşe tab'ında mezâyâ-yı sühan
Mevc-hîz oldu yine lücce-i deryâ-yı Aden
- [001/02] Hüsn-i matla'da edip çeşme-i mihri rîzân
Eyledi hükmünü icrâ yine tab'-ı rûşen
- [001/03] Safha bir lâhzada Hârût-sitân oldu yine
Turfa efsûn okudu bu kalem-i câdû-fen
- [001/04] Oldu mi'mâr-ı hüner şâhid-i endîşem için
Böyle bir hâne-i âyîneye bünyâd-feken
- [001/05] Nice şâhid ki hırâm eylese râhında durup
İşve vü nâz niyâz ile çekerler gerden
- [001/06] Pâyine rîhte yüz şerm ile sad âb-ı hayât
Her ser-i mûyuna âvîhte bin Çîn-ü Hutun
- [001/07] Bârekâllâh yine hem-hâlet-i meh-tâb etti
Hüsn-i Leylî-i mezâmîni bu yek-reng peren
- [001/08] Reng reng etti çerâğındaki pertev bezmi
Mağz-ı tâvûstan almış gibi tab'ım revgan
- [001/09] Tûtî-i nâtıkama nisbet ile bebgânın
Nağme-i nazmı hem-âvâze-i feryâd-ı zagan
- [001/10] Şeh-i nev-sikke-i nazmım ki benim milkimde
Zer-i hurşîd ise de nâseredir nakd-i kühen

- [001/11] Benem ol hâce-i bahşende ki harcetsem olur
Encüm-i çarhı güher yirine mahzen mahzen
- [001/12] Etmem endühte-i gayre heves çün pervîz
Açtı Ferhâd-ı hayâlim bana bir nev ma'den
- [001/13] Nice ma'den ki cihân oldu dem-i kâvişte
Bir şerer-pâre ser-i tîşe-i endîşemden
- [001/14] Açılıp tâb-ı temûz ile o gül pîrâhen
Gelmiş âgûş-ı girîbâne şikâf-ı dâmen
- [001/15] Yaktı yandırdı bizi micmere-i sîm-âsâ
Mîhr-i ruhsânı olup sînesine pertev-zen
- [001/16] Çelhleri tâb-ı temûz eyledi bî-âb ammâ
Oldu leb-rîz gül-âb-ı der ile çâh-ı zekan
- [001/17] Dökülüp rûy-ı arak-nâkine şâdâb oldu
Tâze sünbül gibi ol kâkûl-i pür-çîn-ü şiken
- [001/18] Sâkıyâ pertevi câmından alurken hurşîd
Çeşmimiz târ ede lâyıkmı şeb-i derd-ü mihen
- [001/19] Yok mu bir handeye kurbânın olam cây meğer
O kadar teng midir gonce-i nevhîz-i dehen
- [001/20] Okşayıp gabgabın il sevdiğim insâf mıdır
Âşıkın dâğına der kâr ola nevk-i nâhen
- [001/21] Gâh ol şûhu gehî tab'ını vasfeylemeden
Bilürem kasdını billâh Nedîmâ'nın ben
- [001/22] Olmak ister yine bir tavr-ı nev-âyîn üzre
Vasf-ı Pâşâ-yı Ferîdun-hâşeme tarh-efken

- [001/23] Ma'den-i cûd-u kerem ya'nî Alî Pâşâ kim
Harc-ı yek-rûzesi mahsûl-i Bedahşân-ü Aden
- [001/24] Seyf-i meslûl-i celâlet ki düm-i şemşîri
Zafere âb-ı bekâ fitneye berk-ı hırmen
- [001/25] Saf-şikâf-u sipeh-ârâ k'olamaz tâs-ı sipihr
Bir sipâhî kulunun farkına hud-i âhen
- [001/26] Sadr-ı Cem-kevkebe kim na'lçe eyler balsa
Mûze-i pâyine ebrûlarını Rüyin-ten
- [001/27] Tâk-ı gerdûnuna vâlâ-yi şafak pûşide
Zevrak-ı haşmetine atlas-ı gerdûn yelken
- [001/28] İbn-i Hâcib harem-i fazlına der-bân-ı kemîn
Mîr Sadr'ın serine mevkif-i na'li me'men
- [001/29] Âsmân bister-i ikbâline gûy-ı micmer
Meh şebistânına bir şem'a-i pîrûze-leğen
- [001/30] Ümm-i ikbâle püser silmi-i câha şevher
Zâde-i mecde peder pâdşeh-i dîne haten
- [001/31] Alıcak hükm-i kifâetle arûs-ı dehri
Tâk-ı gerdûna yazıldı mesel-i vâfaka şen
- [001/32] Vâye-bahş olsa eğer tâb-ı süheyl-i cûdu
Keşti-i Nûh'a döner âb-ı akîk üzre Yemen
- [001/33] Düşse feyz-i nazarı âyîne-i fülâda
Jeng-i sad-sâlesi bir demde olur tâze çemen
- [001/34] Hilmi sûret-dih-i ârâm-ı cihân olsa olur
Katre-i zeybaka mir'ât-ı kürî üzre vatan

- [001/35] Satvet-i kahrı eğer eylese fermân-ı mesîr
Mısır'ın ehrâmın eder kâğad-ı bâd-ı melten
- [001/36] Bîve-i bâğa sudûr etse eğer zinhârı
Tâ ebed kalur idi nefis-i nebâtî erken
- [001/37] Beçe-i fâhte veş zâdesi tavk ile doğar
Görse fermânını hâb içre zen-i âbisten
- [001/38] Nehyi esbâb-ı melâhîye k'ola tefrika-sâz
Bulmaya haşre değın berbat-ı nâhîd düzen
- [001/39] Darbe-i nîze vü kûpâline tâkat güctür
Hud başı kaydını görsün gözün açsın cevşen
- [001/40] Düşse bir lem'ası ger bârîka-i satvetinin
Âb olup yüz tuta sahrâlara kâh-ı âhen
- [001/41] Sıfat-ı rezmini gûş edene suhriyye gelir
Harf-i Dârâ vü Sikender sühan-ı Giv-ü Peşen
- [001/42] Cebhesi gülşen-i İslâma fûrûzende-i dîn
Bâğ-ı bedhâhına şemşîr-i hilâl-i behmen
- [001/43] Nutkunun bir şekerin handesi âb-ı hayvân
Kahrının bir nefes-i serdî lehîb-i külhan
- [001/44] Pâydârî eser-i şestine pek müşkildir
Nüh felek cirmi keder olsa siperlerde sihan
- [001/45] Meh-i nev sanma görüp satvetini behrâmın
Düştü destindeki zer-dûz kemân-ı behmen
- [001/46] Zihni çerh-i nühüme râh-nümâ-yı sür'at
Merkez-i hâke vekârı nesak-âmûz-ı seken

- [001/47] Gûşe-i çeşmi ki der kâr ola meknûnâta
Defaten kisve-i tahkîka girtüp sûret-i zan
- [001/48] Geçmeden sâye-i müjgânını nûr-ı nigehi
Teng olur cilve-i esrâr-ı merâyâ-yi alen
- [001/49] Oldu bî-şâibe bürhân-ı lüzûm-ı aklı
O yarayla berâat o lisân ile lesen
- [001/50] O eder harfini ecsâm-ı maânîye suver
Bu kılar lâfzını ervâh-ı maânîye beden
- [001/51] O verir âb-ı hayât içre perî-zâde makâm
Bu eder sath-ı hevâ üstüne tarh-ı gülşen
- [001/52] Gâvı inletti belin büktü basît-i arzın
Zîr-i rânındaki pûlâd bilekli tevsen
- [001/53] Habbezâ kâh-ı hırâmân-ı felek-peyker kim
Bu kadar cism-i cesîminde salâbet var iken
- [001/54] Başka bir âleme reh-bürde olup gûy-ı zemîn
Gûşe-i sümümüne hasbîde kalur çün erzen
- [001/55] Durup ammâ ki yine raksa serâgâz edicek
Deşt-i hâmun görünür çeşmine nevk-i sûzen
- [001/56] O kadar şûh sebük-pây ki görmez âzâr
Na'l-ü mîh olsa eğer şeb-nem ile berk-ı semen
- [001/57] Vasfı tahmîn iledir gerdişinin cümle hemân
Var mı yohsa tek-ü tâz eyler iken anı gören
- [001/58] Ser-ferâzâ alem-efrâz sipâh-endâzâ
Ey ki kâ'b-ı himemin peyker-i keyvâne zekan

- [001/59] Serde bir dâğ yakıp nâmını hurşîd kodu
İ'tirâf etti sana aczini gerdûn-ı kühen
- [001/60] Mihr kim cism-i münevver deyü ta'rif olunur
Sana yok nisbeti kim nûr-ı mücessemsin sen
- [001/61] Şems-i işrâka sebep tab'-ı münîrinle zekâ
Güher-ü âba mesel zarf-ı zebânınla sühan
- [001/62] Şîr-ü şeker nesak-ı hükm-i sitârenle süüd
Âb-u âteş hadak-ı dîde-i bahtınla vesen
- [001/63] Satvetin şöyle zebûn eyledi ser-keşleri kim
Kalmadı kimsede endîşe-i mekr-i düşmen
- [001/64] Çıkıp âgûşuna nahvetle ederler şimdi
Mâder-i şîrden âhû-bereler mass-ı leben
- [001/65] Âsafâ girmede hakka ki kef-i eyyâma
Zât-ı pâkin gibi mecmûa-i ahlâk-ı hasen
- [001/66] Suarâ-yı selef evsâfına hasret gideli
Etti pür-meclis-i ervâhı sürûd-i şîven
- [001/67] Ne bilür perveriş-i ebr-i bahâr-ı feyzin
Gül-i vasfın çemen-ârâ-yı bahâr eylemeyen
- [001/68] Nice zîb-efken olur yâ çemen-i medhinle
Etmeyen kilkini yek-pâre zebân-ı süsen
- [001/69] Yûsufistân-ı hayâl olmayıcak vafında
Neyle ma'mûr ola hâtır denilen beyt-i hazen
- [001/70] Lâfı koy sen var iken arada billâh Nedîm
Baht-ı bî-çâreyi bîhûdedir etmek mat'an

- [001/71] Dide-i ibretin aç bağla zebân-ı gileyi
Kabz-u bast-ı dü-cihân çünkü bilürsün kimden
- [001/72] Kalem incâ çü resed bih ki hemân ser şikened
Sühan incâ çü resed nâtika bâyed elken
- [001/73] Be heme hâl dü-dest-i men-ü dâmân-ı rızâ
Der heme cây men-ü gerden-i teslîm-ü kefen
- [001/74] Gayri vakt oldu ki der-beste olup kâh-ı devât
Kasr-ı dilden ser-i bâlâya açılısın revzen
- [001/75] Ahterân tâ ki edip ceşş-i zalâm içre hücûm
Geçüre kâhkeşân gerden-i gerdûna resen
- [001/76] Ola mâh-ı nev-i şemşîrine her bâr mutî
Kal'a-i düşmen-i dîn üzre olan burc-ı beden
- [001/77] Ola iklim-i ademden dahı sad merhale dûr
Savt-i âvâze-i ikbâlin ile ceşş-i fiten
- [001/78] Câme-i fethe verip kâmet-i azmin revnak
Gerden-i hasmdan ayrılmaya hem-vâre kefen
- [001/79] Levh-i hussâddan âsîb-i nazardan dâim
Eyleye zâtını mahfûz Hudâ-yı zül-men
- [001/80] Tâk olup Kisrî-i ikbâline kavş-ı Rüstem
Ola tecvîf-i felek düşmene çâh-ı Bîjen
- [001/81] Fark-ı hurşîd ile gül-perçem-i tûğun yektûy
Evc-i ayyuk ile mancuk-ı otâğın yek-ten

Sadr-ı A'zam Şehid Ali Paşa'ya

- [002/01] Âlemin gördüm ki ebr-i feyzi bârân üstüne
Şevk müstevlî tamâm eczâ-yi ekvân üstüne
- [002/02] Mihr-i devlet baht-ı erbâb-ı dile âyinedir
Perde-keş subh-ı vatan şâm-ı garîbân üstüne
- [002/03] Zîr-i rân fersân-ı nazma tevsen-i tünd-i felek
Sâye-bân perr-i hümâ erbâb-ı irfân üstüne
- [002/04] Şimdi sahbâ-hâne-i irfândadır rûh-ı neşât
Cân verir muğ-beççeler telkîn-i î mân üstüne
- [002/05] Cân-fezâ geldi çü bûy-ı pîrehen hâırlara
Uğramış var ise bâd-ı şevk Ken'an üstüne
- [002/06] Germ edip yek-reng-i ülfet gül-ü pervâneyi
Âşiyân-sâz oldu bülbüller şema'dân üstüne
- [002/07] Sîr-i meh-tâbiz fûrûğ-ı bahttan bîhûde mihr
Etmesin tahmîl-i minnet mâh-ı tâbân üstüne
- [002/08] Âsmân nüh tûy çarhundan siper der pîş eder
Şeyh seng-endâz-ı ta'n oldukça rindân üstüne
- [002/09] Sûk-ı isti'dâda şeh-âyîn edip yârân-ı nazm
Etiler gül-rîzler âvîze dükkân üstüne
- [002/10] Her biri bir şeb-çerâğ-ı ârzûdan muktebes
Her biri pervâne bir şem'-i dırahşân üstüne
- [002/11] Hâsılı seyr ederek bu hurmen-i feyzi yine
Sabr bâr oldu dil-i âşüfte-sâmân üstüne

- [002/12] Ben dahı bir bezm-i nûşâ-nûş tertıb eyleyip
Harf atardım gerdiş-i nâhîd-i rahşân üstüne
- [002/13] Şevk ile taraf-ı küleh eşkeste hâtırlar dürist
Dîdeler hayrân hat-ı câm-ı dirahşân üstüne
- [002/14] Elde mey dîvân-ı Câmıyy-ü Neşâtı der miyân
Beyt okurken şîve-i sâkî-i fettân üstüne
- [002/15] Râsıh'ın bu matla'ın tazmîn edip sâkî-i kıl
Nukl sundu çektiğim sahbâ-yı irfân üstüne
- [002/16] Süzme çeşmin gelmesin müjgân müjgân üstüne
Urma zahm-ı sîneye peygân peygân üstüne
- [002/17] Nerkis-i gül-gûn beyâzın samma surh etmiş remed
Gamze-i zâlim yine kan eylemiş kan üstüne
- [002/18] Tiğ-i âteş-reng arzetmiş dil-i mecrûhunu
Müjdeler ey cân-be-kef nâr indi kurbân üstüne
- [002/19] Sünbülîstân-ı hatun fikriyle her şeb tâ seher
Göz döner bin kerre bir hâb-ı perîşân üstüne
- [002/20] Kışver-i hüsne aceb âşûblar düşmüş yine
Çekmiş ebrû hancerin ber-geşte müjgân üstüne
- [002/21] Halvet-i sâfî-zamîran hâne-i âyinedir
Sıklet olmaz gelse de mihmân mihmân üstüne
- [002/22] Tarf-ı hatta turrei bir ukde peydâ eylemiş
Güyyâ sah çekmiş âsaf pençe fermân üstüne
- [002/23] Âsaf-ı İskender-âyîn-ü hakîm-i hurde-bîn
Fâik olmuş zâtı Hâkânî vü hâkân üstüne

- [002/24] Sadr-ı milk-ârâ Alî Pâşâ-yı rûşen-re'y kim
Sem'inin pervâne veş hurşîd lerzân üstüne
- [002/25] Şekl-i pervîn sanma tevkî'in yazar bircîs-i çerh
Lâcüverd-endûde bir levh-i zer-efşân üstüne
- [002/26] Çihresinden rengi pervâz eylemiş sanman şafak
Heybet-ü iclâli düşmüş mihr-i rahşân üstüne
- [002/27] Kevkeb-i âlîsin idrâk eylemez erbâb-ı fen
Etseler vaz'-ı rasad tâ çerh-i Hâmân üstüne
- [002/28] Ol sipeh-sâlâr-ı Kisrî-şân ki istiksâr eder
Bir sipâhî bendesin taht-ı Sipâhân üstüne
- [002/29] Lerze düşmüş savlet-i kûh-ı vekârından tamâm
Arz-ı Nişâbûr veş iklim-i İrân üstüne
- [002/30] Hâk-i pâyinden varıp bâd-ı sabâ tarh eylemiş
Sürmenin gerd-i kesâd âsâ Sifâhân üstüne
- [002/31] Kûr eder der ceng-i evvel dîdesin gerd-i haşem
At salsa hışm ile Sâm-u Nerîmân üstüne
- [002/32] Hiç selâmet yakasın görsün mü düşmen kim kodu
Kahrı bin ser-pençe her târ-ı girîbân üstüne
- [002/33] Nîzesin tîr-i sebük-pervâze eyler pîş-rev
Rezmde gelse o rahş-ı berk-cevlân üstüne
- [002/34] Düşmeni hayretle hemçün rûbeh-i tasvîr eder
Şîr veş geldikçe ol kûh-i hurâmân üstüne
- [002/35] Rû-nümâ çîn-i cebîninde bile sîmâ-yı lûtf
Rûsn-i dîger bahş eder mevc âb-ı hayvân üstüne

- [002/36] Gül-nihâl âsâ mutarrâ berkler peydâ eder
Assalar ta'vîz-i lûtfun nahl-i mercân üstüne
- [002/37] Âsafâ deryâ-kefâ semmâh-ı Hâtem-masrafâ
Mübtenîdir tıynetin ifzâl-ü ihsân üstüne
- [002/38] Pây-müzd olmaz bürîd-i müjde-i eltâfına
Katsalar mahsûl-i bahri hâsıl-ı kân üstüne
- [002/39] Şeyh-ü şâbı eylemiş fermânına zîr-i nigîn
Zâtını ta'yîn eden kürsî-i dîvân üstüne
- [002/40] Pür-eser nîsân-ı lûtfun şöyle kim dür-pûş olur
Çeşm-i âşık nem-çekân oldukça dâmân üstüne
- [002/41] Şu'le-i idrâk kim tab'ın güher-bâr etmede
Gûyiyâ berk-ı cehândır ebr-i nîsân üstüne
- [002/42] Tab'-ı gevher-bâra vermiş rağbetin feyz-i sühan
Mihrdîr kim pertevin salmış Bedahşân üstüne
- [002/43] Devletinde böyle bir şemşîr-peyker nazm ile
Şerha çektim sîne-i gül-berk-ı handân üstüne
- [002/44] Ma'nî-i rengîne her bir beyti gûyâ selsebîl
Cesr her mîsrâ'ı âb-ı lâ'l-i rümmân üstüne
- [002/45] Gerçi teng oldu zemînin sen de ammâ kim
Nedîm Çerhi teng ettin ser-i hussâd-ı nâdân üstüne
- [002/46] Lâ'l-ü mirvârîd-i da'vâtın nisâr et ba'd-ezîn
Nev-arûs-ı tâli'-i destûr-ı zî-şân üstüne
- [002/47] Tâ ki cedveller çeke haytû'ş-şuâ'-ı mihrden
Münşî-i kudret bu nüh tûmâr-ı imkân üstüne

[002/48] Mısrâ'-ı ber-ceste-i ikbâl ola ser-levhâsı
Ma'delet bâbında dâim tâk-ı evvân üstüne

Sadr-ı A'zam Şehid Ali Paşa'ya

[003/01] Gâhî sehâb-ı seyf ki hükmün revân verir
Ezhâr-ı bâğ-ı mülke su yerine kan verir

[003/02] Vermez şihâb sîne-i şeytân-ı mâride
Ol bîmi kim adûya dıraş-ı sinân verir

[003/03] Baht-ı cüvâna hadd-i dütâ-yı kemân-ı saht
Ebrû-yı çin-girifte kadar hüsn-ü ân verir

[003/04] Gâhî ki böyle cûş-u hurûş-ı sipâh-ı kîn
Pây-i zemîne zelzele-i nâ-gehân verir

[003/05] Güft-ü şünûd-i düşmen için böyle kahr-ı Hak
Gâhî kemân-ü hancere gûş-u zebân verir

[003/06] Ammâ ki sonra böyle serâpâ zebân olup
Kat'î cevâbı tîğ çü âb-ı revân verir

[003/07] Ecrâm-ı çehri serlerine teng-ü târ eder
Gürz-i girân nüzûl-i kazâdan nişân verir

[003/08] Mığferlerin lebâ-leb edip hûn-ı germ ile
Deryâ-keşân-ı nusrata ntl-ı girân verir

[003/09] Hakka garîb rezm-i Tehemten-pesend kim
Her rûzu yâd-ı ma'reke-i Heft-hân verir

[003/10] Ammâ ne gûne rezm ki yâdı zamân zamân
Cân-ı adûya lerziş-i berk-ı hazân verir

- [003/11] Hakka garîb vak'a-i garrâ ki yazsalar
Her harfi dest-i âleme bin dâstân verir
- [003/12] Ammâ ne vak'a kim dile vasf-ı bülendinin
Her lâfzı neş'e-i tarab-ı câvidân verir
- [003/13] Ammâ ne neş'e kim eseri fikr-ü zikrinin
Kalb-ü lisâna hâlet-i tîğ-u sinân verir
- [003/14] Ammâ ne fikr-ü zikr kim âgâh olanlara
Yâdı atâ-yı Hâlık-ı kevn-ü mekân verir
- [003/15] Hakka ki hamdi vâcib o Feyyâz-ı mutlakın
Kim ni'meti ibâdına bî-imtihân verir
- [003/16] Ta'mîm edip atıyye-i eltâfın âleme
Bir böyle pâdşâh-ı Sikender-tüvân verir
- [003/17] Te'yîdi eyledikte irâdet o şâha da
Bir böyle şîr-i nerre-i gîfî-sitân verir
- [003/18] Destûr-ı Cem-şükûh ki mancuk-ı râyeti
Rûy-ı zemîne kevkebe-i âsmân verir
- [003/19] Sadr-ı güzîn ki gâşiye-dârân-ı mevkibi
Dehre gınâ-yı şevket-i Sâsâniyân verir
- [003/20] Hem-nâm-ı Murtazâ Alf Pâşâ ki rûz-ı rezm
Şemşîri Zülfekâr-ı Alf'den nişân verir
- [003/21] Şîr-i cihân-güşây ki çengâl-i satveti
Sîmurg-ı Kâf'a tefrika-i âşiyân verir
- [003/22] Sîmurg-ı ejder-efken-u şîr-i sipeh-şiken
Kim kûh-ı Kâf heybetini görse yan verir

- [003/23] Tertîb-i mevkib etse ağayân-ı hâsına
Şemşîr-i mâh-ı nev kemeri kehkeşân verir
- [003/24] Ecrâm-ı çerhe nîzesi ısbât-ı hark eder
Tîğî delîl-i cevher-i ferde ziyân verir
- [003/25] Nahcîre çıksa satveti her nîm hatvede
Dest-i kemende bir iki şîr-i jiyân verir
- [003/26] İmdâd-ı âcizânı murâd etse kudreti
Tasvîr-i mûra heybet-i pîl-i düman verir
- [003/27] Kim rahşa-ı inâyeti ummâna haşre dek
Tâb-ı hurûş-u cûş-ı miyân-u girân verir
- [003/28] Bir gûşe-i nigâh ile mi'mâr-ı himmeti
Sûrâh-ı mûra vüs'at-i kevn-ü mekân verir
- [003/29] Bir bî-nevâya bir nigeş-i iltifât ile
Cemşîd-ü Keykubâd kadar hânümân verir
- [003/30] İsterse feyz-i ebr-i bahâr-ı mürüvveti
Bir çûb-ı huşke cünbiş-i serv-i çemân verir
- [003/31] Efkârının bedîhesini akl-ı âşire
Kilk-i kazâ yazıp sebak-ı imtihân verir
- [003/32] Mülk-i yakîne azm eden efkâr-ı sâibe
Re'y-i münîri meş'ale-i kârvân verir
- [003/33] Gül nahl-i çâr-bâğ-ı mekârim ki bir gülün
Gâfil sekiz behište veren râyegân verir
- [003/34] Bahşende-i yegâne ki bir mûrun istese
Dest-ü diline havsala-i bahr-ü kân verir

- [003/35] Ey saf-der-i cihân ki felek rahş-ı azmine
Mehden rikâb-ü berk-ı cehândan inân verir
- [003/36] Ammâ ne rahş rahş-ı tirâzende-tarz kim
Na'lin hilâl mîhun ise afterân verir
- [003/37] Kopsa yerinden ermek için gerd-i râhına
Vehm-ü hayâle bahs ile bin yıl zamân verir
- [003/38] İklîm-i Rûm'a istese bir demde râkibi
Ahbâr-ı Çîn-ü Tübbet-ü Hindûstân verir
- [003/39] Şâhin-i saht-ı pençe-i bâzû-yı kahrının
Her rûz ta'masın ciğer-i Kahramân verir
- [003/40] Bir kerre tîğın üzre konan peşşe-i nahîf
Dehre peyâm-ı satvet-i Cengîz Hân verir
- [003/41] Bir kez zih-ı kemânın öpen tîr-i mürde-dil
Tâ haşr vahşe râtibe-i kût-ı cân verir
- [003/42] Vermek kef-i felekte meh-i nev ne ihtimâl
Destinde o fûrûğu ki tûz-i kemân verir
- [003/43] Devrin bu feyz-i neş'e-i câm-ı neşât ile
Zâl-i sipihre mâye-i ömr-i cüvân verir
- [003/44] Hâk-i der-i refîin ile etse iktihâl
Çeşmân-ı mûra şa'saa-i ferkadân verir
- [003/45] Gâhî ki cûş-ı ma'nî-i rengîn-i midhatin
Deşt-i hayâle zîb-i gül-ü gülsitân verir
- [003/46] Fi'l-hâl berk-u şâh salıp gülbün-i kalem
Bir böyle dil-güşâ gazel-i gül-feşân verir

- [003/47] Bûs-ı lebin piyâleye rûh-ı revân verir
Feyz-i tebessümün gül-i tasvîre cân verir
- [003/48] Bir tâb verdi kaşlarına seng-i vesme kim
Ancak o tâbı deşneye seng-i fesân verir
- [003/49] Aksetti sanma sînesi sâkı nişân için
Rez duhterine bir gümüş âyîne-dân verir
- [003/50] Sen eyledikçe kasd-ı tegâfûl o çeşm-i mest
Her bir nigâh-ı şûhuna yüz bin zebân verir
- [003/51] Bâzû-yı dâğ-dârını seyr et o âfetin
Şâh-ı semen aceb ki gül-i ergavân verir
- [003/52] Âb-ı hayâta nâz ile çîn-i cebîn satan
Cân nakdini visâlin için şâdmân verir
- [003/53] Ey sadr-ı muhterem ki mezâyâsı vasfının
Her beyte zîb-i mesned-i Nûşîrevân verir
- [003/54] Sana bu izz-ü câhı veren milk-i nazmda
Devrinde bir benim gibi sâhib-kırân verir
- [003/55] Tab'ım o bâğ-bân-ı girân-dest-i mâyedir
Kim bir gül istesem bana bir gülsitân verir
- [003/56] Her harf-i şûhu bülbül-i şeydâya nazmımın
Bir gülistân tebessüm-i gül armağan verir
- [003/57] Her kâle-i mezerkeşi nessâc-ı tab'ımın
Şeh-bender-i belâgata zîb-i dükkân verir
- [003/58] Tertîb-bend-i ziyâ-i hayâlim çeh-i devât
Bana kifâyet-i rasad-ı İlhan verir

- [003/59] Encüm değil felekte kazâ bîkr-i fikrime
Her Şeb hediye bir tutuk-ı zer-nişân verir
- [003/60] Nazmım görünce rh-ı Zahr- Senâf'ye
Peyk-i neŐt müjde-i rhat-resn verir
- [003/61] Nef' dahı ademde iŐittikçe sözlerim
ŐbŐ-u ferni cihn der cihn verir
- [003/62] Amm hemiŐe baht-ı dağal-bz n'eyleyim
Tab'-ı blendime halecn-ı nihn verir
- [003/63] Agyra cm sunsa sipihr-i sitze-kr
Ben zra b-ı tğ-ı gam-ı hn-egn verir
- [003/64] Yahşı sayan yamana bu devr-i zamneyi
Yahşı bilür ki yahŐıya dim yaman verir
- [003/65] Billh koyma bildiğin elden felek hemn
Bir gün senin de lyıkın h-u fiğn verir
- [003/66] Sen yle bil ki cŐiŐ-i dery-yı ızturb
Cn-ı hamle lenger-i kh-ı girn verir
- [003/67] Geldikçe cŐa ceys-i ŐehenŐh-ı himmetim
Sabra ess-ı kal'a-i Mzendern verir
- [003/68] Őekvyı koy Nedm ki elbet bu rzgr
EŞkeste flk-i kmına bir bd-bn verir
- [003/69] Bir dem gelir ki ltf-ı revn-bahş-ı safı
Dilde hezr mrde-i mmde cn verir
- [003/70] Va'd-i kermin eyleyip incz kbet
Me'ml odur ki matlabını ryegn verir

- [003/71] Sen gayri destin aç yürü bir âstâna kim
Şâh-u gedâya matlabı ol âstân verir
- [003/72] Tâ hükm-i ism-i pâk-i Muizz-ü Müzil müdâm
İmân-ü küfre hâlet-i mâh-u ketan verir
- [003/73] Tâ kim hemîşe şu'le-i şemşîr-i âb-dâr
Hâşâk-i bagye sûziş-i berk-ı cehân verir
- [003/74] Hem-vâre pâydâr ola ey sadr-ı kâm-kâr
Zâtın ki sadr-ı ma'delete izz-ü şân verir
- [003/75] Dûr olmasın elinden o tığ-ı cihân-güşây
Kim ferr-ü tâbî âleme emn-ü amân verir
- [003/76] Olsun ser-i benânına münkâd o hâme kim
Her harfi mülke dâniş-i Nûşîrevân verir
- III. Ahmed'e Kasîde**
- [004/01] Habbezâ ey tâc-u tahtın mâye-i zîb-ü ferî
Âlemin ârâyîşi mülkün tırâz-u zîveri
- [004/02] Habbezâ ey tâc-bahşâ-yı Ferîdun-u Kubâd
Habbezâ ey müttekâ-pîrâ-yı milk-i kayserî
- [004/03] Habbezâ ey şu'le-i şemşîr-i dest-i saltanat
Ey fûrûğ-ı rûy-ı hurşîd-i sipîhr-i serverî
- [004/04] Rahşın olmasa felek olmazdı böyle pür-şitâb
Peykin olmasa kamer giymez idi tâc-ı zeri
- [004/05] Afve muhtâcım bu ta'bîrimde taksîr eyledim
Belki ey yektâ-neverd-i ser-zemîn-i dâverî

- [004/06] Lâ'l-i zerdîr mûze-i pâyinde mâhun gurresi
Gûyduz çevgân-ı pâ-yi rahşına çerhin seri
- [004/07] Secde-ber mihrâb-ı na'l-i esbine mâh-ı felek
Müftehir bûs-ı süm-i rahşınla mihr-i hâverî
- [004/08] Mükteseb yelmân-ı tığından dırahş-ı âftâb
Müntehab fass-ı nigîninden fûrûğ-ı müşteri
- [004/09] Şehriyârâ sensin ol fermân-revâ-yi dehr kim
Âsmân dergâhunun bir bende-i fermân-beri
- [004/10] Sâye-i bezmin celâl-ü câhun asâyiş-gehi
Râyet-i azmin hümâ-yı devletin bâl-ü peri
- [004/11] Böyle tahrîr etti levh-i mihre vâsf-ı pâkini
Kâtib-i çerhin ser-i kilik-i maânî-perveri
- [004/12] Hırz-ı cân-ı saltanat nîrû-yı bâzû-yı zafer
Rûkn-i savlet unsur-ı haşmet esâs-ı saf-derî
- [004/13] Hânümân-zîb-i celâl ârâyiş-i mecd-ü şeref
Seyfi sârım bîşe-zâr-ı satvetin şîr-i neri
- [004/14] Sûret-i akl-ı müşahhas peyker-i zihn-i selîm
Akl-ı kül burc-ı kemâlin âftâb-ı enveri
- [004/15] Ya'nî Sultân Ahmed-i gâzî ki dûş-ı kadrine
Atlas-ı gerdûn mezerkeş düğmeli bir anteri
- [004/16] Şehriyârâ âsmân-kadrâ hıdvâ dâverâ
Ey eden kem-kadr hâk-i pâyi müşg-i ezferi
- [004/17] Cüst-ü cûy-ı ma'nî-i vasfınla akl-u fikr-ü fehm
Geşt ederken zîr-ü bâlâ-yı sipihri serserî

- [004/18] Râst geldi peyk-i endîşem bu garrâ matlaa
Çerh-i çârümden öte arş-ı muallâdan beri
- [004/19] Dest-i kahrından ruh-ı çerh-i kühen nîlûferî
Bâğ-ı lûtfundan behîşt-i heşt bir verd-i târî
- [004/20] Âb eder te'sîr-i kahrın kûhsâr-ı âheni
Ebr eder lûtfun duhân-ı kûre-i âhen-geri
- [004/21] Şöyledir merdâneğî zâtında kim hâb içre ger
Bir gece görse hayâlin Zâl-i çerhin gözleri
- [004/22] Erte meydâna recûliyyette bayrak-bend olur
Nîze-i Behrâm'a nâhîd-i sipihrin mî'ceri
- [004/23] Kabza-i teshîrine mevhub kavs-ı Rüstemî
Bâzû-yı ikbâline mevrûs zûr-ı Hayderî
- [004/24] Mükteseb âdet değil hûy-ı cibillîdir sana
Kâm-bahşî mekrûmet-kârî merâhim-güsterî
- [004/25] Sensin ol sultân-ı âlf-şân k'olur bezminde cem'
Zührenin çengi mehin ibriki mihrin micmeri
- [004/26] Sensin ol dâver k'olur rezminde dâim kâr-ger
Kahramân'ın tîğî Sâ'm'ın gürzü Zâl'in hanceri
- [004/27] Olmasa eyyâm nâm-ı âlem-ârâna karîn
Zahmururdu sîne-i eyyâma bîm-i hancerî
- [004/28] Saltanat baş urmayaydı dergeh-i ikbâline
Tîğ veş âzâr ederdi re'si lâfz-ı efserî
- [004/29] Cebhe-i pâkindeki berk-ı necâbetten eğer
Me'şal-efrûz-ı cemâl olsaydı mihr-i hâverî

- [004/30] Eyleyip dünyâyı cûş-ı lücce-i ummâna gark
Arz olurdu mevce-i deryâ-yı nûrun anberi
- [004/31] Verse bir sahrâya ger meşşâta-i adlin olur
Çengel-i şehbâz mîl-i sürme-i kebk-i derî
- [004/32] Etse bir kûha güzer bâd-ı semûm-ı satvetin
Ma'den-i gûgird eder te'sîri kân-ı gevheri
- [004/33] Re'fetinden perveriş-yâb olsa bir gülşen biter
Lâle veş hâkinde feyz-i reng-i tâb-ı dil-berî
- [004/34] Etse zîr-i sâye-i kûh-ı vekârın mültecâ
Bend eder bâl-i piristû-beççe râh-ı sarsarı
- [004/35] Gülşeninden geçse bir takrîb ile tâ haşr olur
Çârsû-yı gül-fürûşânın meğer şeh-benderi
- [004/36] Olsa eltâfınla ger nefis-i nebâtî şehd-kâm
İktisâb eylerdi hanzal lezzet-i gül-şekkeri
- [004/37] Olsa bir şâir eğer makrûn-ı lûtf-ı re'fetin
Böyle eyler kilki îcâd-ı perend-i şeşterî
- [004/38] Pâdşâhım iki şâirdir veren nazma revâc
Merzbûm-ı Hind'de Örfî Acem'de Enverî
- [004/39] Âlemi leb-rîz-i âvâz eylemişler vasfedip
Birisî Şâh Ekber'i mîrîsi Sultân Sencer'i
- [004/40] Ben kulun da işte mülk-i Rûm'da vasfeyleyip
Bir senin gibi şehenşâh-ı Ferîdun-efseri
- [004/41] Yâ nice vasfetmeyim ki dergeh-i cûdunda ben
Olmuşumdur böyle bir lûtf-ı amîmin mazharı

- [004/42] Ya'nî kıldın medreseyle abd-i nâcîzin çerâğ
Oldu câ nâm-ı Nedîm'e bendegâhın defteri
- [004/43] Husrevâne lütfedip şâhâne in'âm eyledin
Dest-i lütfun sildi ağlarken bu çeşmân-ı teri
- [004/44] Fahr iken ecdâdına ol âstânın hidmeti
Hazret-i Sultân Ebü'l-feth'in zamânından beri
- [004/45] Pâdşâhân-ı seleften bunca ihsânlar görüp
Her biri olmuşken ol bâb-ı refiin çâkeri
- [004/46] Ben kulun bî-kes muhakkar şöyle kalmışken yetîm
Mihnet-ü endûh ile ağlar gezerdim serserî
- [004/47] Ne rikâb-ı devlete arz-ı merâma bir mesağ
Ne bu bâr-ı mihnete sabr etmeğe tâb-âverî
- [004/48] Hak müeyyed eylesün dâmâd-ı âlî-şânını
Âsmân durdukça olsun zîb-i sadr-ı dâverî
- [004/49] Kim bu bî-kes bendeni Hünkârıma ta'rîf edip
Eyledi bu derd-mendi mihnet-ü gamdan berî
- [004/50] Hak budur kim pâdşâhım böyle bir dânâ vezîr
Etmedi bu âne dek zîbende hîç bir kışveri
- [004/51] Hak teâlâ devlet-ü ikbâlin efzûn eylesün
Tâbi'-i fermânın olsun devr-i çerh-i çenberî
- [004/52] Mülkten dîr olmasun zill-i hümâ-yı re'fetin
Dâimâ kılsın himâyet şefkatın bî-kesleri
- [004/53] Arş ile hem-düş ola tâk-ı rüvâk-ı haşmetin
Tâ ki ber-câdır bu âlî kubbe-i nîlûferî

[004/54] Sana temlik eylesün Hak bir yere cem'leyeyip
Milk-i dehr-i ömr-i Hızr'ı devlet-i İskender'i

İbrahim Paşa'ya Kasîde

[005/01] Bihamdillâh yine feyz-i safâ şâmil cihân üzre
Cihân âsâr-ı hükm-i sulh ile emn-ü amân üzre

[005/02] Zamân-ı rezm geçti şimdi vakt-i bezmdir söylen
Çemen nakşeylesün nakkaşlar püşt-i kemân üzre

[005/03] Dem-i nev bâve-çînî-i tarabdır geçti vakt-i rezm
Murabba' vefk urulsun ba'd-ezîn nevk-i sinân üzre

[005/04] Bu ol demdir ki bâlîn-i siperden penbeyi sâkî
Çıkarıp vaz'ede ser-şîşe-i sahbâ-keşân üzre

[005/05] Bu ol demdir ki esbân-ı neberdin perçemin mutrıb
Koparıp bend ede destindeki çüb-ı kemân üzre

[005/06] Olup necm-i emânî munsarıf nahs-i mukâbilden
Yine pertev-feşân oldu zemîn-ü âsmân üzre

[005/07] Bihamdillâh yine nûr-ı safâdan muzmahill oldu
Zalâm-efşân olan ebr-i kesâfet ins-ü cân üzre

[005/08] Bihamdillâh yine geldi dem-i gül-geşt-i kûh-u deşt
Yine mânend-i cû aktı gönüller gülsitân üzre

[005/09] Edip bayrak ferâz-ı nîzede pîçide şeh-bâlin
Güşâd etti perin kumrî ser-i serv-i çemân üzre

[005/10] Sheher gördüm hezâr-ı zârı leb-rîz-i neşât olmuş
Gülün yâd eyleyip feryâd ederdi âşiyân üzre

- [005/11] Bu ŧevka ben de bir t ze gazel tarh edeyim b r 
Bu seyri ettiğim ol n z-perver nev-c v n üzre
- [005/12] Gören p ç-  ham-ı g s -yı zerdin ebruv n üzre
Sanur zer h l ile zenc redir p ŧt-i kem n üzre
- [005/13] O l 'i leb o gabgab sende kim vardır adfl olmaz
Felek R m'un kir sım koysa s b-i Isfah n  zre
- [005/14] Hud  g y  ki cism-i n z k n etmiŧ senin ic d
Kaup b y-ı güllü reng-i ŧar b-ı ergav n üzre
- [005/15] Bakıp bir b Ğa bir de ol ruh-ı z b ya reŧkinden
G l n her berki bir h l oldu  eŧm-i b Ğ-b n üzre
- [005/16] Neden t  böyle dil-keŧtir o g s  bilmezem yoksa
Meges-r nlık mı eyler bezm-i sadr-ı k m-r n üzre
- [005/17] Cih n-sadr-ı muall -kadr kim bezm-i cel linde
Döner g y-ı felek fevv re veŧ ŧ d-ı rev n üzre
- [005/18] Tır z-ı mesned-i izz-  ŧeref kim bezm-i h sında
Gezer hayl-i melek z nb r veŧ  ŧk fe-d n üzre
- [005/19] Nigeht n-ı cih n kim istese mi'm r-ı tedb ri
Yapar b r ta mahzen ŧu'leden  b-ı rev n üzre
- [005/20] Vez r-i muhterem d m d  br h m P ŧ  kim
Felek der-b nına yer verdi fark-ı ferkad n üzre
- [005/21] G relden ferr-i mancuk-ı ot Ğın b -kar r oldu
Diraŧŧ-ı n r hurŧ d üzre hurŧ d  sm n üzre
- [005/22] S v r olsa eğer  l ya ta'n eyler s reyy ya
G m ŧten pelleler ŧeh-perr-i fark-ı  v ŧ n üzre

- [005/23] Otursa kürsî-i dîvâna yer vermez Nerîmân'a
Nîgeh-dârân-ı dîvân-hâne seng-i nerdübân üzre
- [005/24] Ne mümkün pâyine sâyîde etmek cebhesin
Behrâm Bir iki mâh-ı nev nakş etmedikçe âstân üzre
- [005/25] Ne kâdir bakmağa fermân-ı âlî-şânına bircîs
Öpüp bir iki def'a koymadıkça çeşm-i cân üzre
- [005/26] Zuhûr-ı mihrinin bir zerresin gösterdi âfâka
Hücûm ettikte feyz-i pertev-i hurşîd kân üzre
- [005/27] Hurûş-ı kîninin bir katresin bildirdi dünyâya
Hücûm ettikte pûr-ı Zâl-i zer Mâzenderân üzre
- [005/28] Dilinde feyz-i cûd ol denlüdür kim olsa müstevlî
Eğer bi'l-farz mühr-i keffi bir cüz'-i kırân üzre
- [005/29] Olunca ol kırânın devri âhır her gece tâ subh
Yağar şeb-nem yerine necm-i rahşân gül-sitân üzre
- [005/30] Kemâl-i sür'at-i zihn öyledir kim kilki kasd etse
Edince zam felek bir ân-ı mevhûmu zamân üzre
- [005/31] Miâta darbedip edvâr-ı çerhi hâsıl-ı darbın
Bilâ kesrin kılar kısmet ruûs-ı ahterân üzre
- [005/32] Olur feyz-i cedîd-i rûha kâbil zeybak-ı maktûl
Niğâh-ı iltifâtın düşse bir âyîne-dân üzre
- [005/33] Eğer bang-i nefîr-i satvetin inletse kühsârı
Ve ger dâmân-ı lûtfun sâye salsa gül-sitân üzre
- [005/34] Künâmından eder rûm-horde şîr-i şerzeyi rûbâh
Per-i şâhini eyler çetr bülbül âşiyân üzre

- [005/35] Hıdıvâ sen ki ettin böyle hidmet devlet-ü dîne
Duâ-yı devletin farz oldu el-hak ins-ü cân üzre
- [005/36] K'edip hummâ-yı harb-u fitne kabl-ennade buhrânın
Karîb olmuştu kim kasdeyleye cân-ı cihân üzre
- [005/37] Kılıp ahlâtı fasd-ı bî-mahal tahrîk olmuştu
Halel târî mizâc-ı devlet-i İslâmiyân üzre
- [005/38] Bihamdillâh hele sebbâbe-i Bukrât-tedbîrin
Aceb vaktinde düş oldu o nabz-ı nâ-tüvân üzre
- [005/39] Aceb kânûn-ı makbûl üzre tertîb-i ilâc ettin
Aceb merhem kodun dillerdeki zahm-ı nihân üzre
- [005/40] Yine kıldı Hudâ zıll-i zalîl-i re'fetin memdûd
Ser-i ıkbâl-i yâr-ı husrev-i Cemşîd-şân üzre
- [005/41] Ki bir sen gibi destûr-ı güzîne eyleyip tevffik
İnâyet eyledi Hak ol şeh-i vâlâ-mekân üzre
- [005/42] Tırâz-ı efser-i şâhiyle şermende eder mâhı
Nişân-ı hâk-i dergâhın cebîn-i husrevân üzre
- [005/43] Cenâb-ı Hak hemîşe hıfzede zât-ı hümâyûnun
Cihân durdukça dursun mesned-i Osmâniyân üzre
- [005/44] Hıdıvâ bir sözüm var anı dahı söyleyim bârî
Çü Hârût eylemişken ser-nigûn kilki benân üzre
- [005/45] Ki oldu bir vesîku't-tarh gûyâ bu kasîdem kim
Eder ısbât-ı fazlın Enverî-i nükte-dân üzre
- [005/46] Ya sen de ey hıdıv-i muhterem etmez misin ısbât
Kemâl-i fazlın Şeh Sencer-i huld-âşiyân üzre

- [005/47] O etmiş Enverî'ye sâyesin memdûd düşmez mi
Senin de sâye-i lûtfun Nedîm-i nûkte-dân üzre
- [005/48] Zamân-ı devletinde ben hele bilmem sen insâf et
Sipihr olmak sezâ mı ehl-i tab'a imtinân üzre
- [005/49] Sözüüm gevher dizerken sîne-i havrâya lâyıık mı
Ekem elmâs ben sînemde zahm-ı hûn-çegân üzre
- [005/50] Senin gibi hurîdâr-ı metâ'-ı ma'rifet varken
Kala kâlâ-yi nazmım dûş-ı dellâl-i zebân üzre
- [005/51] Kalam bir böyle vakt-i sûdda ümmîd-i hâcetle
Zer-i hâric gibi dâim tasavvurdan ziyân üzre
- [005/52] Nesîm-i re'fetin olsun meded-res kalmasın lûtfet
Gül-i kâım perîşân pençe-i bâd-ı hazân üzre
- [005/53] Yeter ey hâme verdin tâb-u fer nazmınla âfâka
Duâ gevherlerin diz gayri var silk-i beyân üzre
- [005/54] Hemîşe tâ ki seyf-ü hâmenin ibrâm-u nakzından
Ola ahvâl-i âlem muntazam emn-ü amân üzre
- [005/55] Bakıp destindeki şemşîre bîm-i cân ile Behrâm
Dolaşsun ayağı dâmâna râh-ı kehkeşân üzre
- [005/56] Görüp iki benânın arasında hâmeni olsun
Utârid şerm ile dem-beste burc-ı tev'emân üzre
- Medreseye teşekkür zımmında Dâmâd İbrahim Paşa'ya**
- [006/01] Hoşâ ey feyz-i cûdun eyleyip zîbende dünyâyı
Kemâl-i lûtfun etti hisse-mend a'lâ vu ednâyı

- [006/02] Hoşâ ey mesned-ârâ-yı himem ki hüsn-i tedbîrin
Edip mülk-i cihândan ber taraf âşûb-ı gavgâyı
- [006/03] O gavgânın yerine kıldı dest-i bezl-i ihsânın
Cihânda her kese bir gûne lûtf-ı râhat-efzâyî
- [006/04] Budur hakk-ı kelâm ey sadr-ı zî-şân kim kıyâs olmaz
Senin eltâfına bezl-ü-atâ-yi Hâtem-i Tââyî
- [006/05] Niçün derlerse cümle müddet-i ömründe ol etmiş
Verip mâlin biraz eşhâs-ı nâsa bezl-ü i'tâyî
- [006/06] Sen ammâ ey hidiv-i muhterem evvel zuhûrunda
Bütün bir memleket halkına kıldın kâm-bahşâyî
- [006/07] Edip halkı yeniden mülk-ü mâl-ü câhına mâlik
Cihâna eylemişken böyle lûtf-ı âlem-ârâyî
- [006/08] Bu lûtf-ı şâmil ile eylemişken gamdan âzâde
Kemâl-i re'fetin bâ-yü gedâyı pîr-ü bernâyî
- [006/09] Yine her birine mahsûs edip in'âm haddince
Nevâzişlerle memnûn eyledin a'lâ vu ednâyî
- [006/10] Aceb tevîka makrûn oldun ey sadr-ı kerem-güster
Ki sana Hak müyesser kıldı böyle nâm-ı vâlâyî
- [006/11] Cihân nâmınla doldu halk ihsânınla sır oldu
Tarâvet buldu eltâfınla bu mülkün serâpâyî
- [006/12] Zamân-ı devletinde Hazret-i Allâh'a şükrolsun
Belâsın buldu baht-ı bî-vefâ gerdûn-ı her-câî
- [006/13] Demiştım ben kulun tenhâca bir kaç def'a gerdûna
Behey zâlim nedir bu hâtır-âzârî vü hudâ-râyî

- [006/14] Neden böyle tutuşmuşsun sen erbâb-ı maârifle
Biraz da etsene der-pîşâyîn-i müdârâyı
- [006/15] Turalım sende şefkat yoğunmuş kâdir misin men'e
Gürûh-ı ehl-i dânişten zuhûr-ı lûtf-ı Mevlâ'yı
- [006/16] Ye havfetmez misin kim eyleye Hak âleme destûr
Kemâl-ü ma'rifet kadrin bilür bir sadr-ı dâniâyı
- [006/17] Hudâvendâ bana şimdi peyâmı geldi gerdûnun
Demiş kim ey çerâğ-ı dûdmân-ı nükte-pîrâyı
- [006/18] O sözler kim demiştin bana oldu cümlesi zâhir
Vezîr ettikte Sultân Ahmed İbrâhîm Pâşâ'yı
- [006/19] Cenâb-ı âsaf-ı âlî-himem kim âşiyân etmiş
Hümâ-yı baht dergâhındaki tâk-ı felek-sâyı
- [006/20] Bilir kim bir keşîde rahşîr ıstabl-ı hâsında
Meh-i nevdin gören çerhin nişân-gâhında tamgâyı
- [006/21] Bilir kim bir çekîde kadredir deryâ-yı cûdundan
Gören enfâs-ı bâd-ı subh ile cûşende deryâyı
- [006/22] Mükerrerem sıhr-ı Sultân-ı cihân kim vakt-i sîrunda
Sipîhr-i atlas ihdâ eyledi bir tûp dârâyı
- [006/23] Edip ammâ ki sonra şerm-i vâfir i'tizâr etti
Görüp çâvûşunun dûşundaki zîbende kemhâyı
- [006/24] Gelip bir gûne rû-mâl eylemişken seyreden âdem
Süm-i esbinde mîh-i zer kıyâs eyler süreyyâyı
- [006/25] Varıp bir tarz ile vaz'-ı cebîn etmiş ki râhında
Nişân-ı na'l zannettim hilâl-i mâh-ı garrâyı

- [006/26] Ne bulmuş Rüstem-i Kâvûs'tan Firdevsî-i Tûsî
Ne görmüştür bir iki Türkten Vassâf-ı sevdâyî
- [006/27] Der-i vâlâsına varsın da görsün haşmet-ü câhu
Gelip âlâyine görsün de seyretsin temâşâyî
- [006/28] Hudâvendâ mekârim-perverâ sadr-ı cihân-ârâ
Hudâ sensiz bize göstermesin ol sadr-ı a'lâyî
- [006/29] Cenâb-ı hazretin devletle ol sadrı edip teşrîf
Edelden emn ile âsûde tedbîrin reâyâyî
- [006/30] Duâ-yı izz-ü câhın zimmetimde farz bilmiştim
Ederdim rûz-u şeb medhinle meclislerde gûyâyî
- [006/31] Bu defa bir kerem de eyledin kim âcizim el-hak
Ne denlü eylesem ihsânının vafında itrâyî
- [006/32] Beni ihyâ kılıp feyz-i dem-i cân-bahş-ı lûtfunla
Nümâyân eyledin âsâr-ı enfâs-ı Mesîhâ'yî
- [006/33] Çerâğ ettin beni dâim senin de ey kerîmü-ş-şân
Çerâğın rûşen etsin dîde-i mihr-i mücellâyî
- [006/34] Hele ol dergeh-i iclâline bir hidmetim geçse
Bu lûtfun böyle hayrân eylemezdi cân-ı şeydâyî
- [006/35] Diyâr-ı âhara gittikte hattâ ben kulun her dem
Ederdim dilde pinhân kendi za'mımca bu da'vâyî
- [006/36] Ki gerçi matlubum va'detti ol sadr-ı kerem-güster
Husûl-i kâma kıldı gûşe-i ebrûsu îmâyî
- [006/37] Ve lîkin bunca eşgâl-i umûr-ı saltanat varken
Nice der hâtır eyler ben gibi bir bî-ser-ü pâyî

- [006/38] Pes ettim azm kim ol dergeh-i cûda edip rû-mâl
Kılam peyvend-i dâmân-ı kerem dest-i temennâyı
- [006/39] Kaçan geldim der-i ikbâle ol dem dest-i ihsânın
Kef-i nâ-kâmuma sundu ruûs-ı sîm-sîmâyı
- [006/40] Alıp bûs eyleyip baş üzre koydum şükredip bin kez
Tamâm oldu işim bahtımdan etmem gayri şekvâyı
- [006/41] Budur dergâha şimdi arz-ı hâl-i bende-i nâcîz
Ki ey sadr-ı güzîn ey müttekâ-pîrâ-yı Dârâyı
- [006/42] Çerâğ oldukta yine gitmek üzre eylemişim ahd
Der-i ikbâline ettikte kasd-ı çihre-fersâyı
- [006/43] Bihamdillâh ki oldum devletinde matlaba nâil
Çerâğ ettin inâyetle Nedîm-i zâr-ı şeydâyı
- [006/44] Ne vech üzre sudûr eyler efendim şimdi fermânın
Derinden dûr olup kılsın mı benden râh-peymâyı
- [006/45] Veliyy-i ni'metim ümmîd-gâhımsın efendimsin
Nedir emrin buyur ey zîb-i sadr-ı kâr-fermâyı
- [006/46] Hemîşe tâ kumâş-ı zer-keş-i vâsf-ı kerem-kârın
Ede leb-rîz-i revnak dest-gâh-ı şî'r-ü inşâyı
- [006/47] Yazıp vâsf-ı şerîfin zer kalemle mihr-i ferruh-fer
Kıla pür-zîb-ü zîver safha-i çerh-i muallâyı
- [006/48] Kılıp zât-ı şerîfin mesned-i devlette Hak dâim
Müşahhar eyleye fermânına etraf-u enhâyı
- [006/49] Süreyyâ menziline mihr-i âlem-tâb zannetsin
Gören mektûb-ı ikbâlindeki mühr ile imzâyı

Dâmâd İbrahim Paşa'nın Sadr-ı A'zam oluşunu tebrik ve Enverî'nin bir beytini tazmin

- [007/01] Ale's-sabâh ki bânû-yı mihr-i ferruh-fâl
Kenâr-ı târem-i mînâdan etti arz-ı cemâl
- [007/02] Çekip vesâdemi kıldım külâh-güşemi ham
Garîm-i gamdan edip nîm lâhza istimhâl
- [007/03] Bir iki cüz'-i perâkende var idi der pîş
Alıp birin ele verdim kümeyt-i tab'a mecâl
- [007/04] Bir iki mebhase ta'lik edince enzârım
Uzandı zeyl-i mebâhis çoğaldı kıl ile kâl
- [007/05] Biraz zamân dahı idmân-i hattâ meyletti
Hayâl-i hatt-ı cüvân ile hâtır-ı meyyâl
- [007/06] Bir iki safhayı hem-reng-i rûy-ı baht edicek
Elimdeki kalem-i Vâsıtîye geldi kelâl
- [007/07] Dedim biraz dahı âsâyiş eyleyim çünki
Tamâm mertebe künd oldu akl-u vehm-ü hayâl
- [007/08] Bu ârzû olıcak nakş levh-i hâtırda
Hemân o lâhzada fırsat bulup bilâ-imhâl
- [007/09] Kümeyt sürdü hücûm etti kişver-i tab'a
O gam dedikleri dîrîne düşmen-i muhtâl
- [007/10] Hurûşa başladı nâgâh künc-i hâtırdan
Hezâr vesvese sad gûne ârzû-yı muhâl
- [007/11] Gehî telâtum-ı efkâr-ı derd-i zîk-ı maâş
Gehî tezâhum-ı ekdâr-ı gayret-i emsâl

- [007/12] Münâvebeyle gelip cümle merzbûm-ı dile
Tamâm eyledirler akl-u fikrim istîsâl
- [007/13] Ben ise derd ile kaldım arada zâr-ü zebûn
Ne sabr-u tâkata kudret ne hud girîze mecâl
- [007/14] Bu hâlde anı gördüm şikâf-ı revzenden
Şitâb ile yetişip geldi peyk-i bâd-ı şimâl
- [007/15] Gam ile cünbişe hud tâb yoğdı bende
Hele hamîyyet edip bû dil-i perîşân-hâl
- [007/16] - Gel ey nesîm-i sabâ hatt-ı yârden ne haber
Terânesiyle kudûmunu kıldı istikbâl
- [007/17] Esenleşip dil ile güft-ü gûya başladılar
Kulak tutunca işittim k'ider fakîri suâl
- [007/18] Alıp o dem haberim geldi yanıma gülerek
Görünce çihre-i zerdîm dedi ne hâl bu hâl
- [007/19] Dedim ki n'olsa gerek hud değil mi ma'lûmun
Sîpihr-i zâlim ile mâcerâ-yı ehl-i kemâl
- [007/20] Hele bu gûne sitem çerhin eski âdetidir
Velî düşer mi sana ey enîs-i hûb-hısâl
- [007/21] Sana bu mertebe bî-mihr-ü bî-vefâlık edip
Ziyâretim edesin tâ bu vakte dek ihmâl
- [007/22] Sühan bu gâyete erdikte bir tebessüm edip
Dedi ki ey sühanından nümûne sihr-i halâl
- [007/23] Biraz inânını çek böyle germ-tâz olma
Semend-i cevde meded kılma bendeni pâ-mâl

- [007/24] Ki sana bir haberim var ki gûş edersen eğer
Ola o mertebe gûşun güherle mâlâmâl
- [007/25] Ki tâ be haşr hulf-bestegân-ı huld-i berin
Ede kılâdelerin hazretinden istikmâl
- [007/26] Kucâst kûy-ı Nedîmâ terânesiyle bu dem
Gelür cihâna gül-efşân olup o tâze nihâl
- [007/27] Henûz bu sühanın olmamıştı lâfzı tamâm
Henûz cevher-i ma'nâsı bulmamıştı kemâl
- [007/28] Erişti gûş-ı dil-ü câna dûrdan nâ-gâh
Terâne-i ceres-i kârbân-ı ganc-u delâl
- [007/29] Pür etti kûçeyi sıyt-ı feşâtiş-i dâmân
Erişti zirve-i nâhîde çın çın-ı halhâl
- [007/30] Aceb nedir deyicek kıldı peyk-i sâmiayı
Sadâ-yı zezeme-i halka-i der istikbâl
- [007/31] Hemân şitâb ile câyından eyleyip per-tâb
Güşâde eyledim âgûşunu derin fi'l-hâl
- [007/32] Ne gördüm ol büt-i nâzende nîm mest olmuş
Kolunda dâmen-i kerrâke elde bir gül-i âl
- [007/33] Küleh şikeste vü ser tâ be pây nahvet-ü nâz
Kemer güsiste zenah tâ be nâf hüsn-ü cemâl
- [007/34] Görüp o hâleti akl-u şufûrum oldu tebâh
Düşüp ayağına çün sâye eyledim rû-mâl
- [007/35] Dedim ki ey ham-ı zülfünde fitne der fitrâk
Kenâr-ı nevk-i müjende kirişme der çengâl

[007/36] Fedâ bu ni'met-ü ihsânna çi sân-u çi dil
Fedâ bu lûtf-ı firâvânna çi câh-u çi mâl

[007/37] Pes ez-merâsim-i nâz-u niyâz el-kıssa
Firaz-ı mesnede saldıka sâye-i iclâl

[007/38] Biraz bu tarz ile güft-ü şinîdden sonra
Biraz da sohbet-i eş'âra gösterip ıkbâl

[007/39] Alıp o şevk ile dîvân-ı Enverî'yi ele
Güşâde eyledi niyyet tutup o dem bir fâl

[007/40] Garîb fâtiha kim oldu nâ-gehân lâyih
Firaz-ı safhada bu matla'-ı huçeste-meâl

[007/41] Be sa'd ahter-i meymûn zamân-u hurrem-fâl
Be nîk tâli'-i ferhunde rûz-ı ferruh-fâl

[007/42] Be bâriğâh-ı vezâret be ferruhî binişest
Hudâyegân-ı vezîrân-u kıble-i âmâl

İbrahim Paşa'ya medhiyye zımında Hammâmiyye

[008/01] Sepîde-dem ki olup dîde hâbdan bîdâr
Hurûşa başladı nâ-gâh serde dîrd-i humâr

[008/02] Hezâr za'f ile hammâma doğru azmettim
Kemer gûsiste perâkende gûşe-i destâr

[008/03] Varıp o hâl ile hammâma üft-ü hîz ederek
Edince gûşe-i halvette cây-gâh-ı karâr

[008/04] Ne gördüm âh amân el-amân bir âfet-i cân
Gelip yanımda güneş gibi oldu şu'le-nisâr

- [008/05] Saçı fütâdesinin hâbı gibi pejmürde
Nigâhı âşıkının hâtırı gibi efgâr
- [008/06] Vücûdu hâm gümüştten beyâz gülden nerm
Boyu henüz yetişmiş nihâlden hem-vâr
- [008/07] Kamer hamîresi yâhud güneş mürebbâsı
Bilür şâh mı yâ nahl-i lü'lü'-i şehvâr
- [008/08] O kadd-ü had o tenâsüb o gabgab ol pistân
O yâl-ü bâl o temâyül o şîve-i reftâr
- [008/09] Tamâm reng-ü bahâ mû be mû kirîşme vü nâz
Tamâm hüsn-ü serâ-pây şu'le-i didâr
- [008/10] Ve lîk hiss olunur ki o nâz-perverdin
Derûnu içre bir endîşe vü bir âteş var
- [008/11] Ben ise derd ile kıldım figân ki âh aceb
Nedir eden dilin ol nâz-perverin âzâr
- [008/12] Dedi o dem dil-i dîvâne her çi bâd-âbâd
Bu hâletın ederim andan aslın istifsâr
- [008/13] Cevâb-ı lûtf verirse eğer zihî devlet
Zihî saâdet eğer kim ederse de âzâr
- [008/14] Hemân hitâb edip ey âftâb-ı nâz dedim
Ki ey fedâ o siyeh zülfe nâfe-i Tâtâr
- [008/15] Gümüştten âyîneler gibi sâf iken sînen
Sezâ mıdır ki ola böyle pâ-y-mâl-i gubâr
- [008/16] Cihânı etmiş iken hayretin zebûn ya seni
Kim etti böyle ser-endâz-ı hayret-ü efkâr

- [008/17] Nedir aceb sebep-i hayretin nedir derdin
Kemâl-i lûtfun ile kıl kemînene ihbâr
- [008/18] İştî çûnki sözüml ol gül-i hadîka-i nâz
Derûn-ı sînedden âh eyleyip çü bülbül-i zâr
- [008/19] Dedi ki âh suâl etme derd-i pinhânım
Dil-i figârıma zahm urma sen de dîger bâr
- [008/20] Dilimle uğradım kayde ben bu âlemde
Ne bülbül uğradı ne tûtî-i şeker-güftâr
- [008/21] Karârın aldı dilin bir garîb dağdağa kim
İlâcı güç gamı müşkil tegâfülü düşvâr
- [008/22] Bu şeb bir âfetin ibrâmı ile mecliste
Çekilmiş idi bir iki piyâle-i ser-şâr
- [008/23] Tamâm neş'eler ettikte mihr gibi tulû'
Kinâr-ı meclise nakl oldu sohbet-i eş'âr
- [008/24] Nedîm nâmına bir şâir-i cihân var imiş
Kemend-i zülfüme düşsün ilâhî ol ayyâr
- [008/25] Bir iki beytin anın keyfe mettafak nâ-gâh
Bir ehl-i dil okuyup etti bir dahı tekrâr
- [008/26] Şu rütbe etti eser bana ol edâ-yı selîs
Ki tab'-ı şûhum olup çâk-sâz-ı ceyb-i karâr
- [008/27] Yemîn edip kılıcım kabzasına nezrettim
Bulup Nedîm'i iki bûse eyleyim îsâr
- [008/28] Bu kerre şimdi belâ bunda hânesin bilmem
Ki azmedip olam îfâ-yı nezri hâhiş-kâr

- [008/29] Tutalım arayarak bulmuşum anı ammâ
Kabûl kılmayıp eylerse nezrim istihkâr
- [008/30] Hicâb mâni' olursa ya nâz ederse eğer
Ederse zühhd satıp sûret-i riya ızhâr
- [008/31] Nice çıkam acabâ uhdesinden ol nezrin
Kalur mı âh benim gerdenimde yohsa bu bâr
- [008/32] Kaçan ki bu sözü gûş etti dil kalıp bî-hûş
Kemâl-i hayret ile hemçü sûret-i divâr
- [008/33] Dedim ki ey gül-i nev-hîz-i nâz-u işve sana
Fedâ Nedîm gibi bendeler hezâr hezâr
- [008/34] Ne gûne sihr idi âyâ o beyt-i pür-te'sîr
Ki bir senin gibi ser-keş perfiyi etti şikâr
- [008/35] Dedi ki bir iki beytü'l-kasîde kim olmuş
Anıla hazret-i Sadr-ı güzîne midhat-kâr
- [008/36] Sen ol hudûv-i cihânsın ki ahd-i lûtfunda
Nigâh-bânlık eder âşiyân-ı bülbüle mâr
- [008/37] Cenâb-ı hazret-i destûr-ı âsmân mesned
Ki mihr-i zâtuna bir gerd bâliş-i zer-târ
- [008/38] Semiyy-i cedd-i Rasûl-i Hudâ ki lûtfundan
Cihânda âteş-i endûh-u gam olur gül-zâr
- [008/39] Yegâne sıhr-ı güzîn-i Halîfetü'l-İslâm
Vezîr-i a'zam-u ekrem müşîr-i pâk-tebâr
- [008/40] Alîl-i mihnete cûd-u sehâsı habb-ı zeheb
Marîz-i ye'se atâyâsı şerbet-i dînâr

- [008/41] . Dokunsa çeşmi eğer jeng-beste mir'âta
Yeşil çemen gibi neşv-ü nemâ bulur jengâr
- [008/42] Harîta resmi gibi huşk-ü teng-sürettir
Kef-i kerîmine nisbetle kulzüm-i zehhâr
- [008/43] Serâb lem'ası veş nef'den muarrâdır
Nihâd-ı pâkine nisbetle ebr-i feyz-i bahâr
- [008/44] Edeydi âteş-i kahrı bîhârı istflâ
Fetîl-ü revgan olurdu cezîrelerle bîhâr
- [008/45] Harem-serâyine Kâfûr-ı zer-kemer hâdim
Derinde Cingiz-ü Kaplan Gerây bir tâtâr
- [008/46] Zihî o kuvvet-i bâzû ki Hind-i garbîden
Zemîne etse eğer nîzesin halîde çü mâr
- [008/47] Çıkıp o demde ser-i nîze hind-i şarkîden
Ederdi sadme-i yelmâmı pây-i râyı figâr
- [008/48] Cihân-penâh hıdîvâ kerem-verâ sadrâ
Eyâ vezîr-i felek-bâr-gâh-ı mihr-âsâr
- [008/49] Sen ol yegâne-i devr-i zemânesin ki senin
Nazîrin olmadı meşhûd-ı dîde-i edvâr
- [008/50] Cihânı lûtf-u mürüvvetle kâm-rân ettin
Cihânda kâm alasin ber-sebîl-i istimrâr
- [008/51] Bu hüsn-ü hulku ki etmiş Hudâ sana ihsân
Bu baht-u tâli'i k'etmiş felek sana îsâr
- [008/52] Mübeşşer ol ki senin izz-ü devlet-ü câhın
Olur ziyâde bülend-ü medfid leyl-ü nehâr

- [008/53] Budur delîl bu da'vâya kim senin ancak
Budur murâd-ı şerîfin ki cümle ehl-i diyâr
- [008/54] Olup zamân-ı şerîfnde emn-ü râhatte
Cihânda olmaya bir ferde zulm ile âzâr
- [008/55] Felâcerem bu cihân içre çün mücerrebdir
Ki böyle şefkat-ü rahmi olan sudûr-ı kibâr
- [008/56] Olup o mesned-i vâlâda çok zamân mümted
Eder makâm-ı refînde devlet ile karâr
- [008/57] Bu bahs-i pâki debistân-ı fazl-u dânişte
Bu sûret ile ki takrîr eder üli'l-ebâr
- [008/58] K'olur zamân-ı kalîl içre muzmahil elbet
Delâlet ettiğün şerre necm-i gîsû-dâr
- [008/59] Ve lîk olduğün hayr-ı âleme sâî
Cihânda dâim olur âftâb-ı feyz-âsâr
- [008/60] Ale'l-husûs ki bu bende-i kerem-dîden
Bu çâkerin bu kemînen bu abd-i zâr-ü nizâr
- [008/61] O denlû lûtf-u kerem gördü hazretinden kim
O lûtfu görmedi ebr-i bahârdan gül-zâr
- [008/62] Nedîm kendi kulun kendi müst-mendindir
Unutma zerreni ey âftâb-ı feyz-âsâr
- [008/63] Himâyet et ki senin bir yanar çerâğındır
Taarruz eylesin rûzgâr-ı bed-girdâr
- [008/64] Ol âftâb-ı mekârimsin âsafâ sen kim
Umûm-ı feyzin ile sîrdir kibâr-u sığâr

- [008/65] Cihânda sen gibi müşfik bir kâr ile bu âlemde
Ede derûnunu sevdâ-yı hâm ile âzâr
- [008/66] Bu sözde lîk efendim kalem yalan söyler
Ben eyliyeyim anın bârf kizbini ızhâr
- [008/67] Derin güşâde iken cümle ehl-i irfâne
Kalur mı bî-kes o pâkîze-tab'-ı sihr-asâr
- [008/68] Eğerçi hizmeti yok lîk ana yeter bu şeref
Ki ede hizmet-i rıkkıyyetinde ömrü güzâr
- [008/69] Hemân efendisini eylesin hudâ dâim
Kerem eder komaz elbette bendesin bî-kâr
- [008/70] Hemîşe tâ ki ola kâr-gâh-ı âlemde
Bu heft âmire münkâd bu tabâyi'-i çâr
- [008/71] Mutî-i emrin olup çâr güşe heft ıklîm
Ola müsahhar-ı kilkin bu kubbe-i devvâr
- [008/72] İnâyet-i ezelf feyz-bahş-ü feyz-resân
Sipîhr bende-i fermân sitâre hizmet-kâr

İbrahim Paşa'yı medih zımında Ramazâniyye

- [009/01] Bağteten sâbit olup gurre firâşında imâm
Hâb için yatmış iken etti terâvîha kıyâm
- [009/02] Baş kaldırmadılar öğleye dek uyhudan
Yevm-i şek zevkına hâzırlanan ahbâb-ı kirâm
- [009/03] Serdi-i fasl-ı bahâr etmiş iken tab'a eser
Ataş-ı rûze ana kıldı mükâfât tamâm

- [009/04] Şu soğuk günlere bir pâre ısındırdı bizi
Bir gün evvel erişip geldi hele mâh-ı sıyâm
- [009/05] Pâs-bân verdi kudûmiyle cevâb eyleyene
Ramazân geldi mi âyâ diyerek istifhâm
- [009/06] Çeşm-i Zerkâ-i Yemâne'yle mi baktı bilmem
Nazar-ı şâhide ahsentü zihî dikkat-i tâm
- [009/07] Bilemem ben de ki şâhidde mi takvîmde mi
Hele bir kizb var ortada budur sıdk-ı kelâm
- [009/08] Ehl-i keyfin birisi der ki behey sultânım
Aydın ay bellü hisâb olmadı şa'bân tamâm
- [009/09] Bir iki meblâğ-ı berş ile urup öldürecek
Geldiler eylediler böyle cihânı sersâm
- [009/10] Olacak oldu hemân çâre ne şimden sonra
Edelim hükm-i kazâ destine teslîm-i zimâm
- [009/11] Şevkımız şimdi ana düştü ki inşâallâh
Ola sihatle selâmetle meh-i rûze tamâm
- [009/12] Kıla erbâb-ı dili âb-ı hayâta sır-âb
Erişip Hızr gibi âh mübârek bayrâm
- [009/13] İbtidâ ıyd gün icrâ-yı merâsimle geçip
Gecesi dahı olup maslahat-ı hâb tamâm
- [009/14] Çün ikinci gün ola böylece ahdeylemişim
Ki ne sabreyleyim ol gün ne direng-ü ârâm
- [009/15] Çektirip pek seherî doğruca Sa'd-âbâd'a
Tutayım zinde iken cennet-i a'lâda makâm

- [009/16] Varayım hâk-i tarab-nâkine yüzler süreyim
Bir gün olsun alayım bârf felekten bir kâm
- [009/17] Havzdan kevser-i pâkîzeyi nûşeyleyeyim
Kasrdan bûy-ı cinânı edeyim istişmâm
- [009/18] İyd ola fasl-ı bahâr ola da Sa'd-âbâd'ın
Zevkını eylemeyim sihhat olur bana harâm
- [009/19] Hurrem-âbâd'a varınca gideyim zevrak ile
Bî-kusûr eyliyeyim seyr-i kusûru itmâm
- [009/20] Bir münasibce refik ile girersek kayığa
Şevk ile kullanuruz gayri bizimdir eyyâm
- [009/21] Sonra havzın öte yanına çıkıp zevraktan
Bir dıraht altına ferş eyliyeyim bir ihrâm
- [009/22] Geç edip gûşe-i destârımı rindâne geçip
Oturup eyliyeyim bir iki sâat ârâm
- [009/23] Sonra alıp elime ney-şeker-i kilik-i teri
Olayım vasf-ı cihân-dâver ile şîrîn-kâm
- [009/24] Ya'nî hem-nâm-ı şeref-zâ-yı Halil İbrâhîm
Ki cihân buldu onun lûtfu ile zînet-i tâm
- [009/25] Âsmân-pâye hümâ-sâye vezîr-i a'zam
Sâhib-i seyf-ü kalem mâlik-i nakz-u ibrâm
- [009/26] Seyfidir bârîka-i hürmen-i âşûb-u fiten
Kalemi ebr-i bahâr-ı çemenistân-ı merâm
- [009/27] Addeder beççe-i sîmurgu şikâr-ı lâgar
Hürmen-i sâha-i tedbîrde neşrettiği dâm

- [009/28] Çerhten pençe-i hurşîd adını mahvetti
Pençe buyrultusunun şeş cihete saldığı nâm
- [009/29] Olsa ger bâd-ı semûm-ı sahatından pertâb
Ser-i bed-hâhına tâ haşr yağardı sarsam
- [009/30] Olsa ger nâmiye feyz-i nazarından sîr-âb
Çeşm-i âhû bitirir bâğda nahl-i bādâm
- [009/31] Çerhi kim himmet-i vâlâsı temâşâyâ çıkar
Tâ varır fark-ı simâk üzre eder darb-ı hıyâm
- [009/32] Ahd-i lûtfunda kemâl ehline göstermede çerh
Sûret-i mihr-ü vefâyı felek-i âyîne-fâm
- [009/33] Hoşdur erbâb-ı dilin serleri mânende-i Cem
Sâfdır sîneleri şevk ile mânende-i câm
- [009/34] Şöyledir şöhret-i ihsânı ki şimdi etfâl
İbtidâ lûtfunu vasf ile eder feth-i kelâm
- [009/35] Dîdesi dehşet ile hîrelenir çün huffâş
Peyker-i hancerinin görse dirahşın Behrâm
- [009/36] Âsaf-ı Cem-menişâ dâver-i gerdûn-kadrâ
Ey ki devrin sebeb-i tevbe-i çerh-i hud-kâm
- [009/37] Sensin ol cûd-ı müşahhas ki zuhûrunla senin
Buldu tûmâr-ı neseb-nâme-i himmet encâm
- [009/38] Derinin beste-kemer çâkeridir heft ahter
Şem'inin sûhte pervânesidir nüh ecrâm
- [009/39] İşte geldi der-i iclâline rû-mâl ederek
Ramazâniyye kasîdeyle Nedîm-i nâ-kâm

- [009/40] Ger kusûru var ise afv kıl ey kân-ı kerem
Tâzedir nazmı eğer olsa da bî-reng-ü nizâm
- [009/41] Hoş gelir tab'a husûsâ ramazân ayında
Bâde-i nev ne kadar olsa da nâ-puhte vü hâm
- [009/42] Hak teâlâ ede ıkbâl-ü celâlin efzûn
Emrine râm ola dâim felek-i bî-ârâm
- [009/43] Gece gündüz geçe âsâyiş ile evkâtın
Her şebîn kadr senin her günün olsun bayrâm

Bayram törenini anlatan ve Sultan III. Ahmed'i öven kasîde

- [010/01] Sabâh-ı ıyd kim âlem olup feyziyle nûrânî
Sadâ-yı kûs-ı şevket eyledi pür-çerh-i devrânı
- [010/02] Sarây-ı şehriyâr-ı âlem oldu meşrık-ı ıkbâl
Gelip hep hâk-bûsa devlet-i ulyânın erkânı
- [010/03] Kuruldu taht-ı âlf-baht tarz-ı dil-pesend üzre
Döşendi pîş-gâha ol murassa' ferş-i hâkânî
- [010/04] Hezârân zîb-ü zînet sad hezârân ferr-ü şevketle
Cülûs etti çıkıp dehrin şehenşâh-ı cihân-bânı
- [010/05] Yesârında durup şeh-zâdegân izz-ü saâdetle
Sipîhr-i haşmetin her biri oldu mihr-i tâbânı
- [010/06] Denir sâhib-kırânın çardır yanında şemşîri
Görüp şeh-zâdegânı anladım bu râz-ı pinhânı
- [010/07] Muammer eylesin yavuz nazardan saklasın
Mevlâ Ki anlardır binâ-yi izz-ü şânın çâr erkânı

- [010/08] Yemîninde dururdu hâtem âsâ âsaf-ı ekrem
Olup rûh-ı mücessem âlemin gûyâ nîgeh-bânı
- [010/09] Vezîr-i pür-himem dâmâd İbrâhîm Pâşâ kim
Eder İbnü'l-Amîd'i dergeh-i cûdunda der-bânî
- [010/10] Cenâb-ı sadr-ı a'zam gûyiyâ tefsîridir anın
Şehensâh-ı cihân bir mushaf ammâ resm-i Osmânî
- [010/11] Erişmiş olsa bu vakte Alî Şîr-i Nevâyî ger
Olurdu ol hıdîv-i ekremin bî-şübhe sek-bânı
- [010/12] Vezîr-i a'zamın da izz-ü devletle yemîninde
Dururlardı şehensâh-ı cihân-bânın vezîrânı
- [010/13] Durup ol çâr destûr-ı girân temkîn-i vâlâ-câh
Ederler hıfz için vekf-ı murabba' şâh-ı devrânı
- [010/14] Birisi mesned-ârâ-yı Kapudânî saâdetle
Üçü ol şehriyâr-ı âlemin dâmâd-ı zî-şânı
- [010/15] Sutûr-ı nüsha-i devlet gibi şâhın kafâsında
Durur cümle ağayân-ı harîm-i hâs-ı sultânî
- [010/16] Bu dârâtı temâşâ kıldı çünkim bende-i nâ-çîz
Celâlet pertevinden hîrelendi çeşm-i hayrânı
- [010/17] Mehâbet bir taraftan bir taraftan şerm ile haclet
Gelip dem-beste vü lâl eylediler tab'-ı nâlânı
- [010/18] Sürüp yüz hâk-i pâye yek be yek erkân-ı izz-ü câh
Kuruldu haşmet-ü şevketle dîvân-ı Süleymânî
- [010/19] Durup tertîb ile yerli yerinde ehl-i mansıb hep
Tamâm oldukta dîvân-ı felek-unvânın erkânı

- [010/20] Cenâb-ı Şeyhü'l-islâm-ı şerîf-atvâr-ı sa'd-âsâr
Ki şâgird etmeğe etmez tenezzül Mîrzâ Cân'ı
- [010/21] Ulûm-i Bû-Hanîfe'yle derûn-ı sînesi memlû
Vera'le vech-i pâki subh-ı sâdık gibi nûrânî
- [010/22] Anın ardınca bi'l-cümle sudûr-ı âsmân-pâye
Ki ilm-ü fazl-u takvâ gevherinin her biri kânı
- [010/23] Gürûh-ı dâiyân bir bir öpüp dâmân-ı iclâlî
Hele ol devlet-i ulyânın oldum ben de şâyânı
- [010/24] Şehenşâhâ hudîvâ şehriyârâ âsmân-kadrâ
Bu devletle bu abd-i kemterin sabk etti akrâmı
- [010/25] Saâdetle hitâb ettim ki geldin cümleden sonra
Efendim kıldı ihyâ nutk-ı cân-bahşin dil-ü cânu
- [010/26] Cemâl-i pâkini sâirden artık görmek ister dil
Aceb mi cümlesinden sonra bûs etsem o dâmânı
- [010/27] Ne mümkündür kasîdeyle teşekkür böyle eltâfa
Yerin bulsun deyü hünkârımın ammâ ki fermânı
- [010/28] Bu gûne bir kasîde söyledi vasf-ı şerîfinde
Nedimâ benden alıp destine kîlk-i dür-efşânı
- [010/29] Eyâ ıklîm-i pür-tekrîm-i İslâmın nîgeh-bânı
Bu kişver görmemiştir sen gibi sultân-ı zî-şânı
- [010/30] Bu dünyâda sen ana sâlis oldun çünkü lâyıktır
Bununla fahrede ukbâda Sultân Ahmed-i sâni
- [010/31] Nesîm âsâ çü fermânın iki deryâyâ şâmildir
Denilsin zât-ı âlî-şânına İskender sâni

- [010/32] Nizâmın buldu zât-ı akdesinle milket-ü millet
Misâl-i rûh ihyâ kıldı re'yin çâr erkânı
- [010/33] Serâpây-i cihânı şöyle tezyîn etti eltâfın
Ki etmez böyle tezyîn nev-bahârân bir gülistânı
- [010/34] Tasavvur etmedi bu câhı hulyâsında İskender
Ferîdun görmedi rü'yâda bu tertîb-i dîvâm
- [010/35] N'ola hurşîde teşbîh eylesem zât-ı hümâyûnun
Ki anın da senin gibi cihânda yoktur akrânı
- [010/36] Süheylin çeşmini ferr-i nigînin eyledi rûşen
Mehin ruhsârını tâb-ı nigâhın kıldı nûrânî
- [010/37] Felekte izz-ü resm-i câh-u haşmet n'idüğün bilmez
Senin dârâtına teşbîh eden Dârâ vu hâkâmı
- [010/38] Cihânda vâdî-i âdâb-ı hizmet görmemiştir hiç
Derinde hidmete lâıyk görenler şâh-ı İrân'ı
- [010/39] Adûlar rütbe-i ikbâlini bir hoşça fark etsin
Cilâ versin çekip çeşmânına kühl-i Sıfâhân'ı
- [010/40] Sen ol hâkân-ı mansûrül'-alem sultân-ı âlemsin
Ki hem-demdir senin her kârına tevîk-ı Rabbânî
- [010/41] Hilâfet zât-ı âlî-şânına mahsûstur şimdi
Sana nisbet mülûkûn muzmahildir rif'at-ü şânı
- [010/42] Sana Hak kible-gâh-ı dîn-i Hakk'ı eylemiş ihsân
Sana muhtâcdır cümle cihânın ehl-i îmânı
- [010/43] Münevver meşhed-i kuds-âşiyân-ı Mefhar-i âlem
Senin mülkünde olmak sana Hakk'ın mahz-ı ihsânı

- [010/44] Husûsâ hırka-i pâk-i Rasûlullâh kim anın
Melekler bûs-ı dâmâniyle fahreylirse erzânî
- [010/45] Der-âgûş eyleyip ol cism-i pâki nûr ile dolmuş
Misâl-i perde-i fânûs dâmân-u girfânı
- [010/46] Ne devlet ne saâdetdir hezârân hamd-ü şükr olsun
Cenâb-ı hazret-i Hak sana ihsân eylemiş anı
- [010/47] Ya ol vâlâ alem kim kâmet-i dil-cûsu olmuştur
Riyâz-ı cennetin gûyâ ki bir serv-i hırâmânı
- [010/48] Nihâl-i kaddinin üftâdesidir sidre vü tûbâ
Esîr-i şukkası rûhâniyân-ı arş-ı Rahmânî
- [010/49] Rasûl-i kibriyâ'nın ol mübârek râyeti şimdi
Muhayyem-gâh-ı nusrat-şâmnın olmuştur invâmı
- [010/50] Alem-dâr-ı Rasûlullâh'sın ıkbâl ile çünkim
Sana tâbi'dir elbette cihânın pâdşâhânı
- [010/51] Şehensâhâ eğerçi âlemin eyyâm-ı adlinde
Sabâh-ı ıyd ile hem-pâyedir her vakt-ü her ânı
- [010/52] Ve lîkin bu mübârek ıyd vakti eyleyip teşrif
Sitanbul'un ferahla ıyd ber ıyd oldu her yanı
- [010/53] Binip sad izz-ü nâz ile semend-i şüh-reftâre
Güzeller Atmeydanında alır şimdi meydânı
- [010/54] Husûsâ hazret-i Eyyûb ile meydân-ı Top-hâne
Birer takrîb ile elbette cezb eyler cüvânâmı
- [010/55] Firâz-ı Üsküdâr'ın bu'du vardır gerçi ammâ kim
Yine inkâr olunmaz Hak bu kim anın da seyrânı

- [010/56] Ye Sa'd-âbâd-ı dil-cûnun efendim sorma hîç vasfın
Kulun bir vech ile ta'bîre kâdir olmaz anı
- [010/57] Müferrih gam-zedâ hâtur-güşâ dil-cû vü rûh-efzâ
Temâşası muhassal mest-ü hayrân eyler insânı
- [010/58] Biçinmiş bâğlar ıydiyye cümle fıstıkî atlas
Sarınmış başa neftî şâlini serv-i hırâmânı
- [010/59] Gümüş renginde bir dîbâ biçinmiş cedvel-i sîmîn
Ve lâkin hâre gibi mevci var şeffâf-u nûrânî
- [010/60] O dîbâ âb-şârın dahı eğninde hemân farkı
Bunun mevci biraz sık anın ise kaddi tûlânî
- [010/61] Yine ıydiyye bahşişler verip fevvâre-i dil-cû
Demâdem etmede etrâf-ı havza sim-efşânî
- [010/62] Şehenşâhâ bu ıyd eyyâmı cümle kulların çünkim
Şeref-yâb oldu pâ-bûsunla buldu izzet-ü şânı
- [010/63] Ya Sa'd-âbâd dahı çekmede hasret o pâ-bûsa
Anın hakkında da icrâ kıl ol lûtf-ı firâvânı
- [010/64] Buyur ol cây-ı dil-cûyu ser-efrâz eyle lûtfunla
Hemîşe hem-rikâb olsun sana te'yîd-i Rabbânî
- [010/65] Hudâ hem-vâre mahfûz eyleyip zât-ı hümâyûnun
Musahhar eylesin fermânına Îrân'ı Tûrân'ı

Sultan Ahmed'le İbrahim Paşa'yı medih zımında Şitâiyye

- [011/01] O rûtbe etti bu keskin soğuk zemîne eser
Kenâr-ı cûyda gömgök kesildi nîlûfer

- [011/02] Başında kar saçığı sarık arkada sâde
Nice gezer bu soğuklarda bilmezem ar'ar
- [011/03] Şitânın ettiği bîdâdı mülk-i gülşende
Efendi binde birin söylesem dolar defter
- [011/04] Ayağı donmadı mı cûyun evvelâ baştan
Ya düşmedi mi çenârın eli çemende meğer
- [011/05] Hazân yeli eser etmiş misâl-i rîh-i merak
Bu hastelik beden-i servi korkarım sarsar
- [011/06] Kamı çemendeki germiyyet-i tarab şimdi
Aceb ne hâlde bülbül dedikleri kaşmer
- [011/07] Komaz getirmeğe bûy-ı bahârı bâd-ı sabâ
Kenâr-ı bâmda yahlar durup yalın hancer
- [011/08] Uçar soğuktan efendi semender âteşte
Bir iki gün dahı böyle eserse bu sarsar
- [011/09] Bürûdet öyle ki buzlanmasın deyü lâyık
Konulsa penbeye yâkut-pâre veş ahker
- [011/10] Açılmaz oldu çemenlerde çeşm-i şehlâsı
Değirdi nerkise de çeşm-i rûzgâr nazar
- [011/11] Görüp bu hâli gülistânda dondu cedvel-i âb
Bahâra dek duramaz korkarım kenâr çizer
- [011/12] Kılıç gibi esiyor sarsar-ı zemistânî
Nihâl giyse n'ola yahtan âhenîn mığfer
- [011/13] Kesâdı yok hele kış günleri akâr-ı gamın
Harâb hâneler akmazsa da hele damlar

- [011/14] Düşüp bu gice tevârîhe fikr-i gülle hezâr
Ayâz kıssasın etti sabâha dek ezber
- [011/15] Şikeste beste hele ben de bir gazel yaptım
Düşüp hayâlîme ol şûh ile geçen demler
- [011/16] Şu sırma saçlara birden sarıldı sevdâlar
Emîn-i sîm-keşâna bu yıl göründü zarar
- [011/17] Pesend muhtesib-i asra etti şeyhi bu gün
Usûl ile fıçının tâ dibinde der çenber
- [011/18] Süzöldüğünce çakır keyf çeşm-i şeh-bâzın
Hamâme-beççe gibi dil sakır sakır titrer
- [011/19] Efendim âh hevâlar bu gün soğuk diyerek
Sokuldu koynuna ol mâh-pârenin micmer
- [011/20] O tıflı duhter-i rezle biraz alıştırdık
Atar kapağı amân duymasın peder mâder
- [011/21] Mürâf hamri müselles deyü satar zâlim
Şarâbın üstüne hürmet biraz da hîle katar
- [011/22] Yiğit mi oldun a cânım nedir bu kırmızı şâl
Başında dün dahı bağılydı kırmızı çenber
- [011/23] Nedir bu sürhi-i rû bezme varmadan çünkim
Ya Ka'beden mi gelirsin bu şekl ile kâfer
- [011/24] Görem ne vakt ki gerdişte çeşm-i gül-gûnun
Düşer hayâlîme mecliste devr eden sâgar
- [011/25] O ebruvânım seyreyleşem gelir yâda
Miyân-ı pâdşeh-i dîne bend olan hancer

- [011/26] Cenâb-ı hazret-i Sultân Ahmed-i Gâzî
Derinde mihr-ü kamer bende âsmân çâker
- [011/27] Hisâb olunsa eğer mukbilân-ı dergâhı
Kalır utârid-ü bircîs hâric ez-defter
- [011/28] Ne geldi âleme anın gibi şeh-i zî-şân
Ne hod vezîri gibi safder-i zafer-yâver
- [011/29] Semiyy-i cedd-i Nebiyy-i kerîm İbrâhîm
Yemîn-i devlet-ü dîn âsaf-ı cihân-dâver
- [011/30] Karâr gâhıdır ol kasr-ı âsmân-mesned
Ki izz-ü devlet ana oldu bâliş-ü bister
- [011/31] Sehâb-ı lûtfu eğer bahre etmese imdâd
Meşîme-i sadef olmazdı mesken-i gevher
- [011/32] Eğer ki mûskale-i re'yi olmasa der dest
Mehin cebînine mihr olmaz idi rûşen-ger
- [011/33] Ederse âteşi ger terbiyet nem-i lûtfu
Dühân sünbül olur tuhm olur içinde şerer
- [011/34] Nesîm-i hulku vezân olsa bir çemen-zâra
Edip tûrâbını reşk-i şemâme-i anber
- [011/35] Olurdu reng-i tebessüm şüküfte gülbünden
Henûz olmadan evvel resîde gonce-i ter
- [011/36] Der-i saâdetinin geldi oldu cârûbu
Hümâya mâye-i ikbâl-ü câh olan şeh-per
- [011/37] Zemînde hükmüne gerden-nihâde heft ıklîm
Flekte hidmetine dest beste heft ahter

- [011/38] Ne böyle âsaf-ı zî-şânı buldu bir ıklîm
Ne böyle sadr-ı cihân-bâmı gördü bir kişver
- [011/39] Hemîşe istediği halk-ı âlemi tatyîb
Müdâm zevk-u safâsı cihâna bahşîş-i zer
- [011/40] Müşîr-i şîr-dilâ sadr-ı âsmân-kadrâ
Eyâ vezîr-i mekârim-semîr-ü ferruh-fer
- [011/41] Sen ol hıdvî-i cihânsın ki oldu ıkbâlin
Sipihre mâye-i zînet zemîne mâye-i fer
- [011/42] Felekte kaldı mı nâmın yazılmadık bir tâk
Zemînde kaldı mı medhin okunmadık bir yer
- [011/43] Zihî şüyû'-ı mekârim ki beççe-i bülbül
Eder terâneden evvel medâyihin ezber
- [011/44] Rehîn-i minnet-ü ihsâmın oldu bây-ü gedâ
Cihânda lûtfuna kim kaldı olmadık mazhar
- [011/45] Cihân-penâh hıdvâ unutmamak anı kim
Gam eylemişti siyeh rûy-ı âlemi yekser
- [011/46] Hudâ o günleri göstermesin ki etmiş idi
Cihânı zâr peyâ-pey gelen kederli haber
- [011/47] Olup hücûm-ı elemden şikeste hâtırlar
Derûna dolmuş idi kasvet-i hümûm-u keder
- [011/48] Hudâ'ya hamd ki ol sadra eyleyip teşrîf
Yeni nizâm ile verdin cihâna zînet-ü fer
- [011/49] Senin zamân-ı şerîfnde Hakk'a şükr olsun
Taâkub etmede her gün peyâm-ı feth-u zafer

- [011/50] Çü mihr maşrık-ı iclâlden edince tulû'
Açıldı nûr-ı zuhûrunda milket-i hâver
- [011/51] Yürü hemân sana kimler mukâbil olsa gerek
Cihâna milk-sitânlık merâsimin göster
- [011/52] Bu sıdk-ı niyyet-ü ihlâs sende kim vardır
Olur inâyet-i tevfk-ı Hak sana yâver
- [011/53] Hücûm-ı sarvetin eyler olursa fermânın
Ferâz-ı Kâfi değil âsmânı zîr-ü zeber
- [011/54] Hemân hemîşe olup Hak sana muîn-ü zâhir
Ola merâtib-i ikbâl gün be gün berter
- [011/55] Bu Rûm milketine olduğun gibi olasın
Bütün memâlik-i İrân'a da ser-ü server
- [011/56] Nedîm benden elinden düşürmeyip kalemi
Dola hisâb-ı tevârih-i feth ile defter

Medîne-i Münevvere rütbesinin yüceltilmesi dolayısıyla Sultan Ahmed'e kasîde

- [012/01] Cihân kim mazhar-ı işrâk-ı envâr-ı hakîkattir
Aceb âyîne-i hayret aceb mir'ât-ı ibrettir
- [012/02] Aceb esrâr-ı hayrettir bu eczâ-yi cihân el-hak
Aceb terkîb olunmuştur aceb ma'cûn-ı hikmettir
- [012/03] Zemîn-ü âsmânı mihr-ü mâhı bilmeden geçtik
Kişi öz nefsini bir hoşça bilmek câna minnettir
- [012/04] Aristûlar Felâtunlar ki nâmın yâd ederler halk
Budur zannım ki anlar dahı mahrûm-ı basîrettir

- [012/05] Ki zîrâ sözlerinde bir meâl-ü bir mâhasal yok
Netîce kîl-ü kâl-ü zann-u tahmîn-ü şemânettir
- [012/06] Efendi n'eylerim ben öyle kîl-ü kâli kim anın
Ne bir burhânı var ber-câ ne bir da'vâsı müsbettir
- [012/07] Bana ol huccet-i vâzıh yeter kim ana hatm urmuş
O zât-ı muhterem kim hatm-i tûmâr-ı nübüvvettir
- [012/08] Felekler dergeh-i câhında gerden-beste-i hidmet
Melekler ravza-i pâkinde meşgûl-ı ibâdettir
- [012/09] Ne ravza arş-ı a'lâ âstânından kinâyettir
Ne ravza ravza-i cennet fezâsından ibârettir
- [012/10] Menârât-i refîi mehbat-i envâr-ı Yezdânî
Leb-i bâm-ı bülendi maşruk-ı mihr-i hidâyettir
- [012/11] Mülûk-i Âl-i Osmân hizmetiyle fahrederlerken
Kazâsı rütbesin dûn eylemişler bu ne hikmettir
- [012/12] Bihamdillâh ki şimdi pâdşâh-ı âsmân-mesned
Anı hem-rütbe kıldı Mekke'ye hakka kerâmettir
- [012/13] Hudâ'nın beyti ile hâne-i Mahbûb-ı zî-şânı
Ola hem-pâye vü hem-sâye hakka kim isâbettir
- [012/14] İsâbet lâfzı bunda kafiye olmaqladır yoksa
Hakîkatte bu ma'nâ yâ kerâmet yâ velâyettir
- [012/15] Bu hayr-ı pâke mülhem olduğu sultân-ı zî-şânın
Değildir gayri şey illâ ki mahz-ı sıdk-ı niyyettir
- [012/16] O şehensâh-ı âlî himmetin ecdâd-ı zî-şânı
Ki her birisi bir sultân-ı İskender-kiyâsettir

- [012/17] Bu hayrı anların kalbine ilhâm etmeyip bârif
Cenâb-ı şehriyâra saklamak mahz-ı inâyettir
- [012/18] Anı ref'eylemekten niyyet-i pâk-i hümâyûnu
Hemân ancak Rasûl-i ekrem'e ikrâm-ü hümmettir
- [012/19] Çün olmuştur ameller dînimizde niyyete râci'
Bu pâkîze amel de şübhesiz hayra delâlettir
- [012/20] Bu gûne hayr-ı pâke mülhem olmak pâdşâh-ı dîn
Dahu çok nusrat-u tevfrika çok hayra alâmettir
- [012/21] Bunu fâl eyledim ben bende kim bî-şekk-ü bî-şübhe
Bu ma'nî gaybdan bir nasr-ı a'lâya işârettir
- [012/22] Değildir yalnız ehl-i tarîk-ı ilme bu ihsân
Bakılsa cümle ehl-i dîn-i İslâma ziyâfettir
- [012/23] Rasûlullâh'ın etmek merkad-i pür-nûruna ikrâm
Kulûb-ı müslimîne mahz-ı ilkâ-yı meserrettir
- [012/24] Hemân Allâh Teâlâ dâim etsin izz-ü ikbâlin
Ki zât-ı bî-nazîri revnak-ı taht-ı saâdettir
- [012/25] Şehensâh-ı hümâyûn-pâye kim tâk-ı felek anın
Muhayyem-gâh-ı ikbâlinde bir kasr-ı adâlettir
- [012/26] Cihân içre nazîri gelmemiştir nükte-dânlıkta
Hüner kadrin bilir bir şehriyâr-ı pür-semâhattır
- [012/27] Bu elfâz ile tahrîr eylemiş çerh üzre evsâfın
Utârid kim cihân-sâlâr-i iklim-i fesâhattır
- [012/28] Megâzî-pîşe adl-endîşe Sultân Ahmed-i sâlis
Ki Rüstem hancerinden lerze-nâk-i bîm-ü dehşettir

- [012/29] Fenâ-yi sâye-bân-ı ser-bülend-i lûtf-u cûdunda
Serâpây-i cihân der hâb-ı emn-ü istirâhattir
- [012/30] Anın bezm-i hümâyûnunda gûyâ kim duran saf saf
Celâl-ü câh-u izz-ü devlet-ü ıkbâl-ü şevkettir
- [012/31] Süvâr oldukça rahşa san yemîninde yesârında
Olan pûyân vekâr-ü satvet-ü iclâl-ü heybettir
- [012/32] Ne âlâyıştır âlâyındaki âlâyış-ü tertîb
Ye dîvân-ı hümâyûnundaki haşmet ne haşmettir
- [012/33] Ya ol dîvân-ı âlînin ferâz-ı sadrına el-hak
Cenâb-ı sadr-ı a'zam verdiği zînet ne zînettir
- [012/34] Cenâb-ı âsaf-ı Cem-câh İbrâhîm Pâşâ kim
Vücûdu mâye-bahş-ı intizâm-ı dîn-ü devlettir
- [012/35] Hîdîv-i muhterem dâmâd-ı ekrem dâver-i efham
Ki Hâtem yâd olunmak cûduna nisbet kabâhattir
- [012/36] Cihânda Hâtem-i Tay kıssası tahkîkî budur kim
Hemân şâirlerin beyninde çıkmış bir hikâyettir
- [012/37] Hakîkatte bu Hâtem çölde bir beğdir ki ol yerler
Kemâl-i kaht ile ma'rûftur bî-nân-ü ni'mettir
- [012/38] Pes ol yerlerde bir beğ lûtf ederse aç urbâna
Birine bir çanak kısrağ südü vermek semâhattir
- [012/39] O destûrun ise bir bendesine ettiği ihsân
Hezârân Hâtem'ü Mu'n'e vefâ eyler bızâattir
- [012/40] Hudâ sadrında dâim kılsın İbrâhîm Pâşâ'yı
İşi sultân-ı dîni dâimâ hayra delâlettir

- [012/41] Şehenşâhâ senin kendi çerâğın abd-i nâcîzin
Nedîm-i bende kim bir şâir-i nâzûk-tabîattır
- [012/42] Değildir öyle pek üstâd şâir gerçi ammâ kim
Yine eş'ârı tab'a hoş gelir bilmem ne hâlettir
- [012/43] Efendim söyleten anı kemâl-i i'tibârındır
Kalem lûtfunla gûyâ bülbül-i bâğ-ı belâgattır
- [012/44] Cenâb-ı Hak hatâdan saklasın zât-ı hümâyûnun
Bihamdillâh cihân ahdinde cümle emn-ü râhattır
- [012/45] Nice hayre muvaffak eylesin Bârî seni dâim
Senin zât-ı şerîfin âleme mahz-ı inâyettir
- Damad İbrahim Paşa'ya bahâriyye**
- [013/01] Nâz-u şîveyle ki âgûşuma cânâne gelir
Sîneyi kalbi geçip tâ harem-i cânê gelir
- [013/02] O bütün hânemi teşrîfini gûş etti meğer
Şevk-ı şûrîdeyi gördüm gelir ammâ ne gelir
- [013/03] Çekse bir câm eğer ol gonce-dehen hem çün gül
Çâki dâmânının âgûş-ı girîbâne gelir
- [013/04] Dâd bilmez misin ey düşmen-i îmân ki tabîb
Kâfir olursa da bir haste müselmâna gelir
- [013/05] Gelmedin görmedin ahvâlimi dâd eylemedin
Görse kâfir benim ahvâlimi îmâna gelir
- [013/06] Açılırsın güzelim sen dahı sabreyle hele
Şimdicek şerm gidip meclise peymâne gelir

- [013/07] Âşıkın ağzına bir gün düşer ey gonce lebin
Lâ'ldir elbet o âgûş-ı nigîn-dâna gelir
- [013/08] Fasl-ı gül geldi mi âyâ deyü pürsân olarak
Bülbülü küçede gördüm ki gülistâna gelir
- [013/09] Fasl-ı gül dahı hemân bir iki günden sonra
Hâk-bûs-ı der-i destûr-ı cihân-bâna gelir
- [013/10] Ya'nî hem-nâm-ı şeref-zâ-yı Halil İbrâhîm
Geldi ne âleme anın gibi dâna ne gelir
- [013/11] Sadr-ı Cem-mertebe kim zât-ı şerîfiyle anın
Zümre-i Bermekiyân kıssası pâyâna gelir
- [013/12] Âsaf-ı ahd ki ikbâl-ü celâlin görene
Cem-ü Dârâ sözü Şeh-nâme veş efsâne gelir
- [013/13] O kerem-kâr ki gördükçe kefi dür-pâşın
Harf-i tahsîn gibi gevher leb-i ummâna gelir
- [013/14] Zer-ü gevher gibi tâ bûs ede dest-i cûdun
Mîhr inip evc-i felekten harem-i kâna gelir
- [013/15] Yapışıp el ele ilhâm ile te'yîd ikisi
Âsmândan harem-i kalbine yan yana gelir
- [013/16] Bulup elbette öper pâyini her gün ikbâl
Odada kasrda bulmaz ise dîvâna gelir
- [013/17] Ebr-i cûdunda var ol feyz ki reşkenden anın
Gül olup küre-i haddâd gülistâna gelir
- [013/18] Dest-i kahrında var ol tâb-u tûvân kim çerhi
Etse efşürde hamel noktası mîzâna gelir

- [013/19] Lûtfu bir bâğçedir k'anda hayât-ı ebedî
Çün tebessüm dehen-i gonçe-i handâna gelir
- [013/20] Vardır ol bâğda bir neş'e-i câvîd meğer
Lâlenin tohumunu eksen dolu peymâne gelir
- [013/21] Kimseler yaklaşamaz yanına illâ nusrat
Berk-ı şemşîri ki bir arsada cevîlâna gelir
- [013/22] Berde şâgirdi bulunmağla ne yapsın mirrîh
San'at öğrenmeğe lertzân ser-i meydâna gelir
- [013/23] Hâme-i pâki alem-dâridir ol ceyşin kim
Kal'a-i mihbereden arsa-i meydâna gelir
- [013/24] Âsafâ bâb-ı refîinde duran der-bânın
Ayağı küngüre-i efser-i keyvâna gelir
- [013/25] Zihn-i vekkâdının evsâfını yazdıkça senin
Geceler kilkimin etrâfına pervâne gelir
- [013/26] Şâdmân ol ki adûnun dil-i sad-çâkinden
Pîş-keş yâl-ü düm-i rahşın için şâne gelir
- [013/27] Âsmân meclisine gelse öpünce pâyin
Bir iki def'a cebîni ser-i dâmâna gelir
- [013/28] Sensin ol nûr-ı mûlahhas ki eğer bulsa cevâz
Şem'-i hurşîd senin bezmine pervâne gelir
- [013/29] Sensin ol akl-ı müşahhas ki felâtun-ı hured
Pîş-gâh-ı dil-i âgâhına tıflâne gelir
- [013/30] Zer-i hurşîdini mîzân ile sarf eyler çerh
Nice yanında anın bahşîşi meydâna gelir

- [013/31] Lâk sen âleme ey ma'den-i ifzâl zeri
Şöyle verdin ki ne kantâra ne mîzâna gelir
- [013/32] Sen gibi kân-ı kerem bir dahı billâhi kasem
Hele benden diyemem âlem-i imkâna gelir
- [013/33] Mislinin geldiği yok şimdiye dek sonra dahı
Zannım oldur ki ne İrân'a ne Tûrân'e gelir
- [013/34] Sadr-ı dîvân ne görür mislini bir dahı ne hod
Sühanın gibi sühan defter-ü dîvâna gelir
- [013/35] Âsafâ hak bu ki baktıkça Nedîmâ kulunun
Bana her bir sözü bir gevher-i yek-dâne gelir
- [013/36] Her sadepte dür-i yek-dâne bulunmaz el-hak
Gerçi kim her biri deryûze-i nîsâna gelir
- [013/37] Her sadepte dür-i yek-dâne bulunmaz demeden
Ne demek istediğim hâtır-ı yârâna gelir
- [013/38] Benim ol gûy-rübâ kim ser-i meydânımda
Ser-i Örfî vü Nazîrî ham-ı çevgâna gelir
- [013/39] Her sözüm gülşen-i ma'nâya gönül bezminden
Gül gibi rengli nerkis gibi mestâne gelir
- [013/40] Kad-i güftârıma evvel biçilip câme-i reng
Sonra fersûdesi bâzâr-ı bahârâna gelir
- [013/41] Tab'ım ol nâdire-zâdır ki cihân-ı dilden
Cümle bircîs-ü utârid gibi ferzâne gelir
- [013/42] Var beyânımda o hâlet ki sarîr-i kalemim
Gûş-ı idrâke sarîr-i der-i mey-hâne gelir

[013/43] Yeter ey hâme yeter gayri duâ demleridir
Ki çoğ oldukça güher kıymeti noksâna gelir

[013/44] Cemreler her sene tâ birbirinin ardınca
Nev-bahâr erdiği müjdeyle gülistâna gelir

[013/45] Göreyim şöyle kef-i cûdunu kim ebr-i bahâr
Ana yüz şerm ile deryûze-i bârâna gelir

[013/46] İzz-ü devlet ola tâ nâme-i kadrinle fahûr
İzz-ü devlet sözü tâ nâmede unvâna gelir

[013/47] Her günün ıyd-i bahârân ola tâ kim a'yâd
Geh bahârâna gehî fasl-ı zemistâna gelir

III. Ahmed ve Damad İbrahim Paşa'ya

[014/01] Söyle ey kilik-i sühan-ver bülbül-i gûya gibi
Böyle hâmûş olma nakş-ı gonce-i zîbâ gibi

[014/02] İyd vaktinde şeker bahşâyişi mu'tâddır
Nazmın olsun lezzet-âver kand-i müstesfâ gibi

[014/03] Oldu mu yoksa meğer tanbûr veş târn şikest
Lüknetin mi var zebânında yâhud Bebgâ gibi

[014/04] Sûk-ı isti'dâd germâ-germ iken böyle neden
Tutmak enbân-ı sadeft e gevherin yektâ gibi

[014/05] Gül-fürûşân bûsitâmından gül ister sen yine
Böyle istiğnâ satarsın dil-ber-i ra'nâ gibi

[014/06] Bârî dûş olsan yine bir ıška zîrâ kim henûz
Nükhetin sûzişle hoştur anber-i sârâ gibi

- [014/07] Gâh düşsen firkate gâhî ümîd-i vuslate
Dem-be-dem cûşeylese sînen hum-ı sahbâ gibi
- [014/08] Ebr-i nîsân veş ser-i evrâka ol gevher-nisâr
Tâ ki kad çeksın nihâlân-ı hüner tûbâ gibi
- [014/09] Şöyle kim versin tarâvet Rûm'a şîr-i dil-keşin
Kışver-i Tebrîz'e revnak-bahş olan kâlâ gibi
- [014/10] Bezm-i ehl-i tab'da devr eylesin elden ele
Nazm-ı şûhun tuhm-ı pâk-i lâle-i hamrâ gibi
- [014/11] Künc-i uzlette çü ankâ âşiyân tuttunsa ger
Bârî tîğ-ı zer bîrûn kıl beyzâdan tuğrâ gibi
- [014/12] Bir iki gün dîdeden oldunsa pinhân bârî gel
Bir neşât-âver haberle hüdhüd-i binâ gibi
- [014/13] Söyle kim milk-i Sebâ'nın var mı bir pîrâyesi
Kasr-ı zerrîn-tâk-ı Sa'd-âbâd-ı nev-peydâ gibi
- [014/14] Bâ husûs ârâm ede sadrında bir mihr-i kemâl
Hazret-i Sultân Ahmed Hân-ı milk-ârâ gibi
- [014/15] Hem anın dahı ola pîşinde bir bedr-i tamâm
Âsaf İbrâhîm Pâşâ-yı cihân-ârâ gibi
- [014/16] Sadr-ı dâna kim anın her nûkte-i sencîdesi
Lâyık-ı tâc-ı şehandır gevher-i yektâ gibi
- [014/17] Pençe-i fermân-ı âlî-şânının her zülfesi
Zîb-i evc-i ma'delette gurre-i garrâ gibi
- [014/18] Sadr-ı İskender-haşem kim dergehinde bir nice
Nâme-ber tâtârlar var Toli vü Öktâ gibi

- [014/19] Âsaf-ı Nûşîrevân-mesned ki bezminde hezâr
Mûbid-i hüsyârlar var Hâce-i dâna gibi
- [014/20] Kâmetin ham-keşte kılmakta Direfş-i Gâviyân
Râyet-i mansûrunun pîşinde dâim râ gibi
- [014/21] Peşşeye nîrû-yı bâzû verse te'yîdi alır
Deste gürz-i gâv-sâr-ı Rüstern'i elmâ gibi
- [014/22] Bahtı verse takviyet nahlin müseddes hânesi
Ma'den-i elmâs olurdu sine-i hârâ gibi
- [014/23] Şekl-i evvelden bu devlet bir kıyâs olsa anın
Re'y-i pâki şartıdır külliyyet-i kübrâ gibi
- [014/24] Mülke nâfi' nice kanun ihtirâ' etti n'ola
Tıbda Kânûn yazmadıysa Bû-Alî Sînâ gibi
- [014/25] Bir vezîr olmaz Nizâmü'l-mülk veş derdim eğer
Dergehi açılmasa illâ-yı istisnâ gibi
- [014/26] Nazra-i hışmı dokunsa âhenîn âyîneye
Gird-i bâd eylerdi peydâ dâmen-i sahrâ gibi
- [014/27] Feyz-i eltâfiyle bulsa terbiyet azm-ı remîm
Hurrem-ü ser-sebz olur şâh-ı gül-i zîbâ gibi
- [014/28] Âsafâ sadrâ felek-kadrâ hümâyûn-mesnedâ
Ey ki zâtın lâfz-ı lûtf-u cûdda ma'nâ gibi
- [014/29] Râsıdan fark edemezler irtifâ'-ı kevkebin
Kılsalar bir kaç rasad bünyâd Uluğ Mîrzâ gibi
- [014/30] Çûb-ı tîrin nesr-i tâirle bakılsa görtünür
Hem-tulû'-u hem-cenâh-u hem-ser-ü hem-pâ gibi

- [014/31] Destine alsan tûfengin cây eder her mühresi
Tâ ser-i mirrîhde endîşe-i sevdâ gibi
- [014/32] Yağdırır levh-i beyâna hûşe hûşe dürr-i nâb
Hâmeni engüşte alsan ber-i geher-zâ gibi
- [014/33] Habbezâ nevk-i kalem kim şûhdur her cünbişi
Tarf-ı ebrû-yı cüvânândan geçen îmâ gibi
- [014/34] Bendene dersin bıraktın safha-i eş'ârı sen
Tâk-ı nisyân üzre ser-meşk-ı elif bâ tâ gibi
- [014/35] Âsafâ meşhûrdur kim söylemez üstâd lîk
Söyleyince böyle söyler gevher-i yektâ gibi
- [014/36] Nâme-i sihr-ü beyâna sebt eder imzâ gibi
Bâ husûs ol şâirim ki nazmımı bircîs-i çerh
- [014/37] Tâ Cihân-âbâd'a vardı Isfahân mülkûn geçip
Rûm'dan pervâz eden nazm-ı terim ankâ gibi
- [014/38] Nefî vâdî-i kasâidde sühan-perdâzdir
Olamaz ammâ gazelde Bâkî vü Yahyâ gibi
- [014/39] Mesnevî semtinde geçmiştir Atâyî cümlesin
Hâletî evc-i rubâide uçar verkâ' gibi
- [014/40] Hâsılı her biri bir vâdîde bulmuş imtiyâz
Müstezâd-u şarkî vü tahmîs-i şevk-efzâ gibi
- [014/41] Hâme-i mu'ciz-beyânım anların her birine
Bir cevâb ibrâz edip vâzih yed-i beyzâ gibi
- [014/42] Hem dahı Tâzî lisân üzre eder icâd-ı nazm
Buhterî vü Ahtal-ü Bû-Tayyib-ü Bebgâ gibi

- [014/43] Lehce-i Tâtârda kalmaz Nevâyî'den pesin
Fârisî söylerse söyler Sâib-ü Rükânâ gibi
- [014/44] Himmət olursa eğer mümkündür inşâ-yı sühan
Utbî vü Vassâf'ı meşhûr eyleyen inşâ gibi
- [014/45] Lâf derlerse eğer işte kalem işte devât
Her sözüm ısbât mümkün hendesî da'vâ gibi
- [014/46] Hasma huccetler nümâyân eyleyim kim her biri
Hatf-ı ebsâr eylesin berk-ı felek-peymâ gibi
- [014/47] Âsafâ bu kilki çok söyletmeyim zîrâ anın
Gâlibâ maksûdu çerh-i dûn ile gavgâ gibi
- [014/48] Lîk ümmîdim budur kim lûtf-u ihsânın hemân
Erişür ihyâ-yı âmâle dem-i İlsâ gibi
- [014/49] Şöyle leb-rîz-i sürûr eyler dil-i pür-cûşu kim
Hâletinden raksa başlar sâgar-ı sahbâ gibi
- [014/50] Saklayım gevherlerim gayri teşekkür vaktidir
Tâ kasîdem ola ıkd-ı lü'lü'-i lâlâ gibi
- [014/51] Var ise bir günde îcâd eyleyen gelsin beri
Bir kasîde bu müselleme nazm-ı bî-pervâ gibi
- [014/52] Gâyete erdi Nedîmâ söz duâ hengâmıdır
Destin aç rûhâniyân-ı âlem-i bâlâ gibi
- [014/53] Tâ ki her sâl eyleye ıydin neşât-ı makdemi
Sahn-ı Sa'd-âbâd'ı leb-rîz-i ferah me'vâ gibi
- [014/54] Şehriyâr-ı âlemin teşrîfi Sadr-ı a'zama
Mâye-i ıkbâl ola ıyd-i sürûr-efzâ gibi

Tazmin-i "Kelâmü'l-mülûk mülûkü'l-keâm" Sultan Ahmed'in sözünü tazmîn

- [015/01] Gel ey fasl-ı bahârân mâye-i ârâm-u hâbımsın
Enîs-i hâtırım kâm-ı dil-i pür-ızturâbımsın
- [015/02] Dehân-ı gonceyi bâz et zebân-ı sûseni ter kıl
Şikest-i tevbeye dahl edene hâzır-cevâbımsın
- [015/03] Gülistândan nümâyân ol çü ma'nâ-yı bülend ey serv
Bu mevzûn kadd ile hakkâ ki beyt-i intihâbımsın
- [015/04] Açıl ey fasl-ı dey sen gül-sitânlardan açılsın gül
Terennüm eyle bülbül mutrıbım çengim rebâbımsın
- [015/05] Salındır şöyle kim yıktın beni ey ar'ar-ı âzâd
Seni gördükte sandım dil-ber-i âlî-cenâbımsın
- [015/06] Gülüm şöyle gülüm böyle demektir yâre mu'tâdım
Seni ey gül sever cânım ki cânâna hitâbımsın
- [015/07] Müdâm ey lâle-i hâtır-güşâ dûr olma gülşenden
Seninle neş'e tahsîl eylerim câm-ı şarâbımsın
- [015/08] Ne hâlettir sana baktıkça ey cû ömrüm eksilmez
Meğer zencîr-bend-i pâ-y-i ömr-i pür-şitâbımsın
- [015/09] Bu gün gülşende gördüm kim oturmuş pâdşâh-ı gül
Durup hidmette bülbül der ki şâh-ı kâm-yâbımsın
- [015/10] Zemîn bûs eyleyip Destûr-ı ekrem izz-ü devletle
Der ol Şâhenşeh-i zî-şâna kim mâlik-rikâbımsın
- [015/11] Senin lûtfun senin feyzinledir hep cümle ikbâlîm
Ki ben bir zerreyim sen devlet ile âftâbımsın

- [015/12] N'ola kişt-i ümîdim olsa reşk-i hurmen-i pervîn
Ki ihsânınla sır-âb eyledin anı sehâbımsın
- [015/13] Cenâb-ı Hân Ahmed kim anın tûğuna der nusrat
Ki tûğ-ı şâhî-i bâğ-ı duâ-yı müstecâbımsın
- [015/14] Hitâb edip anın eltâfına fasl-ı bahârân der
Veliyy-i ni'metim sermâye-bahş-ı reng-ü tâbımsın
- [015/15] Gil-i râhın alıp söyler arûs-ı devlet-ü ikbâl
Benim gîsûlarım sen dil-keş eylersin hüdâbımsın
- [015/16] Gubâr-ı pâyini dahı sürüp ruhsârına der kim
Seni ben penbelerde saklarım kim müşg-i nâbımsın
- [015/17] Görüp eyyâm-ı izz-ü câhını der rûh-ı İskender
Ki ben pîr olmuşumdur sen benim ahd-i sebâbımsın
- [015/18] O Sultân-ı kerem-ver kim der İbrâhîm Pâşâ'ya
Ki dâmâdım vezîr-i a'zam-ı vâlâ-cenâbımsın
- [015/19] Nizâm-ı tâze buldu memleket sa'y-i belîğınle
Tırâz-ı haşmetim zîb-i der-i devlet-meâbımsın
- [015/20] Cilâ vermiş ise âyîne-i İskender'e Rastû
Benim sen saykal-i âyîne-i re'y-i savâbımsın
- [015/21] O Sadr-ı muhterem kim izz-ü şanı âftâba der
N'ola rif'atte olsan hayme-i zerrîn-tınâbımsın
- [015/22] Kef-i zer-pâşı dest-i Ca'fer'e söyler ve hak söyler
Ki ben sahrâ-yı bî-pâyân-ı cûdum sen serâbımsın
- [015/23] Edip her bendesin memnûn el-hak zerreye der kim
Seni yanımda tutmam mazhar-ı tard-u itâbımsın

[015/24] Der anın âb-ı şâdırvân-ı kasrına gül-i hurşîd
Seni ben sînem içre perveriş kıldım gül-âbımsın

[015/25] Hıdîv-i Baykarâ-meclis ki târ-ı zülf-i nâhîde
Kemîne mutrıbı der sen benim târ-ı rebâbımsın

[015/26] O destûr-ı cihân dedikçe ol Sultân-ı devrâna
Bu izz-ü câh-u ikbâle medâr-ı iktisâbımsın

[015/27] O Şâhenşâh-ı âlî-şân dahı der kim benim de sen
Tırâz-ı râyet-i zer-peyker-i hurşîd-tâbımsın

[015/28] Yine Sadr-ı mükerrem pâ-y-i tahtın bûs edip söyler
Efendımsın veliyy-i ni'metim gerdûn-cenâbımsın

[015/29] Cihân durdukça dur ikbâl ile taht-ı saâdette
Senin lûtfunla dil-şâdım her işte feth-i bâbımsın

[015/30] Hudâ ayırmasın biri birinden izz ile dâim
Duâma sûz-bahş ol ey kalem çeşm-i pür-âbımsın

[015/31] Gelip ikbâl ile devlet desin dergâhına her gâh
Penâhım melce'im ümmîd-gâhımsın meâbımsın

[015/32] Zihî devlet o Sadr-ı muhterem derse eğer bir kez
Muammer ol Nedîmâ şâir-i mu'ciz-hitâbımsın

Sa'd-âbâd'ı vafeden kasîde

[016/01] Seherî dünkü gün oldukça cihân nûrânî
Rûşen etti seherin hâleti çeşm-ü cânı

[016/02] Bir aceb neş'e tulû' etti derûnumdan kim
Bülbül-i şevk-u neşât etti dil-i nâlânı

- [016/03] Vardım ol şevk ile bir meclis-i âlf-şâna
Nice meclis ki anın mecd-ü ulâ erkânı
- [016/04] Nâ-gehân eyledi bu bende-i nâ-çîze hitâb
Meclisin sâhibi ol cûd-u mekârim kânı
- [016/05] Dedi kim ey hüner-âmûz-ı Zahîr-ü Örfî
Ne durursun ele al hâme-i sihr-efşânı
- [016/06] Tatlu sözlerle yazıp vasfını Sa'd-âbâd'ın
Eyle şîrîn yine gel zâika-i irfânı
- [016/07] Anda îcâd olan âsâr-ı cemîlin yek yek
Nâmını yâd kılıp şevka getir yârânı
- [016/08] Ben de ol emr-i şerîf üzere alıp deste kalem
Böyle vasfeyledim ol nev-eser-i zî-şânı
- [016/09] Ne münâsib yere durmuş o tavanlı köprü
Cümle gözden geçirir seyre gelen hûbâmı
- [016/10] Pek safâ kesbedecek tekye hele Hayr-âbâd
Cümle zevk ehli anın zümre-i dervîşânı
- [016/11] Görmeyen âdeme el-hak ne kadar vafsetsem
Nice ta'bîr olunur çağlayanın seyrânı
- [016/12] Yok bu dünyâda hele Kasr-ı Cinân'ın misli
Bilmezem var mı cinân içre dahı akrânı
- [016/13] Çeşme-i Nûr ise Nûr âyetin eyler tefsîr
Cedvel-i Sîm ile bulsa n'ola zîb-ü şânı
- [016/14] Gûyiyâ zevk-u safâ dahmesine oldu tılsım
Şâh-ı mârânı acerb ol cesed-i nûrânî

- [016/15] Pek güzel mevki'ine düştü hele Kasr-ı Neşât
Gerçi kendi küçük ammâ ki büyüktür şânı
- [016/16] Ya o cesrin ki adı kendi gibi Nev-peydâ
Şübhesiz yoktur ana mülk-i cihânda sâni
- [016/17] Ferkadân'dır adı üstünde olan kasrların
Ki ederler ikisi âleme nûr-efşânî
- [016/18] Hurrem-âbâd'a karîb olduğün Cesr-i Sürûr
Etmede hurrem-ü mesrûr dil-i nâlânı
- [016/19] Kadd-i hûbân mıdır âyâ o sütûn-ı bâlâ
Ki temâşâsının olmakta cihân hayrâmı
- [016/20] Gör ki başındaki zer tâs ile andırmaz mı
Peyk-i mevzûn-reviş-i Pâdşeh-i devrânı
- [016/21] Husrev-i rûy-ı zemîn Hazret-i Sultân Ahmed
Âlemin pâdşehi bahr-ü berin hâkânı
- [016/22] Şehriyâr-ı azamet-güster-i âli-himmet
Ki sipihrin başı üstünde yürür fermânı
- [016/23] Arsa-i haşmetinin cûd-u himem ferrâşı
Dergeh-i devletinin lûtf-u kerem der-bânı
- [016/24] Var nice bendeleri Argun-u Cengîz gibi
Biri ez-cümle Kırım milkinin olmuş hânı
- [016/25] Nice ser-askeri var Îrec-ü Tûr emsâli
Zabtederler kimi Îrân'ı kimi Tûrân'ı
- [016/26] Ahd-i adlinde anın hancer-i bürrân görünür
Çeşm-i şîr-i nere âhû-berenin müjgânı

- [016/27] Her ne müşkil işi bitsin deyü fermân etse
Feleğin yok demeğe var mı meğer kim cânı
- [016/28] Pâdşâhım seni Hak âleme sultân etmiş
Eylemiş emrine münkâd cihân-dârânı
- [016/29] Âlemin şâhları bende-i fermânındır
Cümlesi dergeh-i cûdundan umar ihsânı
- [016/30] Nerede buldu Ferîdun bu celâl-ü câhı
Nerede gördü ya Kısra bu bülehd eyvânı
- [016/31] Düşte görmüş mü ya Dârâ bu kadar dârâtı
Husrev etmiş mi tasavvur bu kadar unvânı
- [016/32] Kurabilmiş mi Sikender bu kadar dîvânı
Sürebilmiş mi yâhud Cem bu kadar devrânı
- [016/33] Sana İskender'i teşbîh edenin akli mı var
Olabilmez o senin dergehinin der-bânı
- [016/34] Gerçi İskender olunmaz sana teşbîh ammâ
Yine bir vech ile temsîl ederim ben anı
- [016/35] Ki o etmişti Aristû'yu zamânında vezîr
Eyledin sen de vezîr âsaf-ı âlî-şânı
- [016/36] Ya'nî dâmâd-ı güzînin ki cihânda oldu
Hüsn-i tedbîri nice derdlerin dermânı
- [016/37] Çok duâ aldırıyor pâdşehim hazretine
Devletinde edüp erbâb-ı dile ihsânı
- [016/38] Hak bu kim Bermekiyân zümresinin destinde
Zûr-ı bâzûsu ile aldı bugün meydânı

[016/39] Görücek rûh-ı Sikender hele Sa'd-âbâdı
Oldu parmak ısırıp himmetinin hayrânı

[016/40] Çend mâh içre bu denlü eser-i vâlânın
Hele bilmem nice tecvîz olunur imkânı

[016/41] Pâdşâhum olasin taht-ı saâdette mukîm
Olmaya haşre deĝin devletinin pâyânı

[016/42] Sen buyur izz-ü saâdet ile Sa'd-âbâda
Künc-i endûh ola düşmenlerinin zındânı

[016/43] Budur âhır sözü her lâhza Nedîmâ kulunun
Âh ıyd olsa da öpsem yine ol dâmânı

Sa'd-âbâd'ı vasıf zımında III. Ahmed'e kasıde

[017/01] Bak Sitanbul'un şu Sa'd-âbâd-ı nev-bünyânına
Âdemin cânlar katar âb-u hevâsı cânına

[017/02] Ey sabâ gördün mü mislin bunca demdir âlemin
Püşt-ü pâ urmaktasın İrân'ına Tûrân'ına

[017/03] Ey felek insâf ey mihr-i cihân-ârâ amân
Bir nazîri var ise söylen konulsun yanına

[017/04] Ben de bilmem böyle rûh-fezâlıĝın aslın meĝer
Hızr tuhm-ı ömr-i câvîd ekti nahlistânına

[017/05] Hey ne feyz-i câvidândır kim olur serv-i sehî
Sürseler bir katre âbın nâvekin peykânına

[017/06] Şöyledir sahnındaki cûş-u hurûş-ı nev-bahâr
Kim erişmiştir telâtum âsmân evvânına

- [017/07] Hey ne hâlettir ki dūdun sünbül-i sır-âb eder
Uğrasa bâd-ı sabâsı dūzahın nîrânına
- [017/08] Turfa rengâ-reng âheng eylemiş sahrâyı pür
Kûh ses verdikçe şeydâ bülbülün efgânına
- [017/09] Sabr-u tâkatsız çıkıp bir gül dahı peydâ eder
Hande sığmaz goncenin zîrâ leb-i handânına
- [017/10] Arşa dek çıkmakta mânend-i duâ-yı müstecâb
Uğrayan âb-ı musaffâ râh-ı şâdırvânına
- [017/11] Sizde böyle müşğ olur mu deyü hâkinden biraz
Âh göndersem sabâyile Hutun hâkânına
- [017/12] Cedvel-i sîm içre âdem binse bir zevrakçeye
İstese mümkün varılmak cennetin tâ yanına
- [017/13] Olsa Kisrîler zamânında ya Firdevsî anı
Eylemez miydi şeref Şeh-nâme'nin unvânına
- [017/14] Olsa ger kasrındaki nakş-u nigâra bir şebîh
Anı yazmaz mıydı Gaffârî Nigâristân'ına
- [017/15] Gûş kıl ey rûh-ı Kâvûs ey revân-ı Cem işit
Ben kapılmam ehl-i târîhin sühan-sencânına
- [017/16] İkiniz de olmamış mâlik ana aldım haber
Çerh-i pîrin and verdim dînine îmânına
- [017/17] Dersiniz kim çerh-i pîre yok yere verdin kase
Kim o bî-îmândır anın kim bakar eymânına
- [017/18] Vaktinizde çerh âmennâ ki bî-îmân idi
Ehl-i dil makrûn idi endûh-ı bî-pâyânına

- [017/19] Şimdi ammâ ehl-perverdir Müselmândır tamâm
Olalı mahkûm Sultân Ahmed'in fermânına
- [017/20] Şehriyâr-ı şer'-perver pâdşâh-ı dîn-penâh
Kim erişmez dest-i Husrev dâmen-i der-bânına
- [017/21] Zûr-ı bâzû-yı celâdet kuvvet-i kalb-i zafer
Kâflar tâkat getirmez hamle-i şîrânına
- [017/22] Şüphesiz Nûşîrevân'ın tâcı başından düşer
Baksa tâk-ı ser-bülend-i kasr-ı izz-ü şânına
- [017/23] Âstân üzre yüzün bir iki def a ferş edip
Sonra ruhsat-yâb olur Cem girmeğe dîvânına
- [017/24] Rûy-ı pâk-i enverin gördükçe rûh-ı Enverî
Medh-i Sencer'den utanmaz mı bakıp dîvânına
- [017/25] Haşre dek olurdu ser-gerdân Hülâgû'nun seri
Düşse pây-i rahşının bir kerrecik çevgânına
- [017/26] Oldu devrinde cihân âsûde âlem şâd-kâm
Verdi istihkâm dîn-ü devletin erkânına
- [017/27] Pençe-i hurşîd ile müjgânın eyler pençe-zen
Hâk-i pâyin kühl edenler dîde-i giryânına
- [017/28] Cümle târîh-i selef mazbût nâdirdir hele
Böyle düşmek taht-u efser ehline şâyânına
- [017/29] Müddet-i Osmâniyân içre zamân-ı devleti
Benzemiştir nev-bahârın mevsim-i nîsânına
- [017/30] Şest-ü destinden ne mümkün düşmene cây-ı girîz
Feth-u nusrat bâl-ü perdir nâvek-i perrânına

- [017/31] Şânına nisbet mülûkûn şevketi benzer hemân
Peşşenin sîmurga nisbetle ser-ü sâ mânına
- [017/32] Şehriyârâ na'l-i esbinden çıkan berk-ı cehân
Dâğ yakmıştır sipihrin cebhe-i keyvânına
- [017/33] Nâvek-i perrânın olsa n'ola ser-germ-i şitâb
Nâme-berdir rây-ı Hind'in sîne-i uryânına
- [017/34] Re'y-i pâkin gibi gevher-pâre-i şeffâf-u sâf
Gelmemiştir âlemin âgûş-ı bahr-ü kânına
- [017/35] Saltanat hayrânıdır dâim cemâl-i pâkinin
Âşık-ı bî-dil nice hayrân ise cânânına
- [017/36] Hânedân-ı saltanat ancak seninle fahreder
Gevher-i şeh-vârdır revnak verir ummânına
- [017/37] Bin ser-i düşmen fedâ bir peyk-i mevzûn-kaddinin
Düş-ı ikbâlindeki gaddâre-i bürrânına
- [017/38] Sâye-i lûtfunda vardı halk hâb-ı râhata
Ser-keşân-ı dehr çekti pâların dâmânına
- [017/39] Çok zamândır almamıştır dûş çeşm-i mihr-ü mâh
Böyle çerhin vefk-ı dil-hâh üzre bir devrânına
- [017/40] Şehriyârâ devlet-ü ikbâle reşk olsun ki ol
İntisâb etmiş senin gibi şehin der-bânına
- [017/41] Sahn-ı Sa'd-âbâda da sad el-hased sad el-hased
Oldu çün makbûl dehrin husrev-i zî-şânına
- [017/42] Lûtf ile nutk-ı hümâyûnun anı vafetti çün
Kim bakar gayri Nedîm'in nazm-ı nâ-çespânına

- [017/43] Hîç ne mümkindir efendim anı vafsetmek kulun
Tûp-ı meh düşsün mü bir mûrun ham-ı çevgânına
- [017/44] Anı vafsetmek senin eltâfını vafsetmedir
Anın için kâil olmam ben anın imkânına
- [017/45] Elde hâmem zabtolunmaz yoksa mümkün mi vusûl
Lâyıkınca vaf-ı zât-ı pâkinin pâyânına
- [017/46] Bir gazel tarheyleyim bârî ki kalsun yâdgâr
Sahn-ı Sa'd-âbâd'da İstanbul'un hûbânına
- [017/47] El yusun cândan düşenler pençe-i müjgânına
Tel takınsın dûş olanlar kâkül-i pîçânına
- [017/48] Bir behâneyle şikest olmakta pek benzer hele
Tevbe-i bî-vakt-i âşık dil-berin peymânına
- [017/49] Dil-rübâya bî-vefâlık hak bu kim pek aybdır
N'eyleyim güçtür bunu tefhîm şehri oğlanına
- [017/50] Aldı bir sevdâ-ger-i dil-cûy aklım kim henûz
Şâh-bender nasbolunmuş nâz şehristânına
- [017/51] Mey tamâm oldu dırîğâ sâkî-i gül-çihrenin
Doymadık sîb-ü turunc-u gabgab-u pistânına
- [017/52] Âh kim her-câidir bîgâne-meşrebdır biraz
Ol perînin söz mü vardır yoksa hüsn-ü ânına
- [017/53] Olmada hâmem gibi geher-nisâr ebr-i bahâr
Kim kerem kılmuş bu nev sermâyeyi dükkânına
- [017/54] Şüphe yoktur kim bu günlerde o dahı ben gibi
Dâmen açmıştır veliyy-i ni'metin ihsânına

- [017/55] Ca'fer-i Hâtem-şiyem kim bî-dil-ü bî-hûşdur
Benzeden bâd-ı bahârı dest-i sîm efşânına
- [017/56] Dest-i cûdundan eğer bir gülşen olsa feyz-yâb
Nev-bahârın bir dahı etmez heves bârânına
- [017/57] Zûr-ı satvet şöyledir eyler girîbâniyle bir
Girse kûhun dâmeni ser-pençe-i fermânına
- [017/58] Ya'nî İbrâhîm Pâşâ-yı Felâtun-re'y kim
Hızr erişti lûtfu çok bî-çâreler dermânına
- [017/59] Hayr-hâh-ı milket-ü millet vekîl-i saltanat
Fâik olmuştur hezârân vech ile akrânına
- [017/60] Bûy-ı hulkiyle dolup oldu müselleme destine
Çerh döndü hâsılı koynunda anber-dânına
- [017/61] Cânına minnettir olmak kâtibi İbnü'l-Amîd
Mazhar olsaydı eğer bir nîm istihsânına
- [017/62] Mihr-i nev-rûzun yüzü yoktur mukâbil olmağa
Kasrı dîvârındaki âyîne-i rahşânına
- [017/63] var iken destindeki şemşîr-i tîz-ü âb-dâr
Kim bakar âyâ o mâhın gurre-i tâbânına
- [017/64] Dûr-bîn-i fikr ile hakka ki çeşm-i fitnatı
Vâsıl oldu âlemin her nükte-i pinhânına
- [017/65] Safha-i âyîne içre hatt-ı rûşen-veş olur
Sînenin esrârı zâhir dîde-i itkânına
- [017/66] Devlete verdi nizâm-ı tâze re'y-i enveri
Herkesi irgürdü lûtfu rütbe-i şâyânına

[017/67] Âsaf-ı pür-haşmet-i pür-cûd kim ana nazar
Hâtem-i Tay benzemiştir bir arab heccânına

[017/68] Hak hatâsız eyleyip bağışlasın ıkbâl ile
Ol vezîr-i a'zamı Hâkân-ı âlî-şânına

[017/69] Sahn-ı Sa'd-âbâd'a lûtfu verdiği pîrâyeyi
Vermedi fasl-ı bahârân gülşenin meydânına

[017/70] Şehriyârâ şübhe yoktur böyle bir dâna vezîr
Olmadı dehrin müyesser husrev-ü hâkânına

[017/71] Ey şehensâh-ı cihân lûtfunla Sa'd-âbâd-ı çün
Eyleyip teşrîf verdin tâze revnak şânına

[017/72] Lâle-zâr'ın da acâyib şevkı var hasrettedir
Ol da yüz sürmek diler Hünkârımın dâmânına

[017/73] Çünkü Sa'd-âbâd'ı seyrettin şehensâhâ buyur
İzz-ü devletle Çerâğân'ın dahı seyrânına

[017/74] Şâd-kâm olsun safâlarla hemîşe hâtırın
Bin sürûr âmâde olsun vaktinin her ânına

[017/75] Gâh sâhil-hânelerde gâh Sa'd-âbâd'da
Sen safâ kıl düşmenin endûh geçsin cânına

[017/76] Sen otur ıkbâl ile taht-ı şehensâhîde şâd
Mülkler olsun müsehhar askerinin şîrânına

İstanbul'u vasıf zımnında İbrahim Paşa'ya kasîde

[018/01] Bu şehri-i Sitanbul ki bî-misl-ü behâdır
Bir sengine yekpâre Acem mülkü fedâdır

- [018/02] Bir gevher-i yekpâre iki bahr arasında
Hurşîd-i cihân-tâb ile tartılsa sezâdır
- [018/03] Bir kân-ı niamdır ki annn gevheri ikbâl
Bir bâğ-ı İremdir ki gülü izz-ü ulâdır
- [018/04] Altında mı üstünde midir cennet-i a'lâ
El-hak bu ne hâlet bu ne hoş âb-u hevâdır
- [018/05] Her bâğçesi bir çemenistân-ı letâfet
Her gûşesi bir meclis-i pür-feyz-ü safâdır
- [018/06] İnsâf değildir anı dünyâya değişmek
Gül-zârların cennete teşbîh hatâdır
- [018/07] Herkes erişir anda murâdına anınçün
Dergâhları melce'-i erbâb-ı recâdır
- [018/08] Kâlâ-yi maârif satılır sûklarında
Bâzâr-ı hüner ma'den-i ilm-ü ulemâdır
- [018/09] Câmi'lerinin her biri bir kûh-ı tecellî
Ebrû-yı melek andaki mihrâb-ı duâdır
- [018/10] Mescidlerinin her biri bir lücce-i envâr
Kandîlleri meh gibi leb-rîz-i ziyâdır
- [018/11] Ser-çeşmeleri olmada insâna revân-bahş
Germâbeleri câna safâ cisme şifâdır
- [018/12] Hep halkının atvârı pesendîde vü makbûl
Derler ki biraz dil-beri bî-mihr-ü vefâdır
- [018/13] Şimdi yapılan âlem-i nev-resm-i safânın
Evsâfı hele başka kitâb olsa sezâdır

- [018/14] Nâmı gibi olmuştur o hem Sa'd hem âbâd
İstanbul'a sermâye-i fahr olsa revâdır
- [018/15] Kühsârları bâğları kasrları hep
Gûyâ ki bütün şevk-u tarab zevk-u safâdır
- [018/16] İstanbul'un evsâfını mümkün mi beyân hiç
Maksûd hemân Sadr-ı kerem-kâra senâdır
- [018/17] Dâmâd-ı güzîn-i şeh-i zî-şân-ı felek-câh
Fahrü'l-vüzerâ âsaf-ı ferhunde-likâdır
- [018/18] Hem-nâm-ı Halîl olmağıla zât-ı şerîfi
Ahdında cihân pür-niam-ı cûd-u sehâdır
- [018/19] Devşirmededir saçtığı ihsânı şeb-ü rûz
Pîr-i feleğin anın için kaddi dütâdır
- [018/20] Ser-pençesinin nâmı lisân-ı küremâda
Deryâ-yı kerem kân-ı kerem bahr-i atâdır
- [018/21] Endîşesinin künyesi tûmâr-ı nesebde
Nûr ibni süheyl ibni reşâd ibni zekâdır
- [018/22] Bîm-i ser-i şemşîr-i dıraşân güherinden
Sîmâ-yı ehâli-i sitem kâh-rübâdır
- [018/23] Hâtem-sıfatâ tab'-u dil-ü dest-i kerîmin
Deryâ-yı himem kân-ı kerem ebr-i atâdır
- [018/24] Feyz-i eser-i sâgar-ı dest-i kereminden
Şahs-ı feleğin çihresi yâkut-nümâdır
- [018/25] Ey Sadr-ı kerem-kâr ki dergâh-ı refiin
Erbâb-ı dile kible-i ümmîd-ü recâdır

[018/26] Sensin o cihân-sadr felek-pâye ki dâim
Dergâhına ikbâl-ü şeref perde-güşâdır

[018/27] İhlâs ile bendendir eyâ sadr-ı kerem-kâr
Kullukdur anın pîşesi dahı neye kâdir

[018/28] Devrinde senin fırka-i erbâb-ı maârif
Âsûde-i cevri felek-i bî-ser-ü pâdır

[018/29] İydin ola ikbâl-ü saâdetle mübârek
Günden güne ikbâlin ola gün gibi zâhir

[018/30] Sadrında seni eyleye Hak dâim-ü sâbit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duâdır

[018/31] Ey Sadr-ı cihân-bân ede Hak devletin efzûn
Kim devletin erbâb-ı dile lûtf-ı Hudâdır

[018/32] Ez-cümle Nedîmâ kulun ey âsaf-ı devrân
Müstağrak-ı lûtf-u kerem-ü cûd-u atâdır

İbrahim Paşa'ya

[019/01] Hoşâ ey burc-ı izz-ü devletin hurşîd-i tâbânı
Yine lûtfunla pür-nûr eyledin çeşm-i dil-ü cânı

[019/02] Eğerçi sûretâ kıldın itâb ammâ ki ma'nâda
Nüvâzişlerle memnûn eyledin bu tab'-ı nâlânı

[019/03] İtâb ammâ ki şâmildir hezârân himmet-ü cûda
Sitem ammâ ki olmuş müstemil bin lûtf-u ihsânı

[019/04] Ki ya'nî bendene lûtf-ı hitâb edip buyurdun kim
Gel ey bigâne-meşreb bî-vefâ İstanbul oğlanı

- [019/05] Murâdın hâsıl oldu gayri istiğnâya çektin sen
Gelip hiç etmez oldun arz-ı kâlâ-yi sühan-dânî
- [019/06] Meğer kim kesret-i şüğl-i hükûmetten elin değmez
Kalem alıp ele zeyn etmeğe evrâk-ı dîvânı
- [019/07] Hudâvendâ aceb seyr idi ol esnâda görseydin
Meserretle gamın beyninde tab'-ı zâr-ü hayrânı
- [019/08] Meserret bir yanında gerçi almış destine destin
Gam ammâ kim beri yanında devşirmiş girîbânı
- [019/09] Nizâ' etmekte kim der gam benimdir şimdilik nevbet
Garez ta'zîr idi bildim murâd-ı Sadr-ı zî-şânı
- [019/10] Meserret ise feryâd eyleyip der yok benimdir vakt
Sözü fehmetmedi yoktur gamın idrâk-ü iz'ânı
- [019/11] O sözlerden hemân destûr-ı zî-şân-ı kerem-kârın
Murâdı bendesin tatyîb idi ben anladım anı
- [019/12] Terahhum eyle sultânım meserret âciz oldu pek
Gamın ser-pençe-i kahrında kaldı ceyb-ü dâmânı
- [019/13] Gelip bî-çâre şimdi arz-ı hâl etmiş recâ eyler
Huzûrunda mürâfî' etmek için emr-ü fermânı
- [019/14] Efendim lûtfedip da'vâların gör hakk-u adl üzre
Bu da'vâda kiminse hak karîn et lûtfuna anı
- [019/15] Hudâvendâ meserret arz-ı hâl ettikçe dergâha
Bu gûne bir kasîdeyle müveşşah kıldı unvânı
- [019/16] Eyâ ser-mesned-i câh-u celâlin sadr-ı zî-şânı
Güneşle çerhe benzettim seninle sadr-ı dîvânı

- [019/17] O yektâ kahramân-ı cûdsun kim dest-i pür-zûrun
Katar bir birine mahsûl-i bahri mâye-i kânı
- [019/18] O dâna feylesûf-ı hikmet-ârâsın ki âlemde
Eğer var ise ancak akl-ı evveldir sana sâni
- [019/19] Kerem-ver bende-perver dâd-güster memleket-pîrâ
Ne gelmiştir cihâna ne gelir emsâl-ü akrânı
- [019/20] Hıdvâ her ne dem ki kılâk alam vasfın için deste
Düşer elbette bir beyt-i dil-ârâ yâda erzânî
- [019/21] Metâ'-ı ma'rifet geldi revâcın bulduğu demler
Zer-efşân eylesin nerkisler evrâk-ı gülistânı
- [019/22] Bana mîrâs kalmıştır benimdir şî'ri Bâkî'nin
Aceb mi beytini tazmîn edip hiç anmasam anı
- [019/23] Ve lîkin devletinde ihtiyâcım yok o mîrâsa
Dür-i nazmımla pürdür hâmenin ceyb-ü girîbânı
- [019/24] Senin gibi veliyy-i ni'metim varken cihân içre
Gelip Nefî vü Bâkî benden umsun lûtf-u ihsânı
- [019/25] Zamân ahdinde hoş-demdir zemîn lûtfunla hurremdir
Sanırlar meclis-i Cem'dir görenler her gülistânı
- [019/26] Ehâlî izz-ü devlette reâyâ emn-ü râhatta
Hüner erbâbı rif'atte cihân yek-pâre nûrânî
- [019/27] Yeter ey hâme tasdî' etme ol zât-ı kerem-kârı
Duâ eyle hemân bulmaz anın evsâfı pâyânı
- [019/28] İlahî dâim et Dâmâd İbrâhîm Pâşâ'yı
Hemîşe eylesin devlet derinde vaz'-ı pîşânî

- [019/29] Hudâ hıfzeylesin zât-ı şerîfin sadr-ı dîvânda
Müsehhar eylesin fermâmına İrân-u Tûrân'ı
- [019/30] Celâl-ü câh ile sadrında Mevlâ ber-devâm etsin
Nedîmâ bendesi olsun hemîşe menkabet-hâm

İbrahim Paşa'ya İydiyye

- [020/01] İyidin mübârek olsun eyâ âsaf-ı cihân
Gelsin edeble pâyini bûs etsin âsmân
- [020/02] Tutsun cihâmı debdebe-i tabl-ı haşmetin
Olsun felekte devlet-ü câhın cihân cihân
- [020/03] Tebrîk eylemek sana ıydi mecâzdır
Sen ıyde ol mübârek eyâ Ca'fer-i zamân
- [020/04] Teshîr edip cihâmı kul ettin kapında hep
İkbâl-ü azm-ü devlet-ü câhı yegân yegân
- [020/05] Aldın o rütbe lûtf-u keremle cihânda nâm
Medhinde gayri söz bulamaz oldu şâirân
- [020/06] Lûtf-u mürüvvet eyle biraz dahı bizlere
Mazmun bağışla bârî efendim amân amân
- [020/07] Feyzinle oldu bezm-i cihân sicn iken behişt
Lûtfunla oldu şerh-i felek pîr iken cüvân
- [020/08] Bir çetr kurdu himmet-i cûdun cihânda kim
Kâm aldı sâyesinde cihân-u cihâniyân
- [020/09] Bir dahme açtı dest-i zuhûrun felekde kim
Nâmın işitmemişti ne Sâm u ne Kahramân

- [020/10] Devletle sen o sadra ki teşrîf eyledin
Bir yana durdu fitne cihândan hemân o an
- [020/11] Âhır bilirdi kendiyi ma'zûl çerh-i dîn
Devletle ibtidâda vezîr olduğun zamân
- [020/12] Vasfın müzeyyel eyledi bu nev kumâş ile
Nessâc-ı kilk-i nâdire-perdâz-ı nükte-dân
- [020/13] İydiye câmelerle çıkıp seyre dil-berân
Uşşâkın ettiler yeniden hâlini yaman
- [020/14] Bir bûse verdi bana ağız miskidir deyü
Bir tatlı dilli câna yakın tıfl-ı dil-sitân
- [020/15] Kasr-ı Cinân'a azmedelim sevdiğim dedim
Ol hûr veş dedi ne durursun amân hemân
- [020/16] Görmüş mü kimse Cedvel-i Sîm'in nazîrini
Dil-berler atsa seyrine anın aceb mi cân
- [020/17] Havzın safâsını edemem hîç sana beyân
Düştük bu gün o şûh ile zevrakte yan-be-yan
- [020/18] Bestir ki geçti cânımıza rûzenin gamı
Cesr-i Sürûr'dan geçelim bârî bir zamân
- [020/19] Ey Sadr-ı muhterem ede Hak ıyd her günün
Vasfında ola böyle Nedîmâ şeker-feşân

İbrahim Paşa'nın Kapudan Paşa'nın evine gelmesine dair Nev-rûziyye

- [021/01] Hoşâ mübârek-ü mes'ûd rûz-ı ferruh-dem
Zihî güşâde vü dil-keş zamâne-i hurrem

- [021/02] Bu rûz odur ki revâdır makâm-ı hizmette
Sipîhr-i pîr-i kühen-sâlin ola kâmeti ham
- [021/03] Bu rûz odur ki sabâhında sad safâ muzmer
Bu rûz odur ki mesâsında bin ferah müdgam
- [021/04] Bu rûz odur ki sezâdır olursa bir demine
Fidâ zamâne-i sad Baykarâ vü müddet-i Cem
- [021/05] Bu rûz odur k'anı takvîm-i âsmân içre
Nişânladı yine bircîs alıp eline kalem
- [021/06] Bu rûz odur ki yazıp nâminı felek ıkbâl
Dü nokta veş kodu kâf üzre ferkadâna be-hem
- [021/07] Bu rûz odur ki onun subhu tal'at-i cânân
Şebi o tal'at-i zîbâda zülf-i ham der ham
- [021/08] Bu rûz odur ki revâdır anı mehâsib-i çerh
Celâle mebd-e-i târîh edip kıla mu'lem
- [021/09] Bu rûz odur ki bu sâl içre Sadr-ı zî-şâna
Keremle eyledi teşrîf Âsaf-ı a'zam
- [021/10] Tılsım-ı milk-ü milel hırz-ı cân-ı heft ıklîm
Penâh-ı devlet-ü ıkbâl âsaf-ı ekrem
- [021/11] Semiyî-i pâk-i Nebiyî-i kerîm İbrâhîm
Ki dest-i cûduna dil-dâde cümle-i âlem
- [021/12] Vezîr-i devr-i zamân kim hameldeki hurşîd
Celâl-ü câhuna nisbetle bir emîn-i ganem
- [021/13] Nizâm-ı mülk değil bak hele Melikşâh'ın
Derinde oldu mu peydâ bu rûtbe hayl-ü haşem

- [021/14] Yâhud ki haşmeti yanında İbn-i Abbâd'ı
Anar mısın ki fâkta mülkü bir Irâk-ı Acem
- [021/15] Bilâ mübâлага isterse ol hüdûv elyevm
O denlü mülk ile bir bendesin eder mükrem
- [021/16] Nüfûz-ı emri cihân içre şöyle şâmildir
Ki bezl-ü men'ine vâbestedir vücûd-u adem
- [021/17] Düşerse pertev-i ikbâli bir gülistâna
Dür-i yetîm ola ceybinde goncenin şeb-nem
- [021/18] Yanında hâib-ü makhûr yok meğer ki bahîl
Derinde hâsir-ü matrûd yok meğer ki direm
- [021/19] Felekte dikti alemler her biri meşhûr
Cihânda koydu eserler ki her biri mu'zam
- [021/20] Bu mesned olsa n'ola âsmân ile hem-düş
O mihr-i burc-ı vezâret çü bastı ana kadem
- [021/21] Aceb mi buldu ise sihr-ı hâsı feyz-i hayât
Değil mi sîneye cân gelme gibi bu makdem
- [021/22] Eyâ vezîr-i kerem-pîşe sadr-ı âlfî-şân
Ki zât-ı pâkine mahsûstur sunûf-ı himem
- [021/23] İnâyetin ile âsûdedir yedi ıklîm
Himâyetin ile manzûmdur umûr-ı ehem
- [021/24] Aceb midir kefine dense burc-ı zû-cesedeyn
Ki zâhir olmadadır anda hükm-i seyf-ü kalem
- [021/25] Umûr-ı memleket-i Rûm'u şöyle nazm ettin
Ki oldu mısırâ'nın müstezâdı mülk-i Acem

- [021/26] Sen ol vezîr-i kerem-kârsın ki âlemde
Kemâl-i cûd ile zât-ı kerîmin oldu alem
- [021/27] Nigîn halkası âsâ güşâde kalmıştır
Kef-i kerîmine nisbetle dîde-i Hâtem
- [021/28] Sen ol hıdîv-i cihânsın ki iftihâr eyler
Kapında olmağıla lûtf-u cûd müstahdem
- [021/29] Nüvâziş-i kereminle zamâne olmuştur
Misâl-i hâtır-ı gülşen güşâde vü hurrem
- [021/30] Gürûh-ı ehl-i hüner re'fetinle sır oldu
Kemâl-i lûtfun olup cümleye veliyy-i niam
- [021/31] Bu abd-i kemteri hod fart-ı lûtf-u ihsânın
Miyân-ı ehl-i sühan içre eyledi âdem
- [021/32] Karîn-i re'fet-ü eltâfın olmada her rûz
Rehîn-i minnet-ü ihsânın olmada her dem
- [021/33] Tamâm tâb-u cilâ verdi feyz-i mekrümetin
Ki kalmadı ser-i mû hâtırında gird-i elem
- [021/34] O rütbe garka-i bahr-i mekârim ettin kim
Hücûm-ı şerm ile dem-besteyim beyân edemem
- [021/35] Meğer ki arzede hâk-i der-i inâyetine
Nühüfte râzımı ihsân edip bir ehl-i hinem
- [021/36] Nedîm çün niamın rîze-çînidir dâim
Sezâ budur ki efendim cevâbı ola na'am
- [021/37] Hemân saâdet-ü devletle şâd-ü handân ol
Hemîşe feyz ola tab'-ı şerîfine mahrem

[021/38] Hemîşe devlet-ü haşmetle ber-devâm olasın
Celâl-ü câh ola bâb-ı saâdetinde hadem

İbrahim Paşa'ya İydiyye

[022/01] Sabâh-ı ıyd ufukda yine bedîd oldu
İzâr-ı şâhid-i baht-ı cihân saîd oldu

[022/02] Zihî neşât ki eshâb-ı ayş-ı bây-ü gedâ
Misâl-i câme-i kadd-i bütân seffid oldu

[022/03] Güm oldu encüm-i tâbende âsmânda sipihr
O dem ki celve-geh-i âftâb-ı ıyd oldu

[022/04] Zamân-ı habbe-i habb-ı mürevvak oldu tamâm
Revâc-ı gerdişi câm-ı Cem'in mezîd oldu

[022/05] Açıldı kufl-i der-i ârzû-yı rûze-keşân
Hilâl-ı ıyd ana sîmden kilîd oldu

[022/06] Olup atasına mazhar o Sadr-ı zî-şânın
Bu ıyd her kese şevk-âver-ü saîd oldu

[022/07] Zamân-ı devlet-i adlinde ol kerem-kârın
Kulûb-ı halk-ı cihân gussadan baîd oldu

[022/08] Hudâ vücûdunu hıfzeylesin hatâlardan
Ki zâtı âleme sermâye-i ümîd oldu

Revân fethi dolayısıyla ve III. Ahmed'in Helvâ sohbetine gelmesi üzerine

[023/01] Mansûr ede Allâh şehenşâh-ı zamânı
Râm eyleye fermânına ser cümle cihâmı

[023/02] Ol şeh ki sözün Husrev'e îmâ ile söyler
Bir yekke sipâhîsinin ebrû-yı kemânı

- [023/03] Perverde-i ihsânı olan kişver-i mülkün
Hâkinde biter lâle veş eyyâm-ı cüvânî
- [023/04] Dursun der-i vâlâsı eğer gelse olur lâl
Bir âsafının bezmine Kâvûs-ı Keyânî
- [023/05] Ez-cümle o destûr-ı dırâşende-alem kim
Sahbân olamaz meclisinin menkabe-hânı
- [023/06] Demdir ki yine kilik-i bedûm kıla unvân
Evsâfına bu matla'-ı hurşîd-nişânı
- [023/07] Hoş geldin eyâ milkin ümîd-i dil-ü cânı
Ey sîne-i dâd-ü dihişin hırz-ı amânı
- [023/08] Hoş geldin eyâ bâis-i ârâyış-i âlem
Ey lûtf-u kerem gülşenin lîle zamânı
- [023/09] Bir şekli ile geldin ki gelir maşrika hurşîd
Yâhud ki seher-geh çemenin bâd-ı vezânı
- [023/10] Pâ-bûsun ile şâd gönüller o kadar kim
Gül faslına döndürdü senâ taraf-ı zamânı
- [023/11] Şîrîn o kadar vasfın ile kâm-ı temennî
Kim söz açamaz bahsine kannâd dükkânı
- [023/12] Bu meclis-i pür-meymenetin verdiği feyzi
Bahş eyleyemez âleme sa'deyn kırânı
- [023/13] Tezkîr için feth-i Revân ni'meti şükriün
Mecliste gerek kim gele helvâ-yı revânî
- [023/14] Bir vakt-ü zamândır bu zamân kim değışilmez
Bin Baykarâ bezmine her lâhza vü ânı

[023/15] Bir bezm-i tarabdır ki eğer vafına gelse
Firdevsî-i Tûsî'nin olur lâl zebânı

[023/16] Ey Âsaf-ı Cem-rütbe eden hep keremindir
Zîbende meserretler ile böyle cihâm

[023/17] Hep lûtfun ile tâze-edâdır bu kalemler
Hep cûdun ile nağme-serâdır bu mesânî

[023/18] Ber-kâm olasin mesned-i devlette hermîşe
Münkâd ola fermânına çerhin deverânı

[023/19] Hem-vâre olup hîş-ü tebârnla müeyyed
Ahdın ola zâtın gibi bî-misl-ü medânî

İbrahim Paşa'nın Helvâ sohbetine gelmesi dolayısıyla

[024/01] Hamdü lillâh yine ıkbâl ile destûr-ı güzîn
Geldi bu meclise mânend-i meh-i ferverdin

[024/02] Makdem-i meymenet-âmîzi şitâ faslında
Nev-bahârân gibi bu sâhayı kıldı tezyîn

[024/03] Geldi bir debdebe vü haşmet-ü unvân ile kim
Kıldı bircîs-i felek yolda durup sad tahsîn

[024/04] Bezm-i âlîsi için kurta-i meh rûy-nümâ
Müjde-i makdemine ikd-ı süreyyâ pîşîn

[024/05] Sadr-ı pür-kevkebe kim bâğçe-i lûtfunda
Pençe-i mihr gibi ser-zede tuhm-ı zerrîn

[024/06] Perveriş bulmağıçün çerh-i şefak lâlesini
Bâğına dikmeği çoktan beri eyler tahmîn

- [024/07] Lâleyi bir iki gün anmayalım şimdi hele
Kâmlar sohbet-i helvâ ile olsun şîrîn
- [024/08] Hâk-i iclâl-i veliyyü'n-niame yüz sürelim
Bir iki beyt ile çün girdi ele böyle zemîn
- [024/09] Habbezâ meclis-i pür-feyz ki huddâmından
Cem-ü Kâvûs gerek öğrene resm-ü âyîn
- [024/10] Habbezâ bezm-i safâ-bahş ki lâyük kılsa
Baykarâ saff-ı niâlinde amn vaz'-ı cebîn
- [024/11] Tâ ki her sâlde sad meymenet-ü devlet ile
Ede kânûnu felek pey-rev-i mâh-ı teşrîn
- [024/12] Kande azm eyler ise Sadr-ı cihân-dârın ola
Pey-revi yümn-ü şeref hem-rehi izz-ü temkîn
- [024/13] Baht pâyende felek bende vü tevfiik refik
Kevkeb-i tâli'i mes'ûd-u seâdâta karîn

İbrahim Paşa'nın Kapudan Mustafa Paşa'nın konağındaki helva sohbetine gelmesi dolayısıyla

- [025/01] Eyâ vezîr-i kerem-pîşe sadr-ı âlî-şân
Müşerref oldu kudûmunla bu bülend eyvân
- [025/02] Bu burca eyledi tahvîl mihr-i âtîfetin
Bu menzili yine meh gibi eyledin tâbân
- [025/03] Nüzûl edip yine bu âşiyâna ankâ veş
Derûnu şevk ile sâyende oldu âbâdân
- [025/04] Görünce revzeninin çeşmi tal'at-i pâkin
Sürûr-ı nûr ile oldu sitâre veş rahşân

- [025/05] O rütbe feyz-ü safâ verdi makdemin ana kim
Verir o gûne safâyı girince sîneye cân
- [025/06] Ne gûne şükr edelim Hakk'a kim bu vakte erip
Yine nasîbimiz oldu o büse-i dâmân
- [025/07] Nice beyân edelim vasfını bu lütfun kim
Kapında her birimiz oldu fâiku'l-akrân
- [025/08] Gelip bu meclise fasl-ı bahâr veş kıldın
Misâl-i gül dil-i sıhr-ı güzînini handân
- [025/09] Kudûmun ile anı şâd-ü bermurâd ettin
Hemîşe şâd ol eyâ mâye-i sürûr-ı cihân
- [025/10] Ne câye varsan edersin anı sürûr-âbâd
Cenâb-ı Hak sana bir hâlet eylemiş ihsân
- [025/11] Olur fezâsı medâr-ı saâdet-i câvîd
O bezm-gâha ki teşrîfin ola feyz-resân
- [025/12] Şitâ zamânı da olursa açılır ezhâr
Nesîm-i âtîfet-ü cûdun olduğunca vezân
- [025/13] Ferâz-ı çerhe eğer mihr veş güzâr etsen
Sezâ budur hamel-ü cedyin eyleye kurbân
- [025/14] Hudâ hemîşe edip ömr-ü devletin efzûn
Celâl-ü câhına eyyâm-ı haşr ola pâyân
- [025/15] Bu gûne sad şeb-i helvâya edesin teşrîf
Hemîşe vefk-ı murâdınca devr ede devrân
- [025/16] Cihânda devlet-ü izzetle pâydar olasın
Bula devâmın ile rûzgâr emn-ü amân

İbrahim Paşa'ya helva sohbetine gelişi dolayısıyla

- [026/01] Hoş geldin eyâ âsaf-ı zî-şân-ı kerem-ver
Her semte ki azmeyleyesin Hakk ola yâver
- [026/02] Nâminla ola nâme-i iclâl müzeyyen
Eltâfın ile çihre-i âmâl münevver
- [026/03] Mümkün ki senin rahş-ı sehâb-ı kereminden
Gül-gonce-i sîr-âb ola mankaldaki ahker
- [026/04] Bir bezme ki teşrîfin ola mâye-i ikbâl
Tâ küngüre-i çerhe olur mesnedi hem-ser
- [026/05] Bir çeşmi ki didâr-ı şerîfin kıla pür-nûr
Müjgânı olur pençe-i hurşîde berâber
- [026/06] Sensin o cihân-bahş ki imdâdın olursa
Deryâlara sermâye verir mûr-ı muhakkar
- [026/07] Fenn-i keremin fâzıl-ı allâmesi sensin
Billâh sana şâgird olamaz Fazl ile Ca'fer
- [026/08] İhsânın umar râh-güzârında durup çerh
Mâh-ı nevi mânende-i keçkül-ı kalender
- [026/09] Behrâma olur mâye-i teb-lerze-i dehşet
Destindeki şemşîr miyânındaki hancer
- [026/10] Havrânın edeb ceyb-ü girîbânını ta'tîr
Bâğındaki gül meclis-i hâsındaki micmer
- [026/11] Bir tâze gazel zeyl edip evsâfına Sadrâ
Bir vâdf-i nev buldu yine kilik-i sühan-ver

- [026/12] Hattun gelicek âşıkına bûse mukarrer
Helvâ gecesidir hatun ey lebleri sükker
- [026/13] Helvâlara söz yok hepisi nâzük-ü şîrîn
Hoş cümlesi ammâ ki efendim leb-i dil-ber
- [026/14] Yüz dürrüye aldım gece ol dürr-i yetîmi
Havfım bu ki yârân karışırsa dahı artar
- [026/15] Köy göçtüde destârın alıp destine kasdâ
Öldürdü beni dâl arak-çîn ile kâfer
- [026/16] Sen beğ gibi sadrında otur nâz ile cânâ
Hâcib ola kapında Nedîmâ-yı muhakkar

İbrahim Paşa'nın, dâmâdı Muhammed Kethuda'nın sarayına, helvâ sohbetine gelmesi dolayısıyla

- [027/01] Safâ geldin eyâ destûr-ı zî-şân-ı kerem-perver
Hemîşe hazret-i Hak izz-ü şânın eylesin ber-ter
- [027/02] Kadîmî âşiyân-ı devlet-ü iclâline hâlâ
Konup sîmurg âsâ eyledin güsterde bâl-ü per
- [027/03] Aceb hâlet verir insâna ol kasr-ı muallâ kim
Gelir yâda geçen ferhunde demler eski âlemler
- [027/04] Kıyâs eyler tabîat kim anın her bir leb-i bâmı
Duâ edip lisân-ı hâl ile arz-ı hukuk eyler
- [027/05] Husûsâ ola anda bir cerâğ-ı hâs-ı mukbil kim
Hulûs-ı niyyet-ü sıdk-ı derûnı mihirden enver
- [027/06] Cenâb-ı sıhr-ı hâs-ı muhterem kim yümn ile oldu
Veliyy-i ni'metinin re'fet-i teşrîfine mazhar

- [027/07] Sezâdır her ne rütbe iftihâr-u ibtihâc etse
Ki kıldın hânesin teşrîf-i eltâfınla pür-zîver
- [027/08] Sen ol Sadr-ı muazzamsın ki vasfın kılmağa tahrîr
Çeker ser-safha-i gerdûna râh-ı kehkeşân mıstar
- [027/09] Vezîrân-ı selef bi'l-cümle etbâ'-ı kirâmındır
Senin zât-ı kerîmin cümleye serdâr-u ser-defter
- [027/10] Efendim hak bu kim bu meclis-i a'lâya hîç söz yok
Nişestinle husûsâ sadr-ı meclis buldu zîb-ü fer
- [027/11] Zamân-ı devletinde kulların hep hurrem-ü handân
Hakîkat böyle mecliste gönüller pür-sürûr ister
- [027/12] Kulun dahı zarûrî ba'zı ahbâb-ı kirâmından
Biraz nakd-i ferah karz aldım ey sadr-ı kerem-güster
- [027/13] Ki ya'nî ben dahı mesrûrum ahbâbın sürûriyle
Çerâğ olsun hemîşe hizmetinde var ise kimler
- [027/14] Unutma bende-i nâ-kâmı da vakt-ü zamâniyle
Kemâl-i lûtf-u ihsânınla kadrin eyle bâlâ-ter
- [027/15] Efendim âsmâna hîç behâne bulma ihsân et
Senin lûtfun olursa âsmân dahı olur yâver
- [027/16] Hemân Hak dâimâ mahfûz edip zât-ı kerem-kârın
Açılsın böyle meclislerde dâim hâtır-ı enver

Helva sohbeti dolayısıyla

- [028/01] Şâd geldin ey vezîr-i a'zam-ı mihr-iştihâr
Yümn-i teşrîfin ile doldu bu mesned kâm-kâr

- [028/02] Şöyle pür-zîb eyledin bu bezmi kim ancak eder
Gül-sitân bezmin kudûm-ı hurrem-i fasl-ı bahâr
- [028/03] Hamdü lillâh kim yine oldu bu devlet-hâneye
Sâye-i ikbâl-ü câhın tâc-ı fark-ı iftihâr
- [028/04] Hamdü lillâh kim yine çün ebr-i nîsân-ı kerem
Sâha-i ümmîde oldu dâmenin gevher-nisâr
- [028/05] Hamdü lillâh kim yine ey âftâb-ı ma'delet
Ferr-ü tâbın saldı bu me'vâya nûr-ı i'tibâr
- [028/06] Şöyle mesrûr eyledin dâmâd-ı âlî-şânını
Kim safâdan oldu tab'ı tâb-dâr âyîne-vâr
- [028/07] Oldu teşrîfin ona sermâye-i izz-ü şeref
İltifâtın kıldı kadrin mihr-i burc-ı iştihâr
- [028/08] Her ne rütbe şâd olursa hak bu kim şâyestedir
Her ne gûne hafr ederse hak bu kim ol rütbe var
- [028/09] Kim olup mihmân müşerref eyledin kâşânesin
Sen gibi bir âsaf-ı pür-haşmet-i gerdûn-vekâr
- [028/10] Bir hıdv-i muhterem bir dâver-i âlî-himem
Bir cihân-dâr-ı muazzam bir vezîr-i nâm-dâr
- [028/11] Bir vezîr-i kâm-rân kim pâs-bân-ı dergehi
Aşinâlık etmeğe keyvân-ı çerhe eyler âr
- [028/12] Sadr-ı âlî gevher-i sîr-âb kân-ı izz-ü câh
Mîhr-i gerdûn-ı maâlî iftihâr-ı rûzgâr
- [028/13] Kâr-ı milk-ü millete her re'yi bir sedd-i sedîd
Her sözü tâc-ı isâbet üzre dürr-i şâh-vâr

[028/14] Âsaf-ı gerdûn-haşem kim câme-i ikbâline
Dest-i eyyâm eylemiş medh-ü senâdan pûd-ü târ

[028/15] Ya'nî İbrâhîm Pâşâ kim nigâh-ı re'feti
Jeng-dâr âyîneyi eyler dokunsa sebze-zâr

[028/16] Âsafâ sen sohbet-i helvâda şîrîn-kâm olup
Her şebîn kılsın nice şevk-u meserretle güzâr

[028/17] Düşmenin helvâsı da burnunda koktu gâlibâ
Zannım oldur kim zamân-ı sayfe dek etmez karâr

[028/18] Hak taâlâ devlet-ü ikbâlin efzûn eyleyip
Olasın sadr-ı saâdette hemîşe ber-karâr

[028/19] Böyle her sâl eyleyip teşrîf izz-ü şân ile
Vasfına olsun Nedîm'in hâmesi gevher-nisâr

Helva sohbeti dolayısıyla

[029/01] Saâdetle gelip ey âlemin destûr-ı zî-şânı
Nişestin dîş-ber dîş-ı sipîhr etti bu eyvânı

[029/02] Bezendi makdeminçün sâha ezhâr-u fevâkihle
Unuttu hâtır-ı âzâde büstân-ü gülistânı

[029/03] Hayât-ı câvidânsın sen ki geldin cism-i bîmâra
Bahârânsın ki kıldın gülşene teşrîf erzânî

[029/04] Tabîb-i illet-i âlemsin ey destûr-ı milk-ârâ
Bulur her kande varsan illet-ü endûh pâyânı

[029/05] Açıldı hâtır-ı eyyâm tefrîh-i kudûmunla
Bahâr ettin eyâ ebr-i kerem fasl-ı zemistânı

- [029/06] Hemân âmâdedir kim cedye tahvîl eyleyip hurşîd
Bu dem şükkrâne-i teşrîfine kurbân ede anı
- [029/07] Bu helvâ bezminin hakkâ ki olmaz vafına kâdir
Nice garrâ kasîdeyle sitâyîş kılsa hâkânı
- [029/08] Sen ol sadr-ı muazzamsın ki görse haşmetin Örfî
Ederdi çün girîbân çâk vasfı hân-u hâkânı
- [029/09] Gelip iclâl ile sıhr-ı güzînin eyledin ihyâ
Terakkî buldu yümn-i makdeminde devlet-ü şâmı
- [029/10] Bu lûtfun ana verdi ol kadar feyz-i meserret kim
Pür oldu handeden mânend-i gül ceyb-ü girîbânı
- [029/11] Sürûr-u şevk ile buldu güşâyîş şöyle kim hâlâ
Derûnu subh-ı ıyde bahşeder envâr-ı pîşânî
- [029/12] Efendim iltifâtında aceb te'sîr vardır kim
Eder sır-âb-ı şevk âb-ı hayât içmişçe insânı
- [029/13] Aceb âb-ı hayât-ı ehl-perverdir müdâm olsun
Ki ihyâ eyledi bir reşhasiyle bu dil-ü cânı
- [029/14] Ubûdiyyette ibkâ eyleyip bu bendeni ya'nî
Yine şevk-u tarabla eyledin pür-tab'-ı nâlânı
- [029/15] Efendim ol kadar memnûn-ı lûtfundur tabîat kim
Hezârân beyt ile arzulemek mümkün değil anı
- [029/16] Hudâ hem-vâre kılsın ömrünü iclâlini efzûn
Şeref-yâb eyleye sad sâl zâtın sadr-ı dîvânı
- [029/17] Hemîşe böyle sâir kullarınla sıhr-ı zî-şânın
Göre sâyende mu'tâd olduğu eltâf-u ihsânı

Kapudan Mustafa Paşa'ya, yalısını tavsif zımında kasîde

- [030/01] Kasr-ı rûh-efzâ değil hüsn-ü behâ me'vâsıdır
Cennet-i a'lâ bunun ferş-i cihân-ârâsıdır
- [030/02] Seyredip tarh-ı cedîd-i sakf-ı âlîsin dedim
Var ise bu rûy-ı arzın âlem-i bâlâsıdır
- [030/03] Rûh-ı Eflâtun dedi yok yok hatâ ettin hatâ
Âlem-i câh-u celâlin bu yeni dünyâsıdır
- [030/04] Dâr-ı huldün bir musanna' beytidir yâhud dedim
Dedi Rıdvân yok bu beyt-i cennetin ma'nâsıdır
- [030/05] Dâr-ı mihnettir cihân ammâ bunun hâk-i deri
Ol kıyâsın sûret-i illâ-yı istisnâsıdır
- [030/06] Tâk-ı Kisrî kasr-ı Şîrîn'dir peder mâder ana
Bu ikisinin dahı bu tıfl-ı nev-peydâsıdır
- [030/07] Kûh-u deryâ iki cânibden der-âgûş eylemiş
Sanki deryâ dâyesi kühsâr ise lâlâsıdır
- [030/08] Kûh sakınmakta ruhsârın doğar günden anın
Bahr ise âyîne-dâr-ı tal'at-i zîbâsıdır
- [030/09] Habbezâ sâhil-serâ kim reng-ü bûy-ı nev-bahâr
Gülşen-i pür-feyzinin bir gonce-i ra'nâsıdır
- [030/10] Tıynet-i hâkindeki dil-cûy bûy-ı âşinâ
Milket-i bâğ-u bahârın hazret-i İsâ'sıdır
- [030/11] Habbezâ gül-zâr-ı pür-feyz-i temâşâ-yı garîb
Kim behişt-i heşt anın bir gûşe-i tenhâsıdır

- [030/12] Ana tenhâ gûşe ta'bîr etmek ey kilik-i sakîm
Hak bu kim gâyet hatânın zirve-i a'lâsıdır
- [030/13] Hiç tenhâ yer kalır mı ol celâlet-hânede
Kim cenâb-ı âsafın menzil-geh-ü me'vâsıdır
- [030/14] Öyle âsaf kim muhît-i çerh ile mahdûddur
Ol mesâfet kim sarây-ı câhının penhâsıdır
- [030/15] Âsaf-ı fermân-revâ kim heft ahter nüh felek
Gûşe-i ebrûsunun âvâre-i îmâsıdır
- [030/16] Mustafâ Pâşâ-yı Tevkî'i o gerdûn-pâye kim
Mâh-ı nev seng-i fesân-ı hancer-i tuğrâsıdır
- [030/17] Bahr-i zehhâr-ı mürüvvet kim kefi dür-pâşının
Her benânı neyl-i ifzâl-ü atâ mukyâsıdır
- [030/18] Yekke-tâz-ı arsa-i haşmet ki mihrin pençesi
Şâne-i yâl-ü düm-i rahş-ı cihân-peymâsıdır
- [030/19] Ana rif'at kâbiren an kâbirin mevsûldur
Nüh felek gûyâ misâl-i nisbet-i âbâsıdır
- [030/20] Hazret-i derr-ibn-i gays-ibni's-sahâb-ibni'l-bahir
Kim cenâb-ı âsafın menzil-geh-ü me'vâsıdır
- [030/21] Mâh hâcib mihr micmer-dâr keyvân pâs-bân
Cündü behrâm olmak el-hak elyak-u ahrâsıdır
- [030/22] N'eyleyim ammâ ki keyvânın buhul mâhın nifak
Âftâbın gamz mirrîhin sefeh evlâsıdır
- [030/23] Âsafâ âlî-cenâbâ Cem-şükûhâ dâverâ
Ey ki gerdûn kaddinin bir câme-i yektâsıdır

- [030/24] Maskat-ı re's-i himemdir dūdmân-ı devletin
Dergehın ehli-i kemâlin melce'-ü me'vâsıdır
- [030/25] Maşrık-ı ıkbâle fass-ı hâtemin bedr-i tamâm
Hancerin burc-ı celâlin gurre-i garrâsıdır
- [030/26] Ol cihân-ı mekrümetsin kim senin dest-ü dilin
Lûtf-u ihsân kâındır cūd-u himem deryâsıdır
- [030/27] Mekrümetsende nüvâziş sende himmet sendedir
Zâtın ifzâlin hemân dünyâ vü mâfihâsıdır
- [030/28] Şekl-i evvelde bu devlet bir delil-i muntazam
Re'y-i pür-nûrun anın külliyyet-i kübrâsıdır
- [030/29] Âsafâ çâker-nüvâzâ abd-i nâ-kâmın Nedîm
Gerçi kim nazm-ı kemâlin beyt-i müstesnâsıdır
- [030/30] Sekte-dâr olmak ve lîkin azl-i bî-hengâm ile
Rûzgâr-ı süfle-tab'ın vaz'-ı nâ-bercâsıdır
- [030/31] Lîk lûtfun şöyle mağrûr eylemiştir anı kim
Lekke-i meh zahm-ı dest-i redd-i istiğnâsıdır
- [030/32] Gittiğince perde-bîrûn oldu nâz-u nahveti
Milk-i ma'nî sanki hâs-ı hâme-i gûyâsıdır
- [030/33] Kilkinin da'vâsı tâ ol haddedir kim gûyiyâ
Sîne-i bircîs anın müsvedde-i inşâsıdır
- [030/34] Gayri sen ey hâme meşgûl ol duâ-yı devlete
Kim duâsı ehli-i tab'ın gâye-i kusvâsıdır
- [030/35] Tâ ki mi'mâr-ı hüner-pîrâ-yı feyz-i nâmiye
Kasr-ı lâ'lîn-i dil-ârâ-yı gülün bennâsıdır

[030/36] Kasr-ı câh-u haşmetin hem-vâre olsun ber-karâr
Kim sabâh-ı ıyd o kasrın perde-i dîbâsıdır

[030/37] Milk-i cûd olsun müsellemler kabza-i teshîrine
Zerre mihrin tâ zebûn-ı pençe-i kübrâsıdır

Defter-i Hâkânî emini Muhammed Efendi'nin kasrına

[031/01] Ey âlem-i misâlin seyyâh-ı hûş-yârı
Hiç kasr sûresinde gördün mü nev-bahârı

[031/02] Gel görmedinse seyret ammâ sakın gafletten
Tâbende gurre sanma ol cüft-i zer-nigârı

[031/03] Ebrûların zer-endûd etmiş arûs-ı feyzin
Meşşâta-i kemâlin kilik-i huçeste-kârı

[031/04] Bak ol zemîn-i hûb-u dil-cûy-u müşg-bûya
Seyret o sakf-ı pâk-i pür-nakş-u pür-nigârı

[031/05] Gûya edip tabîat gûy-ı zemîni tastîh
Tübbet aşâğı düşmüş Çin-ü Hutun yukarı

[031/06] Ol denlü sâhasında feyz-ü neşât var kim
Olsaydı ger zamânın âsâyiş-ü karârı

[031/07] Derdim ki gelmiş anda tarh-ı ikâmet etmiş
Cemşîd-i kâm-kârın eyyâm-ı hoş-güvârı

[031/08] Dîvâr-ı tâb-dârın zanneyleme munakkaş
Düşmüş behiştin ana aks-i şükûfe-zârı

[031/09] Oldu aceb aceb kim terkîb-i hulde kâbil
Biz böyle bilmez idik bu unsur-ı çihârı

- [031/10] Bir yana lâle-zârı keşt-i piyâle-i Cem
Bir yana gül-sitâmı kânın hazîne-dârı
- [031/11] Bir yana çeşme-sârı etmiş beyâna âgâz
Evsâf-ı tab'-ı sâf-ı vassâf-ı rûzgârı
- [031/12] OI hâce-i cihân kim zâtiyle oldu pür-zîb
Menşûr-ı izz-ü câhun unvân-ı iftihârı
- [031/13] Hem-nâm-ı Fahr-i âlem kim nâmı ile oldu
Mihrin felekte mensûh İncîl-i iştihârı
- [031/14] Gûyâ gelir utârid teslîs-i müşerîfe
Aldıkça geh benâna kîlk-i sühan-güzârı
- [031/15] OI kîlk-i ter-zebân kim güftârı bahşîş eyler
Dünyâyâ hûşe hûşe lü'lü'-i şâh-vârı
- [031/16] Tîrin zebân-şinâsı mahdûmu ûstâdı
Bircîs'in akl-u fikri hem-râzı müsteşârı
- [031/17] Hem-vâre tâ ki kasr-ı çerhin ola müzeyyen
Hışt-ı zer-i mihreden dîvâr-ı üstüvârı
- [031/18] Nazm-ı Nedîm gibi yümn-ü saâdet ile
Mısrâ'-ı bâbın ede dâim güşâde Bârî
- [031/19] Cârûbu zülf-i havrâ ferrâşı båd-ı cennet
Der-bânı izz-ü devlet ıkbâl perde-dârı

Şükâniyye

- [032/01] Ey himem-perver vezîr-i Cem-haşem
Vey bülend-ahter hıdv-i muhterem

- [032/02] Devletinde himmetin kadri bülend
Hidmetinde âsmânın kaddi ham
- [032/03] Rûzgâr-ı pîri kıldın nev-cüvân
Nâ-tüvân etmişken a'zâsın hirem
- [032/04] Âlemi bi'l-cümle terfih eyledin
Gitti dillerden bütün efkâr-ı hem
- [032/05] Şimdi hep halkın duâsı böyledir
Kim eyâ Hallâk-ı ervâh-u nesem
- [032/06] Eyle Sadr-ı a'zamı sen ber-karâr
Devletin te'yide makrûn eyle hem
- [032/07] Âsafâ sadrâ mekârim-perverâ
Ey vezîr-i a'zam-ı gerdûn-alem
- [032/08] Dergehindir melce'-i erbâb-ı câh
Hidmetindir mefhar-i ehl-i niam
- [032/09] Âstânındır bize ancak penâh
Senden olur cümleye cûd-u kerem
- [032/10] Re'fetindir mâye-i fevz-ü felâh
Himmetindir asl-ı eltâf-u himem
- [032/11] Lûtfuna mağrûr iken hâtır müdâm
Cûduna me'lûf iken dil dem-be-dem
- [032/12] Âhır ayda gelmemek mümkün değil
Tab'ına nâiblerin endûh-u gam
- [032/13] Hak taâlâ ömrün efzûn eyleyip
Görmeye tab'-ı şerîfin hiç elem

[032/14] Dâimâ mesrûr-u handân olasın
Şöyle kim mensî kala eyyâm-ı Cem

III. Ahmed'in binişi dolayısıyla

[033/01] Efendim dâimâ ikbâl-ü câhın pâ-y-dâr olsun
Değil ukâb-u âhû sana ankâlar şikâr olsun

[033/02] O rütbe şâh-bâz-ı himmetin evc üzre çüksin kim
Herâsından felekte nesr-i tâir bî-karâr olsun

[033/03] Künâmında yatup sen şîr-âsâ şark-u garb içre
Adûlar tilkilensin heybetinden hâr-u zâr olsun

[033/04] Nigâhın düştüğü yerlerde açılsın gül-i şâdî
Saâdetle hırâmân olduğun yer nev-bahâr olsun

[033/05] Binersen zevraka deryâda cûş etsin dür-ü gevher
Süvâr olursan esbe deşt-ü sahrâ lâle-zâr olsun

[033/06] Efendim hak budur kim devletinde âlem ettik pek
Neşât-u şevk-u şâdî böyle dâim bî-şümâr olsun

[033/07] Edip hem seyr-i deryâ geşt-i sahrâ hoş hevâlarla
Safâ kesbettin âlem re'fetinle kâm-kâr olsun

[033/08] Hele Allâha şükrolsun güzel sayd-ü şikâr oldu
Hemîşe bendenin böyle hulûsu âşikâr olsun

[033/09] Efendim hidmetinden cümleyi dür etmesin Bârf
Celâl-ü haşmetin ârâyış-i hîş-ü tebâr olsun

Dâmâd İbrâhim Paşa'ya

[034/01] Sadr-ı eyvâna ki ol sadr-ı cihân-bân geldi
Meclisin sînesine sanki hemân cân geldi

- [034/02] Mevc mevc olsa n'ola lücce gibi nûr-ı sürûr
Bezme ıkbâl ile ol mihr-i dirahşân geldi
- [034/03] Andelbânımı kıldı yine leb-rîz-i neşât
Gülerek devlet ile gül gibi handân geldi
- [034/04] Dîdeler muntazır-ı devlet-i dîdârı idi
Şükr kim ıyd veş ol âsaf-ı devrân geldi
- [034/05] Câme-i fasl-ı bahârânı alıp âriyetî
Dest-bûsuna o şekl ile zemistân geldi
- [034/06] Ya'nî kim öyle şitâ oldu ki gûyâ nevrûz
Geriye avdet edip bezme şitâbân geldi
- [034/07] Zeyn olup tâze şükûfeyle sarây-ı âlî
Hak bu kim hâtra eyyâm-ı bahârân geldi
- [034/08] Gül-sitân seyrine evvel gidilirdi ammâ
Şimdi ol debdebeyi seyre gülîstân geldi
- [034/09] İşidip makdem-i âlisini pûyân olarak
İzz-ü ıkbâl der-i devlete şâdân geldi
- [034/10] Rahşden kıldığı dem izz-ü saâdetle nüzûl
Dâmenin tutmak için haşmet-ü unvân geldi
- [034/11] Hak taâlâ kıla ıkbâlini efzûn ki anın
Devlete himmeti ile ser-ü sâmân geldi

III. Ahmed'in şehzâdeleri vasfında kasîde

- [035/01] Mes'ûd ola ıydin eyâ şâhenşeh-i gerdûn-haşem
Dergâhın olsun dâimâ şâhân-ı dehre mültesem

- [035/02] Her sâatin olsun saîd ıkbâl-ü iclâlin medîd
Her bir günün eyyâm-ı ıyd her bir demin ferhunde-dem
- [035/03] Ey husrev-i gâtî-sitân nâmın da Ahmed'dir iyân
Devrinde oldu bî-gümân şer'-i Muhammed muhterem
- [035/04] Adlin ile âlem dola milk-ü milel revnak bula
Encüm gibi tâbân ola nâmınla ruhsâr-ı direm
- [035/05] Mutrıbların her rûz-u şeb kılsınlar âheng-i tarab
Ammâ usûli feth-u zarb olsun makâmı hem Acem
- [035/06] Sensin o sultân-ı cihân rahşân önünde her zamân
Mânend-i peyk olur devân İskender-ü Dârâ vu Cem
- [035/07] Lûtf-u mekârim hem-demin ıkbâl-ü şevket mahremin
Devrinde oldu âlemin her gûşesi bâğ-ı İrem
- [035/08] Sıdk ile kârın dâimâ dergâh-ı Hakk'a ilticâ
Pes ol cenâb-ı kibriyâ elbet eder lûtf-u kerem
- [035/09] Bu müjde-i feth-u zafer bir kaç gün eğlendiyse ger
Hiç vermesin ey şîr-i ner tab'-ı hümâyûna elem
- [035/10] Ey şehriyâr-ı bâ vekâr bu nükte hud pek âşikâr
Cüz'î çekilse intizâr hûb anlanır kadr-i niam
- [035/11] Nâz etmese bir dil-rübâ bî-kadr olur hüsn-ü behâ
Mey eylemez hâtır ana bî-lezzet olur vaslı hem
- [035/12] Kışver ki bir mahbûbdur vaslı anın matlûbdur
Nâz etse dahı hûbdur vuslat mukarrerdir ne gam
- [035/13] Zâtın cihânın zîveri kân-ı mekârim perveri
Ol kânın olmuş gevheri şeh-zâdegân-ı pür-haşem

- [035/14] Sultân Süleymân-ı cihân izz-ü şerefle kâm-rân
Nev-nahl-i bâğ-ı izz-ü şân gül-gonce-i nahl-i himem
- [035/15] Şekl-ü şemâilde hemân gûyâ pederdir bî-gümân
Ol sâni-i sâhib-kırân ol beççe-i şîri ücem
- [035/16] Bârfi haterden saklasın yavuz nazardan saklasın
Dâim kederden saklasın kılsın tebessüm dem-be-dem
- [035/17] Sultân Muhammed'dir biri gûyâ melektir peykeri
Ol taht-u tâcın zîveri ol dürr-i yektâ-yı kerem
- [035/18] Zât-ı güzînin seyreden vech-i metînin seyreden
Nûr-ı cebînin seyreden Mehdî deyü eyler kasem
- [035/19] Mânend-i mihr-i tâb-dâr devletle bulsun iştihâr
Haşmetle olsun ber-karâr izzetle olsun muhterem
- [035/20] Şeh-zâde Sultân Mustafâ gül-gonce-i bâğ-ı ulâ
Hâmem olur bülbül-nevâ evsâfın ettikçe rakam
- [035/21] Ol gevher-i pür-tâb-u fer kim rûyuna etse nazar
Şerm ile ruhsâr-ı kamer gül-gûn olur hemçün bakam
- [035/22] Devletle olup kâm-bîn izz-ü saâdetle karîn
Olsun hatâlardan emîn mânend-i âhû-yı harem
- [035/23] Mâh-ı nev-i ıyd-i saîd nev-nahl-i gül-zâr-ı ümîd
Ya'nî ki Sultân Bâyezîd ârâyiş-i hayl-ü haşem
- [035/24] Fass-ı nigîn-i saltanat nûr-ı cebîn-i ma'delet
Hurşîd-i âlî-menzilet şeh-zâde-i nîkû-şiyem
- [035/25] Dâim ferâğ-ı bâl ile handân olup ıkbâl ile
Cemşîd veş iclâl ede cihânda ayş-u dem

- [035/26] Sultân No'mân-ı cihân şeh-zâde-i vâlâ-mekân
Hurşîd ile hem-âşiyân mâh-ı münevverle behem
- [035/27] İkbâl-ü şevket dâyesi izz-ü saâdet vâyesi
Mecd-ü şeref pîrâyesi nâzende âhû-yı harem
- [035/28] İclâl-ü devletle müdâm olsun karîn-i nâm-u kâm
Mânende-i bedr-i tamâm olsun şerefle muhterem
- [035/29] Dâmâd-ı vâlâ-menkabet destûr-ı Rastû-menzilet
Ya'nî vekîl-i saltanat ol dâver-i vâlâ himem
- [035/30] Hem-nâm-ı nîkû-yı Halîl sadr-ı kerem-kâr-ı celîl
Pîrâye-i zîkr-i cemîl ârâyiş-i seyf-ü kalem
- [035/31] Ol şâh-ı İskender-gulâm olup saâdetle be-kâm
Olsun rızâsında müdâm ol sadr-ı Eflâtun-şiyem
- [035/32] İkbâl-ü şevket pâydâr iclâl-ü haşmet ber-karâr
Bünyân-ı devlet üstüvâr iclâli efzûn dem-be-dem
- [035/33] İkbâl-ü izz-ü i'tilâ olsun çü gülşen pür-nemâ
Anda çü bülbül dâimâ kîlk-i Nedîm etsin ne gam

III. Ahmed'in İbrahim Paşa'nın sarayına gelişi dolayısıyla

- [036/01] Hey ne şâdîdir ki dil bâğın gülistân eyledi
Tab'ı mânend-i gül-i şâd-âb handân eyledi
- [036/02] Hey ne şevk-ı dil-güşâdır kim kemâl-i feyz ile
Bu şitâ eyyâmını fasl-ı bahârân eyledi
- [036/03] Habbezâ hurrem bahâr-ı zevk-u şâdî vü tarab
Kim bu helvâ bezmini reşk-i çerâğân eyledi

- [036/04] Habbezâ şâdî ki bu rûz-ı tarabla sünbülü
Zülf-i anber-rûz-i cânân ile yeksân eyledi
- [036/05] Böyle bir rûz-ı saîdîn mislini az gördü çerh
Gerçi kim çoktan zemîn üstünde cevân eyledi
- [036/06] Az erişti hak budur kim böyle nûrânî şebe
Gerçi kim gerdûn hezârân mâhı tâbân eyledi
- [036/07] Böyle bir vakt-i mübârektir bu kim bu sâlde
Hak anı eyyâm-ı ıyd âsâ nümâyân eyledi
- [036/08] Böyle bir rûz-ı hümâyûndur kim ıkbâlî anı
Nûr-bahş-ı cebhe-i mihr-i dirahşân eyledi
- [036/09] Âftâb âmâde-i tahvîl iken döndü geri
Şehriyâr andan mukaddem azm-ı cevân eyledi
- [036/10] Ya'nî ıkbâl-ü saâdetle vezîr-i a'zamın
Sohbet-i helvâsına teşrîfîn erzân eyledi
- [036/11] Şehriyâr-ı bahr-ü ber fermân-revâ-yi şark-u garb
Kim yedi ıklîme dek hükmün nigeş-bân eyledi
- [036/12] Hak taâlâ zât-ı âlî-şânın edip intihâb
Çün Sikender heft ıklîm içre sultân eyledi
- [036/13] Sürre-i Bathâ'dan ol dem kim doğup mihr-i kemâl
Kâinâtı garka-i envâr-ı îmân eyledi
- [036/14] Vâkıf olduk cümlemin ahvâline bildik ki Hak
Vüs'at-i mülkü rehîn-i Âl-i Osmân eyledi
- [036/15] Hak bu kim ancak bu rütbe imtidâd-ı vüs'ati
Bu hümâyûn devlet-i ulyâya ihsân eyledi

- [036/16] Devlet-i ulyâda üç hâlet ki vardır anları
Hak fakat bir fırka-i vâlâya erzân eyledi
- [036/17] Biri istiklâl ü biri mülk ü biri imtidâd
Bu üçü bu devleti mümtâz-ı akrân eyledi
- [036/18] Âl-i Abbâs-u Ümeyye öyledir kim her birin
Berk-ı bîd âsâ rakîbân bîmi lerzân eyledi
- [036/19] Âl-i Sâsân-u Keyân'la anlara emsâl olan
Bir nice devlet ki milke tarh-ı bünyân eyledi
- [036/20] Müstakıl olmadı kimi kiminin vakti kalîl
Kimisi âzâdelikten sarf-ı sâmân eyledi
- [036/21] Gerçi Cengîziyye haylî memleket zabtetti lîk
Anları az demde Hak makrûn-ı hızlân eyledi
- [036/22] Hâsılı hakk-ı sühan budur ki devlet denmeğe
Hak hemân bu devlet-i ulyâyı şâyân eyledi
- [036/23] Bâ husûs kim içlerinde asrımız şâhensehin
Husrev-i Rûm-u Arab hâkân-ı İrân eyledi
- [036/24] Memleketler kıldı ihsân ana kim her birinin
Hasreti çok şehleri nâlân-ü giryân eyledi
- [036/25] Mülk-i Pürîstân-ü Gürcîstân-ü Âzerbâycan
Her biri sad şehriyârı sâhib-i şân eyledi
- [036/26] Şîrvân-ü Erdebîl ü dahı İrân-u Irâk
Dehr her birini taht-ı şehriyârân eyledi
- [036/27] Şimdi ammâ cümlesin baht-ı saâdet cem'edip
Hutbe-i Sultân Ahmed ile şâdân eyledi

- [036/28] Her birin zabtettirip bir bendesine anları
Mâye-i tedmîr-i ehl-i rafz-u tuğyân eyledi
- [036/29] Ol şehi Bârî kılıp hurşîd-i evc-i ma'delet
Heft evlâdın çü keft ahter fûrûzân eyledi
- [036/30] Sadr-ı a'zamla kılıp te'yîd izz-ü şevketin
Anı milk-ü millete ta'vîz-i bâ cân eyledi
- [036/31] Dîn-ü devlet hidmetinde bezl edip makdûrunu
Hâne-i destûru teşrîfin bahârân eyledi
- [036/32] Pâdşâhım Hak Teâlâ haşmetin kılısın füzun
Hâne-i destûru teşrîfin bahârân eyledi
- [036/33] Her ne rütbe iftihâr eylerse lâyıktır ki baht
Sen gibi bir şehriyârı ana mihmân eyledi
- [036/34] Meclis-i helvâsına teşrîf edip ıkbâl ile
Lûtfun anın şem'-i ümmîdin drahşân eyledi
- [036/35] Böyle bir şebdir bu kim te'sîr-i yümn-ü behceti
Şevk ile böyle Nedîm'i menkabet-hân eyledi
- [036/36] Şem'a karşı kilki nazm-ı tâzeye bünyâd urup
Nagmesin reşk-i nevâ-yı andelbân eyledi
- [036/37] Dâimâ böyle efendim şevk-u şâdîlerle ol
Nazmı bu sözle kalem makrûn-ı pâyân eyledi

III. Ahmed'in tuğrâsını medih

- [037/01] Zihî pâkîze tuğrâ-yı hümayûn-ı mülûkâne
Ki vâcib mücebince âmil olmak cümle şâhâne

- [037/02] Zihî vâlâ hümâ-yı evc-pervâz-ı celâlet kim
Düşer bâl açtığına sâyesi İrân-u Tûrân'e
- [037/03] Zihî sîmurg-ı zerrîn-pençe-i kâf-ı mehâbet kim
Gelir hemçün piristü heybetinden lerze hâkâne
- [037/04] O perçem zülfeler kim dönmüş anın pîş-gâhında
Ser-i Kisrî ham-ı çevgâna düşmüş gûy-ı galtâne
- [037/05] Ya ol âlî sütûnlar kim anın her birisi gûyâ
Birer vâlâ alemdir leşker-i te'yîd-i Sübhâne
- [037/06] O dil-keş beyzâyı arzetseler tâvûs-ı kudsîye
Gelirdi sad meserret ile etrâfında cevlâne
- [037/07] O hancer şeklini göstereceler Sührâb'a başlardı
Amân şevketlü hünkârım deyü feryâd-ü efgâne
- [037/08] Değil tuğrâ bu bir sâhib-kırân-ı mîlk-i satvettir
Ki cây etmiş miyân-bendin iki şemsîr-i bürrâne
- [037/09] Te'âlallâh ne tavr-ı hûb-u şekl-i dil-güşâdır bu
Ki her bir şîvesi hayret verir baktukça insâne
- [037/10] Nedir bu resm-i hâsü'l-hâs kim hiç olmadı manzûr
Nazîri dîde-i müşkil-pesend-i ehl-i irfâne
- [037/11] Bu gûne bir hüner arzeylemiş sultân-ı âlî-şân
Cihânda var sanır var ise gelsin işte meydâne
- [037/12] Cenâb-ı hazret-i Sultân Ahmed Hân-ı sâlis kim
Olur ser-pençe-i hurşîd yâl-i esbine şâne
- [037/13] Şehenşâh-ı cihân-ârâ ki tâc-u tahtı yanında
Serîr-i husrev-ü taht-ı Ferîdun köhne efsâne

- [037/14] Bu tuğrâsı olaydı İrec'in bâzûsuna ta'vîz
Elinden hancerin Tû'run alıp atardı yâbâne
- [037/15] Eğer İsfendiyâr etmiş olaydı hâk-i pâyın kûhl
Ururdu dest-i red müjgâmı tîr-i pûr-ı Destân'e
- [037/16] Ser-i râha ederdi çihresin güsterde çün hurşîd
Düçâr olsa Minûçihir ol şehensâh-ı cihân-bâne
- [037/17] Anın hattına lâyıktır demek hatt-ı şerîf ancak
Mecâzen derler idi anı evvel hatt-ı şâhâne
- [037/18] Sülûs olmuş müyesser Şeyh'e ancak sonra anmâ kim
Anın sülûsânın ihsân kıldı Hak Sultân-ı zî-şâne
- [037/19] Ki bir âlî murakka' yazdı kim ger bulsa hattâtân
Midâd-i müşg-bûyun kûhl ederler dîde-i cân
- [037/20] Anın bir harf-i âlî-şânına olmaz bahâ ancak
Eğer îrâd-ı hind'i katsalar mahsûl-i İrân'a
- [037/21] Ele aldıkça kilik-i anber-efşân-ı hümâyûnun
Döner ser-safha gûyâ nev-bahâr ermiş gülistâne
- [037/22] Eğer zer hall ile çün şem' kilki bir elif çekse
Döner rûh-ı Dede üstünde anın hemçü pervâne
- [037/23] O şehtir kim cihânın şehleri bâb-ı refîinde
Ederler çün gedâ arz-ı niyâz-ü acz der-bâne
- [037/24] Eğer kim müceb-i fermânı ile âmil olmazsa
Ferîdun ise de tahtından eyler çerh bigâne
- [037/25] Murâdı hükm-i şer'-i Ahmed'i tatbîka saîdir
Pes anın ittibâi farzdır hep ehl-i îmâne

- [037/26] Cenâb-ı Hakk'a sıdk-ı kalbinin âsârıdır ancak
Ki kahretmektedir a'dâyı seyf-i kahramânâne
- [037/27] Çekip tığ-ı cihâdı hamdü lillâh kıldı efgende
Adûnun tenlerin hâk-i siyâha serlerin kâne
- [037/28] Edip islâmiyân mülkünde adl âyînini icrâ
Yeniden verdi revnak hânedân-ı Âl-i Osmân'e
- [037/29] Sitanbul'u kılıp envâ'-ı şer-âyîn ile tezyîn
Meserretler ile döndürdü her sükun gülistâne
- [037/30] Eder Îrân-zemîni tâ hudûd-ı Belh'a dek teshîr
Eğer bir kerre ruhsat verse tığ-ı tîz-i uryâne
- [037/31] Alıp Îrân-zemîni kabza-i teshîrine hâlâ
Ferîdun gibi oldu şehriyâr Îrân-u Tûrân'e
- [037/32] Nihâvend-ü Irâk âhengi oldu bâis-i şâdî
Bu günden sonra nevbet geldi bir fasl-ı Sıfâhân'e
- [037/33] Kılar tâ sâhil-i Ceyhûn'a dek eknâfı gark-ı hûn
Eğer fermân ederse satveti şîrân-ı meydâne
- [037/34] İtâat etmeden gayri
Hemân aklı var ise tavk kılsın gerden-i cânê
- [037/35] Ne gûne kâra âgâz etse avn-i Hak'la mümkindir
Hemân azmeylesin ikbâl ile her yana merdâne
- [037/36] Bu gûne kuvvet-i tâli'ki var anda baîd olmaz
Felek ta'lîk ederse na'l-i esbin gûş-ı hâkâne
- [037/37] Nedîmâ destini gayri duâya eyle âmâde
Ne mümkün ermek ol şâhenşehin evsâfı pâyâne

[037/38] Hemân Hak dâimâ ol şehriyârı eyleyip mansûr
Ede a'dâsımı üftâde dâim çâh-ı hızlâne

[037/39] Olup nâm-ı şerîfiyle müzeyyen sikke vü hutbe
Vere tuğrâsı ârâyış berât-ı izzet-ü şâne

Noksan bir kasîde

[038/01] Ya'nî Sultân-ı felek-mertebe Hân Ahmed kim
Çerh mechûlünü re'yinden eder isti'lâm

[038/02] Âleme gelmedi hiç zât-ı hümâyûnu gibi
Ma'rifet kadri bilir böyle şeh-i zî-in'âm

[038/03] Dâimâ âdetidir dîn-i mübini i'zâz
Her zamân pîşesidir şer'-i metîni ikrâm

[038/04] Saydeder beççe-i sîmurg-ı celâl-ü câhı
Tûğunun mâhçesi bî-meded-i dâne-i dâm

[038/05] Gül-sitân olsa sehâb-ı kereminden sîr-âb
Çemen-i ter bitirir havzdaki ferş-i ruhâm

[038/06] Âsmân olsa lehîb-i sühanından pür-tâb
Âb olur damlar idi âhen-i tîğ-ı Behrâm

[038/07] Kuvvet-i kâhire-i hıfzı mühim-sâz olsa
Çihre-i duht-ı rezin olur idi perdesi câm

[038/08] Zîver-i hutbesine ancak olurdu lâyık
Olsa bir minber-i nüh-pâye eğer nüh ecrâm

[038/09] Revnak-ı sikkesine ancak olurdu şâyân
Leke-dâr olmamış olsaydı eğer bedr-i tamâm

- [038/10] Mehçe-i tûğuna mütimkin idi teşbîh etmek
Ârız olmasa gehî cebhe-i hurşîde gamâm
- [038/11] Raş-ı iclâline kâbil idi tanzîm etmek
Şîr-i gerdûnda eğer olsa idi zeyn-ü licâm
- [038/12] Şehriyârâ sen o sultân-ı muazzamsın kim
Fahreder bûs-ı rikâbınla senin Rüstem-ü Sâm
- [038/13] Sensin ol şeh ki Sikender der-i iclâlinde
Kabiliyyetlice bir hizmete şâyeste gulâm
- [038/14] Sensin ol nükte-i lâfz-ı kerem-i ma'nî kim
Sana bezminde Felâtun edemez redd-i kelâm
- [038/15] Sıdk-ı niyyetle duâmız budur Allâh alîm
Her dem-ü her nefes-ü her seher-ü her akşam
- [038/16] Câvidân arsa-i haşmette tek-ü tâz edesin
Şöyle kim gûy ola çevgânına çerh-i hud-kâm
- [038/17] Baht pâyende vü ıkbâl-ü saâdet câvîd
Düşmân efgende felek bende vü hurşîd gulâm

KİT'ALAR VE TARİHLER

İbrahim Paşa Kütüb-hânesine Hâfız-ı kütüb tayini dolayısıyla şükraniye

- [039/01] Ey kudsiyân amân bana imdâd vaktidir
Bir hayret aldı nâtıkamın tâb-u tâkatin
- [039/02] Billâh kâk-i şûhuma imdâd edin biraz
Vasfeyleyim efendimin ihsân-ü himmetin
- [039/03] Lûtfun ne gûne vasfedeyim ben ne söyleyim
Bilmem nice edâ edeyim şük-ü ni'metin
- [039/04] İhsân edip kerem buyurup himmet eyleyip
Lûtf etti bendesine kütüb-hâne hidmetin
- [039/05] Ol hidmet-i celîlin efendim Hudâ bilir
Çoktan çekerti hâtır-ı âzâde hasretin
- [039/06] Fikri hemîşe bu idi kim cümle sarfede
İlm-i şerîf hidmetine kâbiliyyetin
- [039/07] Ammâ kitâbsız nice mümkün deyü müdâm
Derd ile çâk ederdi girîbân-ı mihnetin
- [039/08] Yanlış bir iki cüz'-i perâkende cem' edip
Anlarla eyler idi ızâat tabîatin
- [039/09] Girmede pâk nüsha ele âriyet dahı
Her kes bilir kitâbının elbette kıymetin
- [039/10] Allâh bilir ki etmiş idim hâk-i pâyine
Bir iki def'a arz-ı merâm etme niyyetin
- [039/11] Lâkin yine teeddüb ederdim ki denmeye
Küstâh imiş Nedîm ki artırdı sıkletin

- [039/12] Vaktâ ki erdi gûşuma bu müjde eyledim
İmzâ efendimin keremin hem kerâmetin
- [039/13] Ma'lûmun olsun imdi efendim ki bendene
Lûtfun mürüvvetin keremin buldu gâyetin
- [039/14] Oldu zülâl-i mekrümetin bana rûh-bahş
Lûtfunda buldum âb-ı hayâtın halâvetin
- [039/15] Benden Nedîm bir güher-i kem-revâc idi
Artardı i'tibârın anın kadr-ü kıymetin
- [039/16] Çün öyle bir defneye kıldın anı emîn
Seyreyle gayri tâb-u tûvân-ı tabîatin
- [039/17] Allâh nahl-i devletini ber-karâr edip
Dünyâdan eksik etmeye zill-i himâyetin
- [039/18] Zât-ı şerîfin eyleye efzûn ile'l-ebed
Sadr-ı vezâretin şerefî zîb-ü zînetin
- [039/19] Hurşîd-i zâtın eyleye reşk-i felek müdâm
Dîvân-hâne-i şerefî sadr-ı rifâtin

Selsebîl için

- [040/01] Nice reşk-i behişt oldu demez âdem gel insâf et
Nazar kıl Selsebîl-i safâ bak kasr-ı dil-ârâya
Revâdır âb-ı cân-bahşine dense çeşme-i Tesnîm
Ki oldu mâ sadak Aynen tüsemâm selsebîlâ ya

Kuru gözağrısından şikâyet

- [041/01] Hıdîvâ âsafâ Hâtem-nihâdâ serverâ sadrâ
Ki zâtın gibi âsaf bir dahı gelmez bu dünyâya

- [041/02] Mürüvvet kânisin sâhib-keremsin dâd-perversin
Kulak tut bir nefes feryâd-ü efgân-ı Nedîmâye
- [041/03] Benim bir düşmenim vardır ki elbet yılda bir kerre
Gelip eyler hezârân cevır cân-ı nâ-şekîbâye
- [041/04] Ne verdi alamaz bilmem o kâfir-mâcerâ benden
Ki habs ile eder âzâr tab'-ı nâ-tüvânâye
- [041/05] Temâşâ-yı cemâl-i yâra mâni' olduğu dursun
Komaz rû-mâle ruhsat hâk-i dergâh-ı muallâye
- [041/06] Yine geldi bu dem kıldı efendimden beni mehcûr
Elinden çektiğim derd-ü meşakkat sığmaz imlâye
- [041/07] Karîrü'l-ayn ede dâim seni Allâh sultânım
Gamından görmeye sihhat yüzün hasm-ı fûrû-mâye
- [041/08] Fütûhât ile mesrûr eyleyip kalbin cenâb-ı Hak
Çerâğân'dan hemân nakledesin seyr-i donanmâye
- [041/09] Hudâvendâ remed dedikleri zâlimdir ol düşmen
Sığındım bir dahı görmekten anı Hak Teâlâye
- [041/10] Zamân-ı devletinde sürdüğüm zevk-u safânın hep
Alır benden hisâbın bir bir ol hasm-ı sitem-mâye
- [041/11] Hele el-hamdü lillâh kurtulup dest-i cefâsından
Kaçıp geldim efendim dergeh-i adlinde şekvâye
- [041/12] Beni mesrûr-u handân eyle bir dem iltifâtınla
Ki çok ağlattı mihnet ey hıdv-i âsmân-pâye
- [041/13] Mekârim-perverâ çünkim remed def' oldu aynımndan
N'ola Târîh-i Aynî ile gelsem bâb-ı vâlâye

[041/14] Budur Hak'tan ümîdim çünkü sürdüm hâk-i pâye yüz
Şifâ-yı mahzûr lûtfen Nedîm-i zâr-ü şeydâye

Şevk-âbâd hakkında

[042/01] Habbezâ cilve-gâh-ı nev-bünyâd
Habbezâ habbezâ mübârek bâd

[042/02] Her hıyâbânı müft-i ayş-u tarab
Her bün-i nahli nakd-i vakt-i murâd

[042/03] Reşk-i feyz-i nesîm-i sâfından
Ferruh-âbâd-ı Isfahân ber-bâd

[042/04] Cûy-ı Şîr ile âbı hem-şîre
Hâki hâk-i behişt ile hem-zâd

[042/05] Himmet-i âsaf-ı kerem-ver ile
Oldu hakkâ bu cây Şevk-âbâd

[043/01] Lâht-i ciğer mi kaldı dil-i hûn-giriftede
Zahm-âşinâ-yi hancer-i ser-tûzin olmadık
N'ittikse eyledik senin ey çerh-i dûn senin
Minnet gedâ-yı sâgar-ı nâ-çîzin olmadık
Bir kez şu arsa-gehte dirîğ ey levend şûh
Pâ-mâl-i eblak-ı haşer-engîzin olmadık

[044/01] Ne câre almış ezel mekteb-i sebâtı dili
Veren bu hâssa-i hüsnü dil-sitânımıza
Ne derd ise çekelim kavs-ı ebruvânını lîk
Cefâ-yı nâvek-i müjgânı geçti cânımıza

[045/01] Niçün bu gûne muhâlif cevâb söylersin
Sana kerem sorarım sen itâb söylersin

Nedir lebinde bu terlik bu tatlılık gûyâ
Şeker tebessüm edersin gül-âb söylersin

[046/01] Biz ol harâb-ı elestiz ki hemçü tevbe-i rind
Şikestelik yaraşır destde sefâlimize
Tefe'ül etmiş idik şeb hayâl-i hattınla
Sevâd-ı âyet-i Ve'l-leyl geldi fâlimize

[047/01] Hamâme veş harem-i kûyunu tavâfta dil
Dırığ bizden o âhû-nigeh remîde henûz
Gunûde çeşmi yine bîm-i gamze sabr-şiken
Cihân kırılmada şemşîr nâ-keşîde henûz

[048/01] Ey gönül sahn-ı çemende leb-i deryâ faslın
Bir sanemle edegör kâm alasin dünyâdan
Yoksa bir dişleri dür kâmeti serv olmayıcak
Ne biter sahn-ı çemenden ne çıkar deryâdan

[049/01] Ey gönül duht-ı rezi almak ise maksûdun
Hele bir kerre de var hâne-i hammârda gör
Tâze şâh üzre açılmış gülü seyrettin ise
Bir de gel câmu hele dest-i kadeh-kârda gör

[050/01] Zulmetti hayf tıfl-ı dile dâye-i felek
Ol bed-mihirden almadılar dâdımız bizim
Çıkmaz hayâli dîdeden ol mest-i işvenin
Mînâda neş'e buldu perî-zâdımız bizim

[051/01] Dil fikr-i lebin cânda nihân eylemek ister
Cânım darılıp âh-u figân eylemek ister
Işk odu yakıp sînede bir şem'-i fûrûzân
Esrâr-ı dili halka iyân eylemek ister

[052/01] Dâğ-ı reşk etti beni gayre nigâh-ı hışm edip
Bül-aceb sihr etti çeşmin şîve-i âzârda

Mihrin eyler pençesin pejmürde her müjgânımız
Şîr-çeşm olsak temâşâ-yı cemâl-i yârda

[053/01] Tıfl iken dahı fûrûğ-ı hüsnü şehri-âşûb olup
Yaktı kundaktan o âfet âlemi âteşlere
Şîr-mest-i ışka olmaz vâye sad rıtl-ı girân
N'eylesin bir cür'a-i nâ-çîz deryâ-keşlere

[054/01] Şâh-ı gül teşbîh ederdim sana ısbât eyledin
Nev-bahâr ardınca geldin sâgar-ı sahbâ tutup
Gördüm ol âhû-nigâh ardınca ser-gerdân gönül
Gird-i bâd âsâ giderdi dâmen-i sahrâ tutup

[055/01] Nerm-ten dil-berlerin âzârı da şîrîn olur
Lezzetin telh eylemez çîn-i cebîn pâlüdenin
Gör leb-i lâ'l-ü dür-i dendânın olmaz mı aceb
Jâle-hîz olmak derûnu gonce-i neşgûdenin
Olmasın gâfil zûkâmında dimâğ-ı nahveti
Sâye-perverd-i gül-i bâlin olan âsûdenin

[056/01] Mâil oldum bir siyeh-çerde cüvân-ı şeb-reve
Tâk-ı ebrûsun görenler benzetir mâh-ı neve
İltifât-ı yâra magrûr olma dil verme Nedîm
Gör ne kanlar yutturur ol meh hele bir kez seve

[057/01] Değilmiş kasdı hancer çekmek ol ser-mest-i tannâzın
Hemen âgûş açıp zerrîn kemer göstermek istermiş
Tebessümle nigâhından hayâl ettim senin zâlim
Bize lâ'l-i şeker-bârın güher göstermek istermiş

[058/01] Sarây-ı şehriyârî bir aceb bâğ-ı meserrettir
Kurulmuştur esâsı izz-ü câh-ı ifihâr üzre
O bâğın her dirahı meyve-dâr-ı izz-ü devlettir
Atarlar taşı elbette dirahı meyve-dâr üzre

- [059/01] Sâkî duracak zamân değildir
Fevt etmiyelim dem-i şebâbı
Bir hâlete koy beni ki olsun
Dûşumdaki sof dahı şarâbî
- [060/01] Sürîn üstüdedir dikdik gibi şimdi kemerler hep
Miyân-ı dil-berânda bir yeni çıktı kıyâfet var
- [060/02] Cihân-ı bend eder sana o perçem gayri n'eylersin
Yürü ey serv-i âzâdım yürü başında devlet var
- [060/03] Unutturdu bana serv-i revânı dün gülistânda
Efendim bir uzun boylu yeşil atlaslı âfet var
- [060/04] Henûz on ikiden on üç gün eksik yaşı ammâ kim
Ayın on dördünü yâd ettirir bir mâh-tal'at var

TARİHLER

Sabîhâ Çelebi'ye sakal tarihi

[061/01] Beytû'l-gazel-i işve Sabîha Çelebî kim
Her cünbişi hem-hâlet-i eş'âr-ı sabîha

[061/02] Baktıkça olur tûtf-i eşkeste-zebân lâl
Ol lâ'l-i nemek-rîze o güftâr-ı melîha

[061/03] Gül-benk-i izârında biten sebze-i hattın
Târîhini cüyende iken kilik-ü karîha

[061/04] Bu mısra'-ı garrâyı Nedîmâ'dan işittik:
Nûr âyetini yazdılar o vech-i sabîha

İbrahim Paşa'nın Kaim-makam oluşuna

[062/01] Bihamdillâh yine bir gerdişinden sâkî-i dehrin
Hilâl-i câm-ı âmâl-i cihân bedr-i tamâm oldu

[062/02] Bihamdillâh yine bir cünbişinden kilik-i takdîrin
Dehân-ı dâl-i devlet gonce veş pür-ibtisâm oldu

[062/03] Neşât-u şâdmânîden cihânın kâse-i nûnu
Misâl-i câm-ı mey leb-ber leb-i sahbâ-yı kâm oldu

[062/04] Dil-i sengîni çerh-i geç-nihâd-ü kîne-mu'tâdın
Bu dem seng-i fesân-ı hancer-i mîm-î nizâm oldu

[062/05] Olup âmâde-i islâh kâr-ı derhem-i âlem
Umûr-ı dîn-ü devlet müstaid-i intizâm oldu

[062/06] N'ola şimdi salâh ümmîdin etsem kâr-ı âlemden
Ki bir dergâh-ı âlî-şân melâz-ı hâs-u âm oldu

- [062/07] N'ola âsân desem azmeylemek ser-menzil-i kâma
Ki bir zât-ı kerîme eblak-ı ecrâm râm oldu
- [062/08] Cihân-sadr-ı muallâ-kadr İbrâhîm Pâşâ kim
Süreyyâ edhem-i ikbâline zerrîn ligâm oldu
- [062/09] Vezîr-i muhteşem kim enderûn-ı hâsına hurşîd
Mezerkeş câmeli altın kühleli bir gulâm oldu
- [062/10] Tırâz-ı sadr-ı haşmet zîver-i dîvân-ı devlet kim
Leb-i ikbâl dergâhında vakf-ı iltisâm oldu
- [062/11] Hıdıv-i âsmân-pâye cihân-bân-ı müeyyed kim
Rikâbı âftâb-ı burc-ı izz-ü ihtişâm oldu
- [062/12] Şehenşâh-ı cihânın mîr iken ıstabl-ı hâsında
Rikâbından çıkıp üç tuğ ile kâim-makâm oldu
- [062/13] Zihî ikbâl-i şâhî iltifât-ı pâdşâhî kim
Zuhûrundan serâ-ser halk-ı âlem şâd-kâm oldu
- [062/14] Nice şâd olmasınlar kim bu ikbâl-i dil-ârânın
Misâl-i ebr-i nîsân lûtfu şâmil feyzi âm oldu
- [062/15] Ki böyle bir tabîb-i hâzıkın te'sîr-i tedbîri
Nice zahm-ı derûna kâr-sâz-ı iltiyâm oldu
- [062/16] Cihânda böyle bir ıyd olmadı çok sâl-ü meh geçti
Felekte böyle bir gün doğmadı çok subh-u şâm oldu
- [062/17] Budur ümmîdimiz kim düşmenin bünyân-ı sâ mânı
Bu günden sonra bî-şek rahne-yâb-ı inhizâm oldu
- [062/18] Budur me'mûlümüz kim ba'd-ezîn mahtûba-i nusrat
Edip te'hîri terk âmâde-i keşf-i lisâm oldu

- [062/19] Refîk etsin Hudâ tevfikını hem-vâre hakkâ kim
Duâ-yı devleti farz-ı berârâ-yı enâm oldu
- [062/20] Şeh-i âlem-penâhın da ola ıkbâli rûz-efzûn
Ki ol sadr-ı güzîne mâye-bahş-ı ihtirâm oldu
- [062/21] Bu beyti gûş kıldım bir kemîne çâkerinden kim
Bu nasb-ı dil-keşe her musrâ'ı târfh-i tâm oldu:
- [062/22] Verip meydânın İbrâhîm Pâşâ edhem-i azmin
Rikâba yümn-i câh-u şân ile kâim-makâm oldu

İsmail Efendi'nin Müftü oluşuna

- [063/01] Rükni-i bâlâ-hâne-i devlet imâd-i saltanat
Dest-gâh-ı milk-ü millet kuvvet-i bâzû-yı dîn
- [063/02] Vâzi'u'l-asl-ı kerem sadru's-sudûr-ı muhterem
Mesned-ârâ-yı himem pîrâye-i dîn-i mübîn
- [063/03] Nakd-i vakt-i ilm-ü irfân kâr-bîn-ü kâr-dân
Hürz-i cân-ı fazl-u itkân kurretü'l-ayn-ı yakîn
- [063/04] Ya'nî Bû-İshak İsmâîl Efendi kim eder
Sâha-i dergâhına İbnü'z-Zekâ vaz'-ı cebîn
- [063/05] Hazret-i Mevle-i mevâlf kim ulüvv-i şân ile
Oldu zâl-i çerhe mâlik lîk bâ mülk-i yemîn
- [063/06] Mihr-i gerdûn-ı celâlet kim sezâ gerdûnunun
Olsa her bir çerhi reşkin-sâz-ı çerh-i çârumîn
- [063/07] Zû-fünûn-ı asr kim mecmûa-i ahlâkının
Görmedi mislin halâyık belki görmez ba'd-ezîn

- [063/08] Müctemi' zâtında haysiyyât-ı eslâf-ı kirâm
Münderic tab'ında mâhiyyât-ı ahlâk-ı güzîn
- [063/09] Zîver-i milk-i cihân belki cihân-ı izz-ü şân
Müftû-i devr-i zamân allâme-i rûy-ı zemîn
- [063/10] Cevv-i idrâkinde kemter zerredir Şem-i Serahs
İbn-i Hâcib dergeh-i fazlunda der-bân-ı kemîn
- [063/11] Nutkunun her lâfzı fer'-i şer'e bir asl-ı asîl
Lâfzının her harfi ilm-ü dîne bir metn-i metîn
- [063/12] Zıdd-ı kâmil hâtır-ı derrâkine fikr-i sahîf
Lâzım-ı beyyin nihâd-ı pâkine re'y-i rezîn
- [063/13] Lûtfu etse sahrâ-yı sammâya ger ithâf-ı rûh
Zihni olsa bakla-i hamkâya ger feyz-âferîn
- [063/14] Ol kılar cezr-i asammin şübhesin mahz-ı vuzûh
Bu eder kutr-ı muhîtin nisbetin ayn-ı yakîn
- [063/15] Mesned-i fervâya zîver-bahş olup ikbâl ile
Bang-i el-hamd etti gûş-ı çerhe îrâs-ı tanîn
- [063/16] Hak budur kim öyle bir kavvâl-bi'l-hak dâvere
Hayliden muhtâc idi ol mesned-i vâlâ-terîn
- [063/17] Hamdü lillâh kim hele tevfiğ-ı Hak yârî kılıp
Şimdi buldu sâhibin hakkâ ki ol sadr-ı güzîn
- [063/18] Rûz-u şeb budur duâmuz kim hemân her hâlde
Hayra tevfiğ eyleye zâtın İlâhu'l-âlemîn
- [063/19] Masdar-ı birr eyleye hem-vâre kalb-i pâkini
Eyleye zât-ı kerem-kârın hatâlardan emîn

[063/20] Böyle tahrîr etti târîhin Nedîm-i bendesi
Oldu İsmâîl Efendi müjde kim müftî-i dîn

Kapudan Mustafa Paşa Çeşmesine

[064/01] Şehenşâh-ı hümâyûn-pâye Sultân Ahmed-i Gâzî
Ki şâmilidir cihâna lûtfu ebr-i nev-bahâr âsâ

[064/02] Muazzam şehriyâr-ı ma'delet-perver ki fahreyleyler
Ferîdun bâb-ı iclâline olmağla cebîn-fersâ

[064/03] O hâkân-ı cihânın sıhr-ı hâs-ı mekrümet-kârı
Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı Felâtun-râ

[064/04] Şeref-âbâd'ı kıldıkta o şâhenşâh için bünyâd
Ana bir cûy-bârı menbaından eyledi icrâ

[064/05] Firâvân olmağla hâb-ı lûtf-ı şehriyârîden
Ricâl-i devlet etti Üsküdâr'ı sû-be-sû irvâ

[064/06] Kapudan-ı mükerrem sıhr-ı efham kim semâhatte
Kef-i cûdundan alır feyz-i cûşu lücce-i deryâ

[064/07] Vezîr-i bî-muâdil sadr-ı kâmil kim fazâilde
Değil hem-ser ana İbnü'l-Amîd-ü Bû-Alî Sinâ

[064/08] Melek-haslet muallâ-menzilet destûr-ı pür-himmet
Ki zât-ı pâkidir kân-ı cihânda gevher-i yektâ

[064/09] Şehenşeh devletinde ol vezîr-i âsmân-mesned
Yapıp bu çeşme-i pâki güzel hayr eyledi hakkâ

[064/10] Hemîşe şehriyâr-ı âlem-ü sadr-ı cihân-bânî
Hem ol destûr-ı zî-şânı müeyyed eylesin Mevlâ

[064/11] Nedîmâ böyle tahrîr eyledi târîh-i itmâmın:
Bu dil-cû çeşmeyi yaptı kapudan Mustafâ Pâşâ

İzzet Ali Bey'in defterdarlığına

[065/01] Mübeccel âyet-i nûr-ı kiyâset mîr İzzet Bey
Berâberdir kitâba nüsha-i âdâbının harfî

[065/02] Emîr-i kişver-i endîşe kim hall-i maânide
Eğer bir nokta koysa hâmesi bircîs der yekfî

[065/03] Ser-i mûdan dahı bârîk olursa nükte vü ma'nî
Şikâf eyler anı bir nice def'a gûşe-i tarfî

[065/04] Cüvân-merd-ü mekârim-pîşe zât-ı bî-muâdil kim
Değildir mümkün el-hak hâme-i Vassâf ile vasfî

[065/05] Ana mevrûs idi bu mansıb-ı vâlâ-yi istîfâ
Yâhud kim zât-ı âlf-kadrine meşrûta-i vakfî

[065/06] Bu câh-u menzilet kim olmuş idi bir zamân mu'tel
Bihamdillâh gelip kilkinden oldu şimdi müstefşî

[065/07] Meserretle serâ-ser vaktimiz nev-rûz-u ıyd oldu
Hudâya hamd kim bahtın görüldü böyle bir lûtfî

[065/08] Kılıp mahfûz Bârî geher-i zât-ı kerem-kârın
Murassa' efser-i ıkbâlin olsun mâye-i rasfî

[065/09] Nedîmâ dedi fart-ı sıdk-u ihlâs ile târîhin:
Alî Bey oldu müjde mecd ile bi'l-fi'l müstevfî

İbrahim Paşa sebfline

[066/01] Zihî dil-keş sebîl-i bî-bedel kim lezzet-i âbı
Hemân ancak ola dâr-ı cinânın selsebîlinde

- [066/02] Eder rûha vekâlet tende olur mâye-i sihhat
Komaz âsâr-ı illet hastenin cism-i alflinde
- [066/03] Ki yaptı anı İbrâhîm Pâşâ-yı felek-mesned
Bu şehr-i bî-nazîrin böyle cây-ı bî-adflinde
- [066/04] O sadr-ârâ ki bir eşkeste tuhm-ı penbedir kalmış
Kamer şem'-i harîm-i cûdunun çîn-i fetflinde
- [066/05] Olup günden güne ıkbâli ber-ter hem bu hayr-ı pâk
Ola ser-levha-pîra defter-i hayr-ı cezflinde

- [066/06] Dedi târîh-i itmâmın Nedîmâ hâtif-i gaybî:
Zülâl-i nûr iç İbrâhîm Pâşânın sebflinde

İbrahim Paşa'nın bir çeşmeyi yenilemesi

- [067/01] Bârekâllâh bârekâllâh bî-bedel zîbâ eser
Kim anı sadr-ı mekârim-pîşe teşyîd eyledi
- [067/02] Sadr-ı gerdûn-pâye kim bir tek rikâbın âsmân
Maşrık-ı izz-ü celâle gurre-i ıyd eyledi
- [067/03] Ya'nî İbrâhîm Pâşâ kim fezâ-yı âlemi
Mâtem-âbâd olmuş iken bezm-i Cemşîd eyledi
- [067/04] Bî-garezdîr merhamet-perverdir anıñün anı
Hazret-i Allâh her kârında te'yîd eyledi
- [067/05] Dehre oldu mâye-i râhat zamân-ı devleti
Lûtf ile halk-ı cihânın her günün ıyd eyledi
- [067/06] Dôst dursun düşmenin dahı ukûbet yerine
Afv ile ihsân ile ta'zîr-ü tehdîd eyledi

- [067/07] Lûtf-u cûd-u himmeti âlemde çok bî-kesleri
Zerre-i güm-nâm iken hem-nâm-ı hurşîd eyledi
- [067/08] Cümleden biri bu zîbâ çeşmeyi çerh-i denî
Nice dem gözden misâl-i eşk teb'îd eyledi
- [067/09] Her vezîre arzedip derdin lisân-ı hâl ile
Âb-ı rûyun sarfedip ihsânın ümmîd eyledi
- [067/10] Her birine derdi kim ey âsafân lâyük mıdır
Baht-ı dûn böyle beni me'yûs-u nevmîd eyledi
- [067/11] Ben ocağın âb-ı rûy-ı merdüm-i çeşmi iken
Hayf kim gerdûn beni tahrîb-ü tebdîd eyledi
- [067/12] Her gelen düşmen edip bu yerleri bir kerre seyr
Bana baktıkta esâs-ı ta'nı te'kîd eyledi
- [067/13] Dest-i düşmen hem kulağım burmada ta'yîb ile
Şerm-ü hacletse zebânım bend-ü ta'kîd eyledi
- [067/14] Cümle etrâfım olup ma'mûr ben kaldım harâb
Aramız erbâb-ı himmetle ne teb'îd eyledi
- [067/15] Bunca demler ağladı yaşın yaşın ammâ çi sûd
Birisi ne iltifât etti ne tecdîd eyledi
- [067/16] Âkıbet ol âsaf-ı zî-şân edip şefkat ana
Kâse-i deryûzesin pür-nakd-i ümmîd eyledi
- [067/17] Selsebîl-i cennet âsâ eyleyip ta'mîr anı
Zîb-ü zîverle misâl-i huld câvîd eyledi
- [067/18] Şöyle pür-zîb oldu kim Rıdvân alıp resmin anın
Turra-i havrâyı ana ser-nigûn bîd eyledi

- [067/19] Buldurup şimdi suyun ıkbâl-ü devletle tamâm
Ferr-ü tâbî çeşme-i hurşîdi taklîd eyledi
- [067/20] Sakf-ı âlîsin hacil-sâz-ı rüvâk-ı âsmân
Kefçesin reşk-i kef-i pür-tâb-ı hurşîd eyledi
- [067/21] Şemse-i zer-dûz-ı sakfın çerhe sordum bilmeyip
Mihrdir yâhud kamerdir deyü terfîd eyledi
- [067/22] Vâsf-ı pâkinde Nedîm anın bu beyti söyledi
İki mısra'dan iki târîh tevlîd eyledi:
- [067/23] Pür-himem Dâmâd İbrâhîm Pâşâ-yı vezîr
Bu dil-ârâ çeşme-i dil-cûyu tecdîd eyledi
- Muhammed Kethudâ Pâşâ yalısına**
- [068/01] Muhammed Kethudâ Pâşâ o zât-ı âkıl-ü dâna
Ki olmuştu serây-ı câhına perr-i hümâ câ-rû
- [068/02] Anın her kârımı te'yîd eden ihlâs-ı niyyettir
Ne zûr-ı tîğ-u hancerdir ne kahr-ı kuvvet-i bâzû
- [068/03] Ne hâcet pâs-bân-ı devlet-ü ıkbâli kim bestir
Anın husn-ı celâl-ü câhına hıfz-ı Hudâ bârû
- [068/04] Kemâl-i zîb-ü ferle yaptı bu sâhil-serâyı kim
Hevâsı dil-güşâ âbı musaffâ hâki anber-bû
- [068/05] Anın her kasrı gûyâ nev-arûs-ı hüsn-ü behcettir
Ki olmuştur ana cüft-i müzehheb zer-feşân ebrû
- [068/06] Görünmez sâhasında hâr-u hâşâk-i melâl-ü gam
Görünen sûret-i zevk-u safâdır her taraf her sû

[068/07] Dil-ârâlıkta ra'nâlıkta bulmaz bir nazîrin hîç
Ne denlü âlemi peyk-i nesîm eylerse cüst-ü cû

[068/08] Edip zevk-u safâlar dâimâ sâhil-serâyında
Helâk olsun hasedden düşmen-i bed-tıynet-ü bed-gû

[068/09] Bu mısırâ'la Nedîmâ bende tahrîr etti târîhin:
Leb-i deryâda pek oldu bu sâhil-hâne-i dil-cû

Başka bir tarih

[069/01] Hıdîv-i bende-perver kâr-fermâ-yı felek-çâker
Muhammed Kethudâ Pâşâ o zât-ı âsaf-isti'dâd

[069/02] Geelden devlet-ü iclâl ile ol sadr-ı vâlâya
Nihâd-ı pâki olmuştur sehâ vü himmete mu'tâd

[069/03] Cenâb-i dâver-i zî-şân ki olmuştur dil-ü desti
Kemâl-i akl ile hem-râz lûtf-u cûd ile hem-zâd

[069/04] Anın mi'mâr-ı tab'ı bir mübârek sa'd sâatte
Bu sâhil-hâne-i hâtır-güşâyı eyledi bünyâd

[069/05] Yaparsa böyle yapsınlar binâyı ehl-i izz-ü câh
Olursa böyle olsun bârî tarh-ı pâk-i nev-îcâd

[069/06] Adîlin görmemiştir belki rü'yâsında da gerdûn
Nazîrin yapmamıştır malihulyâsında da üstâd

[069/07] Hele ben bildiğim bu resm-i pâki seyreden âdem
Cihânda bir dahı kasr-ı Huvarnak nâmın etmez yâd

[069/08] Serâpâ pâk-ü ra'nâ bir kusûrun bulamaz hakkâ
Ne denlü ararsa her güşenin nezzâre-i nekkâd

[069/09] Mübârek eyliye Hak sâhibine izz-ü devletle
Ola erbâb-ı ihlâsa duâ-yı devleti evrâd

[069/10] Bu musrâ'la Nedîm ol nev binânın dedi târfhin
Zihî pâkîze sâhil-hâne-i devlet mübârek bâd

Başka bir tarih

[070/01] Vücüd-ı muhterem Pâşâ-yı ekrem dâver-i efram
Cenâb-ı Kethudâ Bey ya'nî ol zât-ı kerem-peydâ

[070/02] Vücüd-ı pâkidir ârâyiş-i eyvân-ı izz-ü câh
Nihâd-ı sâfidır âyîne-i mihr-i cihân-ârâ

[070/03] Esâs-ı kasr-ı ikbâli esâs-ı çerhden muhkem
Ferâz-ı râyet-i câhı ferâz-ı sidreden bâlâ

[070/04] Binâ kıldı bu sâhil-hâneyi izz-ü saâdetle
Edip resmin bu gûne dil-güşâ vü dil-keş-ü ra'nâ

[070/05] Cihânda olmamıştır böyle cây-ı bî-bedel bünyâd
Dahı yapılmamıştır böyle tarh-ı pâk-ü müstesnâ

[070/06] Sanırsın kendisi bir nev-arûs-ı çihre-pîrâdır
Önünde gûyiyâ âyîne-i şeffâfdır deryâ

[070/07] Hevâsı dil-güşâ tarhı dil-ârâ mevkiî dil-keş
Nazîrin görmemiştir âlem içre dîde-i binâ

[070/08] Ferâz-ı mesnedinden kûha bakmak başka bir âlem
Dönüp revzenlerinden bahri seyretmek hayât-efzâ

[070/09] Revâ zülf-i arûsân olsa sahn-ı kasrına cârûb
Sezâ subh-ı bahâr olsa derinde perde-i dîbâ

- [070/10] Hurûf-ı sâdesi bu beyt-i garrâ-yı dil-ârâmın
Nedîmâ ol serây-ı dil-keşe târîhdir hakkâ:
- [070/11] Hezârân zîb-ü ferle sad hezârân zîb-ü zînetle
Bu sâhil-hâneyi yaptı Muhammed Kethudâ Pâşâ

Şehzâde No'mân'ın doğumuna

- [071/01] Âlemin pâdşehi bahr-ü berin sultânı
Ya'nî Hân Ahmed-i zî-şân-ı Sikender-unvân
- [071/02] Şehriyâr-ı azamet-güster-ü âlî-şân kim
Olamaz dergeh-i ikbâline Dârâ der-bân
- [071/03] Emr-ü fermân-ı şerîfine felekler münkâd
Re'y-i pâkine feleklerde melekler hayrân
- [071/04] Bağının bir gül-i neşküftesi gül-zâr-ı behişt
Lûtfunun bir şekerin handesi âb-ı hayvân
- [071/05] Gelmedi âleme hiç zât-ı hümâyûnu gibi
Ma'rifet kadri bilir pâdşeh-i nâdire-dân
- [071/06] Gülşen-i devletinin bâğçe-i haşmetinin
Tâze bir lâle-i nâzendesi Sultân No'mân
- [071/07] Ya'nî şeh-zâde-i zî-şân-ı hümâyûn-peyker
Ki doğup kıldı güneş gibi cihân tâbân
- [071/08] Gûş edip müjde-i teşrîfini ta'zîmen leh
Çerh-i gerdûn hamel-ü cedyini kıldı kurbân
- [071/09] Âleme velvele saldı yine kûs-ı şâdî
Yine âvâze-i ikbâl ile pür oldu cihân

- [071/10] Doldu nağmeyle felek kâse-i tunbûr gibi
Oldu her gûşe yine şevk ile Nâhîd-sitân
- [071/11] Zevk-u şâdî satılır şimdi bedestânlarda
Şimdi hep şevk metâ'idir olan zîb-i dükkân
- [071/12] Donanıp tâze arûsân gibi şehr-ü bâzâr
Oldu âlem yine pür-zîb çü rûy-ı hûbân
- [071/13] Hak Teâlâ edip ikbâlini efzûn olsun
Böylece sûr-ı hitânında da âlem şâdân
- [071/14] Devleti dâim ola pâdşeh-i devrânın
Devletinde ola hem-vâre gönüller şâdân
- [071/15] Dedi şevk ile Nedîmâ kulu târîhin anın:
Geldi izzetle bu dem âleme Sultân No'mân
- Tiflis kelimesinin imlâsı hakkında özür ve târih**
- [072/01] Şehriyârâ ben kulun Tiflîs imlâsın meğer
Hak bilir yâsız da câizdir sanırdım bû gümân
- [072/02] Yapılan târihlerde sonra gördüm kim anı
Cümle hep yâ ile yazmışlar gürûh-ı şâirân
- [072/03] Ben de yazıp yâ ile nâ-çâr târîhin dedim
Dâd-ı Sultân Ahmedî Tiflîs'e dek oldu revân

III. Ahmed'in yazısı hakkında

- [073/01] Şehenşâhâ sana bir kâbiliyyet etmiş ihsân
Hak Dilersen var Arîstûlarla tarh-ı müddeâ eyle
- [073/02] Bu isti'dâd-ı zâtî kim senin vardır nihâdında
Okut İskender'i evvel eliften ibtidâ eyle

- [073/03] Felâtonlar gelip bûs eylesin dâmân-ı iclâlin
Edip arz-ı hüner her birini bî-dest-ü pâ eyle
- [073/04] Ferîdun tâc ile fahreyleyler ise ger bu âlemde
Ana bir peykini gönder de sen zevk-u safâ ile
- [073/05] Şihâb-ı âsmân boy gösterirse rezm-gâhında
Tüfengin mühresiyle kâmet-i ömrün dü tâ eyle
- [073/06] Utârid lâf ururmuş hüsn-i hattan âsmân üzre
Kalem al deste anın nây-ı kilkin bî-sadâ eyle
- [073/07] Edip azm-ı sefer geldi murakka' seyrine şimdi
Dedi çerh ana kim var nûr-ı çeşmin rû-nümâ eyle
- [073/08] O vâlâ satrlar kim bir nefeste eyledin inşâ
Sezâdır her birin âvîze-i tâk-ı semâ eyle
- [073/09] Edip ızhâr anın bir şemse-i cild-i mutallâsın
Felekte mihr-ü mâhın çeşm-cânın rûşenâ eyle
- [073/10] Eğer Şeh-zâde Sulgur sağ olsaydı ana derdim
Bunu seyreyle de var hâmeni eşkeste-pâ eyle
- [073/11] Elifler var ki lâyıık her biri serv-i sehî âsâ
Dikip bâğ-ı behište mâye-i hüsn-ü behâ eyle
- [073/12] Nezâket şîve istihkâm ise ancak olur hakkâ
Efendim sen bunu ta'vîz-i bâzû-yı ulâ eyle
- [073/13] Eğer bir harfini taklîde kâdir var ise gelsin
Gürûh-ı ehl-i hatta cümle hünkârım salâ eyle
- [073/14] Cihânın şâhısın hattın da hatlar pâdşâhıdır
Edip arz-ı hüner dâim cihânı pür-sadâ eyle

[073/15] Sehâb-ı adl-ü dâdın eyleyip âfâka feyz-efşân
Hemîşe gül-sitân-ı dehri pür-neşv-ü nemâ eyle

[073/16] Bu mısrâ'la Nedîmâ bendene hâtif dedi târîh:
Bu nâzûk hatt-ı Sultân Ahmed'e bak da duâ eyle

Uçanbarlı'nın yapılıp denize indirilmesi hakkında

[074/01] Bahr-ü ber hâkânı Sultân Ahmed-i gerdûn-haşem
Yoktur ednâ bendesinin şevketi Behrâm'da

[074/02] Bir solağında olan haşmet sözün sağı budur
Olmamıştır rû-nümâ ne Zâl'de ne Sâm'da

[074/03] Saltanat tahtın dahı zeynetmedi bir şehriyâr
Bu celâlette bu şevkette bu nâm-u kâmda

[074/04] Şem'-i ıkbâline fânûs olmadan gayri meğer
Var mıdır bir maslahat çerh-i bilûrîn-fâmnda

[074/05] Emr-ü fermâniyle yapıldı bu üç anbarlı kim
Yoktur anın misli zîr-i çerh-i nüh cerâmnda

[074/06] Pîl-ten gûş eyleseydi ger sadâ-yı tûpunu
Haşre dek kalırdı başı illet-i sersâmnda

[074/07] Hamdü lillâh kim edip sa'y-i belîğ oldu tamâm
Dîv-destân-ı binâ her kârımı itmâmnda

[074/08] Sonra fenn-i cerr-i eskâli bilen üstâdlar
Koydular ol kûhu deryâ üstüne bayrâmnda

[074/09] Himmetiyle ol şehensâh-ı hümâyûn pâyenin
Dâimâ mansûr olsun düşmene ıkdâmnda

[074/10] Alıcak kilkin Nedîmâ bende şevk ile ele
Oldu târîh ana her mısırâ' bu beyt-i tâmda:

[074/11] Âba üç anbarlı kıldı meymenet ile nüzûl
Şükr İlâha indi üç anbarlı sa'd eyyâmnda

Başka bir tarih

[075/01] Şehenşâh-ı cihân ya'nî ki Sultân Ahmed-i sâlis
Ki salmıştır cihâna nâm-u şân ikbâl-ü şevketle

[075/02] Ferîdunlar rikâbın bûs eder bindikçe rahş üzre
Şerefle haşmet-ü dârât ile izz-ü saâdetle

[075/03] Zamân-ı devletinde çün tamâm oldu üç anbarlı
Temâşâsına teşrîf eyledi ikbâl-i haşmetle

[075/04] Hemân ol demde ol kûh-ı girân-ı âlem-i heycâ
Revân oldu misâl-i âb deryâyâ salâbetle

[075/05] Giderken gördü kim bir başka kalyonun ferâzında
Oturmuş ol şehenşâh-ı cihân şîrâne heybetle

[075/06] Kemâl-i heybetinden ol hizebr-i kûh-ı temkînin
Yol üzre irkilip kaldı hezârân bîm-ü dehşetle

[075/07] Önünden geçmeğe gûyâ teeddüb eyledi durdu
Görüp ol şevket-ü dârâtı baktı kaldı hayretle

[075/08] Hele sonra duâsıyla şehenşâh-ı cihân-bânın
Yürüttüler o kûh-ı kâfî zûr-u sıdk-ı himmetle

[075/09] Nedîmâ kendesi dedi ana bir bî-bedel târîh:
Bihamdillâh kim indi üç anbardı selâmetle

Şehzade Abdülhamîd'in doğumuna

- [076/01] Şâhenşeh-i mülk-i Arab hâkân-ı ıklîm-i Acem
Kim bende-i dergâhıdır Kisrî vü Hârûnü'r-Reşîd
- [076/02] Her semte kim azm eyleye âlem meserretle dolar
Bir gurre olmuş rahşının alında gûyâ subh-ı ıyd
- [076/03] Sultân Ahmed Hân kim dâim rikâbında yürür
Bir yana ferr-i saltanat bir yana da baht-ı saîd
- [076/04] Bu sâl-i ferruh-fâlde hurşîd-i zîbâ-peykerin
Burc-ı hamelde yümn ile ruhsârı oldukça bedîd
- [076/05] Sulbünden ol şâhenşehin izz-ü celâl-ü mecd ile
Geldi cihâna nâ-gehân bir âftâb-ı nev-resîd
- [076/06] Fasl-ı bahâr âsâ gelip nâ-geh meşâm-ı âlemi
Kıldı muattar ser-be-ser ol gonce-i bâğ-ı ümîd
- [076/07] Nev-rûz nev-rûz olalı böyle saâdet görmedi
Anıla hîç şîmdengeri bahsedemez eyyâm-ı ıyd
- [076/08] Şeh-zâdeden evvel meğer kılmış teeddüb gelmeğe
Bu sâl oldu lâlenin te'hîrinin sırrı bedîd
- [076/09] Ammâ ki şîmden sonra hep feyz-ü neşât-u şevk ile
Tebrik için gelmektedir hil'at giyip surh-u sefid
- [076/10] Hîç bakmadan takvîme ben hükmeyledim ki bu sene
Olur saâdet nev-be-nev şâdî cedîd-ender cedîd
- [076/11] Avn-i cenâb-ı Hakk ile düşmen olur hâr-u zelîl
Feth ile şâhenşâhımız mesrûr ede Rabb-i mecîd

[076/12] Bu mısra'a târîhini derceyleyip dedi Nedîm:
Dünyâyı pür-nûr eyledi şeh-zâdemiz Abdülhamîd

İbrahim Paşa'nın tüfek atışına

[077/01] Cenâb-ı hazret-i sadr-ı müfehham dâver-i ekrem
Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı kerem-perdâz

[077/02] Cihân-sadr-ı hümâyûn-sâye destûr-ı semâ-pâye
Cihân-pîrâ-yı kân-sermâye ankâ-yı felek-pervâz

[077/03] Sınâtı haşmetinde âsmân meşgûl-ı hurd-ü bürd
İrem gülşen-serây-ı devletinde düzd-i berk-u sâz

[077/04] O denlü lûtf-u cûdundan cihân sır oldu kim şimdi
Şehâhın sîni doldu güldü dendân-ı dehân-ı âz

[077/05] Tüfengi mühresi eyler şikeste beyzâ-i mâhı
Kapar nesr-i sipihri nâveki mânende-i şeh-bâz

[077/06] Hatâ etmez tüfeng-i desti ger târîki-i şebde
Nişân-gâh olsa ana sîne-i mûr içre olan râz

[077/07] Varıp urnakçı yalısında bir gün ol hıdv-i ahd
Celâl-ü câh ile olmuştu zîb-i mesned-i i'zâz

[077/08] Ederken suffa-i sâhil-serâdan âlemi seyrân
Leb-i deryâda nâ-geh oldu bir câya nıgeh-endâz

[077/09] Ne cây ammâ baîd ol denlü kim takrîb olunmaz hiç
K'id esb-i nezzâre ana bir dizginde türk-ü tâz

[077/10] Aceb kurşun erişmek ana mümkün mi denildikte
Bakan kıldı ne mümkün deyü inkâr etmeğe âgâz

- [077/11] Buyurdu sadr-ı devrân kim ne var halletmeğe anı
Nişân-gâh-ı sebû hâzır tûfeng-i âhenîn dem-sâz
- [077/12] Hemân emretti ol dem mihterân-ı çâpük-ü çâlâk
O câyı ettiler bir desti ile mu'lem-ü mümtâz
- [077/13] Kola alıp tûfeng-i zer-nişânın âteş ettikte
Felekten koptu sad tahsîn deyü hengâme-i âvâz
- [077/14] Be hey çerh-i müzevvir ben sana dâim demez miydim
Cihâna az geldi böyle destûr-ı müeyyed az
- [077/15] Hudânın mahz-ı te'yidi değildir yâ nedir söyle
Bu gûne bir hüner kim vâsıl-ı ser-menzil-i i'câz
- [077/16] Hudâ hem-vâre tevfik eyleyip her kârda böyle
İsâbetle ola re'y-i rezîni dâimâ enbâz
- [077/17] Zamân-ı devletinde fitneyi der hâb gördükçe
Ola müjgânları a'dâya nîş-i akreb-i Ehvâz
- [077/18] Cihânda yâd olunmağıçün ol kâr-ı pesendide
Dikip seng-i nişân ol câyı çünkim kıldılar mümtâz
- [077/19] Nedîm-i bende dedi tarz-ı Nefî üzre târîhin:
Sebûyu urdu hakkâ dikti taş sadr-ı tûfeng-endâz

Muhammed Kethudâ Pâşâ sarayına

- [078/01] Sâhib-i izz-ü ulâ ya'nî Muhammed Pâşâ
Fahreder zâtı ile dâire-i devlet-ü câh
- [078/02] Kethudâ-yı şeref-efzâ-yi vezîr-i a'zam
Cümle hep medh-ü senâsiyle lebâ-leb efvâh

- [078/03] Eyleyip kendiye dâmâd anı destûr-ı güzîn
Felek-i devlete oldu ikisi mihr ile mâh
- [078/04] Bu serâyı dahı in'âm edip ol sadr-ı kerîm
Kıldı dâmâdına ikrâm be vefk-ı dil-hâh
- [078/05] Ne sarây erdiremez bâmına ser-pençesini
Ne kadar sa'y-i nigâh eylese bâzû-yı nigâh
- [078/06] Ne serâ vüs'atine dâiresi huldün teng
Ne serâ rif'atine kaddi sipihrin kûtâh
- [078/07] Dil-güşâdır o kadar sahnı ki baktıkça eder
Gûyiyâ hâsıra deryâ-yı neşât içre şinâh
- [078/08] Devletinde çü veliyyü'n-niam-ı zî-şânın
Etti tevsî'ine himmet o hudûv-i âgâh
- [078/09] Şimdi bir şekle dahı girdi ki tâ cennetten
Gelip etmekte temâşâ anı Rıdvân her gâh
- [078/10] Dil-rübâdır o kadar tarlı ki câizdir anın
Cezbede kâr-rübâyı gil-i tâkındaki kâh
- [078/11] Serteser âlemi geşt eylese seyyâh-ı nesîm
Bulamaz bâğçe-i pâki gibi nüzhet-gâh
- [078/12] Hele hammâmını bir vech ile tavsîf edemem
Görmeden gitti cihândan anı Cemşîd eyvâh
- [078/13] Yek-be-yek kasrları odaları suffaları
Hep nisâbında hemân ede mübârek Allâh
- [078/14] İki mısra'-ı tamâm ile anın târfhin
Söyledi böyle Nedîmâ kalem-i devlet-hâh:

[078/15] Eyleyip yümnile tevsî' Muhammed Pâşâ
Şibhi nâ-yâb serây oldu ki mâşâallâh

Kapudan Mustafa Paşa yalısına

[079/01] Muallâ-pâye sadr-ı bî-muâdil Mustafâ Pâşâ
Ki yoktur zâtı gibi gevher-i nâ-yâb âlemde

[079/02] Gelip görsün münevver peykerin seyretmemiş varsa
Nümâyân olduğun rûh-ı kiyâset şekl-i âdemde

[079/03] Nesîm-i hulk-ı pâki rûy-ı deryâda vezân olsa
Gül-i ra'nâ biterdi şâh-ı mercândan bün-i yemde

[079/04] Kemâl-i hilmi bir gâyettedir kim nutk-ı pâkinde
Görünmez sûret-i teşdîd illâ harf-i müdgamde

[079/05] Nigeh-bân olsa pâs-u hıfzı peydâ eylemek mümkün
Nihâl-i şu'leden gül âdem âb-ı bahr-i hulzemde

[079/06] Karîn oldukça fetk-ı mülke tedbîri olur zâhir
O hâlet kim nümâyândır miyân-ı zahm-u merhemde

[079/07] Mükerrerrem zâtına Hak üzre itlâk olmadan gayri
Ne ma'nî var dahı unvân-ı destûr-ı mükerrerremde

[079/08] Hele hakkâ ki lûtf-ı tab'-ı mevzûn-ı kerem-kârın
Tamâm izhâr kılmıştır bu zîbâ beyt-i hurremde

[079/09] Zihî beyt-i musanna' tarh-ı rengin kim değil mümkün
Edâ-yı vasf-ı pâki nice bin beyt-i müselleme

[079/10] Zihî cây-ı müferrih kim hayâl-i tarh-ı dil-cûsu
Eder îcâd-ı şâdî hâtır-ı mahzûn-u pür-gamde

- [079/11] Zihî cây-ı meserret-vâye kim bünyâd-ı sûr eyler
Hayâli eylese câ hâtır-ı erbâb-ı mâtemde
- [079/12] Kenâr-ı mevce-i deryâda el-hak şekl-i matbû'u
Müşâbih tal'at-i hûbâna taraf-ı zülf-ü pür-harnde
- [079/13] Ne mümkündür bu gûne dil-rübâ vü dil-nişîn olmak
Tenâsübden hemân bir nâm vardır fass-ı hâtemde
- [079/14] Nigâr-ü nakşı bir resm üzre kim bulmak değil mümkün
Safâsın lâle-i tasvîrinin peymâne-i Cem'de
- [079/15] Birer mensûc-ı dil-keşdir der-ü dîvârı kim gûyâ
Dokunmuş her biri bir dest-gâh-ı zevk-ı âlemde
- [079/16] Midâd ile ne mümkün kim yaza tasvîrini Bihzâd
Meğer hallede hüsnü hokka-i nûr-ı mücessemde
- [079/17] Olup bânîsi dâim mesned-i iclâle zînet-bahş
Görünsün tab'-ı pâkinde hezârân şevk bir demde
- [079/18] Nedîmâ kıldı bu mısra' ile tahrîr târîhin
Ne zîbâ beyt yaptı Mustafâ Pâşâ leb-i yemde

Başka bir târîh

- [080/01] Vezîr-ibn-i vezîr-i pür-himem destûr-ı dâniş-ver
Ki zât-ı pâkidir lûtf-u mekârim lâfzına ma'nâ
- [080/02] Yemîn-i saltanat bâzû-yı himmet melce'-i izzet
Emîn-i dîn-ü devlet âb-ı millet-i beyzâ
- [080/03] Cenâb-ı Mustafâ Pâşâ-yı âlî-şân ki fahreyleyler
Der-i iclâline Vassâf olsa kâtib-i inşâ

- [080/04] Zebân-ı kâk-i geher-bârı âgâz etse tahrîre
Kılar rûh-ı maânîden mürekkeb bir sühan peydâ
- [080/05] Lisân-ı pâki gâhî başladıkça hüsn-i ta'bîre
Eder bin nükte-i ser-besteyi bir harf ile inhâ
- [080/06] Mekârim âstân-ı devletinde bende-i mevrûs
Nüvâziş bezm-i âlîsinde mukbil çâker-i ber-pâ
- [080/07] Meh-i nev kasr-ı izz-ü câhına cüft-i zer-ender-zer
Der-i iclâline subh-ı bahârân perde-i dîbâ
- [080/08] Kılıp tahmîr cism-i pâkini iksîr-i fitnattan
Nihâdın lübb-i isti'dâddan halk eylemiş Mevlâ
- [080/09] Eder sad kişverin tertîbini engüşt ile ta'yîn
Kılar sad müşkilin tedbîrini ebrû ile îmâ
- [080/10] Olur sammûr-ı nerm âsâ mülâyim kışrı bî-şübhe
Eğer bir kûhsâra lûtfu olsa terbiyet-fermâ
- [080/11] Kad-i evsâfına kûteh kabâdır câme-i ta'bîr
Hümâ-yı medhine teng âşiyândır âlem-i ma'nâ
- [080/12] Bu sâhil-hâne-i dil-cû o sadr-ı mekrûmet-giyşin
Kadîmî olmuş idi zât-ı âlî-şâmına me'vâ
- [080/13] Katı çoktan tefâhur eyler idi intisâbiyle
Nişesti eylemişti mesnedin gerdûn gibi vâlâ
- [080/14] Zemîn-ü tarhı aslından da müstevlî idi lîkin
Edip tecdîdine himmet o destûr-ı kerem-pîrâ
- [080/15] Yıkıp hâke berâber arsasın dahı edip tevsî'
Bu gûne sonra kadrin kıldı tâk-ı çerhten bâlâ

- [080/16] Yapıldı şimdi bir resm üzre kim bâlâ vü zîrinde
Benân-ı i'tirâza kalmadı nâhun kadar bir câ
- [080/17] Bu sâhil-hâne bir menşûr-ı iclâl-ü saâdetdir
Ki olmuş pîş-gâhında bu kasr-ı dil-nişîn tuğrâ
- [080/18] Zihî kasr-ı müsellemler habbezâ nev-mesned-i hurrem
Bahâr ammâ ki her dem gül-sitân ammâ ki pâ-ber câ
- [080/19] Boyanmış gûyiyâ reng-i tebessümden leb-i bâmu
Neşât-ı şevk ile dolmuş derûnu ıyd-gâh âsâ
- [080/20] Ferah dîvârı üzre nakş olunmuş gonca-i tasvîr
Terennüm tâkına âvîze olmuş bülbül-i gûyâ
- [080/21] Serâpâ feyz-ü hâlet gûşe gûşe âlem-i behcet
Husûsâ bu gülistân-ı meserret kasr-ı müstesnâ
- [080/22] Eğer şeklin temâşâ kılsa Uklîdîs okur ahsent
Ve ger Bihzâd nakş-ı dil-pezîrin görse der hakkâ
- [080/23] Ya bu fevvâre vü bu selsebîl-i rûh-perver kim
Nisâr etmektedirler bezme kef kef gevher-i yektâ
- [080/24] Olaldan câm-ı sâf-ı revzeni tâbende kurtuldu
Niyâz-ı pertev-i meh-tâbdan âyîne-i deryâ
- [080/25] Bu sâhil-hâneye mahsûs vardır ba'zı kasr-ı pâk
Ki çekmez âftâbın sıkletin şâm-u seher aslâ
- [080/26] Hele ancak olur böyle serây olursa âlemde
Müferrih dil-güşâ matbû'-u fâhir nâziük-ü zîbâ
- [080/27] Nedîmâ böyle tahrîr eyledi târîh-i itmâmın:
Muallâ yaptı bu sâhil-serâyın Mustafâ Pâşâ

Başka bir târih

- [081/01] Zihî beyt-i musanna' habbezâ cây-ı neşât-efzâ
Ki her baktıkça ondan zâhir olur bir güzel ma'nâ
- [081/02] Felekte evc-i ayyuk üzre bir yer var mı derlerse
Leb-i bâmı tebessüm üzre der kim innehu hâzâ
- [081/03] Cihânda gülşen-i her dem bahâr olur mu derlerse
Eder cüfti budur ancak deyü ebrû ile îmâ
- [081/04] Ferâzında eğer kim Rif'at-âbâd olmasa derdim
Ki olmaz bundan a'lâ bir müferrih mevki'-i vâlâ
- [081/05] Akıntı sanma tevkîf eyleyen zevrakları bunda
Kalırlar bir zamân hüsnün görenler vâlih-ü şeydâ
- [081/06] Bu sâhil-hâne bir nazm-ı müsellemdir bahâriyye
Ana beytü'l-kasîd oldu bu dil-cû tarh-ı müstesnâ
- [081/07] Zihî beytü'l-kasîd-i bî-bedel kim hüsnü âfâka
Eder sadr-ı güzînin lûtf-ı tab'-ı pâkini inhâ
- [081/08] Kapudan-ı mükerrerem Mustafâ Pâşâ-yı zî-şân kim
Verir lûtfiyle saykal geher-i sır-âbına deryâ
- [081/09] Vezîr-i muhterem destûr-ı dânâ-yi mühezzeb kim
Edeb ser-meclis-i hâsında mukbil çâker-i ber-pâ
- [081/10] Asâlet pertevi ruhsâre-i devlet-sirişinde
Cebîn-i subh-ı nûrânîdeki hurşîd veş peydâ
- [081/11] Nigâh-ı re'fetinde şöyle feyz-i terbiyet var kim
Olur mir'ât-ı jeng-âlûda baksa sebz-gün dîbâ

- [081/12] Bu sâhil-hâne bir cây-ı harâb iken edip rağbet
Bu gûne eyledi her gûşesin hem-hâlet-i me'vâ
- [081/13] Dil-ârâ kasrlarda zîr-ü bâlâsı bulup revnak
Ferah-zâ dil-güşâ matbû'-u zîbâ oldu ser-tâ pâ
- [081/14] Kemâl-i hüsnü bu beyt ile dahı müstezâd oldu
Söz olmaz hiç hemân hem-vâre mes'ûd eylesin Mevlâ
- [081/15] Nedîmâ söyledi sâpâş edip târîh-i itmâmın:
Bu câ yaptı bu vâlâ beyti hakkâ Mustafâ Pâşâ

Kapudan Mustafa Paşa hanına

- [082/01] Vezîr-i himem destûr-ı ekrem âsaf-ı efham
Kapudan-ı muazzam sıhr-ı hâs-ı âsaf-ı dâna
- [082/02] Ribât-ı köhne-i dünyâyı kıldı lûtf ile tecdîd
Olup re'y-i rezîni kâr-sâz-ı millet-i beyzâ
- [082/03] Fürûğ-ı ma'delet re'yinden oldu dehre güsterde
Esâs-ı dîn-ü devlet himmetiyle buldu isti'lâ
- [082/04] Emel gül-zârını hem hâlet-i dîbâ-yı Çîn etti
Olup zîrinde dest-i cûdu ebr-i nev-bahâr âsâ
- [082/05] Gerektir kim süveydâ-yı dil-i Rastû midâd olsun
Ederken hâme vasf-ı dâniş-ü temyîzini imlâ
- [082/06] Felâtun'un zamânından beri hiç kimde cem' oldu
Bu gûne hûş-i vâfir fehmi-kâmil akl-ı müstevfâ
- [082/07] O destûr-ı mekârim-pîşe kim ecdâd-ı zî-şâmı
Çü ecrâm-ı felek biri birinden eşref-ü a'lâ

- [082/08] Husûsâ cedd-i âlî-şânı İbrâhîm Pâşâ kim
Tamâm etmişti asrında mekârim resmini icrâ
- [082/09] Cihânı eylemişti ni'met-ü ihsâna müstağrak
Anın ahdında nâm-ı Bermekî olmuştu nâ-peydâ
- [082/10] Şecâatla şehâmetle keremle cûd ile meşhûr
Vezîr-i bî-nazîr-i müşterî-tedbîr idi hakkâ
- [082/11] Cihânı gûşe gûşe eyleyip ma'mûr-u âbâdân
Bu şehir-i pâki dahı eylemişti lûtf ile ihyâ
- [082/12] Hazâin sarf edip sular getirtip sûk-u bâzârın
Dekâkîn-ü bedestân ile tezyîn etti ser-tâ pâ
- [082/13] Kazâ-yı âsmânî sonra bir âteş düşüp nâ-geh
Bedestân yandı mânend-i derûn-ı âşık-ı şeydâ
- [082/14] Bu söz meşhûrdur kim bir binâ tâ olmaya vîrân
Olup ma'mûr bulmaz cüft-ü tâkı rütbe-i ulyâ
- [082/15] Pes ol sadr-ı kerîmin lûtf-u cûdu görmedi lâyük
Kala âsâr-ı cedd-i pâki böyle pest-ü nâ-ber câ
- [082/16] Buyurdu tâ ki ebnâ-i sebîli kılmağa terfîh
Bedestânın yerine ola bir hân-ı bülend inşâ
- [082/17] Hakîkat reh-güzâr üzre olan büldân-ı etrâfa
Bedestândan ziyâde hân yapılmak elyak-u ahrâ
- [082/18] Husûsâ böyle hân-ı bî-bedel kim dil-güşâlıkta
Anın her suffası gûyâ ki bir nev kasr-ı müstesnâ
- [082/19] Esâs-ı pür-şükûhu sedd-i Zü'l-karneyn'den muhkem
Ferâz-ı âstânı çerh-i vâlâ-tâktan bâlâ

- [082/20] Cihânda böyle bir hâtır-güşâ cây-ı lâtif olmaz
Yolundan alıkor ibn-i sebîli n'eyleyim ammâ
- [082/21] Ki böyle me'men-i pâkîzeve vâsıl olan âdem
Ne mümkündür ki bir kaç günde kâmin ede istîfâ
- [082/22] Hele pek mevkiinde hayr-ı pâk oldu mübârek bâd
Hudâ bânîsinin iclâlin etsin her zamân a'lâ
- [082/23] Nedîmâ ana târîh oldu menkûtu bu musrâ'ın:
Bu âlf hânı muhkem yaptı bunda Mustafâ Pâşâ

Eski saray teber-darlarının kışlasına ve kasra

- [083/01] Mekârim-pîşe adl-endîşe Sultân Ahmed-i Gâzî
Ki şâhenşâh ta'bîrinden ancak zâtıdır maksûd
- [083/02] Ferîdun-u Sikender fahrederlerdi cihân içre
Eğer kim olsalardı bendegânından anın ma'dûd
- [083/03] Zamân-ı devleti ıyd-i neşât-u şâdmânîdir
Meserrettir nümâyân her taraftan rûy-ı gam nâbüd
- [083/04] Hilâfet burcunun hurşîdidir zât-ı hümayûnu
Ki şark-u garba feyz-i pertevi olmaktadır memdûd
- [083/05] Vezîr-i a'zam-u dâmâdı ol hâkân-ı zî-şânın
Ki kemter çâker-i dergâhıdır ihsân-ü lûtf-u cûd
- [083/06] Cihân-sadr-ü muallâ-pâye İbrâhîm Pâşâ kim
Kemâl-i re'fetinden olmada bây-ü gedâ hoşnûd
- [083/07] Semâhatte keremde hilme cûd-u mürüvvette
Nazîr-i zât-ı âlf-şânı el-hak dehrde mefkûd

- [083/08] Zamânında teber-dârân yeri sûzân olup oldu
Bu hâlet sûretâ ana ziyân ma'nîde ammâ sûd
- [083/09] Ki zîrâ emredip ol sadr-ı ekrem kendi mâlinden
Yapıldı şöyle kim zînetle oldu gülşene mahsûd
- [083/10] Bu mevki'de bu kasrı dahı bünyâd etti kim gâhî
Ede teşrîf-i hâkân ile kesb-i izz-i nâ-mahdûd
- [083/11] Zihî kasr-ı muallâ habbezâ nev-mesned-i vâlâ
Zihî matbû'-u nâzûk resm-i dil-cû tarh-ı hüsn-âlûd
- [083/12] Gezilse sâhasında her taraf rûy-ı safâ zâhir
Niğâh olunsa her bir gûşesinde bin ferah mevcûd
- [083/13] Saâdetle şerefle yümn ile ma'mûr olup dâim
Der-i vâlâsım Hak kılmaya tâ haşre dek mesdûd
- [083/14] O şâhenşâh-ı zî-şân ile destûr-ı cihân-bânı
Hemîşe kıla makrûn-ı saâdet Hazret-i Ma'bûd
- [083/15] Bu mısra'la Nedîmâ eyledi tahrîr târîhin:
Bu vâlâ kasr-ı nev-tarh ola Sultân Ahmed'e mes'ûd

Başka bir tarih

- [084/01] Şehenşâh-ı cihân şevketlü Sultân Ahmed-i Gâzî
Hemîşe taht-ı âlî üzre iclâli mezîd olsun
- [084/02] Cenâb-ı fâtihi-î Îrân ki dâim reh-güzârında
Beşâret peyk-i pûyân müzde-i nusrat bürîd olsun
- [084/03] Cihânın mâliki hâkân-ı âlî-şân ki lâyıktır
Ferîdun-u Sikender bâb-ı lûtfunda abîd olsun

- [084/04] Salıp pertev rikâbı âleme dâim hilâl âsâ
Zamânında cihânın her günü bir rûz-ı ıyd olsun
- [084/05] Dolup şevk-u tarabla ser-be-ser dünyâ gam-u endûh
Adem-âbâd mülkünden de sad menzil baîd olsun
- [084/06] Edip sır-i niam halkı sımât-ı lûtf-u ihsânı
Misâl-i kehkeşân âfâka hem-vâre medîd olsun
- [084/07] Olup hurşîd menşûr-ı celâl-ü câhına tuğrâ
Verâsında hilâl-i âsmân nakş-ı resîd olsun
- [084/08] Hıdıv-i mülk-perver kim sezâdır andan İskender
Nizâm-ı saltanat ta'lîmin alsın müstefîd olsun
- [084/09] Ne mümkindir edâ-yı vâf-ı pâkin eylemek tekmiâl
Gerekse şâirin her beyti bir beytü'l-kasîd olsun
- [084/10] Ne kâbil vâfına şâyeste ma'nî bulmak isterse
Sühan-sencân-ı asrın her biri reşk-i Lebîd olsun
- [084/11] Şehenşâh-ı cihânın vâfı dursun hâme kâildir
Medîh-i sadr-ı âlî-şâmına lâyık neşîd olsun
- [084/12] O sadr-ı mekrûmet-güster ki evsâfında âcizdir
Gerekse İbn-i Abbâd-ü gerek İbnü'l-Amîd olsun
- [084/13] Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ'yı cihân-ârâ
Her işte re'y-i pâki reşk-i Hârûnü'r-Reşîd olsun
- [084/14] Benân-ı hâme-i müşkil-güşâsından olur meftûh
Gerekse devletin her müşkili kufl-i hadîd olsun
- [084/15] Zamânında teber-dâran mekânı yanıp emretti
Ki istihkâm ile bünyâd olup sedd-i sedîd olsun

- [084/16] O esnâda buyurdu tâ ki şâhenşâh için dahı
Bu zîbâ mevki'-i dil-cûda bir kasr-ı cedîd olsun
- [084/17] Yapılsın şöyle kim feyz-i safâda dil-güşâlıkta
Meserrette ferahta rûy-ı âlemde vahîd olsun
- [084/18] Anın dîvârı üzre nakş olan nâziük nihâlânın
Bahârı reng-ü şâdî meyvesi sîb-i ümîd olsun
- [084/19] Olup şâyeste-i şân-ı hilâfet tarh-ı vâlâsı
Anın her revzeninden haşmet-ü şevket bedîd olsun
- [084/20] Sezâ gül-gonce-i şâdî ile bâd-ı sabâ-yı feyz
Birisı dergehinde kufî ü birisi kelîd olsun
- [084/21] Tamâm oldukta dedi seyredenler tarh-ı dil-cûsun
Hudâyâ devlet-i bânîsı dâim ber-mezîd olsun
- [084/22] Şehenşâh-ı cihânın feyz-i mihr-i iltifâtundan
Cebîn-i necm-i bahtı subh-ı ıyd âsâ seffîd olsun
- [084/23] Duâ edip Nedîmâ söyledi bu mısırâ'ı ol dem:
Bu kasr-ı pâk Sultân Ahmed'e yâ Rab saîd olsun

İbrahim Paşa medresesine

- [085/01] Pür-himem Dâmâd İbrâhîm Pâşâ-yı kerîm
Lâyıkınca lûtf-u ihsân eylemekte herkese
- [085/02] Cûd-u ihsânında vardır şöyle feyz-i terbiyet
Gül biter dokunsa dâmânı eğer hâr-u hase
- [085/03] Yaptı neşr-i ilm için böyle mahall-i bî-bedel
Kim fezâsı döndü zînetle bahâr-ı nev-rese

[085/04] Habbezâ nev-bık'a-i nâzûk binâ kim ferşine
Perr-i tâvûs-ı cinândan olsa lâyıık miknese

[085/05] Dedi itmâmına tahsîn birle târfhin Nedîm:
Tarh-ı İbrâhîm Pâşâ pâk-ü zîbâ medrese

"Nasrun minellâhi ve fethun karfîb" âyetinden iktibas yollu yeni yıl târihi

[086/01] Ey şehensâh-ı hümâyûn-pâye vü Dârâ-haşem
Eyliye mansûr dâim ceşşini Rabb-i mücîb

[086/02] Mülk-i İrân'da ne denlü şehîr var ise anın
Câmi'in tezyîn ede elkâb-ı pâkinle hatfîb

[086/03] Dâimâ kılmak tefe'ül hayr ile mesnûndur
Vâkıâ bu bâbda gördük nice emr-i acfîb

[086/04] Avn-i Hak'la sâl-i âtûde olur nice fütûh
Oldu zâhir bendene zîrâ ki bir sır-ı garfîb

[086/05] Hâme-i mu'ciz-rakamla eyledim bir bir hisâb:
Geldi bin yüz kırk lâfz-ı nasr ile feth-i karfîb

Paşakapısı yakınlarında Fâtıma Sultan câmiine târih

[087/01] Şehensâh-ı hümâyûn-pâye Sultân Ahmed-i Gâzî
Fürûğ-ı şem'-i mihrâb-ı hilâfet sâye-i yezdân

[087/02] İmâm-ı milket-ü millet hatfîb-i minber-i şevket
Muîn-i dîn-ü devlet muktedâ-yı cümle-i şâhân

[087/03] Aceb mi mültecâ-yı pâdşâhân-ı cihân olsa
Nigeh-dârende-i beyt-i Hudâdır himmeti her an

[087/04] Duâ-yı hayrî halka beş vakitte farz-ı zimmettir
Ki oldu devletinde şeş cihet ma'mûr-u âbâdân

- [087/05] O hâkân-ı kerîmin duhter-i pâkîze-ahlâkı
Semiyy-i Hazret-i Zehrâ cenâb-ı Fâtıma Sultân
- [087/06] O sultân-ı muallâ-şân ki olmuştur onun zâtı
Gül-i evvel-zuhûr-ı bâğ-ı sulb-i husrev-i devrân
- [087/07] Nezâhet sâha-i ismet-serây-ı hâsına câ-rûb
Saâdet hacle-gâh-ı devlet-ü iclâline der-bân
- [087/08] Geçerken devlet-ü izzetle bir gün gördü kim olmuş
Serâya muttasıl mescid mürûr-ı dehr ile vîrân
- [087/09] Karîn-i izdivâcı âsaf İbrâhîm Pâşâ'ya
Buyurdu kasdım etmektir bunu bir câmi'-i zî-şân
- [087/10] Bu sıdk-ı niyyetinden sadrı âlî-şân olup memnûn
Edip terğîb-u teşvîk eyledi gâyetle istihsân
- [087/11] O sâat emredip bu ma'bed-i zîbâyı yaptırdı
Ki olur tarh-ı matbû'un temâşâ eyliyen hayrân
- [087/12] Te'âlallâh zihî vâlâ ibâdet-gâh-ı rûşen kim
İçinden berkurur envâr-ı rahmet pertev-i îmân
- [087/13] İlâhî olalar iclâl-ü izz-ü câh ile dâim
Şehenşâh-ı cihân sultân-ı zî-şân âsaf-ı devrân
- [087/14] Bu mısırâ'la Nedîmâ söyledi târîh-i itmâmın:
Ne a'lâ câmi' ihyâ etti el-hak Fâtıma Sultân

Dâmâd İbrahim Paşa çeşmesine

- [088/01] Zihî ser-çeşme-i dil-cûy-ı pâk-i rûh-perver kim
Anın reşkiyle âteşdir derûnu âb-ı hayvânın

- [088/02] Zihî mâ-ül-hayât-ı cân-fezâ kim aktığı yerde
İçinde gül çıkar âteş yerine seng-i hârânın
- [088/03] Bu âb-u tâbını gördükçe anın derd-i hasretle
Gözünden âb akar ser-çeşme-i mihr-i dirahşânın
- [088/04] Nedendir anda böyle feyz-i cûd-u mekrûmet bilsem
Meğer bânîsi sadr-ı pür-keremdir var ise anın
- [088/05] Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ kim dil-ü desti
Verir sermâyesin kân-ı Bedahş'in Bahr-i Ummân'ın
- [088/06] İşi lûtf-u mürüvvet pîşesi bî-keslere şefkat
Vücûd-ı pâki mahz-ı lûtfudur dünyâya Mevlâ'nın
- [088/07] Olup hem-vâre sadr-ı devlet-ü ikbâlde dâim
Ola hıfzında dâim zât-ı pâki Hak Teâlânın
- [088/08] Nedîm-i bende anın dedi tahsîn birle târîhin:
Gel âb iç çeşme-i pâkinde İbrâhîm Pâşânın

Nevşehir'de İbrahim Paşa câmiinde

- [089/01] Sadr-ı a'zam âsaf-ı âlî-cenâb-ı muhterem
Ya'nî İbrâhîm Pâşâ ma'den-i cûd-u atâ
- [089/02] Ol vezîr-i bende-perver kim zamânında anın
Buldu âlem feyz-i eltâfiyle nev hüsn-ü behâ
- [089/03] Hazret-i Dâmâd-ı ekrem kim kemâl-i re'feti
Kılmada her gün nice muhtâcî makrûn-ı gınâ
- [089/04] Bâ husûs işte bu Nevşehir-i muallânın dahı
Etti her bir güşesin âsârı hûb-u dil-güşâ

- [089/05] Bu münevver câmi'-i âlfi bünyâd eyleyip
Buldu bu şehir-i lâtfîn kadri hakkâ i'tilâ
- [089/06] Habbezâ cây-ı mukaddes kim şâm-u seher
Kudsiyân gelmektedir kasd-ı ziyâretle ana
- [089/07] Habbezâ nev câmi'-i enver ki her bir revzeni
Nûr-ı tevfk-ı hidâyet ile olmuş rûşenâ
- [089/08] Her müezzin kim menârı üzre olup nağme-sâz
Şâh-ı gülde bülbül-i gûyâya benzer gûyiyâ
- [089/09] Bu muazzam câmi' oldukça makâm-ı kudsiyân
Eyleye mahfûz bânîsin cenâb-ı kibriyâ
- [089/10] Dedi bu mısra' ile târîh-i itmâmın Nedîm:
Kıldı İbrâhîm Pâşâ câmi'-i enver binâ
- Nevşehir'de İbrahim Paşa imâretine**
- [090/01] Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı kerem-güster
Getirmez bir dahı misl-ü nazîrin gerdiş-i eflâk
- [090/02] İmâret yaptırıp bunda kemâl-i cûd-u re'fete
Gürûh-ı ehl-i cû'-u fakre vakfetti nice emlâk
- [090/03] Olup sadr-ı saâdette mukîm ol sadr-ı âlf-şân
Hasedle dilleri a'dâmın olsun dâimâ sad çâk
- [090/04] Nedîmâ harf-i menkût ile târîhin hisâb ettim:
İmâret yaptı sâhib-devlet İbrâhîm Pâşâ pâk

Nevşehir'de kervansaraya

- [091/01] Muallâ-pâye İbrâhîm Pâşâ kim odur şimdi
Şehenşâh-ı cihân-bâna vezîr-i a'zam-u dâmâd

- [091/02] Gelelden sadr-ı a'lâya kemâl-i cûd-u re'fetle
Cihâmı eyleyip ma'mûr halkı eyledi dil-şâd
- [091/03] O destûr-ı güzînin mevlid-i vâlâsı olmağla
Bu Nevşehir'i dahı kıldı kemâl-i lûtf ile âbâd
- [091/04] Anın sükkânına lâzım olan eşyâyı bi'l-cümle
Edip cûdu kemâl-i zînet ile bî-kusûr i'dâd
- [091/05] Müsâfir zümresin de etmek için lûtf ile terfih
Bu hân-ı pâki dahı kıldı bunda himmeti bünyâd
- [091/06] Kemâl-i zînet ile oldu gûyâ bir serây-ı pâk
Ki her bir suffası maksûre-i dil-cûy-ı ayş-âbâd
- [091/07] Ne âlî vü bülend olmuş binâ-yi dil-keşi el-hak
Ne istihkâm ile vaz' eylemiş bünyâdını üstâd
- [091/08] Dedi menkût ile târif-i itmâmın Nedîm anın
Bu hân-ı pâki İbrâhîm Pâşâ kıldı nev bünyâd

Nevşehir'deki hamama

- [092/01] Şehriyâr-ı bahr-ü ber sâhib-kırân-ı şark-u garb
Husrev-i Cem-pâye Sultân Ahmed-i âlî-cenâb
- [092/02] Ol şehensâhı hümâyûn-kadr vâlâ-rütbe kim
Fahreder dergâhına İskender etse intisâb
- [092/03] Zât-ı âlî-şâmdır hurşîd-i evc-i ma'delet
Ana nisbet gayri şehler zerre veş olmaz hisâb
- [092/04] Şöyle kuvvet buldu devlet ahd-i iclâlinde kim
Avdet etti gûyiyâ bir pîre eyyâm-ı şebâb

- [092/05] Ol şehin dâmâd-ı âlî-şâmı sadr-ı a'zamı
Ya'nî İbrâhîm Pâşâ-yı kerîm-ü kâm-yâb
- [092/06] Ol vezîr-i muhterem kim dest-i cûd-u re'feti
Günde bin dervîş-ü muhtâcî eder mâlik-nısâb
- [092/07] Ol müşîr-i pür-himem kim himmet-i merdânesi
Perverişle beççe-i pervâneyi eyler ukâb
- [092/08] Âlemi leb-rîz kıldı cûdunun âvâzesi
Belki çıktı çerhe mânend-i duâ-yı müstecâb
- [092/09] Hizmetinde bir zamân izz-ü şeref kesbeyleyen
Bir dahî görmez cihânda ihtiyâc-ı iktisâb
- [092/10] Lûtf-u ihsâniyle yapıldı nice vîrân gönül
Devletinde oldu âbâdân nice cây-ı harâb
- [092/11] Çoktur ihyâ-kerdesi ez-cümle Nevşehr-i lâtif
Oldu eltâfiyle bir ma'mûre-i devlêt-meâb
- [092/12] Nice ma'mûr olmasın kim çün sadef andan felek
Eyledi ol gûne bir dürr-i girân-kadr intihâb
- [092/13] Maskat-ı re'si olup ya'nî o sadr-ı ekremin
Doğdu ol burc-ı şereften zâtı hemçün âftâb
- [092/14] Himmetin tahrîk edip hubbû'l-vatan kıldı anı
Lûtf-u ihsânından el-hak lâyıkınca hisse-yâb
- [092/15] Her ne lâzım ise tertîb etti ber vech-i kemâl
Hiç hatâ yok birinin tarhında hep ayn-ı savâb
- [092/16] Çârşû vü câmi'-ü hân-u imâret medrese
Çeşme-sâr-ı pâk cümle bî-bedel hayr-u sevâb

- [092/17] Bâ husûsâ böyle hammâm-ı münevver kim anın
Rûşenâ her mermer-i sâfi misâl-i mâh-tâb
- [092/18] Kubbesi eyler ferâz-ı çerhe arz-ı irtifâ'
Mevc-i âbı âb-ı hayvâna satar çîn-i itâb
- [092/19] Rûz-u şeb bânîsinin engüşt-i dest-i cûdu veş
Olmada rîzân anın her lûlesinden sîm-i nâb
- [092/20] Girse bir dil-haste bir demde bulur bür'-i tamâm
Etmiş olsa cismini âzürde sad renc-ü azâb
- [092/21] Ol kadar berrâk-u rûşendir anın her câmı kim
Ferr-ü tâbindan eder hurşîd-i nûrânî hicâb
- [092/22] Tarh-ı hûbu ol kadar matbû'-u dil-cû oldu kim
Her taraftan seyrine şevk-u tarab eyler şitâb
- [092/23] Sâhibin Hak eyleyip sadr-ı saâdette mekîn
Eylesin böyle nice âsâr-ı hayr-ı müstetâb
- [092/24] Eyledim çün vakt-i itmâmın Nedîmâ'dan suâl
Böyle iki mısrâ'-ı târfh ile verdî cevâb
- [092/25] Cûd-ı İbrâhîm Pâşâ germ edip bâzârını
Buldu bu hammâm ile bu şehr-i zîbâ âb-u tâb

Dârü's-saâde ağasının çeşmesine

- [093/01] Şehenşâh-ı hümâyûn-pâye Sultân Ahmed-i Gâzî
Ki şâmildir cihâna re'feti ebr-i bahâr âsâ
- [093/02] O hâkân-ı kerîmtü'ş-şân ki dest-i lûtf-u ihsânı
Misâl-i çeşme-i hurşîd mülkü etmede ihyâ

- [093/03] O İskender-haşem kim eyledi teshîr Îrân'ı
Cüyûş-ı satveti cûş eyleyip mânende-i deryâ
- [093/04] Eder çün Ka'bet-ullâhı harâset ol şeh-i âlem
Anınçün dâimâ te'yîd eder her kârını Mevlâ
- [093/05] Hulûs ile eder çünkim tevâzu' hırka-i pâke
Kılar rûh-ı Rasûlullâh feyziyle anı i'lâ
- [093/06] O hâkân-ı cihânın mazhar-ı eltâf-u ihsânı
Beşîr Ağa o zât-ı bî-adîl-i mekrümet-pîrâ
- [093/07] Ki olup bir zamân Şeyhü'l-harem izz-ü saâdetle
O dergâh-ı refiîn hidmetiyle buldu isti'lâ
- [093/08] Mücerreb olmağıla her cihetten sıdk-u ihlâsı
Anı kurbiyle ihyâ eyledi hâkân-ı milk-ârâ
- [093/09] Edip Dâru's-saâde mansıb-ı âlisini ihsân
Nice demdir eder zâtiyle fahr ol mesned-i vâlâ
- [093/10] Melek-haslet muallâ-menzilet Ağa-yı âlî-şân
Kemâl-i hüsn-i hulkiyle nihâd-ı pâki müstesnâ
- [093/11] Reşîd-ü kâr-dân-ü hûş-merd-ü sâhib-i temkîn
Fezâil-perver-ü kâmil-pesend-ü âkıl-ü dânâ
- [093/12] Duâ-yı hayr celb etmek için hâkân-ı devrâna
Edip hayrâta meyl ol zât-ı vâlâ-şân-ı bî-hem-tâ
- [093/13] Bu dil-cû çeşme-i pâkîze-tarhı eyledi bünyâd
Ne zîbâ eyledi cûd-u himem kânûnunu icrâ
- [093/14] Bu mevki' çârsû vü mecma'-ı nâs olmağın bunda
Kemâl-i mertebe muhtâc idi bir çeşme-i zîbâ

[093/15] Bu âb-ı pâki icrâ eyleyip atşâna lütfetti
Aceb tevîka mazhar oldu ol sâhib-himem hakkâ

[093/16] Aceb matbû'-u vâlâ oldu el-hak tarh-ı dil-cûsu
Görenler ez-dil-ü cân ettiler tahsîn-i müstevfâ

[093/17] Kılıp bânîsinin ömrün füzun izz-ü saâdetle
Kabûl ede bu hayrâtın cenâb-ı hâliku'l-eşyâ

[093/18] Beyân etti Nedîmâ gayr-i menkût ile târîhin:
Bu ra'nâ çeşme-i pür-nûru yaptırdı Beşîr Ağa

Vefa bağçesinde Kapudan Mustafa Paşa'nın kasrına

[094/01] Şehensâh-ı cihân Sultân Ahmed Hân-ı Gâzî kim
Der-i devlet-meâbı mültecâ-yı Husrev-ü Dârâ

[094/02] Hudâvend-i Ferîdun-şevket-ü İskender-ârâyış
Sezâ olsa salâtın âstânında cebîn-fersâ

[094/03] Vanıp tâ dûş-u rû-be-rû olmuş dü-peykerle
Çıkıp ser-mehçe-i râyâtı tâk-ı çerhten bâlâ

[094/04] Fürûğ-ı re'yi âfak-ı cihâna saldı bir pertev
O pertevdir o kim subhun cebîninden olur peydâ

[094/05] Sehâb-ı keffi kim bir feyz bahşetmişti deryâya
Anın âsârıdır ceyb-i sadepte gevher-i yektâ

[094/06] Olurdu mu'terif taksîrine şerm-ü hacâletle
Edeydi hidmet-i bâb-ı refîin hâce-i dâna

[094/07] Müsahhar emrine emlâk-i şâhân-ı Arab cümle
Hem ıklîm-i güzîn-i Rûm-u hem mülk-i Acem hâlâ

- [094/08] Kemâl-i rüşdüne erkânı mümtâz olduğu şahid
Husûsâ kim vezîr-i a'zamı destûr-ı mülk-ârâ
- [094/09] Cenâb-ı Hazret-i Dâmâd İbrâhîm Pâşâ kim
Vücûdiyle yeniden buldu revnak devlet-i ulyâ
- [094/10] Gülistân gibi mülkü eyledi hâşâkten tathîr
Edip ebr-i bahâr-ı re'feti seylin cihân-peymâ
- [094/11] Nice bîkeslere her lâhza lûtfu olmada yâver
Nice dil-mürde-i nâ-kâmı cûdu kılmada ihyâ
- [094/12] Mekârim hidmet-i tab'ında dâmen der miyân bende
Edeb ser-meclis-i hâsında mukbil çâker-i ber-pâ
- [094/13] Ederse ittikâ devletle dîbâ-kerde bâlîne
Nesîm-i hulkunun feyzinden olur gülleri bûya
- [094/14] Ne mümkin lâyıkınca medh zât-ı âlem-ârâyı
Tutalım kim anı vasfeyliyen Vassâf imiş farzâ
- [094/15] Sadâret mesnedin teşrîf edelden yümn-ü devletle
Cihânda eyledi hakkâ vezâret şânını î'lâ
- [094/16] Şehenşâh-ı cihân kim âftâb-ı burc-ı devlettir
Şuâ'ıdır o şemsin ol vezîr-i mekrûmet-pîrâ
- [094/17] Ki feyzi eylemiştir ol şuâ'ın gevher-i kân veş
Cenâb-ı sıhr-ı zî-şânın kemâl-i terbiyet hakkâ
- [094/18] Kapudan Mustafâ Pâşâ-yı deryâ-dil ki olmuştur
Kemâl-ü fazl ile zât-ı hü mâ-pervâzı müstesnâ
- [094/19] Melek-haslet muallâ-menzilet destûr-ı pür-himmet
Kamer-tal'at Arîstû-menkabet sadr-ı Felâtun-râ

- [094/20] Hitâb-ı müstetâbından ibâret nükte vü ma'nî
Nigâh-ı mû-şikâfından kinâyet gûşe vü îmâ
- [094/21] Letâfet lehcesinde şöyledir kim nerm-ü nâzûktür
Îtâb-ı telhi de mânende-i hâr-ı gül-i zîbâ
- [094/22] Olurdu zât-ı vâlâ-kadrine teşbîh şâyeste
Kabûl etse eğer akl-ı mücerred peyker-ü sîmâ
- [094/23] Vefâ bâğı o sadra maskat-ı re's olup olmuştu
Kadîmî dürr-i zât-ı pâkine hemçün sadef me'vâ
- [094/24] Edip dîrîne hubbun hüsn-i mevki' dem-be-dem te'yîd
Nice dil-keş binâlarda anı zeynetti ser-tâ pâ
- [094/25] O bâğ ancak şeh-i zî-şân-ü sadr-ı a'zama lâyık
Hemân bir kasr-ı vâlâ-mesnede muhtâc idi gûyâ
- [094/26] Ki teşrîf eyledikçe izz-ü devletle geh-ü bîgâh
Ola tarh-ı nevi tab'-ı hümâyûna neşât-efzâ
- [094/27] Hemân-dem ol mühimmin eyleyip itmâmına dikkat
Yapıldı yümn-ü iclâl ile bu nev kasr-ı mütsevâ
- [094/28] Zihî nev-mesned-i şâhâne vü tarh-ı vezîrâne
Ki câ-rûb olsa lâyık hâki üzre şeh-per-i ankâ
- [094/29] Zihî himmet ki koymuş nev-bahârı sûret-i kasra
Zihî san'at şebâb eyyâmın etmiş âb veş icrâ
- [094/30] Döşenmiş ferşine kalîçe âsâ pertev-i meh-tâb
Çekilmiş farkına çün sakf-ı bâlâ sâye-i tûbâ
- [094/31] Sürûr-u inbisât-u şevki etti kendüye teshîr
Olup gûyâ müselles vefk ol üç suffa-i vâlâ

- [094/32] Ya bu fevvâre-i dil-cû ki sakfı olmasa âbı
Çıkar tâ âsmânın tâkına medd-i nigâh âsâ
- [094/33] Ya bu havz-ı musaffâ karşısında kasr-ı zîbânın
Tutar âyîne bir mahbûb-ı ra'nâ pîşine gıyâ
- [094/34] Anın dahı verâsında o nâzûk kasr-ı nev-bünyâd
Ki tarh-ı pâk-i dil-cûsuna dil meftûn hıred şeydâ
- [094/35] Husûsâ kim o fâhir selsebîl-i rûh-perver kim
Safâsı gerden-i hoy-kerde-i hûbân gibi ra'nâ
- [094/36] Serâpâ feyz-i hâlet zîr-ü bâlâ bâğ-ı pür-behcet
Ki olmuş zîri bâlâsına hayrân zîrine bâlâ
- [094/37] Mübârek eyleyip Bârî taâlâ yümn-ü devletle
Hemîşe sâhası şevk-u tarabdan kalmasın tenhâ
- [094/38] O şâhenşâh-ı vâlâ kadri hem dâmâd-ı zî-şânı
Anın da sıhr-ı hâsın dâimâ mahfûz ede Mevlâ
- [094/39] Nedîmâ böyle tahrîr eyledi târîh-i itmâmın:
Vefâ'da yaptı bir nev kasr-ı vâlâ Mustafâ Pâşâ

Maksem târihi

- [095/01] Şeh-i Dârâ-haşem şevketlü Sultân Ahmed-i Gâzî
Ki dest-i cûdu hemçün ebr-i nîsân feyz-bahşâdır
- [095/02] Cihân-bân-ı muzaffer şehriyâr-ı ma'delet-güster
Ki dâim himmeti masrûf-ı terfîh-i berâyâdır
- [095/03] Kılan ol şehriyârın devlet-ü ikbâlini te'yîd
Vezîr-i a'zam-u Dâmâd İbrâhîm Pâşâ'dır

- [095/04] Kemâl-i cûd-u ihsânına ol sadr-ı kerem-kârın
Delîl-i rûşen-ü makbûl bu âb-ı musaffâdır
- [095/05] Şeref-âbâd içindir aslı ammâ kim bu maksemden
Bu şehir-i Üsküdâr'a dahı küllî hisse peydâdır
- [095/06] Hele hakkâ şehensâh-ı cihân-u sadr-ı zî-şâna
Bu cârî hayr-ı pâk-i bî-bedel tevfik-ı Mevlâdır
- [095/07] Hudâ ikisinin de ömr-ü ikbâlin kıla efzûn
Ki dest-i re'fet-ü ihsânları eltâfa mecrâdır
- [095/08] Nedîmâ âb-ı cârısın görünce söyledi târîh:
Bu maksem vâye-mend-i cûd-ı İbrâhîm Pâşâ'dır
- Dârü's-saâde ağası Beşir Ağa sebîline**
- [096/01] İçinde ta'miyeyle dedi târîhin Nedîm anın
Beşir Ağa sebîli yaptı andan aktı hep kevser
- Yeni yıl tarihi**
- [097/01] Hâkân-ı zamân Hazret-i Hân Ahmed-i devrân
Oldur şeh-i şâhân-ı cihân şimdi bilâ şek
- [097/02] Sultân-ı felek-pâye ki ger bulsa ederdî
İskender anın nakşını tâc-ı ser-ü târek
- [097/03] Kâşâne-i iclâli için micmer olurdu
Sîmîn küre-i mâh eğer olsa müşebbek
- [097/04] Ser-levha-i âfâka emîn lâfzını yazdı
Âşûb-u fiten nâmını şemşîri edip hak
- [097/05] Bâtıl görünür ehl-i basîret nazarından
Bed-hâhının endîşesi çün mezheb-i Mezdek

- [097/06] Şîrâz beğine Sa'dî nice nazm yapardı
Der-bânlığını bulsa Ebû-Bekr-i Atâbek
- [097/07] Ahbâr nakil etse idi râya berehmen
Bahşeyler idi müjdesine bir nice bin lek
- [097/08] Dergâhına Dârâ olamaz çâker-i kemter
Pîşinde Ferîdun olamaz bende-i kûçek
- [097/09] Hakk üzre yürür tab'-ı hümâyûnu hemîşe
Te'yîd-i Hudâdır işi ne hîle vü ne dek
- [097/10] Fart-ı azametle görüp ikbâl-ü celâlin
Pür-zahm-ı haseddir ten-i şâhândaki her rek
- [097/11] Atvârı pesendîde vü erkânı güzîde
Hem kâmil-ü ferzâne vü hem âkıl-ü zeyrek
- [097/12] Bünyâd edicek dest-i kader devlet-i kasrın
Ikbâl ile iclâlden etmiş gil-ü âhek
- [097/13] Menşûr-ı celâlin yazıcak kîlk-i utârid
Bircîse sunup dedi ki tuğrâsını sen çek
- [097/14] Taht üzre cülûs eyliyeli fikrini bir dem
Tanzîm-i umûr eylemeden etmedi münfek
- [097/15] Bir dahı Acem tahtına etmezdi tenezzül
Cârûb-keş olsaydı eğer bâbına Bâbek
- [097/16] Behrâmı biçer dest-i celâlindeki şemşîr
Sîmurgu kapar dest-i celâlindeki nâvek
- [097/17] Bir bendesin itmâ' edemez hâsıl-ı Keşmîr
Bir hasteye tûmâr olamaz milket-i Özbek

- [097/18] İsterse eder âlemi tedbîr ile teşhîr
Bî-tûğ-ı girân-satvet-ü bî-tûr-i belâ-rek
- [097/19] Kim oldu hezâr-ü sad-u çil sâl-i cihân çün
Şâirler ararken ana târîh yekâ-yek
- [097/20] Buldu o şehin hâmesi bir beyt-i hümayûn
Bir dürre müşâbih ki sadef içre ola tek
- [097/21] Bir gevher-i şeffâf ki âlemde nazîrin
Görmüş var ise dahı katı nâdir-ü seyrek
- [097/22] Hakkâ ki zihî beyt-i girân-kadr-i cihân-gîr
Bin beyt ola mümkün olamaz vasfını etmek
- [097/23] Evsâfını dil her ne kadar eylese şâyân
Medhinde kalem her ne kadar söylese gerçek
- [097/24] Bir pâdşehin hâmesine olmadı meskûk
Vâdî-i sühande bu bihin menhec-ü meslek
- [097/25] Şâyeste ki âvîze ola târem-i çerhe
İclâl ile ol beyt-i şerîf-i müteberrek
- [097/26] Teng olmağıla kafiyesi semt-i duâya
Nâ-çâr kalem atf-ı inân eyledi tezcek
- [097/27] Ömrün o şehin ede o târîhe muvâfık
İclâl ile Allâhu Teâlâ ve tebârek
- [097/28] Gerdûn ki ana rehn kodu izz-ü celâli
Hiç olmaya ol rehne dem-i haşre değin fek
- [097/29] İşte budur ol beyt ki âvâz-ı bülendin
Ey gurre sipihr üzre işit sen de kulak çek

[097/30] Târîhi çıkıp Ahmed-i sâlis kaleminden:
Hân Ahmed'e bu sâl-i cedîd ola mübârek

Şehzâde câmiine yakın İbrahim Paşa çarşısına

[098/01] Şeriat sâliki Sultân Ahmed Hân-ı Gâzî kim
Hemîşe kârî te'yîd-i esâs-ı şer'-i garrâdır

[098/02] Cihânın mâliki hâkân-ı emced kim hemân gûyâ
Vücûd-ı pâki menşûr-ı hilâfet üzre tuğrâdır

[098/03] Vezîr-i a'zam-u dâmâdı ol hâkân-ı zî-şânın
Ki fenn-i himmet-ü cûd-u sehâda hayret-efzâdır

[098/04] Veliyyü'n-ni'metine sıdk ile ihlâsdır kârî
Anınçün yâveri anın hemîşe lûtf-ı Mevlâdır

[098/05] Geelden devlet-ü iclâl ile ol sadr-ı vâlâya
Şeb-ü rûz ihtimâmı nazm-ı ahvâl-i berâyâdır

[098/06] Cihânda ârzûsu dil-harâb olmuşları ta'mîr
Hemîşe pîşesi hayrât ile dünyâyı ihyâdır

[098/07] Sitanbul içre vü etrâfta âsârı pek çoktur
Birisi dahı işte bu müzeyyen sûk-ı vâlâdır

[098/08] Kemâl-i zînet ile oldu gûyâ bir serây-ı pâk
Ki her dükkâmı bir maksûre-i dil-cûy-ı ra'nâdır

[098/09] Zihî nev çârsû-yı pâk-i İbrâhîm Pâşâ kim
Kemâl-i sûd ile hân-ı Halîl'e gıpta-fermâdır

[098/10] Bu sûk-ı bî-bedel durdukça dâim ola bânîsi
Ki anınla nizâm-ı dîn-ü devlet pây-bercâdır

[098/11] Nedîmâ böyle tahrîr eyledi târîh-i itmâmın:
Yapan bu cârsûyu cûd-ı İbrâhîm Pâşâ'dır

Sultan Ahmed Çeşmesine

[099/01] Âlemin hâkânı Sultân Ahmed-i âli-himem
Kim sadâ-yı şevket-ü şâniyle pürdür şeş cihât

[099/02] Görmemiştir dîde-i tâc-u serîr-i saltanat
Böyle sultân-ı melek-hû husrev-i kudsî-sıfât

[099/03] Hakk'a hamdolsun ki hep âsâyîş-ü râhattadır
Sâye-i insâf-u adl-ü re'fetinde kâinât

[099/04] Rûh ol hâkân-ı kâmildir cihân mânend-i ten
Hâfızı ol şâh-ı âdildir raiyyet hemçü şât

[099/05] Eyledi irfâzdan İrân'ı ârf ser-te-ser
Kılınır câmi'leri içre cemâatla salât

[099/06] Ol hizebr-i nâm-ver kim savlet-i şîrânesi
Eylemiştir zümre-i A'câmı darben fil-i mât

[099/07] Ol şeh-i âlem binâ kıldı bu âlî çeşmeyi
Kim zülâl-i sâfının evsâfıdır azb-i furât

[099/08] Habbezâ ser-çeşme-i dil-cû ki bahşetmektedir
Lûlesi leb-teşnegâna şerbet-i kand-i nebât

[099/09] Habbezâ ayn-ı hayât-ı pâk kim şâyestedir
Kılsalar İskender'i ana su yolcu bâ berât

[099/10] Kefçesi mânende-i dest-i kerîmân pür-atâ
Lûlesi hemçün zebân-ı ehl-i dil şîrîn-nikât

- [099/11] Medhini takrîre âciz meknet-i nutk-u zebân
Vasfını tahrîre kâsır kudret-i kilk-ü devât
- [099/12] Hıfzedip dâim o şâhenşâhı hayy-i lâ-yezâl
Devlet-ü ikbâli rûz-ı haşre dek bulsun sebât
- [099/13] Söyledi târîh-i itmâmın bu musrâ'la Nedîm
Çeşme-i vâlâsı Sultân Ahmed'in mâ-i hayât

Îrân sulhuna tarih

- [100/01] Pâdşâh-ı heft kişver şehriyâr-ı bahr-ü ber
Ya'nî Sultân Ahmed-i sâlis o İskender-siyer
- [100/02] Avn-i rabbânî ile oldukta şark iklimine
Mehçe-i râyâtı mihr-i âlem-efrûz-ı zafer
- [100/03] Cümle a'dâ ser-fürû etti herâs-ı cân ile
Berk-ı tîğ-ı cân-küdâzı her taraftan cilve-ger
- [100/04] N'ola tûfân-hîz olup kesse urûk-ı Şîayı
Âb-ı şemşîri rızâ-cûy-ı Ebû-Bekr-ü Ömer
- [100/05] İnkıyâd etse becâ hâver-zemînin ser-keşi
Âftâb-ı âlem-ârâdır cihâna ser-te-ser
- [100/06] Düşmen-i bed-hâhının sâkıt hemîşe kevkebi
Etti Dûlâb-ı felek tâli'lerin zîr-ü zeber
- [100/07] Rûzgârın dest-bürdünden emîn etsin Hudâ
Sidre âsâ şark-u garba dâim olsun sâye-ver
- [100/08] Eyleyen tedbîrin ârâm-u salâh-ı âlemin
Sadr-ı âlî-kadr İbrâhîm Pâşâ'dır meğer

- [100/09] Tîr-i re'y-i sâibi etti güzer sad merhale
Urdu âmâc-ı merâmı yine gösterdi hüner
- [100/10] Kâr-ı zârın etti encâmın nizâm-ı âştû
Âkıbet verdi nihâl-i ârzû şîrîn semer
- [100/11] Akd-i sulhu gûş edip hâtif dedi târîhini:
Oldu İrân ehli Sultân Ahmed'e fermân-ber

Başkadın'ın çeşmesine

- [101/01] Hazret-i Sultân Ahmed Hân-ı gerdûn-pâye kim
Âlemi eltâf-u ihsâniyle ihyâ eyledi
- [101/02] Fâtih-i İrân şeh-i devrân ki cûd-u re'feti
Üsküdâr'ı âb-ı Şîrîn ile iğnâ eyledi
- [101/03] Suyu başından edip icrâ o hâkân-ı kerîm
Ehl-i devlet ol sudan çok çeşme peydâ eyledi
- [101/04] Bu mahalle âb-ı şâfiye katı muhtâc idi
Hakk'a şükrolsun bu mâ atşâmı irvâ eyledi
- [101/05] Başkadın hazretleri dahı bu zîbâ çeşmeyi
Kendi mâliyle yapıp bir hayr-ı vâlâ eyledi
- [101/06] Nûr veş cârî olup bu âb-ı sâf-ı dil-pezîr
Teşnegânın dillerin eşvâka me'vâ eyledi
- [101/07] Pek muallâ çeşme-sâr-ı bî-adîl oldu hele
Tarhını üstâd hakkâ kim dil-ârâ eyledi
- [101/08] Hak Teâlâ ol şehin ikbâlini efzûn ede
Kim der-i lûtfun cihân halkına me'vâ eyledi

[101/09] Çeşmenin bânîsinin dahı kıla ömrün füzun
Kim hulûs-ı kalb ile bu hayrı inşâ eyledi

[101/10] Söyledi târif-i itmâmın anın kilik-i Nedîm:
Başkadın bu çeşme-i vâlâyı icrâ eyledi

İbrahim Paşa oğlu Muhammed Paşa'nın vezir ve dâmâd oluşuna

[102/01] Bihamdillâh yine feyz-i nesîm-i şevk-u şâdîden
Hezârân gonçe-i ümmîd handân oldu bir günde

[102/02] Sehâb-ı şâdmânî öyle sır-hâb etti dünyâyı
Ki diller sîneler yekser gülistân oldu bir günde

[102/03] Yine peyk-i ferah mahmûz urup Şeb-dîz-i akdâma
Ferâz-ı çerhe varınca şitâbân oldu bir günde

[102/04] Bahâra dahı doksan gün var ammâ kim Bihamdillâh
Meserret gülşeni fasl-ı bahârân oldu bir günde

[102/05] Yeter bu sâle bu sermâye-i ikbâl kim anda
Hilâl-i izz-ü devlet bedr-i tâbân bir günde

[102/06] Ki ya'nî necl-i âlî-şânı İbrâhîm Pâşâ'nın
Vezâret burcuna mihr-i dirahşân oldu bir günde

[102/07] Vezâretle olup dâmâd mir'ât-ı saâdetten
İki ruhsâre-i şâdî nümâyân oldu bir günde

[102/08] Debîr-i âsmânın nice yollar yazdığı inşâ
Anın menşûr-ı ikbâline unvân oldu bir günde

[102/09] Vezîr-ibn-i vezîr ol gevher-i kân-ı asâlet kim
İki şem'-i emel bezminde sûzân oldu bir günde

- [102/10] Düşüp at boynuna hurşîd tâ çerh-i çihâründen
Erişti geldi dergâhında der-bân oldu bir günde
- [102/11] Bütün efvâh-ı erbâb-ı celâl-ü câh şükranê
O zât-ı pâke vakf-ı bûs-ı dâmân oldu bir günde
- [102/12] O rûşen gevher-i âlem-behâ-yi devlet-ü ıkbâl
Müzeyyen-sâz-ı tâc-ı devlet-ü şân oldu bir günde
- [102/13] Hudâ sadrında dâim kılsın İbrâhîm Pâşâ'yı
Ki lûtfundan cihânın halkı şâdân oldu bir günde
- [102/14] O nahl-i tâzeyi båd-ı elemden saklasın Allâh
Ki âlem sâyesinde şâd-ü handân oldu bir günde
- [102/15] Nedîmâ bendesi bu mısırâ' ile dedi târîhin:
Muhammed Bik vezîr-ü sıhr-ı sultân oldu bir günde
- Mustafa Paşa'nın yaptırdığı Ferah bağıyla yeni yalıya**
- [103/01] Cenâb-ı Hazret-i sadru's-sudûr-ı mesned-i haşmet
Vekîl-i saltanat dâmâd-ı Sultân Ahmed-i dânâ
- [103/02] Şifâ-yı sadr-ı devlet kuvvet-i bâzû-yı emniyyet
Esâs-ı ma'delet rûkn-i rekîn-i devlet-i uz mâ
- [103/03] Vezîr-i pür-himem sadr-ı muazzam âsaf-ı ekrem
Veliyy-i ni'met-i âlem hıdv-i mekrümet-fermâ
- [103/04] Semiyî-yi cedd-i pâk-i Fahr-i âlem zübde-i âdem
Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı Felâtun-râ
- [103/05] O dâmâd-ı şehensâh-ı cihân-dâr-ı kerem-kârın
Huçeste sıhr-ı zî-şânı Kapudan Mustafâ Pâşâ

- [103/06] Vezîr-ibn-i vezîr-i muhterem kim zât-ı âlîsin
Kemâl-i fazl-u hüsn-i hulk ile halk eylemiş Mevlâ
- [103/07] Kerem-güster cihân-dâr-ı güzîn-i ehl-perver kim
Derinde olsa lâyıktır utârid kâtib-i inşâ
- [103/08] Ulâda mehçe-i râyâtı hurşîd ile hem-pehlû
Şerefte şîr-i şâdirvâmı şîr-i çerh ile hem-pâ
- [103/09] Cenâb-ı Hazret-i Feyyâz-ı mutlak nahl-i ikbâlin
Edelden yümn-ü devletle tırâz-ı gülşen-i dünyâ
- [103/10] Nice âsâr-ı uzmâyı nice cây-ı dil-ârâyı
Vüfûr-ı himmet-i tab'-ı bülendi eyledi ihyâ
- [103/11] Husûsâ böyle bir sâhil-serâyı sadr-ı devrânın
Ümîd-i makdem-i feyz-âveriyle eyledi inşâ
- [103/12] Bu kasr-ı pâk bir beyt-i dil-ârâ-yı ferahtır kim
Vezîr-i a'zamın teşrîfidir ancak ana ma'nâ
- [103/13] Bu vâlâ mevzîf ni'me'l-bedel edince istishâb
Saâdetle şeref-bahş oldu bir gün sadr-ı mülk-ârâ
- [103/14] Gelip tab'-ı ferah-peymâsına âb-u hevâsı hoş
Pesend ettikte tarz-u resmine ol âsaf-ı yektâ
- [103/15] Buyurdu nâmına Bâğ-ı Ferah denmek münâsibdir
Çü kalmaz mevki'-i pâkin gören dillerde gam aslâ
- [103/16] Nice Bâğ-ı Ferah denmez nice evsâfı söylenmez
Cihân-zîb oldu çünkim böyle nüzhet-gâh-ı gam-fersâ
- [103/17] Sudûr ede husûsâ kim lisân-ı Sadr-ı a'zamdan
Tefe'ül güne bu nâm-ı tarab-bahş-ü meserret-zâ

- [103/18] O bahr-i re'fet-ü ihsân için bu kasr-ı dil-cûnun
Bihamdillâh muvaffak oldu tarh-ı pâkine hakkâ
- [103/19] Girelden dest-i nakkâş-ı hayâle hâme-i efkâr
Nümû-dâr olmamıştır böyle dil-keş peyker-i zîbâ
- [103/20] Vezîrî kıt'a bir mecmûadır fenn-i letâfette
Nazar kıldıkça sad ma'nâ-yı hüsn-ü ân olur peydâ
- [103/21] Hıyâbân-zârına doğru nigâh eden kıyâs eyler
Sehî-kadler kabâ-yı sebz ile saf bağlamış gûyâ
- [103/22] Gören bu suffateynin imtidâdın iki cânibde
Sanır kim perr-ü bâlin eylemiş güsterde bir ankâ
- [103/23] Fezâsı kârbân-ı nev-bahâra mesken-i vâsi'
Fenâ-yı revzeni bâd-ı sabâ seyyâhına me'vâ
- [103/24] Temâşâ kıl şu havzın vüs'atin bak kim bu kas-ı nev
Muhât olmuştur iki cânibinden bahr ile gûyâ
- [103/25] Biri deryâ-yı şûr u birisi deryâçe-i şîrîn
Bu kasr ol iki bahrin arasında gevher-i yektâ
- [103/26] Egerçi nâmi havz ammâ yapıp deryâçe-i zîbâ
Ruhâm-ı sâfını mir'ât-ı endâm etti ser-tâ pâ
- [103/27] Yeridir cilve-gâh-ı şâhidan-ı zevk-u şevk olsa
Şitâba teşnedir her rûz-u şeb hurşîd-ü meh zîrâ
- [103/28] Şu dil-cû selsebîli gör kim anda semt-i eşvâka
Eder her bir şiken bir gûşe-i ebrû ile îmâ
- [103/29] Beyân-ı inbisât-u zevk için her lâhzada anın
Leb-i fevvâresi sad ma'nî-i bârîk eder peydâ

- [103/30] Değil tavsîfine kâdir ne yapsın n'işlesin şâir
Ne ta'bîr ile kılsın andelîb-i hâmesin gûyâ
- [103/31] Kılıp ol sadr-ı zî-şâmın celâl-ü devletin efzûn
Bu sâhil-hânesin hem-vâre mes'ûd eylesin Mevlâ
- [103/32] Bu mısra'la Nedîmâ söyledi itmâmuna târîh:
Bu nev-sâhil-serâyı kıldı ihyâ Mustafâ Pâşâ

Dârtü's-saâde ağası Beşir Ağa Sarayına tarih

- [104/01] Zihî vâlâ serây-ı dil-güşâ kim tarh-ı matbû'u
Serâpâ bî-nazîr-ü dil-keş-ü rûh-âşinâ oldu
- [104/02] Zihî nev-âşiyân-ı şâh-bâz-ı izz-ü devlet kim
Ferâz-ı bâmunın hem-sâyesi bâl-i hümmâ oldu
- [104/03] Zihî bâlâ rüvâk-u tâk-ı pür-zîb-ü tekellûf kim
Der-i âlîsi ikbâl-ü sürûra mültecâ oldu
- [104/04] Münakkaş kasrlar kâşânelerle zeyn olup gûyâ
Ann her güşesi bir gülşen-i hüsn-ü behâ oldu
- [104/05] O rütbe kasrının işrâkı var kim zanneder âdem
Ki her bir câmı bir âyîne-i âlem-nümâ oldu
- [104/06] Ann her beyt-i dil-cû tarh-ı nev-bünyâdı hakkâ kim
Edâ-yı ma'nî-i yümn-ü meserrette resâ oldu
- [104/07] Harâb olmuş iken âsâr-ı himmetle olup âbâd
Binâ-yi dil-keşi bu sâhile zînet-fezâ oldu
- [104/08] Temâşâsı derûnu hurrem eyler şübhe yoktur kim
Esâsı bir mübârek sa'd saâdette binâ oldu

- [104/09] Hudâ sâhiblerinin devlet-ü câhûn kıla efzûn
Aceb makbûl-ü pâk-ü dil-güşâ devlet-serâ oldu
- [104/10] İçinde sâhibi âsâyiş ettikte saâdetle
Temâşâ eyliyenler deye kim el-hak be-câ oldu
- [104/11] Anın bânisi 'bir zât-ı kerem-verdir ki âlemde
Nice bî-keslere sermâye-i izz-ü ulâ oldu
- [104/12] Vüfûr-ı himmet ile nâmı âlemde olup meşhûr
Der-i vâlâsı dâim melce'-i ehl-i recâ oldu
- [104/13] Aceb mi bu serâyın tarh-ı hûbu dil-pesend olsa
Ki öyle zât-ı âlî-kadr ana himmet-nümâ oldu
- [104/14] Bihamdillâh tamâm olup kemâl-i zîb-ü zînetle
Fezâ-yı pâki âsâyiş-geh-i sûr-ı safâ oldu
- [104/15] Bu mısırâ'la Nedîmâ söyledi itmâmına târîh:
Söz olmaz tarhuna bâlâ serây-ı dil-güşâ oldu

Üsküdar çeşmesine

- [105/01] Semiyî-i Fahr-i mevcûdât Sultân Ahmed-i Gâzî
Şeh-i sâhib-meâsir zıll-i pâk-i Hazret-i Vehhâb
- [105/02] Emîn-i Yesrib-ü Bathâ muîn-i millet-i beyzâ
Eben an ced şeh-i dânâ hıdîv-i tâhirü'l-ensâb
- [105/03] O hâkân-ı kerem-kârın bu arz-ı cennet-âsâda
Oluş gufrân ile ümm-i Safiyye-hasleti der hâb
- [105/04] Anın rûh-ı şerîfin hayr ile yâd eylemek kasdın
Derûn-ı pâkine ilhâm edince Hâlıkü'l-esbâb

- [105/05] Vezîr-i a'zam-u Dâmâd İbrâhîm Pâşâ'nın
Gül-i kâmun kitâb-ı müstetâbiyle kılıp şâdâb
- [105/06] Şeref-âbâd'ı bünyâd eyledikten sonra emriyle
Bu ayn-ı Zemzem'in çün kıldı icrâsın ana işrâb
- [105/07] Tûrâb-ı kabrine merhûmenin ikrâm için yaptı
Reh-i Hak'ta diyâr-ı Üskûdâr'a çeşme-i pür-âb
- [105/08] O hâkân-ı cihânı dâimâ Hak eyleyip te'yîd
Ne kâra azmederse hükm-i takdîr etsin istisvâb
- [105/09] Bu mısırâ'la Nedîmâ söyledi târîh-i itmâmın
Bu şehri mâ ile Sultân Ahmed eyledi sır-âb

Yeni yıl tarihi

- [106/01] Hudâvend-i cihân şevketlü Sultân Ahmed-i Gâzî
Ki gâlibdir Ferîdun'a sunûf-ı izz-ü haşmetle
- [106/02] Muallâ-menzilet Behrâm-savlet Kahramân-heybet
Ki şehler fahreder dergâh-ı âlîsinde hidmetle
- [106/03] Tutup âfâkı ser-tâ-ser fûrûğu âftâb âsâ
Cihânı kıldı pür-sıyt-u sadâ-yı kûs-ı şevketle
- [106/04] Şehenşâh-ı cihân hâkân-ı devrân fâtih-i İrân
Eder medhûş-u hayrân Rüstem'i fart-ı mehâbetle
- [106/05] O hâkân-ı güzînin gûş edenler nazm-ı dil-cûsun
Sanır kim Şeh Selîm eş'ârındır tarz-ı belâgatle
- [106/06] Husûsâ tab'-ı pâki mısırâ'-ı târîh bulmakta
Eder dem-beste şâir kulların şerm-ü hacâletle

- [106/07] Müzehheb levhada nazm-ı hümâyûn-ı dil-ârâsı
Mezerkeş câmeli mahbûba benzer hüsn-ü behcetle
- [106/08] N'ola altın ile yazılsa nazmı sikke-i zer veş
Ki şi'r ıklûminin de şehriyâdır fasâhatle
- [106/09] Hele şevketlü hünkârım bu sözde hıç riyâ yoktur
Ki zâtın şehlerin mümtâzıdır her gûne hâletle
- [106/10] Hüner sende mekârim sende lûtf-u merhamet sende
Müzeyyen bâğ-ı câh-u haşmetin sad zîb-ü zînetle
- [106/11] Efendiler o bâğa her biri bir gonçe-i zîbâ
Vezîrin servidir anın kemâl-i istikâmetle
- [106/12] Cenâb-ı Hak bu zîb-ü zîneti her dem kılıp efzûn
Ede ıkbâlini dâim müeyyed feth-u nusratla
- [106/13] Yeni sâli edip mes'ûd sana Hazret-i Feyyâz
Dahı sad sâle de eriştire zevk-u meserretle
- [106/14] Cedîd oldukta iclâl-ü şerefle sâl-i hurrem-fâl
Ana şâyeste bir târîh ararken hâme dikkatle
- [106/15] Nedîmâ bende tebrîk eyleyip anı dedi târîh:
Mübârek ola Sultân Ahmed'e bu yıl saâdetle

İzzet Ali Bey'in defterdarlığına

- [107/01] Utârid-menkabet bircîs-fitnat Bû-alî-tıynet
Cenâb-ı Mîr İzzet ya'nî mektûbî-i bül-himmet
- [107/02] Hünerde ma'rifette hüsn-i ahlâk-u tabîatte
Değildir misli mektûb-ı debîr-i defter-i fitnat

- [107/03] Meğer kim darb-u taksîm-i rakam der kâr ola yoksa
Ne mümkindir lisânen cümle-i evsâfına tâkat
- [107/04] O merdüm-zâde-i sulb-i asâlet emr-i şâhiyle
Vekâlet eyledi sıdk üzre defter-dâra bir müddet
- [107/05] Görüp hâkân-ı âlem ba'd-ezan ehliyyetin bizzât
Anı ol mansıb-ı vâlâya îsâl etti bî-minnet
- [107/06] Eğer makrûn-ı ihlâs olsa hidmet böyledir işte
Sadâkattir muhassal âdeme sermâye-i devlet
- [107/07] Dedim târfhini sadr-ı güzîne harf-i mu'cemle:
Alî Beğ'le efendim buldu defter-dârlık İzzet
- Ayasofya câmiinin hünkâr mahfilini genişletmeye**
- [108/01] Mutî'-i emr-i Hak Sultân Ahmed Hân-ı Gâzî kim
İmâm-ı milk-ü millet muktedâ-yı halk-ı dünyâdır
- [108/02] Hatîb-i minber-i feth-u zafer kim tûğının şimdi
Niyâmı cism-i hasm-âvîze gâhî arş-ı a'lâdır
- [108/03] Salâdır söylesin varsa nazîrin gördüğü âfak
Ki hem zıll-i Hudâ hem tâbi'-i fermân-ı Mevlâdır
- [108/04] Edelden ol imâmü'l-müslimîne ıktidâ âlem
Nizâm-ı dîn-ü erkân-ı saâdet pây-bercâdır
- [108/05] Bu mahfil ma'bed-i pür-nûr-ı hâsü'l-hâs olmağla
Murâd etti binâsın hak bu kim şâyân-i ihyâdır
- [108/06] Biraz teng idi evvel şimdi tevsî'in edip fermân
Müvekkil kıldı destûrun ki sadr-ı kâr-fermâdır

- [108/07] O gûne verdi zînet tarh-ı pâki buldu behcet kim
Ziyâret eden erbâb-ı ukûle hayret-efzâdır
- [108/08] Bu mahfil câmi'-i pâk-i Ayasofiyede gûyâ
Harîm-i ravza-i cennette bir kasr-ı muallâdır
- [108/09] Zer-ender zer ya bir ser-levha-i dîvân-ı şevkettir
Yâhud kudretle dîvân-ı saâdet üzre tuğrâdır
- [108/10] N'ola mihr-i kamer şem' olsa tâk-ı pür-safâsında
Ki rûz-u şeb matâf-ı sâkinân-ı arş-ı a'lâdır
- [108/11] Gören şâhâne tarz-ı tarh-u resm-i cennet âsâsın
Duâ-yı ömr-i hâkân-ı cihân-bân ile gûyâdır
- [108/12] Hudâ tâ haşre dek cârî kıla ömr-i hümâyûnun
Çü dâim kasdı şer'-i Ahmed-i Muhtâr-ı icrâdır
- [108/13] Edip arz-ı ubûdiyyet Nedîmâ dedi târîhin:
Kılan bu mahfili âbâd İbrâhîm Pâşâ'dır

Dâmâdzâde'nin Sütlice'deki çeşmesine

- [109/01] Cenâb-ı Hazret-i Dâmâdzâde yümün-ü devletle
Hemîşe zînet-i sadr-ı bülend-i izz-ü şân olsun
- [109/02] Ser-engüşt-i kerem-kârındaki kilik-i himem-perdâz
Zülâl-i sâf-ı tahkîka hemîşe nâvdân olsun
- [109/03] Meded-kârî-i ebr-i himmet-ü cûdiyle hem-vâre
Dil-i erbâb-ı isti'dâd-ü dâniş gül-sitân olsun
- [109/04] Zebân-ı pâki dâim çeşme-i âb-ı hayât âsâ
Fezâ-yı mekrümette rûh-bahş-ı teşnegân olsun

- [109/05] Bu zîbâ çeşme-sârı eyledi ihyâ ki şâyândır
Denirse âbı cism-i teşneye rûh-ı revân olsun
- [109/06] Aceb muhtâc idi âb-ı revâna bu mahal hakkâ
Hayât-ı tâze verdi halka lûtfu câvidân olsun
- [109/07] Muvaffak oldu çünküm böyle vâlâ hayr-ı câriye
Sezâdır kim duâsı cümleye vird-i zebân olsun
- [109/08] Dahı böyle nice hayrâta tevffik eylesin Bârî
Ki her birisi mezkûrû'l-lisân-ı ins-ü cân olsun
- [109/09] Hemân zât-ı kerîmi dâimâ izz-ü saâdetle
Makâm-ı câh-u ıkbâl üzre şâd-ü kâm-rân olsun
- [109/10] Nedîmâ söyledi târîh-i itmâmın bu musrâ'la:
İçin bu çeşme-i pâkîzeden mâ nûş-ı cân olsun

Çeşme tarihi

- [110/01] Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı kerem-ver kim
Anılmaz ana nisbet nâm-ı Ca'fer mülk-i dünyâda
- [110/02] Cenâb-ı Hazret-i Hân Ahmed'in dâmâd-ı zî-şânı
Ki yoktur görmemiş ihsânını a'lâ vü ednâda
- [110/03] Peş ol destûr-ı zî-şân eyledi on çeşme-sâr icrâ
Ki her birinin âbı sîme benzer hüsn-i sîmâda
- [110/04] Nedîm-i bende ol âsâr-ı pâkin dedi târîhin
Su iç gel çeşme-i dil-cûy-ı İbrâhîm Pâşâ'da

Üsküdar'da Sultan Bâyezîd çeşmesine

- [111/01] Şehriyâr-ı yem-himem sultân Ahmed kim anın
Hidmet-i dergâhına şâyeste Hârûnü'r-Reşîd

- [111/02] Üsküdâr'ı eyledi iğnâ sehâb-ı re'feti
Eyleyip icrâ anın her sûyuna cûy-ı cedîd
- [111/03] Hak Teâlâ cümle evlâdiyle ol şâhensehin
Eyleye gündend güne ikbâl-ü iclâlin mezîd
- [111/04] Böyle tahrîr eyledi târîhini anın Nedîm
Pâk rûşen çeşme-i zîbâ-yı Sultân Bâyezîd

Üsküdar'da Fener bağçesine

- [112/01] Şehenşâh-ı muallâ-pâye Sultân Ahmed-i Gâzî
Ki oldu sâye-i adlinde âbâdân bütün dünyâ
- [112/02] Lebâ-lebdir cihân ahdinde evzâ'-ı meserretle
Hemân her bir günü bir ıyd-i nevdîr âlemin gûyâ
- [112/03] Şeh-i a'zam veliyyü'n-ni'met-i âlem ki olmuştur
Sımât-ı cûdu âfâka keşîde kehkeşân âsâ
- [112/04] Hulûs-ı kalb ile Hakk'a tazarru'dur işi dâim
Fütûhât ile anıñçün anı te'yîd eder Mevlâ
- [112/05] O sultân-ı cihân-bândır ki İbrâhîm Pâşâ'yı
Vezi'r-i a'zam edip verdi revnak dehre ser-tâ pâ
- [112/06] Cihân-ı köhneyi lûtf-u keremle eyledi ta'mîr
Sipihri kıldı sa'y-ü ihtimâmı pîr iken bernâ
- [112/07] Sitanbul'un hele her cânibin reşk-i behîşt etti
Bu da'vâya delîl olur mu Sa'd-âbâd'dan a'lâ
- [112/08] Çıbıklı Göksu sâir gûşe gûşe menziletler hep
Zamân-ı devletinde her biri oldu cihân-pîrâ

- [112/09] Eğer seyretmedinse her birinin tarh-ı dil-cûsun
Bu cây-ı dil-güşâyı gör de anla anları nevâ
- [112/10] Ki evvel olmuş idi hüsn-ü ânı işvesi mestûr
Kabâ-yı köhnede bir dil-rübâ-yı mâh-rû âsâ
- [112/11] Pes ol destûr-ı zî-şân nâib-i hoş-tab'-ı dânyâya
Buyurdu tâ ki tarh-ı dil-firîbin ede müstesnâ
- [112/12] O mi'mâr-ı hüner de eyleyip sad şevk ile hidmet
Güzel pâkîze ma'nâ ihtirâ' etti hele hakkâ
- [112/13] Zihî pâkîze nüzhet-gâh kim şâh-ı nihâlinde
Konup murg-ı çemen erbâb-ı tab'a böyle der gûyâ
- [112/14] Şu havz-ı pâke bak da sîne-i yâri getir yâda
Şu nahli gör de bârî n'idüğün bil kâmet-i bâlâ
- [112/15] Bunu seyretmeden gitti cihândan n'eyleyim
Örfî ki Keşmîriyyesin bârî edeydi âteşe ilkâ
- [112/16] Dırîğâ Hâfız-ı Şîrâzî dahı kılmadan gitti
Musallâ nâmını yâd etmeğe tövbeyle isti'fâ
- [112/17] Ya Sâib görmüş olsa Çâr-bâğ-ı Isfahân vasfın
Ne gûne rahne-i dîvâra eylerdi nihân âyâ
- [112/18] Hele Hak dâim etsin Hazret-i Sadr-ı cihân-dârı
Müeyyed eylesin ıkbâl-ü câhın Hâlık-ı yektâ
- [112/19] Muvaffaktır her işte Hak budur kim re'y-ü tedbîri
Görür her müşkili bir gûne külfet çekmeden aslâ
- [112/20] Bu rütbe akl-u rüşde mâlik olmak nice mümkündür
Bir âdem Bû-alî yâhud Arîstû olsa da farzâ

[112/21] Bu âb-1 dil-güşâ oldukça cârî havz-1 dil-cûya
Cihân içinde kılsın emrini fermânını icrâ

[112/22] Bu musrâ'la Nedîmâ dedi tahsîn birle târîhin:
Bu nüzhet-gâhı İbrâhîm Pâşâ eyledi ihyâ

Hadîce Sultan çeşmesine

[113/01] Âsmân-mertebe Sultân Ahmed
Heft iklimde oldur hâkân

[113/02] Üsküdâr'ı edip ihyâ lûtfu
Âb-1 Şîrîn ile kıldı reyyân

[113/03] Kırk çeşme gibi bu şehri hele
Eyledi çeşmeleri âbâdân

[113/04] Ol şehin duhter-i vâlâ-güheri
Kıldı bu ayn-1 dil-ârâyı revân

[113/05] Eyleye Hazret-i Bârî müzdâd
Ol şehin şevket-ü şânın her an

[113/06] Bî-bedel dedi bu târîhi Nedîm:
Çeşme-i pâk-i Hadîce Sultân

Gülşenî tekkesine

[114/01] Zihî kâşâne-i nev-mehbat-i esrâr-1 rûhânî
Verir sâhib-dilân-1 ışkî feyzi kasr-1 irfânı

[114/02] Hoşâ ferhunde cây-1 feyz-bahşâ-yı dil-i âşık
Derûnunda olur tahsîl-i isti'dâd-1 rabbânî

[114/03] Gıdâ-yı rûh ederler bunda bûy-1 gonce-i zikri
Cenâb-1 Gülşenî'nin andelîbân-1 gülistânı

- [114/04] Derûn-ı ehl-i şevkî rûşen eyler Hazret-i Pîri'in
Tecellî etmede zıkr-ı celîden sırr-ı pinhânı
- [114/05] Çerâğ-ı kurb-ı akdes şem'-i fânûs-ı hayâ olmaz
Müberrâdır ziyâdan ehl-i tevhîdin dil-ü câmı
- [114/06] Recâ-yı feyz ile ben de Nedîmâ intisâb ettim
Görünce mecma'-ı ehl-i maârif çün bu eyvânı
- [114/07] Sudûr etti lisân-ı mürşid-i ilhâmdan târîh:
Bu cây-ı pâkde kırklar makâmı buldu invânı

Tersanede Dîvân-hâneye

- [115/01] Şehriyâr-ı zamâne zıll-i Hudâ
Halled-Allâhu mülkehu ebedâ
- [115/02] Ya'nî Sultân Ahmed-i sâlis
Tâc-bahş-ı Sikender-ü Dârâ
- [115/03] Zîr-i destindedir yedi iklim
Taht-ı hükümündedir yedi deryâ
- [115/04] Pâdşâh-ı cihân ki asrında
Oldu ma'mûre ser-be-ser dünyâ
- [115/05] Pâs-bân-ı serâyı mecd-ü şeref
Perde-dârân-ı kasrı izz-ü alâ
- [115/06] Pîşesi dîn-i Ahmed'e nusrat
Kârı şer'-i Muhammed'i icrâ
- [115/07] Çâker-i dergeh-i saâdetidir
Sad hezârân Sikender-ü Dârâ

- [115/08] Husrev-i pür-himem iki subh-ı bahâr
Der-i kasrında perde-i dîbâ
- [115/09] Kevkeb-i tâli'-i saâdetinin
Pîş-gâhında âftâb sühâ
- [115/10] Lemeân-ı rikâb-ı ıkbâli
Mâha sermâye mihre izz-ü alâ
- [115/11] Mehçe-i râyet-i hümâyûnu
Âftâb-ı münîre çihre-güşâ
- [115/12] Ol şehenşâh-ı âlem-ârâyı
Nice hayre muvaffak ede Hudâ
- [115/13] Bâ husûs ana eyleye destûr
Sadr-ı zî-şâmı Hazret-i Mevlâ
- [115/14] Ya'nî hem-nâm-ı pâk-i İbrâhîm
Sıhr-ı rûşen-dil-ü Felâtun-râ
- [115/15] Sıhr-ı zî-şân-ı pâdşâh-ı güzîn
Felek-i câh âftâb-ı zekâ
- [115/16] Zîb-i dîbâce-i kitâb-ı himem
Vâzi'u'l-asl-ı fenn-i cûd-u sehâ
- [115/17] Bir gün ol şehriyâr-ı âlf-şân
Oldu tersâneye şeref-bahşâ
- [115/18] Sadr-ı a'zam dahı saâdet ile
Sâye veş hem-reh olmuş idi ana
- [115/19] Anda bir kûh-pâre kalyona
..... ne olmuşlar idi sa'y-nümâ

- [115/20] Seyredip pâdşâh-ı âlî-câh
Eylediler esâsını inşâ
- [115/21] Şenlik oldu kesildi kurbânlar
Olunup devlete duâ vü senâ
- [115/22] Kıldı dîvân-hâneyi teşrîf
Ba'dehu ol hıdv-i mülk-ârâ
- [115/23] Gördü kim olmuş idi erkânı
.....
- [115/24] Olmuş iken o cây-gâh-ı şeref
Melce'-i döst mazhar-ı a'dâ
- [115/25] Nâ-sezâ idi kim kala vîrân
Öyle dîvân-hâne-i vâlâ
- [115/26] Hâtır-ı eşref-i hümâyûnu
Gördü tecdîd olunmasını revâ
- [115/27]
Kıldı fermân ki oluna ihyâ
- [115/28] Pes cenâb-ı vezîr-i pâk-nihâd
Sadr-ı Cem-câh Mustafâ Pâşâ
- [115/29] Halef-i düdmân-ı mecd-ü şeref
Vâris-i câh-u mesned-i âbâ
- [115/30] Feylesûf-ı dakîka-dân-ı hikem
Mû-şikâf-ı hakâyık-ı eşyâ
- [115/31] Sıhr-ı âlî-nijâd-ı sadr-ı güzîn
Ced-be-ced âsaf-ı cihân-pîrâ

- [115/32] Kapudan olmağıla devletle
Oldu meşhûr o âsaf-ı dâna
- [115/33] Pes edip himmet ana hasbe'l-emr
Kıldı bu tarhı böyle müstesnâ
- [115/34] Habbezâ tarh-ı dil-pesend-ü lâtif
Habbezâ resm-i dil-keş-ü zîbâ
- [115/35] Bârekâllâh zihî huçeste eser
Bârekâllâh zihî büleud binâ
- [115/36] Sakfı sakf-ı sipihr ile hem-dûş
Temeli gâv-ı arz ile hem-pâ
- [115/37] Sahnının päs-bâni fasl-ı bahâr
Kasrının perde-dârı dest-i sabâ
- [115/38] Reng-ü tâbı muhassal-ı evhâm
Hüsni-i tarhı neûce-i hulyâ
- [115/39] Secde-gâh eylerdi mihr anı
Sâye-bân olmasaydı perr-i hümâ
- [115/40] Anda kışlardı mevsim-i nev-rûz
İzz-ü devlet verildi ana be câ
- [115/41] Dâimâ izz ile olup âbâd
Sâhibine mübârek ede Hudâ
- [115/42] Sâl-i târihini bu pâk eserin
Etti bu beyt ile Nedîm imlâ:
- [115/43] Cûd-ı Sultân Ahmed-i Gâzî
Yaptı dîvân-hâneyi hâlâ

Mustafa Paşa yalısına

- [116/01] Hıdîv-i pür-himem dâmâd-ı ekrem âsaf-ı efham
Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı Felâtun-râ
- [116/02] Keremde ma'delette merhamette cûd-u re'fette
Nazîrin görmemiştir bâz olaldan dîde-i dünyâ
- [116/03] Dıraş-ı şemse-i eyvânı rûy-ı şemsten lâmi'
Ferâz-ı târem-i iclâli tâk-ı arştan bâlâ
- [116/04] Edip deryâ-yı sürh İrân-zemîni hûn-ı düşmeden
Kızılbaşı garîk-ı lücce-i hûn etti ser-tâ pâ
- [116/05] Gelip bir gün o nûr-ı bîniş-i devlet saâdetle
Dü-çeşm-i sıhr-ı hâsın kıldı eltâfiyle nûr-efzâ
- [116/06] Temâşâ ederek sâhil-serây-ı nüzhet-âbâdın
Bu mevki' oldu manzûr-ı nigâh-ı âsaf-ı dânâ
- [116/07] Buyurdu sıhr-ı âlî-şânına ol dâver-i âlem
Revâ mı olmamak bu müntezehte kasr-ı müstesnâ
- [116/08] Hevâsı bî-bedel mevki' güzel âbı hayât-âver
Hemân ancak kusûru bir muallâ kasr-ı bahr-ârâ
- [116/09] Çü ta'yîn kıldı resm-ü mevkiîn tab'ı kerem-kârı
Olundu müceb-i fermânı üzre ser-be-ser inşâ
- [116/10] Nice artırmazın bu kasr-ı vâlâ hademin ömrün
Ki bâistir anın bünyâdına ol nutk-ı rûh-efzâ
- [116/11] Nice matbû'-u dil-cû olmasın tarh-ı dil-ârâsı
Ki kıldı ihtirâ' anı o tab'-ı mekrûmet-pîrâ

- [116/12] Te'âlallâh zihî kasr-ı bülend-ü âsmân-mesned
Ki lâyük subh-ı ıyd olsa derinde perde-i dîbâ
- [116/13] Sanırsın tâk-ı Kisrî kasr-ı Şîrîn'dir peder mâder
Ki anlardan tevellüd eylemiş bu tıfl-ı nev-peydâ
- [116/14] İki cânibden almışlar o tıfl-ı şevkı âgûşa
Ana gûyâ ki deryâ dâye olmuş kûh ise lâlâ
- [116/15] Kafâsında güneşten sakınıp lâlâsı endâmın
Tutar pîşinde dâim dâyesi âyîne-i zîbâ
- [116/16] Bülend-ü pâk-ü nâzûk ol kadar kim ana âlemdede
Nazîr olmaz meğer kim tab'-ı destûr-ı cihân-ârâ
- [116/17] Kapudan Mustafâ Pâşâ-yı gerdûn-kadr-ı âlî-câh
Müşîr-i muhterem destûr-ı âlî-şân-ı bî-hem-tâ
- [116/18] Kitâb-ı medhinin bir lâfzını takrîr müşkildir
Bütün erbâb-ı nazma hâs olunsa milket-i ma'nâ
- [116/19] Ola makrûn-ı envâ'-ı inâyât-ı Hudâ zâtı
Hemîşe hânedân-ı devletin ma'mûr ede Mevlâ
- [116/20] Bu mısra'la Nedîmâ söyledi târîh-i itmâmın
Leb-i yemde bu nâzûk kasrı yaptı Mustafâ Pâşâ

İbrahim Paşa'nın beytini tazmin yollu sulh tarihi

- [117/01] Şâh-ı âlem dâver-i âlî-güher
Zîb-bahş-ı mesned-i tâc-u kemer
- [117/02] Ya'nî Ahmed Hân-ı Gâzî kim odur
Dâver-i encüm-sipâh-ı bahr-ü ber
Kam'-ı ehl-i bid'at-ü tuğyân için
Eyledi iklim-i İrân'a sefer

Sebk-ı istflâ ile Efgâniyân
 Buldulardı nice büldâna zafer
 Yedlerinden cümlesin nez'eylemek
 Pâdşâh-ı dîne âsân bî-keder
 Lîk anlar cümle Sünnî-i'tikâd
 Her taraftan küşte islâma zarar
 Afv-ü ibkâ ile ihsân eyledi
 Sulhu tecvîz eyleyip ol nîk-eser
 Âsaf-ı Cem-sadrı sıhr-ı ekremi
 Verdi bu beyt ile halka müjdeler

[117/03] Bundan a'lâ ola mı fevz-ü felâh
 Gâlibâne oluna sulh-u salâh

[117/04] Lûtf-u ihsân ile ol şâh-ı cihân
 Eyledi âfâkı cümle şâdmân
 Pâdşehlerde nazîrin görmedi
 Sad hezârân dîde ile âsmân
 Dâd-güster ehl-perver pür-hüner
 Pûr-ı Destân-ı diyâr-ı izz-ü şân
 Afvi ile her taraf râhat bulup
 Verdi halk-ı âleme emn-ü amân
 Şimdi rezmi bezme tebdîl ettiler
 Çâr-pâre oldu mecliste sinân
 Hak Teâlâ ede ömr-ü devletin
 Berter-i a'dâd-ı ânât-ı zamân
 Sâye-i lütfunda her şeh-zâdesi
 Ola ber-hurdâr-ı ömr-i câvidân
 Ma'nî-i Es-sulhu hayrun aslını
 Halka tefhîm etti sadr-ı nükte-dân

[117/05] Bundan a'lâ ola mı fevz-ü felâh
 Gâlibâne oluna sulh-u salâh

[117/06] Dâimâ şâh-ı cihân mesrûr ola
 Mîl-i kahr ile adûsu kûr ola

Zûr-ı bâzû-yı celâl-ü satveti
 Kayravan tâ Kayravan meşhûr ola
 Rây-u Kisrî rîze-çîn-i ni'meti
 Kase-lîsi Husrev-ü Fağfûr ola
 Etmeyen şehler sipihre ser-fürû
 Bende-i dergâhı zûrâ-zûr ola
 Her günü ıyd-i sürûr-u ibtihâc
 Her şebi kadr-ü berât-u sûr ola
 Çevresinde serv-veş şeh-zâdeler
 Her biri magbût-ı nahl-i Tûr ola
 Sadr-ı Cem-câhı lisânından müdâm
 Böyle rûh-efzâ sühan mezkûr ola

[117/07] Bundan a'lâ ola mı fevz-ü felâh
 Gâlibâne oluna sulh-u salâh

[117/08] Habbezâ destûr-ı âsaf-menkabet
 Levhaşallâh sadr-ı âlî-menzilet
 Bermekî-yi asr-ı ihsân-ü kerem
 Hâtem-i iklim-i lûtf-u merhamet
 Ehl-i islâmı sıyânet eyleyip
 Şefkat etti gördü sulhu maslahat
 Hak budur ki hüsn-i tedbîri ile
 Buldu ser-cümle halâyık tesliyet
 Hak tınâb-ı hayme-i ikbâlini
 Eyleye merbût-ı yevm-i âhiret
 Bâğ-u râğ-ı devlet-ü iclâline
 Esmesin bâd-ı hazân-ı ma'zelet
 Böyle gevher-pâşi-i tebşîr eder
 Tab'-ı pâkinden o bahr-i âtıfet

[117/09] Bundan a'lâ ola mı fevz-ü felâh
 Gâlibâne oluna sulh-u salâh

[117/10] Hak vezîr-i a'zamı dil-şâd ede
 Himmetiyle âlemi âbâd ede

Devlet-ü ıkbâl ile tâ rûz-ı haşr
 Mesned-ârâyî-i adl-ü dâd ede
 Her nefes yüz bin esîr-i mihneti
 Kayd-ı derd-ü gussadan âzâd ede
 Sarsar-ı kahr-ı Hudâ bed-hâhının
 Dûde-i menkûsunu ber-bâd ede
 Sadr-ı devlet kâh-ı izzette müdâm
 Himmeti düşmüşlere imdâd ede
 Ola eyyâmında âlem müsterfih
 Bir ahad ne âh-u ne feryâd ede
 Hak Teâlâ sadr-ı devlette anın
 Kâinâtı lûtfuna mu'tâd ede
 Sarf-ı gûş-ı hûş eden ehl-i hured
 Bu makâliyle kemâlin yâd ede

[117/11]

Bundan a'lâ ola mı fevz-ü felâh
 Gâlibâne oluna sulh-u salâh

[117/12]

Ey muazzam husrev-i âlî-makâm
 Devletin Allâh kılın ber-devâm
 Dergeh-i vâlâna rû-mâl eyleyip
 Dâimâ kılın adûlar iltiyâm
 Böyle nice feth-i âlî-şân olup
 Edesin iclâl ile tahsîl-i kâm
 Devletinde askeri tanzîm edip
 Alırız bir bir adûdan intikâm
 Bizden Eşref memleket ister iken
 Ol bize verdi nice şehr-i benâm
 Eyledim şevketlü hünkârım hisâb
 Gâlibâne oldu târfh-i tamâm

[117/13]

Bundan a'lâ ola mı fevz-ü felâh
 Gâlibâne oluna sulh-u salâh

Nevşehir'de çeşmeye

- [118/01] Âsaf-ı gerdûn-haşem destûr-ı İskender-alem
Ya'nî İbrâhîm Pâşâ ol vezîr-i bî-misâl
- [118/02] Hazret-i Hân Ahmed'in dâmâd-ı âlî-şâandır
Görmemiştir mislini bu mesned-i câh-u celâl
- [118/03] Cûdu isrâ eyleyip bu çeşme-i pâkîzeyi
Eyledi leb-teşnegâna feyz-i sad birr-ü nevâl
- [118/04] Habbezâ ser-çeşme-i pür-ferr-ü tâb-u bî-nazîr
Kim temâşası gönüllerde komaz gird-i melâl
- [118/05] Tarh-ı pâki ol kadar hâtır-firîb-ü dil-güşâ
Seyredenler anı tahsîn etmemek emr-i muhâl
- [118/06] Vafını etmek murâd üzre ne mümkündür anın
Kim görenler tarh-ı hûbun oldular hayretle lâl
- [118/07] Hak ede bânisinin ikbâl-ü iclâlin füzun
Âftâb-ı devletine ermeye hergiz zevâl
- [118/08] Yazdı bu mısra'-ı pâkîzeyle târihin Nedîm:
Oldu bîrûn ayn-ı İbrâhîm Pâşâ'dan zülâl

Nevşehir'de hamama

- [119/01] Vezîr-i a'zam İbrâhîm Pâşâ-yı kerem-mu'tâd
Ki yoktur himmet-ü cûd-u mekârimde ana hem-tâ
- [119/02] Cenâb-ı Hazret-i Hân Ahmed'in dâmâd-ı zî-şânı
Duâ-yı devletin eyler gerek a'lâ gerek ednâ
- [119/03] Vezîr-i âkıl-ü kâmil müşîr-i bî-muâdildir
Zamân-ı devletinde oldu âsûde bütün dünyâ

- [119/04] Cihânı eyledi cûd-u sehâsı şöyle âbâdân
Ki reşk eyler zemîne şimdi ehl-i cennetü'l-me'vâ
- [119/05] Husûsâ Muşkara şehrin edip ma'mûr-u âbâdân
Bu hammâm-ı lâtif ol şehre verdi zîb-ü fer hakkâ
- [119/06] O denlü pâk-ü rûşendir letâfetle nezâfetle
Ki câmı dîde-i hurşîde olmuştur ziyâ-bahşâ
- [119/07] Ana bir haste âdem girse derdinden bulur sihat
Değil hammâm bu dârü'ş-şifâ-yı feyzdir gûyâ
- [119/08] Gelip bir şevk vasfından Nedîm'e dedi târîhin:
Bu nev hammâmı İbrâhîm Pâşâ eyledi inşâ

Annelerin ölümüne

- [120/01] Olicak emr-i Hudâyile Nedîm-i zârın
Mâder-i müşfikası âzim-i şehrâh-ı bekâ
Gelip iki gözüne yaş dedim târîhin:
Sâliha kadına cây ede behiştî Mevlâ

TERKİPLER VE MESNEVİLER

İbrahim Paşa'nın Kapudan Paşa evine gelişi dolayısıyla musammat

[121/01] Hoş geldin eyâ hıdîv-i ekrem
Lûtfunla gönüller oldu hurrem
Şâd oldu mekâriminle âlem
Her gûne meâsirin demâdem

[121/02] Ârâyiş-i arsa-i cihândır

[121/03] Ey sadr-ı güzîn-i pür-celâlet
Vaktinde cihân misâl-i cennet
Bir çâker-i mukbilin semâhat
Çün bende derinde izz-ü devlet

[121/04] Perverde-i hâk-i âstândır

[121/05] Re'yinle eder zemîni teshîr
Gerdûn-ı kühen dedikleri pîr
Kim sendeki pâk re'y-ü tedbîr
Çerhin eline keşîde şemsîr

[121/06] Bâzûsuna âhenîn kemândır

[121/07] Ey âsaf-ı pür-şükûf-ü dânâ
Zâl-i zer-ü Rüstem-i tüvânâ
Teşbîh olunur mu sana zîrâ
Âlemde eserlerin hüveydâ

[121/08] Anlarsa bir iki dâstândır

[121/09] Buldu bu cihân-ı köhne yekser
Cûd-u kereminle zîb-ü zîver

Tahkîkını ehl-i fehm anlar
Bir köhne hikâyedir ki derler

[121/10] Ca'fer kerem ehlidir fülândır

[121/11] Bâb-ı keremin cihâna me'vâ
Fahretmede hidmetinle dünyâ
Ey sadr-ı güzîn-i âlem-ârâ
Teşrifin ile bu sadr-ı vâlâ

[121/12] Magbût-ı ferâz-ı âsmândır

[121/13] Dâmâdına lûtf edip firâvân
Kıldın anı makdeminle şâdân
Çün oldu bu lûtf-ı hâsa şâyân
Şimden geri necm-i bahtı her ân

[121/14] Hurşîd-i sipihre hem-inândır

[121/15] Şâyeste önünce çerh-i gerdân
Hurşîdi çü micmer ede sûzân
Bircîs tuta yanınca dâmân
Hem kaldıra perde mâh-ı tâbân

[121/16] Kim perde-güşâlık ana şândır

[121/17] Bunlar edicek edâ-yı hidmet
Pîr-i feleğin değil mi növbet
Kim eyleyip ol dahı cesâret
Bir tâze zemîn-i nev-ibâret

[121/18] Arz eyler ise hemân zamândır

[121/19] Geldi yine zühre-i şeker-hand
Destine kemânın eyledi bend

Bir turfa nevâya urdu peyvend
Âgâzesi gerçi kim Nihâvend

[121/20] Ammâ ki karârı Isfahândır

[121/21] Pâyende ola bu bezm-ü vâdî
Hidmette dura sürûr-u şâdî
İkbâl-ü hubûr-u ber-mürâdî
Her lâhzası bin neşâta bâdî

[121/22] Allâh'a şükür ki râyegândır

[121/23] Âhır kalemim olup murahhas
Kıldı bu hitâbı bana muhtas
Ayrılma bu bâbdan ayak bas
Ancak bu cihânda sana mahlas

[121/24] Bâb-ı himem-i hudâyegândır

Sultan Ahmed'in matlamı tazmin

[122/01] Şehriyâr-ı tâç-ver sâhib-kırân-ı bahr-ü ber
Kıldı bu sâhil-serây-ı hâsına bir gün güzer
Gam olup ol dem her âsân deyicek eynel mefer
İzz-ü devletle buyurdu ol şeh-i sâhib-hüner

[122/02] Biz safâ ile Neşât-âbâd'ı ettik çün makar
Sana da ey gam adem-âbâda lâzımdır sefer

[122/03] Oldu çün ahdinde âlem ser-be-ser sûr-ı sürûr
Ettiler her kanda vardıysa gam-ı nâ-kâm dūr
Pes ana bir yer bulup hâkân-ı İskender-zuhûr
Kıldı bu vech üzre fermân-ı hümâyûnu sudûr

[122/04] Biz safâ ile Neşât-âbâd'ı ettik çün makar
Sana da ey gam adem-âbâda lâzımdır sefer

- [122/05] Âlemi kıldı tefahhus ol şeh-i âlf-tebâr
Gördü kim adliyle hep ma'mûrdur dâr-ü diyâr
Şunda hâli vü harâb ancak adem-âbâd var
Dedi ta'mîrin murâd edip anın da şehriyâr
- [122/06] Biz safâ ile Neşât-âbâd'ı ettik çün makar
Sana da ey gam adem-âbâda lâzımdır sefer
- [122/07] Olmağıla pîşesi nazm-ı umûr-ı milk-ü dîn
Fikret-i nazma muvâfıktır o tab'-ı nükte-bîn
İktizâ eyleser bu da'vâya burhân-ı mübîn
İşte bestir bes bu âlf matla'-ı pâk-ü mefîn
- [122/08] Biz safâ ile Neşât-âbâd'ı ettik çün makar
Sana da ey gam adem-âbâda lâzımdır sefer
- [122/09] Ferr-ü şevketle gelip ol husrev-i vâlâ-cenâb
Eyledi bu kasr-ı pâkinde safâlar iktisâb
Tab'-ı pâkinde maânî eyleyip ref'-i hicâb
Kıldı bu matla' tulû' ol dem misâl-i âftâb
- [122/10] Biz safâ ile Neşât-âbâd'ı ettik çün makar
Sana da ey gam adem-âbâda lâzımdır sefer
- [122/11] Saltanat bâğında oldu bir gül-i ra'nâ iyân
Yâ ki bir ahter nisâr etti zemîne âsmân
Yâ ki geldi pîs-gâha hâsıl-ı deryâ vü kân
Yâ buyurdu izz-ü devletle şeh-i vâlâ-mekân:
- [122/12] Biz safâ ile Neşât-âbâd'ı ettik çün makar
Sana da ey gam adem-âbâda lâzımdır sefer

Râzî'yi tahmîs

- [123/01] Dehrin âb-ı rûyusun bu hâk-dân durdukça dur
 Âlem içre mushaf-ı mu'ciz-nişân durdukça dur
 Sidre-vü Cibrîlü Tûbâ vü cinân durdukça dur
- [123/02] Ey sehî serv-i kerem bâğ-ı cihân durdukça dur
 Gülşen-i pür-zînet-i kevn-ü mekân durdukça dur
- [123/03] Çerhe ferr-ü tâb salsın râyet-i meh-peykerin
 Mihr-ü mehten bâc-hâh olsun nigînin hancerin
 Fevz-ü nusrat hem-inânın baht-yârî yâverin
- [123/04] Dâim olsun tûğ-ı tevfik-ü inâyet reh-berin
 Ol revân oldukça sen de ol revân durdukça dur
- [123/05] Târem-i iclâline pervâze vâlâ-yi şafak
 Hayme-i câhınla gerdûn-ı çihârüm yek-nesak
 Mihri mencûk-ı otâğ etmiş sana Rabbü'l-felak
- [123/06] Zâtını kılmış sûtûn-ı hayme-i ıkbâl Hak
 Bârigâh-ı nüh-kıbâb-ı âsmân durdukça dur
- [123/07] Zemzem âsâ âb-ı lûtfun herkese irâdesin
 Âleme hân-ı Halîl-ullâh gibi âmâdesin
 Ka'be veş dîn-i mübînin kadrini i'lâdesin
- [123/08] Rûz-u şeb kesb-i rızâ-ullâh için îstâdesin
 Mescid-i nüh-târem-i nüh-âsmân durdukça dur
- [123/09] Pertev-i re'yin cihânı döndürtüp bezm-i Cem'e
 Lem'a-pâş olmaktadır şem'-i vücûdun âleme
 Ukdeden dönmüştü diller kâkül-i ham-ender-hame
- [123/10] Hoş güşâyış verdi tedbîrin bu kâr-ı derheme
 Meclis-i gerdûn-ü şem'-i ahterân durdukça dur

[123/11] Dâim ol ikbâl-i Sultân Ahmed-i Gâzî gibi
 Çerhe hem-dûş ol anın tûğ-ı ser-efrâzı gibi
 Tâ Nedîm'in kumrî-i kilik-i sühan-sâzı gibi

[123/12] Sâye-i cûdunda âlem diyeler Râzî gibi
 Ey sehî serv-i kerem bâğ-ı cihân durdukça dur

İzzet Ali Bey'in gazelini taştır

[124/01] Ey hoş ol şeb kim bana arz-ı cemâl eylerdi yâr
 Mâha kendin çerhe âgûşun misâl eylerdi yâr
 Tarh için ağyârı bin ganc-u delâl eylerdi yâr
 İlleri taglîtte sihr-i halâl eylerdi yâr
 Bî-mecâl idim ben ibrâm-ı visâl eylerdi yâr

[124/02] Şâhid-i maksûd âgûşumda ben mahrûm-ı kâm
 Hiç görünmez bu iki zıdd arasında iltiyâm
 Var ise taglît için söylenmiş ola bu kelâm
 Fi'l-hakîka maslahat ger kalmış olsa nâ-tamâm
 Subha dek tekîf-i vuslatta cidâl eylerdi yâr

[124/03] Pîç-ü tâbımdan giriz etmek murâd ettikçe ben
 Gûşe-i ikbâle ikbâli ziyâd ettikçe ben
 Ehl-i bezmin ta'nasın ol şûh yâd ettikçe ben
 Cümlesi bî-hûştur derdim inâd ettikçe ben
 Halka-i zülfün kemend-i mekr-ü âl eylerdi yâr

[124/04] Nâr-ı gayretle arak-rîz-i hicâb oldukça ben
 Za'fımı fehmeyleyip derdi o şûh-ı pür-fiten
 Bunlara ben eyleyim mekri temâşâ eyle sen
 Sonra câdûlar gibi ızhâr edip efsûn-i fen
 Dîdesin mecrâ-yı eşk-i infiâl eylerdi yâr

[124/05] Gâh harf-endâz-ı ta'n oldukça yârân-ı safâ
 Her birin bir tarz ile iskât edip ol pür-cefâ

Âşıkına âkıbet pinhân olup hâcet-revâ
 Kâm-rân olduğuna dâl olmağışün gûyiyâ
 Kâmetin sûret-nümâ-yı şekl-i dâl eylerdi yâr

[124/06] Gayr-i der-kâr-ı safha gördükçe reşkinden hemân
 Işk-ı pîçân gibi olup âşuka bend-i miyân
 Rûy-ı pîçîde olunca çihre-i sâkî iyân
 Râzımı bîgânelerden eylemek için nihân
 Kelle-pûşun perde-i ruhsâr-ı âl eylerdi yâr

[124/07] Hâsılı İzzet Nedîm-i bezm-i hâsü'l-hâsını
 Eylemiş lûtfiyle memnûn anlayıp ihlâsını
 Bulmuş ol gavvâs dürrün dür dahı gavvâsını
 Söyledip erbâb-ı nazmın hâme-i kassâsını
 Tâ seher efsâne-hân-ı kıl-ü kâl eyledi yâr

Neşâtî'yi tahmîs

[125/01] Çerhe peyveste edip âh ile efgânı bile
 Firkatin başa getirdi gam-u hicrâmı bile
 Bend-i zülfünde getirdin dil-i nâlâmı bile

[125/02] Gittin ammâ ki kodun hasret ile cânı bile
 İstemem sensiz olan sohbet-i yârâmı bile

[125/03] Gözüme kasr-ı safâ beyt-i hazen veş görünür
 Bu heyûlâ-yı tasavvur da müşevveş görünür
 Şu'le-i âh dil-i sûz ile ser-keş görünür

[125/04] Bâğa sensiz varamam çeşmime âteş görünür
 Gül-i handâmı değil serv-i hurâmâmı bile

[125/05] Rûz-ı keyfiyyet-i firkat ne musîbet günsün
 Gird-i âlâm-ü gamım sâha-i arşa konsun
 Şem'-i meh-tâb dem-i tâb-ı dilimden sönsün

- [125/06] Sînenen derd ile bir âh edeyim kim dönsün
Aksine devr-i felek mihr-i dırahşânı bile
- [125/07] Mey-i şâdî keder-âlûd-i anâdır sensiz
Tarab-ı bezm-i safâ dahı hevâdır sensiz
Seyl-i eşkim dahı tûfân-ı belâdır sensiz
- [125/08] Devr-i meclis bana gird-âb-ı belâdır sensiz
Mey-i rahşânı değil sâgar-ı gerdâni bile
- [125/09] Hasret-i hacet ile cism-i felâket-zâ hayf
Oldu sad pâre meğer gitti o bî-pervâ hayf
Haşre dek vird-i zebân oldu Nedîmâ bâ hayf
- [125/10] Hâr-ı firkatle Neşâtî-i hazînin vâ-hayf
Dâmen-i ülfeti çâk oldu girfânı bile
- Tıflî'yi tahmîs**
- [126/01] Hem subh eder kesb-i sefidî bedenimden
Hem zulmeti şeb perçem-i müşg-i Hutanimden
Germiyyeti hurşîd rûh-ı berk-zenimden
- [126/02] Meh pertev alır tâbiş-i vech-i hasenimden
Cem'iyyeti öğrendi nücûm encümenimden
- [126/03] Şol mertebe kim gamzelerim sihr bilürler
Yek nazrada her âfeti teshîr kılurlar
Mir'atta benden dahı aks-i dil alurlar
- [126/04] Erbâb-ı füsûn-ü sahere âciz olurlar
Çeşm-i siyeh-i câdû-yı Hârût-fenimden
- [126/05] Konsa n'ola nahl-i kad-i dil-cûyuma tûtî
Âvîhtedir kâkül-i hud-rûyuma tûtî
İmrense aceb mi leb-i hoş-gûyuma tûtî

- [126/06] Baktıkça benim âyîne-i rûyuma tûtî
Meşk-ı sühan eyler leb-i şekker-şikenimden
- [126/07] Gör bâd-ı nesîmi yine bîhûde gezer mi
Bir şûh-ı sitem kâr hevâsıyla yeler mi
Nahl-i kaddime mâil olan serve bakar mı
- [126/08] Hûbân-ı cihân bârını âlemde çeker mi
Bir kerre alan bûsemi sîb-i zekanimden
- [126/09] Cân ile Nedîmâ ruhunun mültehebidir
Kâfer hatı beyt-i dilimin bûm-i şebidir
Tahmîse sebep ol sanemin şevk-ı lebîdir
- [126/10] Tıflı bu güzel ol güzelin müntehabîdir
Mecmûa-i eş'âr-ı selîs-i sühanımdan
- Nedîm-i Kadîm'i taştîr**
- [127/01] Derdin nedir göntül sana bir hâlet olmasın
Bîmâr eden bu gûne seni râhat olmasın
Bî-câ tabîbe varmağa hiç hâcet olmasın
Sad el-hazer ki sevdiğin ol âfet olmasın
- [127/02] Geh hancer-i tegâfûl-ü geh nîze-i itâb
Tarf-ı küleh şikeste vü ebrûda pîç-ü itâb
Baksan eğerçi elde değil sâgar-ı şerâb
Ammâ henûz gamze ser-efken nîgeh harâb
Ol mest-i nâz mest-i mey-i nahvet olmasın
- [127/03] Dünyâya oldu velvele-endâz-ı resthîz
Kad çekti servler gibi âh-ı şerâre-rîz
Gül-nahle oldu nahveti sermâye-i sitîz
Devşirdi dâmenin yine şimşâd-ı tünd-ü tîz
Gül-zâra azmeden o sehî-kâmet olmasın

- [127/04] Bîgâne-meşrebâ bize tâ key tegâfûlün
 Ey nahl-i nâz yok mu bu yana temâyülün
 Açılmaz ise nâhun-ı âhımla kâkûlün
 Yoğise bir kelâma bizimle tahammülün
 Bir âşinâ nigâha da mı fırsat olmasın
- [127/05] Ey andelîb nâle-i âteş-feşâmı ko
 Tâ böyle hiffet eyleme âh-u figâmı ko
 Terkeyle bî-edebliği eşk-i revâmı ko
 Şeb-nem misâl sen dahı bâr-ı girâmı ko
 Terdir mizâc-ı nâzûk-i gül sıklet olmasın
- [127/06] Gelmez o şûh meclise agyâr gelmese
 Memnûn idik bu kendüye de bâr gelmese
 Bir pâre havf-ı serdi-i bâzâr gelmese
 Lûtfeylemek değil hat-ı ruhsâr gelmese
 İster ki arz-ı hâle bile ruhsat olmasın
- [127/07] Merhem-pezîr olmadı zahmım benim Mesîh
 Teng oldu cism-ü câna bu nûh kubbe-i fesîh
 Vermezse ger şifâ şefe-i dil-ber-i melîh
 Bihbûd olur mu değme nemekten dil-i cerîh
 Etme ilâc bîhûde gel zahmet olmasın
- [127/08] Şâyed eser ede nefes-i âteşini hayf
 Olmaz enîn-i âşika zîrâ metâ' vü keyf
 Hem-mahlasım ki nazm ile etmişti sell-i seyf
 Bu mısrâ'ı benimçin okurmuş şitâ vü sayf
 Söylen Nedîm-i zâr ile germ-ülfet olmasın

Müseddes

- [128/01] Gam-ı hâlinle genc-i ışk miskiyyü'l-hitâm olsun
 Nigîn-i lâ'lini yâd etmeyim âlemde nâm olsun
 Dile câm-ı emel endûh-u mihnetsiz harâm olsun
 Gamın eksilmesin peymâne-i ömrüm tamâm olsun
 Beni mahrûm-ı bezm-i vasl eden mest-i müdâm olsun
 Dil-i mecrûhumun kânın içenler şâd-kâm olsun
- [128/02] Be câdır serde dâim olsa sevdâ-yı hevâ-dârî
 Habâb âsâ şikest eylerse de câm-ı dil-i zârî
 Tırâz-ı meclis-i ahbâb ise ben istemem yâri
 Humâr-ı gam benim dîrne kârımdır hemân bârî
 Beni mahrûm-ı bezm-i vasl eden mest-i müdâm olsun
 Dil-i mecrûhumun kânın içenler şâd-kâm olsun
- [128/03] Bana cevri-ü sitem eksik midir baht-ı siyâhımdan
 Ne hâcet imtinân ol gırra mest-i geç-külâhımdan
 Dem-i mestîde bârî sakınıp şemşîr-i âhımdan
 Edip câm-ı lebin âsûde zehr-âb-ı nigâhımdan
 Beni mahrûm-ı bezm-i vasl eden mest-i müdâm olsun
 Dil-i mecrûhumun kânın içenler şâd-kâm olsun
- [128/04] Tarîk-ı ışkda pâdâşi-i mihnet saâdetdir
 O bezm-i hâsda hamyâze-rîz olmak da işrettir
 Neşât-ı tâze-i hûn-ı ciğer bir özge hâletdir
 Humâr-ı ye's ile hud hem-ser olmak câna minnettir
 Beni mahrûm-ı bezm-i vasl eden mest-i müdâm olsun
 Dil-i mecrûhumun kânın içenler şâd-kâm olsun
- [128/05] Çerâğı kimsenin âhımla bî-nûr olmasın yâ Rab
 Benimçün subh-ı vuslat şâm-ı deycûr olmasın yâ Rab
 Alan cânım bu işret-hâneden dûr olmasın yâ Rab
 Çekenler sâgarım hem-vâre mahmûr olmasın yâ Rab
 Beni mahrûm-ı bezm-i vasl eden mest-i müdâm olsun
 Dil-i mecrûhumun kânın içenler şâd-kâm olsun

[128/06]

Bu gün gördüm Nedîm-i cân-küdâz-ı derd-perverdi
 Kiyâh-ı kûh-ı mihnet-gâha dönmüş çihre-i zerdi
 Zebân çektikçe kânûn-ı ciğerden şu'le-i derdi
 Demâdem âh edip bu matla'-ı dil-sûzu söylerdi
 Beni mahrûm-ı bezm-i vasl eden mest-i müdâm olsun
 Dil-i mecrûhumun kânın içenler şâd-kâm olsun

Sultan Ahmed'in iyileşmesi dolayısıyla terkîb-i bend

[129/01]

Bihamdillâh ki âlem yine mesrûrû'l-cenân oldu
 Açıldı gül gibi mahzûn gönüller şâdmân oldu
 Efendimiz bulup sihat pür etti âlemi behcet
 Safâ vu zevk-u sohbet âlem içre râyegân oldu
 Olup her gecemiz kadr oldu her bir rûzumuz bayrâm
 Ruh-ı zîst-i keder âyîne-i dilden nihân oldu
 Kûsûf-ı illet olup ber taraf cism-i şerîfinden
 Yine çün mihr-i enver âleme pertev-feşân oldu
 Amân şevketlü hünkârım bu gamla biz neler çektik
 Gece gündüz işimiz nâle-vü âh-u figân oldu
 Efendim cum'alarda görmeyip vech-i hümâyûnun
 Gözümüz kanlu yaş akıtmada çün ergavân oldu
 O günlerde koyup yüz yerlere dergâh-ı Bârîde
 Der idik kim ilâhî hâlimiz gâyet yemân oldu
 Veliyyü'n-ni'metimiz pâdşâhımız efendimiz
 Misâl-i nûr-ı nezzâre gözümüzden nihân oldu

[129/02]

Der-i Hak'da Bihamdillâh duâmız müstecâb oldu
 Hele cism-i şerîfin sihat ile kâm-yâb oldu

[129/03]

Gidip el-hamdü lillâh cism-i pâkinden bu illetler
 Zuhûr etti saâdetlerle sihatler selâmetler
 Bihamdillâh kederler geçti gayri vaktidir olsun
 Binişlerde safâlar zevkler dil-cûy sohbetler
 Sefûf-u hâb yeter vakt oldu gayri n'eylesin içsin
 Mürebbâlar muanber kahveler pâkîze şerbetler

Adûnun bağrı ŐemŐir-i hasedle çâk çâk olsun
 Cihânda gösterip Şevketlü hünkârım salâbetler
 Otursun pâdşâhım haşmet-ü devletle taht üzere
 Gelip kulsın derinde Husrev-ü Cemşâd hizmetler
 Keder eyyâmı gam evkâtı geçti ba'd-ezîn yâ Rab
 Ziyâd olsun safâlar dâim olsun izz-ü devletler
 İlâhî sana hamdolsun yine bu günleri gördük
 Nice gündün beri derd ile tâk olmuştu tâkatler
 Olup derd-ü gam ile halk-ı âlem bî-dil-ü bî-cân
 Cihânı bî-Şuûr etmişti mihnetler kesâfetler

[129/04] Yerine geldi câmı hamdü lillâh rub'-ı meskûnun
 Efendim buldu sihat çok Şükür cism-i hümâyûnun

[129/05] Cihâna gelmedi bir sen gibi sultân-ı âlî-câh
 Hatâdan saklasın zât-ı Şerîfin dâimâ Allâh
 Senin nâm-ı Őerîfindir trâz-ı sikke vü minber
 Senin zât-ı hümâyûnunla fahreyle bu izz-ü câh
 Bu kudret ile sen ankâ-meniŐsin dūŐmenin usfûr
 Bu heybet ile sen Őir-i jiyânsın dūŐmenin rûbâh
 Senin hâk-i derindir İsfahânî sürme âlemde
 Kôr olsun işidip derd-i hasedle İsfahân'da Şâh
 O altın tâs ile meh peykin olmuştu rikâbında
 Anınçün dâimâ gitmez yüzünden böyle gird-i râh
 Bakıp tûğ-ı hümâyûnundaki zerrîne mencûka
 Felek etmektedir hurşîd ruhsârından istikrâh
 Fezâ-yı câhın içre muhtasar bir haymedir gerdûn
 İki altûndan toptur anın üstünde mihr-ü mâh
 Senin vakt-i Şerîfinde geleydi dehre Keyhusrev
 Gelip cârû-keş olurdu der-i ıkbâline nâ-hâh

[129/06] Bu ma'nî cümlelerin ma'lûmudur cümle cihân içre
 Ki mislin gelmedi dünyâya bu devr-i zamân içre

[129/07] Efendim sen cihânda pâdşâh-ı bende-perversin
 Hudâ eksikliğin göstermesin hurşîd-i enversin

Nizâm-ı dîn-ü devlettir senin zât-ı hümâyûnun
 Bu tâc-u tahta ârâyiş bu mülke zîb-ü zîversin
 Şehenşâh-ı muzaffer şîr-i ner sultân-ı sa'd-ahter
 Hıdıv-i bahr-ü ber fermân-revâ-yi heft kişversin
 Olur pür-hîre çeşm-i mihre fart-ı ferr-ü tâbindan
 Firâz-ı tâc-ı ıkbâl üzre bir yek-dâne gevhersin
 Seni gördükçe bu haşmetle der İskender'e gerdûn
 Efendindir senin bu sen anın bâbında çâkersin
 Derim ol demde ammâ ben kulun da ana bî-pervâ
 Behey mecnûn felek sen haddini bilmezsin ebtersin
 Sikender kim ki anın dergehinde ede çâkerlik
 Durursun da bu gûne her zamân yâbâne söylersin
 O bir sultân-ı a'zamdır ki sen her şeb gelirsin de
 Cebîn-i mâh ile anın derinde secde eylersin

[129/08]

Şehenşâh-ıbn-i şâhenşâh sultân-ıbn-i sultândır
 Eben an ced hudâvend-i cihân hâkân-ı devrândır

[129/09]

İlâhî sen bilirsin kalbini o şâh-ı zî-şânın
 Ki dâim i'timâd-ü i'tikâdı sanadır anın
 Tevekkül eyleyip sıdk ile lûtf-u cûduna dâim
 Recâ eyler hulûs-ı kalb ile ıfâd-ü ihsânın
 Pes imdi ey Hudâ-yı lem-yezel izz-ü celâlinçün
 Vücûd-ı pâkini hıfzet hatâlardan o sultânın
 Cemâlin dâimâ yavuz nazardan sakla yârabbî
 Gözün hemçün çerâğ-ı mürde bî-nûr eyle a'dânın
 İlâhî dâimâ bi'l-cümle evlâd-ı kirâmının
 Husûsâ kim büyük şeh-zâdesi Sultân Süleymân'ın
 Kılıp zât-ı şeref-pîrâların âfâttan mahfûz
 Ziyâd eyle safâsın onların sûriyle dünyânın
 Vekîl-i mutlakı Dâmâd İbrâhîm Pâşâ'yı
 Karîn et dâimâ lûtfuna ol sultân-ı zî-şânın
 Kulûb-ı nâsı celbetmektedir çünkim şehenşâha
 Ziyâd et dâimâ ıkbâlin ol sadr-ı cihân-bânın

[129/10] Hatâdan eyle yâ Rab pâdşâh-ı âlemi te'mîn
Nedîmâ bendesi kulsın duâ biz deyelim âmîn

-Mesnevî-

Kapudan Mustafa Pâşâ'yı medih ve Vefâ bâğım övüş

[130/01] Kanı sâkî ol câm-ı firûze-reng
Değildir değildir zamân-ı direng

[130/02] Eğer ömrüm isen de eyle şitâb
Ki fırsat görürsün ki pâ-der rikâb

[130/03] Ne sabr-u tahammül ne tâb-u tüvân
Hemân oldu hâlim amân el-amân

[130/04] O mest-i tegâfûl o hûnî nigâh
O mahmûr manzar o çeşm-i siyâh

[130/05] Beni kıldı tâ şöyle mest-ü harâb
Ki mest olur işitse bûyum şerâb

[130/06] Seni kim görüp olmadı mübtelâ
Belâsın a zâlim belâsın belâ

[130/07] Hemân-dem ki dûş oldu sana gözüüm
Ne desem gerekti unuttum sözüm

[130/08] Biraz dur efendim ki fikreyleyim
Hele câmı sun da işit söyleyim

[130/09] Behey bî-mürüvvet behey bî-vefâ
Benim gibi âşık bulunmaz sana

[130/10] Kılıp hâk-i pâyine ben ferş yüzüm
Fedâ eyleyim hem yoluna özüm

- [130/11] Sirişkim mi eksik figânım mı yok
Niyâza münâsib zebânım mı yok
- [130/12] Ne var bir dem ey âftâb-ı emel
Beni gark-ı nûr eyle rûyunla gel
- [130/13] Gel ey izz-ü nâzın ciğer-pâresi
Gel ey derdi dâğ-ı derûn çâresi
- [130/14] Berî gel ki bir lâhza ey şûh-u şeng
Hem-âheng olalım çü tunbûr-u çeng
- [130/15] Sana bir aceb dâstân söyleyim
Kulak tut ki sihr-i beyân söyleyim
- [130/16] Bu gün bir gülistâna düştü yolum
Ki oldu şuûrum tahayyürle güm
- [130/17] Ne gördüm ki bulmuş cihân zîb-ü fer
Değil bu cihân bir cihân-ı dîger
- [130/18] Neşfb-ü ferâz-ü yemîn-ü şimâl
Bütün izz-ü ıkbâl-ü câh-u celâl
- [130/19] Serâ-ser gül-ü sünbül-ü yâsemen
Çemen der çemendir çemen der çemen
- [130/20] Beni aldı hayret bu gülşen nedir
Bu zîbende ma'şûk-ı pür-fen nedir
- [130/21] Kim etti bu gül-zârı reşk-i behişt
Kimin hâsıldır bu kâr ü bu kişt
- [130/22] Nedir nâmı kimdir tırâzendesi
Kime açılır rûy-ı nâzendesi

- [130/23] Olurken bu fikretle her sû devân
Bu ebyâtı gördüm yazılmış ayân
- [130/24] Hoşâ nüzhet-âbâd-ı cennet-sirişt
Ki hâkinde müdgam mizâc-ı behişt
- [130/25] Cinân mı bu yâhud gülistân mıdır
Dükkân-ı tebessüm-fürûşân mıdır
- [130/26] Hevâsı Mesîhâ-yı tab'-ı nizâr
Temâşası tiryâk-ı hâb-ı humâr
- [130/27] Musaffâdır âbı çü çeşm-i harûs
Gül-i âlî dil-keş çü şerm-i arûs
- [130/28] O serv-i bülend o fezâ-yı cemîl
Çü ayş-ı arîz-ü çü ömr-i tavîl
- [130/29] Eder câmı lâle nemâsı anın
Kebâbı gül eyler hevâsı anın
- [130/30] Zemîninde güsterde dîbâc-ı nûr
Fezâsında câ-rûb gîsû-yı hûr
- [130/31] Güneş hâke üftâde bir jâlesi
Mehin hâlesi bir kızıl lâlesi
- [130/32] Bahâr öyle etmiş fezâsında cûş
Sanırsın ki gerdûna ermiş hurûş
- [130/33] Dizilmiş nihâlân-ı gül sû-be-sû
Katâr ile gelmiş meğer reng-ü bû
- [130/34] Biri birin etmiş çü hûbân kinâr
Gülistân-ü büstân-ü bâğ-u bahâr

- [130/35] Leb-i havzı mâh-ı nevin pâresi
Süreyyâ-feşân âb-ı fevvâresi
- [130/36] Ruhâmında ol denlü var ferr-ü tâb
Ki yanında çün şem'-i rûz âftâb
- [130/37] Olur âb-ı ber-ceste çerhe memâs
Ki üstünde gerdûn asılmış çü tâs
- [130/38] Eder tab'ı fevvâresini der kemend
Urur mevci ömrün ayağına bend
- [130/39] Gülistâna fevvâre cedvel çeker
Yâhud haddelerden gümüş tel çeker
- [130/40] Hoşâ dil-güşâ havz-ı berrâk-u sâf
Cüvânânda var mı bu safvette nât
- [130/41] Ya ol selsebîl-i safâ dest-gâh
Ki her mevci bir târ-ı nûr-ı nigâh
- [130/42] Şikenler yakışmış ana bî-kusûr
Çü çîn-i cebîn-i büt-i pür-gurûr
- [130/43] O târem felekten de berter gibi
Meh üstünde konmuş kebûter gibi
- [130/44] Gülün handesi şöyle pür-velvele
Ne mümkin ki bülbül şeker-hâb ola
- [130/45] Takınmış fezâsında serv-i sehî
Çü sergûş başında mihr-ü mehi
- [130/46] Hezâr anda gördü gülü der kafes
Eder mi dahı âşiyânın heves

- [130/47] Gül-ü lâle bir birine işve-sâz
Hezâr ile kumrî hem-âvâz-ı râz
- [130/48] Göründü çıkıp târeme yâsemen
Tulû' etti sandım Süheyl-i Yemen
- [130/49] Dıraşân neden sünbülün turrası
Meğer şâne urmuş mehin gurreci
- [130/50] Derûnunda var bir tirâzende kasr
Ki vermiş der-ü bâmu eflâke asr
- [130/51] Oturmuş o kasr içre sadr-ı güzîn
Hıdîv-i hüner-perver-i kâr-bîn
- [130/52] Cihân-sadr-ı zî-şân-ı gerdûn-şükûh
Muzaffer sipeh-dâr-ı encüm-gürûh
- [130/53] Eben an ced ârâyiş-i câh-u kadr
Peder ber peder nûr-u destûr-u sadr
- [130/54] Hıdîv-i hıred-mend Arıstû-gulâm
Hudâvend-i dârât-ü nâmûs-u nâm
- [130/55] Cebîninde nûr-ı asâlet mübîn
Nigîninde ferr-ü celâlet rehîn
- [130/56] Kapudan-ı deryâ sipihr-i alâ
Semiyy-i Nebiyy-i güzîn Mustafâ
- [130/57] Harfîminde nesr-i felek hîç kes
Nigâhında sîmurg perr-i meges
- [130/58] Kerem bezm-i hâsında hînâ-geri
Himem evde doğmuş kemîn çâkeri

- [130/59] Bu gül-zârı kıldı o sadr-ı dilîr
Cihân içre zâtı gibi bî-nazîr
- [130/60] Gülü iltifâtı edip hande-rûy
Bahârâna ahlâkı bahşetti bûy
- [130/61] Olup perçem-i rahşî sünbül-feşân
Alem-dârlık etti serv-i revân
- [130/62] Bu gül-zâr-ı nev kîlk-i inşâsıdır
Benefşe o inşânın imzâsıdır
- [130/63] Zemîne edip lûtf-ı tab'ı eser
Bu kaddi nihâl-i gül andan çıkar
- [130/64] İlâhî be-hakk-ı behîşt-i berîn
Bu gül-zârı eyle hazândan emîn
- [130/65] Kılıp sâhibin dâimâ ber-karâr
Gülistânın eyle hemîşe bahâr
- [130/66] Dil-i düşmen olsun hasedle dü nîm
Edip vasf-ı zâtın hemîşe Nedîm

Mahmud Paşa Mahkemesi naibliğinden azli dolayısıyla şikâyet

lugaz

- [131/01] Nedir ol çârsû-yı pür-enver
Anda râyic metâ'-ı fazl-u hüner
- [131/02] Ele girmez metâ'ı gavgâsız
Akçe etmez kumâşî tamgâsız

- [131/03] Ne hitâyî var anda ne âre
Söz satarlar varan hurîdâre
- [131/04] Bir soğuk yerdir ol bakılsa eğer
Lîk hammâm veş giren terler
- [131/05] Kimi ana varıp olur handân
Kimisi çağırır amân amân
- [131/06] Himmet-i âsafa olan mazhar
Olur ol şârsûya şeh-bender
- [131/07] Bunu bir kimse edemez münhal
Meğer ol sadr-ı erşed-ü a'kal
- [131/08] Melce'-i bî-kesan melâz-ı cihân
Kâm-bahşâ-yı cümle âlemiyân
- [131/09] Kârı halk-ı cihâna şefkattir
Pîşesi lûtfdur mürüvvettir
- [131/10] Bendesin lûtfuna edip makrûn
Komaz elbette hâtırın mahzûn
- [131/11] Dâverâ bendene himâyet kıl
Pek yaman oldu hâli re'fet kıl
- [131/12] Bunca demdir ki derd-nâk-ü melûl
Kaldı bî-kâr-ü bî-kes-ü ma'zûl
- [131/13] Cümle akrâm mükrem-ü mansûb
Kaldı ancak cihânda ol menkûb
- [131/14] Lûtfun olmazsa ey huçeste-hısâl
Öldürür bendeni bu derd-ü melâl

[131/15] Böyle sıklet mi eyler idi eğer
Benden olmasa dver muztar

[131/16] Kıla Hak devletin ziyd senin
Ola lem gününde şd senin

-Mesnev-

Lden hakkında lugaz

[132/01] Nedir ol tre-r v zşt-beden
Anı var eylemiş Hud yoktan

[132/02] Sret gerçi bir heyldir
Lk her sreti pezrdir

[132/03] Bulup ekser bir iki vech-i vech
Rh-ı insna eyledim teşbh

[132/04] İbtidsı ltf- ulvdir
Sonu amm kesf- sfldir

[132/05] Nks olmaz anınla şn yine
Halk elinden bırakmaz anı yine

[132/06] Rm'a geldikçe hep o tre-lik
Hemçü Hind giyer sefid kab

[132/07] Geceler eyler azm-ı nahlistn
Vsl olur ana seher-hzn

[132/08] İsterim sana nmunı diyeyim
Lk yok evveli ki söyleyeyim

[132/09] Bilemezsin bu remzi fikr ile sen
Meğer imdd erişe Mevl'dan

GAZELLER

-A-

- [133/01] Bîgâne gamzen âşîka nâ-dâne âşînâ
Tâ key tegâfûl ey büt-i bîgâne-âşînâ
- [133/02] Zülfün hayâli cây edeli çeşmim olmadı
Gîsû-yı hâb şâne-i müjgâne âşînâ
- [133/03] Ser-der hevâ-yı ışkî idi diller olmadan
Bâd-ı sabâya kâkûl-i cânâne âşînâ
- [133/04] Ey nüsha-i kemâl idi manzûme-i vücûd
Lâfz-ı dil olsa ma'nî-i irfâne âşînâ
- [134/01] Haddeden geçmiş nezâket yâl-ü bâl olmuş sana
Mey süzölmüş şîşeden ruhsâr-ı âl olmuş sana
- [134/02] Bûy-ı gül taktîr olunmuş nâzın işlenmiş ucu
Biri olmuş hoy birisi dest-mâl olmuş sana
- [134/03] Sîhr-ü efsûn ile dolmuştur derûnun ey kalem
Zülfü Hârût'un demek mümkün ki nâl olmuş sana
- [134/04] Şöyle gerd olmuş Firengistân birikmiş bir yere
Sonra gelmiş gûşe-i ebrûda hâl olmuş sana
- [134/05] Ol büt-i tersâ sana mey nûş eder misin demiş
El-amân ey dil ne müşkil-ter suâl olmuş sana
- [134/06] Sen ne câmın mestisin âyâ kimin hayrânısın
Kendin aldıldın gönül n'oldun ne hâl olmuş sana

- [134/07] Leblerin mecrûh olur dendân-ı sîn-i bûseden
Lâ'lin öptürmek bu hâletle muhâl olmuş sana
- [134/08] Yok bu şehir içre senin vafettiğin dil-ber Nedîm
Bir perî-sûret görünmüş bir hayâl olmuş sana
- [135/01] Gör kadd-i yâri serv-i çemân söylerim sana
Bak ol dehâna râz-ı nihân söylerim sana
- [135/02] Sorma peyâm-ı lâ'lini peymâne duymasın
Ey dil tehâlük etme amân söylerim sana
- [135/03] Ben şâirim o kâmet-i mevzûnu doğrusu
Sevmem desem de belki yalan söylerim sana
- [135/04] Vardır huzûra söyleyecek bir sözüm anı
A'dâ kaçan uyur o zamân söylerim sana
- [135/05] Söylenmez ol perî ile seyrim Hisârsız
Zannetme ey dil anı hemân söylerim sana
- [135/06] Hamdır dü zülfü zülfe veş anınla bil hemân
Ey båd-ı subh işte nişân söylerim sana
- [135/07] Eylerse bana dahı nazar ol hıdv-i ahd
Hemçün Nedîm sihr-ü beyân söylerim sana
- [135/08] Seyreyledikçe dâiresin der sipihre mihr
İzz-ü vekâr-ü haşmet-ü şân söylerim sana
- [135/09] Feyz-i nesîm-i lûtfu ile gül-sitânda gül
Gûyâ deyip durur ki hemân söylerim sana
- [135/10] Tâ cebhen üzre nakşederim vasfın âkıbet
Ey âftâb işte iyân söylerim sana

- [135/11] Mîrrfîh heybetini görüp der pesend ile
Şekl-i melekte şîr-i jiyân söylerim sana
- [135/12] Ey meh rikâbı ol da gör ıkbâli ben bunu
Her vakt-ü her zamân-u her ân söylerim sana
- [135/13] Hiç bir nişâne yok o miyân-u dehândan
Âgâh olursam ey dil-ü cân söylerim sana
- [136/01] Çünkü bülbülsün gönül bir gül-sitân lâzım sana
Çünkü dil koymuşlar adın dil-sitân lâzım sana
- [136/02] Nev-cüvânlık âlemin tâ kim getirsin yâdına
Dahu pek pîr olmadan bir nev-cüvân lâzım sana
- [136/03] Çünkü şâirsın hayâl-i tâzedir senden murâd
Pes yeni bir dil-rübâ-yı mû-miyân lâzım sana
- [136/04] Bir güzel sev duymasın ammâ sakın zâl-i felek
Genc ola ammâ nihân-ender nihân lâzım sana
- [136/05] Çünkü ta'mîr etti tâli' hâne-i vîrânını
Gayri zâhir bir münâsib mihmân lâzım sana
- [136/06] Âhuvân-ı ma'nî-i nev saydına hep cümleden
Şimdi bir gîsû-kemend ebrû-kemân lâzım sana
- [136/07] Çünkü tîr-i hecr ile oldun zahm-nâk ey gönül
Çek çevir kendin ki bir kaşı kemân lâzım sana
- [136/08] Vâsıf-ı lâ'l-i dil-ber ise kasdın ey kill-i beyân
Tercemân olmaklığa şîrîn-zebân lâzım sana
- [136/09] Kıl metâ'-ı nazmını ârâyış-i sûk-ı kemâl
Ey Nedîm-i pür-hüner zîb-i dükkân lâzım sana

- [137/01] Ne aceb eylese esrâr-ı derûnun ifşâ
Gonceden söz getirir bülbül-i şeydâya sabâ
- [137/02] Yelerek Çîn-i şherden geliyor båd-ı nesîm
Gâlibâ zülfü elinden edecektir şekvâ
- [137/03] Oldu murgân ile ezhâr-ı çemen hem-sohbet
Sahn-ı gülşende zuhûr etse n'ola vâveylâ
- [137/04] Isınıp cümle kulûb âb-ı bürûdet gitti
Cilve-rîz olsa aceb mi dönerek arz-u semâ
- [137/05] Nev-bahâr olsa da bî-çâre Nedîmâ nâ-şâd
Rûz-ı mahşerde meğer şâd ola bâ lûtf-ı Hudâ
- [138/01] Dile mahabbet-i gîsû-yı yâr olur peydâ
Garîbe hâhiş-i dâr-ü diyâr olur peydâ
- [138/02] Nedir bu germi-i bâzâr-ı nev-bahâr-ı arûs
Açılrsa bir gül-i ter bin hezâr olur peydâ
- [138/03] Hat-âver olmaya mâdâm o hüsn-i pertev-sûz
Yanınca çok iyi gün dâstı yâr olur peydâ
- [138/04] Güm etse şevket-i hüsnü şükûh-ı nev-hatlar
Siyeh haberde belî iştihâr olur peydâ
- [138/05] Düşürme kendini girdâb-ı inkılâba Nedîm
Zamân olur sana da bir kenâr olur peydâ
- B-
- [139/01] Hem-vâre humla hoş başı câm ile leb-be-leb
Ümmü'l-habâis olsa n'ola duhter-i ineb

- [139/02] Sen kim gözümde nûrsun ey şeb-çerâğ-ı nâz
Meh gayri gamla âyîne-i germ olur bu şeb
- [139/03] Kaddin ki ceş-i işveye şâhım alem çeker
Mushaf komak ferâzına hattın değil aceb
- [139/04] Defter-keş-i maâyib-i nâs olma merd isen
Kıl zâtını nazarlara mecmûa-i edeb
- [139/05] Seyret Nedîm o kâmeti kim eylemiş murâd
Bir musrâ'-ı resâda mezâmîn-i nâzı hep
- [140/01] İşka düştüm cân-ü dil müft-i cüvânân oldu hep
Sabr-u tâkat masraf-ı çâk-i girîbân oldu hep
- [140/02] Açmış oldum sînesin bir kerre ârâm-u sükûn
Sîneden bilmem ne hâlettir girizân oldu hep
- [140/03] Hâl kâfir zülf kâfir çeşm kâfir el-amân
Ser-be-ser ıklîm-i hüsnün kâfiristân oldu hep
- [140/04] Olmadı tenhâca bir işret çemende yâr ile
Üstüme göz dikti nerkisler nigeş-bân oldu hep
- [140/05] Gerdeninden sînesinden bûseler etmişti va'd
Cümlesinden n'eyleyim kâfir peşîmân oldu hep
- [140/06] Bir nezâketle açıp fes gûşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrân oldu hep
- [140/07] Şîve-i güftârı hem-şîren mi öğretti sana
Her sözün şîrîn-zebânım cânıma cân oldu hep
- [140/08] Sen demişsin kim kimin derdiyle giryândır Nedîm
Hep mürüvvetsiz senin derdinle giryân oldu hep

- [141/01] Olunca dîde-i mestin lebâ-leb-i âşûb
Düşer vücûd-ı dile lerze-i teb-i âşûb
- [141/02] Be dest-i gamze nûvâziş-gehidir ol çeşmin
Kenâr-ı rûy-ı fezâ taraf-ı gabgab-ı âşûb
- [141/03] Aceb münâsib-ü çespândır ey büt-i tannâz
Nigâh-ı mestine vâdî-i mezheb-i âşûb
- [141/04] Değil saf-ı müje gâret-gerî-i câna gelir
Gürûh-ı pâ-be rikâbân-ı eşheb-i âşûb
- [141/05] Nedîm-i zâr gibi der herâs olur âlem
Olunca dîde-i mestin lebâ-leb-i âşûb
- [142/01] Barıp kûyınca yağlamak tîledim bir sadâ tartıp
Yöğürdi min sarı ol gamze tîğ-ı sürme-sâ tartıp
- [142/02] Alup tîgingi elke saçı zırhın salmış arhaya
Mîning kasdımga kilmiş üç toluk câm-ı safâ tartıp
- [142/03] O şol âhû közin kılmağ üçün kıymac üze kıymac
Salar dînbâle nahvet sürmesin ol pür-cefâ tartıp
- [142/04] Ser-i kûyınca barmak ihtiyârım parlatır sanman
Gönülnü iltürür kuvvet bile zülf-i dütâ tartıp
- [142/05] Nevâyî rûhu kîkindin Nedîmâ küp tapar lezzet
Terennüm eylekecni yanglıp ün salıp nevâ tartıp
- T-
- [143/01] Güldür çemen-i sînede dâğ-ı gam-ı hasret
Şeb tâ-be seher eşk-i terim şeb-nem-i hasret

- [143/02] Şundan bir iki çekdirigörsün bize sâkî
Bî-zevrak-ı sahbâ geçilir mi yem-i hasret
- [143/03] Dîvâne-sıfat hasret olur hâb-ı huzûra
Dil olsa hayâlinle eğer hem-dem-i hasret
- [143/04] Uşşâk usûliyle nühüft etti nevâsın
Gördü ki çıkış vermedi zîr-ü bem-i hasret
- [143/05] Gam nuklü melâmet tarabı girye Nedîm'i
Hûnâbe-i dildir mey-i nâb-ı dem-i hasret
- [144/01] Cây edeli sînem büt-i dil-cûy-ı mahabbet
Dil oldu perî-hâne-i câdû-yı mahabbet
- [144/02] Hattın nazar-ı âşîka elbette girândır
Kıldan ağar ey şûh terâzû-yı mahabbet
- [144/03] Ser-mest yatur künc-i dimâğımda safâdan
Mecnûnu serâsîme eden bûy-ı mahabbet
- [144/04] Bir hâb-ı perîşâne müjem olmadı mahrem
Küncîde değil şâneye gîsû-yı mahabbet
- [144/05] Eyler kad-i ham-keştemi gerdîde çü dülâb
Kühsâr-ı serimden dökülen cûy-ı mahabbet
- [144/06] Düşmekte ciğer-pâreleri dâmına çün gird
Der-kâr gibi sînede cârû-yı mahabbet
- [144/07] Işk ehli alıp eylese şâyeste Nedîmâ
Eş'ârımı ta'vîz be-bâzû-yı mahabbet

-R-

- [145/01] Sâk-u sürîn-ü gabgab-u leb merebimcedir
Ser tâ be-pây hâsılı hep meşrebimcedir
- [145/02] Bir câm bir de lâ'l-i lebin sundu muğ-beçe
Pîr-i mugan olası aceb meşrebimcedir
- [145/03] Bedr-i tamâmıma nazarın değmesin felek
Meclisde ayş-u nûş bu şeb meşrebimcedir
- [145/04] Sâgar gibi behâne-i nûş-ı şerâb ile
Bûs-ı dehân-ı yâri taleb meşrebimcedir
- [145/05] Bezm-i şerâbdan geçemem doğrusu
Nedîm İştret tabiatımca tarab meşrebimcedir
- [146/01] Zannetme duhter-i rezi rind ile gizlidir
Anınla şeyh efendi de babalı kızlıdır
- [146/02] Binti'l-ineb de muğ-beçenin tıpkıdır hemân
Bir meşrebi güşâdece kızdır Sakızlıdır
- [146/03] Zâhid Sakız şerâbını pinhân çekip demiş
Bîgâne içmesin bu sudan kim sakızlıdır
- [146/04] Bülbül ağırlık etse n'ola nakd-i şeb-nemi
Ebkâr-ı gonce haylî çemenli çeyizlidir
- [146/05] Geçmez yolundan öpmeyicek nakş-ı pâyini
Üftâden ey nihâl-i çemen yollu izlidir
- [146/06] Etti sefid dîde-i uşşâkı bahr-i eşk
Ol kış levendi şûh meğer Akdenizlidir

- [146/07] Hâkister olsa ten yine esrâr-ı kâkülün
Mânend-i cevher âyîne-i dilde gizlidir
- [146/08] Bu heşt beyt ile yine hakkâ ki ey Nedîm
İnzâlî-ı belâgate kilkin sekizlidir
- [147/01] Murâdın anlarız ol gamzenin iz'ânımız vardır
Belî söz bilmeyiz ammâ biraz irfânımız vardır
- [147/02] O şûhun sunduğu peymâneyi reddetmeyiz elbet
Anınla böylece ahdetmişiz peymânımız vardır
- [147/03] Münâsibdir sana ey tıfl-ı nâzım huccetin al gel
Beşiktaş'a yakın bir hâne-i vîrânımız vardır
- [147/04] Elin koy sîne-i billûra rahm et âşîka zîrâ
Beyâz üzre bizim de pençe bir fermânımız vardır
- [147/05] Güzel sevmekte zâhid müşkilin var ise bizden sor
Bizim ol fende çok tahkîkımız itkânımız vardır
- [147/06] Koçup her şeb miyânın cânına cân katmada ağyâr
Behey zâlim sen insâf et bizim de cânımız vardır
- [147/07] Sıkılma bezme gel bîgâne yok da'vetlimiz ancak
Nedîmâ bendeniz var bir dahı sultânımız vardır
- [148/01] Sabâ ki dest ura ol zülfe müşg-i nâb kokar
Açarsa ukde-i pîrâhenin gül-âb kokar
- [148/02] Ne berk-ı güldür o leb çiğnesem şeker sanırım
Ne goncedir o dehen koklasam şerâb kokar
- [148/03] Aceb ne bezimde şeb-zinde-dâr-ı sohbet idin
Henûz nerkis-i mestinde bûy-ı hâb kokar

- [148/04] Nikâb ile göremezken biz anı vâ-hayfâ
Rakîb o gerden-i sîmîni bî-nikâb kokar
- [148/05] O ten ki hâk ola ıŖkın kûdâz-ı sûzundan
Biten kiyâhı dem-i haŖre dek kebâb kokar
- [148/06] Seni meğer ki gül-efsûn-ı nâz terletmiŖ
Ki sîb-i gabgabın ey gonce-leb gül-âb kokar
- [148/07] Nedîm sen yine ma'nî-Ŗikâflıkta mısın
Ki nevk-i tîğ-ı kalem hûn-ı intihâb kokar
- [149/01] GeliŖin âŖık-ı güstâhını âzâre midir
Yoksa pürsîden-i hâl-i dil-i bîmâre midir
- [149/02] Böyle âteŖle gelip âb gibi geçmekten
Kasdın âzâre mi tatyf-bi dil-i zâre midir
- [149/03] Bir geliŖ geldi ki fark edemedim hayretten
Haber-i feth mi burc-ı dile humbâre midir
- [149/04] Ser-fürû gâhî gehî sahtlik eyler bilmem
Bezmdede ŖiŖe-i mînâ-yı dile hâre midir
- [149/05] Bül-aceb hâleti var bilmedik ol Ŗûhu Nedîm
VahŖî Ŗâhin mi yâhud kumrî-i âvâre midir
- [150/01] Zerre veŖ dil pençe-i mihr-i dirahŖânındır
Cân-ü ten çün mevc dest-i kahr-ı ummânındır
- [150/02] Çâk Çâk olmazsa destinde girîbân-ı seher
Rûz-ı haŖr ey âh iki destim girîbânındadır
- [150/03] Yârin ey âŖıfte dil hüsünün nihân tutmaz velî
Var ise billâh tekâsül çeŖm-i irfânındadır

- [150/04] Va'd-i ferdâ tâ be key ey hestî-i nâkıs tüken
Çünkü feyz-i vuslat-i câvîd pâyânındadır
- [150/05] Dür olur mu hiç ey pîr-i mugan dâim senin
Bûy-ı sahbâ veş dil-i hûn-keşte dâmındadır
- [150/06] Sen bat-ı sahbâ değil tâvûs-ı kudsîsin Nedîm
Kim zuhûr-ı hâletın mecliste cevânındadır
- [151/01] Hande-i gonce temâşâ-yı nihâlındendir
Tâbiş-i şu'le gül-i berk-ı cemâlındendir
- [151/02] Lâlenin reşk ile hûn olduğu ser-tâ be kadem
O miyâne sarılan kırmızı şâlındendir
- [151/03] Deyr-i dil böyle sanem-hâne-i Ferhâr olmak
Hep senin ey büt-i nâzende hayâlındendir
- [151/04] Döndüğü kâleb-i fersûdeye cism-i zârın
Yine ey rûh-ı revân fikr-i visâlındendir
- [151/05] Var ise yine Nedîmâ sana bu feyz-i sühan
Tûtî-i nâtkâ-i şûh-mekâlındendir
- [152/01] Müstezâd-ı işve ol hatt-ı nevin îcâdıdır
Zülfünün terkîb-i bend-i fitne hâtır-zâdıdır
- [152/02] Hârişinden el-amân kâbil mi ki ol âfetin
Girye mevc-efzâ-yi âh-ı hancer-i bîdâdıdır
- [152/03] Dil mi koydu âh kim hûn-keşte-i cevr etmedik
Gamze-i dil-dûzun el-hak kârının cellâdıdır
- [152/04] Bî-sütun Ferhâd'a hem-âheng ise Kays'in dahı
Nâle-i zencîr usûl-i nağme-i feryâdıdır

- [152/05] Resm-i ebrûsun görüp Mâni' n'ola reşk eylese
Bu Nedîmâ nakş-ı nevk-i hâme-i Bihzâdîdır
- [153/01] Serimde yine bir dâğ-ı heves bağrında başım var
Cibîni mâha dest-i redd urur bir ser-urâşım var
- [153/02] Bihamdillâh ki sıtl-i dil-keşinden nem kalır hâlî
O zülfün bend-i zencîrindeyim çeşmimde yaşım var
- [153/03] Ne havf eylesin ey dil sırr-ı ıskın inkişâfından
Benim ol gamze gibi mu'temed bir râz-dâşım var
- [153/04] Keser dâmânımı her bir bakışta tîr-i müjgânı
Aceb kim dürre-i gamla helâk oldum telâşım var
- [153/05] Nedîmâ nâmını mümkün mi nakş ey nevk-i tûğ-ı âh
Dil-i yâr adlı bir elmâsdan kıymetli taşım var
- [154/01] Nîgeh ki sâkî-i ter-dest bezm-dîdesidir
Füsûn-ü fitne iki câm-ı der-keşîdesidir
- [154/02] Bahâr kim güle bir câm-ı lâle-gûn sundu
Nihâl-i kaddin anın neş'e-i resîdesidir
- [154/03] O fitne kim anı Hârût uyardı Bâbül'de
Siyâh gözlerinin hâb-ı âremîdesidir
- [154/04] Lebin ki nâz ile bir hande eylemişti henûz
Anın çemende girîbân-ı gül derîdesidir
- [154/05] Hilâl sandığın ey gürr-meşet Cemşîd'in
Tehî cihânda kalan sâgar-ı keşîdesidir
- [154/06] Nedîm reng-i bahârân o lâle-ruhsârın
Zamân-ı şermde bir katre-i çekîdesidir

- [155/01] Biri biriyle müjgân safları gavgâya girmiştir
Nigâh-ı gamze gûyâ sulh için araya girmiştir
- [155/02] İştittim dür sadef pîrâhenin çâk eyleyip çıkmış
Meğer ol dil-ber-i sîmîn-beden deryâya girmiştir
- [155/03] Dediler şehri nâz-âbâd içinde işve sükunda
O tâcir-beççe bir dükkân-ı istiğnâya girmiştir
- [155/04] Temâşâ eyleyip âyîne içre aks-i ruhsârın
Kıyâs ettim perîdir sihr ile mînâya girmiştir
- [155/05] Fürûğu kûhsâr-ı âheni âb eylemek mümkün
Ol âteş kim hayâlinle dil-i şeydâya girmiştir
- [155/06] Bu gün pek ser-ferâz-ü şâdmân gördüm Nedîmâ'yı
Meğer kim meclis-i mahdûm-ı bî-hem-tâya girmiştir
- [156/01] Her turrasında bin şiken-i dil-rübâsı var
Her bir şikenc-i turrede bin mübtelâsı var
- [156/02] Bir pür-nemek kırışmesi bir tatlu handesi
Bir şekkerin tekellümü bir hoş edâsı var
- [156/03] Seyret beyâz feste o zülf-i muanberi
Şeb-bûyu gör ki berk-ı semenden kabâsı var
- [156/04] Kim vafımı ne ben diyeyim hud ne sen işit
Ammâ biraz vefâcığı nâkıs şurâsı var
- [156/05] Bir çeşmi var ki bir nice yüz bin lisân bilir
Bin hem-zebânı hem-demi bin âşinâsı var
- [156/06] Bilsen beğim ederdî seni eşk bî-karâr
Şimdi Nedîm'in öylece bir mâcerâsı var

- [157/01] Kad-i bülend mi ömr-i hezâr-sâl midir
O lâ'l-i nâb mı ser-çeşme-i zülâl midir
- [157/02] Şafak mı şebde ya hattında rûy-ı âl midir
Subh sitâresi mi gerdeninde hâl midir
- [157/03] Dehen mi nüsha-i hüsnündeki meâl midir
Miyân mı musrâ'-ı kaddindeki hayâl midir
- [157/04] İzâr-u çeşmine sorsan henûz bilmezler
Ki reng-i vesme siyeh-rûy gâze âl midir
- [157/05] Tamâm hüsnüne söz yok o âfetin ammâ
Aceb serîre-şinâs-i lisân-ı hâl midir
- [157/06] Ya bir nigâha dahı tâb yok mu çeşminde
O nâz hastesi tâ böyle bî-mecâl midir
- [157/07] Hemân murâdı tegâfüldür ol bütün yoksa
Zebânı beste-i nâz işe çeşmi lâl midir
- [157/08] Kemâl-i hüsnünü derk eyledikte dil-dârın
Önünde mahv-ı vücûd etmemek kemâl midir
- [157/09] Fürûğ-ı gâze mi billâh söyle rûyunda
Bu reng-ü tâb Hudâ verdiği cemâl midir
- [157/10] Leb-ü miyândan idi bahsiniz Nedîm ile hep
Dahı miyânede ey dil o kıl-ü kâl midir
- [158/01] Bu imtidâd-ı cevre ki bahtın şitâbı var
Mihnet-medâr olan feleğe intisâbrı var
- [158/02] Mihrin nihân eyledi devrân şafak değil
Benzer ki âteş-i sitemin iltihâbı var

- [158/03] Ser-germi-i niyâz ile dil girye-nâk olur
Yine hadîka-i emelin âb-u tâbı var
- [158/04] Eyler nesîm-i lûtfu bize girdibâd-ı gam
Bu rûzgâr-ı bî-mededin inkılâbı var
- [158/05] Harf-âşına-yi hâl-i dil olmaz leb-i emel
Bir âh-ı derd-nâk ile şâfi cevâbı var
- [158/06] Ber-çîde dâmen-i sitem olmuş şitâb ile
Serv-i revânımın yine benzer itâbı var
- [158/07] Varmağa çok niyâz gerek kûy-ı dil-bere
Ey dil vusûl-ı bâğ-ı behiştin hisâbı var
- [158/08] Yoktur Nedîm-i zârda esbâb-ı ârzû
Ancak cihânda bir dil-i firkat-meâbı var
- [159/01] Gamzeler ıkbâl-i şevka günde bin efsûn okur
Nekbet-i endûha hatun Tebbet-i vârun okur
- [159/02] Kâmetin kûteh sanırlar ayb-bînân-ı heves
Nâ-sühan-ver-mısrâ'-ı mevzûnu nâ-mevzûn okur
- [159/03] Pîş-i ebrûsunda gûyâ kim o gûyâ çeşm-i şûh
Bir Hicâzî tıfl ki dil-keş-edâdır nûn okur
- [159/04] Bilmez âyîn-i şifâ-yı derd-i âşık n'idüğün
Bî-haber durmuş tâbîb Ünmûzec-ü Kânûn okur
- [159/05] Vâiz-i çeşm-i gürisne pîç-ü tâb-ı cû' ile
Mevsim-i iftârda Ve't-tîni ve'z-zeytûn okur
- [159/06] İki üç harf ile peydâdır Nedîmâ râz-ı ışk
Kim anı nâkıs-nazar gâhî çirâ geh çün okur

- [160/01] Cefâ-yı tâli'-i nâ-sâz-kârı benden sor
Amân amân sitem-i rûzgârı benden sor
- [160/02] Düşüp ümîde neler çektiğimi ben bilirim
Belâ-yı keşmekeş-i intizârı benden sor
- [160/03] Bir iki gün ki ne gaddârlıkların gördüm
Felek dedikleri nâ-pây-dârı benden sor
- [160/04] Zamân-ı va'd-i tahassürde başkadır âlem
O telh şerbet-i şîrîn-güvârı benden sor
- [160/05] Henûz neş'esini görmeden humâr çeker
Nedîm-i dil-şüde-i bî-karârı benden sor
- [161/01] Mutrîb ki harf-i râzımı gûş-ı rebâbe kor
Târ-ı kemânı nâle-i dil pîç-ü tâbe kor
- [161/02] Âşık ki nakşeder dil-i pür-cûşa lâ'lini
Gûyâ kirâs tânesidir kim şerâba kor
- [161/03] Reşk-i fûrûğ-ı ârızı bir dâğ-ı derddir
Kim anı çerh tâ ciğer-i âftâbe kor
- [161/04] Attâr şûhu gerden-i pür-hâlin eğdirip
Bir kabza habb-ı fülfulü kâfûr-ı nâbe kor
- [162/01] Sâkiyâ hûşum alan zemzeme-i çeng midir
Yoksa destindeki peymâne-i gül-reng midir
- [162/02] Nağmene tîr-i nîgeh pîş-rev olmakta meğer
Mutrîb ebrûda kemânınla hem-âheng midir
- [162/03] Lâ'l-i handân mı yâhud kûçe-i verd-i terde
Dest-i târâc-ı sabâdan çözülen deng midir

- [162/04] Perde-i şermi giderdin ruh-ı pür-tâbından
Kasd o gül-çihreye ey duht-ı ineb reng midir
- [162/05] Bir nihânîce tebessüm de mi sığmaz cânâ
Söyle billâh dehenin tâ o kadar teng midir
- [162/06] Lezzetinden nice âb olmadın ol lâ'l-i terin
Meded ey sâgar-ı yâkut dilin seng midir
- [162/07] Ne bu nev nakş-ı trâzende Nedîmâ söyle
Ûstâd-ı kalemin hâme-i Erjeng midir
- [163/01] Lebin bûsun zamân-ı hatt-ı anber-fâm için saklar
Aceb nâzüklük eyler bâdesin akşâm için saklar
- [163/02] Hudâ olsun nigâh-dârı derûn-ı sîne de âşık
Gönül âyînesin bir mâh-ı sîm-endâm için saklar
- [163/03] Hezârı sanmanız hâbîde zîr-i bâle minkârın
Hayâl-i gonce-i sîr-âbın istişmâm için saklar
- [163/04] Senindir âkıbet ey dîde-i ter dildeki hûn-âb
Ki humlar bâdeyi pinhân da etse câm için saklar
- [163/05] Edip îcâd-ı harf-ü şavt mevc-i hande-i gülden
Anı zîr-i lebinde âşıkâ düşnâm için saklar
- [163/06] Lebin vasfında bir mazmun demiştım reng-ü bû sanma
Anı ceybinde güller bülbülün ikrâm için saklar
- [163/07] Dil-i bîmârıma hiç hisse vermez subh gûyâ kim
Şeker-hâbın hemân ol gözleri bādâm için saklar
- [163/08] Hem-âgûşî-i fincân-ı araktan kaçmaz ammâ kim
Nigîn-i lâ'lin ol bâzîçeyi akşâm için saklar

- [163/09] Nice mesned ki vâlâ-yi şafakta mihr anı dâim
Edip pûşîde ol sadr-ı muallâ-nâm için saklar
- [164/01] Tahammül mülkünü yıktın Hülâgû Hân mısın kâfir
Amân dünyâyı yaktın âteş-i sûzân mısın kâfir
- [164/02] Kız oğlan nâzı nâzın şeh-levend âvâzı âvâzın
Belâsın ben de bilmem kız mısın oğlan mısın kâfir
- [164/03] Ne ma'nî gösterir dūşundaki ol âteşin atlas
Ki ya'nî şu'le-i cân-sûz-ı hüsn-ü ân mısın kâfir
- [164/04] Nedir bu gizli gizli âhlar çâk-i girfânlar
Aceb bir şûha sen de âşık-ı nâlân mısın kâfir
- [164/05] Sana kimisi cânım kimi cânânım deyü söyler
Nesin sen doğru söyle cân mısın cânân mısın kâfir
- [164/06] Şerâb-ı âteşinin keyfi rûyun şu'lelendirmiş
Bu hâletle çerâğ-ı meclis-i mestân mısın kâfir
- [164/07] Niçin sık sık bakarsın böyle mir'ât-ı mücellâyâ
Meğer sen dahı kendi hüsnüne hayrân mısın kâfir
- [164/08] Nedîm-i zârı bir kâfir esîr etmiş işitmişim
Sen ol cellâd-ı dîn ol düşmen-i îmân mısın kâfir
- [165/01] Zehr-âb çeşme-sârı mı bu çeşm-i ter midir
Bir sîne sūz-ı şu'le mi lâht-i ciğer midir
- [165/02] Çeksem kinâra yâri bakanlar gümân eder
Bâzû-yı zer midir görünen zer kemer midir
- [165/03] Hurşîd pençesin mi takınmış cebînine
Ol zülf-i zerdden dökülen târler midir

- [165/04] Âşûb düştü bezme tutuldu o âftâb
Devr-i piyâle fitne-i devr-i kamer midir
- [165/05] Türkî nâzımda böyle güşâyiş nedir
Nedîm Tab'ın senin mühibb-i nesîm-i seher midir
- [166/01] Bir cebînin bir dahı zülf-i siyeh-fâmın bilir
Dil ne subhun farkeder billâh ne akşâmın bilir
- [166/02] Günde bir kez tevbe etsem i'timâd etmez yine
Şeh-levendim kuvvet-i bâzû-yı ibrâmın bilir
- [166/03] Değme bir yanmağla meyletmez dile ol gamzeler
Mesttir ammâ kebâbın puhtesin hâmın bilir
- [166/04] Bildiğim hûn-rîz ise çeşmi o çerkes-zâdenin
Sırf kâfirdir ne îmânın ne islâmın bilir
- [166/05] Bûsesinden gayri bir lezzet var öpmekte lebin
Âşika sorsan sebep ol zevka düşnâmın bilir
- [166/06] Hadd-i zâtında duyan âşıktır anın lezzetin
Lebleri düşnâm-ı şîrînin hemân nâmın bilir
- [166/07] Bezm-i meyde nukle el sunmaz hemân ancak
Nedîm Dil-berin unnâb-ı lâ'l-ü çeşm-i bâdâmın bilir
- [167/01] Hattın ki reşk-i fasl-ı bahârân olup gelir
Sermâye-bahş-ı sünbül-i reyhân olup gelir
- [167/02] Yâd-ı hatınla neş'e-i hayret derûnuma
Çün seyl-i nev-bahâr hurûşân olup gelir
- [167/03] Gördüm o serv-kâmetin ardınca rûz-ı vasi
Ömr-i fûrû-güzeşte şitâbân olup gelir

- [167/04] Düşüne mülk-i hüsne giden kârbân-ı hûş
Gördüm seher ceres gibi nâfân olup gelir
- [167/05] Ma'nî-i tâze kûçe-i dilden zebânıma
Yâd-ı lebinle mest-i hurâmân olup gelir
- [167/06] Dil hâciyân-ı kûyu miyâmında şevk ile
Hemçü çerâğ-ı kâfile sûzân olup gelir
- [167/07] Cânâ gözüne hasret-i lâ'linle âşkın
Keyfiyyet-i şerâb kızıl kân olup gelir
- [167/08] Çıkmuş henûz hâne-i âyîneden o mâh
Esrâr-ı hüsn-ü âmına hayrân olup gelir
- [167/09] Uykuya vardı gözleri dahı o gamzeler
Gâret-ger-i metâ'-ı dil-ü cân olup gelir
- [167/10] Pâ-bûsuna takaddüm için yine bâd-ı subh
Berk-ı gül ile dest-ü girîbân olup gelir
- [167/11] Vasfında müjde sana ki bir kârbân sühan
Kilk-i Nedîm-i şûhunu cûyân olup gelir
- [168/01] Ol hoş-hırâm-ı işve aceb kangı sûdedir
Seyl-i sirişk-i dîdem anı cüst-ü cûdedir
- [168/02] Görmez hayâl-i hâbda da rûy-ı matlabım
Tâ rûz-ı haşr merdüm-i çeşmim gunûdedir
- [168/03] Bakmaz fûrûğ-ı mihr-i cihân-tâba zerrece
Şâm-ı gam içre kaldı dil ol mâh-rûdedir
- [168/04] Dâim visâl-i dil-beri yâd etmede gönül
Mecnûn kendü kendü ile güft-ü gûdedir

- [168/05] Ser-pençe-i gamında helâk olsa çâre yok
Şeh-bâz-ı çeşm-i yâra Nedîmâ rübûdedir
- [169/01] İyd oldu rûze-i gama iftâr vaktidir
Devr-i piyâle geşt-i çemen-zâr vaktidir
- [169/02] Doğdu sepîde-i seher-i İyd ba'd-ezîn
Bang-i harûs-ı tâli'-i bîdâr vaktidir
- [169/03] Germet fûrûğ-u tâbını ey âftâb-ı nâz
Çeşm-i niyâza bahşış-i envâr vaktidir
- [169/04] Versin dehân-u rûy-u lebin bâğ-ı hüsne zîb
Gül faslı lâle mevsimi gülnâr vaktidir
- [169/05] Câm-ı tehî nevâna kulak tuttu sâkıyâ
Kul-kul terennümâtını tekrâr vaktidir
- [169/06] Koy pîş-i ehl-i tab'a bu şeş beyti ey Nedîm
Best-ü güşâd-ı şeş-der-i eş'âr vaktidir
- [170/01] Ey şûh-ı kerem-pîşe dil-i zâr senindir
Yok minnetin aslâ
- [170/02] Ey kân-ı güher anda ne kim var senindir
Pinhân-ü hüveydâ
- [170/03] Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz
Baş üzre yerin var
- [170/04] Gül goncesisin gûşe-i destâr senindir
Gel ey gül-i ra'nâ
- [170/05] N'eylersen edip bir iki gün yâr cefâya
Sabreyle de sonra

- [170/06] Peymâne senin hâne senin yâr senindir
Ey dil tek-ü tenhâ
- [170/07] Bir bir bûse-i cân-bahşine ver nakd-i hayâtı
Ger kâil olursa
- [170/08] Senden yanadır söz yine bâzâr senindir
Ey âşık-ı şeydâ
- [170/09] Çeşmânı siyeh-mest-i sitem kâkülü pür-ham
Ebrûları pür-çîn
- [170/10] Benzer ki bu dil-dâr-ı cefâ-kâr senindir
Bî-çâre Nedîmâ
- [171/01] Takdîr ki mebnâ-yı safâ vü gamımızdır
Bu bahsde erbâb-ı hikem mülzemimizdir
- [171/02] Baş eğmede ancak işimiz tığ-ı kazâya
Teskîm-i rızâ yâremize merhemimizdir
- [171/03] Hep anın ile söyleşiriz râz-ı derûnu
Meclisde bizim duhter-i rez mahremimizdir
- [171/04] Çıkmadı dehânından anın va'de-i vuslat
El-ân o muammâ-yı vefâ mübhemimizdir
- [171/05] Tarh-efken olan şimdi Nedîmâ bu zemîne
Mahdûm-ı felek-mertebe-i efhamimizdir
- [172/01] Hatt-ı leb dîvân-ı hüsne mısra'-ı ber-cestedir
Anda gûyâ kim dehânın ma'nî-i ser-bestedir
- [172/02] Zâhir olmaz hiç baht-ı tûrede sîmâ-yı za'f
Rûyu zengînin şikest-i zengden vârestedir

- [172/03] Âşiyân-sâz olmak ister murg-ı dil bir bâğa kim
Sâhasında nahl-i tûbâ sebze-i nev-restedir
- [172/04] Rahne-i âyîne olsun mu pezîrâ-yı kenâd
Alma ey âfet ele bîhûde dil eşkestedir
- [172/05] Şimdi âlemde kefi efsûsa hâcet yok Nedîm
Dest-i red dest-i taleb dâim be-hem peyvestedir
- [173/01] Haste-i hecrim ben efgân-ı hazînim tâzedir
Nev-be-nevdir nâlişim her dem enînim tâzedir
- [173/02] Dâğ ber dâğ-ı cefâ-yı dehr-i dûnum ben müdâm
Nâle vü feryâd-ü âh-ı âteşînim tâzedir
- [173/03] Kasdım etmektir harâb âh ile bünyâdın benim
Her sitem gördükçe zîrâ çerhe kînim tâzedir
- [173/04] Gâfil-i feyz-i hayât-ı ülfet-i uşşâkdır
Dahı ol nev-reste tıfl-ı nâzenînim tâzedir
- [173/05] Hâlet-i şevk-ı hayâl-i zülf ile yine Nedîm
Fikr-i pîçâ-pîç-i tab'-ı hurde-bînim tâzedir
- [174/01] Füsûn hemân nîgeh-i işve-bâza çespândır
Kirişme gamze-i haşık-nüvâza çespândır
- [174/02] O nâzenîn vücûd ü o kâmet-i bâlâ
Nesîc-i işve vü eksûn-ı nâza çespândır
- [174/03] Olursa Kûh-ken-ü Kays'e dil n'ola pey-rev
Sülûk-i ışk neşîb-ü ferâza çespândır
- [174/04] Aceb mi dil o siyeh çeşm-i şûha olsa esîr
Kebik rübûdegi-i şâh-bâza çespândır

- [174/05] Ne gam Nedîm o bütün nâz-ı dil-firbinden
Zebân-ı tab' çü harf-i niyâza çespândır
- [175/01] O zâlimde yine dil-dâde-küşlükten nişân vardır
Görürsün hancer-i ebrûsunun nevinde kan vardır
- [175/02] Serâpâ şöyle pürdür nâz-u îmâ vü işâretten
Sanırsın her ser-i mûyunda çeşm-ü ebruvân vardır
- [175/03] Dımâğım tuttu bûy-ı sünbül âgûşumda döndükçe
Meğer kim düşünün üstünde bir sünbül-sitân vardır
- [175/04] Amân sabr-u karârım eyledi yağmâ o kâferde
Kırık bir ter zebân ber-cesten nutk-ı bî-amân vardır
- [175/05] Nigâhın ebruvânın görmeden evvel inanmazdım
Ki derler nâzdan hancer tegâfülden kemân vardır
- [175/06] Meğer fevvâreden âb-ı letâfet sıçramış çıkmış
O rütbe kâmet-i ber-cesten ey şüh-ı revân vardır
- [175/07] Aceb kim nermdir sînen a zâlim n'eyleyim ammâ
İçinde senge benzer bir dil-i nâ-mihribân vardır
- [175/08] Nedîmâ hancer-i hûn-rîzine sarılmadım derse
Açıp gör kim kefi destinde zahm-ı hûn-çegân vardır
- [176/01] Yine çü rûd çemenlerde cüst-ü cûmuz var
O servin öpmeğe ayağın ârzûmuz var
- [176/02] Garež humâr-şikenlik olursa besdir bes
Bizim gönül gibi eşkeste bir sebûmuz var
- [177/01] Çeşmin gibi bir sâhir-i pür-ganc bulunmaz
Hattın gibi bir nüsha-i nîrenc bulunmaz

- [177/02] Hüdhdüd gibi binâ gerek anı arayanlar
Vîrâneye bûm olmağıla genc bulunmaz
- [177/03] On bir yaşına girmiş o meh-pâreyi gördüm
Kim dedi ki âlemde şeş-ü penç bulunmaz
- [177/04] Limonî Hitâyîde o pistâna nigâh et
Hiç böyle celf-şa'saa nârenc bulunmaz
- [177/05] Eyyâm-ı hiremde turalım genc bulunmuş
Âdem o zamân n'eyliyeyim genc bulunmaz
- [177/06] Âsân değil ol şûhu azâimle de teshîr
Te'sîrli nîrenc de bî-renc bulunmaz
- [177/07] Arzet güherin âsaf-ı zî-şâna Nedîmâ
Her bâr bu mesnedde sühan-senc bulunmaz
- [178/01] Sürme-i hat nerkis-i gûyâyı hâmûş eylemez
Sâkî-i âşûb mahmûrun ferâmûş eylemez
- [178/02] Zevk-bahş-ı hâb-ı nûşîn fikr-i lâ'lindir senin
Gül-şekersiz kahveyi erbâb-ı dil nûş eylemez
- [178/03] Edemez kesb-i safâ âyîne-i endâm veş
Ol ki bir kez yâri ser-tâ pâ der âgûş eylemez
- [178/04] Zâhid-i rûbeh-firîb eyler riyâ sahbâya lîk
Ettiği bîdâdı nukl-i meclise mûş eylemez
- [178/05] Mürde-diller sensiz ey rûh-ı revân peymâneyi
Şîre-i cân ile leb-rîz etseler nûş eylemez
- [178/06] Şeh-levend-i feyz çıkmaz seyre tâ kim sâkıyân
Bâde-i gül-rengi rahş-ı câme zin-pûş eylemez

- [178/07] Çok zamândır peyker-i tığ-ı zebânından Nedîm
Hûn-ı nazm-ı tâze deryâlar gibi cûş eylemez
- [179/01] Bir dem tegâfûl etmez isek bir dem eyleriz
Izhâr-ı ışkı yâre hem etmez hem eyleriz
- [179/02] Sen bî-haber hayâlin ile gûşelerde biz
Tâ subh olunca her gece ayş-u dem eyleriz
- [179/03] Nâhîdi kasd olunsa şikâr eylemek değil
Tunbûr-ı bezme zülfünü târ-ü bem eyleriz
- [179/04] Zâhid ölü gider gam-ı havz-ı behiştten
Biz bir kadeh şerâb ile def'i gam eyleriz
- [179/05] Sûz-ı ciğerle nevk-i hadengin müzâb edip
Gül-gonce-zâr-ı zahm-ı dile şeb-nem eyleriz
- [179/06] Bir mısra'-ı resâ deyicek mû miyânına
Mânend-i turre kaddi ham-ender ham eyleriz
- [179/07] Bârîk şef' nükteleri cem' edip Nedîm
Nâzende şâhid-i sühane perçem eyleriz
- [180/01] Açılmış o gül-gonce olup mest-i ser-endâz
Olmuş var ise duhter-i rez perde-ber-endâz
- [180/02] Yapsa dil-i vîrâneyi üftâde-i ışkın
Gâhî olup eyvân-ı visâle kemer-endâz
- [180/03] Sevdâ-yı şikest ol nigeht-i zühre-şikâfe
Olmak gibidir tîr-i kazâya siper-endâz
- [180/04] Çâlâk gerek merd-i reh-i ışk ki vardır
Her hatvede bir hâile-i ber ciğer-endâz

- [180/05] Der kabza edip kilkini meydân-ı hünerde
Hakkâ ki Nedîm oldu bu gün haylî ter-endâz
- [181/01] Tamâm olmaz gönül ışık içre geşt-i kûy-ı cânânsız
Kalır tahsîli nâkıs tıfl-ı hud-kâmın debistânsız
- [181/02] Rakîb-i nâ-müselmânın da yâ Rabb olmasın hasmı
O kâfer-beççe-i islâm-düşmen gibi îmânsız
- [181/03] Alâyık-bestelik âlemde mahz-ı resm-i mâtemdir
Değildir kâbil-i pûşiş kabâ çâk-i girfânsız
- [181/04] Nedîmâ bî-vücûduz himmet-i mahdûma muhtâcız
Görünmez zerre-i nâ-çizler mihr-i dırahşânsız
- [182/01] Bu şeb uşşâkdan ol meh yine rûyun nihân tutmuş
Ki kûyun ser-be-ser hengâme-i şâhum amân tutmuş
- [182/02] Değil çeşm-i kebûd ol ebruvânım zîr-i tâkında
İki âvâre kumrîdir ki gelmiş âşiyân tutmuş
- [182/03] Yürüt peymâneyi cânlar bağışla sen de ey sâkî
Ki mutrib râhatü'l-ervâh ile devr-i revân tutmuş
- [182/04] Dikiş tutsun mu çâk-i gonce seyrettikte ruhsârın
Tutalım diktiğin nev-nahl-i gül ey bâğ-bân tutmuş
- [182/05] Aceb mi el ayak tutmazsa rindân-ı kadeh-keşte
Leb-i endûh-ı hecr ol nâ-tüvânı çok zamân tutmuş
- [182/06] O hûn-âşâma etmiş mâcerâ-yı ışkımı işrâb
Yine ey dil meğer bu dîde-i giryânı kan tutmuş
- [182/07] Gelir ol şûh-ı nâzende iki desti yine kande
Bir elde sâgar-u bir elde câm-ı erguvân tutmuş

- [182/08] Bu gün gördüm Nedîmâ geçti bin nahvetle dil-dârın
Kirişme dâmenin destin hinâ-yi hüsn-ü ân tutmuş
- [183/01] Yazanlar peykerim destimde kâşî bir sebû yazmış
Aceb meşrebde tahrîr eylemiş el-hak nikû yazmış
- [183/02] Miyân-ı yâri dil-cûdur demek kasdeylemiş ammâ
Yanılmış hâme-i mutlak-inân dil-cûyu mû yazmış
- [183/03] Cüvânım bir lûgat gördüm lisânu'l-ışk nâmında
Belin adın murâd âgûşum adın ârzû yazmış
- [183/04] Edip hû hû deyü feryâdına telmîh uşşâkın
Celî hatla cüvân-ı nâzenînim çifte hû yazmış
- [183/05] Nedîm'in hak bu kim bu nazmı zevk-âmîz düştü pek
Sanırsın kim durup bir dil-ber ile rû-be-rû yazmış
- [184/01] Yine bu gün acabâ kaç cihân harâb olmuş
Ki gûşe-i nigehin mahşer-i itâb olmuş
- [184/02] Murâdı fitnenin ancak bir intisâbındır
Ya kâkülünde şiken yâ hatında tâb olmuş
- [184/03] Miyân hayâl gibi ince kâmeti mevzûn
Aceb nişânlayacak beyt-i intisâb olmuş
- [184/04] Dahı geçen aya dek bir hilâl idi bârîk
Bu gün sabâh ile gördüm ki âftâb olmuş
- [184/05] O ser kalır mı hevâsız ki mutrîb-ı ışkın
Elinde bir nice yıl kâse-i şerâb olmuş
- [185/01] Hayrette koydu hâtır-ı uşşâkı zülf-ü hat
Gösterdi kâr-ı efi-i tiryâkı zülf-ü hat

- [185/02] Bir bâğdır cemâli ki gül-berki rûy-ı âl
Şeb-bûyu hâl sünbül-ü leylâkı zülf-ü hat
- [185/03] Mu'ciz ki mihr-ü hem şeb-i yeldâ vü hem bahâr
Cem'oldu tutup ol ruh-ı berrâkı zülf-ü hat
- [185/04] Cân riştesi biri birisi mâh hâlesi
Tuttu netîce enfüs-ü âfâkı zülf-ü hat
- [185/05] Cedvel-keşîde kıt'a-i Yâkut'a döndürür
Akseyledikçe câmda ey sâkî zülf-ü hat
- [185/06] Gel cüft-ü tâk oynayalım bezm-i vaslda
Olsun ve lîk cüftü ile tâkı zülf-ü hat
- [185/07] Takıp kemend boynuna döndürdü Ka'be'den
Çekti çevirdi zâhid-i zerrâkı zülf-ü hat
- [185/08] Çoktan giderdi Çîn'e yâhud Zengibâr'a dek
Zaptetmeseydi hâtur-ı müştâkı zülf-ü hat
- [185/09] Birisi şerh yazdı biri etti tahşiye
Alıp miyâne hikmetü'l-işrâkı zülf-ü hat
- [185/10] Varmaz dil ehli zâbit-ü kâzîye anların
Zencîr-i habsi huccet-i itlâkı zülf-ü hat
- [185/11] Bir nısf dâireyle iki hatt ile tamâm
Gösterdi kâr-ı cümle-i evfâkı zülf-ü hat
- [185/12] Hemçün makas dehânını hamyâze-gâh edip
Çâk etti şâne veş dil-i hallâkı zülf-ü hat
- [185/13] Vasfet hudâyegânı Nedîmâ yeter yeter
Kıldı siyâh çihre-i evrâkı zülf-ü hat

- [185/14] Ebrû-yı yâri şimdilik anın rikâbına
Teşbîh kıl da sonra yine bâkî zülf-ü hat
- [185/15] Gûş eyledikte nâmının İbrâhîm olduğun
Pûşîde kıldı ka'be-i uşşâkı zülf-ü hat
- [185/16] Âgûş-ı pençede hat-ı fermânun andırıp
Leb-rîz-i hayret eyledi ahdâkı zülf-ü hat
- [185/17] Esbindeki kutâs ile kalkan gubârının
Ancak olur nümûne vü mûsdâkı zülf-ü hat
- [185/18] Eyyâm-ı satvetinde gönül çalması deyü
Güm kıldı ben dedikleri allâkı zülf-ü hat
- [185/19] Dün tûğu perçemin alemî mushafın görüp
Berketti cân-feşânlığa mîsâkı zülf-ü hat
- [185/20] Tutsun cihâmı haşmeti tâ hüsn ile tuta
Mîlk-i Hıtâ'yı kişver-i Kıpçak'ı zülf-ü hat
- [185/21] Baksak ki şem'-i bezmine benzer mi rûy-ı yâr
Etse gûşâde perde-i iğlâkı zülf-ü hat
- [186/01] Rûy-ı meh-tâbın ne dem görsem gelir kalbe neşât
Tâ ezelden etmiş ey meh-rû seninle irtibât
- [186/02] Gamze-i fettânın ile eyleme hergiz nigâh
Gâh geh uşşâk ile eyle mizâc-ı inbisât
- [186/03] Ey süvâr-ı esb-i nâzım senden olmaz cân dırîğ
Kande kaldı rahş-ı râhat-bahş ile râhat-bisât
- [186/04] Da'vet ettim hâneme ol şehri hüsnün şâhını
Murg-ı cânı sîha sancıp özr ile çektim simât

[186/05] Yârsiz gül-zâr seyri nîşterdir çeşmime
Yâr ile olunca Okmeydâmdır semmü'l-huyât

[186/06] Ol perîyle ettiğim âlem gelince hâtıra
Eşk-i çeşm-i hûn-feşânım cûş eder mânend-i Şat

[186/07] İhtiyâr eyle yerin gâyet ile olsun güzel
Her melek-manzar ile kılma Nedîmâ ihtilât

-K-

[187/01] Bezm-i tahkîkde cân gûş-u gönül dîde gerek
Görünen gûş-u çeşim meclis-i taklîde gerek

[187/02] Sâkıyâ bâdeyi sen âşık-ı cûşendeye sun
Ehl-i dil meclisine çün mey-i cûşide gerek

[187/03] Şöyle pinhân gidesin kûyuna cânânın kim
Râh hem-demin ammâ o da hâbîde gerek

[187/04] Olsa bir bezmde nezzâreye şâyeste kalîl
Öyle bezme varanın bir gözü pûşîde gerek

[187/05] Der kemîndir sipeh-i hat sakın ey zülf-i dırâz
Reh-zeni hâr olanın dâmeni ber-çîde gerek

[187/06] Sözü az söyle ağır söyle Nedîmâ ki sühan
Zer gibi sayılı gevher gibi sencîde gerek

[188/01] Beççe-i muğ cûş-ı mey mahiyyetin olmuş senin
Sen mey olmuşsun tarab hâsiyyeti n'olmuş senin

[188/02] Nâzı âb etmiş de bir fevvâre resm etmiş hayâl
İşte ol sudur atılmış kâmetin olmuş senin

- [188/03] Tîğî mirrîhin n'ola ser-tûz olursa bunca yıl
Hidmet etmiş sana nâzın nahvetin olmuş senin
- [188/04] Kaddi bârîk-ü medîd o rûtbe kim sandım Nedîm
Hem-ser-i medd-i nigâh-ı hasretin olmuş senin
- [189/01] Nice teşbîh olunsun erguvâna rûy-ı gül-gûnun
Anın hüsnü sebûk-rev rengi ammâ dâimi bunun
- [189/02] Ser-i jûlîdesin bulmazsa bîdin ser-nigûn eyler
Komaz başın esen bu rûzgâr elbette Mecnûn'un
- [189/03] Sipîhr-i dûn siyeh-dil bâde-i nahvetle sen kanzil
Humâr-ı gussadan kan ağlar ey sâkî çeker hûnun
- [189/04] Eder sâhib-ayârân bir birinin kadrini tekmîl
Terâzû-yı dîğerdîr yine mi'yârı terâzûnun
- [189/05] Günâhı tevbe etmez şüst-ü şû eşk-i nedâmetsiz
Belhi germiyyet-i hâb iledir te'sîri sâbûnun
- [189/06] Kalır âlemde ehl-i işkdan bir yâd-gâr elbet
Ser-i jûlîde mûyundan nişândır bîd Mecnûn'un
- [189/07] Olur mefhûm her şîrînin olmak telh encâmı
Kelâm-ı Hak'da der pey gelmesinden tîn zeytûnun
- [189/08] Nedîmâ lûtf-u yârî-i musavverle olur bir gün
Büt-i âmâle bir ber-geşte müjgân baht-ı vârûnun
- [190/01] Hele ıyd oldu ol gül-gonce handân olduğun gördük
Dımâğ-ı telh-kâmın şekkeristân olduğun gördük
- [190/02] O sîm-endâmı aldık halka-i âgûşa bir kerre
O elmâsın hele zîb-i nigîn-dân olduğun gördük

- [190/03] Meh-ü mihrin senin olsun felek biz ıyd-gehlerde
Hilâl ebrûların hurşîd-i tâbân olduğun gördük
- [190/04] O kâfer-beççe bir peymâne sahbâ sundu kim alıp
Derûn-ı lâleden âteş fûrûzân olduğun gördük
- [190/05] Niyâz-ü nâz-u nûş-u bahş-ü ibrâm-ı kinâr-ü bûs
Bu gün mecliste zevkın böyle tûfân olduğun gördük
- [190/06] Yalan olmaz o şûhun görmedik mey içdiğin ammâ
Bir iki kerrecik hem-bezm-i mestân olduğun gördük
- [190/07] Gülistân görmedik gül kokmadık ammâ ruhun meyden
Gül-ender gül gülistân-der gülistân olduğun gördük
- [190/08] Bihamdillâh yine kilik-i Nedîmâ-yı sühân-sâzın
Gazel-perdâz-ı bezm-i sadr-ı zî-şân olduğun gördük
- [191/01] Lâ'l-i nâbın çâşnî-senc-i itâb etmez misin
Lûtf edip kahr ile olsun bir cevâb etmez misin
- [191/02] Kâmetin seyreyle insâf et o bâlâ mısra'ı
Zâhidâ sen şâir olsan intihâb etmez misin
- [191/03] Perde-pûş oldukça hat ruhsârına fikret hele
Ettiğin işlerden ey meh-rû hicâb etmez misin
- [191/04] Gâh engüşt-i muhannâsın gehî lâ'lin emip
Dâne-i ünnâb ile nûş-ı şerâb etmez misin
- [191/05] İşte subh oldu amân mestânesin kâfir yeter
Ba'd-ezîn bir lâhza meyl-i câme-hâb etmez misin
- [191/06] Yok mu bir lûtfun Nedîm-i zârına ıyd üstüdür
Defter-i hicrânı sultânım hisâb etmez misin

- [192/01] Düştü müjen hadîsi zebân-ı sinâna dek
Gitti kaşın havâdîsi gûş-ı kemâna dek
- [192/02] Bir mutrib olsa bana ki her harfi sînemi
Çâk eyleyip zebân komasa el-amâna dek
- [192/03] Bir nağme olsa kâse-i tunbûra sığmayıp
Mevc ursa kasr önündeki şâd-ı revâna dek
- [192/04] Mıstarlı kâğıd üzre yazıp nâzına gûyiyâ
Teşyî' eder edâyı kalem nerdübâna dek
- [192/05] Câm-ı lebiyle mest edip evvel edâların
Mestâne sonra gönderir âgûş-ı câna dek
- [192/06] Deste yine o nây-ı Irâkîyi al Nedîm
Gitsin nevâ-yı nazm-ı nevin Isfahân'a dek
- [193/01] Revâc-ı mihrî şikest etti anber-i sâfın
Amûd-ı subha hâlel verdi sâk-ı şeffâfın
- [193/02] Tutar göbek burusu gonceyi açıldıkça
Şikâf-ı pîreheninden o gül gibi nâfın
- [193/03] Topukların göricek mest olup safâsından
Papuç gibi açılıp kaldı ağzı haffâfın
- [193/04] Meğer lebin sühan-ı tâze meşk eder ki yine
Şeker-tırâşelerinden pür olmuş etrâfın
- [193/05] İçinde bir gümüş âyîne cilve etmeyicek
Nedir safâsı Nedîmâ kabâ-yı zer-bâfın
- [194/01] Hasteliklerden amân görmeye çeşm-i siyehin
Mûmiyâ bulmaya âlemde şikest-i külehin

- [194/02] Sen ki âgâz edesin gerdişe çün nûr-ı nigâh
Perde-i çeşm-i perfî-zâde döner cilve-gehin
- [194/03] Hanceristân-ı müjenden güzer eyler bî-bâk
Bül-aceb düzd-i ciğer-dârdır el-hak nigezin
- [194/04] Âh ile def'eder erbâb-ı derûn sûz-ı dilin
Serdolur germ hevâlarda belî ka'rı çehin
- [194/05] Sende ey kilik-i Nedîmâ ne bu sûz-ı takrîr
Kûçe-i hâne-i âyîne midir şâh-rehin
- [195/01] Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek
Hep esîrindir beğim hattâ dil-i nâ-şâda dek
- [195/02] Şöyle mest olmuş ki açılmış girîbân-ı kabâ
Nâftan tâ bend-gâh-ı hancer-i fûlâda dek
- [195/03] Mâ-melek şeyhim bütün hammâra reholmuş gibi
Delk-ı peşmînden müzehheb nüsha-i evrâda dek
- [195/04] Göksu bir nâ-hoş hevâ şimdi Çıbıklı pek zihâm
Sevdiğim tenhâca çekdirsek mi Sa'd-âbâd'a dek
- [195/05] Şöyledir kaht-ı tahammül sîne-i tengimde kim
Yetmez olmuştur nefes bir âteşin feryâda dek
- [195/06] Kilik-i ayyârın aceb nâ-refte râh açtı Nedîm
Hâne-i endîşeden gül-zâr-ı isti'dâda dek
- [196/01] Ne çekmişiz hele def'-i humâr edinceye dek
Bu güne tarh-ı gam-ı rûzgâr edinceye dek
- [196/02] Ne denlü hizmetimiz geçti âstânesine
Fakîre pîr-i mugan i'tibâr edinceye dek

- [196/03] Hisâbı var mı düşen hâke dâne-i eşkin
Felekte murg-ı safâyı şikâr edinceye dek
- [196/04] Huzûr-ı İzzet'e yüz yerde arz-ı hâl etti
O serv-i dil-keşi dil der-kenâr edinceye dek
- [196/05] Neler çeker ramazân içre ıyde dek göresin
Nedîm terk-i mey-i hoş-güvâr edinceye dek
- [197/01] Nâz olur dem-beste çeşm-i nîm-hâbından senin
Şermeder reng-i tebessüm lâ'l-i nâbından senin
- [197/02] Açılır elbet nesîm-i nev-bahâr essin hele
Bend-i dil muhkem değil bend-i nikâbından senin
- [197/03] Zâhidâ ma'zûr tut cildinde sıklet var biraz
Gılgizetin fehmlunur hacm-i kitâbından senin
- [197/04] Bezme bir dahı dönüp gelmek değildi niyyetin
Gittiğin vakt anladım ömrüm şitâbından senin
- [197/05] Zülf-i pür-çininle hem-düş oldu cânâ kad çekip
Sünbül-i hâb-ı tegâfûl câme-hâbından senin
- [197/06] Çeh değil sfb-i zenah-dânında yer kalmış Nedîm
Zahm-ı engüşt-i nigâh-ı intihâbından senin
- [198/01] O tıflı gör ne kıyâmet nigâr olur giderek
Hırâmı düşmen-i sabr-u karâr olur giderek
- [198/02] Koyun şerâb-ı mahabbetle kendüden gitsin
Zamân gelir bu gönül hûş-yâr olur giderek
- [198/03] Tarîk-ı ışkda pâ-mâl-i sâlikân ol kim
Bir iki nakş-ı kadem reh-güzâr olur giderek

- [198/04] Hayâl-i serv-i kaddinle kalır giderse bu eşk
Fezâ-yı sîne bir cûy-bâr olur giderek
- [198/05] Geçen bu dûzah-ı endûhdan selâmetle
Behište her kademinde düçâr olur giderek
- [198/06] Olursa pey-rev o çâpük-süvâr-ı nazma Nedîm
Semend-i tab'ı aceb râh-vâr olur giderek
- [199/01] Cûş-ı mey şeydâsıdır keyfiyyet-i güftârımın
Hande-i gül mestidir peymâne-i ser-şârımın
- [199/02] Neşve-i mey dâmen-i destimde bir ser-çeşmedir
Câm-ı Cem bir lâle-i hud-rûsudur kühsârımın
- [199/03] Vâsf-ı kaddinle kıyâmetler kopardım şöyle kim
Mihr-i mahşer şemse-i dîvânıdır eş'ârımın
- [199/04] Bül-aceb kâşâne-i nûrum ki tâb-ı âftâb
Mevce-i deryâ-fürûğ-ı tâbıdır dîvârımın
- [199/05] Vâsfeden subh-ı bahârın safvet-i tab'ın Nedîm
Görmemiştir cûş-ı feyzin dil-i bîdârımın
- [200/01] Sîne-i tengde bendet hele evvel nefesin
Sonra gör himmet-i vâlâsını feryâd-resin
- [200/02] Murg-ı âvâreyi âmâde-i pervâz edegör
Dest-i eyyâm şikest etmeden evvel kafesin
- [200/03] Mekteb-i sîne bir tıfl-ı hevâîdir dil
Kim henûz anlamamış farkını ışk-u hevesin
- [200/04] Bunca demdir ki gülün eyledi bülbülden dîr
Dâd elinden bu şikest olası künc-i kafesin

- [200/05] Himmet ey kâfile-sâlâr-ı tarîkat tâ çend
Dûrdan gûşumu pür-şûr ede bang-i ceresin
- [200/06] Beni tâ şöyle harâb eyle ki sâkî dilde
Neşve-i mey sayam endûlhunu bîm-i asesin
- [200/07] Sıdka sarf edegör enfâsını çün subh Nedîm
Matla'-ı mihr ola tâ kim nefes-i bâz-pesin
- [201/01] Olsa da hâmûş lâ'l-i işve-perdâzın senin
Lâl eder Hârût'u çeşmân-ı sühan-sâzın senin
- [201/02] Mısrâ'-ı mevzûndur ammâ nâ-resâdır serv-i bâğ
Eyleye tazmîn meğer kadd-i ser-efrâzın senin
- [201/03] Âşıkâ kasdın nümâyân olmamak mümkün midir
Ol nigâh-ı sad-zebândır çünki gammâzın senin
- [201/04] Bir nigâh-ı âşinâ besdir bize muğ-beççeden
Ba'd-ezîn ey duhter-i rez çekmeziz nâzın senin
- [201/05] Bahtı bîdâr etmek âsândır hemân olsun bülend
Ey harûs-ı nâle-i şeb-gîr âvâzın senin
- [201/06] Gûşe-i ebrû-yı dil-berden yaman oldu Nedîm
Şîve-i dil-dûz-ı nevk-i kilik-i tannâzın senin
- [202/01] Çoktan ey sâkî gelip sînemde mihmân olmadın
Derdime destindeki sâgarla dermân olmadın
- [202/02] Mâhsın mehden güzelsin belki ammâ n'eyleyim
Âh bir şeb burc-ı âgûşumda tâbân olmadın
- [202/03] Geldi mülk-i hüsnüne hatt-ı siyeh mushaf-be dest
Sen dahı ey kâfer-i nahvet müselmân olmadın

- [202/04] Haylî demdir kim belin koçmağa kasettikçe ben
Nâz ile benden yine bana girîzân olmadın
- [202/05] Kande buldun böyle dil-keş nâzını hayrânım Nedîm
Câm-ı mey nûş etmedin hem-bezm-i cânân olmadın
- [203/01] Düzdü fasl-ı sayf işret-hânesin bülbüllerin
Dinlesin gül na're-i mestânesin bülbüllerin
- [203/02] Bir devât-ı sürhdür tahrîr-i râz-ı firkate
Sanma hûn-ı eşk ile pür-lânesin bülbüllerin
- [203/03] Jaj-hâyî zanneder her nâ-şinâs-ı ışk lîk
Âşıkân efsûn bilir efsânesin bülbüllerin
- [203/04] Sanma pür-şeb-nem gülü sâkî-i ebr-i nev-bahâr
Etti leb-rîz-i arak peymânesin bülbüllerin
- [203/05] Nağme-kârî-i sarîr-i ay-i kilkinle Nedîm
Şevk-yâb ettin dil-i dîvânesin bülbüllerin
- [204/01] Sen de bir vakt ola nûş-ı mey-i nâb eyleyesin
Gülesin açılâsın ref-i hicâb eyleyesin
- [204/02] Dest-i cevrinden olan çâki alıp sînemden
Bir zamân zîver-i dâmân-ı nikâb eyleyesin
- [204/03] Meded ey âh-ı seher-geh sana kim dedi varıp
Böyle ol âfeti ser-germ-i itâb eyleyesin
- [204/04] Deheninden ki gönül eyledi bir bûse recâ
Sana lâyık mı ki yok deyü cevâb eyleyesin
- [204/05] Ey sabâ lûtf edip esnâ-yı tekellümde ana
Ey Nedîm ağlatıcı deyü hitâb eyleyesin

- [205/01] Ey turra bâğ-ı hüsnde sünbül müsün nesin
Zülf-i nigâr yoksa karanfûl müsün nesin
- [205/02] Ebrûlar üzre bir dahı sarkıp görünmedin
Ey kâkûl âşinâ-yı tekâsül müsün nesin
- [205/03] Feryâd ey kirişme amân ey nigâh amân
Zehr-i hured belâ-yı tahammül müsün nesin
- [205/04] Ey hâh pâs-bânı mısın sen o gerdenin
Kâfûr içinde habbe-i fülful müsün nesin
- [205/05] Lûtfet yetişsin ol kad-i bâlâya destimiz
Gel gel yetiş amân ki temâyül müsün nesin
- [205/06] Ey reng-i çihre ben hele farkında âcizim
Gül-pembe yâ ki sürh ya gül gül müsün nesin
- [205/07] Ey hat seninle hüsn-i ruh-ı leb güşâdedir
Sen şârih-i kitâb-ı Gül-ü Mül müsün nesin
- [205/08] Hoştur tekerrürtün dile ey lehce-i Nedîm
Bilmem gülü-yı şîşede kul kul musun nesin

-L-

- [206/01] Ol perî-rû âşika râm olsa da mâni' değil
Gündüz olmazsa da ahşâm olsa da mâni' değil
- [206/02] Sîne sâf olsun hemân rayb-ü riyâdan zâhidâ
Elde tesbîhe bedel câm olsa da mâni' değil
- [206/03] Hüsnünü seyreyleyim de gördüğüm yer ol gülü
Gül-sitân olmazsa hammâm olsa da mâni' değil

- [206/04] Bana pistânlar turunc olsun hemân-dem n'eyleyim
Ruhları gül çeşmi bâdâm olsa da mâni' değil
- [206/05] Ey büt-i attâr bana hâl-i müşğînin gibi
Anber olsun da biraz hâm olsa da mâni' değil
- [206/06] Dil-rübânın hûnu germ olsun hemân atvârı nerm
Mübtelâ-yı câm-ı gül-fâm olsa da mâni' değil
- [206/07] Sen dolu üç def'acık çek câmı da sonra senin
Vuslatın muhtâc-ı ibrâm olsa da mâni' değil
- [206/08] Pek umar teşrîfini ıydin ikinci gün Nedîm
Gündüzün olmazsa ahşâm olsa da mâni' değil
- [207/01] Esdikçe bâd-ı subh perîşânsın ey gönül
Benzer esîr-i turra-i cânânsın ey gönül
- [207/02] Gül mevsiminde tevbe-i meyden benim gibi
Zannım budur ki sen de peşimânsın ey gönül
- [207/03] Eşkimde böyle şu'le nedendir meğer ki sen
Çün sûz-u tâb giryede pinhânsın ey gönül
- [207/04] Ben sana bâde içme güzel sevme mi dedim
Benden niçin bu gûne girîzânsın ey gönül
- [207/05] Bîgânedir muâmeleniz akl-u hûş ile
Gûyâ derûn-ı sînede mihmânsın ey gönül
- [207/06] Âyîne oldu bir nige-h-i hayretinle âb
Billâh ne saht âteş-i sûzânsın ey gönül
- [207/07] Hâc yollarında meş'ale-i kârbân gibi
Erbâb-ı ışk içinde nümâyânsın ey gönül

- [207/08] Feyz aşiyânı mihr-i hüner cilve-gâhısın
Subh-ı bahâr-ı şevka girîbânsın ey gönül
- [207/09] Peymâne-i mahabbeti sundun Nedîm'e çün
Lûtfeyle câmı bârî biraz kansın ey gönül
- [208/01] Hücûm-ı nâle-i şeb-gîrden zâlim haber-dâr ol
Beni bîmâr-ı hicrân eyledin sen dahı bîmar ol
- [208/02] Gelip bir derd-mendi aldayıp mekretmedin kâfir
Dilersen âdem öldür yâre kes kân iç ciğer-hâr ol
- [208/03] Çözölmüş düğmeler çâk-i girîbân nâfe dek inmiş
Buna sabrolunur mu zâhidâ sen âşık-ı zâr ol
- [208/04] Hemân ser-meclis-i rindâna gelmelidir senin matlûb
Gel ey bîgâne-meşreb bâde içmezsen kadeh-kâr ol
- [208/05] Olur bir gün ki sen de yok demezsin tâlib-i vasla
Hemân doğrusu ömrüm hâsılı âlemde sen var ol
- [208/06] Ola cânâne vü peymâne de el vermeye vuslat
Nedir bu cevri-ü bîdâdî sipîhr-i dîn nigûn-sâr ol
- [208/07] Nedîmâ'nın budur ancak sözü ey âfet-i devrân
Gözün gibi beni bîmâr kıldın sen de bîmâr ol
- [209/01] Hemân bezm-i cihânda râz-dâr-ı dîde vü gûş ol
Misâl-i şu'le ser-tâ pâ bezân olsan da hâmûş ol
- [209/02] Hud-ârâyı değildir şîve-i rûşen-dilân ey dil
Safâ-yı kalb ile âyîneye bak da nemed-pûş ol
- [209/03] Gönül ser-germi-i câm-ı mahabbet güçtür ammâ kim
Gehî âlâyîş-i bezmi temâşâ kıl da medhûş ol

- [209/04] Olur elbette meftûn-ı çelîpâ ol büt-i tersâ
Kinâr etmek dilersen ser-be-ser bigşûde-âgûş ol
- [209/05] Olur bu rûzgâr elbet müsâid cevherin arza
Hemân sen hemçü deryâ dâimâ âmâde-i cûş ol
- [209/06] Ne var sâyende feyz-i âlem-i bâlâyı seyretsin
Nedîmâ ol ser-âmed kadd ile bir kerre hem-dûş ol
- [210/01] Tezerv-i hoş-hırâmım sînem olsun cilve-gâhın gel
Hümâ-veş sâye salsın başıma zülf-i siyâhın gel
- [210/02] Güşâd et düğmemi pîrâhenim aç sînemi yokla
Hele gör n'eylemiştir bana şemşîr-i nigâhın gel
- [210/03] Benimdir suç ki vardım bezme verdim sana cân nakdin
Senin yoktur efendim bunda hiç cürm-ü günâhın gel
- [210/04] Şeb-i meh-tâbda ey âftâb-ı burc-ı istiğnâ
Çıkıp tahte's-semâda kadrini pest eyle mâhın gel
- [210/05] Tezerv-i şûhsun bin nâz ile refâra âgâz et
Gül olsun nakş-ı pâyin gülşen olsun şâh-râhın gel

-M-

- [211/01] Ey tıfl-ı nâz bir gece mihmânım ol benim
Gir câme-hâb-ı sîneme gel cânım ol benim
- [211/02] Ey zülf-i ham be ham dökülüp sînem üstüne
Zencîr-i pâ-yi ömr-i şitâbânım ol benim
- [211/03] Göstermiyor felek bize mihri bu nev-bahâr
Sen ey piyâle mihr-i dirahşânım ol benim

- [212/01] Gel ey esîr-i zülf-i perîşânım olduğum
Bilmez misin rübûde-i çevgânın olduğum
- [212/02] Tâvûslar gibi çemenistâna çık yürü
Ey men fedâ-yı hâlet-i çevgânın olduğum
- [212/03] Gördükçe bendeni bu şeker-handeler nedir
Bildin mi tûtf-i şekeristânın olduğum
- [212/04] Agyâr korkusundan efendim bilir misin
Mecliste tâ be subh nigeh-bânın olduğum
- [212/05] Pek istedi efendimi ıydin üçüncü gün
Lûtfeyle gel Nedîm'ine kurbânın olduğum
- [213/01] Ben kimseye açılmaz idim dâmenin olsam
Kim görür idi sîneni pîrâhenin olsam
- [213/02] Dâim arayan bulsa cüvânım seni bende
Bir gonce gül olsun da senin gülşenin olsun
- [213/03] Destîde kadehte doyamam görmeğe bârî
Ey gevher-i şeffâf senin mahzenin olsun
- [213/04] Döğülmeğe söğülmeğe kul olmağa billâh
Hep kâilim ammâ ki efendim senin olsun
- [213/05] Şem' olmaz isem bezmine bu sûz ile bârî
Dergâhına bir meş'ale-i rûşenin olsun
- [213/06] Çeşmânının öğrensem o kâfirce nigâhın
Bir lâhza Nedîm-i sühan-ı pür-fenin olsun
- [214/01] Tâ ki çerb-i leb-i şîrînin ile medhûşum
Sâkıyâ câm-ı mey-i telhe değışmem nûşum

- [214/02] Âh ey kâfer-i nahvet ne kaçarsın bilmem
Çâk-i mihrâb mıdır yoksa benim âgûşum
- [214/03] Beni gird-âba salıp bâde bu şeb tenhâca
Gittiler zevrak-ı sahbâ ile akl-u hûşum
- [214/04] Bir dem âh etmesem âteş-kede-i derd eyler
Cûşîş-i lâht-i ciğer zîr-i leb-i hâmûşum
- [214/05] Neşve-i hûn-ı ciğer gözde gözüm sâgarde
Gamze reşketti görüp cilve-i nûşâ-nûşum
- [214/06] Bir sehî mesti ser-endâhte etmek dilerim
Bâde veş geldi Nedîmâ yine vakt-i cûşum
- [215/01] O düzd-i gamze tuttu işte sad çâk etti dâmânım
Amân ey çeşm-i gîrâ bârî sen koyver girîbânım
- [215/02] Ne hâlet var o şûhun nahl-i kadd-i cân-fezâsında
Ki refârın görüp yoldan döner ömr-i şitâbânım
- [215/03] Hayâl ettikçe rûyun tâ seher ol dâmen-i zülfe
Sarıldı rîşe-i reyhân gibi hâb-ı perîşânım
- [215/04] Görüp illerle mey nûş ettiğin lâyık mıdır zâlim
Ola sîh-i kebâb-ı lâht-i dil her nevk-i müjgânım
- [215/05] Nedîmâ şî'rimi tertîb ederdim korkarım ammâ
Yaka naznımdaki sûz-u küdâz evrâk-ı dîvânım
- [216/01] Yine bâlîn-i hâb-ı işve zîr-i ser midir bilmem
Henûz ol tıfl-ı nâzım nakş-ı gül-bister midir bilmem
- [216/02] Perîşân oldu gitti nağmeler gördükçe gîsûsun
Meğer mutrib da ol zencîre der çenber midir bilmem

- [216/03] Müdâvây-ı dil-i mahrûra bür'ü's-sâadır el-hak
Zülâl-i lâ'l-i hatt-âverdi nîlûfer midir bilmem
- [216/04] Bilinmez ölmedikçe kadri ısbât-ı vücûd etmez
Mihakk-i nakd-i âşık âhenîn hancer midir bilmem
- [216/05] Hemân ben meclis-i meyde senin hayrânınım sâkî
Hazef mi gördüğüm âyîne mi sâgar mıdır bilmem
- [216/06] Dımâğ-ı cânı reşk-i bender-i Çîn eyledi cânâ
Şemîm-i gîsûvânın Genc-i Bâd-âver midir bilmem
- [216/07] Nedîm el-hak aceb şîrîn edâsın vasf-ı lâ'linde
Elinde hâme-i ma'nâmı ney-şeker midir bilmem
- [217/01] Ehl-i diliz felekte belâmız budur bizim
Tuttuk reh-i savâbı hatâmız budur bizim
- [217/02] Dehrin hemîşe çekmedeyiz germ-ü serdini
Ancak meâl-i sayf-u şîtâmız budur bizim
- [217/03] Meftûn-ı habb-ı hâli vü ser-hoş-ı lâ'liyiz
Düştüğ belâ-yı keyfe gıdâmız budur bizim
- [217/04] Hem-vâre peyk-i âh n'ola olsa rû-be râh
Kûy-ı nigâra nâme-resâmız budur bizim
- [217/05] Nazmın görüp der imiş o müşkil-pesend-i râz
Tarz-ı Nedîm-i tâze-edâmız budur bizim
- [218/01] Sen gülersin gül gibi ben bülbül-i nâlânınam
Mest-i medhûş-ı temâşâ-yı leb-i handânınam
- [218/02] Bana kul olsun deyü hâcet ne fermân etmeğe
Ben senin çoktan efendim bende-i fermânınam

- [218/03] Hâr isem de gülşen-i hüsnünde hârim ben hele
Hâk isem de bârî hâk-i râh-ı müşg-efşânınam
- [218/04] Olsam üftâde gubâr âsâ yine pest olmazam
Çünkü ey serv-i bülend üftâde-i dâmânınam
- [218/05] Lâleler sâgarların pür kılmak ister sâkıyâ
Ben dahı muhtâc-ı lûft-u tâlib-i ihsânınam
- [218/06] Sen demişsin kim kimin hayrânıdır bilmem Nedîm
Nâzenînim pek bilirsin kim senin hayrânınam

-N-

- [219/01] Âfet-i cân dediler gamze-i cellâdın için
Nahl-i gül söylediler kâmet-i şimşâdın için
- [219/02] Yazdı çün kıl-k-i kazâ fitne vü âşûb emrin
Ara yerini açık koydu senin adın için
- [219/03] Çeşm-ü ebrûya kafâ-dârsın ey zülf-i siyâh
Sen de kâfirsın o kâfirlere imdâdın için
- [219/04] Sen ki bülbül gül için nâle edersin bî-derd
Seni gülden ayırır nâle vü feryâdın için
- [219/05] Hey nesin sen ki duyup handeni kühsârda kebk
Katı âvâz ile tahsîn okur üstâdın için
- [219/06] Çoktan ey kıl-k-i Nedîmâ niçin oldun hâmûş
Bizi hasrette kodun nazm-ı nev-îcâdın için
- [220/01] Güldü güller nerkis-i şehlâ-yi çemen
Çeşm-ü gûş oldu ümîdinle serâ-pây-i çemen

- [220/02] Gavta-engîz-i saf-ı seyl olup bâd-ı sabâ
Anberin mevc ile doldu yine deryâ-yı çemen
- [220/03] Görünür reng-i perîde rek-i yâkut gibi
Oldu ol denlü hevâ reng-pezîrâ-yı çemen
- [220/04] Râst geldikçe ham eyler kaddini sarsar-ı reşk
Nahl-i mevzûnun ile serv-i dil-ârâ-yı çemen
- [220/05] Dahı gelmez mi Nedîmâ-yı felâket-zedemiz
Geldi hengâm-ı tarab vakt-i temâşâ-yı çemen
- [221/01] Fitne dil-gîr şode gamze-i pür-kîninden
Şûr haşyet-zede çeşm-i sitem-âyîninden
- [221/02] Mey nümâyiş-zede feyz-i leb-i şîrîninden
Câm tâbiş-kede aks-i ruh-ı rengîninden
- [221/03] Gerden-i âşuka tavk-efken olur dest-i kazâ
Halka-sâzî-i ser-i turra-i pür-çîninden
- [221/04] Şîve-i fitne-perestîde nigâhın ber-pâ
Şekve ey nerkis-i hûnî-reviş-i dîninden
- [221/05] Bir kez âgûş ile yek bûseye dil-beste Nedîm
Mû miyânınla hemân gerden-i sîmîninden
- [222/01] Hayfâ kûdâz-ı sîne-i hasret-keşîdeden
Âb oldu aktı dildeki peygâm dîdeden
- [222/02] Der-kâr olursa terbiyet-i ışk-ı nev-bahâr
Güller biter ciğerdeki hâr-ı hâlîdeden
- [222/03] Peyveste ebruvânını yâd eyleyip senin
Gitmez tanîn gûş-ı kemân-ı keşîdeden

- [222/04] Temkînin i'tibârını seyret ki feyz alır
Peymâne-i şerâb hum-ı âremîdeden
- [222/05] Câm-ı şerâbı gör bize sen şimdilik Nedîm
Fersûdedir dımâğ gazelden kasîdeden
- [223/01] Rûyun bezmde perde-keş-i haclet olmasın
Lûtfeyle mihre zerre kadar minnet olmasın
- [223/02] Göstermez oldu lâ'lini ol hatt-ı nev sakın
Tahrîm-i hamre nâzil olan âyet olmasın
- [223/03] Ben kûh kûh derd olayım iştîyak ile
Bâr-ı nigâh o şûha hemân sıklet olmasın
- [223/04] Hûn-ı ciğerle besliyelim tek o gamzeler
Tâ böyle ser-girân-ı mey-i nahvet olmasın
- [223/05] Zahm urma bûy-ı gül dahı olursa âşıkın
Yelmân-ı tığ-ı nâza meded zahrnet olmasın
- [223/06] Zinhâr bülbülün dahı taglît-i hüsn ile
Gülbün tahayyül ettiği ol kâmet olmasın
- [223/07] Gîrâ eden o pençe-i müjgâni hep yine
Dilden rübûde eylediği tâkat olmasın
- [223/08] Aldı bu nazm-ı nev selefin nâmın ey Nedîm
Âsâyışinde ol sana hem külfet olmasın
- [224/01] Sar tıfl iken o şûhu dahı nâmın almadan
Zevk ehlinin büyükleri peygâmın almadan
- [224/02] Nâz ile piste-i nemekin sundu lebleri
Câmı çekip elindeki bâdâmın almadan

- [224/03] Sanır idim ki anberi attârlar satar
Cânım şemîm-i zülf-i siyeh-fâmın almadan
- [224/04] Âyîne gibi sır olamam hân-ı vuslata
Âgûşa yârimin bütün endâmın almadan
- [224/05] Cânâ sabâh eriştîği hâtır-nişân mıdır
Senden Nedîm-i zâr dahı kâmın almadan
- [225/01] Açıp revzençesin gâhî ki cânân gösterir kendin
Ümîd-i çâk ile sînem girîbân gösterir kendin
- [225/02] Bilir bâzârını germ etmenin resmin ne kâfirdir
Gelir hem bezme tenhâ hem peşîmân gösterir kendin
- [225/03] Bana ol gonce dem-serd olduğundan ağlamam ammâ
Bahâr eyyâmıdır fasl-ı zemistân gösterir kendin
- [225/04] Tusalım ebr-i zulmet almış âgûşa şeb-i gamda
Nedîmâ ol meh-i ferhunde tâbân gösterir kendin
- [226/01] Dirîğ âyîne âsâ bulmadım yüz ser-tırâşımdan
Hurûş-ı âb-ı şemşîr-i tegâfûl aştı başımdan
- [226/02] Girîbân çâk olup hayretle sundum destine nâ-gâh
Dil-i sad pâremi ben şâne zannettim telâşımdan
- [226/03] Süvâr ol ey perî gerdişler et Gül-gûn-ı çeşmimle
Ki ben ebrû-yı zîn âmâde ettim ana kaşımdan
- [226/04] Dahı gelmez kelâl ol üstür-i ser-tîz-i müjgâne
Felekler şîşe-i haccâma döndü kanlı yaşımdan
- [226/05] Nedîmâ dahı cünbiş gelmedi ol tâk-ı ebrûya
Nigûn-sâr oldu bin kûh-ı tahammül irtîâşımdan

- [227/01] Ne mümkün dîde giryân olmak ol ebrû-kemânından
Akarsa âb-ı peygân çeşm-i zahm-ı hûn-feşânından
- [227/02] Giderse cân-ü dil hayretle cism-i nâtivânından
Perî-zâd-ı hayâlin çıkmaya âyîne-dânından
- [227/03] Aceb mi kebk-i şâhin-dîde veş dil pîç-ü tâb etse
Süzüp ol nerkis-i pür-kârı bir kez geçti yanından
- [227/04] Gerekse nîk ger bed âşıkım ol Türk-i mağrûra
Ne söyler zâhide hâsıl ne yahşî ne yamanından
- [227/05] Beni handân olur zannetme kasd-ı işret ettikçe
Eder deryûze-i hûn dîde câm-ı erguvânından
- [227/06] Çekildim yâ kaşından câm-ı lâ'l-i yârdan geçdim
Beni âhır o şûhun ta'nı bîzâr etti cânından
- [227/07] Nedîmâ nazm-ı hûnin sanma yâd-ı tığ-ı ebrûsu
Düşürdü bir ciğer pergâlesin taraf-ı zebânından
- [228/01] N'ola çâlâk olursa merdüm-efkenlikte câdûdan
O mest-i işvenin çıkmaz hayâli çeşm-i âhûdan
- [228/02] Değildir hâl-ü hat şeb-bûy bitmiş sihr ile gûyâ
Düşüp bir iki tuhm-ı tâze sünbül-zâr-ı gîsûdan
- [228/03] Aceb hûn-rîz Hindü-beççedir zülf-i siyeh-kârın
Ki gitmez desti dâim kabza-i şemşîr-i ebrûdan
- [228/04] Olur ser-pençe-i hurşîd lerzân germ olup gâhî
Levendim âstîn-efşân-ı nâz oldukça bâzûdan
- [228/05] Nedîmâ hâme-i mahdûma pey-revlik midir bilmem
Siyeh-zânû-yı kilkin kasdı bu reftâr-ı dîl-cûdan

- [229/01] Siyeh-mağz-ı cünûnum hûlyâ-yi hâl-i dil-berden
N'ola zencîrim olsa halka-i mıkırâz-ı berberden
- [229/02] Olup hem-vâre fikr-i kâkülünle çille ber gerden
Geçer şeyh-i kalâşet-pîşe ayyârâne çenberden
- [229/03] Siyeh-mestân-ı sahbâ-yı fenânın bezm-gâhında
Nümâyândır sevâd-ı mûy-ı çînî hatt-ı sâgarden
- [229/04] Olur mu muttarib deryâ-dilân mevc-havâdisle
Zarar gelmez ruh-ı deryâya sîlî-i şînârdan
- [229/05] Edâ pâk olsa da ma'nî yakışmaz rûşen olmazsa
Görünmez reng-i rûy-ı duhter-i rez sâgar-ı zerden
- [229/06] Kalır nâ-puhte zâhid düşse bin yıl âteş-i ışka
Zuhûr eyler mi hiç hâsiyyet-i âteş semenderden
- [229/07] Nedîmâ kendi âyine tutarken dâimâ elde
Acebdir çerh geçmez şîve-i nâdir-berâberden
- [230/01] Gazâl-i mihr-i felek dâğ-dârım oldu bu gün
Ki böyle sürmeli âhû şikârım oldu bu gün
- [230/02] Piyâle çekmeden evvel o çeşm-i mahmûrun
Niğâh-ı mesti ilâc-ı humârım oldu bu gün
- [230/03] Hırâm-ı nâz ile hoş hoş gelip o meh-pâre
Telâfî-i elem-i intizârım oldu bu gün
- [230/04] Sabâdan evvel açıp göğsün okşadım zülfün
Benim de bir anacak rûzgârım oldu bu gün
- [230/05] Göründü sebz hat-ı nev-demîde-i ruh-ı yâr
Nedîm-i sebze-i bâğ-ı bahârım oldu bu gün

- [231/01] Âkıbet gönlüm esîr ettin o gîsûlarla sen
Hey ne câdûsun ki âteş bağladın mûlarla sen
- [231/02] Gamze-i fettânını koydun ki yıktı âlemi
Bahse dalmışken çeh-i Bâbü'l'de câdûlarla sen
- [231/03] Böyle çâpûk geldin ey hatt-ı siyeh ruhsârına
Var ise pervâza meşkettin piristûlarla sen
- [231/04] Ben mi sâkî olayım bezme dururken sevdiğim
Böyle sîmîn saklar billûr bâzûlarla sen
- [231/05] Görmeden mecnûnların sahrâdaki cemi'yyetin
Sevdiğim meşk-ı nigâh eylerdin âhûlarla sen
- [231/06] Serv-i dil-cûyumdan ayrı geçt-i gülşen istemem
Var yürü istersen ey eşk-i revân cûlarla sen
- [231/07] Nâzdan hâmûşsun yoksa zebânın duymadan
İstesen bin dâstân söylersin ebrûlarla sen
- [231/08] Şûhtur tâ şöyle refâtârın ki farketmez bakan
Şöyle gitsen serv-i âzâdım akan sularla sen
- [232/09] Bül-aceb ayyâr-ı efsûn-gersin ey kîlk-i Nedîm
Çok tabiat ser-hoş eylersin bu dârûlarla sen
- [232/01] Seyreder ders-i hırâm ol kâmet-i nâzendesin
Meşkeder kû-kûy-ı kumrî kâh kâh-ı handesin
- [232/02] Cünbiş-i nabza ne hâcet ıztırâbın fehmeder
Haste-i ışkın görenler sâid-i lerzendesin
- [232/03] Böyle ibrâm-ı pey-ender peyle ol sâkî-i şûh
Eylemiş yah-beste âb-ı gevher-i rahşendesin

- [232/04] Dinle sahbâ kut-kulün sâgar tanînin gör Nedîm
Gûş kılma meclisin hânende vü sâzendesin
- [233/01] Hatt-ı sebz olmuş bedîd ol gerden-i kâfûrdan
Ey aceb çıkmak zümürürd ma'den-i billûrdan
- [233/02] Mey terâviş eyler emdikçe turunc-ı gabgabın
Şöyle sır ol çeşm-i nâzûk neşve-i pür-zûrdan
- [233/03] Tâ kemer-gâhında gördüm mevc ururdu nutrübün
Şöyle taşmış nağme-i ter kâse-i tunbûrdan
- [233/04] Dün çemende sevdiğim mestâne geçtin bakmadın
Serv refâtın görüp başın salardı dûrdan
- [233/05] Mû-be-mû dikkatler ettim kıl kadar farketmedim
Kaşların billâh beğim düşündeki semmûrdan
- [233/06] Sâidin bûs eyledim gel gel amân ey dil sana
Tâze şeftâlû kopardım ol nihâl-i nûrdan
- [233/07] Nâ-tüvânım şöyle kim mecrûh olur cismim Nedîm
Geçse zîr-i sâye-i müjgân-ı çeşm-i mûrdan
- [234/01] Şöyle bî-tâb olmuş ol meh-pâre tâb-ı rûzeden
Farkolunmaz kâmet-i ham gurre-i yek-rûzeden
- [234/02] Turfa sihretmiş zemîn-i ârız-ı gül-fâmına
Bir çemen-zâr eylemiş peydâ rek-i firûzeden
- [234/03] Olma cûyâ-yı kerem keff-i liâm-ı asrdan
Neşve-hâh olmak revâ mı kâse-i deryûzeden
- [234/04] Menhec-i ilmin nice hasm olmasın erbâbına
Çerhi pâ-mâl etmedir kâsd âsmânî mûzeden

- [234/05] Söyleyin sâkıye öldükde Nedîm-i zârına
Eylesin tahmîr-i huşt-ı lahd hâk-i kûzeden
- [235/01] Âsafâ ıkbâlini Allâh câvîd eylesin
Sâye-i lûtfunda her gün ehl-i dil ıyd eylesin
- [235/02] Ehl-i nazmın hâmesi nakş-ı nevâ-yı midhatın
Cünbiş-âmûz-ı ser-i mıdrâb-ı nâhîd eylesin
- [235/03] Hâk-sârân-ı gama mi'mâr-ı cûd-u himmetin
Gurre-i şevvâli cüft-ü tâk-ı ümmîd eylesin
- [235/04] Sâgar-ı âmâl-i ehl-i tab'ı feyz-ü re'fetin
Reşk-sâz-ı sâgar-ı zerrîn-i Cemşîd eylesin
- [235/05] Ni'met-i lûtfunla sır olsun Nedîm-i telh-kâm
Sâye-i lûtfunda erbâb-ı hüner ıyd eylesin
- [236/01] Tâ çend gam-ı sübha-i sad-dâne çekilsin
Sûfî demidir işret-i peymâne çekilsin
- [236/02] Tığ-ı nigehe ma'reke-i fitnede besdir
Çeksen elini hanceri bir yana çekilsin
- [236/03] Her gûşede meclis bezenip bezm-i çemende
Geh bâde gehî na're-i mestâne çekilsin
- [236/04] Bu nazm-ı müselleme yine âlemde Nedîmâ
Tuğrâ gibi ser-defter-i dîvâne çekilsin
- [237/01] Âşık ki gördü hatt-ı ruh-ı nev-demîdesin
Sâyîde etti sürme-i hayretle dîdesin
- [237/02] Hat sanmanız ruhundaki yazmış debîr-i sun'
Bir âl kâğıd üstüne sünbül kasîdesin

- [237/03] Zâhid görünce tarz-ı şeker-hand-i lâ'lini
İnkâr-ı cevher eyledi bozdu akîdesin
- [237/04] Bâd-ı semûm-ı âhuma doymazsın el-hazer
Sen ey nihâl-i nâz dahı nev-resîdesin
- [237/05] Seyreyle bâğ-bân-ı gaflet-kârın ey gönül
Zülf-i nigâr dediği gîsû perîdesin
- [237/06] Nîreng-hurdedir o perîden Nedîm-i zâr
Bî-çâre gamze anladı çeşm-i perîdesin
- [238/01] Mey midir ruhsârını mihr-i dıraşân eyleyen
Lâ'lini sâgar mıdır kân-ı Bedaşân eyleyen
- [238/02] Her bün-i mîyumda bin zahm-ı nihân derceylemiş
Tiğ-ı gamzen beyzâ-i çeşm içre pinhân eyleyen
- [238/03] Türk-tâz-ı çeşm-i bîmârın mıdır zâlim senin
Böyle mülk-i hüsnü yek-ser kâfiristân eyleyen
- [238/04] Şâm-ı gamda hasret-i zülfün değil mi âşıkın
Hâbını çün turra-i sünbül perîşân eyleyen
- [238/05] Eylemiş sad gerdiş-i gâret-ger-i sad mülk-i hûş
Bezmi-i hüsne çeşm-i gül-gûnun kadeh-rân eyleyen
- [238/06] Yine hemçün gonce bir pâkîze nazm-ı tâzedir
Andelîb âsâ Nedîmâ'yı gazel-hân eyleyen
- [239/01] Gamze pür-zehr çıkar çeşm-i tenek-hûsundan
Kişver-i hüsnünün ejder doğar âhûsundan
- [239/02] Zevklendik gece tunbûru biraz söylettik
Mutrıbnın inmedi zâlim ser-i zânûsundan

[239/03] Sanmanız lükneti var harf-i girân cünbiş eder
Mest olup bûy-ı şerâb-ı leb-i dil-cûsundan

-V-

[240/01] Nıgeh-i gamze değil berk-ı cehân ancak bu
Âfet-i hurmen-i sâ mân-ı cihân ancak bu

[240/02] Der görüp cünbişin ol kaddin ehâlf-i çemen
Bâğda gördüğümüz serv-i çemân ancak bu

[240/03] Va'de-i vasl değil râbıta-i şevk değil
Dil-i nâ-kâma hırâş-ü halecân ancak bu

[240/04] Dil değil tende ümîd-i çemen-i kûyun ile
Bir giriftâr-ı kafes murg-ı tapân ancak bu

[240/05] Yine ser-levha-i mecmûa-i i'câza Nedîm
Tâze tarh-ı kalem-i çîre-zebân ancak bu

-H-

[241/01] Eylemiş pîçfide gûy-ı kâkülün gîsûlara
Bir sepet gül sanki berhem-bestedir şeb-bûlara

[241/02] Kâr-zâr-ı fitnedir ol âfet-i tersâ yine
Verdi çün tîğ-ı firengî pîç-ü tâb ebrûlara

[241/03] Ârzû-yı rahm-ı nevk-i tîğ-ı gamzenle senin
Teng olur ey şûh vâdî-i harem âhûlara

[241/04] Bî-gümân eyler temessül sûret-i ayba eğer
Fursat-ı güftâr yâ Rab değmesin bed-gûlara

[241/05] Ye's ile pür-jengdir âyîne-i tûff-i dil
Kan oturdu sille-i efsûstan zânûlara

- [241/06] Bizde eyler imtihân çeşmânı hep sihrin
Nedîm Tahta-i meşk-ı füsûnuz şimdi biz câdûlara
- [242/01] Ol benefîş hat gelir evvelde lâ'l-i dil-bere
Kahve der-peydir bezmde âdetâ gül-şekkere
- [242/02] Cebhesin tâb-ı şerâb-ı nâz pür-çîn eylemiş
Gelmiş ebrûlar yine mestâne hancer hancere
- [242/03] Seyredin ârâyîş-i müjgân-ı ber-gerdîdesin
Her birin bahşeylese ebrû olur bir dil-bere
- [242/04] Böyle zûr-ı bûseden kimler kebûd etmiş aceb
Kim leb-i gül-fâmı dönmüş gonçe-i nîlûfere
- [242/05] Sâkıyâ növbet Nedîm'indir dedi zanneylerim
Kul-kul-i mînâ ne söyler dinle gûş-ı sâgare
- [243/01] Söz cihân içre ne gülşen ne gülistân almada
İşte hemân âgûşa bir serv-i hurâmân almada
- [243/02] Lâ'l-i yâr ağzında ammâ vâpesîn olmuş nefes
Âşık-ı bîmârı gördüm cân verip cân almada
- [243/03] Gamze-i cellâdın etti âşıkın kârın temâm
Ey şeh-i bîdâd hattın dahı fermân almada
- [243/04] Vâye-bahş-ı bîkesân olmağa el vermez hemân
Ey felek çâlâktir destin girîbân almada
- [243/05] Şerbet-i lâ'lindeki hâsiyyeti bilmem ve lîk
Nîşter gamzen aceb üstâd imiş kân almada
- [243/06] Arsa-i ma'nâda el-hak yekke-tâz oldum Nedîm
Esb-i tab'-ı çâpükün gittikçe meydân almada

- [244/01] Kaşların bâlâda seyret ruhların gör zîrde
Kıl temâşâ huldi zîr-i sâye-i şemşîrde
- [244/02] Hâbda görseydi ger Şîrîn safâ-yı sâidin
Tatlı cânından varıp el yurdu Cûy-ı Şîr'de
- [244/03] Lâ'l edip hurşîdi rîzân etti andan dürr-i nâb
Ey perî sihretti çeşmin san'at-ı taktîrde
- [244/04] Gûşe-i ebrûdan ayrılmaz dil-i hûn-keştemiz
Lekke-i hûndur ki kalmış dâmen-i şemşîrde
- [244/05] Dalmasın deryâ-yı ıška etmeyen serden cüdâ
Aklı destârından evvel sâhil-i tedbîrde
- [244/06] Hâne-i âyîne Leylâ'yı çoktur seyreden
Sen gönül Mecnûn'u seyret hâne-i zencîrde
- [244/07] Târ-ü pûdu terk-i târ-ü pûd-ı hestûdir anın
Şâl-i dervîşî dokunmaz sevdiğim Keşmîr'de
- [244/08] Ma'nî-i ışkî sana göstermek olmaz zâhidâ
Bir perîdir ol ki gezmez kûçe-i ta'bîrde
- [244/09] Neyl-i matlab hâtır-ı âzâdeyi der kayd eder
Bestedir kârı kemendin gerden-i nahcîrde
- [244/10] Gör temâşâyı Nedîmâ sen de Nâmî Hân dahı
Kûy-ü çevgân oynadırsa arsa-i tanzîrde
- [245/01] Şöyle düşmüş tâb-ı rûyun bülbül-i dîvâneye
Şu'le-i âvâzı berk-ı hürmen olmuş lâneye
- [245/02] Eyle bezmi tahta-i meşk-ı siyeh-mestî-i nâz
Gâhî ta'lîk et hat-ı lâ'lin hat-ı peymâneye

- [245/03] Kayd-ı işret artırır ehl-i cünûnun vahşetin
Kul-kul-i mey nâle-i zencîdir dîvâneye
- [245/04] Oldu âhır mâye-i hayret bu lu'bet-gâhda
San'at-ı mansûbe-i ıŖkın dil-i ferzâneye
- [245/05] Ŗu'le-i ıŖkı hevâ-yı dildir efzûn eyleyen
Bâd-zen bâl-i semenderdir bu âteş-hâneye
- [245/06] Hattının cânâ çıkarmıŖ pertevin âyîne hayf
Mû-be mûy-ı ukde-i zülfün açılmıŖ Ŗâneye
- [245/07] Gördük olmaz Ŗîve-i devlet Nedîmâ biz dahi
Rağbet ettik âkıbet bu vaz'-ı dervîŖâneye
- [246/01] Su verenler nâzile ol gülbün-i nâzendeye
Âteş etmiŖtir niyâz-ı bülbül-i Ŗermendeye
- [246/02] Düşme cânâ dillere sırr-ı dehânın fâŖ edip
Gonce-i lâ'lin sakın açılmasın gül-handeye
- [246/03] Hayf kim taksîm-i derd ettikte kassâm-ı kazâ
Tîr-i gamzen düŖtü sehm-i âŖık-ı efgendeye
- [246/04] Âkıbet rif'at verir ıŖk-ı cüvân-ı dil-nüvâz
Ŗâhlıktır hidmet-i sultân-ı âdil bendeye
- [246/05] Böyle âteş lehce lâzımdır sühan tâ kim Nedîm
Germ-sâz-ı nağme-i tahsîn ola sâzendeye
- [247/01] Bin zebân söylersin ol çeŖm-i sühan-perdâz ile
Dâstânlar Ŗerhedersin bir nigâh-ı nâz ile
- [247/02] Dün gece cûŖ-ı safâdan oldu bir deryâ-yı nûr
Küçe-i ney mâh-tâb-ı Ŗu'le-i âvâz ile

- [247/03] Kâr-ı ışka şol gönül bel bağlasın kim geçmeye
Lezzet-i encâm-ı meyden telhi-i âgâz ile
- [247/04] Sen itâb-ı nâz kasedetsen dahı ol şûh çeşm
Âşıkın memnûn eder bir şîve-i mümtâz ile
- [247/05] Dil-keş eyler çeşm-i gûyâsın kemân-ı ebruvân
Şûhtedir nağme-i mutrib muvâfık sâz ile
- [247/06] Ben gam-ı imrûzu fikretmekte ferdâlar geçer
Sen salınca va'deni ferdâya yüzbin nâz ile
- [247/07] Çeşmini hâbîde zanneyler gören ammâ Nedim
Keşf-i râz etmektedir her lâhza bin gammâz ile
- [248/01] Dem mi var kim zahm-ı gül derdinle hûnîn olmaya
Hasret-i hâlinle dâğ-ı lâle müşgîn olmaya
- [248/02] Çeşm-i gül-günun senin mümkün midir nerkis görüp
Hûn-ı dilden çün gül-i bâdâm rengîn olmaya
- [248/03] N'eyleyim ben ol niyâz-ı vaslı kim ebrûların
Her ser-i müyunda tarh-endâz-ı sad çîn olmaya
- [248/04] Seyredip rahş üzre ol hurşîdi hiç olsun mu kim
Mâh-ı nev pertev-nümâ-yı hâne-i zîn olmaya
- [248/05] Sarsar-ı gamdan rehâ düşvârdır tâ kim kadeh
Şem'-i bezm-i şevka fânûs-ı bilûrîn olmaya
- [248/06] Fasl-ı güldür gül açıl lâyık midir dest-i nigâh
Gül-zemîn-i sînen üzre yâsemen-çîn olmaya
- [248/07] Gayre sâgar sunduğun sâkî görüp kâbil midir
Lâle veş câmım ciğer kâniyle rengîn olmaya

- [248/08] Lâhza geçmez kim beyân-ı nazm-ı şevkından Nedîm
Mülk-i isti'dâd reşk-i Deylem-ü Çîn olmaya
- [249/01] İztırâb olmaz dil-i dâna-yi sâfi-sînede
Ey gönül âsâyiş-i sîm-âba bak âyînede
- [249/02] Anmadın bir kerre lûtfunla bizi ey bî-vefâ
Va'de-i vashı unuttun meclis-i dūşînede
- [249/03] Neş'eni feyz-i sabâhü'l-hayrin idrâk eylemez
Etmeyen meşk-ı siyeh-mestî şeb-i âzînede
- [249/04] Kimse anmaz zâhidin âlûde-dâmân olduĝun
Çokluk olmaz nem hüveydâ hırka-i peşmînede
- [250/01] Besam bir de mutrîb bir de taraf-ı cûybâr olsa
Hoş imdi bir de farzâ bir cûvân-ı şîve-kâr olsa
- [250/02] Yeter geçti bu gûne mâlihulyâlarla evkâtım
Amân bir gün mukaddem âh fasl-ı nev-bahâr olsa
- [250/03] Bize geldikte inkâr eyleme ıkrârını zâlim
Demişsin yok demezdim bâde-şîrîn-güvâr olsa
- [250/04] Aceb pistânına benzer mi dikkat üzre bir baksam
Sen açsan sîneni bâĝ içre bir kaç da enâr olsa
- [250/05] O şûhun hasretinden çâr-çeşm-i intizâr olduk
Bize nevbet erişse bârî ebrûsu çihâr olsa
- [250/06] Senin vafında cânâ bir neşât-âver gazel gördüm
Olursa tâze eş'âr öyle pâk-ü âb-dâr olsa
- [251/01] Riyâsı zâhidin der-kârdır dil-ber husûsunda
Ve lîkin zâlimin ârâmı kalmaz zer husûsunda

- [251/02] Bu gün cânâ mevâfdin hisâb ettikte uşşâka
Yine vâfir nizâ' oldu bizim defter husûsunda
- [251/03] Kuşağın düğmesin çözmekte havfım yoktur ammâ kim
Yürek titrer kemer-bendindeki hancer husûsunda
- [251/04] Varırsan hâne-i hammâra sâkî lûtfet unutma
Dil-i zârın recâ-mend olduğu sâgar husûsunda
- [251/05] Ne zîbâ ülfet etmiş duhter-i rez beççe-i muğla
Muvaffak pîr-i mey hakkâ püser duhter husûsunda
- [251/06] Ne denlü germ ise bâzârın âhır hâk-ber sersin
Bunu ey hâce gör âteşle hâkister husûsunda
- [251/07] Dirîğâ olmadık bir dil-güşâ ma'şûka dil-dâde
Hele âyînemiz bî-baht rûşen-ger husûsunda
- [251/08] Nedîmâ sine vü bâzûnu nerm et yâr geldikçe
Müsâfir râhat ister bâliş-ü bister husûsunda
- [252/01] N'ola hem-vâre tab'-ı sine-sâfân olsa nâlende
Tanîn-endâz olur zünbûr gird-i câm-ı revzende
- [252/02] Hırâm-ı nâzına çün sâye âlem çünki efgende
Kul oldum bil efendim kâmet-i âzâdına ben de
- [252/03] Güzel gösterdiler âsâr-ı ışkı zîr-ü bâlâdan
İki destim girîbânımda çeşmim taraf-ı dâmende
- [252/04] Meh-i nev resmidir destârın ey şûh-ı siyeh-çerde
N'ola Keşmîr-i ruhsârında meh-tâb olsa tâbende
- [252/05] Göründükçe o sîm-âbî kabâdan sine-i sâfın
Döner âyîne üzre mühre-i sîm-âba cân tende

- [252/06] Bu ser-gerdânlığa âzâdelik elbette der-peydir
Nedîmâ seyr kıl bu nükteyi seng-i felâhande
- [253/01] Görüp pistânların bildim kemâlin gül-bedenlikte
Turunc ammâ ki bilmem nice bitmiş yâsemenlikte
- [253/02] Hayâl ettim ki dîvân içre bir ber-ceste mısra'dır
Gezerken ol kad-i lâlâyâ baktım nârvenlikte
- [253/03] Hayâlin gelmez oldu dîde-i fersûde-müjgâne
Meğer kim pâ-yi nâzı yârelenmiş ol dikenlikte
- [253/04] O verd-i ter dil-i pür-hûnu leb-rîz-i neşât eyler
Ne bilsin rûzgârın şiddetin kendi esenlikte
- [253/05] Şu zîbâ germesûdu sevdiğim gel al ziyân etme
Çıkar bir câme sana belki artar nîm-tenlik de
- [253/06] Mey-ü mahbûba çoktan tevbe-kâr oldu Nedîm-i zâr
Niçin ammâ ki bilmem yine yârân ta'na-zenlikte
- [254/01] Nigâh et âşık-âzârî-i çerh-i bî-güneh-gîre
Ki çekmiş bîdi mecnûn gibi taraf-ı cûda zencîre
- [254/02] Dili hemçün ketan fersûde etti bir siyeh-çerde
Ki ta'neyler beyâz-ı gerdeni meh-tâb-ı Keşmîr'e
- [254/03] Gören ebrûlar üzre pîçişin ol kâkül-i zerdin
Sanır zer hall ile âyet yazılmış rûy-ı şemşîre
- [254/04] Hemân âşık tehî mînâ-yı çeşmin eyler âmâde
Perî-zâd-ı hayâl-i dil-rübâ kâbil mi teshîre
- [254/05] Olur pes-mândegî elbet mukarrer hasr-ı matlabta
Ki bâis mübtedâyı ma'nî-i hasr oldu te'hîre

- [254/06] Temâşâ eyleyelden gülşen-i hüsn-i dil-ârâsın
Nedfîmâ çeşm-i ter hayretle döndü cûy-ı tasvîre
- [255/01] Geçip gitmekte ömrüm derd-ü mihnet gibi şeylerle
Müşerref olmadı kasr-ı emel ferhunde-peylerle
- [255/02] Figân-ü nâleler etmekte her dem bağı yanıklar
Bu bezm-i mihnete revnak verilmiş sanki neylerle
- [255/03] Felek câm-ı neşâtın telheder Cemşîd-i vakt olsa
Îlâc olmaz humâr-âlûde-i idbâra meylerle
- [255/04] Ferah bigâne resmin gösterirse etmem istib'âd
Gönül me'nûs-ı ahzân oldu derd-i tâ-be keylerle
- [255/05] Görünmez bir belâdır ışk-ı hûbân-ı cihân şimdi
Nedfîmâ kıl hazer germ-ülfet olma bizden eylerle
- [256/01] Tarab ne gûne olur tâli'-ü sitâre göre
Sunarsa câm-ı lebin çektiğim humâre göre
- [256/02] Kanı sabâ gibi bir dil-nüvâz kim gâhî
Dil-i nizârımı kûy-ı nigâra vare göre
- [256/03] Seherden eyledi yağmâ şemîm-i gîsûsun
Nesûm bir dahı uğrar mı bu diyâre göre
- [256/04] Hased o rinde ki hâb-ı ademden açsa gözün
Kabâ-yı sabrı çü nerkis hezâr-pâre göre
- [256/05] Başında hurd edeyim şöyle kim asâsını şeyh
Elinde mutrib-ı bezmin çihâr-pâre göre
- [256/06] Görün bu derdi ki tiryâk-ı erbaayla tabîb
Diler ki zahm-ı çihâr ebruvâna çâre göre

- [256/07] Seninle terk-i riyâ denlü güçtür ey vâiz
Şerâba tevbe Nedîm-i günâh-kâra göre
- [257/01] O şâhın iki kolum bend edip miyânesine
Piyâde-i emelim çıktı ferz hânesine
- [257/02] Nesîc-i fitneye nakşolmak ister ol tannâz
Aceb mi zülfünü peyveste etse şânesine
- [257/03] Bakıp o şûh ile nâz-u niyâza meşkederiz
Gülün tebessümüne bülbülün terânesine
- [257/04] Benim cünûnuma âyâ nice behâne bulur
Bakan perfî veşimin hüsn-i bî-behânesine
- [257/05] Fezâ-yı sînede bir yavru besledim âhır
Konuştu iller ile gelmez âşiyânesine
- [257/06] Hemîşe ayrılamaz zülfü gird-i hâlinden
Meğer şikâr imiş ol dâm dahî dânesine
- [257/07] Kadeh duâsını gör de mukayyed olma Nedîm
Hikâyet-i Key-ü Cemşîd-ü Cem fesânesine
- [258/01] Gören izârını hatt-ı siyâh-tâb içre
Nühüfte berk-ı gül-i ter sanır kitâb içre
- [258/02] Uyuttu yâr ile müjgânın eyleyip derhem
Nigâh-ı mestini semmûr-ı câme-hâb içre
- [258/03] Şerâb-ı sâf kadar keyf verdi ey mutrib
Hurûş-ı nağme-i ter kâse-i rebâb içre
- [258/04] Bulur mu hîç dil-i serd ehli rûşenî-i güher
Kalır mı kıymeti buz olsa lâ'l-i nâb içre

- [258/05] Olur mu dil-şikenan hiç haterden âsûde
Nühüftedir tâbn lâfzı da itâb içre
- [258/06] Çü bûy-ı gonce hezâr-âşinâlığı terket
Misâl-i reng nihân ol gül-i hıdâb içre
- [258/07] Nedîm çâre ne âsâyış-i dil oldu rehîn
Misâl-i gûdek-i gehvâre ızturâb içre
- [259/01] Çün mihr-ü kamer sîne vü ruhsâr güşûde
Düş etmesin ol şûhu Hudâ çeşm-i hasûde
- [259/02] Dil zerre-sıfat şevk ile girse n'ola raksa
Olduk yine bir pençe-i hurşide rübûde
- [259/03] Kahreylediler bâd-ı bürût ile cihâm
Bakmaz mı bu câh ehli aceb Âd-ü Semûd'e
- [259/04] Geç-perveri-i mâder-i eyyâmı görün kim
Ben her gece bîdâr-ı elem baht gunûde
- [259/05] Şevk ile yine gevremiş îmânı rakîbin
Çekmiş gibi kâfir o bütü şürb-i Yahûd'e
- [259/06] Bûs-ı lebin olmazsa çeker kâse-i hûn-âb
Bakmaz gamın âşüfteleri bûd-ü nebûde
- [259/07] Kasd ol büte dinletmedir efsânemi yoksa
Değmez gül-ü bülbül bu kadar güft-ü şünûde
- [259/08] Gûyâlık ederci gül-i tasvîr Nedîmâ
Hâmendeki feyz olsa eğer hâme-i mûde
- [260/01] Bir söz dedi cânân ki kerâmet var içinde
Dün giceye dâir bir işâret var içinde

- [260/02] Mey-hâne mukassî görünür taşradan ammâ
Bir başka ferah başka letâfet var içinde
- [260/03] Eyvâh o üç çifte kayak aldı karârım
Şarkı okuyup geçti bir âfet var içinde
- [260/04] Olmakta derûnunda hevâ âteş-i sûzân
Nâyın diyebilmem ki ne hâlet var içinde
- [260/05] Ey şüh Nedîmâ ile bir seyrin işittik
Tenhâca varıp Göksu'ya işret var içinde
- [261/01] Heves-i ıyd-i visâle düşüp encâmında
Oldu dil bir mehe şa'bân Ramazân nâmında
- [261/02] Gurre-i rûzeyi gördüm feleğin bâmında
Bir kenârî güzele benzer Oruç nâmında
- [261/03] Yine bir pençe-i hurşîde esîr oldum ki
Eğilip ana bakar gurre felek bâmında
- [261/04] Seher-i ıyd celf maşrık-ı ruhsârında
Leyle-i kadr hafî zülfi siyeh-fâmında
- [261/05] Mu'tekif perde-i zülfünde gönül hâli gibi
Rû-be mihrâb dü ebrû seher-ü şâmında
- [261/06] Sunmadan sâgarı sâkî düşerim ayağına
Hasretim bâdeden efzûn iken ibrâmında
- [261/07] Cân-şikârım nice bend olmayım ol kâfire kim
Gerdiş-i çeşm-i perî halka olur dâmında
- [261/08] Bu tutumla diyemem nakd-i sevâb-ı rûze
Harc-ı yek-rûzeye vâfi ola bayrâmında

- [261/09] Bulamam bâğ-ı bahârın gül-ü bâdâmında
Bulduğum feyzi ruh-u çeşm-i siyeh-fâmında
- [261/10] Ramazândan kim ederci gile vakt olsa eğer
Azacık sohbeta ol mâh ile akşâmında
- [261/11] Bana bağışla beğenmezsen o şûhun nesi var
Kaddi kûteh mi tenâsüb mü yok endâmında
- [261/12] İ'timâd eyler idim tevbesine rindânın
Ramazânın meh-i ıyd olmasa encâmında
- [261/13] Âh efendim seni gördükte Nedîm-i zârın
Şimdi bildim ki ne vardır dil-i nâ-kâmında
- [262/01] Ba'zı ahbâb kemer seyrin eder tenhâde
Bârî biz de kemeri seyredelim sahrâde
- [262/02] Dâğda sayd-i gazâl etmeğe hasret mi çeker
Hânede gözleri âhûsun eden âmâde
- [262/03] Destîde duhter-i rez destte duht-ı merdüm
Kime el verdi felek böyle beğim dünyâde
- [262/04] Serv-kadlerle tekellümde lebâ-leb yârân
Biz bakıp eğlenelim serve leb-i deryâda
- [262/05] Zer-i efrenci gerek sayde büt-i efrenci
Kim eder anı meğer beğ ola ya beğ-zâde
- [262/06] Biz topuk çalmada siz zevk-u safâda her şeb
Kaldırıp ka'b-ı muhannâ gibi câm-ı bâde
- [262/07] Ne gedâyız biz efendim ki sen oldun üstâd
Tîşe-i ışk ile kân delmede sad Ferhâd'e

- [262/08] Zevkî ahbâb edip eyvâh Nedîmâ eyvâh
Adın anılmadı bî-çâre senin arada
- [263/01] Mutrûbın feyzini gör lâ'l-i şeker-hâyinde
Ki nefes kand-i musaffâ oluyor nâyinde
- [263/02] Bir taraftan dahı ey muğ-beçe sen de görüntüp
Bize derd olma mübârek ramazân ayında
- [263/03] Bak hemân cünbiş-i dünbâline tâvûs gibi
Etme nezzâre siyeh müzelere pâyinde
- [263/04] Mest kendi gülüp altındaki rahş oynardı
Gördüm ol âfeti dün bir düğün âlâyinde
- [263/05] Bul Nedîmâ'yı ararsan o kemân ebrûnun
Ebruvânında yâhud zülf-i semen-sâyinde
- [264/01] Sîm çep-râstlar ol sîne-i pür-nûr üzre
Bir lûgaz bağlamış âyîne-i billûr üzre
- [264/02] Beni öldür beni kim şu'lede pervâne-sıfat
Nice bir titreyeyim kabza-i sâtûr üzre
- [264/03] Doğdu hurşîdi yine subh-ı bahâr-ı hüsnün
Düğme-i zer değil ol gerden-i kâfûr üzre
- [264/04] Tîrin aldıktâ dehân âh ederek zahmından
Çıktı dil pâreleri sîne-i mehcûr üzre
- [264/05] Dil-i pür-nâle-i âşıktâ hayâl-i rûyun
Nakş-ı gülşen gibidir kâse-i fağfûr üzre
- [264/06] Nigehin vakt ola zülf-ü hat arasında Nedîm
Bürünüp şâl-i siyâha yata semmûr üzre

- [265/01] Hasretinle gül-i ter şerha çeker pehlûye
Şâh-ı gül dâğ yakar şevkân ile bâzûye
- [265/02] Bûseden gül gül olup ârız-ı âlf dönmüş
Nev-be-nev sîb-i zenah-dân gül-i şeftâlûye
- [265/03] Bir küleh başına fağfûr da olsan bestir
Değmez ey hâce cihân mâli bu cüst-ü cûye
- [265/04] Cebr ile hâtır-ı meksûrum olur peyveste
Şiken-i taraf-ı külâhn şiken-i gîsûye
- [265/05] Sünbül âşüfte olur hâb-ı perîşânından
Nerkis-i mesti ki gülşende vara uyhuye
- [265/06] Ham olur hemçü kemân gayret ile şâirler
Cevher-i tîğ dedikçe girih-i ebrûya
- [265/07] Olmaz el-kıssa pesend etmemek ahab Nedîm
Böyle pâkîze-edâ bir gazel-i dil-cûye
- [266/01] Tâ kemer-gâhuna dek gamzesi hâb-âlûde
Tâ girîbânına dek çeşmi şerâb-âlûde
- [266/02] Kangı iklimi harâb eyledin ey düşmen-i dîn
Ki yine hûn ile zin-pûş-ü rikâb âlûde
- [266/03] Çekesin sîneye ol şûhu keşâ-keşler ile
Alasın bûsesin ammâ ki itâb-âlûde
- [266/04] Sen dil-i rîşini hûn-âb ile rengin edegör
Zâhid-i hâma gerek rîş-i hıdâb-âlûde
- [266/05] Mîr-i zî-şâna Nedîmâ meğer olmuş pey-rev
Ki siyeh-zânû-yı kilik oldu şitâb-âlûde

- [267/01] Görünen nakş-ı gam âyîne-i devrâne göre
Bakalım çeşm-i sitem-dîdemiz âyâ ne göre
- [267/02] Sâkî-i bahtı tehî-sâgar-ı ümmîd etmiş
Bu siyeh kâse değil meşreb-i rindâne göre
- [267/03] Heft-hân-ı gamı bî-gam güzer eyler ol kim
Bî-muhâbâ bir iki câm-ı levendâne göre
- [267/04] Işk ile sığmaz idi cân-ı Züleyhâ cisme
Sîne-çâk olsa n'ola bu gam-ı hicrâne göre
- [267/05] Zülf-i dil-berde sabâ yokla Nedîm-i zârı
Görünür mü aceb ol nerkis-i fettâne göre
- [268/01] Zülf-ü külâhı verdi hâlel Mağrîb-ü Fes'e
Çeşm-i kebûdu saldı akın mülk-i Çerkes'e
- [268/02] Gelmiş hat-ı siyeh ruhuna âh ey gönül
Semmûr hoş yakışmış o gül penbe atlese
- [268/03] Çâk etmesin mi câme-i sebzîn görünce gül
Bak şol yeşil mukaddeme ol kırmızı fese
- [268/04] Ney-zen bezmde mutrıba hem-vâre geç bakar
Bilmem miyânlarında nedir bu münâfese
- [268/05] Ebrûlar üstüne dökülüp kâkûlü Nedîm
Tasvîr-i Çînî yazmış o tâk-ı mukarnese
- [269/01] Dil sıklet-âver-i gül olur jâle olsa da
Olmaz sahn-turâz-ı çemen lâle olsa da
- [269/02] Olmaz figânı rütbe-res-i âh-ı saht-ı dil
Bülbül ne denlü na're-keş-i nâle olsa da

- [269/03] Aks-i fûrûğ-u dehre yine lem'a-tâbdır
Mâh-ı ruhun hatınla siyeh-hâle olsa da
- [269/04] Olmaz niyâz-mend-i nemek-rîzi-i tabîb
Zahm-ı derûn lebâ-leb-i teb-hâle olsa da
- [269/05] Geçmez hevâ-yı ışk-ı cüvânândan Nedîm
Kâmet-hamîde pîr-i dü sad-sâle olsa da
- [270/01] Lâyık mı güller açıla feyz-i bahâr ile
Bülbül kafeste zâr-ü tenük hâr hâr ile
- [270/02] Âdem bu kaht-ı sâl-i maârifte reşkeder
Tahsîl-i nân-behâ edene kisb-ü kâr ile
- [270/03] Emdir leb-i hat-âverin ey sâkî sun şerâb
Ol câm-ı lâ'l-fâm-ı zümürüd-nigâr ile
- [270/04] Kâr etti nakşı ol bütün evvel derûna lîk
Âhır karârım aldı benim bir karâr ile
- [270/05] Mest olmadıkça çeşmi bulunmaz nizâm-ı hüsn
Bezmin gider tarâveti bir tevbe-kâr ile
- [270/06] Bir gün nesîm-i feyz bulup gülşen-i emel
Gül-gonce-i murâd açılır rûzgâr ile
- [270/07] Âyîneye yüz aklığı sîm-âbdır Nedîm
Sâf oldu sînemizde dil-i bî-karâr ile
- [270/08] Şermende eyledin bizi ey tab'-ı bül-fuzûl
Tanzîr-i nazm-ı hazret-i fahr-i kibâr ile
- [270/09] Nihrîr-i asr Ârif Efendi ki fahreder
Râzî der-i fazâiline iftikâr ile

- [270/10] Kindî ederdi kendi zebânın bürîde ger
Kilkin göreydi nazm-ı belâgat-şîâr ile
- [271/01] O mest-i işveyi der-hâb edip behâne ile
Hele murâdına erdin gönül fesâne ile
- [271/02] Çemende sâzına mıdrâb urup yine mutrib
Semend-i şevkımı cüst etti tâziyâne ile
- [271/03] Kirişme-sâz edip ebrûyu çeşm-i gûyâsı
Nühüfte-savt ile şeh-nâz okur kemâne ile
- [272/01] Çîn-i ebrûdan hemân maksûd nâziştir bize
Yoksa bilmez mi itâb etmek nüvâziştir bize
- [272/02] Râh-ı pür-çehte geçer âhestegân çâpükleri
Esb-i bahtın germi-i refân nâziştir bize
- [273/01] Hep kesb-i yedindir başına her ne gelirse
Resmolmuş ezel hatt-ı cebîn nakş-ı kef içre
- [273/02] Çerh üzre dırahşân sanırım pençe-i mihri
Engüşterin velvele ettikçe def üzre
- [273/03] Zulmet-kede-i ebri biraz etmiyecek câ
Lü'lü' olamaz katre-i nîsân sadef içre
- Y-
- [274/01] Gerdeni sâf-u beyâz ki kâfûr gibi
Çeşm-ü ebrûsu siyâh öyle ki semmûr gibi
- [274/02] Şu'le-i hüsnüne gözler kamaşır baktıkça
Gâh-ü bî-gâh gelip şöyle dura nûr gibi

- [274/03] Cism-i pâkin dediler hem ter imiş hem berrâk
Tepeden tırnağa dek gül gibi billûr gibi
- [274/04] Nigehin böyle neden hastedir ey şûh senin
Gözlerin bezm-i ezelden beri mahmûr gibi
- [274/05] Sû-i zanneylemem gayrilere sultânım
Derd-i ışıkla Nedîmâ hele rencûr gibi
- [275/01] Bezm sensiz görünür hâne-geh-i bûm gibi
Bat-ı mey gam getirir tâir-i meş'ûm gibi
- [275/02] Kisb-i yeddir denilir başa gelen insânın
Safha-i kefte hat-ı cebhesi mersûm gibi
- [275/03] Sensiz ey Yûsuf-ı gül-pîrehenim câme-i ten
Zahmurur cismime pîrâhen-i mesmûm gibi
- [275/04] Görse ol bârka-i hüsnü bûtân-ı Keşmîr
Tâb-ı hayretle erirlerdi büt-i mûm gibi
- [275/05] Bî-nemektir teb-i hecrinde bize ey sâkî
Gerdiş-i sâgar-ı mey lerziş-i mahmûm gibi
- [275/06] Yine bu nazm-ı bülend ile Nedîm ümmîdin
Zîver-i silk-i emeldir dür-i manzûm gibi
- [276/01] Bend-i zülfünde figân eylemek âyîn oldu
Nâle-i dil ceres-i kâfile-i Çîn oldu
- [276/02] Âb-ı hayvandan iki cedvel olup efsürde
Şûh-ı sîmîn-tenime sâk-ı bilûrîn oldu
- [276/03] Ukde-i hâtır biz halle şitâb ettikçe
O büt-i ser-keşin ebrûları pür-çîn oldu

- [276/04] Safvet-i tab'ımız artırdı gurûr-ı hüsnün
Mest-i nâzım bakıp âyîneye hud-bîn oldu
- [276/05] Sûz-ı ışk olmadı derdime devâ hayf Nedîm
Baht-ı hâbîdeye dâğım gül-i bâlîn oldu
- [277/01] Dili rak-âver eder sabredemem mâhasali
Yüreğim oynadı gördükte o çengî güzeli
- [277/02] Al eteklik olalı cûy-ı murâd üzre habâb
Ber-hevâ etti dili nağme-i der ten yeledi
- [277/03] Şevk ile vâiz-i şehri attı ridâsın çerhe
Böyle şâl oynuna çıkmadı dahı şeyh olalı
- [277/04] Bir perfî eylemedi çâre dil-i nâ-çâre
Mutrıbın çak çak-ı çâr-pâresine çarpılah
- [277/05] Âsmânda bırakıp zühre elinden çengi
Def gibi kızdı yüzü dâireden çekti eli
- [278/01] Gamzen füsûn ile sühan eyler nezâketi
Çeşmin nigâh şekline kor nâz-u nahveti
- [278/02] Aldın hadeng-i cevri ni sînemde koymadın
Ey kaşları kemân katı cevreyledin katı
- [278/03] Geh sürme gâh vesme vü gâhî piyâle çek
Ey serv-i nâz çekme yeter gayri firkati
- [278/04] Deryâ-yı ışka dün beni baştarda eyledi
Bir dâne âl fesli Cezâyir'li âfetî
- [278/05] Sînemde ışkını tualım etmişim nihân
Ammâ ki kande saklıyalım âh-ı hasreti

- [278/06] Aldım koçup miyânını bir tatlı bûsesin
Ammâ ki yaktı ağzımı sandım harâreti
- [278/07] Hep kullarını etti o kân-ı kerem çerâğ
Zannım budur ki geldi Nedîm'in de nevbeti
- [278/08] Destûr-ı Cem-şükûh kerem-kâr-ı rûzgâr
Zâtiyle buldu sadr-ı şeref zîb-ü zîneti
- [278/09] Sadr-ı bülend-rütbe ki ben yalnız değil
Hâk olmadır derinde sipihrin de niyyeti
- [278/10] Lûtfiyle sîrim öyle ki her mûyumu benim
Ettikçe cüst-ü cû bulunur nân-ü ni'meti
- [278/11] Hakkâ budur ki gökteki hurşîd bulmadı
Ben sâyesinde bulduğum ıkbâl-ü rif'ati
- [278/12] Âvîze kıl duâsını tâ arş tâkına
Ey âh-ı nîm-şeb sana Allâh emâneti
- [279/01] Uşşâkın olsa n'ola fedâ nakd-i cânları
Seyretmedin mi dünkü fedâyî cüvânları
- [279/02] Şevk âteşine sen de tutuştun mu ey gönül
Gördün mü dün güreş tutuşan pehlevânları
- [279/03] Ol perçemin nazîrini hâtırda mı gönül
Görmüş idin geçen sene sünbül zamânları
- [279/04] Çeng-ü çegâne zevki biraz dursun el-amân
Seyredelim bu seyre gelen dil-sitânları
- [279/05] Ma'lûmdur benim sühanım mahlas istemez
Farkeyler anı şehrimizin nükte-dânları

- [280/01] Ey kaşı yâ yüzün beri dönmez misin dahı
Ey gurre-i ümîd görünmez misin dahı
- [280/02] Billâh ne saht âteş imişsin gönül meğer
Garkoldun eşk-i hûna söyünmez misin dahı
- [280/03] Kamı o geceler o tarablar terâneler
Ey def anıp o zevkı döğünmez misin dahı
- [280/04] Kâfir kızı tükenmedi mi mâtem-i peder
Sâgar çekip kızılca sürünmez misin dahı
- [280/05] Dil-berle mâcerânı yeter sakladın Nedîm
Nakleyleyip biraz da öğünmez misin dahı
- [281/01] Bir nîm neşve say bu cihânın bahârını
Bir sâgar-ı keşîdeye tut lâle-zârını
- [281/02] Dil gird-i gamsız olma revâ mı ki
Ka'be'nin Ey hâce yılda bir süpürürler gubârını
- [281/03] Peygân gibi lebinde götür anı tîr veş
Işkın cerîde tayyedegör reh-güzârını
- [281/04] Âhı yetişti bülbül-i zârın ki bâğ-bân
Çûb-ı duhân edindi gülün şâhsârını
- [281/05] Bir dem mi var ki âh ederek anmaya gönül
Ey serv-kad seninle geçen rûzgârını
- [281/06] Şevk-ı müdâm-ı va'de-i ferdâyı dinlemez
Reşk ana kim cihânda bu gün buldu yârını
- [281/07] Êrân-zemîne tuhfemiz olsun bu nev gazel
İrgürsün Isfahân'a Sitanbul diyârını

- [281/08] Düşmen ne denlü saht ise şâd ol ki ey Nedîm
Seng üzre gösterir zer-i kâmil iyârını
- [282/01] Kime fâş eylesin dil derdini feryâddan gayri
Kime yansın yakılsın âh-ı âteş-zâddan gayri
- [282/02] Çekerken zevrak-ı sahbâ-yı tûfân-hîzi ey sâkî
Sadâ-yı dil-keş olmaz her çi bâd âbâddan gayri
- [282/03] Getirmiş havza-i teshîre tûğistân-ı müjgânı
Gönül mü kurtulur ol gamze-i cellâddan gayri
- [282/04] Yürekler mi doyar hîç ey perî ol tâb-ı ruhsâre
Seni kimler görür âyîne-i pûlâddan gayri
- [282/05] Ne vaz'eyler Nedîmâ gevher-endûzân-ı irfâne
Felek dedikleri hârâ-ciger bîdâddan gayri
- [283/01] Dehânı hasreti huşk etmedik dehân mı kodu
Miyânı mihneti ham kılmadık miyân mı kodu
- [283/02] Metâ'-ı vaslına cânım verirdim ammâ kim
Amân o gamze-i hûn-hâr bende cân mı kodu
- [283/03] Nice nişânlayabilsin gözüm o mekkârı
Nikâbını açıcak akıldan nişân mı kodu
- [283/04] Siyâh kaşları mı yoksa Kahramân-ı cemâl
İki kılıç kuşanıp adın ebruvân mı kodu
- [283/05] O güne zâlime arz-ı merâma kim kâdir
Nigâh-ı huşm ile lâl etmedik zebân mı kodu
- [283/06] Nedîm hak bu ki bender-geh-i belâgatte
Kumâş-ı nazm-ı terin gezmedik dükkân mı kodu

- [284/01] Görünmese gözüme ol perî-i her-câî
Karâr ettiremem cân-ı nâ-şekîbâyî
- [284/02] İzâr-ı yâri komuş yine rengden rene
Görtür müsün hele sahbâ-yı hâlet-efzâyî
- [284/03] Uçurma kendini ey kebk-i bül-aceb-reftâr
O serv-i nâza düşer ihtizâz-ı ra'nâyî
- [284/04] Sipihre başı erer en kemîne bendesinin
Matâfım olsa n'ola dergeh-i felek-sâyî
- [284/05] Hücûm-ı nâle ile dâstân-ı Kays'î okur
Garîb hâl ile gördüm Nedîm-i şeydâyî
- [285/01] Bûs-ı lâ'lin şöyle sır-âb-ı zülâl eyler beni
Kim gören âb-ı hayât içmiş hayâl eyler beni
- [285/02] Şâire söz bulmağa minnet ne ammâ n'eyleyim
Âh kim hayret seni gördükçe lâl eyler beni
- [285/03] Sevdiğim câm-ı meye hâcet nedir lâ'l-i lebin
Bir şeker-handeyle mest-i bî-mecâl eyler beni
- [285/04] Bâğda zülf-ü ruhun andıkça bu kimdir deyü
Sünbül-ü gül biri birinden suâl eyler beni
- [285/05] Nükhet-i zülfünle geldikçe nesîm-i nev-bahâr
Turra-i sünbül-sıfat âşüfte-hâl eyler beni
- [285/06] Nâtüvânım şöyle çeşmin hasretinden kim gehî
Sâye-i müjgân-ı âhû pây-mâl eyler beni
- [285/07] Gerdişin gördükçe sâkî-i mülâyim-meşrebin
Ârzû ser-geşte-i fikr-i muhâl eyler beni

- [285/08] Hasretinle ben dahı hâk-i siyâh olsam n'ola
Baht âhır sürme-i çeşm-i gazâl eyler beni
- [285/09] Arz-ı hâlim çok efendim hâk-i pâ-yi devlete
Lûtfun ammâ bî-niyâz-ı arz-ı hâl eyler beni
- [285/10] Ben kulun lâyık değildir vashına ammâ yine
İltifâun ârzû-mend-i visâl eyler beni
- [285/11] Güldürür yâ ağlatır yâ lûtfeder yâhud itâb
Hâsılı n'eylerse ol ruhsâr-ı âl eyler beni
- [285/12] Yâridir ol kadd-ü haddin kim müdâmâ bâğda
Vâlih-i gül-gonce hayrân-ı nihâl eyler beni
- [285/13] Gûyiyâ bilmez efendim bende-i dîrînesin
Kim Nedîmâ bu mudur deyü suâl eyler beni
- [286/01] Mest-i nâzım kim büyüttü böyle bî-pervâ seni
Kim yetiştirdi bu gûne servden bâlâ seni
- [286/02] Bûydan hoş rengden pâkîzedir nâzûk tenin
Beslemiş koynunda gûyâ kim gül-i ra'nâ seni
- [286/03] Güllü dîbâ giydin ammâ korkarım âzâr eder
Nâzenînim sâye-i hâr-ı gül-i dîbâ seni
- [286/04] Bir elinde gül bir elde câm geldin sâkıyâ
Kangısın alsam güllü yâhud ki câmı yâ seni
- [286/05] Sandım olmuş ceste bir fevvâre-i âb-ı hayât
Böyle gösterdi bana ol kadd-i müstesnâ seni
- [286/06] Sâf iken âyîne-i endâmdan sînem dirîğ
Almadım bir kerrecik âgûşa ser-tâ pâ seni

- [286/07] Ben dedikçe böyle kim kıldı Nedîm'i nâ-tüvân
Gösterir engüşt ile meclisteki minâ seni
- [287/01] Eyledi bir iki peymâneyle ser-gerdân bizi
Âh o sahbâ satıcı akl alıcı kâfir kızı
- [287/02] Sînesi destindeki peymânedden berrâk-u sâf
Ruhları destîdeki sahbâ-yı terden kırmızı
- [287/03] Germ olup oğlun bize bir bûse ıkrâr eylemiş
Dün kızın da çîğnedi ey pîr-i mey ol sâkızı
- [287/04] Hâne tenhâ elde sahbâ kelle germ-ü yâr nerm
Âh ey sabr-u tahammül ba'd-ezîn yâhû sizi
- [287/05] Var mıdır bilmem Nedîmâ bir dahı anın gibi
Dîn-ü dil hasmı riyyâ cellâdı takvâ hırsızı
- [288/01] Sînede bir lâhza ârâm eyle gel cânım gibi
Geçme ey rûh-ı revân ömr-i şitâbânım gibi
- [288/02] Perde-dâr anlardım el-hak gonceyi gördüm seher
Ol dahı leb-rîz-i çâk olmuş girîbânım gibi
- [288/03] Reşk-i Çîn olmakla fikrim gelmedi ta'bîre lîk
Vasfi ol gîsûların hâb-ı perîşânım gibi
- [288/04] Geçmem ol gülden gül-âb almazdan evvel müyunun
Her biri inbîk-ı zehr-âb olsa müjgânım gibi
- [288/05] Cüst-ü cû ettim cânâ Nedîmâ bendene
Bir efendi bulmadım devletlü sultânım gibi
- [289/01] Bahşeden câm-ı safâya sübha-i mercâmını
Hiçe saymaz âlemin İskender-ü hâkânını

- [289/02] Dîdemin gördükde zûr-ı cûşîş-i tuğyânını
Tuttu kûhun cûylar feryâd edip dâmânını
- [289/03] Ayşa mağrûr olma kim bir iki günde goncenin
Sîne-i sad-çâk eder gerdûn leb-i handânını
- [289/04] Sûru ba'zın ba'za mâtem-hîz olur ebrin görün
Hande-i bark eder efzûn dîde-i giryânını
- [289/05] Nakd-i ümmîd ile pürdür ceyb-i subh ey dil hemân
Vâm-hâh-ı âhın elden koyma sen dâmânını
- [289/06] Seyreder eşk-i gül-âbı hande-i gül-goncede
Âkıbet-bîn eyleyenler dîde-i irfânını
- [289/07] Rûy-ı tâbânın seher hâb içre bir kez seyreden
Pençe-i hurşîdden gîrâ bulur müjgânını
- [289/08] Sînde teng olma ey dil kim seni der-bend eden
Matla'-ı kâm eyleyendir Yusuf'un zındânını
- [289/09] N'yledin n'ittin Nedûmâ tîşe-i efkâr ile
Bî-sütûn-ı feyz-i ışıkn buldun âhır kânını
- [290/01] Bir şeker-handeyle bezm-i şevka câm ettin beni
Nim sun peymâneyi sâkî tamâm ettin beni
- [290/02] Şu'le serv âsâ çıkar hâkimden ol yerlerde kim
Pây-mâl-i tevsen-i âteş-hurâm ettin beni
- [290/03] Nûkhet-i gîsû ile geldin bize âh ey nesîm
Turra-i sünbül-sıfat âşüfte-kâm ettin beni
- [290/04] Cilve-i hüsnünle her mûyüm perî-hîz olmada
Işk ile ser-tâ kadem âyîne-fâm ettin beni

- [290/05] Böyle ser-mest-ü harâb etme Nedîm-i zârını
Nîm sun peymâneyi sâkî tamâm ettin beni
- [291/01] Aybdır kalır geri destinde yüzde karesi
Derhem-ü dînâr ile aldanma cânım pâresi
- [291/02] Öyle dürr-i yetîm-i nâzı eyler perveriş
N'ola ol tıflın sadef-kârî ise gehvâresi
- [291/03] Gerdiş-i sâgar kadar lezzet verirdi âşıkâ
Tıfl iken ol mest-i nâzın nerkis-i bîmâresi
- [291/04] Etmesin bîhûde diller merhem-i lâ'lin heves
Hancer-i müşğîn-i ebrûnun onulmaz yâresi
- [291/05] Gösterir âyîne-i zânûda bir gird-hâb-ı bun
Hasret-âmûzân-ı ışkın gerdiş-i nezzâresi
- [291/06] N'ola gitse kendüden hayretle cân-ı nâ-sabûr
Yâ seferdir yâ tahammül çünkü ışkın çâresi
- [291/07] Dil yine ser-geştedir tîr-i hevâyî veş Nedîm
Bir kemân-ebrûnun olmuştur meğer âvâresi
- [292/01] Cûy gösterdi yine âyîne veş rûy-ı güli
Pençe-i mihr açtı hemçün şâne zülf-i sünbülü
- [292/02] Şöyle gülşen pür-tarab kim gûşlar fark eylemez
Kahkahâ-yı hande-i gülden nevâ-yı bülbülü
- [292/03] Eylemiş gûyâ ki Hak îcâd cism-i nâzûkûn
Eyleyip âmîhte bûy-ı güle reng-i müli
- [292/04] Gülşen-i hüsnün görün sünbül-hevâ-yı gülşenin
Ebr-i müşğîn veş dağıttıkça nesîm ol kâkûli

- [292/05] Tâze ma'nî rû-nümâ nazm-ı selfisinde Nedîm
Cûy gösterdi yine âyîne veş rûy-ı güli
- [293/01] Sînede evvel ne muhrık ârzûlar var idi
Lebde ser-keş âhlar âteşli hûlar var idi
- [293/02] Böyle bî-hâlet değildi gördüğüm sahrâ-yı ışk
Anda mecnûn bîdler dîvâne cûlar var idi
- [293/03] Ben bu gün bir nev-bahâr-ı hüsn-ü ân seyreyledim
Tarf-ı destârında sünbül gibi mûlar var idi
- [293/04] Sen yine bir nev-niyâz âşık mı peydâ eyledin
Kûyuna yer yer dökülmüş âb-ı rûlar var idi
- [293/05] Ey Nedîm ey bülbül-i şeydâ niçin hâmûşsun
Sende evvel çok nevâlar güft-ü gûlar var idi
- [294/01] Bir görmek ile hüsnünü kaldın beni şeydâ
Ey dil-ber-i ra'nâ
Etti nighin aklımı hem sabrımı yağmâ
Ey gözleri şehlâ
Tâ haşre değin Hazret-i İsfî gibi ben de
Olsam n'ola zinde
Hecr-i gamın öldürmüş iken eyledi ihyâ
Vaslın beni cânâ
Kurbân olayım destine kim ehl-i kalemsin
Erbâb-ı rakamsın
Yoktur hele küttâb arasında sana hern-tâ
Ey ma'nî-i yektâ
Yek dâne yaratmış seni âlemde efendim
Ey şâh-ı levendim
Halk eylememiş bir dahı emsâlini hâşâ
Allâhu Teâlâ
Ey şûh-ı vefâ-dâr-ı kerem-pîşe revâdır
Mirfâta sezâdır

Vessâf olalı hüsn-ü kemâlâtına dünyâ
A'lâ vü ger ednâ
Mecnûn gibi gözden akıdıp eşk ile seyli
Ey turrası Leylî
Olmak görüntür ışkın ile âleme rüsvâ
Aldı beni sevdâ
Hûn eyledi bağrım feleğin cevri-ü cefâsı
Bîhûde edâsı
Tâ eyleyeli sen gibi gül-ruhları peydâ
Bî-çâre Nedimâ



ŞARKILAR

- [295/01] Oldu teşrîfin bu vâlâ mesnede zînet-fezâ
 Sa'd ola kasr-ı Neşât-âbâd hünkârım sana
 Sâye saldın yümn-ü iclâl ile mânend-i hümâ
 Sa'd ola kasr-ı Neşât-âbâd hünkârım sana
- [295/02] Heft ıklîm içre fermân-ı hümâyûnun revân
 Şimdi sensin pâdşâhum âleme sâhib-kırân
 Bâb-ı kasrında neşât olsun hemîşe pâs-bân
 Sa'd ola kasr-ı Neşât-âbâd hünkârım sana
- [295/03] Safha-i âlemde bu kasrın hele misli adîm
 Kâdir olmaz vâfına bir vech ile kilik-i Nedîm
 Tarhını hakkâ ki mergûb eylemiş tab'-ı selîm
 Sa'd ola kasr-ı Neşât-âbâd hünkârım sana
- [296/01] Kimlerin çeşmine ol sîne bu şeb nûr oldu
 Nereye gitti o her-câî o meh-pâre aceb
 Kimlerin yâresine merhem-i kâfûr oldu
 Kandedir kande o zâlim o sitem-kâre aceb
- [296/02] Meclis-i Cem kurulaldan olagelmiş elbet
 Câmıdan sonra birer bûse verilmek âdet
 Bârî sen ey niğeh-i hasret edip bir cür'et
 Şunu bir söyleyen olmaz mı kadeh-kâre aceb
- [296/03] Târ olur görmez isem çeşmine sensiz âlem
 Gece tâ subha dek ağılattı beni derd-ü elem
 Fikr-ü gam cânıma kâr eyledi bilmem bilmem
 Âh her-câî koçuldun mu ki âğyâre aceb
- [296/04] Nağme-i çenge bedel dinler iken nâle vü âh
 Hecr-i sâkî yetişirken bize derd-i cân-kâh

Bir taraftan dahı ey seng-dil ey baht-ı siyâh
Sen mi urdun bu gece şîşemi dîvâre aceb

[296/05] Varıp ol derd-şinâs-ı dil-ü cânı görsem
Hâk-i pâyine Nedîmâ yine yüzler sürsem
Gizlice arasam ağzın lebin emsem sorsam
Hiç bir çâre bilir mi dil-i bîmâre aceb

[297/01] Mâh-ı ıyd âsâ gelip ey âsaf-ı âlf-cenâb
Pertev-i lûtfunla Şevk-âbâd'ı kıldın şevk-yâb
Kasrlar oldu neşât ile burûc-ı âftâb
Pertev-i lûtfunla Şevk-âbâd'ı kıldın şevk-yâb

[297/02] Yüz sürüp dâmânına buldu çemenler matlabın
Yümn-i pâ-bûsun müşerref eyledi havzın lebin
Kevkeben mes'ûd-ı ikbâl ede kasrın kevkebin
Pertev-i lûtfunla Şevk-âbâd'ı kıldın şevk-yâb

[297/03] Germ olup şâm-u seher şevk-u tarab hengâmesi
Bülbül olsun gül-sitânında Nedîm'in hâmesi
Destine her gün sunulsun bir meserret nâmesi
Pertev-i lûtfunla Şevk-âbâd'ı kıldın şevk-yâb

[298/01] İyd erişsin bâis-i şevk-ı cedîd olsun da gör
Seyr-i Sa'd-âbâd'ı sen bir kerre ıyd olsun da gör
Gûşe gûşe mihrlere mehler bedîd olsun da gör
Seyr-i Sa'd-âbâd'ı sen bir kerre ıyd olsun da gör

[298/02] Anda seyret kim ne fırsatlar girer cânâ ele
Gör ne dil-cûlar ne meh-rûlar ne âhûlar gele
Tıfl-ı nâzım sevdiğim bir iki gün sabret hele
Seyr-i Sa'd-âbâd'ı sen bir kerre ıyd olsun da gör

[298/03] Gerçi kim vardır anın her demde başka zîneti
Rûze eyyâmında da inkâr olunmaz hâleti

Şimdi anlanmaz hele bir hoşça kadr-ü kıymeti
Seyr-i Sa'd-âbâd'ı sen bir kerre ıyd olsun da gör

[298/04] Dur zuhûr etsin hele her gûşeden bir dil-rübâ
Kimi gitsin bâğa doğru kimi sahrâdan yana
Bak nedir dünyâda resm-i sohbet-i zevk-u safâ
Seyr-i Sa'd-âbâd'ı sen bir kerre ıyd olsun da gör

[298/05] Tıfî-ı nâzım cümle gördüm deyü aldatma beni
Görmedin bir hoşça sen dahı o dil-cû gülşeni
Serv-i nâzım gel Nedîm-i zâr gezdirsin seni
Seyr-i Sa'd-âbâd'ı sen bir kerre ıyd olsun da gör

[299/01] Vakt-i gül-geşt-i çemen seyr-i kenâr eyyâmıdır
Lâle faslı ıyd hengâmı bahâr eyyâmıdır
İ'tidâl-ü revnak-ı leyl-ü nehâr eyyâmıdır
Lâle faslı ıyd hengâmı bahâr eyyâmıdır

[299/02] Şevk ile meyletmede diller gülistân seyrine
İzz-ü nâz-ı gül niyâz-ı andelîbân seyrine
Şâh-ı âlem dahı gelmez mi çerâğân seyrine
Lâle faslı ıyd hengâmı bahâr eyyâmıdır

[299/03] Şehriyârâ buldu âlem devletinde i'tidâl
Lâlelerle geldi bâğa başka bir hüsn-ü cemâl
Rûz-u şeb kılmakta gülşen lûtf-ı teşrîfin hayâl
Lâle faslı ıyd hengâmı bahâr eyyâmıdır

[299/04] Sâye-i adlînde ey şâhenşeh-i âlî-nijâd
Hamd-ü şükr olsun ki âlem ser-te-ser mesrûr-u şâd
Sahn-ı gülşen dahı teşrîfinle olsun ber-murâd
Lâle faslı ıyd hengâmı bahâr eyyâmıdır

[299/05] Zât-ı âlî-şânın el-hak rûhudur bu âlemin
Bâğı ihyâ eylesin lûtfet hümâyûn makdemin

Muntazır yüz sürmeğe dâmâna sadr-ı a'zamın
Lâle faslı ıyd hengâmı bahâr eyyâmıdır

[300/01] Gerçi dil almakta hüsnün haylî isti'dâdı var
Lâk o gîsûnun kafâdan ana çok imdâdı var
Çâresiz uşşâkın ancak nâle vü feryâdı var
El-amân bilmez nedir bir gamze-i bîdâdı var

[300/02] Çeşm-i şûhundur dil-i âşıkda te'sîr eyleyen
Kâkülündür âlemi der-bend-i zencîr eyleyen
Mîhr-i lâ'lindir senin dünyâyı teshîr eyleyen
Sevdiğim mühr-i Süleymân'ın cihânda adı var

[300/03] Bir perîdir gerçi ammâ yoktur insâniyyeti
Âftâbı zerre-i nâ-çize saymaz tal'atı
Nahl-i tûbâyı salındırmaz nihâl-i kâmeti
Gülşen-i hüsn-ü cemâlin bir boyu şimşâdı var

[300/04] Meclise bîgâneler geldi nice yâd olmasın
Âşıkı pek çok cefâyâ nice mu'tâd olmasın
Şîve fenninde o gözler nice üstâd olmasın
Gamze-i fettân gibi yanında bir üstâdı var

[300/05] Her gülün şevkıyle bülbül gibi zâr olmaz Nedîm
Değme bir zülf-i gireh-gîre şikâr olmaz Nedîm
Her gülistânda çü şeb-nem hâk-sâr olmaz Nedîm
Değme bir dil-ber beğenmez bir dil-i nekkâdı var

[301/01] Gel hele bir kerrecik seyret göze olmaz yasağ
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ
Çâr-bâğ-ı Isfahân'ı eylemiştir dâğ dâğ
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ

[301/02] Nev-bahâr erişti oldu ol zemîn cennet-misâl
Gars olundu kâmetin gibi hezârân nev-nihâl

Bâğlarla buldu ruhsârın gibi hüsn-ü cernâl
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ

[301/03] Andadır seyr-i nihâlistân-ü taraf-ı cûy-bâr
Andadır gül-geşt-i sahrâ andadır seyr-i kenâr
İster isen kûhu seyret ister isen bâğa var
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ

[301/04] Anda idi dünkü gün hem-şîre-i sa'd-ahterin
Sen de gel gâhîce hâlî kalmasın cânâ yerin
Suç benim olsun beni döğsün duyarsa mâderin
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ

[301/05] Bir Nihâlistân kitâbıdır o sahrâlar meğer
Kim ana havz-ı dil-ârâ sîmden cedvel çeker
Dâğa çık da bâğlardan eyle bu sırra nazar
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ

[301/06] Şark-u garb-i âlemi seyrân eden peyk-i nesîm
Der ki bî-şübhe cihân içre bunun misli adîm
Vasfına bu mısra'-ı garrâ münâsibdir Nedîm
Oldu Sa'd-âbâd şimdi sevdiğim dâğ üstü bâğ

[302/01] Gül-zâra salın mevsimidir geşt-ü güzârın
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne bahârın
Dök zülfünü semmûr giyinsin ko izârın
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne bahârın

[302/02] Bülbüllerin ister seni ey gonce-dehen gel
Gül gittiğini anmıyalım gülşene sen gel
Pâmâl-i şitâ olmadan iklim-i çemen gel
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne bahârın

[302/03] Sal hatt-ı siyeh-kârın o ruhsâre-i âle
Semmûrunu kaplat bu sene kırmızı şâle

Al deste eğer lâle bulunmazsa piyâle
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne bahârın

[302/04] Cennet gibi âlem yine her meyve firâvân
Sen meyve-i vaslın dahı etmez misin erzân
Uşşâka birer bûse edip gizlice ihsân
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne bahârın

[302/05] Bir mısra' işittim yine ey şûh-ı dil-ârâ
Bir hoşça da bilmem ne demek istedi ammâ
Ma'kûl dedi zannederim anı Nedîmâ
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne bahârın

[303/01] Yine oldum esîri hâh bir şûh-ı sitem-gârın
Ki dil-ber sevmemiş bilmez belâsın âşık-ı zârın
Ne kâfirliklerin gördüm ben ol zülf-i siyeh-kârın
O ebrûnun o zâlim gamzenin ol çeşm-i mekkârın

[303/02] O tıfl-ı nâzı gördüm rûyuna hurşîd eser etmiş
Haber-dâr olmamıştım sonra bildim n'eylemiş n'itmiş
Meğer zâhım kaçıp tenhâca Sa'd-âbâd'a dek gitmiş
Temâşâ eylemiş âlâyını şevketlü hünkârın

[303/03] Gezermiş kasrın etrâfında yer yer tâze meh-rûlar
Mükehhal gözlü Şîrîn sözlü Leylî yüzlü âhûlar
Hemân alkış sadâsın andırırımış çağlayan sular
Ederlermiş duâsın pâdşâh-ı ma'delet-kârın

[303/04] Güzelsin bî-bedelsin şûhsun âlüftesin cânâ
Söz olmaz hüsnüne gelmez nazîrin âleme hakkâ
Senin her cevrine bin cân ile sabreylerim ammâ
Beni pek öldürür ey bî-vefâ illerle bâzârın

[303/05] Bugün bir mahrem-i esrâr yâr-ı nükte-pîrâdan
İşittim kim sayıp uşşâkını ey şûh-ı sîmîn-ten

Nedîm-i zâra benzer âşıkım yoktur demişsin sen
Efendim işte vardır ben esîrin ben giriftârın

[304/01] Serâpâ hüsn-ü ânsın dil-sitânsın nâz-perversin
Cüvân-ı mihrîbânsın şûhsun nâzende dil-bersin
Nazîrin yok cihânda hüsn ile mihr-i münevversin
Behâ olmaz sana cânâ aceb pâkîze gevhersin

[304/02] Eyâ gül-zâr-ı hüsn-ü behcetih nahl-i ser-efrâzı
Kim üstâd etti fenn-i işvede ol çeşm-i tannâzı
Kim öğretti sana cânâ bu denlü şîve vü nâzı
Ki dâim böyle nâz ile güler nâz ile söylersin

[304/03] Yeter kaldın yeter ey tıfl-ı nâzım hânede tenhâ
Yeter karışmasınlar sana gayri dâye vü lâlâ
Biraz gel bâğa bülbül dinle gül seyret açıl cânâ
Ki sen dahı henûz açılmamış bir gonce-i tersin

[304/04] Hırâmın dil-pesend-ü cünbişin dil-hâhdır cânâ
Hayâlinle Nedîm'in kârı âh-u vâhtır cânâ
Atan anan senin var ise mihr-ü mâhtır cânâ
Ki bir bakışta mihre bir bakışta mâha benzersin

[305/01] Aceb nâzende tıfl-ı dil-sitânsın
Güzelsin tâzesin tersin cüvânsın
Gözümde nûrsun sînemde cânısın
Hemân kalbimdeki râz-ı nihânsın

[305/02] Neden eşkestedir taraf-ı külâhın
Neden mestânedir çeşm-i siyâhın
Niçin kanlar döker tiy-ı nigâhın
Niçin sen böyle âşûb-ı cihânsın

[305/03] Varıp bigânelerle ülfet ettin
Dil-i zârım esîr-i mihnet ettin

Beni mehcûr-ı tâb-ı tâkat ettin
Yamansın mâhasal zâlim yamansın

[305/04] Söz açma Hızr ile âb-ı bekâdan
Efendim sevdiğim ben bildiğim ben
Bu şekker-hand ile bu kadd ile sen
Hayât-ı tâze ömr-i câvidânsın

[305/05] Gönül kim ıkd-ı bend-i kâkûlüdür
Hevâ-dâr-ı şemîm-i sünbülüdür
Nedîm-i zâr kurbânın kulundur
Sen anın cismine rûh-ı revânsın

[306/01] Bi hadilillâh Reân açıldı zevk-u şevka mu'tâd ol
Meserret vaktidir rûh-ı revânım gül açıl şâd ol
Dil-i düşmen harâb oldu safâlarla sen âbâd ol
Meserret vaktidir rûh-ı revânım gül açıl şâd ol

[306/02] Açıldı bunca muhkem kal'alar ey şûh-ı meh-pâre
Kemer-bendin senin fethetmeğe olmaz mı bir çâre
Güşâd eyle amân ol düğme-i zerrîni bir pâre
Meserret vaktidir rûh-ı revânım gül açıl şâd ol

[306/03] Bu demler mevsim-i zevk-u neşât-u şâdmânîdir
Bu asrın her günü gûyâ ki eyyâm-ı cüvânîdir
Çıkıp gül-zâra handân olmanın şimdi zamânıdır
Meserret vaktidir rûh-ı revânım gül açıl şâd ol

[306/04] Sürûr ile cihân rûyun gibi ferhunde vü hurrem
Neşât-u şevk-u şâdî ile leb-rîz oldu hep âlem
Nedîm-i zâr ile bir lâhzacık olmaz mısın hem-dem
Meserret vaktidir rûh-ı revânım gül açıl şâd ol

[307/01] Yetmez mi sana bister-ü bâlîn kucağım
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

Âteşlik eder sana bu sînemdeki dâğım
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

[307/02] Sen böyle soğuk yerde niçin yatar uyursun
Billâhi döğer dur hele dâyen seni görsün
Dahı küçüceksin yalnız yatma üşürsün
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

[307/03] Yaklaştı şitâ ebr-i siyeh tuttu cihânı
Kalmadı sabânın gezecek tâb-u tüvânı
Kurbânın olam geçti boğaz seyri zamânı
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

[307/04] Bir câm çek ey gonce-dehen def-i humâr et
Çeşminde hayâlin gibi gel geşt-ü güzâr et
Nakşın gibi âyîne-i sînemde karâr et
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

[307/05] Der sana Nedîmâ bunu tekrâr be tekrâr
Bîgâne ile etme sakın azm-ı çemen-zâr
Gürgân gibi ağyâr kaparlar seni zinhâr
Serd oldu hevâ çıkma koyundan kuzucağım

[308/01] Yine tenhâ elime girdi hele cânânım
Bûs edince lebini ağzıma geldi cânım
Gece yıldız sayar iken bu dil-i nâlânım
Doğdu nâ-gâh güneş gibi meh-i tâbânım

[308/02] Dün dil-i zâr ile sohbet ederek gitmişsin
Va'de-i lûtfu kasemler ile berkitmişsin
Deheninden bize bir bûse mi va'detmişsin
Bizde bir böyle ağız müjdesi var sultânım

[308/03] Sen de kendin gibi bir şûha nîgeh-bân oldun
Gül iken böyle niçin bülbül-i handân oldun

Sen nice tâ bu kadar ışk ile hayrân oldun
Hele ben sana efendim katı pek hayrânım

[308/04] Çık levendâne dolaş gûşelerin gül-zârın
Meded ey serv-i revân bozma meded reftârın
Pây-mâl olmadır ümmîdi Nedîm-i zârın
Ayağın sakınarak basma amân sultânım

[309/01] Yeniden eski mahabbetleri tecdîd edelim
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd edelim
Seni bir câm-ı musaffâ ile hurşîd edelim
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd edelim

[309/02] İşte hûn oldu dilim gamze-i ayyâşın için
İşte hancerlere düştüm senin ol kaşın için
Pek recâ ederim unutma güzel başın için
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd edelim

[309/03] Yeter ağlattı firâkın bu dil-i bîmârı
Yeter ettirdi hayâlin bana âh-u zârı
Kâm-kâr et bizi bir gün de efendim bârî
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd edelim

[309/04] Dil senin sohbetine tâlib-ü râgıbdır pek
Şevkımız tal'at-i pür-nûruna tâlibdir pek
Hele Top-hâne günü olsa münâsibdir pek
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd edelim

[309/05] Bezmimiz rûyun ile reşk-i gülistân olsun
Handelerle leb-i lâ'lin şeker-efşân olsun
İ'tirâz etme Nedîmâ sana kurbân olsun
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd edelim

[310/01] Sevdiğim cânâ yolunda hâke yeksân olduğum
Yddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

Ey benim ışıında bülbül gibi nâlân olduğum
Yddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

[310/02] Cümle yârân sana uşşâk olduğun bilmez misin
Cümlelerin tâkatları tâk olduğun bilmez misin
Şimdi âlem sana müştâk olduğun bilmez misin
Yddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

[310/03] Gâhî Feyz-âbâd'a doğru azmedip eyle safâ
Âsaf-âbâd'a gelip gâhî salın ey meh-likâ
Gel hele gör sahn-ı Sa'd-âbâd'a hiç olmaz behâ
Yddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

[310/04] Kaplatıp gül-penbe şâli ferve-i şemmûruna
Ol siyeh zülfü döküp ol sine-i billûruna
İtr-ı şâhîler sürüp ol gerden-i kâfûruna
Yddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

[310/05] Sen açıl gül gibi zâr ile hezâr olsun Nedîm
Bend bend olsun ham-ı zülfün şikâr olsun Nedîm
Sen salın cânâ yolunda hâk-sâr olsun Nedîm
Yddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

[311/01] Erişti nev-bahâr eyyâmı açıldı gül-ü gülşen
Çerâğân vakti geldi lâle-zârın dîdesi rûşen
Çemenler döndü rûy-ı yâre reng-i lâle vü gülden
Çerâğân vakti geldi lâle-zârın dîdesi rûşen

[311/02] Açıldı dil-berin ruhsârı gibi lâleler güller
Yakıştı zülf-i hûbân veş zemîne saçlı sünbüller
Nevâ-sâz olmada bin şevk ile âşüfte bülbüller
Çerâğân vakti geldi lâle-zârın dîdesi rûşen

[311/03] Gelir deyü cihânın şehriyârı bezm-i gül-zâra
Temâşâ etmek için yâsemenler çıktı dîvâre

Tebessümle dedi gül-gonce gûş-ı bülbül-i zâre
Çerâğân vakti geldi lâle-zârın dîdesi rûşen

[311/04] Olup gülşen çerâğân ile pür-şevk-u neşât-efzâ
Zemîni lâle-zârın nûrdan tâvûsdur gûyâ
Hezârân müjde kim açıldı rûy-ı gonce-i zîbâ
Çerâğân vakti geldi lâle-zârın dîdesi rûşen

[311/05] Sezâdır kim cihânın pâdişâh-ı mekrûmet-kârı
Müşerref ede teşrîf-i hümâyûniyle gül-zârı
Nedîm'in sâzlarla okuna bu tâze güftârı
Çerâğân vakti geldi lâle-zârın dîdesi rûşen

[312/01] Yakın gel kaçma ey şûh-ı cihân hüsnün iyân olsun
Bana her bir nigâhun mâye-i ârâm-ı cân olsun
Ruhu gül lebleri mül kâmeti serv-i revân olsun
Olursa bârî dil-ber böyle şûh-ı nükte-dân olsun

[312/02] Seni pinhân sevip ey nev-nihâl-i bâğ-ı istiğnâ
Biraz müddet seninle zevk-u sohbet edelim tenhâ
Eğer sen gelmez isen sana ben azm ederim ammâ
Sakın kendin bu râz ağıyardan dâim nihân olsun

[312/03] Bu ahd-i zevk-u şâdînin gerek kadrin bile âdem
Ki diller her zamân olmaktadır bir şevk ile hurrem
Nedîmâ vakt-i Cem'de olmamıştır böyle hurrem dem
Duâ-yı devlete meşgûl olup dil şâdmân olsun

[313/01] Sâkıyâ meclise gel cismime gelsin cânım
Ahdler tevbeler ol sâgara kurbân olsun
Ayağın sakınarak basma amân sultânım
Dökülen mey kırılan şîşe-i rindân olsun

[313/02] Merhabâ ettiğin illerle revâ mı göreyim
İller emsin o şeker lebleri de ben durayım

Bârî lûtfeyle a zâlim biricik yüz süreyim
Pâyin olmazsa eğer gûşe-i dâmân olsun

[313/03] Şûhsun n'eyleyim ammâ ki yalan söylersin
Her zamân böyle Nedîmâ'yı firîb eylersin
Hâmdır meyve-i vaslım sana olmaz dersin
Olsun ey tâze nihâl-i çemen-i cân olsun

[314/01] Ey şeh-i hûbânım eyle ol kad-i mevzûna sen
Reng-i gülden câme bûy-ı yâsemenden pîrehen
Servsin sana yeşil şâli gerektir nîm-ten
Reng-i gülden câme bûy-ı yâsemenden pîrehen
Bâğa gel ey gül-beden açıl gül ey gonce-dehen

[314/02] Devr-i Sultân Ahmed-i Gâzî'dir ey şûh-ı cihân
Müjde-i feth olmada her lâhzada şâdî-resân
Sana lâyık böyle eyyâm-ı meserrette hemân
Reng-i gülden câme bûy-ı yâsemenden pîrehen
Bâğa gel ey gül-beden açıl gül ey gonce-dehen

[314/03] Mû-miyânım pek güzel yakıştı büldârî sana
Hem muvâfık düştü bu destâr-ı hünkârî sana
Goncesin söyle sabâya eylesin bârî sana
Reng-i gülden câme bûy-ı yâsemenden pîrehen
Bâğa gel ey gül-beden açıl gül ey gonce-dehen

[314/04] Kâkülünden perde çekmişsin ruh-ı tâbânına
Âferîn ey gonce-i bâğ-ı edeb irfânına
Nâz-perversin ederlerse sezâdır şânına
Reng-i gülden câme bûy-ı yâsemenden pîrehen
Bâğa gel ey gül-beden açıl gül ey gonce-dehen

[314/05] Giymiş ol rûh-ı musavver kırmızı canfes kabâ
Lâle veş gördüm seher açıldı gülşenden yana
Cism-i pâkine münâsib gelse olurdu sezâ

Reng-i gülden câme bûy-ı yâsemenden pîrehen
Bâğa gel ey gül-beden açıl gül ey gonce-dehen

[315/01] Sevdiğim cemâlin çünki göremem
Çıkmasın hayâlin dil-i şeydâdan
Hâk-i pâye çünki yüzler süremem
Alayım peyâmın bâd-ı sabâdan

[315/02] Kebûd çeşm-i bî-rahm etti nigâhın
Âşıkların göğe çıkardı âhın
Sordum gerdeninden zülf-i siyâhın
Bir cevâb vermedi aktan karadan

[315/03] Sevdiğim bendene düşerse hidmet
Kapında kul olmak cânıma minnet
Göre idim sende bûy-ı mahabbet
İstedğim budur sen bî-vefâdan

[315/04] Nedîmâ hüsnüne olmuştur âşık
Öyle bir âşık kim kavlinde sâdık
Kereme ne kadar değilse lâyük
Âr etmez efendim şehler gedâdan

[316/01] Bir safâ bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'd-âbâd'a
İşte üç çifte kayak iskelede âmâde
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'd-âbâd'a

[316/02] Gülelim oynayalım kâm alalım dünyâdan
Mâ-i tesnîm içelim çeşme-i nev-peydâdan
Görelim âb-ı hayât aktığın ejderhâdan
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'd-âbâd'a

[316/03] Geh varıp havz kenârında hırâmân olalım
Geh gelip kasr-ı cinân seyrine hayrân olalım

Gâh şarkı okuyup gâh gazel-hân olalım
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'd-âbâd'a

[316/04] İzn alıp cum'a namâzına deyü mâderden
Bir gün uğrılıyalım çerh-i sitem-perverden
Dolaşıp iskeleye doğru nihân yollardan
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'd-âbâd'a

[316/05] Bir sen ü bir ben ü bir mutrib-ı pâkîze-edâ
İznin olursa eğer bir de Nedîm-i şeydâ
Gayri yârânı bu günlük edip ey şûh fedâ
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'd-âbâd'a

[317/01] Andırır Kasr-ı Cinâmı bu dil-i nâ-şâda
Nice akmaya gönül su gibi Sa'd-âbâd'a
Düşürür kevseri ol havz-ı dil-ârâ yâda
Nice akmaya gönül su gibi Sa'd-âbâd'a

[317/02] Sürmeli gözlü güzel yüzlü gazâlân anda
Zer kemerli beli hancerli cüvânân anda
Bâ husûs aradığım serv-i hırâmân anda
Nice akmaya gönül su gibi Sa'd-âbâd'a

[317/03] Görtüp ol tarh-ı dil-ârâyı Nedîm-i şeydâ
Vasfını eyler iken levh-i sipihre imlâ
Dedi bu mısra'ı bir şâir-i pâkîze-edâ
Nice akmaya gönül su gibi Sa'd-âbâd'a

[318/01] Aceb reşk eyledi tab'ım nevâ-yı andelîbâne
Olur mu bülbül olsak biz dahı bir verd-i handâne
Açıldı lâleler güller güzeller çıktı seyrâne
Açılsak biz de bir kaç gonce-leblerle gülîstâne

[318/02] Sana dil-dâdeyim ey şûh istersen dil-âzâr ol
Eğer yoğise de uşşâka rahmin sevdiğim var ol

Ne çâre kâil olduk hep cefâ-cfûy-i sitem-gâr ol
Ne olur sen hemân İltfeyle bizden olma bîgâne

[318/03] Çekip bir iki sâgar şîşe-i nâmûsu sındırsak
Dil-i serdin biraz uşşâka germ etsek ısındırsak
Seni ağyârdan bir iki gün alsak salındırsak
Ne var bir turfa satsak serv-i nâzım biz de yârâne

[318/04] Amân pek yârelendim ol nigâh-ı şûh-ı evbâşe
Kapıldım doğrusu ol yâl-ü bâle ol güzel kaşe
Geçersen semtimizden yolun uğrarsa Beşiktaş'a
Efendim gel mürüvvet kıl senindir bende vü hâne

[318/05] Seni gördüm ki ol şûhun tutup tenhâca dâmânın
Meğer kim arzederdin ışk-ı müşkil râz-ı pinhânın
Şetâretlerle gâhî güldürürdün lâ'l-i handânın
Ne sihr eylerdin ol şûha ne söylerdin Nedîmâne

[319/01] Cemâl-i bâ kemâlin buldu revnak nûr-u behcetle
Tırâş oldun efendim âfiyetler izz-ü devletle
Şükürler kim yine buldun kemâl icrâ-yı sünnetle
Tırâş oldun efendim âfiyetler izz-ü devletle

[319/02] Değişmem müşg-i Çîn'e hâk-i pâ-y-i anber-âmîzin
Bütün dünyâya vermem ben senin bir mûy-ı nâ-çîzin
Hemîşe şevklerle geçsin evkât-ı tarab-rîzin
Tırâş oldun efendim âfiyetler izz-ü devletle

[319/03] Sütürre reşk kim devletlü başından bulur devlet
Hased mûkrâza kim eyler seninle leb-be-leb sohbet
Cebîninden gelir âyînenin ruhsârına zînet
Tırâş oldun efendim âfiyetler izz-ü devletle

[319/04] Zamânında serâpâ resmi nevdür çünkü dünyânın
Okunsun bu yeni şarkısı da bârî Nedîmâ'nın

Hemîşe ömrün efzûn ede Hak sen zât-ı zî-şânın
Tırâş oldun efendim âfiyetler izz-ü devletle

[320/01] Vâsf-ı hüsn-ü behceti bir vech ile gelmez dile
Gel Şeref-âbâd'ı gör şevketlü hünkârım hele
Anlaşılmaz hak bu kim ârâyişi takrîr ile
Gel Şeref-âbâd'ı gör şevketlü hünkârım hele

[320/02] Her nefes âb-u hevâsı câna cânlar katmada
İntisâbınla cihâna nâz-u nahvet satmada
Kangı gün teşrîf eder şâhım deyü cân atmada
Gel Şeref-âbâd'ı gör şevketlü hünkârım hele

[320/03] Anı zînetlerle bünyâd etti sadr-ı a'zamın
Tâ ki açılısın temâşâsiyle tab'-ı ekremin
Lûtf-u ihsân kıl dirîğ etme efendim makdemin
Gel Şeref-âbâd'ı gör şevketlü hünkârım hele

[320/04] Ben kulun sordum Nedîmâ'dan anın evsâfını
Vâsf-u medh etti be-gâyet tarhını eşrâfını
Rûha teşbîh eyledi hattâ hevâ-yı sâfını
Gel Şeref-âbâd'ı gör şevketlü hünkârım hele

[321/01] Sînemi deldi bu gün bir âfet-i çâr-pâreli
Gül yanaklı gülgülü kerrâkeli mor hâreli
Çifte benli sîm gerdenli güneş ruhsâreli
Gül yanaklı gülgülü kerrâkeli mor hâreli

[321/02] Bir cüvân kâşî sarık sarmış efendim başına
Sürme çekmiş ıtr-ı şâhîler sürtünmüş kaşına
Şimdi girmiş dahı tahmînimde on beş yaşına
Gül yanaklı gülgülü kerrâkeli mor hâreli

[321/03] Şeh-nişînler zîneti âgûşlar pîrâyesi
Dahı bir yıldır yanından ayrılalı dâyesi

Sevdiğim gönlüm sürürü ömrümün sermâyesi
Gül yanaklı gülgülü kerrâkeli mor hâreli

[321/04] Şîvesi nâzı edâsı handesi pek bî-bedel
Gerdeni püskürme benli gözleri gâyet güzel
Sırma kâkül sîm gerden zülf tel tel ince bel
Gül yanaklı gülgülü kerrâkeli mor hâreli

[321/05] Ol perf-rûyun cefâ-yı çeşm-i cellâdın demem
Derd-i ışkıyla Nedîm'in âh-u efgânın demem
Tarz-u tavrın söylesem mâni' değil adın demem
Gül yanaklı gülgülü kerrâkeli mor hâreli

[322/01] Yine bezm-i cemene lâle fîrûzân geldi
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâğân geldi
Bülbül âşüftelenip bezme gazel-hân geldi
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâğân geldi

[322/02] Çıkıp ikbâl ile gül-zâra şehensâh-ı cihân
İltifâtiyle eder gülleri şâd-ü handân
Lâle-zâra gelir elbet yine sultân-ı zamân
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâğân geldi

[322/03] Seyrolup raksı yine dil-ber-i mümtâzların
Yine eflâke çıkar nâleleri sâzların
Câna âteş bırakır şu'lesi âvâzların
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâğân geldi

[322/04] Ney-ü santûr-ü rebâb-ü def-ü tunbûr ile çeng
Nağme-i bülbül-i kumrîye olup hem-âheng
Pür eder âlemi şevk-u tarab-ı rengâ-reng
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâğân geldi

[322/05] Cân-fezâ turra-i hûbân gibi zülf-i sünbül
Dil-güşâ nazm-ı Nedîmâ gibi ruhsâre-i gül

Dün gülistânda işittim ki deridi bülbül
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâğân geldi



RUBÂİLER

- [323/01] Sâkî nıgehin tamâm kâr etti bana
Hayretle cihân yüzün târ etti bana
Sahbâya behâne bulma vallâh billâh
N'ittiyse o çeşm-i pür-humâr etti bana
- [324/01] Duyduk iki yâr ahd berkitmişler
Bir manzarı hoş kenâra dek gitmişler
İhyâ edip ol şebi tarabla hakkâ
Tecdîd-i berât-ı zevk-u şevk etmişler
- [325/01] Rakkas bu hâlet senin oynunda mıdır
Âşıklarının günâhı boynunda mıdır
Doymam şeb-i vaslına şeb-i rûze gibi
Ey sîm-beden sabâh koynunda mıdır
- [326/01] Zâhirde eğerçi cümleden ednâyız
Erbâb-ı nazar yanında lîk a'lâyız
Saymazsa hisâba n'ola ahbâb bizi
Biz zümre-i şâirânda müstesnâyız
- [327/01] Gam çekme sipâh-ı gamdan ey sâkî-i şeng
Bârende sanıp tekerg tutma dili teng
Gönderdi felek hisârın imdâdı için
Kantârlar ile dâne-i tûp-u tûfeng
- [328/01] Erbâb-ı dil oldu hep cüvânâna meftûn
Hiç kalmadı bir zen ülfetinden memnûn
Ekser şuarâ-yı asr kullanmazlar
Bıkr olduğün sühande tâze mazmun

- [329/01] Zannetme ki ra'd-ü berktir etti gulû
 Top şenliğidir hisârın ey sâkî bu
 Âmîhte kıl tekerg ile sahbâyı
 Sun rind-i mey-âşâma dolu üzre dolu
- [330/01] Âh âh o yâl-ü bâl o kadd-i dil-cû
 Ol kâmet o lahm-ü şahm yâ hû yâ hû
 Ser tâ be kadem rek be rek-ü mûy be mû
 Pistân-ü kûs-ü sürîn-ü nâf-u pehlû
- [331/01] Ol muğ-beçe-i ferve-fürûş-i dil-cû
 Âşıklarının etmede zahmına rufû
 Kakum dîlesem sîne-i billûrun açar
 Semmûr desem cünbişe başlar ebrû
- [332/01] Efsûs Nedîm-i zâr-ü mihnet-dîde
 Düşmüş vatanında gurbet-i câvîde
 Sad hayf o gûne tâze-mazmûn-ı hüner
 Bir beyte henûz olamamış küncîde

BEYİTLER VE MÜFREDLER

- [333/01] Alem veş Nîze-i rümmânî oldukça çemen-pîrâ
Bula râyât-ı hâkân-ı cihân nusratla isti'lâ
- [334/01] Çü ebr-i nev-bahârî sâye-endâz olmada bî-şek
Gülistân-ı cemâl-i dil-rübâ sünbül-hevâdır hep
- [335/01] Işk bir sînedeki kim tarh-ı gülistân eyler
Dâğımı gül elifin serv-i hırâmân eyler
- [336/01] Gayri bir yâr ile yok kârım amân hey kâfir
İ'timâd etmez isen gel yüreğim yâr da gör
- [337/01] Hem nigâhı hem ebruvânı urur
Beni hem tîri hem kemânı urur
- [338/01] Bu nâziük lâle-i zîbâ ki olmuş nâmı Gül-ruhsâr
Ola hünkârımın bezminde sad şevk ile hidmet-kâr
- [339/01] Hatt-ı reyhânın ki nesh-i nüsha-i reyhânedir
Çeşm-i mestin Nerkisî hattıyla bir mey-hânedir
- [340/01] Gel ey piyâle hat-ı lâ'l-i yârdan ne haber
Sevâd-ı kişver-i bûs-u kinârdan ne haber
- [341/01] Râh-ı belâda eyliyelim cismimiz gubâr
Kûy-ı nigâra irgüre şâyed ki rûzgâr
- [342/01] Hemîşe bu müferrih lâle-i dil-cûy-ı hüsn-âmîz
Ola ismi gibi bezm-i şehensâha Ferah-engîz
- [343/01] Bâde peymânesi çek sürme çekip n'eylersin
Öyle dünbâle ki var çeşm-i siyâhında senin

- [344/01] Nerm-ten dil-berlerin âzârı da şîrîn olur
Lezzetin telh eylemez çîn-i cebîn pâlüdenin
- [345/01] O şûhun lâ'l-i şîrîni gamıyla hâk olan zârın
Nebâtın mı yedin tûtî ki mercân oldu minkârın
- [346/01] Gördüğüm günden beri sad dâne hâl-i ruhların
Dilde tesbîhimdir ol fülful gibi çok benlerin
- [347/01] Serde fikr-i tal'atın berk urdu medhûş oldu dil
Sînede ışkın zebân depretti hâmûş oldu dil
- [348/01] Ettiği lûtf-u mürüvvetleri devrinde o Cem
Serçe parmağı kadar eylememiştir Hâtem
- [349/01] Gel ey gönül yine bir âh-ı hasret eyliyelim
Sipihri tahta-i meşk-ı felâket eyliyelim
- [350/01] Zât-ı pâk-i pâdşâhîdir cihân-ârâ olan
Lûtfudur sermâye-bahş-ı behcet-i dünyâ olan
- [351/01] Rişte-i ten zeyn olaldan katre katre kândan
Yüz çevirdim sübha-i sad-dâne-i mercândan
- [352/01] Kıl nîgeh bâlâ-bülendânın hat-ı ruhsârına
Bak sipâh-ı işvenin râyât-ı mushaf-dârına
- [353/01] Gülşen-i âlemde ettikçe çerâğân mihr-ü mâh
Lûtf-ı Mevlâ ola Şevk-efrûz-ı tab'-ı pâdşâh
- [354/01] Açılmış görmedik yâri der âgûş eyliyenlerde
Anınçün çâk-i dâmen dahı olmaz pîreherlerde
- [355/01] Kabâ-yı surh ile çıktı gül-i nâzım temâşâyeye
Yâhud tûfân-ı âteş şu'le-endâz oldu dünyâyaya

- [356/01] Yakıp fûrûğ-ı ruhu tâze dâğ dâğımıza
Kul oğlu dil-beri âteş kodu ocağımıza
- [357/01] Görünce sînesinde tâb-ı mihr-i rûyun âh ettim
Bana bir sîm pertev-sûz ile dil-ber duhân yaktı
- [358/01] Ol âteşin kabâ ile görseydi dil-beri
Hurşîd ederdi da'vi-i murg-ı semenderi
- [359/01] Edip zuhûr-ı hat-ı sebz-fâm-ı jengârî
Dü hâbe mahmile dönmüş harîr-i ruhsârî



**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**NEDİM DİVANI'NIN
KELİME GRUPLARI VE SÖZLÜĞÜ
II**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Firdevs TEMİZEL (AKAR)**

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

**Enstitü Ana Bilim Dalı : TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı : ESKİ TÜRK EDEBİYATI**

110160

Tez Danışmanı : Doç. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL

EKİM - 2002

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**NEDİM DİVAN'I'NIN
KELİME GRUPLARI VE SÖZLÜĞÜ
II**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Firdevs TEMİZEL (AKAR)**

**Enstitü Ana Bilim Dalı : TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı : ESKİ TÜRK EDEBİYATI**

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Bu tez .././2002 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

Doç. Dr. M. MENDİ ERGÖZEL Yrd. Doç. Dr. R. FİDE SAĞD Yrd. Doç. Dr. F. İ. ÖZ

SÖZLÜK-DİZİN

A

a: Seslenme edatı olarak kullanılır.

a. 11/22, 130/06, 175/07, 313/02

âb: Su.

â. 1/40, 004/20, 011/11, 038/06, 075/04, 088/03, 088/08, 094/29, 149/02, 155/05, 162/06, 188/02, 207/06, 222/01

â.+ -1 **akîk:** Akîk (değerli bir taş) suyu. 1/32

â.+ -1 **bahr-i hulzem:** 79/5

â.+ -1 **bekâ:** Ebedî hayat. 1/24, 305/04

â.+ -1 **ber-ceste:** Lâtif su. 130/37

â.+ -1 **bürûdet:** Soğukluk suyu. 137/4

â.+ -1 **cân-bahş:** Can veren su. 40/1

â.+ -1 **cârî:** Akan su. 95/8

â.+ -1 **dil-güşâ:** Kalbe ferahlık veren su. 112/21

â.+ -1 **fevâre:** Fıskiye'nin suyu. 130/35

â.+ -1 **gevher-i rahşende:** Parılayan elmasın suyu. 232/3

â.+ -1 **hayât:** Ebedî hayat başılayan su. 1/6, 001/51, 003/52, 009/12, 029/12, 039/14, 285/01, 316/02

â.+ -1 **hayât-1 ehl-perver:** Ehlini yetiştirenin ölümsüzlük suyu. 29/13

â.+ -1 **hayvân:** Canlılık suyu. 1/43, 002/35, 071/04, 088/01, 092/18, 276/02

â.+ -1 **lâ'l-i rümmân:** Narın kırmızı suyu. 2/44

â.+ -1 **letâfet:** Hoş su. 175/6

â.+ -1 **lûtf:** İyilik suyu. 123/7

â.+ -1 **millet-i beyzâ:** İslâmların (Müslüman) milletlerin suyu. 80/2

â.+ -1 **musaffâ:** Saf su. 17/10, 095/04

â.+ -1 **pâk:** Temiz su. 93/15

â.+ -1 **peygân:** Yemin suyu. 227/1

â.+ -1 **revân:** Akan su. 3/6, 005/19, 109/06

â.+ -1 **rû:** Yüz suyu. 293/4

â.+ -1 **rûy:** Yüz suyu. 67/9, 123/01

â.+ -1 **rûy-1 merdüm-i çeşm:** Gözbebeğinin yüzünün suyu. 67/11

â.+ -1 **sâf-1 dil-pezfîr:** Gönlü hoş eden saf su. 101/6

â.+ -1 **şâdirvân-1 kasr:** Saray şadırvanının suyu. 15/24

â.+ -1 **şâfi:** Şifa veren su. 101/4

â.+ -1 **şemşîr:** Kılıç suyu. 100/4

â.+ -1 **şîrîn:** Tatlı su. 101/2, 113/02

â.+ -1 **tîğ-1 gam-1 hûn-çegân:** Kanlı gam kılıcının suyu. 3/63

â.+ -u **âteş:** Su ve ateş. 1/62

â.+ -u **hevâ:** Su ve hava. 17/1, 018/04, 103/14, 320/02

â.+ -u **tâb:** Su ve kuvvet. 88/3, 092/25, 158/03

â.+ a 1/61, 074/11

â.+ 1 42/4, 066/01, 068/04, 092/18, 094/32, 109/05, 110/03, 116/08, 130/27

â.+ ın 17/5

âb-dâr: Sulu.

â. 3/73, 017/63, 250/06

âb-şâr: Şelâle.

â.+ın 10/60

âbâ: Dervişlik giysisi.

â. 115/29

â.+sıdır 30/19

âbâd: Mamur, bayındır.

â. 18/14, 091/03, 104/07, 108/13, 115/41,
117/10, 306/01

â.+dan 282/2

âbâdân: Mamur, şen.

â. 25/3, 082/11, 087/04, 092/10, 112/01,
113/03, 119/04, 119/05

abd: Kul.

a.+i kemter: Hakir kul. 10/24, 021/31

a.+i nâ-kâm: Maksadınaerememiş kul.
30/29

a.+i nâçiz: Değersiz kul. 4/42, 012/41

a.+i zâr-ü nizâr: Zayıf ve inleyen kul. 8/60

Abdülhamîd: Abdülhamit.

a. 76/12

abîd: Kıvılcım.

a. 84/3

âbisten: Gebe.

â. 1/37

acabâ: Merak, kararsızlık veya kuşku anlatır.

a. 8/31, 184/01

a'câm: Acemler, İranlılar.

a.+ı 99/6

acâyib: Garip, tuhaf, yadırganan.

a. 17/72

aceb: Acaba, hayret, şaşılacak şey.

a. 2/20, 003/51, 005/38, 005/39, 005/39,

006/10, 007/30, 008/11, 008/17, 010/26,

011/06, 012/01, 012/01, 012/02, 012/02,

012/02, 016/02, 016/14, 019/07, 019/22,

020/16, 021/21, 021/24, 027/03, 029/12,

029/13, 031/09, 031/09, 055/01, 058/01,

077/10, 087/03, 093/15, 093/16, 104/09,

104/13, 109/06, 126/05, 130/15, 137/01,

137/04, 139/03, 141/03, 145/02, 148/03,

153/04, 157/05, 163/01, 164/04, 168/01,

174/04, 175/07, 182/05, 183/01, 184/03,

195/06, 198/06, 216/07, 227/03, 228/03,

233/01, 242/04, 243/05, 250/04, 257/02,

259/03, 267/05, 296/01, 296/01, 296/02,

296/03, 296/04, 296/05, 304/01, 305/01,

318/01

a.+dir 229/7

acem: Arap olmayan, Araptan gayri olan kavim.

a. 18/1, 021/14, 021/25, 035/05, 076/01,
094/07, 097/15

a.+de 4/38

acfb: Şaşılacak şey.

a. 86/3

âciz: Güçsüz.

â. 19/12, 099/11, 126/04

â.+dir 84/12

â.+im 6/31, 205/06

âcizân: Âcizler.

â.+ı 3/26

acz: Beceriksizlik.

a. 37/23

a.+ini 1/59

aç-: Bir şeyi kapalı durumdan kurtarmak.

a. 1/71, 003/71, 012/38, 014/52, 210/02

a.-amaz 23/11

a.-ar 331/1

a.-arsa 148/1

a.-ıcak 283/3

a.-ıp 57/1, 140/06, 175/08, 225/01, 230/04

a.-ma 305/4

a.-miş 140/2

a.-miştir 17/54

a.-sa 256/4

a.-san 250/4

a.-sın 1/39

a.-tı 1/12, 020/09, 195/06, 292/01

a.-tığınca 37/2

açık: Açılmış, kapalı olmayan.

a. 219/2

açıl-: Açmak işi yapılmak veya açmak işine konu olmak.

a. 15/4, 248/06, 304/03, 306/01, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04, 310/05, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05

a.-a 270/1

a.-asın 204/1

a.-dı 11/50, 022/05, 029/05, 129/01, 306/01, 306/02, 311/01, 311/02, 311/04, 314/05, 318/01

a.-dikça 193/2

a.-ıp 1/14, 193/03

a.-ır 25/12, 130/22, 197/02, 270/06

a.-ırsın 13/6

a.-mamış 304/3

a.-masa 14/25

a.-masın 246/2

a.-maz 11/10, 127/04, 213/01

a.-muş 49/1, 180/01, 195/02, 245/06, 354/01

a.-sa 138/2

a.-sak 318/1

a.-sın 1/74, 015/04, 027/16, 033/04, 320/03

âd: Hûd Peygamber'in kavmi.

â.+ü semûd: Ad ve Semud. 259/3

ad: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya yarayan söz, isim.

a.+ı 16/16, 016/17, 300/02

a.+ın 136/1, 183/03, 183/03, 219/02, 262/08, 283/04, 321/05

a.+ını 9/28

a'dâ: Düşmanlar.

a. 100/3, 115/24, 135/04

a.+nın 90/3, 129/09, 90/3, 129/09

a.+sını 37/38, 37/38

a.+ya 77/17, 77/17

a.+yı 37/26, 37/26

âdâb: Terbiyeler, utanmalar.

â.+ı hizmet: Görev âdâbı. 10/38

â.+ının 65/1

adâlet: Hak ve hukuka uygunluk.

a.+tir 12/25

addet-: Saymak.

a.-er(addeder) 9/27

âdem: İnsan, adam.

â. 6/24, 017/12, 021/31, 040/01, 069/07, 079/05, 082/21, 103/04, 104/05, 112/20, 119/07, 177/05, 208/02, 270/02, 312/03

â.+de 79/2

â.+e 16/11, 107/06

â.+in 17/1

adem: Yokluk.

a. 21/16

- a.+de** 3/61
- a.+den** 1/77, 256/04
- adem-âbâd:** Yokluk diyarı, ölüm.
- a.** 84/5, 122/05
- a.+a** 122/2, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12
- Aden:** Aden denizi.
- a.** 1/1, 001/23
- âdet:** Bir kimsenin yapmaya alışmış olduğu şey.
- â.** 4/24, 296/02
- â.+idir** 7/20, 038/03
- âdetâ:** Bayağı, hemen hemen, sanki.
- â.** 242/1
- adîl:** Eşit, eş, müsavî.
- a.** 5/13
- a.+in** 69/6
- âdil:** Doğruluk gösteren.
- â.** 246/4
- â.+dir** 99/4
- adîm:** Yok olan.
- a.** 295/3, 301/06
- adl:** Adalet.
- a.+in** 4/31, 035/04
- a.+inde** 10/51, 016/26, 022/07, 041/11, 112/01, 299/04
- a.+iyle** 122/5
- a.** 19/14, 037/28, 073/15, 099/03, 117/10
- adl-endîşe:** Adalet endişesi.
- a.** 12/28, 083/01
- adlı:** Adı olan.
- a.** 153/5
- adû:** Düşman.
- a.+dan** 117/12
- a.+lar** 10/39, 033/03, 117/12
- a.+nun** 13/26, 037/27, 129/03
- a.+su** 117/6
- a.+ya** 3/2, 003/10
- âfak:** Ufuklar.
- â.** 108/3
- â.+ı cihân:** Dünyanın ufukları. 94/4
- âfâk:** Ufuklar.
- â.+a** 5/26, 005/53, 073/15, 081/07, 084/06, 097/04, 112/03
- â.+ı** 106/3, 117/04, 185/04
- âfât:** Belâlar, musibetler.
- â.+tan** 129/9
- âferîn:** Beğenme, alkış.
- â.** 314/4
- â.+i** 3/61
- âfet:** Büyük felâket, belâ.
- â.** 53/1, 060/03, 127/01, 172/04, 260/03
- â.+ı cân:** Canın felâketi. 8/4, 219/01
- â.+ı çâr-pâreli:** Dört parçalı felâket. 321/1
- â.+ı devrân:** Zamanın felâketi. 208/7
- â.+ı hürmen-i sâ mân-ı cihân:** Dünya servetinin mahrumluk âfeti. 240/1
- â.+ı tersâ:** Hıristiyan âfeti. 241/2
- â.+ı** 126/3, 204/03, 263/04
- â.+in** 3/51, 008/22, 152/02, 157/05
- âfetî**
- â.** 278/4
- âfiyet:** Sağlık, esenlik.
- â.+ler** 319/1, 319/01, 319/02, 319/03, 319/04
- âftâb:** Güneş.
- â.** 4/8, 036/09, 092/13, 106/03, 115/09, 122/09, 130/36, 135/10, 165/04, 184/04, 199/04, 297/01

- â.+ -1 âlem-ârâ:** Âlemi süsleyen güneş. 100/5
- â.+ -1 burc-1 devlet:** Devlet burcunun güneşi. 94/16
- â.+ -1 burc-1 istiğnâ:** Gönül tokluğunun burcunun güneşi. 210/4
- â.+ -1 burc-1 izz-ü ihtişam:** İhtişam ve izzet burcunun güneşi. 62/11
- â.+ -1 devlet:** Devlet güneşi. 118/7
- â.+ -1 emel:** Arzu güneşi. 130/12
- â.+ -1 enver:** Parlak güneş. 4/14
- â.+ -1 feyz-âsâr:** Güneşin feyizli eserleri. 8/59, 008/62
- â.+ -1 ma'delet:** Adalet güneşi. 28/5
- â.+ -1 mekârim:** Cömertlik güneşi. 8/64
- â.+ -1 münîre:** Nurlandıran güneş. 115/11
- â.+ -1 nâz:** Naz güneşi. 8/14, 169/03
- â.+ -1 nev-resîd:** Yeni erişen güneş. 76/5
- â.+ -1 zekâ:** Zekâ güneşi. 115/15
- â.+a** 15/21, 161/03
- â.+1** 300/3
- â.+ımsın** 15/11
- â.+ın** 30/22, 080/25
- afv:** Bir suçtu bağışlama.
- a.** 9/40, 067/06
- a.+ -ü ibkâ:** Bağışlama ve sürekli devamlı kılma. 117/2
- a.+e** 4/5
- a.+i** 117/4
- âgâh:** Bilgili.
- â.** 3/14, 078/08, 135/13
- â.+ına** 13/29
- âgâz:** Başlama.
- â.** 31/11, 037/35, 077/10, 080/04, 194/02, 210/05, 247/03
- âgâze:** Çalgıcıların ve okuyucuların âhenk başlangıcı.
- â.+si** 121/19
- âgûş:** Kucak.
- â.** 57/1, 178/03, 221/05, 354/01
- â.+ -1 bahr-ü kân:** Menba ve deniz kucağı. 17/34
- â.+ -1 cân:** Can kucağı. 192/5
- â.+ -1 girîbâne:** Gömlek yakasının kucağı. 1/14, 013/03
- â.+ -1 nigîn-dân:** Yüzük kutusunun kucağı. 13/7
- â.+ -1 pençe:** Pençenin kucağı. 185/16
- â.+a** 116/14, 190/02, 224/04, 225/04, 243/01, 286/06
- â.+lar** 321/3
- â.+um** 183/3, 214/02
- â.+uma** 13/1
- â.+umda** 124/2, 175/03, 202/02
- â.+un** 124/1
- â.+una** 1/64
- â.+unu** 7/31
- agyâr:** Yabancılar.
- a.** 127/6, 212/04
- a.+a** 3/63
- ağa:** Sözü geçen, varlıklı kimse.
- a.** 93/6, 093/18, 096/01
- a.+ -yî âlf-şân:** Yüce şanlı ağa. 93/10
- ağar:** Ağır, hafif karşıtı.
- a.** 144/2
- ağayân:** Ağalar.
- a.+ -1 harîm-i hâs-ı sultânî:** Sultana has haremın ağaları. 10/15
- a.+ -1 hâs:** Hükümdara bağlı ağalar. 3/23

ağır: Hafif karşıtı.

a. 187/6

ağırlık: Ağır olma durumu.

a. 146/4

ağız: Yüzde avurtlarla iki çene arasında, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye ve besinleri içine almaya yarayan başluk.

a. 20/14, 308/02

a.+ı(ağzı) 193/3

a.+ıma(ağzıma) 308/1

a.+ımı(ağzımı) 278/6

a.+ın(ağzın) 296/5

a.+ıma(ağzına) 13/7

a.+ında(ağzında) 243/2

ağla-: Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık etkisiyle gözyaşı dökmek.

a.-dı 67/15

a.-mam 225/3

a.-r 4/46, 189/03

a.-rken 4/43

ağlatıcı: Ağlamaya yol açan.

a. 204/5

ağlat-: Ağlamasına yol açmak.

a.-ır 285/11

a.-tı 41/12, 296/03, 309/03

ağyâr: Yabancı.

a. 147/6, 307/05

a.+dan 312/2, 318/03

a.+ı 124/1

âğyâr: Yabancı.

â.+e 296/3

âh: Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi gibi duygular anlatır.

â. 8/4, 008/11, 008/18, 008/19, 008/31, 009/12, 011/19, 016/43, 017/11, 017/52, 125/01, 125/03, 125/06, 128/06, 150/02, 152/03, 153/05, 173/03, 194/04, 202/02, 214/02, 214/04, 217/04, 250/02, 261/13, 264/04, 268/02, 281/05, 285/02, 287/01, 287/04, 290/03, 296/03, 296/04, 330/01, 330/01, 357/01

â.+ı âteş-zâd: Ateşli, yakıcı âh. 282/1

â.+ı derd-nâk: Dertli âh. 158/5

â.+ı hasret: Hasret âhı. 278/5, 349/01

â.+ı nîm-şeb: Gece yarısı âhı. 278/12

â.+ı seher-geh: Seher vakti âhı. 204/3

â.+ı şerâre-rîz: Kıvılcım saçan âh. 127/3

â.+ı efgân: İnleme ve âh. 321/5

â.+ı figân: İnleme ve âh. 3/65, 051/01, 127/05

â.+ı vâh: İnleyip sızlanma. 304/4

â.+ı zâr: Âh ve ağlama. 309/3

â.+ı 281/4

â.+ıma 237/4

â.+ımdan 128/3

â.+ımla 127/4, 128/05

â.+ın 289/5, 315/02

â.+ılar 164/4, 293/01

ahad: Bir [sayı].

a. 117/10

âhara: Hattatların kullandığı karışım.

â. 6/35

ahbâb: Dost, bildik.

a. 128/2, 262/01, 262/08, 265/07, 326/01

a.+ı kirâm: Şerefli dostlar. 9/2, 027/12

a.+ın 27/13

ahbâr: Haber, söylentiler.

- a. 97/7
a.+ı çîn-ü tıbbet-ü hindûstân: 3/38
ahd: Söz verme.
a. 6/42, 013/12, 077/07, 135/07, 324/01
a.+ı adl: Doğruluk, adalet sözü. 16/26
a.+ı iclâl: Kudret sözü. 92/4
a.+ı lütf: Lütuf, iyilik sözü. 8/36, 009/32
a.+ı sebâb: Sevap sözü. 15/17
a.+ı zevk-u şâdî: Sevinç ve zevk sözü. 312/3
a.+ın 23/19
a.+ında 18/18, 082/09
a.+inde 12/44, 019/25, 112/02, 122/03
a.+ler 313/1
ahdâk: Göz bebekleri.
a.+ı 185/16
ahdet-: Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek.
a.-mişiz 147/2
ahdeyle-: Söz vermek.
a.-mişim 9/14
âhek: Kireç.
â. 97/12
âhen: Demir.
â. 1/25, 001/40
â.+ı tîğ-ı Behrâm: Behram'ın kılıcının demiri. 38/6
â.+ı 4/20, 155/05
âhen-ger: Demirci.
â.+ı 4/20
âheng: Çalıp çağırıp eğlenme.
â. 17/8
â.+ı tarab: Sevinç eğlencesi. 35/5
â.+ı 37/32
âhenîn: Demir gibi sağlam.
â. 11/12, 014/26, 077/11, 121/06, 216/04
âhestegân: Yavaşlık, acelesizlik.
â. 272/2
âhur: Son, en son.
â. 5/29, 016/43, 020/11, 032/12, 121/23, 227/06, 245/04, 251/06, 257/05, 270/04, 285/08, 289/09
âhîret: Öbür dünya.
â. 117/8
âhker: Ateş kuru.
a. 11/9, 026/03
âhlâk: İnsanda bulunan ruhî ve zihnî hâller.
a.+ı güzîn: Seçkin ahlâk. 63/8
a.+ı hasen: Güzel ahlâk. 1/65
a.+ı tabîat: Huy ve yaradılış. 107/2
a.+ı 130/60
a.+ının 63/7
âhlât: İnsan vücudunda farz olunan dört unsur (kan, salya, safra, dalak).
a.+ı 5/37
Ahmed: En çok methodilmiş olan.
a. 6/18, 014/14, 015/13, 016/21, 036/27, 037/12, 038/01, 076/03, 094/01, 098/01, 101/01, 105/09, 108/01, 111/01, 113/01, 117/02
a.+ı âlî-cenâb: Cömert -Sultan Ahmed-. 92/1
a.+ı âli-himem: Gayretleri yüksek -Sultan Ahmed-. 99/1
a.+ı dânâ: Bilgili -Sultan Ahmed-. 103/1
a.+ı devrân: Devrin -Sultan Ahmed'i-. 97/1
a.+ı gâzî: Gazâ eden -Sultan Ahmed-. 4/15, 011/26, 064/01, 083/01, 084/01,

- 087/01, 093/01, 095/01, 105/01, 106/01, 112/01, 115/43, 123/11, 314/02
- a.+i gerdûn-haşem:** Dünyanın hizmetindeki -Sultan Ahmed-. 74/1
- a.+i sâlis:** Üçüncü Ahmed. 12/28, 075/01, 097/30, 100/01, 115/02
- a.+i sâni:** İkinci Ahmed. 10/30
- a.+i zî-şân-ı sikender-unvân:** İskender unvanlı şerefli -Sultan Ahmed-. 71/1
- a.+dir** 35/3
- a.+e** 73/16, 083/15, 084/23, 097/30, 100/11, 106/15, 115/06
- a.+i** 37/25
- a.+in** 17/19, 099/13, 110/02, 118/02, 119/02
- Ahmedî:** Sultan Ahmed.
a. 72/3, 72/3
- Ahmet:** Sultan Ahmed.
a.+i 11/26
- ahrâ:** Münasip, uygun.
a. 82/17
a.+sıdır 30/21
- ahsent:** Hayır, güzellik.
a. 80/22
- ahsentü:** Pek güzel.
a. 9/6
- ahşâm:** Akşam, gündüzün son ve gecenin ilk saatleri.
a. 206/1, 206/08
- ahtal:** Çabuk yürüyen.
a.+ü bû-tayyib-ü bebgâ: Çabuk yürüyen, güzel kokulu papağan. 14/42
- ahter:** Yıldız.
a. 9/38, 011/37, 030/15, 036/29, 122/11
a.+i meymûn: Kutlu yıldız. 7/41
- ahterân:** Yıldızlar.
a. 1/75, 003/36, 005/31, 123/10
- âhû:** Ceylân.
â. 9/30, 033/01, 142/03, 230/01, 285/06
â.+yı harem: Kıymetli ceylân. 35/22, 035/27
â.+dan 228/1
â.+lar 298/2, 303/03
â.+lara 241/3
â.+larla 231/5
â.+sun 262/2
â.+sundan 239/1
- âhû-bere:** Ceylân yavrusu.
â.+ler 1/64
â.+nin 16/26
- âhû-nigâh:** Ceylân bakışlı.
â. 54/1
- âhû-nigeh:** Ceylân bakışlı.
â. 47/1
- âhuvân:** Ceylânlar.
â.+ı ma'nî-i nev 136/6
- ahvâl:** Durumlar, oluşlar.
a.+i âlem: Âlemin durumları. 5/54
a.+i berâyâ: Mahlûkat âlemi. 98/5
a.+imi 13/5, 013/05
a.+ine 36/14
- ahzân:** Kederler, sıkıntılar.
a. 255/4
- ak:** Kar, süt gibi şeylerin rengi, beyaz.
a.+tan 315/2
- ak-:** (Sıvı maddeler veya çok ince taneli maddeler için) bir yerden bir yere doğru gitmek.
a.-an 231/8

- a.-ar** 88/3
- a.-arsa** 227/1
- a.-maya** 317/1, 317/01, 317/02, 317/03
- a.-mazsa** 11/13
- a.-tı** 5/8, 096/01, 222/01
- a.-tuğı** 88/2
- a.-tuğın** 316/2
- a'kal:** Çok akıllı.
a. 131/7
- akâr:** Para getiren mülk, ev.
a.+ı **gam:** Gamlı ev. 11/13
- akçe:** Küçük gümüş para.
a. 131/2
- akd:** Sözleşme.
a.+i **sulh:** Barış antlaşması. 100/11
- akdâm:** Ayaklar.
a.+a 102/3
- Akdenizli:** Akdeniz'de yaşayan.
a.+dir 146/6
- akdes:** En kutlu, en kutsal.
a. 114/5
a.+inle 10/32
- âkıbet:** Nihayet, son.
â. 3/70, 067/16, 100/10, 124/05, 135/10, 163/04, 231/01, 245/07, 246/04
- âkıbet-bîn:** Sonunu önceden gören.
â. 289/6
- âkıl:** Akıllı kimse.
â. 68/1, 093/11, 119/03
â.+ü **zeyrek** 97/11
- akın:** Kalabalık bir şeyin arkası kesilmeyen bir geliş durumunda olması.
a. 268/1
- akıntı:** Akmak işi.
a. 81/5
- akıt-:** Akmasını sağlamak.
a.-ıp(akıdıp) 294/1
a.-mada 129/1
- akîde:** İman, dinî inanış.
a.+sin 237/3
- akîk:** Bunaltıcı bir sıcak.
a. 1/32
- akl:** Akıl, us.
a. 69/3, 287/01
a.+ı **âşire** 3/31
a.+ı **evvel:** Yaratılıştan olan akıl. 19/18
a.+ı **kül:** Tabiatıta görülen umumî âhenk. 4/14
a.+ı **mücerred:** Karışık olmayan akıl. 94/22
a.+ı **müstevfâ:** Mükemmel akıl. 82/6
a.+ı **müşahhas:** Somut akıl. 13/29
a.+u **fikr:** Akıl ve fikir. 7/12, 031/16
a.+u **fikr-ü fehm:** Akıl, fikir ve anlayış. 4/17
a.+u **hûş:** Akıl ve şuur. 207/5, 214/03
a.+u **rüşd:** Akıl ve doğru düşünce. 112/20
a.+u **şuûr:** Akıl ve şuur 7/34
a.+u **vehm-ü hayâl:** Akıl, kuruntu ve hayal. 7/7
a.+dan 283/3
a.+ı 1/49, 016/33, 037/34, 244/05
a.+ım 17/50
a.+ımı 294/1
- aklık:** Ak olma durumu.
a.+ı(aklığı) 270/7
- akrân:** Yaşça denk, yaşıtlı.
a. 36/17

a.+ı 10/24, 010/35, 016/12, 019/19, 131/13
a.+ına 17/59
aks: Çarpıp geri dönme.
a.+i dil: Gönülde olanların yansıması, aksetmesi. 126/3
a.+i fūrūğ: Işık yansıması. 269/3
a.+i ruh-ı rengîn: Parlak renkli, lâtif ruhun yansıması. 221/2
a.+i ruhsâr: Çehrenin yansıması. 155/4
a.+i şükûfe-zâr: Çiçek bahçesinin yansıması. 31/8
akset-: Düz ve parlak yüzeye çarpıp orada aynen görünmek.
a.-ti 3/49
akseyle-: Aksetmek.
a.-dikçe 185/5
aksine: Tersine.
a. 125/6
akşâm: Gündüzün son ve gecenin ilk saatleri.
a. 38/15, 163/01, 163/08
a.+ın 166/1
a.+ında 261/10
âl: 1. Kanın rengi, kızıl kırmızı. 2. Âile, sülâle, evlât.
â. 7/32, 124/03, 124/06, 134/01, 157/02, 157/04, 185/02, 237/02, 278/04, 285/11
â.+i Abbâs-u Ümeyye: Ümeyye ve Abbas'ın sülâlesi. 36/18
â.+i Sâsân-u Keyân: Keyân ve Sâsân sülâlesi. 36/19
âl: Yüce, yüksek.
â.+e 302/3
al-: Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

a. 16/5, 073/06, 147/03, 192/06, 253/05, 277/02, 302/03
a.-alım 316/2
a.-am 19/20
a.-amaz 41/4
a.-an 126/8, 128/05, 162/01
a.-asın 8/50, 048/01, 266/03
a.-ayım 9/16, 315/01
a.-dı 8/21, 016/38, 017/50, 020/08, 039/01, 130/20, 223/08, 260/03, 270/04, 294/01
a.-dik 190/2
a.-dikça 31/14, 037/21
a.-dikta 264/4
a.-dım 17/16, 026/14, 027/12, 278/06
a.-dın 20/5, 278/02
a.-ıcağ 1/31, 074/10
a.-ıp 6/40, 007/03, 007/18, 007/39, 009/23, 010/28, 015/15, 016/08, 019/06, 021/05, 026/15, 034/05, 037/14, 037/31, 067/18, 077/13, 144/07, 185/09, 190/04, 204/02, 316/04
a.-ır 10/53, 014/21, 041/10, 064/06, 126/02, 222/04
a.-ırız 117/12
a.-ma 172/4
a.-mada 243/1, 243/01, 243/02, 243/03, 243/04, 243/05, 243/06
a.-madan 224/1, 224/01, 224/02, 224/03, 224/04, 224/05
a.-madılar 50/1
a.-madım 286/6
a.-mak 49/1
a.-makta 300/1
a.-mamıştır 17/39

a.-mazdan 288/4
a.-miş 1/8, 019/08, 044/01, 225/04
a.-muşlar 116/14
a.-sak 318/3
a.-sam 286/4
a.-san 14/31, 014/32
a.-sın 84/8
a.-up 142/2
a.-urken 1/18
a.-urlar 126/3
a'lâ: En yüksek.
a. 6/1, 006/09, 012/09, 018/04, 030/01, 081/04, 082/07, 082/22, 087/14, 110/02, 112/07, 117/03, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/13, 119/02, 294/01
a.+da 9/15
a.+dır 108/2, 108/10
a.+sıdır 30/12
a.+ya 12/21, 027/10, 091/02
a.+yı 6/28
a.+yız 326/1
alâ: Rütbece yükseklik, şeref.
a. 115/5, 115/10, 130/56
âlâm: Kederler, elemeler.
â.+ü gam: Keder ve hüznün. 125/5
alâmet: İşaret, iz.
a.+tir 12/20
âlây: Alay, herhangi bir törende veya gösteride yer alan topluluk.
â.+a 5/22
â.+ındaki 12/32
â.+ını 303/2
â.+inde 263/4
â.+ine 6/27

alâyık-bestelik: Bağı güçlü topluluk.
a. 181/3
âlâyiş: Debdebe, gösteriş, tantana.
â.+i bezm: Meclis debdebesi. 209/3
â.+ü tertîb: Gösteriş ve karşılayıcı hazırlık, düzen. 12/32
â.+tir 12/32
alda-: Hile ile aldatmak, maksadından vazgeçirme.
a.-yıp 208/2
aldan-: Görünüşe kapılarak yanlış bir yargıya varmak.
a.-ma 291/1
aldat-: Beklenmedik bir davranışla yanıltmak.
a.-ma 298/5
aldır-: Kazanmasını, elde etmesini sağlamak (dua aldır-).
a.-dın 134/6
a.-ıyor 16/37
ale'l-husûs: Husûsiyle.
a. 8/60
alem: Bayrak, sancak.
a. 10/47, 021/26, 139/03, 333/01
a.+dır 37/5
a.+ler 21/19
âlem: Dünya, cihan.
â. 5/54, 010/01, 010/02, 010/43, 017/26, 021/11, 023/08, 031/13, 033/06, 033/07, 035/04, 062/05, 062/13, 070/07, 070/08, 071/12, 071/13, 076/02, 089/02, 093/04, 099/07, 102/14, 103/03, 103/04, 107/05, 108/04, 112/03, 116/07, 117/01, 117/10, 121/01, 122/03, 123/01, 123/12, 129/01, 129/01, 129/03, 131/16, 141/05, 160/04,

186/06, 252/02, 296/03, 299/02, 299/03,
299/04, 302/04, 306/04, 310/02

â.-i bâlâ: Yüce âlem. 30/2

â.-i behcet: Sevinç âlemi. 80/21

â.-i câh-u celâl: Rütbe ve mevki âlemi.
30/3

â.-i imkân: İmkân âlemi. 13/32

â.-i ma'nâ: Mana âlemi. 80/11

â.-i misâl: Misal âlemi. 31/1

â.-i nev-resm-i safâ: Yeni usul eğlence
âlemi. 18/13

â.+de 8/20, 008/65, 008/70, 019/18, 021/26,
067/07, 073/04, 079/01, 079/15, 080/26,
084/17, 097/21, 104/11, 104/12, 116/16,
121/07, 126/08, 128/01, 129/05, 172/05,
177/03, 181/03, 189/06, 194/01, 208/05,
236/04, 294/01, 295/03, 353/01

â.+den 62/6

â.+e 1/54, 003/11, 003/16, 003/75, 006/16,
008/59, 011/28, 012/45, 013/10, 013/31,
016/17, 016/28, 022/08, 023/12, 038/02,
071/05, 071/09, 071/15, 084/04, 117/04,
123/07, 123/09, 129/01, 294/01, 295/02,
303/04

â.+i 4/39, 011/39, 011/45, 032/04, 053/01,
067/03, 068/07, 076/06, 077/08, 078/11,
092/08, 097/18, 101/01, 117/10, 122/05,
129/01, 129/10, 231/02, 300/02, 301/06,
322/04

â.+in 2/1, 004/01, 010/08, 010/14, 010/51,
014/54, 016/21, 016/29, 017/02, 017/34,
017/64, 018/30, 029/01, 035/07, 071/01,
099/01, 100/08, 112/02, 136/02, 289/01,
299/05

â.+ler 27/3

â.+sin 10/40, 029/04

âlem-ârâ: Âlemi süsleyen.

â. 121/11

â.+dır 100/5

â.+na 4/27

â.+yı 6/7, 094/14, 115/12

âlem-behâ: Güzellik âlemi.

â.+yi devlet: 102/12

âlem-dâr: Bayrak taşıyan.

a.+ı Rasûlullâh: Rasulullâhın bayrağını
taşıyan. 10/50

a.+ıdır 13/23

âlem-dârîk: Bayrak taşıma durumu.

a. 130/61

âlem-efrâz: Bayrak çeken.

a. 1/58

âlem-efrûz: Âlemi aydınlatan.

â.+ı zafer: Âlemi aydınlatan zafer. 100/2

âlem-nümâ: Âlemi bildiren.

â. 104/5

âlem-penâh: Âlemin koruyucusu.

â.+ın 62/20

âlem-tâb: Âlemi aydınlatan.

â. 6/49

âlemî: Has isimle ilgili, ona ait.

a. 185/19

âlemiyân: Âleme mensup olanlar, insanlar.

â. 131/8

âlen: Âşikâr, meydanda olma.

a. 1/48

âle's-sabâh: Sabahleyin, erkenden.

a. 7/1

âlıcı: Satın almak isteyen kimse.

a. 287/1
aliko-: Alıkoymak, bir süre için bir yerde tutmak.
 a.-r 82/20
alın: Yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.
 a.+ında(alında) 76/2
alıştır-: Alışmasına yol açmak.
 a.-dık 11/20
Alf: Ali.
 a. 1/23, 002/24, 003/20, 010/11, 065/09, 107/07
 a.+den 3/20
âlf: Yüce, ulu.
 â. 4/53, 012/16, 028/12, 034/07, 037/05, 037/19, 082/23, 084/01, 091/07, 099/07, 122/07, 130/27, 265/02
 â.+nin 12/33
 â.+si 24/4, 104/03
 â.+sin 2/27, 030/02, 067/20, 103/06
 â.+sinde 80/6, 106/02
 â.+sini 34/9, 093/09
 â.+yi 89/5
âlf-baht: Bahtı yüksek.
 â. 10/3
âlf-câh: Yüksek rütbeli.
 â. 115/20, 116/17, 129/05
âlf-cenâb: Cömert.
 â. 92/1, 297/01
 â.+ı muhterem: Saygıya lâyık cömert kimse. 89/1
 â.+ımsın 15/5
âlf-cenâbâ: Ey cömert kişi.
 â. 30/23
âlf-güher: Mayası yüce olan.

â. 117/1
âlf-himem: Gayreti yüce olan.
 â. 6/19, 028/10, 099/01
âlf-himmet: Himmeti yüksek olan.
 â. 16/22
âlf-kadr: Yüksek kıymette olan.
 â. 100/8, 104/13
 â.+ine 65/5
âlf-makâm: Makamı yüksek.
 â. 117/12
âlf-menzilet: Rütbesi yüksek.
 â. 35/24, 117/08
âlf-nijâd: Yüksek tabiatlı.
 â. 299/4
 â.+ı sadr-ı güzün: Seçkin reisin yüceliği.
 115/31
âlf-şân: Şan ve şerefi büyük olan.
 â. 4/25, 015/27, 021/22, 025/01, 037/11, 062/06, 071/02, 080/03, 084/03, 087/10, 090/03, 093/10, 115/17, 117/12
 â.+ı bî-hemtâ: Şanı benzersiz. 116/17
 â.+a 16/3
 â.+ı 16/35, 082/08, 083/07, 092/05, 102/06
 â.+ıdır 92/3, 118/02
 â.+ın 36/12, 299/05
 â.+ına 5/25, 010/31, 010/41, 017/68, 037/20, 080/12, 084/11, 116/07
 â.+ını 4/48, 028/06
 â.+ının 14/17
âlf-tebâr: Soyu yüksek.
 â. 122/5
alf: Hasta.
 a.+ı mihnet 8/40
 a.+inde 66/2

alfm: Çok bilen (Allah'ın sıfatlarından).

a. 38/15

alkış: Bir şeyin beğenildiğini, onaylandığını anlatmak için el çırpma, alkışlama.

a. 303/3

Allâh: Yaratan, Rab, Mevlâ.

a. 12/24, 023/01, 038/15, 039/10, 039/17, 041/07, 067/04, 078/13, 102/14, 117/12, 129/05, 235/01, 278/12

a.+a 6/12, 033/08, 121/22

a.+u 97/27, 294/01

allâk: Asıl olan.

a.+ı 185/18

allâme: Çok bilgin.

a.+i rûy-ı zemîn: 63/9

a.+si 26/7

alt: Bir şeyin yere bakan yanı, üst karşıtı.

a.+ına 9/21

a.+ında 18/4

a.+ındaki 263/4

altın: Yüksek değerli paslanmaz element.

a. 62/9, 106/08, 129/05

altûn: Altın.

a.+dan 129/5

âlûde: Bulaşmış, bulaşık.

â. 266/2

âlûde-dâmân: Eteği bulaşık, iffetsiz.

â. 249/4

âlûfte: İffetsiz kadın.

â.+sin 303/4

âm: Sene, yıl.

â. 62/6, 062/14

âmâc: Nişan tahtası, hedef.

â.+ı merâm: 100/9

âmâde: Hazır, hazırlanmış.

â. 17/74, 037/37, 226/03, 254/04, 262/02, 316/01

â.+i cûş: Coşkuya hazır. 209/5

â.+i ıslâh: Düzeltmeye hazır. 62/5

â.+i keşf-i lisâm: Yüz örtüsünü açmaya hazır. 62/18

â.+i pervâz: Uçmaya hazır. 200/2

â.+i tahvîl: Değiştirmeye hazır. 36/9

â.+dir 29/6

â.+sin 123/7

âmâl: Dilekler, istekler.

â. 7/42, 026/02

â.+i cihân: Dünyanın dilekleri 62/1

â.+i ehl-i tab': Tabî olanların istekleri. 235/4

â.+e 14/48, 189/08

amân: Eminlik korkusuzluk.

a. 3/75, 005/01, 005/54, 008/04, 011/20, 017/03, 020/06, 020/06, 020/15, 025/16, 037/07, 039/01, 117/04, 129/01, 130/03, 131/05, 131/05, 135/02, 160/01, 160/01, 164/01, 175/04, 182/01, 191/05, 194/01, 205/03, 205/03, 205/05, 215/01, 233/06, 250/02, 283/02, 306/02, 308/04, 313/01, 318/04, 336/01

a.+ı 23/7

amel: İş.

a. 12/19

a.+ler 12/19

âmennâ: İnanmış, diyecek yok.

â. 17/18

âmîfte: Karışmış, karışık olan.

â. 292/3, 329/01

âmil: Sebep.

â. 37/1, 037/24

amîm: Umuma ait, umumî

a.+in 4/41

âmîn: Öyle olsun, ya Rab duamızı kabul eyle.

â. 129/10

âmir: Emreden, buyuran.

â.+e 8/70

ammâ: Fakat, lâkin.

a. 1/16, 001/55, 002/45, 003/06, 003/10, 003/12, 003/13, 003/14, 003/36, 003/62, 006/06, 006/23, 008/29, 010/10, 010/27, 010/55, 012/42, 013/02, 014/38, 016/15, 016/34, 017/19, 019/02, 019/03, 019/03, 019/08, 026/13, 030/05, 030/22, 031/02, 034/08, 035/05, 036/27, 037/18, 039/07, 060/04, 067/15, 076/09, 077/09, 080/18, 080/18, 082/20, 083/08, 095/05, 102/04, 103/26, 121/20, 125/02, 127/02, 129/07, 132/04, 136/04, 136/04, 147/01, 156/04, 157/05, 163/08, 166/03, 175/07, 183/02, 187/03, 189/01, 190/06, 190/07, 201/02, 202/02, 209/03, 213/04, 215/05, 225/03, 243/02, 247/07, 251/03, 253/01, 253/06, 260/02, 266/03, 278/05, 278/06, 283/02, 285/02, 285/09, 285/10, 286/03, 300/03, 302/05, 303/04, 312/02, 313/03

amûd: Çizgi.

a.+ı subh: Sabah çizgisi. 193/1

an: Zamanın bölünemeyecek kadar kısa bir parçası.

a. 20/10, 030/19, 087/03, 105/02, 113/05, 129/08, 130/53

ân: An.

â. 3/3, 103/20, 121/13, 135/12, 164/03, 182/08, 293/03

â.+ı mevhûm: Kuruntuya dayanan an. 5/30

â.+e 4/50

â.+ı 10/51, 023/14, 112/10

â.+ına 17/52, 017/74, 167/08

â.+sın 304/1

an-: Birini veya bir şeyi akla getirerek sözüntü etmek ve onu hatırlamak.

a.-acak 230/4

a.-ar 21/14

a.-dikça 285/4

a.-ıp 280/3

a.-madın 249/2

a.-masam 19/22

a.-maya 281/5

a.-mayalım 24/7

a.-maz 249/4

a.-mıyalım 302/2

ana: Ona (o zamirinin yönelme durumu).

a. 8/68, 009/03, 009/11, 010/30, 011/30, 012/07, 013/45, 016/16, 017/16, 017/67, 021/20, 022/05, 025/05, 029/10, 030/06, 030/12, 030/19, 031/08, 035/11, 036/24, 036/33, 064/04, 064/07, 065/05, 067/16, 067/18, 068/05, 073/04, 073/07, 073/10, 074/10, 075/09, 077/06, 077/09, 077/10, 081/06, 082/23, 083/08, 089/06, 092/03, 097/19, 097/28, 099/09, 103/12, 104/13, 105/06, 106/14, 110/01, 115/13, 115/18, 115/33, 115/40, 116/14, 116/16, 119/01, 119/07, 121/16, 122/03, 129/07, 130/42, 131/05, 132/07, 204/05, 226/03, 261/03, 281/06, 300/01, 301/05

- a.+n** 304/4
- anâ:** Zahmet, meşakkat.
- a.+dır** 125/7
- ânât:** Anlar, zamanlar.
- â.+ı zamân** 117/4
- anbar:** Genellikle tahıl saklanan yer.
- a.+dı** 75/9
- anbarlı:** Ambarı olan yer.
- a.** 74/5, 074/11, 074/11, 075/03
- anber:** Güzel koku.
- a.** 11/34, 206/05
- a.+ı sâf:** Saf anber. 193/1
- a.+ı sârâ:** Hilesiz, katkısız anber. 14/6
- a.+ı** 4/30, 224/03
- a.+in** 220/2
- anber-âmîz:** Anberle karışık.
- a.+in** 319/2
- anber-bû:** Anber kokulu.
- a.** 68/4
- anber-dân:** Anber koyulan kap.
- a.+ına** 17/60
- anber-efşân:** Anber saçan.
- a.+ı hümayûn** 37/21
- anber-fâm:** Anber renkli.
- a.** 163/1
- anber-rîz:** Anber döken, saçan.
- a.+ı cânân:** Anber saçan sevgili. 36/4
- ancak:** Yalnız, sadece gibi sınırlama anlatır.
- a.** 3/48, 008/53, 012/18, 017/36, 019/18, 028/02, 032/09, 036/15, 037/17, 037/18, 037/20, 037/26, 038/08, 038/09, 066/01, 073/12, 080/26, 081/03, 083/01, 094/25, 103/12, 116/08, 121/23, 122/05, 131/13, 147/07, 158/08, 166/07, 171/02, 184/02, 185/17, 208/07, 217/02, 240/01, 240/01, 240/02, 240/03, 240/04, 240/05, 300/01
- and:** Allah'ı veya kutsal bilinen bir kişiyi tanık göstererek bir olayı doğrulama, yemin.
- a.** 17/16
- anda:** Onda.
- a.** 16/7, 018/07, 021/24, 027/05, 031/07, 035/33, 037/36, 088/04, 102/05, 103/28, 115/19, 115/40, 130/46, 131/01, 131/03, 170/02, 172/01, 293/02, 298/02, 301/04, 317/02, 317/02, 317/02
- a.+dır** 301/3, 301/03, 301/03
- a.+ki** 18/9
- andan:** Ondan.
- a.** 8/12, 036/09, 084/08, 092/12, 096/01, 130/63, 244/03
- andelfb:** Bülbül.
- a.** 127/5, 238/06
- a.+ı hâme:** 103/30
- andelfbân:** Bülbüller.
- a.** 36/36, 299/02
- a.+ı gülistân:** Gül bahçesinin bülbülleri.
- 114/3
- a.+ını** 34/3
- andelfbâne:** Bülbüller gibi.
- a.** 318/1
- andır-:** Anmak işini yaptırmak.
- a.-ıp** 185/16
- a.-ır** 317/1
- a.-ırmış** 303/3
- a.-maz** 16/20
- anı:** Onu.
- a.** 1/57, 005/44, 007/14, 008/29, 010/46, 010/56, 011/45, 012/12, 012/18, 012/43,

015/12, 016/34, 017/13, 017/14, 017/42,
 017/43, 017/44, 018/06, 019/11, 019/14,
 019/22, 021/08, 025/09, 025/10, 029/06,
 029/15, 030/31, 036/07, 036/08, 036/30,
 037/17, 039/16, 041/09, 065/03, 066/03,
 067/01, 067/04, 067/17, 072/02, 077/11,
 078/03, 078/09, 078/12, 092/14, 093/05,
 093/08, 094/14, 094/24, 106/15, 107/05,
 112/04, 115/39, 116/11, 118/05, 121/13,
 132/01, 132/05, 135/04, 135/05, 148/04,
 154/03, 159/06, 161/03, 163/05, 163/06,
 163/09, 168/01, 177/02, 262/05, 279/05,
 281/03, 302/05, 320/03

anı1-: Anmak işine konu olmak, hatırlamak.

a.-madı 262/8

a.-maz 110/1

anın: Onun.

a. 8/25, 008/66, 010/10, 010/22, 010/35,
 010/44, 010/55, 010/60, 010/63, 011/28,
 012/06, 012/25, 012/30, 013/10, 013/11,
 013/17, 013/30, 014/15, 014/16, 014/23,
 014/47, 015/13, 015/14, 015/24, 016/03,
 016/10, 016/26, 017/17, 017/44, 017/44,
 018/03, 018/19, 018/27, 019/27, 020/16,
 024/10, 027/04, 030/08, 030/11, 030/28,
 030/33, 034/11, 035/12, 036/34, 037/04,
 037/05, 037/17, 037/18, 037/20, 037/22,
 037/25, 039/15, 067/18, 067/22, 068/02,
 068/03, 068/05, 069/04, 071/15, 073/06,
 073/09, 074/05, 078/10, 078/14, 082/09,
 082/18, 083/02, 084/18, 084/19, 086/02,
 088/01, 088/03, 088/04, 088/08, 089/02,
 091/04, 091/08, 092/17, 092/19, 092/21,
 094/05, 094/34, 094/38, 096/01, 097/02,
 098/04, 101/10, 102/08, 103/29, 104/04,

104/06, 104/11, 105/04, 106/11, 111/01,
 111/02, 111/04, 116/10, 117/10, 118/06,
 122/05, 123/11, 129/05, 129/07, 129/07,
 129/07, 129/09, 130/29, 130/29, 154/02,
 154/04, 166/06, 171/03, 171/04, 185/14,
 189/01, 244/07, 287/05, 298/03, 305/05,
 320/04

anınçün: Onun için.

a. 18/7, 067/04, 093/04, 098/04, 112/04,
 129/05, 354/01

anınla: Onunla.

a. 8/35, 076/07, 098/10, 132/05, 135/06,
 146/01, 147/02

ankâ: İsmi olup, cismi olmayan kuş,
 zümürdüanka kuşu.

a. 14/11, 014/37, 025/03, 094/28, 103/22

a.-yı felek-pervâz: Feleği uçuran anka.
 77/2

a.-lar 33/1

ankâ-meniş: Anka huylu.

a.-sin 129/5

anla-: Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret
 ettiğini kavramak.

a. 112/9

a.-dı 237/6

a.-dım 10/6, 019/11, 197/04

a.-mamış 200/3

a.-r 12/4, 117/02, 121/09

a.-rdım 288/2

a.-rız 147/1

a.-rsa 121/8

a.-yıp 124/7

anlan-: Anlamak işine konu konu olmak.

a.-ır 35/10

a.-maz 298/3

anlar: Onlar.

a.+a 36/19

a.+dan 116/13

a.+dır 10/7

a.+ı 36/16, 036/21, 036/28, 112/09

a.+ın 12/17, 014/41, 129/09, 185/10

a.+la 39/8

anlaşıl-: Anlamak işine konu olmak.

a.-maz 320/1

anteri: Elbise

a. 4/15

âr: Utanma.

â. 28/11, 315/04

â.+e 131/3

ara: İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, mesafe.

a. 219/2

a.+da 1/70, 007/13, 262/08

a.+mız 67/14

a.+sında 5/56, 018/02, 103/25, 124/02, 264/06, 294/01

a.+ya 155/1

ara-: Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak.

a.-dığım 317/2

a.-rken 97/19, 106/14

a.-rsa 69/8

a.-rsan 263/5

a.-sam 296/5

a.-yan 213/2

a.-yanlar 177/2

a.-yarak 8/29

arab: Irak, Şam, Ceziretü'l-Arab, Hicaz, Yemen ile Mısır'da ve Afrika'nın şimalinde bulunan semitik kavmin umumî adı.

a. 17/67, 036/23, 076/01, 094/07

arak: Rakı.

a. 203/4

a.+tan 163/8

arak-çîn: Kavuk altına giyilen takke.

a. 26/15

arak-nâk: Terlemiş, ter içinde kalmış.

a.+ine 1/17

arak-rîz: Ter döken, terleyen.

a.+i hicâb: Utanma sebebiyle terleyen. 124/4

ârâm: Durma, eğlenme, dinlenme.

â. 9/14, 009/22, 014/14, 288/01

â.+ı cân: Can eğlencesi. 312/1

â.+ı cihân: Cihanın eğlencesi. 1/34

â.+u hâb: Dinlenme ve uyku. 15/1

â.+u salâh-ı âlem: Âlemin düzelmesi ve karar kılması. 100/8

â.+u sükûn: Dinlenme ve durgunluk. 140/2

â.+ı 251/1

ar'ar: Güzeldeki boy pos.

a. 11/2

a.+ı âzâd: Başına buyruk güzel. 15/5

ârâyiş: Süs, bezek, ziynet.

â. 37/39, 129/07

â.+ı arsa-i cihân: Dünya arsasının süsü. 121/2

â.+ı câh-u kadr: 130/53

â.+ı evvân-ı izz-ü câh: 70/2

â.+ı hayl-ü haşem: 35/23

â.+ı hîş-ü tebâr: 33/9

- â.+i mecd-ü şeref:** 4/13
- â.+i müjgân-ı ber-gerdîde:** 242/3
- â.+i seyf-ü kalem:** 35/30
- â.+i sûk-ı kemâl:** 136/9
- â.+i** 4/1, 320/01
- ardınca:** Hemen arkasından, hemen ardından.
a. 10/22, 013/44, 054/01, 054/01, 167/03
- âremîde:** Dinlenen, rahat.
â.+den 222/4
â.+sîdir 154/3
- Argun:** İlhanlı hükümdarı.
a.+u Cengîz: Argun ve Cengiz. 16/24
- arha:** Arka.
a.+ya 142/2
- Aristû:** Yunan feylesofu.
a. 112/20
a.+lar 12/4
a.+larla 73/1
a.+yu 16/35
- aristû-gulâm:** Genç Aristo.
a. 130/54
- aristû-menkabet:** Aristo menkıbesi.
a. 94/19
- ârız:** Gelen.
â. 38/10
â.+ı âlî: Ulu yanak. 265/2
â.+ı gül-fâm: Gül renkli yanak. 234/2, 265/02
â.+ı 161/3
- ârî:** Hür.
â. 99/5
- ârif:** Bilen, bilgili.
â. 270/9
- âriyet:** Ödünç, eğreti.
â. 39/9
- âriyetî:** Ödünç, eğreti.
â. 34/5
- arîz:** Geniş, enli.
a. 130/28
- arka:** Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı.
a.+da 11/2
- armağan:** Birini sevindirmek, mutlu etmek için verilen şey, hediye.
a. 3/56
- arsa:** Yer.
a.+i haşmet: Gösterişli yer. 16/23, 030/18, 038/16
a.+i ma'nâ: Mana arsası. 243/6
a.+i meydân: Arsanın ortası. 13/23
a.+i tanzîr: Tazelendirme yeri. 244/10
a.+da 13/21
a.+sın 80/15
- arsa-geh:** Yer.
a.+te 43/1
- arş:** Gök.
a. 4/53, 278/12
a.+ı a'lâ: Göğün en yüksek tabakası. 12/9, 108/02, 108/10
a.+ı muallâ: Göğün en yüksek tabakası. 4/18
a.+ı Rahmânî: Allah'a mensup olan arş. 10/48
a.+a 17/10, 125/05
a.+tan 116/3
- art-:** Eskisinden daha çok çoğalmak.
a.-ar 26/14, 253/05

- a.-ardı** 39/15
- artık:** Bundan böyle, sonra.
- a. 10/26
- artır-:** Artmasını sağlamak, çoğaltmak.
- a.-dı 39/11, 276/04
- a.-ır 245/3
- a.-masın 116/10
- arûs:** Gelin.
- a. 130/27, 138/02
- a.+1 **dehr:** Zamanın gelini. 1/31
- a.+1 **devlet-ü ikbâl:** Ululuk ve talih gelini. 15/15
- a.+1 **feyz:** 31/3
- arûsân:** Gelinler.
- a. 70/9, 071/12
- arz:** Bir büyüğe sunma.
- a. 4/30, 115/36, 121/18
- a.+1 **cemâl:** Yüz gösterme. 7/1, 124/01
- a.+1 **cennet-âsâ:** Cennet gibi yer. 105/3
- a.+1 **hâl:** Hâlin bildirilmesi. 19/13, 019/15, 127/06, 196/04, 285/09
- a.+1 **hâl-i bende-i nâçiz:** Âciz kulun hâlini bildirmesi. 6/41
- a.+1 **hukuk:** Beytülmal'in arazide tasarruf eden kimseden istediği para. 27/4
- a.+1 **hüner:** Marifet gösterme. 73/3, 073/14
- a.+1 **irtifâ':** Yükseklik gösterme. 92/18
- a.+1 **kâlâ-yi-sühan-dâni:** Güzel söz söyleme becerisini gösterme. 19/5
- a.+1 **merâm:** Maksudını sunma, ifade etme. 4/47, 039/10, 283/05
- a.+1 **nîşâbûr:** Nişabur makamını icra etme. 2/29
- a.+1 **niyâz-ü acz:** İhtiyaç ve aczini sunma. 37/23
- a.+1 **ubûdiyyet:** Kulluğunu sunma. 108/13
- a.+1 **semâ:** Yer ve gök. 137/4
- a.+a 209/5
- a.+ın 1/52, 030/02
- arzet-:** Sunmak.
- a. 177/7
- a.-e(**arzed**e) 21/35
- a.-erdin(**arzed**erdin) 318/5
- a.-ip(**arzed**ip) 67/9
- a.-miş 2/18
- a.-seler 37/6
- arzeyle-:** Arz etmek.
- a.-mek 29/15
- a.-miş 37/11
- ârzû:** İstek, heves.
- â. 7/8, 100/10, 158/08, 183/03, 285/07
- â.+1 **muhal:** Gerçekleşmesi mümkün olmayan istek. 7/10
- â.+1 **rahm-ı nevk-i tîğ-ı gamze:** Sevgilinin yan bakışının okunun sivri ucunun kendisine acımasını isteme. 241/3
- â.+1 **rûze-keşân:** Orucu çeken. 22/5
- â.+dan 2/10
- â.+lar 293/1
- â.+muz 176/1
- â.+su 98/6
- ârzû-mend:** İstekli, hevesli.
- â.+1 **visâl:** Kavuşma isteği. 285/10
- as-:** Bir şeyi aşağıya sarkacak biçimde bir yere ilâştirip sarkıtmak.
- a.-salar 2/36
- âsâ:** Süs, bezek.

â. 2/30, 002/36, 010/08, 010/31, 021/27, 027/02, 036/07, 036/18, 054/01, 064/01, 067/17, 073/11, 076/06, 080/10, 080/19, 082/04, 084/04, 084/22, 093/01, 094/30, 094/32, 100/07, 106/03, 109/04, 112/03, 112/10, 123/07, 128/02, 218/04, 226/01, 238/06, 290/02, 297/01

â.+sın 108/11

asâ: Sopa, deynek.

a.+sını 256/5

âsaf: Vezir.

â. 2/22, 014/15, 030/14, 041/01, 087/09

â.+1 ahd: Vezir sözü. 13/12

â.+1 âlf-cenâb: Şerefi yüksek vezir. 297/1

â.+1 âlf-cenâb-1 muhterem: Saygıdeğer, şerefi yüksek vezir. 89/1

â.+1 âlf-şân: Şanı yüce vezir. 16/35

â.+1 a'zam: Yüce vezir. 21/9

â.+1 cem-menişâ: Cem tabiatlı vezir. 9/36

â.+1 cem-rütbe: Padişah gibi kudretli vezir. 23/16

â.+1 cem-sadr: Padişah yürekli vezir. 117/2

â.+1 cihân: Cihanın veziri. 20/1

â.+1 cihân-dâver: Cihanın insaflı veziri. 11/29

â.+1 cihân-pîrâ: Cihanı süsleyen vezir. 115/31

â.+1 dânâ: Bilgili vezir. 115/32

â.+1 devrân: Zamanın veziri. 18/32, 034/04, 087/13

â.+1 efham: Şeref sahibi, ulu vezir. 82/1, 116/01

â.+1 ekrem: Pek cömert vezir. 10/8, 021/10, 103/03

â.+1 ferhunde-likâ: Mübarek yüzlü vezir. 18/17

â.+1 fermân-revâ: Buyruk vermeye yetkili vezir. 30/15

â.+1 gerdûn-haşem: Dünya ehlinin veziri. 28/14, 118/01

â.+1 iskender-âyîn 2/23

â.+1 nûşrevân-mesned: Nuşirevan dereceli vezir. 14/19

â.+1 pür-haşmet-i gerdûn-vekâr 28/9

â.+1 pür-haşmet-i pür-cûd: Çok cömert, çok haşmetli vezir. 17/67

â.+1 pür-şükûf-ü dânâ 121/7

â.+1 yektâ: Benzeri olmayan vezir. 103/14

â.+1 zî-şân: Şanlı vezir. 11/38, 067/16, 177/07

â.+1 zî-şân-ı kerem-ver: Kerem sahibi şanlı vezir. 26/1

â.+a 131/6

â.+ın 30/13, 030/20

â.+ının 23/4

âsaf-âbâd: Muvaffak vezir.

â.+a 310/3

âsaf-isti'dâd: Vezirlik kabiliyeti.

â. 69/1

âsaf-menkabet: Vezirlik menkıbesi.

â. 117/8

âsafâ: Ey vezir.

â. 1/65, 002/37, 008/64, 013/24, 013/35, 014/28, 014/35, 014/47, 028/16, 030/23, 030/29, 032/07, 041/01, 235/01

âsafân: Vezirler.

â. 67/10

âsafî: Vezire mensup.

- â.** 3/69
- asâlet:** Soyluluk.
a. 81/10, 102/09, 107/04, 130/55
- asamm:** Sağır.
a.+in 63/14
- âsân:** Kolay.
â. 62/7, 117/02, 122/01, 177/06
â.+dır 201/5
- âsâr:** Eserler.
â.+ -i **cedd-i pâk:** Temiz ecdadın eserleri. 82/15
â.+ -i **cemfl:** Güzel eserler. 16/7
â.+ -i **enfâs-ı mesîhâ:** Mesih'in nefesinin eserleri. 6/32
â.+ -i **hayr-ı müstetâb:** Güzel eserler. 92/23
â.+ -i **himmet:** Yüksek iradenin eserleri. 104/7
â.+ -i **hükûm-i sulh:** Barış emrinin eserleri. 5/1
â.+ -i **ışk:** Aşk eserleri. 252/3
â.+ -i **illet:** Hastalık eserleri. 66/2
â.+ -i **pâk:** Temiz eserler 110/4
â.+ -i **uzmâ:** En büyük eserler. 103/10
â.+1 89/4, 098/07
â.+ıdır 37/26, 094/05
- âsâyiş:** Huzur.
â. 7/7, 009/43, 104/10
â.+ -i **dîl:** Gönül huzuru. 258/7
â.+ -i **sîm-âba** 249/1
â.+ -ü **karâr:** Huzur ve rahatlık. 31/6
â.+ -ü **râhat:** Huzur ve rahat. 99/3
â.+inde 223/8
- âsâyiş-geh:** Huzur yeri.
â.+i 4/10
- â.+ -i sûr-ı safâ:** Eğlencenin yapıldığı huzurlu ve güvenli yer. 104/14
- ases:** Gece bekçisi.
a.+in 200/6
- asıl-:** Asmak işi yapılmak veya asmak işine konu olmak.
a.-muş 130/37
- âsîb:** Felâket, musibet.
â.+ -i **nazar:** Bakışın felâketi. 1/79
- asîl:** Soylu.
a. 63/11
- asker:** Erden mareşale kadar orduda görevli bulunan herkes.
a.+i 117/12
a.+in 17/76
- asl:** Kök, temel.
a.+ -i **asîl:** Sağlam kök. 63/11
a.+ -i **eltâf-u himem:** İyiliklerin ve gayretin temeli. 32/10
a.+1 95/5
a.+ın 8/12, 017/04
a.+ından 80/14
a.+ını 117/4
- aslâ:** Hiçbir zaman.
a. 80/25, 103/15, 112/19, 170/01
- âsmân:** Gök, sema.
â. 1/29, 002/08, 003/18, 004/09, 004/48, 005/06, 005/21, 008/37, 011/26, 013/27, 017/06, 020/01, 021/05, 021/20, 027/15, 038/06, 067/02, 067/20, 073/05, 073/06, 077/03, 084/07, 117/04, 122/11, 123/06
â.+a 27/15
â.+da 22/3, 277/05
â.+dan 13/15

â.+dır 121/12

â.+ı 11/53, 012/03

â.+ın 32/2, 094/32, 102/08

âsmân-kadrâ: Göğün yüksekliği.

â. 4/16, 010/24, 011/40

âsmân-meretebe: Göğün

â. 113/1

âsmân-mesned: Göğün basamağı.

â. 11/30, 012/12, 064/09, 116/12

âsmân-pâye: Göğün derecesi.

â. 9/25, 010/22, 041/12, 062/11

âsmânî: Göğe, güneşe, aya mensup.

â. 82/13, 234/04, 234/4

asr: Yüzyıl, çağ.

a. 63/7, 130/50, 270/09, 328/01

a.+ı **ihsân-ü kerem:** İhsan ve kerem çağı.

117/8

a.+a 11/17

a.+dan 234/3

a.+ımız 36/23

a.+ın 84/10, 306/03

a.+ında 82/8, 115/04

âstân: Eşik.

â. 3/71, 005/24, 017/23

â.+ı **devlet:** Devlet eşiği. 80/6

â.+a 3/71

â.+dır 121/4

â.+ı 82/19

â.+ın 4/44

â.+ında 94/2

â.+ından 12/9

â.+ındır 32/9

âstâne: Eşik.

â.+sine 196/2

âstîn-efşân: Vazgeçen.

â.+ı **nâz:** Nazdan vazgeçen. 228/4

âsûde: Rahat, gairesiz.

â. 6/29, 017/26, 119/03, 128/03, 258/05

â.+ı **cevr-i felek-i bî-ser-ü pâ:** Baştan ayağa feleğin cevriyle rahatsız olan. 18/28

â.+dır 21/23

â.+nin 55/1

aş-: Yüksek veya geçilmesi güç bir yerin öte yanına geçmek.

a.-tı 226/1

aşağı: Bir şeyin alt bölümü.

a. 31/5

âşık: Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, tutkun.

â. 2/40, 017/48, 114/02, 130/09, 159/04, 161/02, 163/02, 216/04, 237/01, 254/04, 293/04, 315/04, 315/04

â.+ı **bî-dil:** Gönülsüz, kalpsiz âşık. 17/35

â.+ı **bîmâr:** Hasta âşık. 243/2

â.+ı **cûşende:** Coşmuş âşık. 187/2

â.+ı **güstâh:** Küstah, edepsiz âşık. 149/1

â.+ı **nâlân:** İnleyen âşık. 164/4

â.+ı **şeydâ:** Deli âşık. 170/8

â.+ı **zâr:** Ağlayan âşık. 208/3, 303/01

â.+a 124/6, 127/08, 133/01, 144/02, 147/04, 163/05, 166/05, 201/03, 206/01, 221/03, 291/03

â.+da 300/2

â.+ı 300/4

â.+ım 227/4, 303/05

â.+ın 1/20, 013/07, 167/07, 223/05, 238/04, 243/03, 247/04

- â.+ına** 26/12, 124/05
â.+ının 8/5
â.+ların 315/2
â.+larının 325/1, 331/01
â.+ta 264/5
â.+tır 166/6
âşık-âzârî: İncitilmiş âşık.
â.+i çerh-i bî-gûneh-gîr: Zamanın günahsız, incitilmiş âşığı. 254/1
âşıkân: Âşıklar.
â. 203/3
âşikâr: Açık, apaçık, belli, meydanda olan.
â. 33/8, 035/10
âşinâ: Bildik, dost, tanıdık.
â. 30/10, 127/04, 133/01, 133/02, 133/03, 133/04, 201/04
â.+yı tekâsül: Dostun ilgisizliği. 205/2
â.+sı 156/5
âşinâlık: Birbirini bilme, tanıma, tanışıklık.
a. 28/11
âşir: Onuncu.
â.+e 3/31
âşiyân: Kuş yuvası.
â. 3/21, 005/10, 005/34, 006/19, 014/11, 182/02
â.+ı bülbül: Bülbül yuvası. 8/36
â.+ı devlet-ü iclâl: Zenginlik ve ikram yuvası. 27/2
â.+a 25/3
â.+dır 80/11
â.+ı 207/8
â.+ın 130/46
âşiyân-sâz: Yuva yapan.
â. 2/6, 172/03
- âşiyâne**: Yuva.
â.+sine 257/5
âştî: Sulh, barışıklık.
â. 100/10
âşûb: Kargaşalık, karışıklık.
â. 141/1, 141/01, 141/02, 141/03, 141/04, 141/05, 165/04, 178/01, 219/02
â.+ı cihân: Cihanın karışıklığı. 305/2
â.+ı gavgâ: Kavga kargaşası. 6/2
â.+u fiten: Fitne ve kargaşa. 9/26, 097/04
â.+lar 2/20
âşüfte: Oynak, açık saçık kadın.
â. 150/3, 265/05, 311/02
â.+leri 259/6
âşüfte-hâl: Hâli perişan.
â. 285/5
âşüfte-kâm: İsteği perişan.
â. 290/3
âşüfte-sâmân: Zenginliği perişan, tükenmiş.
â. 2/11
âşüftelen-: Basitleşmek.
â.-ip 322/1
at: Atgillerden, binme, yük çekme veya taşıma gibi hizmetlerde kullanılan memeli hayvan.
a. 2/31, 102/10
at-: Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak.
a.-ar 11/20
a.-ardı 37/14
a.-ardım 2/12
a.-arlar 58/1
a.-mada 320/2
a.-sa 20/16
a.-tı 277/3

atâ: İhsan.

a. 30/17, 089/01

a.+yı **hâlik-ı kevn-ü mekân:** Zamani ve mekânı yaratanın ihsanı. 3/14

a.+dır 18/20, 018/23, 018/32

ata: Dedelerden ve büyük babalardan her biri.

a.+n 304/4

a.+sına 22/6

atâbek: Eski Türk devletlerinde, özellikle Selçuklularda şehzadelerin eğitimi veya bağımsız olarak bir eyaletin yönetimi ile görevli vezir.

a. 97/6

ataş: Susuzluk, hararet.

a.+ı rûz 9/3

atâyâ: Hediyeler.

a.+sı 8/40

Atâyî: Atayî.

a. 14/39

âteş: Hararet, kızgınlık.

â. 1/62, 008/10, 077/13, 082/13, 088/02, 125/04, 155/05, 190/04, 229/06, 231/01, 246/01, 246/05, 280/02, 322/03, 355/01, 356/01

â.+i **endûh-u gam:** Keder ve gam ateşi. 8/38

â.+i **ışk:** Aşk ateşi. 229/6

â.+i **kahr:** Kahır ateşi. 8/44

â.+i **sitem:** Sitem ateşi. 158/2

â.+i **sûzân:** Yakıcı ateş. 164/1, 207/06, 260/04

â.+dir 88/1

â.+e 112/15

â.+i 11/33

â.+in 164/3, 195/05, 358/01

â.+ine 279/2

â.+le 149/2, 251/06

â.+lere 53/1

â.+te 11/8

âteş-feşân: Ateş saçan.

â.+ı 127/5

âteş-hânc: Mecusî mabedi.

â.+ye 245/5

âteş-hurâm: Süratle yürüyen.

â. 290/2

âteş-kede: Ateş yeri.

â.+i **derd:** Derdin ateş yeri. 214/4

âteş-reng: Ateş renkli.

â.+e 2/18

âteş-zâd: Ateşten doğmuş.

â.+dan 282/1

âteşîn: Ateşli, canlı.

â.+i 127/8

â.+im 173/2

â.+in 164/6

âteşli: Ateşi olan.

â. 293/1

âteşlik: Ateş yakılan veya konulan yer.

â. 307/1

atf: Bağlama.

a.+ı **inân:** Dizgini bağlama. 97/26

âtıfet: Karşılık beklemeden gösterilen sevgi, iyilikseverlik.

â. 117/8

â.+ü **cûd:** Cömertlik ve iyilik. 25/12

â.+in 25/2

atıl-: Atmak işine konu olmak.

- a.-miş** 188/2
- âtfi:** Gelecek.
- â.+de** 86/4
- atiyye:** Hediye, bahşış.
- a.+i eltâf:** Güzel hediyeler. 3/16
- atlas:** Hindistan'da dokunmuş altın ya da ipek işlemeli, çiçekli, çizgili, düz ipek kumaş.
- a.** 6/22, 010/58, 164/03
- a.+i gerdûn:** Gökyüzü. 1/27, 004/15
- atlaslı:** Üstü ipek, altı pamuk kumaş giymiş olan.
- a.** 60/3
- atles:** Eski, aşındırılmış, eski püskü.
- a.+e** 268/2
- Atmeydanı:** İstanbul'da bir meydan adı.
- a.+nda** 10/53
- atşân:** Susuz, susamış.
- a.+a** 93/15
- a.+ı** 101/4
- attâr:** Baharat, ev ilâçları, gereçleri satan kimse veya dükkân.
- a.** 161/4, 206/05
- a.+lar** 224/3
- atvâr:** Tavırlar.
- a.+ı** 18/12, 097/11, 206/06
- âvâre:** İşsiz, güçsüz, başıboş.
- â.** 149/5, 182/02
- â.+i îmâ** 30/15
- â.+si** 291/7
- â.+yi** 200/2
- âvâz:** Yüksek sek, nara.
- â.** 4/39, 077/13, 219/05, 247/02
- â.+ı bülend:** Yüksek ses. 97/29
- â.+ı** 164/2, 245/01
- â.+ın** 164/2, 201/05
- â.+ların** 322/3
- âvâze:** Yüksek ses.
- â.+i ıkbâl:** Talihin yüksek sesi. 1/77, 071/09
- â.+si** 92/8
- avdet:** Dönüş, geri gelme.
- a.** 34/6, 092/04
- âvfîhte:** Asılı, asılmış.
- â.** 1/6
- â.+dir** 126/5
- âvfîze:** Tavana asılan billûr veya madenden yapılmış süs.
- â.** 2/9, 080/20, 097/25, 278/12
- â.+i tâk-ı semâ:** Yıldızlar. 73/8
- avn:** Yardım.
- a.+i cenâb-ı hakk:** Cenab-ı Hakk'ın yardımı. 76/11
- a.+i hak:** Hakk'ın yardımı. 37/35, 086/04
- a.+i rabbânî:** Rabbin yardımı. 100/2
- ay:** Yer yuvarlağının uydusu olan gök cismi, kamer.
- a.** 9/8
- a.+i kilk:** Kalemin aya benzeyen uç kısmı.
- a.** 203/5
- a.+a** 184/4
- a.+da** 32/12
- a.+ın** 60/4
- a.+ında** 9/41, 263/02
- âyâ:** Acaba.
- â.** 8/34, 009/05, 013/08, 016/19, 017/63, 112/17, 134/06, 257/04, 267/01
- a'yâd:** Bayramlar.
- a.** 13/47

- ayak:** Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü.
 a. 121/23, 182/05
 a.+ı(ayağı) 5/55, 011/04, 013/24
 a.+ın(ayağın) 176/1, 308/04, 313/01
 a.+ına(ayağına) 7/34, 130/38, 261/06
- ayân:** Belli, açık.
 a. 130/23
- Ayasofiyye:** Ayasofya.
 a.+de 108/8
- ayâz:** Ayaz, soğuk.
 a. 11/14
- ayb:** Toplumun ahlâk kurallarına aykırı olan, utanılacak durum.
 a.+a 241/4
 a.+dır 17/49, 291/01
- ayb-bînân:** Aybı görenler.
 a.+ı heves: Ayıp görme heveslileri. 159/2
- aydın:** Işık alan, ışıklı, aydınlık.
 a. 9/8
- âyet:** Kur'an surelerini oluşturan cümlelerden her biri.
 â. 223/2, 254/03
 â.+ı nûr-ı kiyâset: Anlayışlılık, fetanet nurunun ayetleri. 65/1
 â.--i ve'l-leyl 46/1
 â.+in 16/13
 â.+ini 61/4
- ayır-:** Bölmek.
 a.-ır 219/4
 a.-masın 15/30
- âyîn:** Dinî tören, ibadet.
 â. 24/9, 276/01
 â.+ı müdârâ: 6/14
- â.+ı şifâ-yi-derd-i âşık:** 159/4
â.+ini 37/28
- âyîne:** Ayna.
 â. 17/65, 094/33, 155/04, 172/04, 193/05, 194/05, 207/06, 216/05, 224/04, 226/01, 229/07, 245/06, 252/05, 292/01, 292/05
 â.+ı âlem-nümâ: Âlemi gösteren ayna. 104/5
 â.+ı billûr: Billûr ayna. 264/1
 â.+ı deryâ: Deryanın aynası. 80/24
 â.+ı devrân: Zamanın aynası. 267/1
 â.+ı dil: Gönül aynası. 129/1. 146/07
 â.+ı endâm: Endam aynası. 178/3, 286/06
 â.+ı fûlâd: Çelik ayna. 1/33
 â.+ı germ 139/2
 â.+ı hayret: Hayret aynası. 12/1
 â.+ı İskender: İskender'in aynası. 15/20
 â.+ı mihr-i cihân-ârâ: Cihanı süsleyen güneşin aynası. 70/2
 â.+ı pûlâd: Çelik ayna. 282/4
 â.+ı rahşân: Parlak ayna. 17/62
 â.+ı rûy: Tunç ayna. 126/6
 â.+ı sine: Yürek aynası. 307/4
 â.+ı şeffâf: Şeffaf ayna. 70/6
 â.+ı tûfî-i dil: Gönlün aynadaki yankısı. 241/5
 â.+ı zânûd: 291/5
 â.+ı zîbâ: Süslü ayna. 116/15
 â.+de 244/6, 249/01
 â.+den 167/8
 â.+dir 2/2, 002/21
 â.+ler 8/15
 â.+miz 251/7
 â.+nin 319/3

- â.+sin** 163/2
- â.+ye** 1/4, 014/26, 209/02, 270/07, 276/04
- â.+yi** 28/15
- âyîne-dân:** Ayna mahfazası.
- â.** 3/49, 005/32
- â.+ımdan** 227/2
- âyîne-dâr:** Ayna tutan.
- â.+ı tal'at-i zîbâ:** Süslü parlaklığa ayna tutan. 30/8
- âyîne-fâm:** Ayna renkli.
- â.** 9/32, 290/04
- âyîne-vâr:** Ayna gibi.
- â.** 28/6
- ayn:** Göz.
- a.+ı dil-ârâ:** Gönlü süsleyen göz. 113/4
- a.+ı hayât-ı pâk:** Temiz hayat gözü. 99/9
- a.+ı İbrâhîm:** İbrahim'in gözü. 118/8
- a.+ı savâb:** Doğruluk gözü. 92/15
- a.+ı yakîn:** Sağlam bilgi kaynağı. 63/14
- a.+ı zemzem:** Zemzem kaynağı. 105/6
- a.+ımdan** 41/13
- aynen:** Olduğu gibi, değiştirmeden.
- a.** 40/1
- aynî:** Tıpkısı.
- a.** 41/13
- ayrı:** Başka, başka türlü.
- a.** 231/6
- ayrıl-:** Ayırmak işine konu olmak.
- a.-alı** 321/3
- a.-amaz** 257/6
- a.-ma** 121/23
- a.-maya** 1/78
- a.-maz** 244/4
- ayş:** Yaşama.
- a.+ı arîz:** Lâatif yaşama. 130/28
- a.+ı bâ-y-ü gedâ:** Efendi ve kölenin yaşaması. 22/2
- a.+ı dem:** İçki içme. 35/25, 179/02
- a.+ı nûş:** Yiyip içme. 145/3
- a.+ı tarab:** Çalgı çengi, eğlence. 42/2
- a.+a** 289/3
- ayş-âbâd:** Mamur, şen yaşama.
- a.** 91/6
- ayyâr:** Dolandırıcı, hilekâr.
- a.** 8/24
- a.+ı efsûn-ger:** 232/9
- a.+ın** 195/6
- ayyârâne:** Aldatırcasına.
- a.** 229/2
- ayyâş:** İçkiye düşkün, içkici.
- a.+ın** 309/2
- ayyuk:** Göğün en yüksek yeri.
- a.** 1/81, 081/02
- az:** Alışılmış olandan, umulandan veya gerekenden eksik, çok karşıtı.
- a.** 36/06, 036/21, 077/14, 077/14, 187/06
- âz:** Açgözlülük, hırs, tamah.
- â.** 77/4
- a'zâ:** Organlar, üyeler.
- a.+sın** 32/3
- azâb:** Organik veya ruhî büyük sıkıntı.
- a.** 92/20
- azacık:** Azıcık, çok az, biraz.
- a.** 261/10
- âzâd:** Serbest bırakma.
- â.** 15/5, 117/10
- â.+ım** 60/2, 231/08
- â.+ına** 252/2

âzâde: Başboş, erkin, serbest.

â. 6/8, 029/02, 039/05

â.+yi 244/9

âzâdelik: Azade olma durumu, serbestlik.

â. 252/6

â.+ten 36/20

âzâim: Dehşetli hadiseler, mühim şeyler.

a.+le 177/6

a'zam: (Daha, pek, en, çok) büyük.

a. 8/39, 009/25, 010/10, 012/33, 021/09, 064/03, 077/01, 078/02, 083/05, 084/13, 088/05, 089/01, 090/01, 091/01, 095/03, 098/03, 103/04, 105/05, 110/01, 112/03, 112/05, 115/18, 116/01, 119/01

a.+ı gerdûn-alem: Büyük devreden âlem. 32/7

a.+ı mihr-iştihâr: Büyük şöhret güneşi. 28/1

a.+ı vâlâ-cenâb: Yüksek hazret. 15/18

a.+a 14/54, 094/25

a.+dan 103/17

a.+dır 129/7

a.+ı 17/68, 032/06, 092/05, 094/08, 117/10

a.+ın 10/12, 036/10, 103/12, 299/05, 320/03

a.+la 36/30

azamet: Ululuk, büyüklük.

a.+le 97/10

azamet-güster: Ululuk, büyüklük yayan.

a. 71/2

a.+ı âlf-himmet: 16/22

âzâr: İncitme, kırılma.

â. 1/56, 004/28, 008/11, 008/13, 008/54, 008/65, 041/04, 286/03

â.+da 52/1

â.+e 149/1, 149/02

â.+ı 55/1, 344/01

azb: Tatlılık.

a.+ı furât: Tatlı 99/7

Âzerbâycan: Azerbaycan.

â. 36/25

âzim: Niyetli, kesin karar veren.

â.+ı şehrâh-ı bekâ: Bakının parça parça azmi. 120/1

âzîne: Cuma günü, bayram günü.

â.+de 249/3

azl: İşten çıkarma, yol verme.

a.+ı bî-hengâm: 30/30

azm: 1. Niyet. 2. Kemik.

a. 3/32, 020/04, 024/12, 076/02, 312/02

a.+ı cevân: Gezme niyeti. 36/9

a.+ı çemen-zâr: Çimenlik niyeti. 307/5

a.+ı nahlistân: Hurmalık niyeti. 132/7

a.+ı remîm: Çürümüş kemik. 14/27

a.+ı sefer: Yolculuk niyeti. 73/7

a.+ın 1/78, 004/10, 062/22

a.+ine 3/35

azmet-: Bir işteki engelleri yenmeye karar vermiş olmak.

a.-elim(azmedelim) 20/15

a.-en(azmeden) 127/3

a.-erse(azmederse) 105/8

a.-ip(azmedip) 8/28, 310/03

a.-tim 8/2

azmeyle-: Azmetmek.

a.-mek 62/7

a.-sin 37/35

a.-yesin 26/1

âzürde: İncinmiş, kırılmış.

â. 92/20

B

bâ: İle.

b. 14/14, 014/34, 014/36, 035/10, 036/23,
036/30, 063/05, 089/04, 092/17, 099/09,
115/13, 125/09, 137/05, 317/02, 319/01

bâb: Kapı.

b.+1 **himem-i hudâyegân:** Ulu padişahın
gayret kapısı. 121/24

b.+1 **iclâl:** İkrâm kapısı. 64/2

b.+1 **kasr:** Saray kapısı. 295/2

b.+1 **kerem:** Cömertlik kapısı. 121/11

b.+1 **lûtf:** İyilik kapısı. 84/3

b.+1 **refîin** 4/45, 013/24, 037/23

b.+1 **saâdet:** Mutluluk kapısı. 21/38

b.+1 **vâlâ:** Yüksek kapı. 41/13

b.+da 86/3

b.+dan 121/23

b.+ımsın 15/29

b.+ın 31/18

b.+ına 97/15

b.+ında 2/48, 129/07

babalı: Babası olan.

b. 146/1

Bâbek: Babek.

b. 97/15

Bâbül: Babil.

b.+de 154/3, 231/02

bâc-hâh: Vergi isteyen.

b. 123/3

bâd: Yel, rüzgâr.

b. 14/26, 042/01, 054/01, 069/10, 082/22,
282/02

b.+1 **bahâr:** Bahar yeli. 17/55

b.+1 **bürüt:** Bıyık yeli. 259/3

b.+1 **cennet:** Bahçe yeli. 31/19

b.+1 **elem:** Keder yeli. 102/14

b.+1 **hazân-ı ma'zelet** 117/8

b.+1 **nesîm:** Hafif rüzgâr. 126/7, 137/02

b.+1 **sabâ:** Sabâ rüzgârı. 2/30, 011/07,
017/07, 103/23, 133/03, 220/02, 315/01

b.+1 **sabâ-yı-feyz:** Feyzli sabâ rüzgârı.
84/20

b.+1 **semûm-ı âh:** Samyeli âhının rüzgârı.
237/4

b.+1 **semûm-ı sahat:** Meyandaki samyeli.
9/29

b.+1 **semûm-ı satvet:** Kuvvetli samyeli
rüzgârı. 4/32

b.+1 **subh:** Sabah rüzgârı. 135/6, 167/10,
207/01

b.+1 **şevk:** Şevk rüzgârı. 2/5

b.+1 **vezân:** Esen rüzgâr. 23/9

bâd-âbâd: Mamurlaştran rüzgâr.

b. 8/12

bâd-âver: Rüzgâr getiren.

b. 216/6

bâd-bân: Rüzgârcı.

b. 3/68

ba'd-ezan: Ezandan sonra.

b. 107/5

ba'd-ezîn: Bizden sonra.

b. 2/46, 005/03, 062/18, 063/07, 129/03,
169/02, 191/05, 201/04, 287/04

bâd-zen: Yelpaze.

b. 245/5

bâdâm: Badem.

b. 9/30, 163/07, 206/04, 248/02

b.+ın 166/7, 224/02

b.+ında 261/9

bâde: Şarap, içki.

b. 207/4, 208/04, 214/03, 214/06, 236/03, 262/06, 343/01

b.+i gül-reng: Gül renkli şarap. 178/6

b.+i nahvet: Gururlanma içkisi. 189/3

b.+i nev: Yeni içki. 9/41

b.+den 261/6

b.+sin 163/1

b.+yi 163/4, 187/02

bâde-şîrîn-güvâr: Hazmi, içimi kolay olan içki.

b. 250/3

ba'dehu: Ondan sonra.

b. 115/22

bâdî: Sebep, mucip.

b. 121/21

bagye: Serkeşlik.

b. 3/73

bâğ: Büyük bahçe, bostan.

b. 30/10, 094/25, 130/34, 201/02, 250/04, 301/01, 301/01, 301/02, 301/03, 301/04, 301/05, 301/06

b.+ı bahâr: Bahar bahçesi. 261/9

b.+ı bedhâh: Kötülük bahçesi. 1/42

b.+ı behişt: Cennet bahçesi. 73/11

b.+ı câh-u haşmet: Makam ve ululuk bahçesi. 106/10

b.+ı cihân: Cihanın bahçesi. 123/2, 123/12

b.+ı ferah: Ferahlık bahçesi. 103/15, 103/16

b.+ı hüsn: Güzellik bahçesi. 169/4, 205/01

b.+ı irem: İrem bahçesi. 18/3, 035/07

b.+ı lütf: Lütuf bahçesi. 4/19

b.+ı meserret: Sevinç, şenlik bahçesi. 58/1

b.+ı pür-behcet: Sevin, güzellik dolu bahçe. 94/36

b.+u râğ-ı devlet-ü iclâl: Saadet, ululuk bağı ve bahçesi. 117/8

b.+a 1/36, 005/15, 106/11, 125/04, 172/03, 298/04, 299/03, 301/03, 304/03, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05

b.+da 9/30, 013/20, 240/02, 285/04, 285/12

b.+dır 185/2

b.+ı 94/23, 299/05

b.+ın 36/1, 058/01

b.+ına 24/6

b.+ında 122/11

b.+ındaki 26/10

b.+ının 71/4

b.+lar 10/58

b.+lardan 301/5

b.+ları 18/15

b.+larla 301/2

bâğ-bân: Bağcı.

b. 5/15, 182/04, 281/04

b.+ı galet-kâr 237/5

b.+ı girân-dest-i mâye: Sermayesi çok olan, zengin. 3/55

bâğçe: Bahçe.

b.+ı haşmet: Ululuk, büyüklük bahçesi. 71/6

b.+ı lütf: Lütuf bahçesi. 24/5

b.+ı pâk: Temiz bahçe. 78/11

b.+dır 13/19

b.+si 18/5

bağır: Göğüs.

- b.+ı(bağrı)** 129/3, 255/02
b.+ım(bağrım) 294/1
b.+ımda(bağrımda) 153/1
- bağışla-**: Bir mal veya hakkı karşılık beklemeden birine vermek.
b. 20/6, 182/03, 261/11
b.-sın 17/68
- bağla-**: Bağ veya başka bir araçla tutturmak.
b. 1/71
b.-dın 231/1
b.-miş 103/21, 264/01
b.-sın 247/3
- bağlı**: Bir bağ ile tutturulmuş olan.
b.+yadı 11/22
- bağteten**: Birdenbire, apansızın.
b. 9/1
- bahâ**: Güzellik, zariflik.
b. 8/9, 037/20
- bahâr**: Kışla yaz arasındaki mevsim, ilk yaz.
b. 1/67, 008/43, 009/03, 009/18, 013/45, 017/53, 025/08, 028/02, 029/05, 070/09, 076/06, 080/18, 081/03, 093/01, 115/08, 115/37, 130/32, 130/34, 130/65, 154/02, 185/03, 225/03, 270/01, 299/01, 299/01, 299/02, 299/03, 299/04, 299/05
b.+ı çemenistân-ı merâm: Çimenlik baharı. 9/26
b.+ı feyz: Feyz baharı. 1/67
b.+ı hüsn: Güzellik baharı. 264/3
b.+ı mürüvvet: İnsaniyet, iyilikseverlik baharı. 3/30
b.+ı nev-res: Yeni başlayan bahar. 85/3
b.+ı re'fet: Merhamet baharı. 94/10
b.+ı şevka: Neşe, sevinç baharı. 207/8
- b.+ı zevk-u şâdi**: Zevk ve gönül ferahlığı baharı. 36/3
b.+a 11/11, 102/04
b.+dan 8/61
b.+ı 11/7, 017/55, 084/18
b.+ım 230/5
b.+ın 30/10, 199/05, 261/09, 302/01, 302/01, 302/02, 302/03, 302/04, 302/05
b.+ımı 281/1
- bahârân**: İlk yaz, ilk bahar günleri.
b. 13/47, 015/01, 015/14, 017/69, 034/07, 036/02, 036/31, 036/32, 080/07, 102/04, 154/06, 167/01
b.+a 13/40, 013/47, 130/60
b.+ı 34/5
b.+sın 29/3
- bahâriyye**: Bahar tavsifiyle başlanarak medih için yazılan kaside.
b. 81/6
- bahîl**: Hasis, cimri, tamahkâr.
b. 21/18
- bahr**: Deniz.
b. 3/34, 016/21, 017/34, 018/02, 030/08, 036/11, 071/01, 074/01, 092/01, 100/01, 103/24, 117/02, 122/01, 129/07
b.+ı atâ: Bağışlama denizi. 18/20
b.+ı âufet: İyilik denizi. 117/8
b.+ı eşk: Gözyaşı denizi. 146/6
b.+ı re'fet-ü ihsân: Merhamet ve ihsan denizi. 103/18
b.+ı ummân: Büyük okyanus. 88/5
b.+ı zehhâr-ı mürüvvet: İyilikler, güzellikler denizi. 30/17

- b.+ü ber:** Deniz ve geniş (yer). 16/21, 071/01, 074/01
- b.+e** 11/31
- b.+i** 2/38, 019/17, 070/08
- b.+in** 103/25
- bahr-ârfâ:** Denizi süsleyen, bezeyen.
- b.** 116/8
- bahs:** Konuşulan şey, söz.
- b.** 3/37
- b.+i pâk:** Temiz söz. 8/57
- b.+de** 171/1
- b.+e** 231/2
- b.+ine** 23/11
- b.+iniz** 157/10
- bahset-:** Bir konu üzerinde söz söylemek, konuşmak, sözünü etmek.
- b.-emez(bahsedemez)** 76/7
- bahş:** Bağış, ihsan.
- b.** 2/35, 023/12, 190/05
- bahşâyîş:** Bağışlayış, veriş, ihsan ediş.
- b.+i** 14/2
- bahşende:** Veren, bağışlayan.
- b.** 1/11
- b.+i yegâne:** Biricik bağışlayıcı. 3/34
- bahşet-:** Bağışlamak, sunmak.
- b.-elim(bahşedelim)** 316/1
- b.-en(bahşeden)** 289/1
- b.-er(bahşeder)** 29/11
- b.-mektedir** 99/8
- b.-mişti** 94/5
- b.-ti** 130/60
- bahşeyle-:** Bağışlamak, sunmak.
- b.-r** 97/7
- b.-se** 242/3
- bahşiş:** Bir hizmet görene hakkından ayrı olarak verilen para.
- b.** 31/15
- b.+i envâr:** Işık(tan) bahşiş. 169/3
- b.+i zer:** Altın(dan) bahşiş. 11/39
- b.+i** 13/30
- b.+ler** 10/61, 10/61
- baht:** Talih, kısmet.
- b.** 6/19, 007/06, 024/13, 036/33, 038/17, 259/04, 285/08
- b.+i bî-çâre:** Çaresiz talih. 1/70
- b.+i bî-vefâ:** Vefasız talih. 6/12
- b.+i cüvân:** Genç dost. 3/3
- b.+i dağal-bâz:** Hileci dost. 3/62
- b.+i dîn:** Alçak talih. 67/10
- b.+i erbâb-ı dil:** Gönül ehli dost. 2/2
- b.+i hâbîde:** Uykuya dalmış dost. 276/5
- b.+i saâdet:** Mutluluk talih. 36/27
- b.+i saîd:** Yüksek talih. 76/3
- b.+i siyâh:** Kara talih. 128/3, 296/04
- b.+i tîre:** Bulamk, karanlık talih. 172/2
- b.+i vârd** 189/8
- b.+u tâlîf:** Kısmet ve sonradan gelecek olan. 8/51
- b.+ı** 14/22, 084/22, 121/13, 201/05, 267/02
- b.+ımdan** 6/40
- b.+ın** 65/7, 158/01, 272/02
- b.+ınla** 1/62
- b.+tan** 2/7
- baht-yârf:** Halis, gerçek dost.
- b.** 123/3
- baîd:** Uzak, irak.
- b.** 22/7, 037/36, 077/09, 084/05

bâis: Sebep olan.

b. 254/5

b.+i ârâyiş-i âlem: Âlemi süslemeye vesile olan. 23/8

b.+i şâdi: Memnuniyete, gönül ferahlığına vesile olan. 37/32

b.+i şevk-ı cedid: Yenilenme şevkine sebep olan. 298/1

b.+tir 116/10

bak-: Bakışı bir şey üzerine çevirmek.

b. 17/1, 021/13, 031/04, 040/01, 073/16, 103/24, 112/14, 135/01, 209/02, 249/01, 263/03, 268/03, 298/04, 352/01

b.-alın 267/1

b.-am 35/21

b.-an 77/10, 231/08, 257/04

b.-anlar 165/2

b.-ar 17/17, 017/42, 017/63, 126/07, 261/03, 268/04

b.-arsın 164/7

b.-ip 5/15, 005/55, 017/24, 129/05, 257/03, 262/04, 276/04

b.-madan 76/10

b.-madın 233/4

b.-mağa 5/25

b.-mak 70/8

b.-maz 168/3, 259/03, 259/06

b.-sa 17/22, 081/11

b.-sak 185/21

b.-sam 250/4

b.-san 127/2

b.-tı 9/6, 075/07

b.-tıkça 13/35, 015/08, 037/09, 061/02, 078/07, 081/01, 126/06, 274/02

b.-tıkta 67/12

b.-tım 253/2

bakıl-: Bakmak işine konu olmak veya bakmak işi yapılmak.

b.-sa 12/22, 014/30, 131/04

bakış: Bakmak işi veya biçimi.

b.+ta 153/4, 304/04, 304/04

bâki: Ünlü Türk şairlerinden.

b. 14/38, 019/24, 185/14

b.+nin 19/22

bakla: Sebze, yeşillik.

b.+i hamkâ: Semizotu. 63/13

bâl: Kanat.

b. 8/8, 035/25, 037/02, 134/01, 330/01

b.+i hümâ: Devlet kuşunun kanadı. 104/2

b.+i piristû-beççe: Kırlangıç yavrusunun kanadı. 4/34

b.+i semender: Semender kanadı. 245/5

b.+ü per: Kanat ve kol. 4/10, 017/30, 027/02

b.+e 163/3, 318/04

b.+in 55/1, 103/22

bâlâ: Yüksek, yüce.

b. 14/52, 016/19, 070/03, 080/15, 080/16, 082/19, 094/03, 094/30, 094/36, 094/36, 104/03, 104/15, 112/14, 116/03, 174/02, 191/02, 286/01

b.+yı sipih: Yüksek talih. 4/17

b.+da 244/1

b.+dan 252/3

b.+sı 81/13

b.+sıdır 30/2

b.+sına 94/36

b.+ya 1/74, 205/05

- b.+yı** 209/6
- bâlâ-bülendân:** Uzun boylular.
- b.+ın** 352/1
- bâlâ-hâne:** Evin en üstü, çatı, tavan arası.
- b.+i devlet** 63/1
- bâlâ-ter:** Daha yüksek, pek yüksek.
- b.** 27/14
- bâlfın:** Yastık, koltuk.
- b.** 276/5, 307/01
- b.+i hâb-ı işve:** İşve uykusunun yastığı.
- 216/1
- b.+i siper:** Arkasına bir şey saklanılan yastık. 5/4
- b.+e** 94/13
- bâliş:** Yüz yastığı.
- b.+i zer-târ:** Sırmalı yastık. 8/37
- b.+ü bister:** Yastık ve yatak. 11/30, 251/08
- bâm:** Çatı, kubbe.
- b.+ı bülend:** Yüksek çatı. 12/10
- b.+da** 11/7
- b.+ı** 27/4, 080/19, 081/02, 130/50
- b.+ına** 78/5
- b.+ında** 261/2, 261/03
- b.+ının** 104/2
- bana:** Ben zamirinin yönelme hâli ekli biçimi.
- b.** 1/12, 003/55, 003/58, 006/17, 006/18, 008/26, 009/18, 012/07, 013/35, 019/22, 020/14, 039/01, 039/14, 060/03, 067/12, 121/23, 124/01, 125/08, 128/03, 135/07, 192/02, 202/04, 206/04, 206/05, 210/02, 218/02, 225/03, 261/11, 286/05, 309/03, 312/01, 323/01, 323/01, 323/01, 357/01
- bang:** Ses, sedâ, haykırma.
- b.+i ceres:** Çan sesi. 200/5
- b.+i el-hamd:** Hamd sesi. 63/15
- b.+i harûs-ı tâli'-i bîdâr:** Uyanık talihin sesi. 169/2
- b.+i neffr-i satvet:** Cemaatin kuvvetli sesi. 5/33
- bânî:** Bina eden, yapan.
- b.+si** 79/17, 084/21, 088/04, 098/10, 104/11
- b.+sin** 89/9
- b.+sinin** 82/22, 092/19, 093/17, 101/09, 118/7
- bânû:** Kadın, hatun.
- b.+yı mihr-i ferruh-fâl:** Bahtı açık kadın. 7/1
- bâr:** Yük.
- b.** 1/76, 002/11, 008/19, 008/31, 127/06, 177/07
- b.+i girân:** Ağır yük. 127/5
- b.+ı mihnet:** Sıkıntının yükü, elem yükü. 4/47
- b.+i nigâh:** Bakış yükü. 223/3
- b.+ını** 126/8
- bar-:** Varmak.
- b.-ıp** 142/1
- b.-mak** 142/4
- bârân:** Yağmur.
- b.** 2/1
- b.+a** 13/45
- b.+ına** 17/56
- bârekâllâh:** Mübarek ola! Allah mübarek etsin!
- b.** 1/7, 067/01, 067/01, 115/35, 115/35
- bârende:** Yağdıran, yağdırıcı.
- b.** 327/1
- bârıka:** Şimşek, yıldırım parıltısı.

- b.+i hürmen-i âşûb-u fiten:** Fitne ve kargaşa harmanının şişmeği. 9/26
- b.+i hüsn:** Güzellik şişmeği. 275/4
- b.+i satvet:** Sıçrayan şişmeği. 1/40
- bârf:** Hiç olmazsa, hasılı.
- b.** 5/11, 005/44, 008/66, 009/16, 012/17, 012/45, 014/06, 014/11, 014/12, 017/46, 020/06, 020/18, 031/18, 033/09, 035/16, 036/29, 065/08, 069/05, 094/37, 109/08, 112/14, 112/15, 113/05, 128/02, 128/03, 207/09, 213/03, 213/05, 215/01, 218/03, 250/05, 262/01, 296/02, 309/03, 312/01, 313/02, 314/03, 319/04
- b.+de** 129/1
- bâriğâh:** Girmek için izin almak lâzım gelen yer, çadır.
- b.+ı nüh-kıbâb-ı âsmân:** Dokuz kubbeli, gökyüzü çadırı. 123/6
- b.+ı vezâret:** Vezirlik çadırı. 7/42
- bârfık:** Nazik, ince.
- b.** 65/3, 103/29, 179/07, 184/04
- b.+ü medfid:** İnce ve uzun. 188/4
- bark:** Şimşek.
- b.** 289/4
- bârû:** Kale duvarı, sur.
- b.** 68/3
- bârût:** Barut.
- b.+a** 5/19
- bas-:** Vücudun ağırlığını verecek biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak.
- b.** 121/23
- b.-ma** 308/4, 313/01
- b.-tı** 21/20
- basfret:** Doğru görüş, uzağı görüş, seziş, kavrayış.
- b.** 97/5
- b.+tir** 12/4
- basft:** Açık, geniş.
- b.+i arz:** Arzın genişliği. 1/52
- bast:** Yayma, açma, uzun uzadıya anlatma.
- b.+ı dü-cihân:** İki cihamı anlatma. 1/71
- baş:** İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız gibi organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa.
- b.** 4/28, 006/40, 009/02, 170/03, 171/02
- b.+a** 10/58, 125/01, 275/02
- b.+ı** 1/39, 016/22, 074/06, 139/01, 284/04
- b.+ım** 153/1
- b.+ıma** 210/1
- b.+ımdan** 226/1
- b.+ın** 189/2, 233/04, 309/02
- b.+ına** 265/3, 273/01, 321/02
- b.+ında** 11/2, 011/22, 060/02, 130/45, 256/05
- b.+ındaki** 16/20
- b.+ından** 17/22, 101/03, 319/03
- başka:** Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.
- b.** 1/54, 018/13, 070/08, 075/05, 260/02, 260/02, 298/03, 299/03
- b.+dır** 160/4
- başkadın:** Padişahın eşi.
- b.** 101/5, 101/10
- başla-:** Bir işe girişmek, harekete geçmek.
- b.-dı** 7/10, 008/01
- b.-dıkça** 80/5
- b.-dılar** 7/17

- b.-r** 14/49, 331/01
b.-rdı 37/7
b.-yıp 1/1
baştan: Bir şeyin en önce gelen kısmı.
b. 11/4
başarda: Düşürmek.
b. 278/4
bat: Kaz şeklindeki sürahi kabı.
b.+ -ı mey: Mey kabı. 275/1
b.+ -ı sahbâ: Şarap kabı. 150/6
bathâ: Çakıl taşlı büyük dere.
b. 105/2
b.+dan 36/13
bâtıl: Doğru ve haklı olmayan.
b. 97/5
bâve-çînf: Sağlam sırlı kap.
b.+ -i tarab: Sağlam sevinç kabı. 5/3
bây: Efendi.
b.+ -ü gedâ: Efendi ve köle. 6/8, 011/44, 022/02, 083/06
bâyed: Lüzumlu.
b. 1/72
Bâyezîd: Bayezid.
b. 35/23, 111/04
baykarâ: Böbürlenme.
b. 21/4, 023/14, 024/10
baykarâ-meclis: Böbürlenme meclisi.
b. 15/25
bayrak: Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, genellikle renk ve biçimle özelleştirilmiş, dikdörtgen biçiminde kumaş.
b. 5/9
bayrak-bend: Bayrak bağı.
b. 4/22
bayrâm: Millî veya dinî bakımdan önemli olan, kutlanan gün veya günler.
b. 9/12, 009/43, 129/01
b.+da 74/8
b.+ında 261/8
bâz: Tekrar, yeniden.
b. 15/2, 116/02
bâz-pes: Yeniden.
b.+in 200/7
ba'za: Bir şeyin küçük kısmı, parçası.
b. 289/4
bâzâr: Pazar, çarşı.
b. 71/12, 127/06, 170/08
b.+ -ı bahârân: Bahar günleri çarşısı. 13/40
b.+ -ı hüner: Hüner çarşısı. 18/8
b.+ -ı nev-bahâr -ı arûs: İlkbaharın gelin gibi çarşısı. 138/2
b.+ın 82/12, 251/06, 303/04
b.+ını 92/25, 225/02
ba'zı: Birtakım, kimi.
b. 27/12, 080/25, 262/01
ba'zın: Bir şeyin küçük kısmı, parçası.
b. 289/4
bâzîçe: Oyun.
b.+yi 163/8
bâzû: Güç, kuvvet, istidat.
b. 8/46, 014/21, 068/02
b.+ -yı celâdet: Kahramanlık istidadı. 17/21
b.+ -yı celâl: Büyüklük gücü. 117/6
b.+ -yı dâğ -dâr: Yaralının kuvveti. 3/51
b.+ -yı dîn: Din kuvveti. 63/1
b.+ -yı emniyyet: Emniyet kuvveti. 103/2

- b.-yı himmet:** Çalışma, gayret kuvveti. 80/2
- b.-yı ıkbâl:** Talih kuvveti. 4/23
- b.-yı ibrâm:** Zorlama kuvveti. 166/2
- b.-yı kahr:** Zorlama kuvveti. 3/39
- b.-yı nigâh:** Bakış gücü. 78/5
- b.-yı ulâ:** Yüksek güç. 73/12
- b.-yı zafer:** Zafer kuvveti. 4/12
- b.-yı zer:** Altın kol, pazı. 165/2
- b.-dan** 228/4
- b.-larla** 231/4
- b.-nu** 251/8
- b.-su** 16/38
- b.-suna** 37/14, 121/06
- b.-ye** 265/1
- be:** Kelimelere -e hâlini verir.
- b.** 1/73, 007/25, 007/33, 007/33, 007/41, 007/41, 007/42, 007/42, 008/09, 010/18, 011/54, 077/14, 078/04, 115/40, 128/02, 141/02, 143/01, 150/04, 151/02, 211/02, 212/04, 307/05, 330/01, 330/01, 330/01
- be-bâzû:** Güce.
- b.-yı mahabbet:** Muhabbet gücüne 144/7
- be-câ:** Yere.
- b.** 104/10
- be-gâyet:** Çok aşırı, son derece.
- b.** 320/4
- be-hakk:** Hak için.
- b.-ı behişt-i berîn:** 130/64
- be-hem:** Toplu, bir arada.
- b.** 21/6, 172/05
- be-kâm:** Maksat ve makamına ulaşan.
- b.** 35/31
- be-pây:** Ayağa.
- b.** 145/1
- bebgâ:** Dudu, papağan.
- b.** 14/3, 014/42
- b.-nın** 1/9
- becâ:** Yerinde, uygun.
- b.** 100/5
- beççe:** İnsan veya hayvan yavrusu.
- b.-i bülbül:** Bülbül yavrusu. 11/43
- b.-i muğ:** Ateşe tapanın yavrusu. 188/1, 251/05
- b.-i pervâne:** Pervane (kelebek) yavrusu. 92/7
- b.-i sîmurg:** Sîmurg yavrusu. 9/27
- b.-i sîmurg-ı celâl-ü câh:** Ululuk ve makam sîmurgunun yavrusu. 38/4
- b.-i şîr:** Arslan yavrusu. 35/15
- beçe:** Yavru.
- b.-i fâhte:** Üveyik kuşunun yavrusu. 1/37
- bed:** Kötü, fena.
- b.** 227/4
- bed-girdâr:** İşi kötü olan.
- b.** 8/63
- bed-gû:** Kötü söyleyen, konuşan.
- b.** 68/8
- b.-lara** 241/4
- bed-hâh:** Her işin fenalığını isteyen.
- b.-ına** 9/29
- b.-ının** 97/5, 100/06, 117/10
- bed-mihir:** İyilik etmeyen, insaniyetsiz.
- b.-den** 50/1
- bed-tıynet:** Yaratılışı, tabiatı fena olan.
- b.-ü bed-gû:** Yaratılışı ve sözleri kötü olan.
- b.** 68/8
- bedahş:** Bedahşan yakutu.

- b.+ın** 88/5
- bedahşân:** Yakutlar.
b. 2/42, 238/01
- b.+--ü aden:** Yakutlar ve aden. 1/23
- bedel:** Değer, fiyat, kıymet.
b. 206/2, 296/04
- beden:** Canlı varlıkların maddî bölümü, vücut.
b. 1/50, 001/76
- b.+i serv:** Servi vücutlu. 11/5
- b.+imden** 126/1
- bedestân:** İçinde değerli eşya alınıp satılan kapalı çarşı.
b. 82/12, 082/13
- b.+dan** 82/17
- b.+ın** 82/16
- b.+larda** 71/11
- bedhâh:** Kötülük isteyen, kötü yürekli.
b.+ına 1/42
- bedî:** Eşi ve benzeri olmayan.
b.+im 23/6
- bedîd:** Görünür, açık, meydanda.
b. 22/1, 076/04, 076/08, 084/19, 233/01, 298/01
- bedîhe:** Düşünmeden, birdenbire söylenen güzel söz.
b.+sini 3/31
- bedr:** Ayın on dördüncü gecesi, dolunay.
b.+i tâbân: Parlak dolunay. 102/5
- b.+i tamâm:** Eksiksiz, tam dolunay. 14/15, 030/25, 038/09, 062/01, 145/03
- beğ:** Bey.
b. 12/38, 026/16, 262/05
- b.+dır** 12/37
- b.+im** 156/6, 195/01, 233/05, 262/03
- b.+ine** 97/6
- b.+le** 107/7
- beğ-zâde:** Beyzâde.
b. 262/5
- beğen-:** İyi veya güzel bulmak.
b.-mez 300/5
- b.-mezsen** 261/11
- behâ:** Güzellik.
b. 30/1, 035/11, 073/11, 089/02, 104/04, 304/01, 310/03
- b.+dır** 18/1
- behâne:** Sebep.
b. 27/15, 257/04, 271/01, 323/01
- b.+i nûş-ı şerâb:** Şarap içme sebebi. 145/4
- b.+yle** 17/48
- behcet:** Güzellik.
b. 80/21, 108/07, 129/01
- b.+i dünyâ:** Dünya güzelliği. 350/1
- b.+i** 36/35, 320/01
- b.+in** 304/2
- b.+le** 106/7, 319/01
- b.+tir** 68/5
- behem:** Toplu, bir arada, hep bir yerde.
b. 35/26
- behey:** Ünlem.
b. 6/13, 009/08, 129/07, 130/09, 130/09, 147/06
- behişt:** Cennet.
b. 20/7, 040/01, 042/04, 071/04, 112/07, 130/21, 130/24
- b.+i berîn:** Pek yüksek, en yüce. 130/64
- b.+i heşt:** Sekiz cennet. 4/19, 030/11
- b.+e** 3/33, 073/11, 198/05
- b.+i** 120/1

- b.+in** 31/8, 158/07
b.+ten 179/4
behmen: Zeki, anlayışlı, kavrayışlı.
 b. 1/42, 001/45
Behrâm: İran hükümdarlarından birkaçının adı ki en meşhuru, yaban eşeği avına pek düşkün olan.
 b. 5/24, 005/55, 009/35, 030/21, 038/06
 b.+a 4/22, 026/09
 b.+da 74/1
 b.+ı 97/16
 b.+ın 1/45
Behrâm-savlet: Behram saldırısı.
 b. 106/2
bekâ: Devam, sebat, bâkilik.
 b. 1/24, 120/01
 b.+dan 305/4
bel: İnsan bedeninde göğüsle karın arasında daralmış bölüm.
 b. 247/3, 321/04
 b.+i 317/2
 b.+in 1/52, 183/03, 202/04
belâ: Gam, keder, musibet.
 b. 8/28, 130/06
b.+yı keşmekeş-i intizâr: Bekleme kararsızlığı belâsı. 160/2
b.+yı keyf: Keyif belâsı. 217/3
b.+yı tahammül: Tahammül belâsı. 205/3
 b.+da 341/1
 b.+dır 125/7, 125/08, 255/05
 b.+mız 217/1
 b.+sın 6/12, 130/06, 130/06, 164/02, 303/01
belâ-rek: Belâ renkli.
 b. 97/18
- belâgat-şiâr:** Güzel sözlü.
 b. 270/10
belâgat: İyi konuşma, sözle inandırma yeteneği.
 b.+a 3/57, 146/08
 b.+le 106/5
 b.+te 283/6
 b.+tır 12/43
Belh: Belh.
 b.+a 37/30
 b.+i 189/5
belî: Evet.
 b. 138/4, 147/01, 194/04
belîğ: Belâgati olan belâgatli.
 b. 74/7
 b.+inle 15/19
belki: Muhtemel olarak, olabilir ki.
 b. 4/5, 063/07, 063/09, 069/06, 092/08, 135/03, 202/02, 253/05
bellü: Belli.
 b. 9/8
ben: Kanun, tambur gibi çalgılara takılan tel (bâm).
 b. 179/3
 b.+i hasret: Hasret teli. 143/4
ben: Tekil birinci kişiyi gösteren zamir.
 b. 1/21, 002/12, 003/63, 004/40, 004/41, 004/46, 005/11, 005/48, 005/49, 006/13, 006/35, 006/37, 007/13, 008/11, 008/20, 008/66, 009/07, 010/23, 011/15, 012/06, 012/21, 015/11, 015/16, 015/17, 015/22, 015/24, 016/08, 016/34, 017/04, 017/15, 017/44, 017/54, 019/11, 027/13, 039/03, 067/11, 067/14, 069/07, 072/01, 072/03, 076/10, 077/14, 114/06, 124/01, 124/02,

124/03, 124/03, 124/03, 124/03, 124/04,
 124/04, 128/02, 129/07, 130/10, 135/03,
 135/12, 156/04, 160/02, 164/02, 173/01,
 173/02, 185/18, 202/04, 205/06, 207/04,
 213/01, 216/05, 218/01, 218/02, 218/03,
 218/05, 223/03, 226/02, 226/03, 231/04,
 247/06, 248/03, 252/02, 259/04, 278/09,
 278/11, 285/08, 285/10, 286/07, 293/03,
 294/01, 303/01, 303/05, 303/05, 305/04,
 305/04, 308/03, 312/02, 313/02, 316/05,
 319/02, 320/04
b.+den 6/44, 010/28, 011/56, 013/32,
 019/24, 039/15, 041/04, 041/10, 126/03,
 131/15, 160/01, 160/01, 160/02, 160/03,
 160/04, 160/05, 202/04, 207/04
b.+i 6/32, 006/33, 015/05, 026/15, 041/06,
 041/12, 052/01, 059/01, 067/10, 067/11,
 128/01, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05,
 128/06, 130/05, 130/12, 130/20, 200/06,
 208/01, 208/07, 214/03, 227/05, 227/06,
 264/02, 264/02, 278/04, 285/01, 285/01,
 285/02, 285/03, 285/04, 285/05, 285/06,
 285/07, 285/08, 285/09, 285/10, 285/11,
 285/12, 285/13, 290/01, 290/01, 290/02,
 290/03, 290/04, 290/05, 294/01, 294/01,
 294/01, 296/03, 298/05, 301/04, 303/04,
 305/03, 337/01
b.+im 1/10, 003/54, 008/31, 013/05, 013/38,
 015/15, 015/17, 015/20, 015/25, 015/27,
 041/03, 126/06, 127/07, 128/02, 130/09,
 153/03, 173/03, 207/02, 211/01, 211/01,
 211/02, 211/03, 214/02, 230/04, 257/04,
 270/04, 278/10, 279/05, 301/04, 309/01,
 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05,
 310/01

b.+imçin 127/8

b.+imçün 128/5

b.+imdir 19/9, 019/10, 019/22, 210/03

b.+lerin 346/1

benâm: Parmak ucu.

b. 117/12

benân: Parmaklar, parmak uçları.

b. 5/44

b.+ı hâme-i müşkil-güşâ: Müşkil açan,
 müşkili gideren kalem parmaklar. 84/14

b.+ı i'tirâz: İtiraz eli. 80/16

b.+a 31/14

b.+ı 30/17

b.+ın 5/56

b.+ına 3/76

bend: Bağ, yular, râbıta, bağlama.

b. 4/34, 005/05, 011/25, 060/02, 121/19,
 130/38, 257/01, 261/07, 310/05, 310/05

b.+ı dil: Gönül bağı. 197/2

b.+ı miyân: Kemer bağı. 124/6

b.+ı nikâb: Kuşçu eldivenin bağı. 197/2

b.+ı zencir: Zincir bağı. 153/2

b.+ı zülf: Zülûf bağı. 125/1, 276/01

b.+ü ta'kîd: Bağ ve düğüm. 67/13

bend-gâh: Mafsal, boğum yeri.

b.+ı hancer-i fülâd: Çelik hançerin boğum
 yeri. 195/2

bende: Köle.

b. 7/15, 011/26, 012/21, 012/41, 024/13,
 038/17, 068/09, 074/10, 077/19, 088/08,
 094/12, 106/15, 110/04, 121/03, 213/02,
 283/02, 318/04

b.+ı dergâh: Dergâhın kölesi. 76/1, 117/06

b.+ı dîrîne: eski kul. 285/13

- b.-i fermân:** Emir kulu, ferman kölesi.
8/72, 016/29, 218/02
- b.-i fermân-ber:** Ferman getiren kul. 4/9
- b.-i kerem-dîde:** Cömertlik görmüş kul.
8/60
- b.-i kûçek:** Kûçek (bir makam adı) kölesi.
97/8
- b.-i mevrûs:** Miras kalan köle. 80/6
- b.-i nâ-çîz:** Değersiz kul. 10/16, 016/04
- b.-i nâ-kâm:** Maksadına erişememiş kul.
27/14
- b.-ler** 8/33
- b.-leri** 16/24
- b.-ndir** 18/27
- b.-ne** 14/34, 019/04, 039/13, 073/16,
086/04, 131/11, 288/05, 315/03
- b.-ni** 4/49, 007/23, 029/14, 131/14, 212/03
- b.-nin** 33/8
- b.-si** 19/30, 063/20, 102/15, 129/10
- b.-sin** 2/28, 008/69, 015/23, 019/11, 021/15,
097/17, 131/10
- b.-sine** 12/39, 036/28, 039/04
- b.-sinin** 74/1, 284/04
- b.-ye** 246/4
- bende-perver:** Kul, köle, adam besleyici.
b. 19/19, 069/01, 089/02
b.-sin 129/7
- bendegâh:** Kul yeri.
b.-ın 4/42
- bendegân:** Kullar, köleler.
b.-ından 83/2
- bendeniz:** Köleniz.
b. 147/7
- bender:** Ticaret yeri, işlek ticaret iskelesi.
b.-i çîn 216/6
- bender-geh:** İşlek iskele, liman, şehir.
b.-i belâgat 283/6
- bendet:** Bağlı.
b. 200/1
- benefşe:** Menekşe.
b. 130/62
- benefşî:** Mor renk, menekşe rengi.
b. 242/1
- benem:** Benim.
b. 1/11
- benli:** Teninde ben olan.
b. 321/1, 321/04
- bennâ:** Yapı yapan, mimar, kalfa.
b.-sıdır 30/35
- benze-:** İki kişi veya nesne arasında birbirini
andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak,
andırmak.
b.-miştir 17/29, 017/67
b.-r 17/31, 017/48, 089/08, 106/07, 110/03,
158/02, 158/06, 170/10, 175/07, 185/21,
207/01, 250/04, 261/02, 303/05
b.-rsin 304/4
- benzet-:** Benzer duruma getirmek.
b.-en(benzen) 17/55
b.-ir 56/1
b.-tim 19/16
- ber:** Götüren.
b. 6/2, 010/52, 036/11, 074/01, 092/01,
092/15, 100/01, 117/02, 122/01, 129/01,
129/07, 130/53, 173/02, 180/04, 229/02
b.-i geher-zâ: Cevher çıkaran sine. 14/32
b.-de 13/22
b.-in 7/25, 016/21, 071/01

ber-bâd: Perişan, harap, viran.

b. 42/3, 117/10

ber-câ: Yerinde, tam ve münasip.

b. 12/6

b.+dır 4/53

ber-ceste: Sağlam ve lâtif.

b. 130/37, 175/04, 253/02

b.+i ıkbâl 2/48

b.+dır 172/1

b.+n 175/6

ber-çîde: Eteği topu, dünyadan elini eteğini çekmiş, münzevî.

b. 158/6, 187/05

ber-devâm: Devam üzere, daim.

b. 19/30, 021/38, 117/12

ber-gerdîde: Dönmek üzere.

b.+sin 242/3

ber-geşte: Alt üst olmuş.

b. 2/20, 189/08

ber-hevâ: Havaya gitmiş, kaybolmuş.

b. 277/2

ber-hurdâr: Berhудар olan, mesut olan.

b.+ı ömr-i câvidân: Ömrü ebedî olan mesut kimse. 117/4

ber-kâm: İsteğine kavuşmuş olan.

b. 23/18

ber-karâr: Kararlı.

b. 28/18, 030/36, 032/06, 035/19, 035/32, 039/17, 130/65

ber-mezîd: Artmış.

b. 84/21

ber-murâd: Arzusuna kavuşan.

b. 299/4

ber-mürâdî: Arzusuna kavuşanla ilgili.

b. 121/21

ber-pâ: ayakta, ayak üzerinde.

b. 80/6, 081/09, 094/12, 221/04

ber-sebîl

b.+i istimrâr: Devamlı akan su. 8/50

ber-ter: Daha, pek, üstün, meziyetli.

b. 27/1, 066/05

berâat: Aklanma.

b. 1/49

berâber: Birlikte, bir arada.

b. 26/5, 080/15

b.+dır 65/1

berârâ: Üzerine.

b.+ı enâm: Yaratılanların üzerine. 62/19

berât: Rütbe, nişan ve imtiyaz verildiğini bildiren ferman.

b. 99/9

b.+ı izzet-ü şân: İzzet ve şân beratı. 37/39

b.+ı zevk-u şevk: Zevk ve şevk beratı. 324/1

b.+u sûr: Güzellik ve şenlik. 117/6

berâyâ: Halk, insanlar, mahlûkat, yaratıklar.

b.+dır 95/2, 098/05

berbat: Kötü.

b.+ı nâhîd: 1/38

berber: Saç ve sakalın kesilmesi, taranması ve yapılması işiyle uğraşan veya bunu meslek edinen kimse.

b.+den 229/1

berehmen: Hint ve Mecusîlerin ruhanî başkanı.

b. 97/7

berhem-beste: Karışık düğüm.

b.+dır 241/1

beri: Çıkma durumundaki kelimelerden sonra getirilerek bir işin başlangıcını gösterir.

b. 4/18, 004/44, 014/51, 019/08, 024/06, 082/06, 129/03, 130/14, 274/04, 280/01, 346/01

berî: Sağlam, kurtulmuş.

b. 4/49

berîn: Pek yüksek, en yüce.

b. 130/64

berk: Şimşek.

b. 347/1

b.+1 bîd: Söğüt ağacı. 36/18

b.+1 cehân: Dünya şimşegi. 2/41, 017/32, 240/01

b.+1 felek-peymâ: Gökyüzünü ölçen şimşek. 14/46

b.+1 gül: Gül şimşegi. 148/2, 167/10

b.+1 gül-i ter: Taze gül şimşegi. 258/1

b.+1 hurmen: Harman şimşegi. 1/24, 245/01

b.+1 necâbet: Soylu şimşek vücutlu. 4/29

b.+1 semen: Değerli şimşek. 1/56, 156/03

b.+1 şemşîr: Kılıç şimşegi. 13/21

b.+1 tîğ-1 cân-küdâz 100/3

b.+1 u sâz: Şimşek ve saz (çalgı). 77/3

b.+1 u şâh: Şimşek ve şah. 3/46

b.+1 5/15

b.+1 2/36

b.+1 329/1

berk-cevlân: Şimşegin cevelânı.

b. 2/33

berk-zen: Şimşek atan.

b.+1 126/1

berket-: Sağlamlaştırmak, takviye etmek.

b.-1 185/19

berkit-: Sağlamlaştırmak.

b.-1 324/1

b.-1 308/2

berkur-: Şimşek çakması.

b.-1 87/12

bermekî: Cömertlik.

b. 82/9

b.+1 asr-1 ihsân-ü kerem: İhsan ve kerem asrının cömertliği. 117/8

Bermekiyân: Bermekiyân.

b. 13/11, 016/38

bermurâd: Arzusuna kavuşan.

b. 25/9

bernâ: Genç, delikanlı, yiğit.

b. 112/6

b.+1 6/8

berrâk: Nurlu, pek parlak.

b. 274/3

b.+1 u rûşen: Parlak ve aydınlık. 92/21

b.+1 u sâf: Parlak ve temiz. 130/40, 287/02

b.+1 185/3

berş: Afyon şurubu, keten yaprağı ile yapılan bir çeşit müsekkir macun.

b. 9/9

berter: Üstün, meziyetli, değerli.

b. 11/54, 130/43

b.+1 i a'dâd-1 ânât-1 zamân: Zamanın anlarının âdetlerinin değeri. 117/4

bes: Yetişir.

b. 122/7, 176/02

b.+1 176/2, 201/04, 236/02

b.+1 20/18, 068/03, 122/07, 265/03

besam: Güleryüzlülük.

b. 250/1

besle-: Yiyecek ve içeceği sağlamak.

b.-dim 257/5

b.-miş 286/2

b.-yelim(besliyelim) 223/4

best: Düğüm.

b.+ü güşâd-ı şeş-der-i eş'âr: Düğüm ve altı şiiri açma. 169/6

beste: Bağlı.

b. 11/15, 011/37

b.+i nâz: Naz makamı. 157/7

b.+dir 244/9

beste-kemer: Bağlı kemer.

b. 9/38

beş: Dörtten sonra gelen sayının adı.

b. 87/4, 321/02

beşâret: Müjde, muştı.

b. 84/2

Beşiktaş: Beşiktaş.

b.+a 147/3, 318/04

beşîr: Müjde getiren.

b. 93/6, 093/18, 096/01

bey: Zengin, ileri gelen kimse.

b. 65/1, 065/09, 070/01

beyân: Söyleme, bildirme.

b. 5/53, 018/16, 020/17, 021/34, 025/07, 093/18, 130/15, 135/07, 136/08

b.+i inbisât-u zevk: Zevk ve ferahlığı ifade etme. 103/29

b.+i nazm-ı şevk: Şevk nazmını söyleme. 248/8

b.+a 14/32, 014/36, 031/11

b.+ımda 13/42

beyâz: Kara karşıtı.

b. 8/6, 147/04, 156/03, 274/01

b.+i gerden: Boynu beyaz. 254/2

b.+ın 2/17

beyin: Kafatasının üst kısmında, duyum ve bilinç merkezlerinin bulunduğu organ.

b.+inde(beyninde) 12/36, 019/07

beyt: 1. Anlam bakımından birbirine bağlı iki dizeden oluşmuş şiir parçası. 2. Ev.

b. 2/14, 024/08, 029/15, 079/18, 081/14, 097/22, 097/29, 115/42, 117/02, 146/08

b.+i cennet: Cennet beyti. 30/4

b.+i dil: Gönül beyti. 126/9

b.+i dil-ârâ: Gönül süsleyen beyit. 19/20

b.+i dil-ârâ-yı-ferah: Ferah gönlü süsleyen beyit. 103/12

b.+i dil-cû: Gönül çelen beyit. 104/6

b.+i garrâ-yı-dil-ârâ: Gönlü süsleyen güzel beyit. 70/10

b.+i girân-kadr-i cihân-gîr: Dünyanın kadir ve itibar sahibi beyti. 97/22

b.+i hazen: Keder evi. 1/69, 125/03

b.+i hurrem: Sevinç evi. 79/8

b.+i hümâyûn: Mübarek beyt. 97/20

b.+i intihâb: Bir kıta veya kasidenin en güzel beyti. 15/3

b.+i intisâb: Bağlanmış beyit. 184/3

b.+i musanna': Usta elinden çıkmış beyit. 79/9, 081/01

b.+i müselleme: Kabul görmüş beyit. 79/9

b.+i müstesnâ: Müstesna beyit. 30/29

b.+i pür-te'sîr: Çok tesirli beyit. 8/34

b.+i şerîf-i müteberrek: Mübarek sayılan, şerefli beyit. 97/25

b.+i tâm: Eksiksiz beyit. 74/10

b.+e 3/53, 332/01

b.+i 2/44, 012/13, 062/21, 067/22, 081/15, 084/09, 169/06
b.+idir 30/4
b.+in 8/25
b.+ini 19/22
b.+ü'l-gazel-i işve: İşve gazelinin beyti. 61/1
b.+ü'l-kasîd: Kaside beyti. 81/6, 084/09
b.+ü'l-kasîd-i bî-bedel: Bedelsiz kasidenin beyti. 81/7
b.+ü'l-kasîde: Kaside beyti. 8/35
beyyin: Açık, âşikâr.
 b. 63/12
beyzâ: Çok beyaz.
 b. 14/41, 080/02, 082/02, 105/02
b.+i çeşm: Gözün beyazlığı. 238/2
b.+i mâh: Ayın beyazlığı (parlaklığı). 77/5
b.+dan 14/11
b.+yı 37/6
bezân: Şuursuz, bilinçsiz.
 b. 209/1
bezen-: Bezemek işine konu olmak, süslenmek.
b.-di 29/2
b.-ip 236/3
bezl: Bol bol verme.
 b. 36/31
b.+i ihsân: İyilik bahşetme. 6/3
b.+ü atâ-yi Hâtem-i tâyî: Hatemi Tâyî'nin bağıışı ve ihsanı. 6/4
b.+ü i'tâ: Verme ve ödeme. 6/5
b.+ü men'in: Bolluk ve ihsan. 21/16
bezm: Meclis.
 b. 275/1
b.+de 242/1, 268/04

b.+i âlf: Yüksek meclis. 24/4, 080/06
b.+i celâl: Büyüklük, ululuk meclisi. 5/17
b.+i cem: Hükümdar meclisi. 123/9
b.+i cemşîd: Cemşid'in meclisi. 67/3
b.+i cihân: Cihan meclisi. 20/7, 209/01
b.+i çemen: Çimen meclisi. 236/3, 322/01
b.+i ehl-i tab': Tabiat, huy ehlinin meclisi. 14/10
b.+i ezel: Ezel meclisi. 274/4
b.+i gül-zâr: Gül bahçesi meclisi. 311/3
b.+i hâs: En iyi meclis. 5/18, 128/04, 130/58
b.+i hümâyûn: Hükümdar meclisi. 12/30
b.+i hüsn: Güzellik meclisi. 238/5
b.+i mey: İçki meclisi. 166/7
b.+i mihnet: Sıkıntı meclisi. 255/2
b.+i nûşâ-nûş: İçkinin içtikçe içildiği meclisi. 2/12
b.+i sadr-ı kâm-rân: İsteğine kavuşmuş yüksek kişilerin meclisi. 5/16
b.+i safâ-bahş: Safa bahşeden meclis. 24/10
b.+i şehensâh: Padişah meclisi. 342/1
b.+i şerâb: Şarap meclisi. 145/5
b.+i şevka: Sevinç, arzu meclisi. 290/1
b.+i tahkîk: Doğruyu araştırma meclisi. 187/1
b.+i tarab: Ays, sefa, şenlik meclisi. 23/15
b.+i vasl: Kavuşma meclisi 185/6
b.+de 148/3, 149/04, 187/04, 223/01
b.+dir 5/2
b.+e 11/23, 026/04, 034/02, 034/06, 080/23, 117/04, 147/07, 165/04, 179/03, 187/04, 197/04, 210/03, 225/02, 231/04, 322/01

- b.+i** 1/8, 028/02, 209/03, 245/02
- b.+imiz** 309/5
- b.+in** 4/10, 028/02, 124/03, 256/05, 270/05
- b.+inde** 4/25, 014/19, 038/14, 102/09, 338/01
- b.+inden** 13/39
- b.+ine** 13/28, 023/04, 023/14, 185/21, 213/05
- b.+ini** 36/3
- b.+inin** 29/7
- bezm-dîde:** Meclis gözü.
- b.+sidir** 154/1
- bezm-gâh:** Eğlence yeri.
- b.+a** 25/11
- b.+ında** 229/3
- bihâr:** Bihar, denizler.
- b.** 8/44
- b.+ı** 8/44
- bırak-:** Elde bulunan bir şeyi tutmaz olmak.
- b.-ip** 277/5
- b.-ır** 322/3
- b.-maz** 132/5
- b.-tın** 14/34
- bızâat:** Sermaye, para.
- b.+tır** 12/39
- bi:** Başlarına eklendiği zaman kelimeleri -e hâline getirir.
- b.** 306/1
- bî-âb:** Kuru, susuz.
- b.** 1/16
- bî-adil:** Benzersiz, benzeri olmayan.
- b.** 101/7
- b.+i mekrûmet-pîrâ:** Keremle donatan, benzersiz. 93/6
- b.+inde** 66/3
- bî-amân:** Amansız, merhametsiz.
- b.** 175/4
- bî-ârâm:** Durup dinlenmeyen.
- b.** 9/42
- bî-baht:** Bahtsız, talihsiz.
- b.** 251/7
- bî-bâk:** Korkmayan, çekinmeyen.
- b.** 194/3
- bî-bedel:** Bezersiz, eşsiz.
- b.** 66/1, 067/01, 070/05, 075/09, 081/07, 082/18, 085/03, 092/16, 095/06, 098/10, 113/06, 116/08, 321/04
- b.+sin** 303/4
- bî-behâne:** Bahanesiz, sebepsiz.
- b.+sine** 257/4
- bî-câ:** Yersiz.
- b.** 127/1
- bî-cân:** Cansız, ruhsuz.
- b.** 129/3
- bî-çâre:** Çaresiz.
- b.** 19/13, 137/05, 170/10, 237/06, 262/08, 294/01
- b.+ler** 17/58
- b.+yi** 1/70
- bî-derd:** Dertsiz, kedersiz.
- b.** 219/4
- bî-dest:** Elsiz.
- b.+ü pâ:** Elsiz ve ayaksız. 73/3
- bî-dil:** Gönülsüz.
- b.** 17/35
- b.+ü bî-cân:** Gönülsüz ve cansız. 129/3
- b.+ü bî-hûş:** Gönülsüz ve şaşkın. 17/55
- bî-edeblik:** Edepsizlik.

- b.+i(bî-edebliği)** 127/5
- bî-gâh:** Vakitsiz.
b. 274/2
- bî-gam:** Gamsız, tasasız.
b. 267/3
- bî-garez:** Garezsiz.
b.+dir 67/4
- bî-gümân:** Şüphesiz.
b. 35/3, 035/15, 241/04
- bî-güneh-gîr:** Günahsız.
b.+e 254/1
- bî-haber:** Habersiz.
b. 159/4, 179/02
- bî-hâlet:** Keyfiyetsiz.
b. 293/2
- bî-hem-tâ:** Benzersiz.
b. 93/12, 116/17
b.+ya 155/6
- bî-hengâm:** Vakitsiz.
b. 30/30
- bî-hûş:** Şaşkın.
b. 8/32
b.+dur 17/55
b.+tur 124/3
- bî-îmân:** İmansız.
b. 17/18
b.+dır 17/17
- bî-îmtihân:** İmtihansız.
b. 3/15
- bî-kadr:** Kıymetsiz.
b. 35/11
- bî-kâr:** İşsiz.
b. 8/69
- b.+ü bî-kes-ü ma'zûl:** İşsiz, kimsesiz, işinden çıkarılmış. 131/12
- bî-karâr:** Kararsız.
b. 5/21, 033/02, 156/06, 270/07
b.+ı 160/5
- bî-keder:** Kedersiz.
b. 117/2
- bî-kes:** Kimsesiz.
b. 4/46, 004/49, 008/67
b.+ü ma'zûl: Kimsesiz ve işinden çıkarılmış. 131/12
b.+lere 88/6, 104/11
b.+leri 4/52, 067/07
- bî-kesan:** Kimsesizler.
b. 131/8
- bî-kusûr:** Kusursuz.
b. 9/19, 091/04, 130/42
- bî-lezzet:** Lezzetsiz.
b. 35/11
- bî-mahal:** Yersiz.
b. 5/37
- bî-mecâl:** Mecalsiz.
b. 124/1, 157/06, 285/03
- bî-meded:** Yardımsız.
b.+i dâne-i dâm 38/4
b.+in 158/4
- bî-mihr:** Sevgisiz.
b.+ü bî-vefâlık: Sevgisiz ve vefasızlık. 7/21
b.+ü vefâ: Sevgisiz ve vefasız. 18/12
- bî-minnet:** Minnetsiz.
b. 107/5
- bî-misl:** Benzersiz.
b.+ü behâ 18/1

- b.+ü medânf** 23/19
- bî-muâdil:** Eşi olmayan.
b. 64/7, 065/04, 079/01
- b.+dir** 119/3
- bî-muhâbâ:** Korkusuz.
b. 267/3
- bî-mürüvvet:** İnsaniyetsiz.
b. 130/9
- bî-nân:** Ekmeksiz.
b.+ü ni'met: Ekmeksiz ve nimetsiz. 12/37
- bî-nazîr:** Benzersiz.
b. 104/1, 118/04, 130/59
b.+i müşterî-tedbîr: Tedbir almanın benzersizliği. 82/10
b.+i 12/24
b.+in 66/3
- bî-nemek:** Tuzsuz, lezzetsiz.
b.+tir 275/5
- bî-nevâ:** Nasipsiz, zavallı.
b.+ya 3/29
- bî-nikâb:** Örtüsüz.
b. 148/4
- bî-niyâz:** Muhtaç olmayan, ihtiyacı olmayan.
b.+ı arz-ı hâl: Durumunu arz etmeye ihtiyacı olmayan. 285/9
- bî-nûr:** Nursuz.
b. 128/5, 129/09
- bî-pâyân:** Sonsuz.
b.+ı cûd: Sonsuz cömertlik. 15/22
b.+ına 17/18
- bî-pervâ:** Çekinmeksizin.
b. 14/51, 125/09, 129/07, 286/01
- bî-rahm:** Merhametsiz.
- b. 315/2
- bî-renc:** Sıkıntısız, kolayca.
b. 177/6
- bî-reng:** Renksiz.
b.+ü nizâm: Renksiz ve nizamsız. 9/40
- bî-sadâ:** Sedasız, sessiz.
b. 73/6
- bî-ser:** Başsız.
b.+ü pâ: İntizamsız, savruk. 18/28
b.+ü pâyf 6/37
- bî-sütûn:** Sütunsuz, direksiz.
b. 152/4
b.+ı feyz-i ışk: Sütunsuz aşk feyzi. 289/9
- bî-şâibe:** Lekesiz, kusursuz.
b. 1/49
- bî-şek:** Şüphesiz.
b. 62/17, 334/01
- bî-şekk:** Şüphesiz.
b.+ü bî-şübhe: Şeksiz ve şüphesiz. 12/21
- bî-şuûr:** Şuursuz.
b. 129/3
- bî-şübhe:** Şüphesiz.
b. 10/11, 012/21, 080/10, 301/06
- bî-şümâr:** Hadsiz, sayısız.
b. 33/6
- bî-tâb:** Bitkin, yorgun.
b. 234/1
- bî-tîğ:** Kılıçsız.
b.+ı girân-sarvet 97/18
- bî-tîr:** Oksuz.
b.+ı belâ-rek 97/18
- bî-vakt:** Vakitsiz, uygunsuz.
b.+ı âşık: Vakitsiz âşık. 17/48

bî-vefâ: Vefasız.

b. 6/12, 019/04, 130/09, 249/02, 303/04

b.+dan 315/3

bî-vefâlık: Vefasızlık.

b. 7/21, 017/49

bî-vücûd: Vücutsuz.

b.+uz 181/4

bî-zevrak: Şişesiz.

b.+ı sahâ: İçkisiz şişe. 143/2

biç-: Belli bir biçim vererek kesmek.

b.-er 97/16

biçil-: Biçmek işine konu olmak.

b.-ip 13/40

biçin-: Giyinmek, bürünmek.

b.-miş 10/58, 010/59

bîd: Söğüt ağacı.

b. 36/18, 067/18, 189/06

b.+i 254/1

b.+in 189/2

b.+ler 293/2

bîdâd: Zulüm, işkence.

b. 243/3

b.+dan 282/5

b.+ı 11/3, 178/04, 300/01

b.+ıdır 152/2

bîdâdî: Zalimlik.

b. 208/6

bîdâr: Uyanık.

b. 8/1, 169/02, 201/05

b.+ı elem: Elemlî. 259/4

b.+ımın 199/5

bid'at: Peygamber zamanından sonra dinde meydana çıkan şey.

b.+ü tuğyân: Bidat ve günah 117/2

bîgâh: Vakitsiz.

b. 94/26

bîgâne: Kayıtsız, ilgisiz, yabancı.

b. 37/24, 133/01, 146/03, 147/07, 255/04, 307/05, 318/02

b.+dır 207/5

b.+ler 300/4

b.+lerden 124/6

b.+lerle 305/3

bîgâne-âşinâ: Tanıdıklara kayıtsız, ilgisiz.

b. 133/1

bîgâne-meşreb: Tanıyıp da tanımazlıktan gelen.

b. 19/4, 208/04

b.+dır 17/52

bîgâne-meşrebâ: Tanımazlıktan gelme.

b. 127/4

bigşûde-âgûş: Kucağı açık.

b. 209/4

bih: İyi, yeğ.

b. 1/72

bihamdillâh: Allah'a şükür olsun.

b. 5/1, 005/07, 005/08, 005/38, 006/43, 012/12, 012/44, 062/01, 062/02, 065/06, 075/09, 102/01, 102/04, 103/18, 104/14, 129/01, 129/02, 129/03, 153/02, 190/08

bihbûd: İyi, sağ, sağlam.

b. 127/7

bihin: En iyi, seçkin.

b. 97/24

bîhûde: Boşuna, beyhude.

b. 2/7, 126/07, 127/07, 172/04, 291/04, 294/01

b.+dır 1/70

bihzâd: Doğuşu iyi, soyu güzel, iyi, temiz.

b. 79/16, 080/22

b.-ıdır 152/5

Bîjen: İran mitolojisinde kahraman meşhur Rüstem'in kızkardeşinin oğlu.

b. 1/80

Bik: Bik.

b. 102/15

bîkes: Kimsesiz.

b.-lere 94/11

bîkesân: Kimsesizler.

b. 243/4

bikr: Dokunulmamış.

b. 328/1

b.-i fikir: İlk olarak söylenen fikir. 3/59

bil-: Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.

b. 3/66, 112/14, 135/06, 252/02

b.-diğim 69/7, 166/04, 305/04

b.-diğın 3/65

b.-dik 36/14

b.-dim 19/9, 253/01, 261/13, 303/02

b.-din 212/3

b.-emem 9/7

b.-emezsin 132/9

b.-en 74/8

b.-ir 6/20, 006/21, 012/26, 038/02, 039/05, 039/09, 039/10, 071/05, 072/01, 156/05, 166/01, 166/01, 166/02, 166/03, 166/04, 166/05, 166/06, 166/07, 203/03, 212/04, 225/02, 296/05

b.-irdi 20/11

b.-irim 160/2

b.-irsin 129/9, 218/06

b.-meden 12/3

b.-medik 149/5

b.-mek 12/3

b.-mem 5/48, 008/28, 009/06, 012/42, 016/40, 017/04, 039/03, 041/04, 140/02, 149/04, 164/02, 205/08, 214/02, 216/01, 216/01, 216/02, 216/03, 216/04, 216/05, 216/06, 216/07, 218/06, 228/05, 243/05, 253/01, 253/06, 268/04, 287/05, 296/03, 296/03, 302/05

b.-meyip 67/21

b.-meyiz 147/1

b.-mez 10/37, 013/04, 031/09, 159/04, 212/01, 272/01, 285/13, 300/01, 303/01, 310/02, 310/02, 310/02

b.-mezem 5/16, 011/02, 016/12

b.-mezler 157/4

b.-mezsın 129/7

b.-miştım 6/30

b.-sem 88/4

b.-sen 156/6

b.-sın 253/4

b.-ür 1/67, 003/64, 006/16, 008/07

b.-ürem 1/21

b.-ürler 126/3

b.-ürsün 1/71

bi'l-cümle: Hep, bütün, toptan.

b. 10/22, 027/09, 032/04, 091/04, 129/09

bi'l-farz: Diyelim ki, tutalım ki.

b. 5/28

bi'l-fi'l: Hakiki olarak, gerçekten.

b. 65/9

bilâ: -siz (Arapça kelimelerin başına getirilir).

b. 5/31, 021/15, 097/01

bilâ-imhâl: Hiç vakit geçirmeden.

b. 7/8

bildir-: Herhangi bir şeyi haber vermek.

b.-di 5/27

bile: Aynı zamanda, da, de.

b. 2/35, 125/01, 125/01, 125/01, 125/02,
125/02, 125/04, 125/06, 125/08, 125/10,
127/06, 142/04, 312/03

bilekli: Bileği kuvvetli.

b. 1/52

bilin-: Bilmek, konu olmak, anlaşılmaq.

b.-mez 216/4

billâh: Allah için.

b. 1/21, 001/70, 003/65, 026/07, 039/02,
150/03, 157/09, 162/05, 166/01, 207/06,
213/04, 233/05, 280/02, 323/01

billâhi: Allah için.

b. 13/32, 307/02

billûr: Gayet parlak, şeffaf.

b. 231/4, 264/01, 274/03

b.+a 147/4

b.+dan 233/1

b.+un 331/1

b.+una 310/4

billûrîn: Billûr gibi, billûrdan.

b. 248/5, 276/02

billûrîn-fâm: Billûr ağızlı.

b.+da 74/4

bîm: Korku.

b.+i ases: Gece bekçisi korkusu. 200/6

b.+i cân: Can korkusu. 5/55

b.+i gamze: Bakış korkusu. 47/1

b.+i hancerî: Hançer korkusu. 4/27

b.+i ser-i şemşîr-i dırahşân: Parlak kılıç
başının korkusu. 18/22

b.+ü dehşet: Dehşet korkusu. 12/28, 075/06

b.+i 3/2, 036/18

bîmâr: Hasta.

b. 127/1, 208/1, 208/07, 208/07

b.+i hicrân: Ayrılık hastası. 208/1

b.+a 29/3

b.+ı 243/2, 309/03

b.+ıma 163/7

b.+ın 238/3

bîmâre: Hasta.

b. 149/1, 296/05

b.+si 291/3

bîmisâl: Eşsiz, eşi bulunmayan.

b. 118/1

bin: On kere yüz, dokuz yüz doksan dokuzdan
bir artık.

b. 1/6, 002/19, 002/32, 003/11, 003/37,
003/50, 006/40, 017/37, 017/74, 019/03,
021/03, 023/14, 079/09, 080/05, 083/12,
086/05, 092/06, 097/07, 097/22, 117/10,
121/21, 124/01, 138/02, 156/01, 156/01,
156/05, 156/05, 156/05, 159/01, 182/08,
210/05, 226/05, 229/06, 231/07, 238/02,
247/01, 247/07, 303/04, 311/02

b.+de 11/3

binâ: Yapı.

b. 14/12, 070/04, 070/07, 074/07, 082/14,
085/04, 089/10, 099/07, 104/08, 115/35,
177/02

b.+yi dil-keş: Gönül çekici yapı. 91/7,
104/07

b.+yi izz-ü şân: İzzet ve şöhret yapısı. 10/7

b.+larda 94/24

b.+nın 69/10

b.+sın 108/5	005/44, 005/45, 005/51, 006/03, 006/06,
b.+yı 69/5	006/13, 006/16, 006/20, 006/21, 006/22,
bin- : Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırmak.	006/24, 006/25, 006/26, 006/31, 006/34,
b.-dikçe 75/2	006/37, 007/03, 007/04, 007/06, 007/22,
b.-ersen 33/5	007/24, 007/32, 007/39, 008/04, 008/10,
b.-ip 10/53	008/10, 008/21, 008/22, 008/22, 008/24,
bîniş : Mülâkat.	008/25, 008/25, 008/25, 008/34, 008/35,
b.+i devlet : Devlet mülâkatı. 116/5	008/37, 008/45, 008/54, 008/63, 008/65,
biniş : Atlı alay.	009/04, 009/04, 009/07, 009/09, 009/16,
b.+lerde 129/3	009/16, 009/20, 009/21, 009/21, 009/22,
bînişest : Oturmayan.	010/10, 010/17, 010/17, 010/23, 010/23,
b. 7/42	010/28, 010/33, 010/39, 010/47, 010/56,
bin- : Yüksek bir şeyin veya hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak.	010/59, 011/08, 011/15, 011/34, 011/38,
b.-se 17/12	011/38, 011/42, 011/42, 012/03, 012/05,
bint : Kız.	012/05, 012/06, 012/06, 012/16, 012/21,
b.+ü'l-ineb : Şarap. 146/2	012/25, 012/26, 012/36, 012/37, 012/38,
bir : Sayıların ilki.	012/38, 012/39, 012/41, 013/03, 013/04,
b. 1/3, 001/04, 001/12, 001/13, 001/19,	013/07, 013/09, 013/19, 013/20, 013/21,
001/22, 001/25, 001/29, 001/33, 001/40,	013/27, 013/32, 013/34, 013/35, 013/35,
001/43, 001/43, 001/54, 001/59, 002/10,	014/06, 014/12, 014/12, 014/13, 014/14,
002/10, 002/12, 002/19, 002/22, 002/25,	014/15, 014/18, 014/23, 014/25, 014/29,
002/28, 002/43, 002/44, 003/16, 003/17,	014/40, 014/41, 014/51, 014/51, 015/11,
003/25, 003/28, 003/29, 003/29, 003/30,	015/32, 016/02, 016/03, 016/34, 017/03,
003/33, 003/34, 003/38, 003/40, 003/41,	017/05, 017/09, 017/12, 017/14, 017/23,
003/46, 003/48, 003/49, 003/50, 003/54,	017/25, 017/37, 017/39, 017/43, 017/46,
003/55, 003/55, 003/56, 003/59, 003/65,	017/48, 017/50, 017/56, 017/56, 017/57,
003/68, 003/69, 003/71, 004/09, 004/15,	017/61, 017/67, 017/70, 018/01, 018/02,
004/19, 004/21, 004/31, 004/32, 004/33,	018/03, 018/03, 018/05, 018/05, 018/09,
004/35, 004/37, 004/40, 004/41, 004/47,	018/10, 019/08, 019/15, 019/17, 019/20,
004/50, 004/50, 004/54, 005/11, 005/15,	020/08, 020/09, 020/10, 020/14, 020/14,
005/15, 005/15, 005/24, 005/25, 005/26,	020/18, 021/04, 021/12, 021/14, 021/15,
005/27, 005/28, 005/30, 005/32, 005/41,	021/17, 021/35, 023/02, 023/04, 023/09,
	023/14, 023/15, 024/03, 024/07, 024/08,
	025/10, 026/04, 026/05, 026/11, 026/11,
	027/04, 027/05, 028/09, 028/10, 028/10,

028/10, 028/10, 028/11, 028/13, 029/13, 098/08, 101/05, 102/01, 102/02, 102/03,
030/04, 030/09, 030/11, 030/23, 030/28, 102/04, 102/05, 102/06, 102/07, 102/08,
031/10, 031/10, 031/11, 035/02, 035/02, 102/09, 102/10, 102/11, 102/12, 102/13,
035/09, 035/11, 035/12, 036/05, 036/07, 102/14, 102/15, 103/11, 103/12, 103/13,
036/08, 036/16, 036/19, 036/28, 036/33, 103/20, 103/22, 103/28, 103/28, 104/04,
036/35, 037/08, 037/09, 037/11, 037/19, 104/05, 104/05, 104/08, 104/11, 106/11,
037/20, 037/22, 037/30, 037/32, 038/08, 106/14, 107/04, 108/08, 108/09, 112/02,
038/13, 039/01, 039/08, 039/10, 039/15, 112/02, 112/10, 112/19, 112/20, 115/17,
039/16, 041/01, 041/02, 041/03, 041/03, 115/19, 116/05, 116/08, 116/18, 117/10,
041/09, 041/10, 041/10, 041/12, 043/01, 117/12, 117/12, 119/07, 119/08, 121/03,
048/01, 048/01, 049/01, 049/01, 051/01, 121/08, 121/09, 121/17, 121/19, 122/01,
053/01, 056/01, 056/01, 058/01, 059/01, 122/03, 122/11, 122/11, 124/05, 125/06,
060/01, 060/03, 060/04, 062/01, 062/02, 126/07, 126/08, 127/01, 127/04, 127/04,
062/06, 062/07, 062/09, 062/15, 062/16, 127/06, 128/04, 129/01, 129/05, 129/05,
062/16, 062/21, 063/06, 063/11, 063/11, 129/07, 129/07, 130/12, 130/14, 130/15,
063/16, 064/04, 065/02, 065/03, 065/06, 130/16, 130/17, 130/31, 130/31, 130/41,
065/07, 066/04, 067/02, 067/12, 068/07, 130/47, 130/50, 131/04, 131/07, 132/02,
069/04, 069/07, 069/08, 070/06, 070/08, 132/03, 134/04, 134/08, 134/08, 135/04,
071/04, 071/04, 071/06, 073/01, 073/04, 135/13, 136/01, 136/02, 136/03, 136/04,
073/08, 073/09, 073/13, 074/02, 074/03, 136/05, 136/06, 136/07, 138/02, 138/05,
074/04, 075/05, 075/09, 076/02, 076/03, 139/05, 140/02, 140/04, 140/06, 142/01,
076/03, 076/05, 077/07, 077/08, 077/09, 143/02, 144/04, 145/02, 145/02, 146/02,
077/12, 077/15, 078/09, 078/12, 079/04, 147/03, 147/04, 147/07, 149/03, 153/01,
079/13, 079/14, 079/15, 079/17, 080/04, 153/01, 153/03, 153/04, 153/05, 154/02,
080/05, 080/10, 080/16, 080/16, 080/17, 154/04, 154/06, 155/03, 156/01, 156/02,
081/01, 081/02, 081/04, 081/05, 081/06, 156/02, 156/02, 156/02, 156/05, 156/05,
081/12, 082/13, 082/14, 082/16, 082/18, 156/06, 157/06, 158/05, 158/08, 159/03,
082/20, 082/21, 083/12, 084/04, 084/09, 160/03, 161/03, 161/04, 162/05, 163/02,
084/16, 086/04, 086/05, 086/05, 087/08, 163/06, 164/04, 164/08, 165/01, 166/01,
087/09, 089/04, 089/07, 090/01, 091/06, 166/01, 166/02, 166/03, 166/05, 167/11,
091/06, 092/04, 092/09, 092/09, 092/11, 170/03, 170/05, 170/07, 170/07, 172/03,
092/12, 092/20, 092/20, 093/07, 093/14, 175/03, 175/04, 175/07, 176/02, 177/01,
094/04, 094/05, 094/25, 094/33, 094/39, 177/01, 177/03, 178/03, 179/01, 179/01,
097/07, 097/14, 097/15, 097/17, 097/17, 179/04, 179/06, 180/04, 182/07, 182/07,
097/20, 097/20, 097/21, 097/24, 098/08, 183/01, 183/03, 183/05, 184/02, 184/04,

184/05, 185/02, 185/11, 187/04, 187/04,
 188/02, 189/04, 189/06, 189/08, 189/08,
 190/02, 190/04, 190/06, 191/01, 191/05,
 191/06, 192/02, 192/03, 193/05, 195/04,
 195/05, 197/04, 198/03, 198/04, 199/02,
 199/02, 200/03, 201/04, 202/02, 203/02,
 204/01, 204/02, 204/04, 205/02, 207/06,
 208/02, 208/05, 209/06, 211/01, 213/02,
 213/05, 213/06, 214/04, 214/06, 221/05,
 227/03, 227/07, 228/02, 230/04, 234/02,
 236/02, 237/02, 238/06, 240/04, 241/01,
 242/03, 243/01, 244/08, 247/01, 247/02,
 247/04, 249/02, 250/01, 250/01, 250/01,
 250/01, 250/02, 250/04, 250/04, 250/06,
 251/07, 253/02, 253/05, 254/02, 255/05,
 256/02, 256/03, 257/05, 259/02, 260/01,
 260/01, 260/02, 260/03, 260/05, 261/01,
 261/02, 261/03, 263/02, 263/04, 264/01,
 264/02, 265/03, 265/07, 267/03, 270/04,
 270/05, 270/06, 277/04, 278/04, 278/06,
 281/01, 281/01, 281/02, 281/05, 285/03,
 286/04, 286/04, 286/05, 286/06, 287/01,
 287/03, 287/05, 288/01, 288/05, 289/03,
 289/07, 290/01, 291/05, 291/07, 293/03,
 293/04, 294/01, 294/01, 295/03, 296/02,
 296/02, 296/04, 296/05, 297/03, 298/01,
 298/01, 298/02, 298/02, 298/03, 298/03,
 298/04, 298/04, 298/05, 298/05, 299/03,
 300/01, 300/03, 300/03, 300/04, 300/05,
 300/05, 300/05, 301/01, 301/05, 302/05,
 302/05, 303/01, 303/05, 304/03, 304/04,
 304/04, 306/02, 306/02, 306/04, 307/04,
 308/02, 308/02, 308/03, 309/01, 309/01,
 309/01, 309/02, 309/03, 309/03, 309/04,
 309/05, 312/01, 312/03, 315/02, 315/04,

316/01, 316/04, 316/05, 316/05, 316/05,
 316/05, 317/03, 318/01, 318/01, 318/03,
 318/03, 318/03, 319/02, 320/01, 321/01,
 321/02, 321/03, 324/01, 328/01, 332/01,
 335/01, 336/01, 339/01, 349/01, 357/01

b.+i 2/10, 002/10, 004/45, 010/05, 010/22,
 013/36, 014/40, 014/46, 015/30, 016/24,
 018/09, 018/10, 021/19, 021/19, 035/17,
 036/17, 036/17, 036/17, 036/25, 067/08,
 073/11, 079/15, 082/07, 084/10, 103/25,
 106/11, 112/08, 117/06, 130/34, 134/02,
 155/01, 185/04, 185/09, 285/04, 288/04

b.+imiz 25/7

b.+in 7/3, 011/03, 036/18, 036/28, 073/08,
 124/05, 130/34, 242/03

b.+inden 15/30, 082/07, 285/04

b.+ine 6/9, 012/38, 014/41, 019/17, 067/10,
 130/47

b.+ini 36/26, 073/03

b.+inin 36/24, 092/15, 110/03, 112/09,
 189/04

b.+isi 4/39, 009/08, 010/14, 012/16, 037/05,
 067/15, 084/20, 084/20, 098/07, 103/25,
 109/08, 134/02, 185/04, 185/09

b.+iyle 155/1

biraz: Az miktarda, çok değil.

b. 6/5, 006/14, 007/05, 007/07, 007/23,
 007/38, 007/38, 010/60, 011/20, 011/21,
 017/11, 017/52, 018/12, 020/06, 027/12,
 039/02, 108/06, 130/08, 147/01, 156/04,
 197/03, 206/05, 207/09, 239/02, 273/03,
 279/04, 280/05, 304/03, 312/02, 318/03

birbiri: Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de
 onu.

b.+nin 13/44

bircîs: Jüpiter gezegeni.

b. 5/25, 011/27, 021/05, 030/33, 065/02, 121/15

b.+i çerh: Zamanın Jüpiter gezegeni. 2/25, 014/36

b.+i felek: Feleğin Jüpiter gezegeni. 24/3

b.+ü utârid: Jüpiter ve Merkür. 13/41

b.+e 97/13

b.+in 31/16

bircîs-fitnat

b. 107/1

birden: Aniden.

b. 11/16

birer: Bir sayısının üleştirme sayı sıfatı.

b. 10/54, 037/05, 079/15, 296/02, 302/04

biricik: Eşi, benzeri, ikincisi olmayan ve çok sevilen, tek.

b. 313/2

birik-: Toplamı yığılmak.

b.-miş 134/4

birkaç: Çok olmayan, az sayıda, az.

b. 6/13, 014/29, 035/09, 082/21, 184/01, 250/04, 318/01

birle: Tek olduğunu söylemek.

b. 85/5, 088/08, 112/22

birr: İyilik, güzellik, hayır.

b. 63/19

b.+ü nevâl: Hayır ve talih. 118/3

bîrûn: Dışarı.

b. 14/11, 118/08

bister: Gevşek, çarpık, eğri.

b. 11/30, 251/08

b.+i ikbâl: Talihin çarpıklığı. 1/29

b.+ü bâlî: Çarpık ve köhnemiş, eski. 307/1

bîşe-zâr: Ormanlık, meşelik.

b.+ı satvet: Ağacı bol ormanlık. 4/13

bit-: Tükenmek.

b.-en 61/3, 148/05

b.-er 4/33, 023/03, 048/01, 085/02, 222/02

b.-erdi 79/3

b.-miş 228/2, 253/01

b.-sin 16/27

bitir-: Bitmesini sağlamak, sona erdirmek, tüketmek.

b.-ir 9/30, 038/05

bîve: Dul.

b.+i bâğ 1/36

biz: Çoğul birinci kişi zamiri.

b. 31/9, 046/01, 122/02, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 129/01, 129/10, 148/04, 179/02, 179/04, 190/03, 241/06, 245/07, 262/01, 262/04, 262/06, 262/07, 276/03, 318/01, 318/01, 318/03, 326/01

b.+de 241/6, 308/02

b.+den 47/1, 117/12, 147/05, 255/05, 318/02

b.+e 6/28, 032/09, 057/01, 117/12, 127/04, 143/02, 158/04, 201/04, 211/03, 222/05, 250/03, 250/05, 263/02, 272/01, 272/01, 272/02, 275/05, 287/03, 290/03, 296/04, 308/02, 309/01, 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05

b.+i 1/15, 009/04, 219/06, 249/02, 270/08, 287/01, 309/03, 326/01

b.+im 50/1, 050/01, 147/04, 147/05, 147/06, 171/03, 176/02, 217/01, 217/01, 217/02, 217/03, 217/04, 217/05, 251/02

b.+imdir 9/20

b.+imle 127/4

- b.+lere** 20/6
- bîzâr:** Rahatsız, bıkmış.
- b.** 227/6, 227/6
- bizzât:** Kendi, kendisi, şahsen.
- b.** 107/5
- boğaz:** İki kara arasındaki dar deniz.
- b.** 307/3
- boy:** Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık.
- b.** 73/5
- b.+u** 8/6, 300/03
- boyan-:** Boyamak işi yapılmak.
- b.-muş** 80/19
- boylu:** Boyu olan.
- b.** 60/3
- boyun:** Gövdenin başla omuz arasındaki kalan bölgesi.
- b.+una(boynuna)** 102/10, 185/07
- b.+unda(boynunda)** 325/1
- boz-:** Bir şeyi kendisinden beklenen işi yapamayacak duruma getirmek.
- b.-du** 237/3
- b.-ma** 308/4
- böyle:** Bunun gibi, buna benzer.
- b.** 1/4, 002/43, 003/04, 003/05, 003/06, 003/16, 003/17, 003/46, 004/04, 004/11, 004/37, 004/41, 004/50, 005/16, 005/35, 005/51, 006/07, 006/10, 006/14, 006/34, 007/23, 008/15, 008/16, 008/55, 009/09, 010/27, 010/33, 011/08, 011/38, 011/38, 014/01, 014/04, 014/05, 014/35, 015/06, 016/08, 017/04, 017/11, 017/28, 017/39, 017/70, 020/19, 023/16, 024/08, 027/11, 027/16, 028/19, 029/17, 031/09, 033/06, 033/08, 036/05, 036/06, 036/07, 036/08, 036/35, 036/35, 036/37, 038/02, 062/15, 062/16, 062/16, 063/20, 064/11, 065/07, 066/03, 067/10, 069/05, 069/05, 070/05, 070/05, 076/07, 077/14, 077/16, 078/14, 080/26, 080/27, 082/15, 082/18, 082/20, 082/21, 085/03, 088/04, 092/17, 092/23, 092/24, 094/39, 098/11, 099/02, 103/11, 103/16, 103/19, 109/07, 109/08, 111/04, 112/13, 115/33, 117/06, 117/08, 117/12, 127/05, 129/05, 131/15, 149/02, 151/03, 157/06, 164/07, 165/05, 177/04, 190/05, 202/05, 204/03, 207/03, 223/04, 230/01, 231/03, 231/04, 232/03, 238/03, 242/04, 246/05, 262/03, 265/07, 274/04, 277/03, 286/01, 286/05, 286/07, 290/05, 293/02, 304/02, 305/02, 307/02, 308/02, 308/03, 312/01, 312/03, 313/03, 314/02
- b.+dir** 32/5, 107/06
- böylece:** Tam böyle. bu biçimde.
- b.** 9/14, 071/13, 147/02
- bu:** Yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösterir.
- b.** 1/3, 001/07, 001/50, 001/51, 001/53, 002/11, 002/15, 002/47, 003/43, 003/54, 003/64, 003/68, 004/05, 004/18, 004/43, 004/47, 004/49, 004/49, 004/50, 004/53, 005/04, 005/05, 005/11, 005/11, 005/45, 006/08, 006/11, 006/13, 006/31, 006/34, 006/35, 007/08, 007/14, 007/18, 007/20, 007/21, 007/21, 007/22, 007/26, 007/27, 007/36, 007/36, 007/38, 007/40, 008/12, 008/20, 008/22, 008/28, 008/31, 008/32, 008/51, 008/51, 008/53, 008/55, 008/57, 008/57, 008/60, 008/60, 008/60, 008/60, 008/60,

008/65, 008/66, 008/68, 008/70, 008/70,
008/71, 010/06, 010/11, 010/16, 010/24,
010/24, 010/28, 010/29, 010/30, 010/34,
010/34, 010/52, 010/55, 010/62, 011/01,
011/02, 011/05, 011/08, 011/11, 011/14,
011/16, 011/17, 011/19, 011/22, 011/23,
011/23, 011/52, 011/55, 012/02, 012/11,
012/14, 012/15, 012/17, 012/19, 012/20,
012/21, 012/22, 012/27, 012/37, 013/35,
014/23, 014/47, 014/51, 015/03, 015/09,
015/26, 016/04, 016/12, 016/30, 016/30,
016/31, 016/31, 016/32, 016/32, 016/38,
016/40, 017/49, 017/53, 017/54, 018/01,
018/04, 018/04, 018/30, 019/02, 019/14,
019/15, 020/12, 020/17, 021/02, 021/03,
021/03, 021/04, 021/05, 021/06, 021/07,
021/08, 021/09, 021/09, 021/13, 021/20,
021/21, 021/31, 022/06, 023/06, 023/12,
023/14, 023/17, 023/17, 024/01, 024/02,
025/01, 025/02, 025/02, 025/03, 025/06,
025/07, 025/08, 025/15, 026/14, 027/10,
027/10, 028/01, 028/02, 028/03, 028/05,
028/08, 028/08, 029/01, 029/06, 029/07,
029/10, 029/13, 029/14, 030/02, 030/03,
030/04, 030/06, 030/06, 030/12, 030/28,
031/09, 034/07, 035/09, 035/10, 036/02,
036/03, 036/04, 036/07, 036/07, 036/15,
036/15, 036/15, 036/17, 036/17, 036/22,
036/35, 036/37, 037/08, 037/09, 037/10,
037/11, 037/14, 037/32, 037/36, 039/06,
039/12, 041/01, 041/06, 042/05, 044/01,
045/01, 045/01, 045/01, 061/04, 062/04,
062/14, 062/17, 062/21, 062/21, 063/14,
064/09, 064/11, 065/05, 065/06, 066/03,
066/05, 067/08, 067/12, 067/22, 067/23,
068/04, 068/09, 068/09, 069/04, 069/07,
069/10, 070/04, 070/04, 070/10, 070/11,
071/15, 073/02, 073/04, 073/16, 073/16,
074/03, 074/03, 074/03, 074/05, 074/10,
076/04, 076/08, 076/10, 076/12, 077/15,
078/04, 079/08, 079/13, 079/18, 080/12,
080/15, 080/17, 080/17, 080/21, 080/23,
080/23, 080/25, 080/27, 081/06, 081/06,
081/12, 081/12, 081/14, 081/15, 081/15,
082/06, 082/11, 082/14, 082/23, 082/23,
083/08, 083/10, 083/10, 083/15, 083/15,
084/16, 084/23, 084/23, 086/03, 087/10,
087/11, 087/14, 088/03, 089/04, 089/05,
089/05, 089/09, 089/10, 091/03, 091/05,
091/08, 092/25, 092/25, 093/13, 093/14,
093/15, 093/17, 093/18, 094/27, 094/32,
094/33, 095/04, 095/05, 095/05, 095/06,
095/08, 097/24, 097/30, 098/07, 098/10,
098/11, 099/07, 099/13, 101/04, 101/04,
101/05, 101/06, 101/09, 101/10, 102/05,
102/05, 102/15, 103/12, 103/13, 103/17,
103/18, 103/22, 103/24, 103/25, 103/31,
103/32, 103/32, 104/07, 104/13, 104/15,
105/03, 105/06, 105/09, 105/09, 106/09,
106/12, 106/15, 108/05, 108/05, 108/08,
108/13, 109/05, 109/06, 109/10, 109/10,
112/07, 112/09, 112/20, 112/21, 112/22,
112/22, 113/03, 113/04, 113/06, 114/06,
114/07, 115/33, 115/42, 115/42, 116/06,
116/07, 116/10, 116/13, 116/20, 116/20,
117/02, 117/10, 118/02, 118/03, 118/08,
119/05, 119/07, 119/08, 121/09, 121/11,
121/13, 121/21, 121/23, 121/23, 121/23,
122/01, 122/03, 122/07, 122/07, 122/09,
122/09, 123/01, 123/10, 124/02, 124/02,

125/03, 126/10, 127/01, 127/04, 127/06,
 127/07, 127/08, 128/05, 128/06, 128/06,
 129/01, 129/03, 129/03, 129/05, 129/05,
 129/05, 129/06, 129/06, 129/07, 129/07,
 129/07, 129/07, 129/07, 130/16, 130/17,
 130/20, 130/20, 130/21, 130/21, 130/21,
 130/23, 130/23, 130/25, 130/40, 130/59,
 130/62, 130/63, 130/64, 131/14, 132/09,
 134/07, 134/08, 138/02, 139/02, 145/03,
 146/03, 146/08, 151/05, 152/05, 155/06,
 157/09, 158/01, 158/04, 162/07, 164/04,
 164/06, 165/01, 169/06, 170/10, 171/01,
 171/05, 177/07, 180/05, 182/01, 182/06,
 182/08, 183/05, 183/05, 184/01, 184/04,
 189/02, 190/05, 194/05, 196/01, 198/02,
 198/04, 198/05, 200/04, 207/04, 208/06,
 209/05, 211/03, 212/03, 213/05, 214/03,
 223/08, 228/05, 230/01, 230/01, 230/02,
 230/03, 230/04, 230/05, 232/09, 236/04,
 240/01, 240/01, 240/02, 240/03, 240/04,
 240/05, 245/04, 245/05, 245/07, 250/02,
 251/02, 252/06, 252/06, 255/02, 256/03,
 256/06, 259/03, 259/07, 261/08, 265/03,
 267/02, 267/04, 268/04, 270/02, 275/06,
 279/04, 281/01, 281/06, 281/07, 283/06,
 285/04, 285/13, 286/01, 293/03, 295/01,
 295/03, 296/01, 296/04, 299/05, 301/05,
 301/06, 302/03, 304/02, 305/04, 305/04,
 306/03, 306/03, 307/01, 308/01, 308/03,
 309/03, 311/05, 312/02, 312/03, 314/03,
 316/05, 317/01, 317/03, 319/04, 320/01,
 321/01, 325/01, 329/01, 338/01, 342/01
b.+dur 4/50, 006/04, 006/41, 008/53, 008/53,
 009/07, 012/04, 012/36, 014/48, 016/43,
 021/36, 025/13, 033/06, 036/06, 036/22,

038/15, 041/14, 062/17, 062/18, 063/16,
 063/18, 074/02, 081/03, 097/29, 112/19,
 117/08, 207/02, 208/07, 217/01, 217/01,
 217/02, 217/03, 217/04, 217/05, 278/07,
 278/11, 315/03

bû: Koku.

b. 7/15, 072/01, 130/33, 163/06

bû-alf: Yüksek kokulu.

b. 14/24, 064/07, 112/20

bû-alf-tıynet: Yaratılışı yüksek kokulu.

b. 107/1

bû-hanffe: Hanife kokulu.

b.+yle 10/21

bû-ishak: İshak kokulu.

b. 63/4

bû-tayyib: Temiz kokulu.

b.+ü bebgâ: Temiz kokulu ve duduk. 14/42

bûd: Varlık.

b.+ü nebûd: Varlık ve yokluk. 259/6

bu'd: Uzaklık.

b.+u 10/55

bugün: İçinde bulunduğumuz gün.

b. 16/38, 303/05

buhrân: Bunalım, kriz.

b.+ın 5/36

Buhterî: Buhterî.

b. 14/42

buhul: Cimrilik.

b. 30/22

bukrât-tedbîr: Bukrat yolu.

b.+in 5/38

bul-: Arayarak veya aramadan, bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak, bir şeyi elde etmek.

b. 263/5

b.-a 25/16, 035/04, 333/01

b.-amam 261/9

b.-amaz 20/5, 069/08, 078/11

b.-du 6/11, 006/12, 009/24, 009/37, 010/32,

010/62, 011/38, 015/19, 016/30, 021/21,

026/11, 027/10, 029/09, 029/11, 039/13,

050/01, 063/17, 082/03, 089/02, 089/05,

092/04, 092/25, 093/07, 094/09, 097/20,

107/07, 108/07, 114/07, 117/08, 121/09,

129/04, 278/08, 281/06, 297/02, 299/03,

301/02, 319/01

b.-duğu 19/21

b.-duğum 261/9, 278/11

b.-dulardı 117/2

b.-dum 39/14

b.-dun 202/5, 289/09, 319/01

b.-ma 27/15, 323/01

b.-madı 278/11

b.-madım 226/1, 288/05

b.-mağa 285/2

b.-mağçün 24/6

b.-mak 79/14, 084/10

b.-makta 106/6

b.-mamıştı 7/27

b.-maya 1/38, 194/01

b.-maz 13/16, 019/27, 068/07, 082/14

b.-mazsa 189/2

b.-muş 6/26, 014/40, 124/07, 130/17

b.-muşum 8/29

b.-sa 1/26, 013/28, 014/27, 016/13, 037/19,

097/02, 097/06, 213/02

b.-sun 10/27, 035/19, 099/12

b.-up 7/8, 008/27, 013/16, 081/13, 117/04,

122/03, 129/01, 132/03, 270/06

b.-ur 8/41, 029/04, 092/20, 119/07, 257/04,

258/04, 289/07, 319/03

buldur-: Bulmak işini yaptırmak.

b.-up 67/19

bulun-: Bulmak işine konu olmak.

b.-mağla 13/22

b.-maz 13/36, 013/37, 130/09, 170/03,

177/01, 177/01, 177/02, 177/03, 177/04,

177/05, 177/06, 177/07, 270/05

b.-mazsa 302/3

b.-muş 177/5

b.-ur 278/10

bûm: Baykuş.

b. 177/2, 275/01

b.+i şeb: Gece kuşu. 126/9

bun: Sıkıntı.

b. 291/5

buna: Bu zamirinin yönelme eki almış durumu.

b. 208/3

bunca: Epey, çok.

b. 4/45, 006/37, 017/02, 067/15, 131/12,

188/03, 200/04, 306/02

bunda: Bu zamirinin kalma durumu.

b. 8/28, 012/14, 081/05, 082/23, 090/02,

091/05, 093/14, 114/03, 210/03

bundan: Bu zamirinin çıkma eki almış durumu.

b. 81/4, 117/03, 117/05, 117/07, 117/09,

117/11, 117/13

bunlar: Bu zamirinin çoğul eki almış durumu.

b. 121/17

b.+a 124/4

bunu: Bu zamirinin belirtme eki almış durumu.

b. 12/21, 017/49, 073/10, 073/12, 087/09,

112/15, 131/07, 135/12, 251/06, 307/05

bunun: Bu zamirinin tamlayan durumu.

b. 10/60, 030/01, 030/05, 189/01, 301/06

b.+la 10/30

burc: Kale, hisar çıkıntısı, kule.

b.+1 âgûş: Kucak burcu. 202/2

b.+1 beden: Beden burcu. 1/76

b.+1 celâl: Celâl burcu. 30/25

b.+1 dil: Gönül burcu. 149/3

b.+1 hamel: Hamel burcu. 76/4

b.+1 izz-ü devlet: İzzet ve saadet burcu. 19/1

b.+1 kemâl: Olgunluk burcu. 4/14

b.+1 şeref: Şerf burcu. 92/13

b.+1 tev'emân: İkizler burcu. 5/56

b.+1 zû-cesedeyn: İki bedenli burç. 21/24

b.+a 25/2

b.+una 102/6

b.+unun 83/4

burhân: İspat, delil.

b.+1 mübîn: İspatlanmış ve açık, belli. 122/7

b.+1 12/6

bur-: Bir şeyi iki ucundan tutup eksenini çevresinde çevirerek bükmek.

b.-mada 67/13

buru: Sancı, buruntu.

b.+su 193/2

burûc: Hisarlar, kuleler.

b.+1 âftâb: Parlak hisarlar, kuleler. 297/1

burun: Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı.

b.+unda(burnunda) 28/17

bûs: Öpme.

b. 6/40, 010/26, 013/14, 015/10, 015/28, 020/01, 073/03, 075/02, 190/05, 233/06, 308/01

b.+1 dâmân: Etek öpme. 10/44

b.+1 dehân-ı yâr: Yârin dudağını öpme. 145/4

b.+1 lâ'l: Güzelin dudağını öpme. 285/1

b.+1 leb: Dudak öpme. 3/47, 259/06

b.+1 rikâb: Boyun öpme. 38/12

b.+1 süm-i rahş: Atın tırnağını öpme. 4/7

b.+un 163/1

bûse: Öpme, öptüçük.

b. 8/27, 020/14, 026/12, 204/04, 287/03, 296/02, 302/04, 308/02

b.+1 cân-bahş: Can bağışlayıcı öptüçük. 170/7

b.+1 dâmân: Etek öpme. 25/6

b.+den 134/7, 242/04, 265/02

b.+ler 140/5

b.+mi 126/8

b.+sin 266/3, 278/06

b.+sinden 166/5

b.+ye 221/5

bûsitân: Gül ve çiçek kokularının çok olduğu yer.

b.+ından 14/5

bûy: 1. Koku. 2. Yaratılış. 3. Sevgi.

b. 130/60

b.+1 âşinâ: Bilindik koku. 30/10

b.+1 bahâr: Bahar kokusu. 11/7

b.+1 cinân: Cennet kokusu. 9/17

b.+1 gonce: Gonca kokusu. 258/6

b.+1 gonce-i zikir: Zikir goncasının kokusu. 114/3

- b.+ -1 gül:** Gül kokusu. 5/14, 134/02, 223/05, 292/03
- b.+ -1 hâb:** Uyku sevgisi. 148/3
- b.+ -1 hulk:** Yaratılış. 17/60
- b.+ -1 mahabbet:** Muhabbet sevgisi. 144/3, 315/03
- b.+ -1 pîrehen:** Gömlek kokusu. 2/5
- b.+ -1 sahbâ:** Şarap kokusu. 150/5
- b.+ -1 sünbül:** Sünbül kokusu. 175/3
- b.+ -1 şerâb-ı leb-i dil-cû:** Gönül çeken dudağın şarap kokusu. 239/3
- b.+ -1 yâsemen:** Yasemin kokusu. 314/1, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05
- b.+a** 94/13
- b.+dan** 286/2
- b.+um** 130/5
- buyurltu**
- b.+sunun** 9/28
- buyur-:** Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek.
- b.** 6/45, 010/64, 016/42, 017/73
- b.-du** 77/11, 082/16, 084/16, 087/09, 103/15, 112/11, 116/07, 122/01, 122/11
- b.-dun** 19/4
- b.-up** 39/4
- buz:** Donarak katı duruma gelmiş su.
- b.** 258/4
- buzlan-:** Buzla kaplanmak, buz tutmak.
- b.-masın** 11/9
- bük-:** Sertçe çevirmek, kıvrırmak.
- b.-tül** 1/52
- bül-aceb:** Çok acayip, çok tuhaf.
- b.** 52/1, 149/05, 194/03, 199/04, 232/09
- bül-aceb-refâr:** Çok acayip yürüyüş.
- b.** 284/3
- bül-fuzûl:** Çok lüzumsuz.
- b.** 270/8
- bül-himmet:** Çok himmetli.
- b.** 107/1
- bülbül:** Karatavukgillerden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş.
- b.** 5/34, 008/20, 011/06, 011/43, 015/04, 015/09, 035/33, 130/44, 146/04, 219/04, 259/07, 269/02, 270/01, 297/03, 300/05, 304/03, 310/01, 318/01, 322/01, 322/05
- b.+ -i bâğ-ı belâgat:** Belâgat (güzel konuşma) bağının bülbülü. 12/43
- b.+ -i divâne:** Deli bülbül. 245/1
- b.+ -i gûy:** Söz bülbülü. 14/1
- b.+ -i gûyâ:** Söyleyici bülbül. 80/20, 089/08
- b.+ -i handân:** Gülen, sevinçli bülbül. 308/3
- b.+ -i nâlân:** İnleyen bülbül. 218/1
- b.+ -i şevk-u neşât:** Şevk ve neşe bülbülü. 16/2
- b.+ -i şeydâ:** Deli bülbül. 3/56, 137/01, 293/05
- b.+ -i zâr:** Ağlayan bülbül. 8/18, 281/04
- b.+den** 200/4
- b.+e** 8/36
- b.+i** 292/2
- b.+ler** 2/6, 311/02
- b.+lerin** 203/1, 203/01, 203/02, 203/03, 203/04, 203/05, 302/02
- b.+sün** 136/1
- b.+ü** 13/8
- b.+ün** 17/8, 163/06, 223/06, 257/03
- bülbül-nevâ:** Bülbül sesli.

- b.** 35/20
- büldân:** Şehirler, memleketler.
- b.+ı etrâf** 82/17
- b.+a** 117/2
- büldârî:** Bir elbise türü.
- b.** 314/3
- bülend:** Yüksek, yüce.
- b.** 15/3, 016/30, 025/01, 032/02, 082/16, 091/07, 115/35, 130/28, 157/01, 201/05, 218/04, 275/06
- b.+i izz-ü şân:** Şeref ve şanı yüksek. 109/1
- b.+ü âsmân-mesned:** Yüce ve yüksek derece. 116/12
- b.+ü medîd:** Yüksek ve çok uzun. 8/52
- b.+ü pâk-ü nâzûk:** Yüce, temiz ve nazik. 116/16
- b.+i** 12/10, 103/10
- b.+ime** 3/62
- b.+in** 97/29
- b.+inin** 3/12
- bülend-ahter:** Yıldızı yüksek, talihi uygun.
- b.** 32/1
- bülend-rütbe:** Yüksek rütbeli.
- b.** 278/9
- bün:** Kök, temel, dip.
- b.+i mûy:** Saç dibi. 238/2
- b.+i nahl:** Hurma ağacının kökü. 42/2
- b.+i yem:** Deniz dibi. 79/3
- bünyâd:** Asıl, esas, temel.
- b.** 14/29, 036/36, 064/04, 069/04, 070/05, 083/10, 084/15, 089/05, 091/05, 091/08, 093/13, 097/12, 105/06, 320/03
- b.+ı sûr:** Sûrun temeli. 79/11
- b.+ın** 173/3
- b.+ına** 116/10
- b.+ını** 91/7
- bünyâd-feken:** Bina yıkan.
- b.** 1/4
- bünyân:** Yapı, bina.
- b.** 36/19
- b.+ı devlet:** Devlet yapısı. 35/32
- b.+ı sâ mân:** Servet, iktidar binası. 62/17
- bür':** Hastanın iyiliğe yüz tutması.
- b.+i tamâm:** Hastanın iyileşmesi. 92/20
- bürd:** Bir çeşit çubuklu kumaş, aba.
- b.** 77/3
- bürhân:** Delil, ispat.
- b.+ı lüzûm-ı akl:** Akıl lüzumunun ispatı. 1/49
- bürîd:** Kesilmiş.
- b.** 84/2
- b.+i müjde-i eltâf:** Lâtif müjdelerin kesilmesi. 2/38
- bürîde:** Kesilmiş.
- b.** 270/10
- bürân:** Keskin, kesici.
- b.** 16/26
- b.+ına** 17/37
- bürâne:** Keskin.
- b.** 37/8
- bürûdet:** Soğukluk.
- b.** 11/9, 137/04
- bürût:** Bıyık.
- b.** 259/3
- bürün-:** Bürümek işine konu olmak.
- b.-üp** 264/6
- bür'ü's-sâa:** Çabuk iyi olma.

b.+dır 216/3

büstân: Bostan, bağ, bahçe.

b.+ü gülistân: Bahçe ve gülistan. 29/2

büt: Güzel.

b.+i âmâl: İşlerin güzelliği. 189/8

b.+i attâr: Kokuların güzelliği. 206/5

b.+i bigâne-âşinâ: Kayıtsız tanıdığıın güzelliği. 133/1

b.+i dil-cûy-ı mahabbet: Gönülçelen muhabbetin güzelliği. 144/1

b.+i efrenc: Avrupalı güzelliği. 262/5

b.+i mûm: Mum güzelliği. 275/4

b.+i nâzende: Sevgilinin güzelliği. 7/32, 151/03

b.+i ser-keş: İnatçının, serkeşin güzelliği. 276/3

b.+i tannâz: Herkesle eğlenen güzel. 141/3

b.+i tersâ: Hristiyan güzel. 134/5, 209/04

b.+e 259/7

b.+ü 259/5

bütân: Güzeller.

b. 22/2

b.+ı keşmîr: Keşmir güzelleri. 275/4

bütün: Eksiksiz, tam.

b. 6/6, 011/55, 013/02, 018/15, 032/04, 102/11, 112/01, 116/18, 119/03, 130/18, 157/07, 174/05, 195/03, 224/04, 270/04, 319/02

büyük: Boyutları, benzerlerinden farklı olan.

b. 129/9

b.+leri 224/1

b.+tür 16/15

büyüt-: Büyük duruma getirmek, genişletmek.

b.-tü 286/1

C

câ: Yer, mevki.

c. 4/42, 079/11, 080/16, 080/18, 081/15, 082/15, 115/40, 273/03

c.+dır 128/02

câ-rû: Yeryüzü.

c. 68/1

câ-rûb: Yer süpürme.

c. 87/7, 094/28, 130/30

câdû: Büyücü.

c.+yı hârût-fen: Sihir yapan büyücü. 126/4

c.+yı mahabbet: Muhabbet sihirbazı. 144/1

c.+dan 228/1

c.+lar 124/4

c.+lara 241/6

c.+larla 231/2

c.+sun 231/1

câdû-fen: Sihirbaz, büyücü.

c. 1/3

Ca'fer: Cafer.

c. 26/7, 110/01, 121/10

c.+i hâtem-şiyem: Cömert huylu Cafer. 17/55

c.+i zamân: Zamanın Cafer'i. 20/3

c.+e 15/22

câh: İtibar, makam.

c. 7/36, 010/18, 010/37, 011/36, 012/30, 015/26, 019/16, 019/30, 021/38, 028/12, 030/03, 030/36, 032/08, 062/22, 065/06, 069/05, 070/02, 077/07, 078/01, 087/13,

102/11, 106/10, 109/09, 115/15, 115/29,
118/02, 129/05, 130/18, 130/53, 259/03

c.+ı iftihâr: Övme makamı. 58/1

c.+ı u çî: Makam kazanan. 7/36

c.+ı u menzilet: Makam ve rütbe. 65/6

c.+ı a 1/30

c.+ı 1 3/54, 006/27, 010/34, 016/30, 020/04,
038/04, 070/03

c.+ı n 4/10, 006/30, 008/52, 020/02, 028/03,
031/12, 033/01, 104/09, 112/18, 129/05

c.+ı na 6/7, 021/12, 025/14, 068/01, 068/03,
080/07, 084/07

c.+ı nda 12/8

c.+ı nı 15/17

c.+ı nın 30/14

c.+ı nla 123/5

câiz: İşlenilmesinde cevaz olan.

c.+ı dir 72/1, 078/10

câm: Kadeh.

c. 3/63, 009/33, 013/03, 038/07, 139/01,
145/02, 163/04, 206/02, 221/02, 286/04,
290/01, 307/04

c.+ı bâde: İçki kadehi. 262/6

c.+ı cem: Cem'in kadehi. 22/4, 199/02

c.+ı der-keşîde: Dizilmiş kadeh. 154/1

c.+ı dil-i zâr: Ağlayan gönül kadehi. 128/2

c.+ı emel: Emel kadehi. 128/1

c.+ı erguvân: Erguvan kadehi. 182/7,
227/05

c.+ı firûze-reng: Firuze renkli kadeh. 130/1

c.+ı lâ'l-fâm-ı zümürüd-nigâr 270/3

c.+ı lâ'l-i yâr: Yârin kırmızı dudağı. 227/6

c.+ı lâle-gûn: Lâle renkli kadeh. 154/2

c.+ı leb: Dudak kadehi (karmızı şarapla
dolu kadehe benzeyen dudak). 128/3,
192/05, 256/01

c.+ı levendâne: İçkici kadehi. 267/3

c.+ı mey: İçki kadehi. 202/5, 285/03

c.+ı mey-i telh: Acı içki kadehi. 214/1

c.+ı musaffâ: Parlak kadeh. 309/1

c.+ı neşât: Neşe, sevinç veren kadeh.
255/3

c.+ı sâf-ı revzen 80/24

c.+ı safâ: Neşe, eğlence kadehi. 142/2,
289/01

c.+ı şarâb: Şarap kadehi. 15/7, 222/05

c.+ı tehî: Boş kadeh. 169/5

c.+ı da 185/5

c.+ı dan 296/2

c.+ı 1 49/1, 092/21, 104/05, 119/06, 130/08,
130/29, 206/07, 207/09, 224/02, 286/04

c.+ı m 248/7

c.+ı n 134/6

c.+ı ndan 1/18

câme: Elbise.

c. 178/6, 253/05, 314/01, 314/01, 314/02,
314/03, 314/04, 314/05

c.+ı fasl-ı bahârân: Bahar zamanı elbisesi.
34/5

c.+ı fetih: Fetih elbisesi. 1/78

c.+ı ikbâl: Saadet elbisesi. 28/14

c.+ı reng: Renk elbisesi. 13/40

c.+ı sebz: Yeşil elbise. 268/3

c.+ı tâ'bîr: İfadenin elbisesi. 80/11

c.+ı ten: Ten elbisesi. 275/3

c.+ı yektâ: Tek elbise. 30/23

c.+ı lerle 20/13

câme-hâb: Gecelik.

c. 191/5, 258/02

c.+1 **sîne:** 211/1

c.+ından 197/5

câmeli: Elbiseli.

c. 62/9, 106/07

câmi': İçinde namaz kılınan ibadet yeri.

c. 87/14, 089/09

c.+1 **âlî:** Yüksek cami. 89/5c.+1 **enver:** Nurlu cami. 89/7, 089/10c.+1 **pâk-i Ayasofiyeye:** Temiz, pak Ayasofya Camii. 108/8c.+1 **zî-şân:** Şanlı cami. 87/9c.+1 **hân-u imâret:** Cami, han ve imaret. 92/16

c.+in 86/2

c.+leri 99/5

c.+lerinin 18/9

câmiyy: Toplanma.c.+1 **neşâtî:** Toplanma ve şenlik. 2/14**cân:** Can, ruh.

c. 2/4, 003/41, 003/47, 003/52, 003/69, 005/07, 005/25, 005/35, 005/55, 008/04, 020/16, 021/21, 025/05, 034/01, 036/30, 093/16, 100/03, 109/08, 109/10, 126/09, 135/13, 140/07, 147/06, 164/05, 167/09, 178/05, 185/04, 186/03, 187/01, 210/03, 219/01, 243/02, 243/02, 252/05, 283/02, 303/04, 312/01, 313/03, 320/02

c.+1 **adû:** Düşmanın canı. 3/10c.+1 **cihân:** Cihanın canı. 5/36c.+1 **fazl-u itkân:** Fazilet ve inanma canı. 63/3c.+1 **hamûle:** Can yükü. 3/66c.+1 **heft:** Yedi can. 21/10c.+1 **nâ-sabûr:** Sabırsız can. 291/6c.+1 **nâ-şekbâ:** Sabırsız can. 41/3, 284/01c.+1 **saltanat:** Saltanat camı. 4/12c.+1 **şeydâ:** Deli can. 6/34c.+1 **Züleyhâ:** Züleyha'nın canı. 267/4c.+1 **dil:** Can ve gönül. 140/1, 227/02c.+1 **ten:** Can ve ten. 150/1

c.+a 7/28, 012/03, 018/11, 020/14, 127/07, 128/04, 141/04, 192/05, 320/02, 322/03

c.+da 51/1

c.+dan 17/47

c.+e 13/1, 037/19, 037/34

c.+1 10/20, 010/25, 016/01, 016/27, 019/01, 023/07, 029/13, 114/05, 125/02, 129/04, 186/04, 216/06, 296/05

c.+1m 11/22, 015/06, 051/01, 128/05, 164/05, 211/01, 224/03, 283/02, 288/01, 291/01, 308/01, 313/01

c.+1ma 140/7, 296/03, 315/03

c.+1mdan 227/6

c.+1mız 147/6

c.+1mıza 20/18, 044/01

c.+1na 17/1, 017/61, 017/75, 147/06

c.+1ndan 244/2

c.+1lar 17/1, 182/03, 320/02

c.+1ları 279/1

c.+1sın 305/1

cân-bahş: Can veren, hayat bağışlayan.c.+1 **lutf:** Hayat bağışlayan lütuf. 6/32

c.+1in 10/25

c.+1ine 40/1, 170/07

cân-be-kef: Avuçtaki can.

c. 2/18

cân-feşânlık: Can verme.

c.+a(cân-feşânlığa) 185/19

cân-fezâ: Cana can katan.

c. 2/5, 088/02, 322/05

c.+sında 215/2

cân-kâh: Can köşkü.

c. 296/4

cân-küdâz: Can yakan.

c.+ı derd-perverd: Derdi büyüten, can yakıcı. 128/6

c.+ı 100/3

cân-sûz: Can yakan, can yakıcı.

c.+ı hüsn-ü ân: Yakıcı güzelliği olan. 164/3

cân-şikâr: Can avlayıcı, can alıcı.

c.+ım 261/7

cânâ: Ey sevgili.

c. 26/16, 162/05, 167/07, 197/05, 216/06, 224/05, 245/06, 246/02, 250/06, 251/02, 288/05, 294/01, 298/02, 301/04, 303/04, 304/01, 304/02, 304/03, 304/04, 304/04, 304/04, 310/01, 310/05

cânân: Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.

c. 21/7, 036/04, 164/05, 202/05, 225/01, 260/01

c.+a 15/6

c.+e 13/1, 133/03, 208/06

c.+ım 164/5, 308/01

c.+ın 187/3

c.+ına 17/35

c.+sın 207/1

cânânsız: Sevgilisiz.

c. 181/1

canfes: Giysi türü.

c. 314/5

cânib: Taraf, cihet.

c.+de 103/22

c.+den 30/7, 116/14

c.+in 112/7

c.+inden 103/24

câre: Çare.

c. 44/1

cârî: Cereyan eden, akan, geçen, yürüten.

c. 95/6, 101/06, 108/12, 112/21

c.+sın 95/8

c.+ye 109/7

cârsû: Çarşı.

c.+yu 98/11

cârû: Süpürge.

c.+yı mahabbet: Muhabbeti süpüren. 144/6

cârû-keş: Süpürtücü.

c. 129/5

cârûb: Süpürge.

c. 70/9

c.+u 11/36, 031/19

cârûb-keş: Süpürtücü.

c. 97/15

câvîd: Ebedî, bengi.

c. 13/20, 017/04, 025/11, 038/17, 067/17, 150/04, 235/01

c.+e 332/1

câvidân: Ebedî.

c. 3/12, 038/16, 109/06, 117/04

c.+dır 17/5

c.+sın 29/3, 305/04

cây: Yer.

c. 1/19, 001/73, 014/31, 037/08, 042/05, 077/09, 120/01, 133/02, 144/01

- c.+1 bî-adîl:** Adaletsiz makam. 66/3
- c.+1 bî-bedel:** Bedelsiz makam. 70/5
- c.+1 dil-ârâ:** Gönül süsleyen yer. 103/10
- c.+1 dil-cûy:** Gönül arayan makam. 10/64
- c.+1 dil-güşâ:** Gönül açan yer. 112/9
- c.+1 feyz-bahşâ-yı-dil-i âşık:** Âşığın gönlünün feyiz bağışlayan yeri. 114/2
- c.+1 girîz:** Kaçma yeri. 17/30
- c.+1 harâb:** Harap yer. 81/12, 092/10
- c.+1 lâtf:** Hoş yer. 82/20
- c.+1 meserret-vâye:** Kısım sevinci yeri. 79/11
- c.+1 mukaddes:** Mukaddes yer. 89/6
- c.+1 müferrih:** Ferahlık veren yer. 79/10
- c.+1 neşât-efzâ:** Neşe, sevinç artıran yer. 81/1
- c.+1 pâk:** Temiz, pak yer. 114/7
- c.+a** 77/8
- c.+e** 25/10
- c.+1** 77/12, 077/18
- c.+ımdan** 7/31
- cây-gâh:** Mevki, rütbe.
- c.+1 karâr:** Karar makamı. 8/3
- c.+1 şeref:** Şeref rütbesi. 115/24
- cebhe:** Yüz.
- c.+1 hurşîd:** Parlak yüz. 38/10
- c.+1 keyvân:** Zühal (gezegenin)in yüzü. 17/32
- c.+1 mihr-i dırahşân:** Sevgilinin parlak yüzü. 36/8
- c.+1 pâk:** Temiz, pak yüz. 4/29
- c.+n** 135/10
- c.+si** 1/42, 275/02
- c.+sin** 5/24, 242/02
- cebîn:** Alın.
- c.** 3/52, 006/25, 024/10, 055/01, 063/04, 273/01, 344/01
- c.+1 büt-i plür-gurûr:** Gururlu sevgilinin alın. 130/42
- c.+1 husrevân:** Padişahların alın. 5/42
- c.+1 ma'delet:** Adaletin alın. 35/24
- c.+1 mâh:** Ay alın. 129/7
- c.+1 necm-i baht:** Baht yıldızının alın. 84/22
- c.+1 subh-ı nûrânî:** Nuranî sabahın alın. 81/10
- c.+i** 13/27
- c.+in** 35/18, 166/01
- c.+inde** 2/35, 130/55
- c.+inden** 94/4, 319/03
- c.+ine** 11/32, 165/03
- cebîn-fersâ:** Yüz süren.
- c.** 64/2, 094/02
- cebr:** Zor, zorlama.
- c.** 265/4
- ced:** Dede, ata.
- c.** 105/2, 129/08, 130/53
- ced-be-ced:** Atadan ataya.
- c.** 115/31
- cedd:** Dede, ata.
- c.+1 âlf-şân:** Şanı yüksek ata. 82/8
- c.+1 nebiyy-i kerîm:** Kerim nebînin atası. 11/29
- c.+1 pâk:** Temiz ecdad. 82/15
- c.+1 pâk-i fahr-i âlem:** Âlemin övündüğü temiz ecdad. 103/4
- c.+1 rasûl-i hudâ:** Hüda'nın rasulünün atası. 8/38

cedfd: Yeni.

c. 76/10, 084/16, 097/30, 106/14, 111/02, 298/01

c.+i **rûh:** Ruhun yenilenmesi. 5/32

c.+i **sakf-ı âlf:** Yüksek çatının yenilenmesi. 30/2

cedfd-ender: Yeniliğin içinde.

c. 76/10

cedvel: Cetvel.

c. 130/39, 276/02, 301/05

c.+i **âb:** Su kanalı. 11/11

c.+i **sîm:** Lâle devrinde Kâğıthane'de açılmış suni bir dere. 16/13, 017/12, 020/16

c.+i **sîmîn:** Gümüş kanal. 10/59

c.+ler 2/47

cedvel-keşfide: Cetvel çekme, güzel çizgi çizme.

c. 185/5

cedy: On iki burçtan biri, Oğlak burcu.

c.+e 29/6

c.+in 25/13

c.+ini 71/8

cefâ: Eziyet, incitme.

c.+y1 **çeşm-i cellâd:** Cellât gözünün cefası. 321/5

c.+y1 **dehr-i dîn:** Alçak dünyanın cefası. 173/2

c.+y1 **nâvek-i müjgân:** Ok gibi olan kirpiğin cefası. 44/1

c.+y1 **tâli'-i nâ-sâz-kâr:** Uygunuz talihin cefası. 160/1

c.+sı 294/1

c.+sından 41/11

c.+ya 170/5, 300/04

cefâ-cûy: Cefa eden.

c.+i **sitem-gâr:** Zalimin cefa etmesi. 318/2

cefâ-kâr: Eziyet eden.

c. 170/10

cehân: Dünya, cihan.

c. 3/73, 017/32, 240/01

c.+dan 3/35

c.+dır 2/41

celâdet: Kahramanlık.

c. 17/21

celâl: Büyüklük, ululuk.

c. 4/13, 118/02, 130/18

c.+ü **câh:** Büyüklük rütbe ve mevkii. 4/10, 016/30, 019/30, 021/12, 021/38, 025/14, 077/07

c.+ü **câh-u izz-ü devlet-ü ikbâl-ü şevket:** Büyüklük, rütbe, izzet, saadet, talih ve azameti. 12/30

c.+ü **devlet:** Büyüklük ve saadet. 103/31

c.+ü **haşmet:** Büyüklük ve haşmet. 33/9

c.+e 21/8, 067/02

c.+i 97/28

c.+in 9/42, 013/12, 019/16, 030/03, 030/25, 097/10, 097/13

c.+inçün 129/9

c.+inde 5/17

c.+indeki 97/16, 097/16

celâlet: Ululuk.

c. 1/24, 010/16, 037/02, 063/06, 130/55

c.+te 74/3

celâlet-hâne: Ululuk evi.

c.+de 30/13

celb: Çekme, kendine çekme.

c. 93/12

celbet-: Kendine çekmek.

c.-mektedir 129/9

celî: Cilâli, parlak.

c. 183/4, 261/04

c.+den 114/4

celî-şa'saa: Parlak gösteriş.

c. 177/4

celîl: Büyük, ulu.

c. 35/30

c.+in 39/5

cellâd: İnsanı kesen, asan kimse.

c.+ı dîn: Dinin cellâdı. 164/8

c.+dan 282/3

c.+ı 287/5

c.+dır 152/3

c.+ın 219/1, 243/03, 321/05

celve-geh: Belirip ortaya çıkma yeri.

c.+ı âftâb-ı ıyd: Bayram güneşinin belirdiği yer. 22/3

Cem: Şark mitolojisinde içkinin icatçısı.

c. 9/33, 016/32, 017/15, 017/23, 021/04, 031/10, 032/14, 035/06, 199/02, 257/07, 296/02, 348/01

c.+ü Dârâ: Cem ve Keykubad. 13/12

c.+ü kâvûs: 24/9

c.+de 79/14, 312/03

c.+dir 19/25

c.+e 123/9

c.+in 22/4

Cem-câh: Cem makamı.

c. 12/34, 115/28

c.+ı 117/6

Cem-haşem: Cem maiyetli.

c. 32/1

Cem-kevkebe: Cem gösterişi.

c. 1/26

Cem-menişâ: Cem tabiatlı.

c. 9/36

Cem-mertebe: Cem mertebeli.

c. 13/11

Cem-pâye: Cem pâyeli.

c. 92/1

Cem-rütbe: Cem rütbeli.

c. 23/16

Cem-sadr: Cem yürekli.

c.+ı 117/2

Cem-şükûh: Ulu Cem.

c. 3/18, 278/08

Cem-şükûhâ: Ey ulu Cem.

c. 30/23

cem': Toplama, yağma.

c. 4/25, 039/08, 082/06, 179/07

cemâat: İmamın arkasında namaz kılanlar.

c.+la 99/5

cemâl: Yüz güzelliği.

c. 4/29, 007/01, 007/33, 124/01, 157/09, 283/04, 299/03, 301/02

c.+ı bâ-kemâl: Yüz güzelliğinin mükemmelliği ile. 319/1

c.+ı dil-rübâ: Gönül kapanın yüz güzelliği. 334/1

c.+ı pâk: Temiz yüz güzelliği. 10/26, 017/35

c.+ı yâr: Yârin yüz güzelliği. 41/5, 052/01

c.+ı 185/2

c.+ın 129/9, 300/03, 315/01

c.+ındır 151/1

cem'et-: Toplamak, bir araya getirmek.

c.-ip(cem'edip) 36/27

cem'eyle-: Toplamak, bir araya getirmek.

c.-yip 4/54

cemfl: Güzel.

c. 35/30, 130/28

c.+in 16/7

cem'iyet: Topluluk

c.+i 126/2

c.+in 231/5

cem'ol-: Toplanmak.

c.-du 185/3

cemre: Şubat ayında birer hafta aralıklarla önce havada, sonra suda ve en son toprakta olduğu sanılan sıcaklık yükselişi.

c.+ler 13/44

Cemşâd: Cemşid.

c. 129/3

Cemşid: Cemşâsb'ın babası.

c. 35/25, 067/03, 078/12, 235/04

c.+i kâm-kâr: İsteğine ulaşmış Cemşid.
31/7

c.+i vakt: Zamanın Cemşid'i. 255/3

c.+ü Keykubâd: Cemşid ve Keykubad.
3/29

c.+in 154/5

Cemşid-şân: Cemşid şöhretli.

c. 5/40

cenâb: Büyüklük, hazret.

c.+i âsaf: Vezirin büyüklüğü. 30/13, 030/20

c.+i âsaf-ı âlf-himem: Himmeti yüce vezirin büyüklüğü. 6/19

c.+i âsaf-ı cem-câh: Cem makamlı vezirin büyüklüğü. 12/34

c.+i dâver-i zî-şân: Şanı yüce insafli vezirin ululuğu. 69/3

c.+i Fâtıma: Fatıma hazretleri. 87/5

c.+i fâtiḥ-i îrân: İran fatihi hazretleri. 84/2

c.+i Gülşenî: Gülşenî hazretleri. 114/3

c.+i Hak: Hak hazretleri (Hak Tealâ).
5/43, 012/44, 025/10, 037/26, 041/08, 106/12

c.+i hâliku'l-eşyâ: Eşyanın yaratıcısı hazret. 93/17

c.+i hân: Han hazretleri. 15/13

c.+i hazret: Büyük ulu hazret. 6/29

c.+i hazret-i dâmâd: Damad hazretlerinin büyüklüğü. 94/9

c.+i hazret-i dâmâdzâde: Damadzade hazretlerinin ululuğu. 109/1

c.+i hazret-i destûr-i âsmân: Gökyüzü izinlisi hazret. 8/37

c.+i hazret-i feyyâz-ı mutlak: Mutlak feyzin sahibi (Allah). 103/9

c.+i hazret-i Hak: Hak hazretleri (Allah).
10/46

c.+i hazret-i hân: Han hazretleri. 110/2,
119/02

c.+i hazret-i sadr-ı müfehham: Liderliği anlatılan hazret. 77/1

c.+i hazret-i sadru's-sudûr-ı mesned-i haşmet: Yüksek makamlı sadrazam hazretleri. 103/1

c.+i hazret-i sultân: Sultan hazretleri.
11/26, 037/12

c.+i kethudâ: Kethuda hazretleri. 70/1

c.+i kibriyâ: Kibriya hazretleri. 35/8,
089/09

c.+i mîr: Emir hazretleri. 107/1

- c.+1 Mustafâ:** Mustafa hazretleri. 80/3
- c.+1 sadr-1 a'zam:** Sadrazam hazretleri. 10/10, 012/33
- c.+1 sıhr-1 hâs-1 muhterem:** Has yakınlığı olan muhterem hazretleri. 27/6
- c.+1 sıhr-1 zî-şân:** Şöhreti yüksek akraba hazretleri. 94/17
- c.+1 şehriyâr:** Hükümdar hazretleri. 12/17
- c.+1 şeyhü'l-islâm-1 şerîf-atvâr-1 sa'd-âsâr:** Eserleri kutlu, tavırları şerefli şeyhü'l-islâm hazretleri. 10/20
- c.+1 vezîr-1 pâk-nihâd:** Tabiatı temiz vezir hazretleri. 115/28
- ceng:** Savaş.
- c.+1 evvel:** İlk savaş. 2/31
- Cengîz:** Cengiz.
- c.** 3/40, 016/24
- Cengîziyye:** Cengiz'in ordusu.
- c.** 36/21
- cennet:** Dinî inanışlara göre, iyilik yapanların, günahsızların öldükten sonra sonsuz mutluluğa kavuşacakları yer, uçmak.
- c.** 12/9, 031/19, 067/17, 108/11, 121/03, 302/04
- c.+1 a'lâ:** Cennet-i alâ, yüksek cennet. 9/15, 018/04, 030/01
- c.+e** 18/6
- c.+in** 10/47, 017/12, 030/04
- c.+te** 108/8
- c.+ten** 78/9
- c.+ü'l-me'vâ:** Cennetin bir makamı. 119/4
- cennet-âsâ:** Cennet gibi.
- c.+da** 105/3
- cennet-misâl:** Cennet gibi.
- c.** 301/2
- cennet-sirişt:** Cennet yaratılışı.
- c.** 130/24
- cerâğ:** Mum.
- c.+1 hâs-1 mukbil:** Kutlu, has mum. 27/5
- cerâm:** Yıldız.
- c.+da** 74/5
- ceres:** Çan.
- c.** 167/4
- c.+1 kâfile-i çîn:** Çin kafilesinin çanı. 276/1
- c.+1 kârbân-1 ganc:** Kervanın işveli çanı. 7/28
- c.+in** 200/5
- cerîde:** Tutanak.
- c.** 281/3
- cerîh:** Yaralanmış, yaralı.
- c.** 127/7
- cerr:** Çekme, sürükleme.
- c.+1 eskâl:** Ağırılık çekme. 74/8
- cesâret:** Cesurluk, yiğitlik.
- c.** 121/17
- cesed:** Ölü vücut.
- c.+1 nûrânî:** Nuranî ölü vücudu. 16/14
- cesîm:** İri, büyük, kocaman.
- c.+inde** 1/53
- Cesr:** Cesr.
- c.** 2/44
- c.+1 sîrûr:** Cesr'in mutluluğu. 16/18, 020/18
- c.+in** 16/16
- ceste:** Sıçramış.
- c.** 286/5
- cev:** Arpa.
- c.+de** 7/23

cevâb: Sorulan şeye verilen karşılık.

c. 9/5, 014/41, 045/01, 092/24, 191/01,
204/04, 315/02

c.+ı **lûtf:** Lütuf cevabı. 8/13

c.+ı 3/6, 021/36, 158/05

cevâz: İzin, müsaade.

c. 13/28

cevher: 1. Öz, maya. 2 Değerli taş.

c. 146/7, 237/03

c.+ı **fer:** Aydınlık öz. 3/24

c.+ı **ma'nâ:** Mananın özü. 7/27

c.+ı **tîğ:** Kılıcın mayası, özü. 265/6

c.+in 209/5

cevlân: Dolaşma, dolanma, gezinme.

c. 36/5, 036/09

c.+a 13/21

c.+e 37/6

c.+ındadır 150/6

cevr: Haksızlık, eza, zulüm.

c. 41/3, 152/03

c.+ı **felek-i bî-ser-ü pâ:** Feleğin baştan
ayağa eziyeti. 18/28

c.+ü **bîdâdf:** Zalimlik eziyeti. 208/6

c.+ü **cefâ:** Zulüm ve eziyet. 294/1

c.+ü **sitem:** Sitem ve eziyet. 128/3

c.+e 158/1

c.+inden 204/2

c.+ine 303/4

c.+ini 278/2

cevreyle-: Zulmetmek.

c.-din 278/2

cevşen: Örme zırh, savaş elbisesi.

c. 1/39

cevv: Hava, boşluk.

c.+ı **idrâk:** İdrak boşluğu. 63/10

ceyb: 1. Yaka. 2. Cep. 3. Kese.

c.+ı **karâr:** Karar vaziyeti. 8/26

c.+ı **sadef:** Sadeft özellikli. 94/5

c.+ı **subh:** Sabah vakti. 289/5

c.+ü **dâmân:** Cep ve etek. 19/12

c.+ü **girfbân:** Açık gömlek yakası ve
elbise. 19/23, 026/10, 029/10

c.+inde 21/17, 163/06

Ceyhûn: Ceyhun (ırmağı).

c.+a 37/33

ceyş: 1. Asker, ordu. 2. Ses.

c.+ı **fiten:** Askerin fitnesi. 1/77

c.+ı **işve:** Ses işvesi. 139/3

c.+ı **şehensâh-ı himmet:** Himmet şahının
sesi. 3/67

c.+ı **zalâm:** Karanlığın sesi. 1/75

c.+in 13/23

c.+ini 86/1

Cezâyir'li: Cezayir'de yaşayan.

c. 278/4

cezb: Kendine çekme.

c. 10/54

cezbe: Ruhun hayret ve sevince kapılarak sanki
cesetten hariç bulunuyormuş gibi olması.

c.+de 78/10

cezîl: Peltek ve bozuk olmayan söz.

c.+inde 66/5

cezîre: Ada.

c.+lerle 8/44

cezr: Kök, asıl.

c.+ı **asamm:** Sanal kök. 63/14

cibillî: Yaratılıştta olan, tabîî.

- c.+dir** 4/24
- cibîn:** Alın.
- c.+i** 153/1
- Cibrîl:** Cebrail.
- c.+ü** 123/1
- cidâl:** Kavga.
- c.** 124/2
- ciğer:** 1. Ciğer, bağır. 2. Avaz.
- c.** 43/1, 128/04, 165/01, 214/04, 214/05, 227/07, 248/07
- c.+i âftâbe:** Mücevher değerindeki cesaretli kişi. 161/3
- c.+i kahramân:** Kahraman cesaretli. 3/39
- c.+deki** 222/2
- c.+den** 128/6
- c.+le** 179/5, 223/04
- ciğer-dâr:** Yürekli, cesaretli.
- c.+dır** 194/3
- ciğer-endâz:** Nara atan.
- c.** 180/4
- ciğer-hâr:** Kederli, sıkıntılı.
- c.** 208/2
- ciğer-pâre:** Ciğer parçası.
- c.+leri** 144/6
- c.+si** 130/13
- cihâd:** Din uğruna düşmanla savaşma.
- c.+ı** 37/27
- cihân:** Dünya, âlem.
- c.** 1/13, 001/34, 003/35, 003/61, 003/61, 005/01, 005/01, 005/19, 005/36, 005/43, 006/11, 006/22, 008/24, 008/55, 009/24, 010/10, 012/01, 012/02, 012/26, 012/29, 012/44, 015/26, 015/29, 016/01, 016/19, 017/26, 017/71, 018/18, 019/24, 019/26, 020/01, 020/02, 020/02, 020/07, 021/16, 022/01, 022/07, 025/09, 030/05, 031/12, 035/06, 035/14, 035/26, 047/01, 062/01, 063/09, 071/09, 075/01, 075/05, 077/04, 083/02, 084/01, 087/03, 087/13, 094/01, 094/16, 095/06, 097/01, 097/19, 099/04, 101/08, 106/01, 106/04, 112/02, 112/21, 115/04, 117/04, 117/06, 121/03, 123/02, 123/12, 126/08, 129/06, 129/08, 130/17, 130/17, 130/59, 131/08, 184/01, 240/01, 243/01, 255/05, 265/03, 301/06, 306/04, 312/01, 314/02, 322/02, 323/01, 333/01
- c.+ı bend:** Bağlayan dünya. 60/2
- c.+ı dîger:** Başka, diğer dünya. 130/17
- c.+ı dil:** Gönül dünyası. 13/41
- c.+ı izz-ü şân:** İzzet ve şöhret dünyası. 63/9
- c.+ı köhne:** Köhne dünya. 121/9, 112/06
- c.+ı mekrûmet:** Kerem, izzet dünyası. 30/26
- c.+u cihâniyân:** Dünya halkının cihanı. 20/8
- c.+a** 6/7, 007/26, 011/39, 011/48, 011/51, 019/19, 064/01, 075/01, 076/05, 077/14, 093/01, 094/04, 100/05, 121/11, 129/05, 131/09, 320/02
- c.+da** 6/3, 008/38, 008/50, 008/54, 008/59, 008/65, 010/35, 010/38, 011/44, 012/36, 016/16, 016/36, 020/05, 020/08, 021/19, 025/16, 035/25, 037/11, 062/16, 064/08, 069/07, 070/05, 077/18, 081/03, 082/20, 092/09, 094/15, 098/06, 121/23, 129/03, 129/07, 131/13, 154/05, 158/08, 209/01, 281/06, 300/02, 304/01
- c.+dan** 6/2, 020/10, 078/12, 112/15
- c.+dır** 121/2

c.+ı 8/16, 008/50, 009/09, 010/33, 011/46, 020/02, 020/04, 023/01, 023/16, 071/07, 073/14, 082/09, 082/11, 091/02, 105/08, 106/03, 119/04, 123/09, 129/03, 185/20, 259/03, 307/03

c.+ın 10/42, 010/50, 035/13, 037/23, 062/03, 062/12, 064/03, 067/05, 073/14, 084/03, 084/04, 084/11, 084/22, 093/06, 098/02, 102/13, 281/01, 311/03, 311/05

c.+sın 8/36, 011/41, 021/28, 305/02

cihân-âbâd: Mamur dünya.

c.+a 14/37

cihân-ârâ: Cihanı süsleyen.

c. 6/28, 014/15, 017/03, 037/13, 070/02, 084/13, 116/16, 350/01

c.+sıdır 30/1

cihân-bahş: Cihanı, dünyayı bağışlayan, bahşeden.

c. 26/6

cihân-bân: Dünyanın bekçisi olan.

c. 18/31, 034/01, 108/11

c.+ı müzaffer: Dünyanın zafer kazanmış bekçisi. 95/2

c.+ı müeyyed: Dünyanın gücü artırılmış bekçisi. 62/11

c.+a 13/9, 091/01

c.+dır 112/5

c.+e 37/16

c.+ı 10/4, 011/38, 083/14

c.+ın 10/12, 075/08, 129/09

cihân-bânî: Hükümdarla ilgili.

c. 64/10

cihân-dâr: Dünyayı tutan hükümdar.

c.+ı güzîn-i ehl-perver: ehli koruyan seçkin hükümdar. 103/7

c.+ı kerem-kâr: Kerem eden, lutfeden hükümdar. 103/5

c.+ı muazzam: Azametli hükümdar. 28/10

c.+ı 112/18

c.+ın 24/12

cihân-dârân: Cihan hükümdarları.

c.+ı 16/28

cihân-dâver: Cihanın, dünyanın insafli hükümdarı.

c. 9/23, 011/29

cihân-gîr: Dünyayı zapteden.

c. 97/22

cihân-güşây: Fatih.

c. 3/21, 003/75

cihân-penâh: Âlemin sığındığı muhafız, padişah.

c. 8/48, 011/45

cihân-peymâ: Dünyayı ölçen.

c. 94/10

c.+sıdır 30/18

cihân-pîrâ: Cihanı donatan, süsleyen.

c. 112/8, 115/31

c.+ı kân-sermâye: Sermaye kaynağını süsleyen. 77/2

cihân-sadr: Cihanın veziri.

c. 18/26

c.+ı hümâyûn-sâye: padişah gölgesindeki cihanın veziri. 77/2

c.+ı muallâ-kadr: Cihanın yüksek değerli veziri. 5/17, 062/08

c.+ı zî-şân-ı gerdûn-şükûh: Ulu feleğn şamı yüce veziri. 130/52

- c.+ü muallâ-pâye:** Cihanın yüksek dereceli veziri. 83/6
- cihân-sâlâr:** Cihanın büyüğü padişah.
c.+i ıklîm-i fesâhat 12/27
- cihân-tâb:** Dünyaya sıcaklık ve ışık veren.
c. 18/2
c.+a 168/3
- cihân-zîb:** Dünyayı süsleyen.
c. 103/16
- cihâniyân:** Dünya halkı.
c. 20/8
- cihât:** Taraflar, yönler.
c. 99/1
- cihet:** Yan, yön, taraf.
c. 87/4
c.+e 9/28
c.+ten 93/8
- cilâ:** Parlatma, parlaklık.
c. 10/39, 015/20, 021/33
- cild-i mutallâ:** Yaldızlaşmış cilt.
c. 73/9
- cild:** Kap.
c.+inde 197/3
- cilve:** Kırıtma.
c. 193/5
c.+i esrâr-ı merâyâ-yi-alen: Görünen, âşikâr aynaların cilvesi. 1/48
c.+i hüsn: Güzelin cilvesi. 290/4
c.+i nûşâ-nûş: İçki içmenin cilvesi. 214/5
- cilve-gâh:** Cilve yeri.
c.+ı nev-bünyâd: Yeni bina edilmiş cilve yeri. 42/1
c.+ı şâhidan-ı zevk-u şevk: Zevk ve şevk şahitlerinin cilve yeri. 103/27
- c.+ın** 210/1
c.+ısın 207/8
- cilve-geh:** Cilve yeri.
c.+in 194/2
- cilve-ger:** Cilve eden, cilveli.
c. 100/3
- cilve-rîz:** Kendini gösterme.
c. 137/4
- cinân:** Cennetler.
c. 16/12, 123/01, 130/25, 316/03
c.+a 20/15
c.+dan 85/4
c.+ı 9/17, 317/01
c.+ın 16/12, 066/01
- Cingiz:** Cengiz.
c.+ü kaplan: Cengiz ve Kaplan. 8/45
- cirm:** Cisim, hacim.
c.+i 1/44
- cism:** Beden, gövde.
c.+i alîl: Hasda beden. 66/2
c.+i bîmâr: Hasta, sayrı beden. 29/3
c.+i cesîm: Büyük, iri beden. 1/53
c.+i felâket-zâ: Felâket doğuran beden. 125/9
c.+i hasm-âvîze: Asılmış düşman bedeni. 108/2
c.+i hümâyûn: Padişahın gövdesi. 129/4
c.+i münevver: Nurlu beden. 1/60
c.+i nâtüvân: Zayıf, kuvvetsiz beden. 227/2
c.+i nâzîk: Nazik beden. 5/14, 292/03
c.+i pâk: Temiz beden. 10/45, 080/08, 129/03, 274/03, 314/05
c.+i şerîf: Şerefli vücut. 129/1, 129/02
c.+i teşne: İstekli beden. 109/5

- c.+i zâr:** Ağlayan beden. 151/4
- c.+ü cân:** Beden (ten) ve can. 127/7
- c.+e** 18/11, 267/04
- c.+im** 233/7
- c.+ime** 275/3, 313/01
- c.+imiz** 341/1
- c.+ine** 305/5
- c.+ini** 92/20
- cû:** Akarsu, ırmak.
- c.** 5/8, 015/08, 068/07, 278/10, 288/05, 15/8
- c.+lar** 293/2
- c.+larla** 231/6
- c.+muz** 176/1
- cû':** Açlık, aç kalma.
- c.** 90/2, 159/05
- cûd:** Cömertlik, el açıklığı.
- c.** 5/28, 021/26, 021/28, 030/37, 069/03, 082/10, 083/05
- c.+ı İbrâhîm Pâşâ:** İbrahim Paşa'nın cömertliği. 92/25, 095/08, 098/11
- c.+ı müşahhas:** Görünür cömertlik. 9/37
- c.+ı sultân:** Sultanın cömertliği. 115/43
- c.+u himem:** Yüksek iradelerin cömertliği. 16/23, 030/26, 093/13
- c.+u ihsân:** Cömertlik ve ihsan. 85/2
- c.+u kerem:** Cömertlik ve kerem. 32/9, 121/09
- c.+u mekârim:** Cömertlik ve keremler. 16/4
- c.+u mürüvvet:** Cömertlik ve iyilik. 83/7
- c.+u re'fet:** Cömertlik ve merhamet. 101/2, 116/02
- c.+u sehâ:** Cömertlik ve ihsan. 8/40, 119/04
- c.+a** 6/38, 019/03, 254/01
- c.+da** 14/28
- c.+edir** 168/1
- c.+iyle** 109/3
- c.+sun** 19/17
- c.+u** 1/32, 082/04, 082/15, 091/04, 092/19, 094/11, 095/01, 112/03, 118/03
- c.+um** 15/22
- c.+un** 6/1, 013/14, 020/08, 023/17, 025/12
- c.+una** 12/35, 021/11, 032/11, 129/09
- c.+unda** 4/41, 010/09, 012/29, 013/17, 123/12
- c.+undan** 6/21, 016/29, 017/56, 064/06, 077/04
- c.+unu** 13/45
- c.+unun** 66/4, 092/08
- cum'a:** Perşembeden sonra gelen gün.
- c.** 316/4
- c.+larda** 129/1
- cûş:** Coşma.
- c.** 33/5, 093/03, 130/32, 178/07, 186/06, 209/05
- c.+ı lücce-i ummân:** Engin denizin coşması. 4/30
- c.+ı ma'nî-i rengîn-i midhat:** Övmenin renkli manasının coşkunluğu. 3/45
- c.+ı mey:** İçki coşması. 188/1, 199/01
- c.+ı miyân-u girân** 3/27
- c.+ı safâ:** Safa coşkunluğu. 247/2
- c.+u hurûş-ı nev-bahâr:** İlkbaharın coşması. 17/6
- c.+u hurûş-ı sipâh-ı kîn:** Düşman askerinin coşkusu. 3/4
- c.+a** 3/67
- c.+u** 64/6
- c.+um** 214/6

cûşen: Örne zırh, vaktiyle giyilen savaş elbisesi.

c.+de 6/21

c.+deye 187/2

cûşeyle-: Coşmak.

c.-se 14/7

cûşide: Coşmuş, kaynamış.

c. 187/2

cûşiş: Coşma, kaynama.

c.+i deryâ-yı-ıztırâb: Izdırap deryasının coşması. 3/66

c.+i feyz: Feyz coşkunluğu. 199/5

c.+i lâht-i ciğer: Ciğerden kopup gelen coşma. 214/4

c.+i tuğyân: Coşmanın taşkınlığı (taşkın coşku). 289/2

c.+e 1/1

cûy: İrmak.

c. 292/1, 292/05

c.+ı cedîd: Pek az zamandan beri bilinen ırmak. 111/2

c.+ı mahabbet: Muhabbet ırmağı. 144/5

c.+ı ma'nî-i vâsf: Vâsfetme manasının ırmağı. 4/17

c.+ı murâd: İstek ırmağı. 277/2

c.+ı şîr: Süt ırmağı. 42/4, 244/02

c.+ı tasvîr: Tasvir ırmağı. 254/6

c.+da 11/1

c.+e 265/3

c.+lar 289/2

c.+un 11/4

cûy-bâr: Akarsu, ırmak.

c. 198/4, 250/1, 301/03

c.+ı 64/4

cûyâ: Arayıcı, arayan.

c.+ı kerem: Kerem sahibi arayıcı. 234/3

cûyân: Arayıcı, arayan.

c. 167/11

cûyende: Arayıcı.

c. 61/3

cûdâ: Aynı düşmüş, ayrılmış.

c. 244/5

cûft: Çift, ikili, tek olmayan.

c.+i müzehheb: Yıldızlanmış çift. 68/5

c.+i zer-ender-zer: İkinci defa altınla kaplanmış çift. 80/7

c.+i zer-nigâr: altınla işlenmiş çift. 31/2

c.+ü tâk: 82/14, 185/06

c.+ü tâk-ı ümmîd: 235/3

c.+i 81/3

c.+ü 185/6

cûlûs: Tahta çıkma.

c. 10/4, 097/14

cûmle: Bütün, hep.

c. 1/57, 006/05, 007/12, 008/53, 008/67, 010/15, 010/42, 010/58, 010/62, 012/22, 012/44, 013/41, 015/11, 016/09, 016/10, 017/28, 023/01, 037/01, 039/06, 067/14, 072/02, 073/13, 078/02, 092/16, 094/07, 100/03, 111/03, 117/02, 117/04, 129/06, 131/13, 137/04, 298/05, 310/02

c.+i âlem: Âlemin hepsi. 21/11

c.+i evfâk: Tamamının uygunluğu. 185/11

c.+i evsâf: Sıfatların hepsi. 107/3

c.+i şâhân: Şahların hepsi. 87/2

c.+den 10/25, 067/08, 136/06, 326/01

c.+nin 36/14, 129/06, 310/02

c.+si 6/18, 016/29, 026/13, 124/03

c.+sin 14/39, 036/27, 117/02

c.+sinden 10/26, 140/05

c.+ye 21/30, 027/09, 032/09, 109/07

c.+yi 33/9

cünbiş: Zevk, eğlence, kıvıldaşma.

c. 226/5, 239/03

c.+i dūnbāl: Kuyruğun kıvıldaşması. 263/3

c.+i nabz: Nabzın atması. 232/2

c.+i serv-i çemân: Servi ağacının sallanması, kıvıldaşması. 3/30

c.+e 7/15, 331/01

c.+i 14/33, 061/01

c.+in 240/2, 304/04

c.+inden 62/2

cünbiş-âmûz: Eğlenmeyi öğretme.

c.+ı ser-i mıdrâb-ı nâhîd 235/2

cünd: Asker.

c.+ü 30/21

cünûn: Delirme, çıldırma.

c.+um 229/1

c.+uma 257/4

c.+un 245/3

cür'a: Yudum, içim.

c.+i nâ-çîz: Küçük bir yudum. 53/1

cür'et: Cesaret, yiğitlik.

c. 296/2

cürm: Suç.

c.+ü günâh: Suç ve günah. 210/3

cüst: Arama, araştırma.

c. 271/2

c.+ü cû: Arayıp sorma. 68/7, 168/01, 176/01, 278/10, 288/05

c.+ü cûy: Arayan. 265/3

c.+ü cûy-ı ma'nî-i vâf 4/17

cüvân: Gençlik vasfının manasını arayan.

c. 3/43, 007/05, 020/07, 321/02

c.+ı dil-nüvâz: Gönül okşayan genç (kız). 246/4

c.+ı mihribân: Güler yüzlü genç (kız). 304/1

c.+ı nâzenîn: Cilveli genç (kız). 183/4

c.+ı şeb-rev: Genç gece yolcusu. 56/1

c.+ı şîve-kâr: İşveli genç (kız). 250/1

c.+a 3/3

c.+ım 183/3, 213/02

c.+ları 279/1

c.+sın 305/1

cüvân-merd: Cömert, eli açık.

c.+ü mekârim-pîşe: İkranda önde olan, eli açık. 65/4

cüvânân: Gençler.

c. 140/1, 317/02

c.+a 328/1

c.+da 130/40

c.+dan 14/33, 269/05

c.+ı 10/54

cüvânî: Gençlik.

c. 23/3

c.+dir 306/3

cüyûş: Askerler.

c.+ı satvet: İleri atılan askerler. 93/3

cüz': Kısım, parça.

c.+ı kırân: Birleşen parçalar. 5/28

c.+ı perâkende: Dağınık parçalar. 7/3, 039/08

cüz'î: Az, pek az.

c. 35/10

Ç

çağır-: Birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, seslenmek.

ç.-ır 131/5

çağlayan: Küçük bir akarsuyun, çok yüksek olmayan bir yerden dökülüp aktığı yer, küçük şelâle.

ç. 303/3

ç.+ın 16/11

çâh: Kuyu, çukur.

ç.+ı Bîjen: Bijen kuyusu. 1/80

ç.+ı hızlân: Yalnızlık kuyusu. 37/38

ç.+ı zekan: Çene çukuru. 1/16

çâk: Yarık, yırtık.

ç. 29/8, 039/07, 090/03, 125/10, 129/03, 129/03, 150/02, 150/02, 155/02, 185/12, 192/02, 215/01, 225/01, 226/02, 268/03, 288/02

ç.+ı dâmen 354/1

ç.+ı girfân: Yaka yırtmacı. 164/4, 208/03

ç.+ı girfânsız: Yakanın yırtmaçsız oluşu. 181/3

ç.+ı gonce: Goncanın açılması. 182/4

ç.+ı mihrâb: Mihrap oyuğu. 214/2

ç.+ı 13/3, 204/02

çak-çak: Parça parça.

ç.+ı çâr-pâre: Dört parçaya ayrılmış, paramparça. 277/4

çâk-sâz: Yırtmaç yapan.

ç.+ı ceyb-i karâr: Gömleğin yakasının yırtmacını uygun biçimde yapan. 8/26

çâker: Kul, köle.

ç. 11/26

ç.+ı ber-pâ: Ayakta olan köle. 80/6, 081/09, 094/12

ç.+ı dergâh: Dergâh kölesi. 83/5

ç.+ı dergeh-i saâdet: Saadet dergâhının kölesi. 115/7

ç.+ı kemter: Âciz köle. 97/8

ç.+ı mukbil: Bahtiyar köle. 121/3

ç.+ı 4/45, 130/58

ç.+ıdır 9/38

ç.+ın 8/60

ç.+ından 62/21

ç.+ın 129/7

çâker-nivâzâ: Kölesini okşayan.

ç. 30/29

çâkerlik: Kölelik.

ç. 129/7

çakır: Sarhoşluğun verdiği rehavet.

ç. 11/18

çal-: Başkasının malını gizlice almak, hırsızlık etmek.

ç.-mada 262/6

ç.-masın 185/18

çâlâk: Çabuk, tez canlı.

ç. 77/12, 180/04, 228/01

ç.+tır 243/4

çanak: Toprak, metal vb.den yapılmış yayvan çukurca kap.

ç. 12/38

çâpük: Çabuk, hızlı.

ç. 231/3

ç.+ı çâlâk: Çabuk ve çevik. 77/12

ç.+ları 272/2

- ç.+lün** 243/6
- çâpük-süvâr:** Çabuk süvari.
- ç.+ı nazm:** 198/6
- çâr:** Dört.
- ç.** 8/70, 008/71, 010/07, 010/13, 010/32
- ç.+lünden** 4/18
- çâr-bâğ:** Dört bahçe.
- ç.+ı ısfahân:** İsfahan'ın dört bahçesi. 112/17, 301/01
- ç.+ı mekârim:** Cömertliğin dört bahçesi. 3/33
- çâr-çeşm:** Dört göz.
- ç.+ı intizâr:** Dört gözle bekleme. 250/5
- çâr-pâre:** Dört parça.
- ç.** 117/4
- ç.+sine** 277/4
- çâr-pâreli:** Dört parçalı.
- ç.** 321/1
- çardır:** Dört.
- ç.** 10/6
- çâre:** İlâç, tedbir.
- ç.** 9/10, 168/05, 256/06, 258/07, 277/04, 296/05, 306/02, 318/02
- ç.+si** 130/13, 291/06
- çâresiz:** İlâçsız, dermansız.
- ç.** 300/1
- çarh:** Felek.
- ç.+ı** 1/11
- ç.+ından** 2/8
- çarpıl-:** Çarpmak işine konu olmak.
- ç.-alı** 277/4
- çârsû:** Çarşı, pazar.
- ç.** 93/14
- ç.+ıyı gül-fürûşân:** Gül satanların çarşısı. 4/35
- ç.+ıyı pâk-i İbrâhîm:** İbrahim'in dört bir tarafı temiz olan makamı. 98/9
- ç.+ıyı pür-enver:** Çok nurlu çarşı. 131/1
- çârşû:** Çarşı.
- ç.** 92/16
- çârumîn:** Dördüncü.
- ç.** 63/6
- çâşnî-senc:** Lezzet ölçen.
- ç.+ı itâb:** 191/1
- çâvûş:** Çavuş.
- ç.+unun** 6/23
- çâvûşân:** Çavuşlar.
- ç.** 5/22
- çegâne:** Çengi tefciği.
- ç.** 279/4
- çeh:** Kuyu.
- ç.** 197/6
- ç.+ı Bâbü'l:** Babil'de Harut ile Marut'un kıyamete kadar saçlarından asılı kalacakları kuyu. 231/2
- ç.+ı devât:** Devat (ucunda hokkası bulunan âlet) kuyusu. 3/58
- ç.+in** 194/4
- çehr:** Gök.
- ç.+ı** 3/7
- çek-:** Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek.
- ç.** 7/23, 097/13, 097/29, 136/07, 206/07, 278/03, 307/04, 343/01
- ç.-e** 2/47
- ç.-elim** 44/1
- ç.-enler** 128/5

ç.-er 27/8, 126/08, 130/39, 130/39, 139/03,
160/05, 189/03, 196/05, 259/06, 262/02,
265/01, 301/05

ç.-erdi 39/5

ç.-erken 282/2

ç.-erler 1/5

ç.-esin 266/3

ç.-ip 7/2, 010/39, 037/27, 146/03, 197/05,
224/02, 280/04, 318/03, 343/01

ç.-me 278/3, 327/01

ç.-mede 10/63

ç.-meden 112/19, 230/02

ç.-medeyiz 217/2

ç.-mek 57/1

ç.-mez 80/25

ç.-meziz 201/4

ç.-miş 2/20, 002/22, 254/01, 259/05, 321/02

ç.-mişiz 196/1

ç.-mişsin 314/4

ç.-se 13/3, 037/22

ç.-sem 165/2

ç.-sen 236/2

ç.-sin 14/8

ç.-ti 17/38, 127/03, 185/07, 277/05

ç.-tiğim 2/15, 041/06, 256/01

ç.-tiğimi 160/2

ç.-tik 129/1

ç.-tikçe 128/6

ç.-tim 2/43, 186/04

ç.-tin 19/5

çekdir-: Çekmek işini yaptırmak.

ç.-sek 195/4

çekdirigör-: Çektirivermek.

ç.-sün 143/2

çekfde: Damlamış.

ç. 6/21

ç.+sidir 154/6

çekil-: Çekme işi yapılmak.

ç.-dim 227/6

ç.-miş 8/22, 094/30

ç.-se 35/10

ç.-sin 236/1, 236/01, 236/02, 236/03, 236/04

çektir-: Çekmek işini yaptırmak.

ç.-ip 9/15

Çelebi: Çelebi.

ç. 61/1

çelh: Harman savrulduktan sonra arta kalan yarı
ezilmiş başak ve kaba saman.

ç.+leri 1/16

çelipâ: Haç, put.

ç. 209/4

çemân: Naz ile salınarak yürüten.

ç. 3/30, 005/09, 135/01, 240/02

çemen: Çimen.

ç. 1/33, 005/02, 008/41, 112/13, 130/19,
130/19, 130/19, 137/03, 146/05, 220/01,
220/01, 220/02, 220/03, 220/04, 220/05,
240/02, 240/04, 269/01, 299/01, 302/02,
313/03

ç.+i medh: Övme çimeni. 1/68

ç.+i sîne: Yürek çimenliği. 143/1

ç.+i ter: 38/5

ç.+de 11/4, 048/01, 140/04, 154/04, 233/04,
236/03, 271/02

ç.+deki 11/6

ç.+den 48/1

ç.+dir 130/19

ç.+e 322/1

- ç.+in** 23/9
- ç.+ler** 297/2, 311/01
- ç.+lerde** 11/10, 176/01
- çemen-ârâ:** Bahçıvan.
- ç.+yı bahâr:** 1/67
- çemen-pîrâ:** Bağ budayıcı.
- ç.** 333/1
- çemen-zâr:** Çimenlik.
- ç.** 169/1, 234/02, 307/05
- ç.+a** 11/34
- çemenistân:** Çimenlik, bahçe.
- ç.+ı letâfet:** Hoş, güzel çimenlik. 18/5
- ç.+ı merâm:** Yeşil bahçe. 9/26
- ç.+a** 212/2
- çemenli:** Yeşil otlarla kaplı yer.
- ç.** 146/4
- çenâr:** Çınar.
- ç.+ın** 11/4
- çember:** Tahtadan veya demirden yapılan daire veya halka.
- ç.** 11/17, 011/22, 216/02
- ç.+den** 229/2
- çemberî:** Çember biçiminde olan.
- ç.** 4/51
- çend:** Birkaç.
- ç.** 16/40, 200/05, 236/01
- çeng:** Kanuna benzer, dik tutularak çalınır bir çeşit saz.
- ç.** 130/14, 162/01, 322/04
- ç.+li çegân:** Tef ve saz. 279/4
- ç.+e** 296/4
- ç.+i** 4/25, 277/05
- ç.+im** 15/4
- çengâl:** Pençe.
- ç.** 7/35
- ç.+i satvet:** Saldıran pençe. 3/21
- çengel:** Pençe.
- ç.+i şehbâz:** Doğan pençesi. 4/31
- çengî:** Çengi.
- ç.** 277/1
- çep-râstlar:** Sağ-sollar.
- ç.** 264/1
- çerâğ:** Mum.
- ç.** 4/42, 006/33, 006/42, 006/43, 027/13, 278/07
- ç.+ı dûdmân-ı nükte-pîrâyî:** Süslü nükte ocağının mumu. 6/17
- ç.+ı kâfile:** Kafilenin mumu. 167/6
- ç.+ı kurb-ı akdes:** Kutlu yakınlık mumu. 114/5
- ç.+ı meclis-i mestân:** Sarhoşlar meclisinin mumu. 164/6
- ç.+ı mürde:** Ölü mumu. 129/9
- ç.+ı** 128/5
- ç.+ın** 6/33, 012/41
- ç.+ındaki** 1/8
- ç.+ındır** 8/63
- çerâğân:** Etrafı aydınlatma, şenlik, donanma.
- ç.** 36/3, 299/02, 311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04, 311/04, 311/05, 322/01, 322/01, 322/02, 322/03, 322/04, 322/05, 353/01, 299/2, 311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04, 311/04, 311/05, 353/01
- ç.+dan** 41/8
- ç.+ın** 17/73
- çerb:** Fazla ve üstün olma.

ç.+i leb-i şîrîn: Şirin dudağın üstünlüğü.
214/1

çerh: Felek, gök.

ç. 2/25, 009/32, 012/27, 013/30, 014/36,
017/18, 017/60, 021/08, 026/08, 030/14,
036/05, 037/24, 038/01, 073/07, 103/08,
161/03, 229/07, 273/02

ç.+i bilûrîn-fâm: Billûr renkli gök. 74/4

ç.+i çâr: Dört felek. 4/18

ç.+i çihâr: Dört felek. 102/10

ç.+i denî: Alçak felek. 67/8

ç.+i dîn: Alçak felek. 14/47, 020/11,
043/01

ç.+i geç-nihâd-ü kîne-mu'tâd: 62/4

ç.+i gerdân: Dönücü felek. 121/15

ç.+i gerdûn: Dönen felek. 71/8

ç.+i hâmân: Hâmân'ın feleği. 2/27

ç.+i hud-kâm: İstek zirhının feleği. 38/16

ç.+i müzevvir: Arabozucu felek. 77/14

ç.+i nühüm: Dokuzuncu gök, göğün en
yüksek katı. 1/46

ç.+i pîr: İnsanı güldüren ve ağlatan felek.
17/16, 017/17

ç.+i sitem-perver: Siteme sebep olan felek.
316/4

ç.+i şefak: Şafak feleği. 24/6

ç.+i vâlâ-tâk: Yüksek gök. 82/19

ç.+den 70/3

ç.+e 3/24, 019/16, 025/13, 026/04, 028/11,
063/05, 063/15, 067/21, 092/08, 092/18,
097/25, 102/03, 123/03, 123/11, 124/01,
125/01, 130/37, 173/03, 277/03

ç.+i 2/45, 005/31, 009/31, 013/18, 063/06,
234/04

ç.+in 4/6, 004/11, 004/21, 006/20, 007/20,
017/39, 023/18, 031/17, 121/05

ç.+ten 9/28, 080/15, 094/03

Çerkes: Çerkes.

ç.+e 268/1

Çerkes-zâde: Çerkes oğlu.

ç.+nin 166/4

çespân: Lâyık, münasip, uygun.

ç.+dır 141/3, 174/01, 174/01, 174/02,
174/03, 174/04, 174/05

çeşm: Göz.

ç. 140/3, 238/02, 247/04

ç.+i âhû: Ahu gözü. 9/30, 228/01

ç.+i âşık: Âşığın gözü. 2/40

ç.+i bâğ-bân: Bahçıvan gözü. 5/15

ç.+i bî-rahm: Acımasız göz. 315/2

ç.+i cân: Can gözü. 5/25

ç.+i dil-ü cân: Gönül ve can gözü. 19/1

ç.+i fitnat: Açık, ferasetli göz. 17/64

ç.+i gîrâ: Tutucu göz. 215/1

ç.+i gûyâ: Söyleyen göz. 247/5, 271/03

ç.+i gül-gûn: Gül renkli göz. 11/24, 238/05,
248/02

ç.+i harûs: 130/27

ç.+i hasûde: Kıskanç göz. 259/1

ç.+i hayrân: Hayran göz. 10/16

ç.+i irfân: İrfan sahibi göz. 150/3

ç.+i kebûd: Mavi göz. 182/2, 268/01

ç.+i mahmûr: Mahmur göz. 230/2

ç.+i mekkâr: Hileci göz. 303/1

ç.+i mest: Mest olmuş göz. 3/50, 339/01

ç.+i mihr: Sevgili gözü. 17/39, 129/07

ç.+i nâzûk: Nazik göz. 233/2

ç.+i nîm-hâb: Yarı uykulu göz. 197/1

- ç.+i niyâz:** Niyaz gözü. 169/3
- ç.+i perîde:** Solmuş göz. 237/6
- ç.+i pür-âb:** Su dolu (yaş dolu) göz. 15/30
- ç.+i pür-humâr:** İçki içmeden dolayı sersemleşmiş, sersem bakan göz. 323/1
- ç.+i rûzgâr:** Rûzgâr gözü. 11/10
- ç.+i sitem-âyîn:** Sitemli göz. 221/1
- ç.+i sitem-dîde:** Sitemi gören göz. 267/1
- ç.+i siyâh:** Siyah göz. 130/4, 305/02, 343/01
- ç.+i siyeh:** Siyah göz. 194/1
- ç.+i siyeh-i câdû-yı Hârût-fen:** Hârût hünerli cadının siyah gözü. 126/4
- ç.+i sūhan-perdâz:** Düzgün söz söyleyen göz. 247/1
- ç.+i şeh-bâz:** Doğanın gözü. 11/18
- ç.+i şeh-lâ:** Şehlâ gözü. 11/10
- ç.+i şîr-i ner:** Erkek arslan. 16/26
- ç.+i şūh:** Şuh bakış. 159/3, 174/04, 300/02
- ç.+i tannâz:** Herkesle eğlenen göz. 304/2
- ç.+i tenek-hû** 239/1
- ç.+i ter:** Taze, genç göz. 165/1, 254/06
- ç.+i zahm-ı hûn-feşân:** Göz yarasının kan saçması. 227/1
- ç.+i zerkâ-i Yemâne:** Mavi gözlü Yemane. 9/6
- ç.+ü cân:** Göz ve can. 16/1
- ç.+ü ebrû:** Göz ve kaş. 219/3, 274/01
- ç.+ü ebruvân:** Göz ve kaşlar. 175/2
- ç.+ü gûş:** Göz ve kulak. 220/1
- ç.+i** 1/47, 008/41, 025/04, 026/05, 047/01, 067/11, 156/05, 157/07, 166/04, 206/04, 266/01, 270/05
- ç.+im** 133/2, 168/02, 252/03
- ç.+imde** 153/2, 307/04
- ç.+ime** 125/4, 186/05, 296/03
- ç.+imiz** 1/18
- ç.+imle** 226/3
- ç.+in** 2/16, 052/01, 073/07, 141/02, 177/01, 244/03, 254/04, 278/01, 285/06
- ç.+inde** 157/6, 157/6
- ç.+ine** 1/55, 157/04, 296/01
- ç.+ini** 10/36, 247/07
- çeşm-cân:** Can gözü.
- ç.+ın** 73/9
- çeşmân:** Gözler.
- ç.+ı mûr:** Karıncanın gözleri. 3/44
- ç.+ı sūhan-sâz:** Söz söyleyen gözler. 201/1
- ç.+ı ter:** Genç (bakışlı) gözler. 4/43
- ç.+ı** 170/9, 241/06
- ç.+ına** 10/39
- ç.+ının** 213/6
- çeşme:** Musluklu su haznesi.
- ç.** 101/3, 113/03
- ç.+i âb-ı hayât:** Ölümsüzlük suyu çeşmesi. 109/4
- ç.+i dil-cûy:** Gönül ırmağının çeşmesi. 67/23
- ç.+i dil-cûy-ı İbrâhîm:** İbrahim'in gönül ırmağının çeşmesi. 110/4
- ç.+i Hurşîd:** Hurşîd'in çeşmesi. 67/19
- ç.+i mihr:** Sevgili çeşmesi. 1/2
- ç.+i nev-peydâ:** Yeni yapılan çeşme. 316/2
- ç.+i nûr:** Nur çeşmesi. 16/13
- ç.+i pâk:** Temiz çeşme. 64/9, 088/08
- ç.+i pâk-i Hadîce:** Hadice (Sultan)'ın temiz çeşmesi. 113/6

- ç.-i pâkîze:** Temiz, saf çeşme. 109/10, 118/03
- ç.-i pâkîze-tarh:** Temiz düzenlenmiş çeşme. 93/13
- ç.-i pür-âb:** Su dolu çeşme. 105/7
- ç.-i pür-nûr:** Nur dolu çeşme. 93/18
- ç.-i tesnûm:** Kubbeli çeşme. 40/1
- ç.-i vâlâ:** Yüksek çeşme. 99/13, 101/10
- ç.-i zîbâ:** Süslü çeşme. 93/14
- ç.-i zîbâ-yı-sultân:** Sultanın süslü çeşmesi. 111/4
- ç.-leri** 113/3
- ç.-nin** 101/9
- ç.-yi** 64/11, 067/08, 099/07, 101/05
- çeşme-sâr:** Çeşmesi bol olan yer.
ç. 110/3
- ç.-ı bîadîl:** Benzeri olmayan çeşme. 101/7
- ç.-ı pâk:** Temiz çeşme. 92/16
- ç.-ı** 31/11, 109/05, 165/01
- çetr:** Çadır, gölgelik.
ç. 5/34, 020/08
- çevgân:** Cirit oyununda atlıların birbirine attıkları değnek.
ç. 244/10
- ç.-ı pây-i rahş:** Atın ayağına atılan değnek.
4/6
- ç.-a** 13/38, 037/04
- ç.-ın** 212/1, 212/02
- ç.-ına** 17/25, 017/43, 038/16
- çevir-:** Bir şeyin yönünü değiştirmek.
ç. 136/7
- ç.-di** 185/7
- ç.-dim** 351/1
- çevre:** Bir şeyin yakını, dolayı, etraf.
- ç.-sinde** 117/6
- çeyizli:** Çeyizi olan.
- ç.-dir** 146/4
- Çıbıklı:** İstanbul'da bir semt adı.
ç. 112/8, 195/04
- çihâr:** Dört.
ç. 250/5, 256/06
- ç.-t1** 31/9
- ç.-ümden** 102/10
- çık-:** İçeriye, dışarıya varmak, gitmek.
ç. 212/2, 301/05, 308/04, 310/01, 310/01, 310/02, 310/03, 310/04, 310/05
- ç.-am** 8/31
- ç.-an** 17/32
- ç.-ar** 9/31, 048/01, 088/02, 094/32, 130/63, 239/01, 253/05, 290/02, 322/03
- ç.-ıp** 1/64, 008/47, 009/21, 010/04, 017/09, 020/13, 062/12, 094/03, 097/30, 130/48, 210/04, 306/03, 322/02
- ç.-ma** 307/1, 307/01, 307/02, 307/03, 307/04, 307/05
- ç.-madı** 171/4, 277/03
- ç.-mak** 233/1
- ç.-makta** 17/10
- ç.-masın** 315/1
- ç.-maya** 227/2
- ç.-maz** 50/1, 178/06, 228/01
- ç.-miş** 12/36, 155/02, 167/08, 175/06
- ç.-sa** 3/25
- ç.-sın** 33/2
- ç.-tı** 60/1, 092/08, 257/01, 264/04, 311/03, 318/01, 355/01
- çıkâr-:** Çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak.

- ç.-dı 315/2
 ç.-ıp 5/4
 ç.-miş 245/6
çıkış: Çıkmak işi veya biçimi.
 ç. 143/4
çın-çin-ı halhâl: Halhalın çınlaması.
 ç. 7/29
çi: Ne.
 ç. 7/36, 007/36, 007/36, 007/36, 008/12, 067/15, 282/02
çifte: İki bir arada bulunan veya ekili.
 ç. 183/4, 260/03, 316/01, 321/01
çiğne-: Ağza alınan bir şeyi dişler arasında ezmek, öğütme.
 ç.-di 287/3
 ç.-sem 148/2
çihâr: Dört.
 ç.+üm 123/5
çihâr-pâre: Dört parça.
 ç. 256/5
çihre: Çehre.
 ç. 205/6
 ç.+i âmâl: Emellerin çehresi. 26/2
 ç.+i duht-ı rez: Şarabın çehresi. 38/7
 ç.+i evrâk: Yaprakların yüzü. 185/13
 ç.+i sâkî: Sakinin çehresi. 124/6
 ç.+i zerd: Sarı beniz. 7/18, 128/06
 ç.+si 18/24
 ç.+sin 37/16
 ç.+sinden 2/26
çihre-fersâyf: Mahveden çehre.
 ç. 6/42
çihre-güşâ: Çehre açan.
 ç. 115/11
çihre-pîrâ: Çehre süsleyen.
 ç.+dır 70/6
çil: Kırk.
 ç. 97/19
çille: Çile.
 ç. 229/2
çin: Kıvrım, büklüm.
 ç. 3/38, 082/04, 216/06, 248/03, 248/08, 276/01, 288/03
ç.+i cebîn: Alın buruşukluğu. 2/35, 003/52, 055/01, 344/01
ç.+i cebîn-i büt-i pür-gurûr: Çok gururlu güzelin alın buruşukluğu. 130/42
ç.+i ebrû: Kaş çukluğu. 272/1
ç.+i fetîl: Fitil kıvrımı. 66/4
ç.+i itâb: Gömleğin buruşukluğu. 92/18
ç.+i şeher: Çin şehri. 137/2
ç.+ü Hutun: Çin ve Hutun. 1/6, 031/05
 ç.+e 185/8, 319/02
çin-girifte: Kıvrımı yakalanmış.
 ç. 3/3
çinî: Çini.
 ç. 229/3, 268/05
çirâ: Nasıl.
 ç. 159/6
çîre-zebân: Güzel konuşan, tatlı dilli.
 ç. 240/5
çiz-: Çizgi çekmek.
 ç.-er 11/11
çoğ: Çok.
 ç. 13/43
çoğal-: Azken çok olmak.
 ç.-dı 7/4

çok: Sayı, nicelik, değer, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı.

ç. 8/56, 012/20, 012/20, 014/47, 016/37, 017/39, 017/58, 036/24, 041/12, 062/16, 062/16, 067/07, 101/03, 129/04, 138/03, 147/05, 158/07, 178/07, 182/05, 232/09, 285/09, 293/05, 300/01, 300/04, 346/01

ç.+tan 24/6, 036/05, 039/05, 080/13, 185/08, 202/01, 218/02, 219/06, 253/06

ç.+tur 92/11, 098/07, 244/06

çokluk: Sayı veya ölçü yönünden çok olma durumu, kesret, ekseriyet.

ç. 249/4

çöl: Kumluk, susuz ve ıssız geniş arazi, sahra.

ç.+de 12/37

çöz-: Düşümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak.

ç.-mekte 251/3

çözül-: Çözmek işine konu olmak.

ç.-en 162/3

ç.-miş 208/3

çûb: Odun, değnek, çöp.

ç.+ı duhân: Tütün çöpü. 281/4

ç.+ı huşk: Kuru odun. 3/30

ç.+ı kemân: Yayın odunu. 5/5

ç.+ı tîr: Okun odunu. 14/30

çü: Gibi.

ç. 1/72, 001/72, 002/05, 003/06, 005/44, 008/18, 008/46, 010/31, 011/50, 014/11,

015/03, 021/20, 035/33, 035/33, 036/29, 071/12, 078/08, 082/07, 103/15, 108/12, 116/09, 121/15, 130/14, 130/27, 130/27, 130/28, 130/28, 130/34, 130/37, 130/42, 130/45, 144/05, 174/05, 176/01, 256/04, 258/06, 300/05, 334/01

çün: Çünkü.

ç. 1/12, 001/54, 007/34, 008/55, 009/14, 009/35, 012/19, 013/03, 013/19, 017/41, 017/42, 017/71, 021/36, 024/08, 028/04, 029/08, 036/12, 037/16, 037/22, 037/23, 039/16, 075/03, 092/12, 092/24, 093/04, 094/30, 097/05, 097/19, 105/06, 114/06, 121/03, 121/13, 122/02, 122/03, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 129/01, 129/01, 130/36, 144/06, 150/01, 159/06, 167/02, 187/02, 194/02, 200/07, 207/03, 207/09, 219/02, 238/04, 241/02, 248/02, 252/02, 259/01

çünki: Şundan dolayı, şu sebeple.

ç. 1/71, 007/07, 008/18, 010/30, 017/73, 041/14, 136/01, 136/01, 136/03, 136/05, 136/07, 150/04, 201/03, 218/04, 252/02, 291/06, 315/01, 315/01, 319/04

çünkim: Çünkü.

ç. 10/16, 010/50, 010/62, 011/23, 041/13, 077/18, 093/05, 103/16, 109/07, 129/09

D

da: Bağlaç.

d. 3/17, 004/40, 006/14, 006/27, 007/38, 009/18, 009/40, 009/41, 010/12, 010/35, 010/55, 010/63, 011/13, 011/21, 011/55,

013/04, 016/43, 017/41, 017/72, 017/72, 025/12, 027/14, 028/17, 035/03, 055/01, 062/20, 069/06, 069/06, 071/13, 072/01, 073/14, 073/16, 076/03, 080/14, 094/38,

112/14, 112/20, 122/02, 122/04, 122/05,
122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 125/03,
127/04, 128/04, 129/07, 129/07, 130/08,
135/12, 137/05, 138/05, 163/04, 168/02,
181/02, 185/14, 187/03, 201/01, 206/01,
206/01, 206/01, 206/02, 206/03, 206/04,
206/05, 206/05, 206/06, 206/07, 206/07,
206/08, 209/01, 209/02, 209/03, 213/02,
216/02, 229/05, 250/04, 258/05, 265/03,
269/01, 269/01, 269/02, 269/03, 269/04,
269/05, 280/05, 287/03, 298/01, 298/01,
298/01, 298/01, 298/02, 298/03, 298/03,
298/04, 298/05, 301/05, 302/05, 319/04,
336/01, 344/01

dâd: Adalet.

d. 13/4, 013/05, 023/07, 117/10, 200/04

d.+ı sultân: Sultanın adaleti. 72/3

d.+ımız 50/1

d.+ın 73/15

dâd-güster: Adalet yayan.

d. 19/19, 117/04

dâd-perver: Adaletperver.

d.+sin 41/2

dâğ: Yanık yarası.

d. 1/59, 017/32, 173/02, 265/01, 301/01,
301/01, 301/01, 301/01, 301/02, 301/03,
301/04, 301/05, 301/06, 356/01

d.+ı cefâ-yi-dehr-i dîn: Alçak dünyanın
(sebepe olduğu) cefa yarası. 173/2

d.+ı derd: Dert yarası. 161/3

d.+ı derûn: Gönül yarası. 130/13

d.+ı gam-ı hasret: Hasret gamının yarası.
143/1

d.+ı heves: Heves yarası. 153/1

d.+ı lâle: Lâle yarası. 248/1

d.+ı reşk: Kiskanma yarası. 52/1

d.+a 301/5

d.+da 262/2

d.+ım 276/5, 307/01

d.+ımıza 356/1

d.+ına 1/20

d.+ım 335/1

dâğ-dâr: Pek müteessir, çok üzgün.

d.+ım 230/1

d.+ım 3/51

dağal-bâz: Hileci.

d. 3/62

dağıt-: Toplu durumda bulunan kimse veya
şeyleri birbirinden uzaklaştırmak veya
ayırarak.

d.-tıkça 292/4

dahı: Dahi (bağlacı).

d. 1/77, 002/12, 003/61, 005/44, 007/05,
007/07, 008/25, 009/13, 010/60, 010/63,
011/08, 011/22, 012/04, 012/20, 013/06,
013/09, 013/32, 013/33, 013/34, 014/15,
014/42, 015/16, 015/27, 016/12, 017/09,
017/54, 017/56, 017/73, 018/27, 020/06,
026/14, 027/12, 027/13, 027/15, 030/06,
035/12, 036/26, 039/09, 041/01, 041/09,
053/01, 059/01, 065/03, 067/06, 069/07,
070/05, 074/03, 078/04, 078/09, 079/07,
080/15, 081/14, 082/11, 083/10, 084/16,
089/04, 090/01, 091/03, 091/05, 092/09,
094/34, 095/05, 097/15, 097/21, 098/07,
101/05, 101/09, 102/04, 106/13, 109/08,
112/16, 115/18, 121/17, 124/07, 125/07,
125/07, 126/03, 127/05, 130/46, 135/07,

136/02, 147/07, 152/04, 157/06, 157/10,
164/07, 166/01, 167/09, 173/04, 184/04,
197/04, 202/03, 205/02, 208/01, 218/05,
220/05, 223/05, 223/06, 224/01, 224/05,
226/04, 226/05, 237/04, 243/03, 244/10,
245/07, 247/04, 256/03, 257/06, 263/02,
277/03, 280/01, 280/01, 280/02, 280/03,
280/04, 280/05, 285/08, 287/05, 288/02,
294/01, 296/04, 298/05, 299/02, 299/04,
302/04, 304/03, 307/02, 318/01, 321/02,
321/03, 354/01

dahl: Girme, karışma.

d. 15/2

dahme: Kabir, türbe.

d. 20/9

d.+sine 16/14

dâim: Divam eden, sürekli.

d. 1/79, 002/48, 003/64, 004/26, 005/51,
006/33, 006/48, 008/59, 008/69, 009/42,
012/24, 012/40, 012/45, 014/20, 015/30,
017/35, 018/26, 019/28, 021/36, 027/16,
031/18, 033/06, 035/16, 035/25, 037/38,
041/07, 071/14, 073/14, 076/03, 077/14,
079/17, 083/13, 084/02, 084/04, 084/21,
086/01, 087/13, 088/07, 088/07, 095/02,
098/10, 099/12, 100/07, 102/13, 104/12,
106/12, 108/12, 109/04, 112/04, 112/18,
116/15, 123/04, 123/11, 128/02, 129/03,
129/09, 129/09, 150/05, 163/09, 168/04,
172/05, 213/02, 228/03, 304/02, 312/02

d.+-ü sâbit: Devamlı ve sabit. 18/30

dâimâ: Her vakit.

d. 4/52, 012/40, 027/16, 032/14, 033/01,
035/01, 035/08, 035/33, 036/37, 037/38,
038/03, 068/08, 074/09, 077/16, 086/03,

090/03, 093/04, 094/38, 105/08, 109/09,
115/41, 117/06, 117/12, 129/05, 129/05,
129/09, 129/09, 129/09, 129/09, 130/65,
209/05, 229/07

dâimi: Sürekli.

d. 189/1

dâir: Bir konu üzerine olan, konusunda.

d. 260/1

dâire: Osmanlı İmparatorluğu zamanında
şehremânetinin belediye şubeleri.

d.+i devlet-ü câh: Devlet ve rütbe makamı.

78/1

d.+den 277/5

d.+si 78/6

d.+sin 135/8

d.+yle 185/11

dâiyân: Dua edenler.

d. 10/23

dakika-dân: Anlaşılması güç olan şeyi bilen.

d.+i hikem: Hikmetin anlaşılması güç
yönlerini bilme. 115/30

dâl: İki büklüm olmuş.

d. 26/15, 124/05, 124/05

d.+i devlet: 62/2

dal-: Suyun içine bütünüyle ve hızla girmek.

d.-masın 244/5

d.-mışken 231/2

dâm: Uzak.

d. 9/27, 038/04, 257/06

d.+ına 144/6

d.+ında 261/7

d.+ındadır 150/5

dâmâd: Güveyi.

d. 5/20, 010/09, 019/28, 067/23, 078/03, 085/01, 091/01, 094/09, 095/03, 102/07, 105/05, 129/09

d.+ -1 âli-şân: Şanı yüce damat. 4/48, 028/06, 092/05, 118/02

d.+ -1 ekrem: Kerem sahibi damat. 12/35, 116/01

d.+ -1 güzîn: Seçkin damat. 16/36

d.+ -1 güzîn-i şeh-i zî-şân-ı felek-câh: Feleğin şanı yüce şahının damadı. 18/17

d.+ -1 sultân: Sultanın damadı. 103/1

d.+ -1 şehensâh-ı cihân-dâr-ı kerem-kâr: Kerem sahibi, dünyayı tutan padişahın damadı. 103/5

d.+ -1 vâlâ-menkabet: Menkıbeleri, hikâyeleri şöhretli, yüce damat. 35/29

d.+ -1 zî-şân: Şanlı damat. 10/14, 094/38, 110/02, 119/02

d.+1 83/5, 098/03

d.+ım 15/18

d.+ına 78/4, 121/13

dâmâdzâde: Damadın soyundan olan.

d. 109/1

dâmân: Etek.

d. 2/40, 007/29, 025/06, 102/11, 121/15, 313/02

d.+ -1 iclâl: Kudret eteği. 10/23, 073/03

d.+ -1 lûtf: Lütuf eteği. 5/33

d.+ -u girîbân: Etek ve elbisenin yakası. 10/45

d.+a 5/55, 013/27, 299/05

d.+1 10/26, 016/43, 019/12, 085/02

d.+ım 215/1

d.+ımı 153/4

d.+ın 318/5

d.+ına 17/38, 017/72, 297/02

d.+ınam 218/4

d.+ımı 289/2, 289/05

d.+ımın 13/3

d.+iyle 10/44

dâmen: Etek.

d. 1/14, 017/54, 094/12, 354/01

d.+ -i der-bân: Kapıcı eteği. 17/20

d.+ -i dest: Elin eteği. 199/2

d.+ -i kerrâke: Yünden yapılmış etek. 7/32

d.+ -i sahrâ: Çöl eteği. 14/26, 054/01

d.+ -i sitem: Sitem eteği. 158/6

d.+ -i şemşîr: Kılıcın eteği (ucu). 244/4

d.+ -i ülfet: Ülfetin eteği. 125/10

d.+ -i zülf: Zülfün ucu. 215/3

d.+de 252/3

d.+i 17/57, 187/05

d.+in 28/4, 034/10, 127/03, 182/08, 213/01

damla-: Damla durumunda tane tane düşmek.

d.-r 11/13, 038/06

dânâ: Bilen.

d. 4/50, 013/10, 014/16, 014/19, 017/70, 019/18, 068/01, 082/01, 093/11, 094/06, 103/01, 105/02, 115/32, 116/06, 121/07

d.+ -yi mühezzeb: Düzeltmeyi bilen. 81/9

d.+ -yi sâff-sîne: Sine sağlığını bilen. 249/1

d.+ya 112/11

d.+yı 6/16

dâne: 1. Tane. 2. Kurşun, gülle.

d. 278/4, 294/01, 346/01

d.+ -i eşk: Gözyaşı tanesi. 196/3

d.+ -i tûp-u tûfeng: Top güllesi, tüfek kurşunu. 327/1

- d.+i ünnâb:** Hünnap tanesi. 191/4
d.+sine 257/6
dâniş: Bilgi, ilim.
 d. 82/5, 109/03
d.+i Nûşîrevân: Nuşirevan isimli âlim. 3/76
d.+te 8/57
d.+ten 6/15
dâniş-ver: Âlim, bilgin.
 d. 80/1
dâr: Ağaç.
 d. 138/1
d.+i cinân: Cennet ağacı. 66/1
d.+i huld: Hurma ağacı. 30/4
d.+i mihnet: Sıkıntı ağacı. 30/5
d.+ü diyâr: Ağaç (tabiat) ve memleket.
 122/5
dârâ: Hükümdar.
 d. 1/41, 010/37, 013/12, 016/31, 035/06,
 071/02, 094/01, 097/08, 115/02, 115/07
dârâ-haşem: Haşmetli hükümdar.
 d. 86/1, 095/01
dârât: Debdebe, şan, büyük gösteriş.
 d. 75/2, 130/54
d.+ı 10/16, 016/31, 075/07
d.+ına 10/37
dârâyî: Sahip olma.
 d. 6/22, 006/41
darb: Vurma, dövme.
d.+i huyâm: Çadır kurma. 9/31
d.+ın 5/31
darbe: Darbe.
d.+i nîze: Mızrak darbesi. 1/39
darben: Vurarak, döverek.
 d. 99/6
darbet-: Vurmak.
d.-ip(darbedip) 5/31
darıl-: Hoşa gitmeyen bir tutum, davranış veya söz dolayısıyla gücenip görüşmez olmak, ilgiyi kesmek.
d.-ıp 51/1
dârû: İlâç.
d.+larla 232/9
dârû's-saâde: Saadet yeri.
 d. 93/9
dârû'ş-şifâ: Şifa yurdu.
d.+yı feyz: Şifa yurdu feyzi. 119/7
dâstân: Destan, hikâye.
 d. 3/11, 130/15, 231/07
d.+ı Kays: Kays (Mecnûn-ı Âmirî)ın hikâyesi. 284/5
d.+dır 121/8
d.+lar 247/1
da'vâ: Bir mesele üzerinde hususî bir fikir sahibi olma.
 d. 14/45
d.+da 19/14
d.+ların 19/14
d.+sı 12/6, 030/33
d.+ya 8/53, 112/07, 122/07
d.+yı 6/35
da'vât: Davetler.
d.+ın 2/46
dâver: Hükümdar.
 d. 4/26
d.+i âlem: Âlemin hükümdarı. 116/7
d.+i âlf-güher: Cevheri yüce hükümdar.
 117/1

- d.+ -i âlf-himem:** Himmeti yüce hükümdar.
28/10
- d.+ -i efham:** Anlayışlı yüksek hükümdar.
12/35, 070/01
- d.+ -i ekrem:** İkramı çok hükümdar. 77/1
- d.+ -i encüm-sipâh-ı bahr-ü ber:** Kara ve deniz ordusunun yıldızlarının hükümdarı.
117/2
- d.+ -i gerdûn-kadrâ:** Dünya kıymetinde hükümdar. 9/36
- d.+ -i vâlâ:** 35/29
- d.+e** 63/16
- dâverâ:** Ey daver! (Hükümdar).
d. 4/16, 030/23, 131/11, 131/15
- dâverî:** Hükümdarlık.
d. 4/5, 004/48
- da'vet:** Çağrı, çağırma.
d. 186/4
- da'vetli:** Çağrılı.
d.+miz 147/7
- da'vi:** Bir kimsenin hakkını araması.
d.+ -i murg-ı semender: Semender kuşunun hakkını araması. 358/1
- dâye:** Dadı.
d. 116/14, 304/03
d.+n 307/2
d.+si 30/7, 035/27, 116/15, 321/03
- dâye-i felek:** Feleğin dadısı.
d. 50/1
- de-:** Söylemek, söz söylemek.
d. 1/10, 002/21, 002/45, 003/65, 005/11, 005/15, 005/46, 005/47, 006/27, 006/31, 006/33, 008/13, 008/19, 009/07, 010/23, 011/10, 011/15, 012/19, 015/27, 016/08, 016/35, 017/04, 017/16, 037/24, 049/01, 049/01, 072/03, 073/04, 073/10, 084/05, 091/05, 094/21, 095/07, 097/29, 106/08, 106/13, 112/09, 112/12, 112/14, 114/06, 123/04, 127/06, 128/02, 129/07, 130/02, 130/43, 135/03, 145/02, 146/01, 146/02, 147/04, 147/06, 162/05, 164/02, 164/04, 170/05, 177/06, 177/06, 182/03, 188/02, 204/01, 206/03, 207/02, 208/05, 208/06, 208/07, 218/03, 218/03, 219/03, 230/04, 244/10, 250/01, 250/01, 250/01, 252/02, 253/05, 257/07, 262/01, 263/02, 278/07, 278/09, 279/02, 294/01, 301/04, 308/03, 309/03, 313/02, 316/05, 318/01, 318/02, 318/03
- d.-di** 7/18, 007/22, 008/12, 008/19, 008/35, 016/05, 020/15, 030/03, 030/04, 065/09, 066/06, 069/10, 071/15, 073/07, 073/16, 075/09, 076/12, 077/19, 084/21, 085/05, 088/08, 089/10, 091/08, 096/01, 097/13, 100/11, 102/15, 106/15, 108/13, 110/04, 112/22, 113/06, 119/08, 122/05, 177/03, 204/03, 242/05, 260/01, 302/05, 311/03, 317/03
- d.-diği** 237/5
- d.-dikçe** 15/26, 265/06, 286/07
- d.-dikleri** 7/9, 011/06, 041/09, 121/05, 160/03, 185/18, 282/05
- d.-diler** 155/3, 219/01, 274/03
- d.-dim** 7/7, 007/19, 007/35, 008/14, 008/33, 020/15, 030/02, 030/04, 072/03, 107/07, 120/01, 207/04
- d.-meden** 13/37
- d.-meğe** 16/27

d.-mek 13/37, 037/17, 134/03, 183/02, 302/05
d.-mektir 15/6
d.-mem 321/5, 321/05, 321/05
d.-mez 40/1, 077/14
d.-mezdim 250/3
d.-mezsın 208/5
d.-miş 6/17, 134/05, 146/03
d.-mişsin 140/8, 218/06, 250/03, 303/05
d.-miştim 6/13, 163/06
d.-miştin 6/18
d.-r 1/20, 001/47, 001/73, 002/08, 002/14, 002/31, 003/61, 006/37, 007/03, 007/35, 007/35, 009/08, 011/17, 011/32, 012/29, 015/09, 015/10, 015/13, 015/14, 015/16, 015/17, 015/18, 015/21, 015/23, 015/24, 015/25, 015/27, 019/09, 019/10, 021/07, 065/02, 077/17, 080/22, 081/02, 094/12, 105/03, 107/03, 112/13, 129/01, 129/07, 130/19, 130/19, 130/38, 130/46, 135/08, 135/11, 141/05, 178/03, 180/05, 187/05, 189/07, 216/02, 217/05, 240/02, 244/09, 301/06, 307/05, 354/01
d.-rdi 67/10, 124/04
d.-rdim 14/25, 031/07, 073/10, 081/04, 124/03
d.-ridi 322/5
d.-rim 129/7
d.-rler 18/12, 037/17, 121/09, 175/05
d.-rlerse 6/5, 014/45, 081/02, 081/03
d.-rse 15/32, 175/08
d.-rsin 14/34, 313/03
d.-rsiniz 17/17
d.-sem 62/7, 130/07, 135/03, 331/01

d.-sin 15/31
d.-ye 104/10
d.-yeler(diyeler) 123/12
d.-yelim 129/10
d.-yemem(diyemem) 13/32, 261/08
d.-yerek(diyerek) 9/5, 011/19
d.-yeyim(diyeyim) 132/8, 156/04
d.-yicek 7/30, 122/01, 179/06
d.-yip 135/9
debdebe: Haşmet, ululuk.
d. 24/3
d.-i tabl-ı haşmet: Haşmetli davulun debdebesi. 20/2
d.+yi 34/8
debîr: Kâtip, yazıcı.
d.-i âsmân: Göğün kâtibi. 102/8
d.-i defter-i fitnat: Çabuk kavrama, anlayış defterinin kâtibi. 107/2
d.-i sun': Eserin yazıcısı, kâtibi. 237/2
debistân: Mektep.
d.-i fazl-u dâniş: Fazilet ve ilim mektebi. 8/57
debistânsız: Okulsuz.
d. 181/1
Dede: Dede (özel isim).
d. 37/22
def: Tef, zilli ve pullu bir çembere gerilmiş deriden ibaret çalgı.
d. 273/2, 277/05, 280/03, 322/04
def': Savma.
d. 41/13
d.+i 179/4
d.-i humâr: İçki içmeden kaynaklanan sersemliği giderme. 196/1, 307/04

- def'a:** Kez, kere.
d. 5/25, 006/13, 006/31, 013/27, 017/23, 039/10, 065/03
- def'acık:** Kerecik.
d. 206/7
- def'aten:** Bir defada, birden.
d. 1/47
- def'et-:** Kovmak.
d.-er(def'eder) 194/4
- def'ine:** Toprak altına gömülerek saklanmış para veya değerli şeyler.
d.+ye 39/16
- defter:** Dikilmiş kâğıt mecmuası.
d. 11/3, 011/56, 251/02
d.+i hayr-ı cezfl: Bol hayır. 66/5
d.+i hicrân: Hicran defteri. 191/6
d.+ü dîvân: Defter ve divan. 13/34
d.+i 4/42
- defter-dâr:** Bir vilâyetin para işlerini idare eden kimse.
d.+a 107/4
- defter-dârlık:** Para işlerinin idare edildiği yer.
d. 107/7
- defter-keş:** Defter çeken.
d.+i maâyib-i nâs: İnsanların ayıplarını deftere geçiren. 139/4
- değ-:** Aralık kalmayınca kadar birbirine yaklaşmak, dokunmak.
d.-mesin 145/3, 241/04
d.-mez 19/6, 259/07, 265/03
- değil:** İsim cümlesinde yükleme veya başka öğelere olumsuzluk anlamı veren kelime.
d. 3/59, 004/24, 007/19, 011/53, 021/13, 021/21, 029/15, 030/01, 032/12, 033/01, 037/08, 064/07, 079/09, 079/14, 103/30, 119/07, 121/17, 125/04, 125/08, 127/02, 127/06, 130/17, 139/03, 141/04, 144/04, 150/06, 158/02, 177/06, 179/03, 182/02, 197/02, 197/06, 206/01, 206/01, 206/02, 206/03, 206/04, 206/05, 206/06, 206/07, 206/08, 238/04, 240/01, 240/03, 240/03, 240/04, 264/03, 267/02, 278/09, 321/05
d.+di 197/4, 293/02
d.+dir 12/15, 012/22, 012/42, 018/06, 059/01, 065/04, 077/15, 107/02, 130/01, 130/01, 181/03, 209/02, 228/02, 285/10
d.+miş 57/1
d.+se 315/4
- değın:** Kadar, dek gibi bir işin, bir durumun sona erdiği zamanı veya yeri gösterir.
d. 1/38, 016/41, 097/28, 294/01
- değirdi:** Tesir etti.
d. 11/10
- değiş-:** Başka bir biçim veya duruma girmek, tahavvül etmek.
d.-mek 18/6
d.-mem 214/1, 319/02
- değişil-:** Değişmek işine konu olmak.
d.-mez 23/14
- değme:** Değme işi, temas.
d. 127/7, 166/03, 300/05, 300/05
- dehân:** Ağız.
d. 77/4, 145/04, 169/04, 264/04, 283/01
d.+ı dâl-i devlet: Saadete delâlet eden ağız. 62/2
d.+ı gonca: Gonca ağız. 15/2
d.+a 135/1
d.+ı 283/1

d.+ın 172/1, 246/02

d.+ından 171/4

d.+ını 185/12

dehen: Ağız.

d. 1/19, 148/02, 157/03

d.+i gonca-i handân: Gülen gonca ağız.
13/19

d.+in 162/5

d.+inden 204/4, 308/02

dehr: 1. Dünya. 2. Zaman.

d. 4/9, 017/38, 036/26, 087/08

d.+i dün: Aşağılık dünya. 173/2

d.+i ömr-i Hızır: Hızır'ın yaşadığı zaman.
4/54

d.+de 83/7

d.+e 3/19, 003/40, 035/01, 067/05, 082/03,
112/05, 129/05, 269/03

d.+i 1/31, 073/15

d.+in 10/4, 017/41, 017/70, 062/01, 123/01,
217/02

dehşet: Bir tehlike veya korkunç bir şey karşısında duyulan üzüntü.

d. 9/35, 026/09

d.+le 75/6

d.+tir 12/28

dek: Kadar, gibi bir işin sona erdiği noktayı veya zamanı anlatır.

d. 3/27, 004/50, 007/21, 009/02, 011/11,
011/14, 013/33, 017/10, 017/25, 028/17,
036/11, 037/30, 037/33, 072/03, 074/06,
083/13, 097/09, 099/12, 108/12, 124/02,
125/09, 148/05, 184/04, 185/08, 192/01,
192/01, 192/02, 192/03, 192/04, 192/05,
192/06, 195/01, 195/01, 195/02, 195/03,

195/04, 195/05, 195/06, 196/01, 196/01,
196/02, 196/03, 196/04, 196/05, 196/05,
208/03, 266/01, 266/01, 274/03, 296/03,
303/02, 324/01

dekâkîn: Dükkanlar.

d.+ü bedestân: Dükkanlar ve kuyumcular.
82/12

del-: Delik açmak, delik duruma getirmek.

d.-di 321/1

d.-mede 262/7

delâl: Naz, işve.

d. 7/28, 124/01

delâlet: Kılavuzluk, aracılık.

d. 8/58

d.+tir 12/19, 012/40

delîl: İnsanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz.

d. 8/53, 112/07

d.+i cevher-i fer: Parlak cevher izi. 3/24

d.+i muntazam: Muntazam iz. 30/28

d.+i rûşen-ü makbûl: Parlak ve makbul iz.
95/4

delk: El ile ovma, sürtme, ovuşturma.

d.+ı peşmîn: Elbiseyi ovuşturma. 195/3

dellâl-i zebân: Lisan satan.

d. 5/50

dem: 1. Nefes. 2. İçki. 3. An, vakit.

d. 3/69, 006/35, 006/39, 007/18, 007/26,
007/39, 008/12, 019/20, 021/32, 022/03,
029/06, 034/10, 035/25, 036/13, 041/06,
041/12, 062/04, 067/08, 071/15, 077/12,
080/18, 081/03, 084/23, 097/14, 106/12,
122/01, 122/09, 130/12, 173/01, 179/01,
179/01, 179/02, 186/01, 214/04, 248/01,
255/02, 281/05, 312/03

- d.+i gül-geşt-i kûh-u deşt:** Çöl ve dağda gül gezintisi yapma vakti. 5/8
- d.+i haşır:** Haşır vakti. 97/28, 148/05
- d.+i İsa:** Üflemeyle ölüyü dirilttiği söylenen Hz. İsa'nın nefesi. 14/48
- d.+i kâvişte:** Kazma anı. 1/13
- d.+i mestî:** Sarhoşluk anı. 128/3
- d.+i nev:** Yeni anı. 5/3
- d.+i şebâb:** Gençlik vakti. 59/1
- d.+i tâb-ı dil:** Gönlün parlaklık anı. 125/5
- d.+ü her:** Her zaman, an. 38/15
- d.+de** 1/33, 003/38, 008/47, 036/21, 075/04, 079/17, 092/20, 129/07, 298/03
- d.+dir** 5/4, 005/05, 017/02, 023/06, 093/09, 131/12, 200/04, 202/04
- d.+idir** 236/1
- d.+in** 35/2
- d.+ine** 21/4
- d.+ler** 11/15, 019/21, 027/03, 067/15, 306/03
- d.+leridir** 13/43
- dem-â-dem:** Her vakit.
d. 10/61, 121/01, 128/06
- dem-be-dem:** Vakıt vakıt, daima.
d. 14/7, 032/11, 035/16, 035/32, 094/24
- dem-beste:** Nefesi bağlanmış.
d. 5/56, 010/17, 106/06, 197/01
d.+yim 21/34
- dem-sâz:** Arkadaş, dost.
d. 77/11
- dem-serd:** Soğuk nefes.
d. 225/3
- den-:** Ad verilmek.
d.-ir 10/6
d.-irse 109/5
- d.-meğe** 36/22
- d.-mek** 103/15
- d.-meye** 39/11
- d.-mez** 103/16
- d.-se** 21/24, 040/01
- dendân:** Diş.
d.+i dehân-ı âz: Açgözlü ağzın dişi. 77/4
d.+i sîn-i bûse 134/7
d.+ın 55/1
- deng:** Hayran, şaşkın.
d. 162/3
- denî:** Alçak, rezil.
d. 67/8
- denil-:** Ad verilmek.
d.-dikte 77/10
d.-en 1/69
d.-ir 275/2
d.-sin 10/31
- denlü:** Denli.
d. 6/31, 008/61, 016/40, 021/15, 031/06, 068/07, 069/08, 077/04, 077/09, 086/02, 119/06, 130/36, 196/02, 220/03, 251/06, 256/07, 269/02, 281/08, 304/02
d.+dür 5/28
- depret-:** Ortaya çıkmak.
d.-ti 347/1
- der:** Kapı.
d.+i âlî: İstanbul. 104/3
d.+i devlet: Devlet kapısı. 34/9
d.+i devlet-meâb: Devletin bulunduğu kapı. 94/1
d.+i fazâil: Faziletler kapısı. 270/9
d.+i hak: Hak kapısı. 129/2

- d.+i ıkbâl:** Talih kapısı. 6/39, 006/42, 129/05
- d.+i iclâl:** İkrâm kapısı. 9/39, 038/13, 080/03, 080/07
- d.+i kasr:** Köşk kapısı. 115/8
- d.+i lûtf:** Lütuf kapısı. 101/8
- d.+i saâdet:** Saadet kapısı. 11/36
- d.+i vâlâ:** Yüksek kapı. 6/27, 023/04, 083/13, 104/12
- d.+ü bâm:** Kapı ve kubbe. 130/50
- d.+ü dîvâr:** Kapı ve duvar. 79/15
- d.+i 30/5**
- d.+inde** 8/45, 010/38, 011/26, 019/28, 021/13, 021/18, 070/09, 103/07, 116/12, 121/03, 129/03, 129/07, 278/09
- d.+inden** 6/44
- d.+inin** 9/38
- der-âgûş:** Kucaklama, sarma.
d. 10/45, 030/07
- der-bân:** Kapıcı.
d. 71/2, 087/07, 102/10
d.+ı kemîn: 1/28, 063/10
d.+e 37/23
d.+ı 16/23, 016/33, 031/19
d.+ın 13/24
d.+ına 5/20, 017/20, 017/40
- der-bânî:** Kapıcıyla ilgili.
d. 10/9
- der-bânlık:** Kapıcılık.
d.+ını(der-bânlığını) 97/6
- der-bend:** Boğaz, geçit.
d. 289/8
d.+i zencîr: 300/2
- der-beste:** Kapalı kapı.
d. 1/74
- der-hâb:** Uykuda.
d. 271/1
- der-kâr:** Malum, âşikâr.
d. 144/6, 222/02
d.+ı safha: Bir cismin görülmesi. 124/6
d.+dır 251/1
- der-kenâr:** Kenara yazılmış yazı, çıkma yazı.
d. 196/4
- der-keşîde:** Çekilmiş.
d.+sidir 154/1
- der-pey:** Ardı sıra.
d.+dır 242/1, 252/06
- der-pîş:** En önde, göz önünde.
d. 6/14
- derceyle-:** Almak, toplamak.
d.-miş 238/2
d.-yip 76/12
- derd:** Dert, gam, keder.
d. 7/13, 008/11, 039/07, 044/01, 125/06, 129/03, 214/04, 223/03, 246/03, 263/02
d.+i cân-kâh: Can köşkünün derdi. 296/4
d.+i hased: Haset derdi. 129/5
d.+i hasret: Hasret derdi. 88/3
d.+i ışk: Aşk derdi. 274/5, 321/05
d.+i pinhân: Gizli dert. 8/19
d.+i tâ-be: Uzun müddet süren dert (ne vakte kadar...). 255/4
d.+ü elem: Dert ve elem. 296/3
d.+ü gam: Dert ve gam. 129/3
d.+ü melâl: Dert ve bıkkınlık. 131/14
d.+ü meşakkat: Dert ve meşakkat. 41/6
d.+ü mihnet: Dert ve sıkıntı. 255/1

d.+dir 161/3

d.+i 128/6, 130/13, 256/06

d.+ime 202/1, 276/05

d.+in 8/17, 067/09, 127/01

d.+inden 119/7

d.+ini 282/1

d.+inle 140/8, 248/01

d.+iyle 140/8

d.+lerin 16/36

derd-mend: Dert sahibi, tasalı.

d.+i 4/49, 208/02

derd-nâk: Dertli, tasalı.

d. 131/12, 158/05

derd-perverd: Acı çeken.

d.+i 128/6

derd-şinâs: Derdi anlayan.

d.+ı dil-ü cân: Canın ve gönlün derdini anlayan. 296/5

dergâh: Kapı yeri, kapı önü.

d.+ı âlf: Yüksek kapı. 106/2

d.+ı âlf-şân: Şanı yüce kapı. 62/6

d.+ı Bârî: Barî'nin (Allah'ın) kapısı. 129/1

d.+ı Hakk: Hakk'ın kapısı. 35/8

d.+ı muallâ: Yüce kapı. 41/5

d.+ı refî: Yüksek kapı. 18/25, 093/07

d.+a 6/41, 019/15

d.+ı 11/27, 117/06

d.+ıdır 76/1, 083/05

d.+ın 5/42, 035/01

d.+ına 15/31, 018/26, 063/04, 092/02, 097/08, 111/01, 213/05

d.+ında 62/10, 102/10

d.+ındaki 6/19

d.+ının 4/9

d.+ları 18/7

dergeh: kapı önü.

d.+ı adl: Adalet kapısı. 41/11

d.+ı câh: Mevki, makam kapısı. 12/8

d.+ı cûd: Cömertlik kapısı. 4/41, 006/38, 010/09, 016/29

d.+ı devlet: Devlet kapısı. 16/23

d.+ı fazl: Fazilet kapısı. 63/10

d.+ı felek-sâyî 284/4

d.+ı ikbâl: Talih kapısı. 4/28, 071/02

d.+ı iclâl: İkrâm kapısı. 6/34

d.+ı vâlâ: Yüksek kapı. 117/12

d.+ı 14/25, 028/11

d.+ın 30/24

d.+inde 14/18, 084/20, 129/07

d.+indir 32/8

d.+inin 16/33

derhem: Dirhem.

d. 258/2

d.+ı âlem: Dünyanın dirhemi. 62/5

d.+ı dînâr: Dirhem ve dinar. 291/1

d.+e 123/10

derf: Havası iyi, yeşilliği bol olan dağ eteği.

d. 4/31

derfde: Yırtılmış, yırtık.

d.+ısidir 154/4

derin: Dibi yüzeyinden veya ağzından uzak olan.

d. 7/31, 008/67

derk: Anlama, kavrama.

d. 157/8

dermân: İlaç.

d. 202/1

d.+ı 16/36

d.+ına 17/58

derrâk: Çabuk anlayan.

d.+ine 63/12

ders: Bir şeyi öğrenmek için öğretmenden azar azar alınan vazife.

d.+i **hurâm:** Nazlı, edalı gidiş dersi. 232/1

derûn: Gönül.

d. 130/13, 194/04, 269/04

d.+ı **âşık-ı şeydâ:** Deli âşığın gönlü. 082/13

d.+ı **ehl-i şevk:** Şevk ehlinin gönlü. 114/4

d.+ı **lâle:** Lâlenin gönlü. 190/4

d.+ı **pâk:** Temiz gönül. 105/4

d.+ı **sîne:** Sinedeki gönül. 8/18, 010/21, 163/02, 207/05

d.+a 11/47, 062/15, 270/04

d.+ı 27/5

d.+u 8/10, 025/03, 029/11, 055/01, 080/19, 088/01, 104/08, 171/03

d.+uma 167/2

d.+umdan 16/2

d.+un 134/3, 137/01

d.+unda 114/2, 130/50, 260/04

d.+unu 8/65

dervîş: Fakir ve ihtiyaçlı kimse.

d.+ü **muhtâc:** Fakir ve muhtaç. 92/6

dervîşân: Dervişler.

d.+ı 16/10

dervîşâne: Dervişçesine.

d.+ye 245/7

dervîşî: Dervişe ait.

d. 244/7

deryâ: Deniz.

d. 30/7, 030/07, 033/07, 048/01, 064/06, 070/06, 074/08, 080/24, 081/08, 093/03, 115/03, 116/14, 122/11, 130/56, 209/05

d.+ı **cûd:** Cömertlik denizi. 6/21

d.+ı **çemen:** Yeşil deniz. 220/2

d.+ı **himem:** Yüksek irade denizi. 18/23

d.+ı **ışk:** Aşk denizi. 244/5, 278/04

d.+ı **kerem:** Kerem denizi. 18/20

d.+ı **neşât:** Sevinç denizi. 78/7

d.+ı **nûr:** Nur denizi. 247/2

d.+ı **sürh:** Kızıldeniz. 116/4

d.+ı **şûr:** Tuzlu deniz. 103/25

d.+da 33/5, 068/09, 077/08, 079/03, 079/12, 262/04

d.+dan 48/1

d.+lar 178/7

d.+lara 26/6

d.+sıdır 30/26

d.+ya 10/31, 075/04, 094/5, 155/02, 229/04

d.+yı 6/21

deryâ-dil: Kalbi deniz gibi geniş olan.

d. 94/18

deryâ-dilân: Derya gönüllüler.

d. 229/4

deryâ-fürûğ: aydınlık olan deniz.

d.+ı **tâb:** Aydınlık olan denizin parlaklığı. 199/4

deryâ-kefâ: Sıkıntılı deniz.

d. 2/37

deryâ-keş: Çok içki içen.

d.+lere 53/1

deryâ-keşân: Deniz çekenler.

d.+ı **nusrat:** Deniz çekenlerin yardımı. 3/8

deryâçe: Küçük deniz.

- d.+-i şîrîn:** Şirin küçük deniz. 103/25
- d.+-i zîbâ:** Süslü deniz. 103/26
- deryûze:** Dilencilik.
- d.+-i bârân:** 13/45
- d.+-i hûn:** 227/5
- d.+-i nîsân:** 13/36
- d.+den** 234/3
- d.+sin** 67/16
- dest:** El.
- d.** 11/32, 011/37, 148/01, 202/03
- d.+-i âlem:** Âlemin eli. 3/11
- d.+-i bezl-i ihsân:** Bol bol verme, ihsan eli. 6/3
- d.+-i Ca'fer:** Cafer'in eli. 15/22
- d.+-i cefâ:** Cefa eli. 41/11
- d.+-i celâl:** Celâl eli. 97/16, 097/16
- d.+-i cevır:** Cevr eli. 204/2
- d.+-i cûd:** Cömertlik eli. 13/14, 017/56, 021/11, 082/04, 092/06, 095/01
- d.+-i düşmen:** Düşman eli. 67/13
- d.+-i eyyâm:** Zamanın eli. 28/14, 200/02
- d.+-i gamze:** Gamze eli. 141/2
- d.+-i husrev:** Padişahın eli. 17/20
- d.+-i ihsân:** İhsan eli. 6/39
- d.+-i kadeh-kâr:** İçki dağıtanın eli. 49/1
- d.+-i kader:** Kaderin eli. 97/12
- d.+-i kahr:** Kahr eli. 4/19, 013/18
- d.+-i kahr-ı ummân:** Denizın kahrının eli. 150/1
- d.+-i kazâ:** Kaza eli. 221/3
- d.+-i kemend:** Bağlı el. 3/25
- d.+-i lûtf:** Lütuf eli. 4/43
- d.+-i lûtf-u ihsân:** Lütuf ve ihsan eli. 93/2
- d.+-i nakkâş-ı hayâl:** Hayal nakkaşının eli. 103/19
- d.+-i nigâh:** Bakış eli. 248/6
- d.+-i pür-zûr:** Kuvvet eli. 19/17
- d.+-i red:** Red eli. 37/15, 153/01, 172/05
- d.+-i re'fet-ü ihsân:** Refet ve ihsan eli. 95/7
- d.+-i sabâ:** Rüzgârın eli. 115/37
- d.+-i sîm:** Gümüş el. 17/55
- d.+-i taleb:** İstek eli. 172/5
- d.+-i târâc-ı sabâ:** Yağma rüzgârının eli. 162/3
- d.+-i temennâ:** Temenna eli. 6/38
- d.+-i zuhûr:** Görünür el. 20/9
- d.+-ü dil:** El ve dil. 3/34, 030/26
- d.+-ü giribân:** El ve elbise yakası. 167/10
- d.+de** 46/1
- d.+e** 14/21, 016/08, 019/20, 073/06, 192/06, 302/03
- d.+i** 69/3, 077/06, 077/12, 088/05, 182/07, 228/03
- d.+im** 150/2, 252/03
- d.+imde** 183/1, 199/02
- d.+imiz** 205/5
- d.+in** 3/71, 014/52, 019/08, 182/08, 243/04
- d.+inde** 3/42, 016/38, 150/02, 175/08, 291/01
- d.+indedir** 115/3
- d.+indeki** 1/45, 005/05, 005/55, 017/63, 026/09, 162/01, 202/01, 287/02
- d.+inden** 17/30
- d.+ine** 9/10, 010/28, 014/31, 017/60, 019/08, 026/15, 121/19, 226/02, 294/01, 297/03
- d.+ini** 37/37
- d.+te** 262/3

dest-bûs: El öpme.

d.+una 34/5

dest-bürd: Kuvvet, üstünlük.

d.+ünden 100/7

dest-gâh: Tezgâh.

d. 130/41

d.+1 milk-ü millet: 63/1

d.+1 şî'r-ü inşâ: 6/46

d.+1 zevk-1 âlem: 79/15

dest-mâl: El bezi.

d. 134/2

destân: Hikâye.

d.+1 diyâr-1 izz-ü şân: İzzet ve şan dünyasının hikâyesi. 117/4

d.+e 37/15

destâr: Sarık.

d. 8/2, 170/04

d.+1 hünkârî: Hünkârın sarığı. 314/3

d.+ımı 9/22

d.+ın 26/15, 252/04, 26/15, 252/04

d.+ında 293/3

d.+ından 244/5, 244/5

destî: Testi.

d.+de 213/3, 262/03

d.+deki 287/2

destûr: İzin.

d. 6/16, 115/13

d.+1 âlf-şân-1 bî-hem-tâ: Şanı benzersizin izni. 116/17

d.+1 âsaf-menkabet: Vezir menkıbesi izni. 117/8

d.+1 cem-şükûh: Azametli Cem'in izni. 3/18, 278/08

d.+1 cihân: Cihann izni. 15/26

d.+1 cihân-bân 83/14

d.+1 dâna-yi-mühezzeb: Düzeltmeyi bilen izni. 81/9

d.+1 dâniş-ver: Âlimin izni. 80/1

d.+1 dirahşende-alem: Nurlu, ışıklı âlemin izni. 23/5

d.+1 ekrem: En keremlinin izni. 15/10, 082/01

d.+1 girân: Zor izin. 10/13

d.+1 güzîn: Seçkin izin. 5/41, 024/01, 078/03, 091/03

d.+1 İskender-âlem: Âlemin İskender'inin izni. 118/1

d.+1 kerem-pîrâ: Kerem donatıcının izni. 80/14

d.+1 mekârim-pîşe: En önde olan kerem sahibinin izni. 82/7

d.+1 milk-ârâ: Mülkü süsleyen izni. 29/4

d.+1 müeyyed: Kuvvetlendirilmiş izin. 77/14

d.+1 mülk-ârâ: Mülkü süsleyen izni. 94/8

d.+1 pür-himmet: Çok himmetin izni. 64/8, 094/19

d.+1 rastû-menzilet: Doğru menzil izni. 35/29

d.+1 semâ-pâye: Sema derecesinde izin. 77/2

d.+1 zî-şân: Şanı yücenin izni. 29/1, 064/10, 110/03, 112/11

d.+1 zî-şân-1 kerem-kâr: Kerem sahibinin yüce izni. 19/11

d.+1 zî-şân-1 kerem-perver: Kerem sahibinin yüce izni. 27/1

d.+u sadr: İzin ve gönül. 130/53

d.+u 36/31, 036/32

d.+un 12/39, 108/06

deşne: Hançer.

d.+ye 3/48

deşt: Bozkır.

d. 5/8

d.+i hâm: İşlenmemiş bozkır. 1/55

d.+i hayâl: Hayal bozkır. 3/45

d.+ü sahrâ: Bozkır, çöl ve sahra. 33/5

devâ: Çare.

d. 276/5

d.+n 35/6, 130/23

devâm: Sürme, sürüp gitme.

d.+ın 25/16

devât: Divit, kalem koymak için uzun madenî sapı ve ucunda bir de hokkası olan âlet.

d. 1/74, 003/58, 014/45, 099/11

d.+ı sürh: Kırmızı devat. 203/2

deverân: Dolanma.

d.+ı 23/18

devlet: Devlet.

d. 2/2, 008/13, 008/56, 010/15, 010/46, 011/30, 013/46, 013/46, 014/23, 015/11, 015/31, 015/32, 019/28, 024/11, 030/28, 031/19, 034/03, 035/32, 036/19, 036/22, 036/31, 060/02, 062/02, 062/05, 062/10, 063/01, 064/05, 069/10, 080/02, 082/03, 087/02, 092/04, 098/10, 101/03, 102/05, 103/02, 104/02, 107/06, 115/40, 116/05, 117/10, 121/03, 245/07, 319/03

d.+i bânî: Bina edenin devleti. 84/21

d.+i İskender: İskender'in devleti. 4/54

d.+i kasr: Kasr devleti. 97/12

d.+i ulyâ: Yüce devlet. 10/2, 010/23, 036/15, 036/16, 036/22, 094/09

d.+ü câh: Devlet ve makam. 20/2, 104/09

d.+ü dîn: Devlet ve din. 5/35

d.+ü haşmet: Devlet ve haşmet. 21/38

d.+ü ıkbâl: Saadet ve talih. 4/51, 017/40, 028/18, 095/03, 099/12, 117/10

d.+ü iclâl: Devlet ve kudret. 69/2, 098/05

d.+ü izzet: Devlet ve izzet. 25/16, 087/08

d.+ü şân: Devlet ve şân. 29/9

d.+e 4/47, 017/66, 030/34, 034/09, 034/11, 078/03, 115/21, 285/09, 312/03

d.+i 17/29, 036/17, 062/19, 067/05, 069/09, 071/14, 083/03

d.+in 4/10, 005/35, 017/26, 018/31, 018/31, 019/01, 025/14, 030/24, 032/06, 084/14, 103/31, 116/19, 117/04, 117/12, 119/02, 131/16

d.+inde 2/43, 005/48, 006/12, 006/43, 016/37, 019/23, 027/11, 032/02, 033/06, 041/10, 064/09, 071/14, 075/03, 077/03, 077/17, 078/08, 080/06, 087/04, 092/10, 112/08, 117/12, 119/03, 299/03

d.+ine 118/7

d.+ini 39/17

d.+inin 16/23, 016/41, 071/06

d.+le 6/29, 010/12, 010/24, 015/10, 017/73, 020/10, 020/11, 021/37, 035/19, 035/22, 035/28, 067/19, 069/09, 094/13, 094/15, 094/26, 094/37, 103/09, 109/01, 115/32, 122/01, 122/11, 129/03, 319/01, 319/01, 319/02, 319/03, 319/04

d.+ler 129/3

d.+te 6/48, 019/26, 023/18, 117/10

- d.+tir** 12/34, 058/01, 094/16, 129/07
devlet-hâh: Saadet isteyen.
 d. 78/14
devlet-hâne: Ev, bark.
 d.+ye 28/3
devlet-meâb: Devletin barındığı kimse.
 d. 92/11
 d.+ı 94/1
 d.+ımsın 15/19
devlet-serâ: Padişah sarayı.
 d. 104/9
devlet-sirişt: Devlet tabiatlı.
 d.+inde 81/10
devletlü: Refah, saadet ve nimet sahibi.
 d. 288/5, 319/03
devr: Dönme, dolaşma.
 d. 11/24, 014/10, 025/15
d.+i çerh-i çenberî: Yuvarlak dünyanın dönmesi. 4/51
d.+i felek: Feleğin dönmesi. 125/6
d.+i meclis: Meclisin dönmesi. 125/8
d.+i piyâle: Kadehin dönmesi. 165/4, 169/01
d.+i revân: Gidenin dönmesi. 182/3
d.+i sultân: Sultanın dönmesi. 314/2
d.+i zamân: Zamanın dönmesi. 21/12, 063/09, 129/06
d.+i zamâne: Vaktin dönmesi. 3/64, 008/49
 d.+i 5/29
 d.+in 3/43, 009/36
 d.+inde 3/54, 017/26, 018/28, 035/03, 035/07, 348/01
devrân: Dünya, felek, zaman, kader, devir.
 d. 18/32, 025/15, 034/04, 077/11, 087/06, 087/13, 097/01, 101/02, 106/04, 158/02, 208/07
 d.+a 15/26, 093/12
 d.+dır 129/8
 d.+e 267/1
 d.+ı 10/1, 010/13, 016/20, 016/32
 d.+ın 71/14, 103/11
 d.+ına 17/39
devşir-: Bir araya getirmek, derlemek.
 d.-di 127/3
 d.-mededir 18/19
 d.-miş 19/8
devvâr: Devreden, çok dönen.
 d. 8/71
dey: Güneş yılının onuncu ayı.
 d. 15/4
deycür: Çok karanlık.
 d. 128/5
Deylem: Deylem.
 d.+ü Çîn: Deylem ve Çîn. 248/8
deyr: Meyhane.
 d.+i dil: Gönlün meyhanesi. 151/3
deyü: Diye.
 d. 1/60, 010/27, 011/09, 011/21, 013/08, 016/27, 017/11, 020/14, 035/18, 037/07, 039/07, 067/21, 077/10, 077/13, 081/03, 164/05, 183/04, 185/18, 204/04, 204/05, 218/02, 285/04, 285/13, 298/05, 311/03, 316/04, 320/02
dımâğ: Akıl, şuur.
 d.+ı cân: Canın şuur. 216/6
 d.+ı nahvet: Kibirinin aklı. 55/1
 d.+ı telh-kâm: Kederlinin şuur. 190/1

d.+ım 175/3, 175/3

dırahş: Parlak.

d.+ı **âftâb:** Güneşin parlaklığı. 4/8

d.+ı **nûr:** Nurun parlaklığı. 5/21

d.+ı **sinân:** Mızrağın parlaklığı. 3/2

d.+ı **şemse-i eyvân:** Salonun süslemesinin parlaklığı. 116/3

d.+ın 9/35, 9/35

dırahşân: Parlayan.

d. 2/10, 002/13, 018/22, 034/02, 036/08, 036/34, 102/06, 130/49, 238/01, 273/02

d.+ı 125/6

d.+ım 211/3

d.+ın 88/3

d.+ındır 150/1

dırahşânsız: Parlamayan.

d. 181/4

dırahşende-alem: Parıldayan alem.

d. 23/5

dıraht: Ağaç.

d. 9/21

d.+ı **meyve-dâr:** Meyveli ağaç. 58/1

d.+ı 58/1

dırâz: Uzun.

d. 187/5

dırîğ: Esirgeme.

d. 43/1, 047/01, 186/03, 226/01, 286/06, 320/03

dırîğâ: Yazık.

d. 17/51, 112/16, 251/07

dîbâ: Süslü kumaş.

d. 10/59, 010/60, 070/09, 080/07, 081/11, 115/08, 116/12, 286/03, 286/03

d.+ı **çîn:** Çin kumaşı. 82/4

d.+sıdır 30/36

dîbâ-ker

d.+de 94/13

dîbâc: Dalli, çiçekli kumaş.

d.+ı **nûr:** Nur kumaşı. 130/30

dîbâce: Ön söz.

d.+ı **kitâbe-i himem:** Gayret kitabının ön sözü. 115/16

dîdâr: Yüz, çehre.

d. 8/9

d.+ı **şerîf:** Şerefli yüz. 26/5

d.+ı 34/4

dîde: Göz.

d. 8/1, 117/04, 187/01, 209/01, 227/01, 227/05

d.+ı **bînâ:** Gören göz. 70/7

d.+ı **cân:** Can gözü. 37/19

d.+ı **dünyâ:** Dünya gözü. 116/2

d.+ı **fersûde-müjgân:** Yıpranmış kirpiğin gözü. 253/3

d.+ı **giryân:** Ağlayan göz. 17/27, 182/06, 289/04

d.+ı **hâtem:** Mühür göz. 21/27

d.+ı **hurşîd:** Güneşin gözü. 119/6

d.+ı **ibret:** İbret gözü. 1/71

d.+ı **irfân:** İrfan gözü. 289/6

d.+ı **itkân:** Sağlam göz. 17/65

d.+ı **mest:** Mahmur bakan göz. 141/1, 141/05

d.+ı **mihr-i mücellâyf:** Sevgilinin parlak gözü. 6/33

d.+ı **müşkil-pesend-i ehl-i irfân:** İrfan ehlinin zor beğenen gözü. 37/10

d.+ı **tâc:** Tacın gözü. 99/2

- d.+i ter:** Genç gözü. 163/4
- d.+i uşşâk:** Âşıkların gözü. 146/6
- d.+den** 14/12, 050/01, 222/01
- d.+ler** 2/13, 034/04
- d.+m** 168/1
- d.+min** 289/2
- d.+si** 9/35, 311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04, 311/05
- d.+sin** 2/31, 124/04, 237/01
- dîger:** Diğer.
- d.** 2/35, 008/19, 130/17
- d.+dir** 189/4
- dihîş:** Verme, veriş.
- d.+in** 23/7
- dik-:** Biçilmiş veya kumaş, deri, yara vb.yi iğneye geçirilmiş iplikle tutturmak.
- d.-ip** 73/11, 077/18
- d.-meği** 24/6
- d.-ti** 21/19, 077/19, 140/04
- d.-tiğîn** 182/4
- dikdik:** Sağlam, ayakta.
- d.** 60/1
- dikenlik:** dikenli bitkileri çok olan yer.
- d.+te** 253/3
- dikiş:** Dikmek işi.
- d.** 182/4
- dikkat:** Duygularla düşünceyi bir şey üzerinde toplama, uyanıklık.
- d.** 94/27, 250/04
- d.+i tâm:** 9/6
- d.+le** 106/14
- d.+ler** 233/5
- dil:** Gönül.
- d.** 7/17, 007/36, 008/25, 008/32, 010/26, 011/18, 017/18, 032/11, 036/01, 047/01, 051/01, 056/01, 094/34, 097/23, 099/10, 126/03, 133/04, 134/05, 135/02, 135/05, 136/01, 140/01, 143/03, 144/01, 150/01, 150/03, 151/03, 152/03, 153/03, 157/10, 158/03, 158/05, 158/07, 161/01, 166/01, 167/06, 168/03, 170/06, 172/03, 172/04, 174/03, 174/04, 178/02, 182/06, 185/10, 187/02, 196/04, 197/02, 200/03, 209/02, 215/04, 227/02, 227/03, 233/06, 235/01, 240/04, 241/05, 258/07, 259/02, 261/01, 264/04, 269/01, 269/02, 276/01, 281/02, 282/01, 287/05, 289/05, 289/08, 291/07, 300/01, 309/04, 312/03, 328/01, 347/01, 347/01
- d.+i âşık:** Âşığın gönlü. 300/2
- d.+i âşüfte-sâmân:** Zengin aşüftenin gönlü. 2/11
- d.+i bî-karâr:** Kararsız gönül. 270/7
- d.+i bîdâr:** Uykusuz gönül. 199/5
- d.+i bîmâr:** Hasta gönül. 163/7, 296/05, 309/03
- d.+i cerîh:** Yaralı gönül. 127/7
- d.+i dâna-yi sâfi-sîne:** Sine saflığını bilen gönül. 249/1
- d.+i dîvâne:** Deli gönül. 8/12, 203/05
- d.+i düşmen:** Düşman gönül. 130/66, 306/01
- d.+i erbâb-ı isti'dâd-ü dâniş:** Kabiliyet ve ilim erbabının gönlü. 109/3
- d.+i ferzâne:** Bilgili (kimse)nin gönlü. 245/4
- d.+i fırkat-meâb:** Ayrılığı yaşayan gönül. 158/8

- d.+i figâr:** Yaralı yürek. 8/19
- d.+i hallâk:** Halk edicinin yüreği. 185/12
- d.+i hûn-girifte:** Kana bulanmış gönül. 43/1
- d.+i hûn-keşte:** Kan çeken gönül. 150/5, 244/04
- d.+i mecrûh:** Yaralı gönül. 2/18, 128/1, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06
- d.+i nâ-çâre:** Çaresiz gönül. 277/4
- d.+i nâ-kâm:** İsteğine ulaşmamış gönül. 240/3, 261/13
- d.+i nâ-mihribân:** Şefkatsiz gönül. 175/7
- d.+i nâ-şâd:** Mutsuz gönül. 195/1, 316/01, 317/01
- d.+i nâlân:** İnleyen gönül. 16/2, 016/18, 125/01, 308/01
- d.+i nekkâd:** Kederli yürek. 300/5
- d.+i nizâr:** Zayıf yürek. 256/2
- d.+i perişân-hâl:** Perişan durumdaki gönül. 7/15
- d.+i pür-cûş:** Coşkulu gönül. 14/49, 161/02
- d.+i pür-hûn:** Kan dolu gönül. 253/4
- d.+i pür-nâle-i âşık:** Âşığın çok inleyen gönlü. 264/5
- d.+i rîş:** Yaralı yürek. 266/4
- d.+i sad:** Kutlu gönül. 226/2
- d.+i sad-çâk:** Yüz parça olmuş yürek. 13/26
- d.+i sengî:** Taşlaşmış yürek. 62/4
- d.+i serd:** Katı yürek. 258/4, 318/03
- d.+i sıhr-ı güzîn:** Seçkin akrabasının gönlü. 25/8
- d.+i sûz:** Yanan gönül. 125/3
- d.+i şeydâ:** Deli gönül. 155/5, 315/01
- d.+i vîrâne:** Harap gönül. 180/2
- d.+i yâr:** Yârin gönlü. 153/5
- d.+i zâr:** Ağlayan gönül. 170/1, 251/04, 305/03, 308/02
- d.+ü cân:** Gönül ve can. 10/25, 029/13, 114/05, 135/13
- d.+ü dest:** Gönül ve el. 69/3, 088/05
- d.+de** 3/69, 006/35, 146/07, 200/06, 346/01
- d.+deki** 163/4, 222/01
- d.+den** 1/74, 013/41, 129/01, 167/05, 195/01, 223/07, 248/02
- d.+dir** 143/5, 245/05
- d.+e** 2/2, 007/12, 016/37, 018/25, 018/31, 050/01, 141/01, 149/03, 149/04, 179/05
- d.+i** 9/12, 044/01, 051/01, 254/02, 277/01, 277/02, 327/01
- d.+im** 309/2
- d.+imden** 125/5
- d.+imin** 126/9
- d.+imle** 8/20
- d.+in** 8/11, 008/21, 009/33, 030/26, 162/06, 194/04
- d.+inde** 5/28
- d.+ine** 3/34
- d.+iz** 217/1
- d.+ler** 102/2, 123/09, 133/03, 291/04, 299/02, 312/03
- d.+lerde** 103/15
- d.+lerdeki** 5/39
- d.+lerden** 32/4
- d.+lere** 246/2
- d.+leri** 90/3
- d.+lerin** 101/6
- d.+ü** 7/28, 010/25, 018/23, 019/01, 023/07, 029/13, 069/03, 088/05, 114/05, 135/13, 167/09, 296/05

dil-ârâ: Gönlü süsleyen.

d. 19/20, 067/23, 070/07, 081/13, 101/07,
301/05, 302/05, 317/01

d.+yı çemen: Gönlü süsleyen çimenlik.
220/4

d.+yı ferah: Gönlü süsleyen ferahlık.
103/12

d.+yı gül: Gönlü süsleyen gül. 30/35

d.+nın 62/14, 070/10

d.+sı 106/7, 116/11

d.+sın 254/6

d.+ya 40/1

d.+yı 103/10, 113/04, 317/03

dil-ârâlık: Gönlü süsleme işi.

d.+ta 68/7

dil-âzâr: Gönlü inciten.

d. 318/2

dil-ber: Gönlü alıp götüren, güzel.

d. 26/13, 134/08, 136/08, 183/05, 251/01,
300/05, 303/01, 312/01, 357/01

d.+i âlf-cenâb: Yüksek şerefli dilber. 15/5

d.+i mümtâz: Seçkin dilber. 322/3

d.+i ra'nâ: Güzel dilber. 14/5, 294/01

d.+i sîmîn-beden: Gümüş bedenli dilber.
155/2

d.+de 267/5

d.+den 201/6, 229/01

d.+e 158/7, 242/01, 242/03

d.+i 18/12, 168/04, 356/01, 358/01

d.+in 17/48, 166/07, 311/02

d.+le 280/5

d.+ler 20/16

d.+lerin 55/1, 344/01

d.+sin 304/1

dil-berân: Dilberler, güzeller.

d. 20/13

d.+da 60/1

dil-berf: Dilberlik, güzellik.

d. 4/33

dil-beste: Gönül bağlamış, âşık.

d. 221/5

dil-cû: Gönlü arayan, gönül çeken.

d. 10/57, 010/61, 064/11, 068/09, 080/12,

081/06, 083/11, 092/22, 093/13, 094/32,

099/08, 103/28, 104/06, 116/11, 298/05,

330/01, 331/01

d.+da 84/16

d.+dan 228/5

d.+dur 183/2

d.+lar 298/2

d.+nun 10/56, 103/18

d.+su 10/47, 079/10, 093/16

d.+sun 84/21, 106/05, 112/09

d.+suna 94/34

d.+sundan 239/3

dil-cûy: Gönül arayan, gönül çeken.

d. 17/50, 030/10, 031/04, 129/03

d.+ı ays-âbâd: Gönül çeken mamur yaşam.
91/6

d.+ı hüsn-âmîz: Gönül çeken güzellik.
342/1

d.+ı İbrâhîm Pâşâ: Gönül arayan İbrahim
Paşa. 110/4

d.+ı mahabbet: Gönül çeken muhabbet.
144/1

d.+ı pâk-i ruh-perver: Gönül çeken temiz
ruh. 88/1

d.+ı ra'nâ: Gönül çeken güzel. 98/8

- d.+a** 112/21
- d.+e** 265/7
- d.+u** 10/64, 067/23, 183/02, 183/2
- d.+uma** 126/5
- d.+umdan** 231/6
- dil-dâde:** Gönül vermiş, âşık.
d. 21/11, 251/07
- d.+yim** 318/2
- dil-dâde-küşlük:** Âşık öldürmek.
d.+ten 175/1
- dil-dâr:** Birinin gönlünü almış, sevgili.
d.+ı **cefâ-kâr:** Cefakâr sevgili. 170/10
d.+ın 157/8, 182/08
- dil-dûz:** Gönül delen, kalbe batan.
d.+ı **nevk-i kilk-i tannâz:** Herkesle eğlenen kalem ucunun gönlü delmesi. 201/6
d.+un 152/3
- dil-firîb:** Gönle ferahlık veren.
d.+in 112/11
d.+inden 174/5
- dil-gîr:** Gücenik, kırgın.
d. 221/1
- dil-güşâ:** Gönül açan, kalbe ferahlık veren.
d. 3/46, 068/04, 070/04, 070/07, 080/26, 081/13, 089/04, 104/01, 104/09, 104/15, 112/21, 118/05, 130/40, 251/07, 322/05
d.+dır 37/09, 78/7
d.+yı 112/9
- dil-güşâlık:** Gönül açma.
d.+ta 82/18, 084/17
- dil-hâh:** Gönül isteği.
d. 17/39, 078/04
d.+dır 304/4
- dil-harâb:** Gönlü yıkılmış.
d. 98/6
- dil-haste:** Gönlü hasta.
d. 92/20
- dil-keş:** Gönül çekici.
d. 15/15, 021/01, 037/06, 066/01, 070/07, 094/24, 103/19, 130/27, 202/05, 247/05, 282/02
d.+dir 79/15
d.+e 62/21, 070/10
d.+i 91/7, 104/07, 196/04
d.+in 14/9
d.+inden 153/2
d.+tir 5/16
d.+ü **ra'nâ:** Gönül çekici ve güzel. 70/4
- dil-keş-edâ:** Gönül çekici eda.
d.+dır 159/3
- dil-mürde:** Gönlü ölmüş.
d.+ı **nâkâm:** İsteğine ulaşmamış ölü gönül. 94/11
- dil-nişîn:** Gönülde yer tutan.
d. 79/13, 080/17
- dil-nüvâz:** Gönlü okşayan.
d. 246/4, 256/02
- dil-pesend:** Gönle hoş gelen.
d. 10/3, 104/13, 304/04
- dil-pezîr:** Gönlün beğendiği.
d. 101/6
d.+in 80/22
- dil-rübâ:** Gönül kapan, gönül alan.
d. 35/11, 079/13, 254/04, 298/04, 334/01
d.+ı **mâh-rû:** Ay yüzlü gönül alıcı. 112/10
d.+ı **mû-miyân:** İnce belli gönül alıcı. 136/3
d.+dır 78/10

- d.+nın** 206/6
d.+sı 156/1
d.+ya 17/49
- dil-sitân:** Kendine meftun eden.
d. 20/14, 136/01
d.+ımıza 44/1
d.+ları 279/4
d.+sın 304/1, 305/01
- dil-sûz:** Yürek yakıcı.
d.+u 128/6
- dil-şâd:** Gönlü hoş, sevinmiş.
d. 91/2, 117/10
d.+ım 15/29
- dil-şikenan:** Gönül kırıcılar.
d. 258/5
- dil-şüde:** Gönlü gitmiş, âşık.
d.+i bî-karâr: Kararsız âşık. 160/5
- dile-:** Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek.
d. 3/12, 128/01, 138/01, 166/03, 205/08, 320/01
d.-r 17/72, 256/06
d.-rim 214/6
d.-rsen 73/1, 208/02, 209/04
d.-sem 331/1
- dilfr:** Yürekli.
d. 130/59
- dilli:** Dili olan.
d. 20/14
- dimâğ:** Akıl, şuur.
d.+ımda 144/3
- dîn:** Allah'a inanma ve bağlanma.
d. 1/42, 001/76, 011/29, 012/20, 012/34, 062/05, 063/01, 063/20, 080/02, 082/03, 087/02, 098/10, 108/04, 122/07, 129/07, 164/08, 266/02
- d.+i Ahmed:** Ahmed'in dini. 115/6
- d.+i hakk:** Hak din. 10/42
- d.+i islâm:** İslâm dini. 12/22
- d.+i mübîn:** İslâm dini. 38/3, 063/02, 123/07
- d.+ü devlet:** Din ve devlet. 17/26, 036/31
- d.+ü dil:** Din ve gönül. 287/5
- d.+e** 1/30, 005/35, 011/25, 063/11, 117/02
- d.+i** 12/40
- d.+imizde** 12/19
- d.+inden** 221/4
- d.+ine** 17/16
- dîn-penâh:** Dini koruyan, dine destek olan.
d. 17/20
- dînâr:** Altın para.
d. 8/40, 291/01
- dinle-:** İşitmek için kulak vermek.
d. 232/4, 242/05, 304/03
- d.-mez** 281/6
- d.-r** 296/4
- d.-sin** 203/1
- dinlet-:** Dinlemesini sağlamak.
d.-medir 259/7
- dip:** Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü.
d.+inde(dibinde) 11/17
- direfş:** Bayrak, sancak.
d.+i Gâviyân: Gâviyân'ın bayrağı. 14/20
- direm:** Dirhem, para.
d. 21/18, 035/04
- direng:** İstirahat.
d. 130/1
- d.+ü ârâm:** İstirahat ve dinlenme. 9/14

dîrîne: Eski, kadim.

d. 7/9, 094/24, 128/02

d.+sin 285/13

diş: Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan organlardan her biri.

d.+leri 48/1

dîv-destân: Büyük destanlı.

d.+i binâ: Binanın büyük destanı. 74/7

dîvân: Büyük meclis.

d. 2/39, 013/34, 253/02

d.+i âlf: Yüce meclis. 12/33

d.+i câmiyy-ü neşâtî: Toplanma ve şenlik meclisi. 2/14

d.+i devlet: Devlet meclisi. 62/10

d.+i enverî: Nurlu meclis. 7/39

d.+i felek-unvân: Felek unvanlı meclis. 10/19

d.+i hümâyûn: Büyük devlet ricali. 12/32

d.+i hüsn: Güzel meclis. 172/1

d.+i saâdet: Mutluluk meclisi. 108/9

d.+i Süleymânî: Süleyman'ın meclisi. 10/18

d.+i şevket: Büyüklük, ululuk meclisi. 108/9

d.+a 5/23, 013/16, 013/34, 13/16

d.+da 19/29

d.+i 10/34, 016/32, 019/06, 019/16, 029/16

d.+ıdır 199/3

d.+ım 215/5

d.+ına 17/23, 017/24

dîvân-hâne: Meclis yeri.

d. 5/23

d.+i şeref: Şerefli divanhane. 39/19

d.+i vâlâ: Yüce divanhane. 115/25

d.+yi 115/22, 115/43

dîvâne: Deli.

d. 8/12, 236/04, 293/02

d.+sin 203/5

d.+ye 245/1, 245/03

dîvâne-sıfat: Deli.

d. 143/3

dîvâr: Duvar.

d. 8/32

d.+i tâb-dâr: Parlak duvar. 31/8

d.+i üstüvâr: Dayanıklı duvar. 31/17

d.+a 112/17

d.+e 296/4, 311/03

d.+i 79/15, 080/20, 084/18

d.+ımın 199/4

d.+ındaki 17/62

diyâr: Memleket.

d. 8/53, 122/05, 138/01

d.+i âhar: Başka memleket. 6/35

d.+i izz-ü şân: Şanlı ve izzetli memleket. 117/4

d.+i Üsküdâr: Üsküdar. 105/7

d.+e 256/3

d.+ım 281/7

diyebil-: Söylemeye gücü yetmek.

d.-mem 260/4

diz-: Bazı nesnelere ipliğe, tele vb.'ne geçirmek.

d. 5/53

d.-erken 5/49

dizgin: Gemin uçlarına bağlanarak hayvanı yöneltmeye yarayan kayış.

d.+de 77/9

dizil-: Dizi durumuna getirilmek.

d.-miş 130/33

doğ-: (Güneş, ay, yıldız) ufuktan yükselerek görünmek.

d.-ar 1/37, 030/08, 239/01

d.-du 92/13, 169/02, 264/03, 308/01

d.-madı 62/16

d.-muş 130/58

d.-up 36/13, 071/07

doğru: Hiçbir yöne sapmadan, doğruca.

d. 8/2, 103/21, 164/05, 298/04, 310/03, 316/04

d.+su 135/3, 145/05, 208/05, 318/04

doğruca: Hiçbir yöne sapmadan, dolaylı olmayarak.

d. 9/15

doksan: Seksen dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam.

d. 102/4

dokun-: Değmek, el sürmek, temas etmek.

d.-maz 244/7

d.-muş 79/15

d.-sa 8/41, 014/26, 028/15, 085/02

dol-: Bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

d.-a 11/56, 035/04

d.-ar 11/3, 076/02

d.-du 6/11, 028/01, 071/10, 077/04, 220/02

d.-muş 10/45, 011/47, 080/19

d.-muştur 134/3

d.-up 17/60, 084/05

dolaş-: Gezme, gezinmek.

d. 308/4

d.-ıp 316/4

d.-sun 5/55

dolu: İçi boş olmayan, dolmuş.

d. 13/20, 206/07, 329/01, 329/01

donan-: Yayılıp kaplanmak.

d.-ıp 71/12

donanmâye: Donanmaya.

d. 41/8

don-: Soğğun etkisiyle katı duruma gelmek, buz tutmak.

d.-du 11/11

d.-madı 11/4

döst: Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş.

d. 67/6, 115/24

d.+u 138/3

doy-: İsteği kalmayınca kadar yemek, açlığı kalmamak.

d.-amam 213/3

d.-ar 282/4

d.-madık 17/51

d.-mam 325/1

d.-mazzın 237/4

döğ-: Vurarak canını acıtmak.

d.-er 307/2

d.-sün 301/4

döğül-: Dövmek işine konu olmak.

d.-meğe 213/4

döğün-: Aşırı tüzüntü, çaresizlik, pişmanlık duyarak çırpınmak.

d.-mez 280/3

dök-: Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri buldukları yerden, başka bir yere boşaltmak.

d. 302/1

d.-er 305/2

d.-üp 310/4

dökül-: Dökmek işi yapılmak veya dökmek işine konu olmak.

d.-en 144/5, 165/03, 313/01

d.-müş 293/4

d.-üp 1/17, 211/02, 268/05

dön-: Kendi eksenini üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek.

d.-dü 17/60, 036/09, 085/03, 226/04, 254/06, 311/01

d.-düğü 151/4

d.-dükçe 175/3

d.-er 1/32, 002/19, 005/17, 037/21, 037/22, 194/02, 215/02, 252/05

d.-erek 137/4

d.-mez 280/1

d.-müş 37/4, 128/06, 242/04, 265/02, 359/01

d.-müştü 123/9

d.-sün 125/6

d.-üp 70/8, 197/04

döndür-: Dönmesini sağlamak.

d.-dü 23/10, 037/29, 185/07

d.-üp 123/9

d.-ür 185/5

dört: Üçten bir artık.

d.+ünü(dördünü) 60/4

döşen-: Döşemek işi yapılmak.

d.-di 10/3

d.-miş 94/30

duâ: Tanrı'ya yalvarma, yakarış.

d. 5/53, 013/43, 014/52, 016/37, 019/27, 027/04, 073/16, 084/23, 115/21, 129/10

d.+yı devlet: Devlet duası. 5/35, 030/34, 062/19, 069/09, 119/02, 312/03

d.+yı hayr: Hayır dua. 87/4, 093/12

d.+yı izz-ü câh: İzzet ve makam duası. 6/30

d.+yı ömr-i hâkân-ı cihân-bân: Cihanın bekçisi olan hakânın ömrü (için) dua. 108/11

d.+dır 18/9, 018/30

d.+ma 15/30

d.+mız 38/15, 063/18, 129/02

d.+sı 30/34, 032/05, 109/07

d.+sın 303/3

d.+sını 257/7, 278/12

d.+sıyla 75/8

d.+ya 37/37

dûd: Kurt.

d.+un 17/7

dûde: Soysop, kabile.

d.+i menkûs: Başaşağı dönmüş, dağılmış kabile. 117/10

dûdmân: Soysop, kabile.

d.+ı devlet: Devlet kabilesi. 30/24

d.+ı mecd-ü şeref: Şerefli ve şanlı kabile. 115/29

d.+ı nükte-pîrâyî: 6/17

duhân: Duman.

d. 281/4, 357/01

d.+ı kûre-i âhen-ger: Demirci ocağının dumanı. 4/20

duht: Kız.

d.+ı ineb: üzümün kızı (şarap). 162/4

d.+ı merdüm: Adamın kızı. 262/3

d.+ı rez: Şarap. 38/7, 049/01

duhter: Kız, kerime.

d. 251/5

d.+ı ineb: Şarap. 139/1

- d.+i pākīze-ahlāk:** Temiz ahlāklı kız. 87/5
- d.+i rez:** Şarap. 11/20, 146/01, 171/03, 180/01, 201/04, 251/05, 262/03
- d.+i vâlâ-güher:** Değerli mücevher olan kız. 113/4
- d.+ine** 3/49
- dûlâb:** Dolap.
- d.** 144/5
- d.+ı felek:** Felek dolabı. 100/6
- dûn:** Aşağı, aşağılık.
- d.** 12/11, 014/47, 020/11, 043/01, 067/10, 189/03, 208/06
- d.+um** 173/2
- dûr:** Uzak.
- d.** 1/77, 003/75, 004/52, 006/44, 015/07, 033/09, 122/03, 128/05, 150/05, 200/04
- d.+dan** 7/28, 200/05, 233/04, 7/28, 200/05, 233/04
- dûr-bîn:** Dürbün.
- d.+i fikr:** Fikir dürbünü. 17/64
- dur-:** Hareketsiz kalmak, yürümez olmak.
- d.** 15/29, 123/01, 123/01, 123/01, 123/02, 123/02, 123/04, 123/06, 123/08, 123/10, 123/12, 130/08, 298/04, 307/02
- d.-a** 121/21, 274/02
- d.-acak** 59/1
- d.-amaz** 11/11
- d.-an** 12/30, 013/24
- d.-ayım** 313/2
- d.-du** 20/10, 075/07
- d.-dukça** 4/48, 005/43, 015/29, 098/10, 123/01, 123/01, 123/01, 123/02, 123/02, 123/04, 123/06, 123/08, 123/10, 123/12
- d.-muş** 16/9, 159/04
- d.-sun** 5/43, 023/04, 041/05, 067/06, 084/11, 279/04
- d.-up** 1/5, 001/55, 010/05, 010/13, 010/19, 011/07, 015/09, 024/03, 026/08, 183/05
- d.-ur** 10/15, 135/09
- d.-urdu** 10/8
- d.-urken** 231/4
- d.-urlardı** 10/12
- d.-ursun** 16/5, 020/15, 129/07
- düş:** 1.Omuz. 2. Rüya.
- d.** 5/38, 014/06, 017/39, 017/47, 130/07, 259/01
- d.+ı dellâl-i zebân:** Dil dellâlinin omzu. 5/50
- d.+ı ikbâl:** Talih rüyası. 17/37
- d.+ı kadr:** İübar rüyası. 4/15
- d.+ı sipihr:** Talih rüyası. 29/1
- d.+u rû-be-rû:** Omuz omuza ve yüz yüze. 94/3
- d.+umdaki** 59/1
- d.+undaki** 6/23, 164/03, 233/05
- d.+unun** 175/3
- düş-ber:** Omuz.
- d.** 29/1
- düşîne:** Dün gece ile ilgili.
- d.** 167/4
- d.+de** 249/2
- duy-:** İşitmek, ses almak.
- d.-an** 166/6
- d.-arsa** 301/4
- d.-duk** 324/1
- d.-madan** 231/7
- d.-masın** 11/20, 135/02, 136/04
- d.-up** 219/5

dûzah: Cehennem.

d.+ı endûh: Sıkıntı cehennemi. 198/5

d.+ın 17/7

dü: İki.

d. 21/6, 130/66, 135/06, 261/05, 269/05, 359/01

dü-cihân: İki dünya.

d. 1/71

dü-çeşm: İki göz.

d.+ı sıhr-ı hâs: Yakın akrabanın iki gözü. 116/5

dü-dest: İki el.

d.+ı men-ü dâmân-ı rızâ: Kişinin iki eli ve rıza eteği. 1/73

dü-peyker: İki yüz.

d.+le 94/3, 94/3

düçâr: Tutulmuş.

d. 37/16, 198/05

düğme: Giyecek, yorgan vb.'nin bazı yerlerine ilikleyici veya süs olarak dikilen kemik, metal, sedef gibi sert maddelerden yapılmış küçük tutturmalık.

d.+ı zer: Yerlerine ilikleyici veya süs olarak dikilen kemik, metal, sedef gibi sert maddelerden yapılmış, küçük tutturmalık. 264/3

d.+ı zerrîn: 306/2

d.+ler 208/3

d.+mi 210/2

d.+sin 251/3

düğmeli: Düğmesi olan.

d. 4/15

düğün: Evlenme dolayısıyla yapılan tören, eğlence.

d. 263/4

dühân: Duman.

d.+ı 11/33

dükkân: Pekakende satış yapan esnafın, küçük zanaat sahiplerinin satış yaptıkları veya çalıştıkları yer.

d. 2/9, 003/57, 071/11, 136/09, 283/06

d.+ı istiğnâ: Kanaat dükkânı. 155/3

d.+ı tebessüm-fürûşân: Tebessümler saçan dükkân. 130/25

d.+ı 23/11, 098/08

d.+ına 17/53

düm: Kuyruk.

d.+ı rahş: At kuyruğu. 13/26

d.+ı rahş-ı cihân-peymâ: Cihanın ölçen atın kuyruğu. 30/18

d.+ı şemşîr: Kılıcın ucu. 1/24

dün: Bugünden bir önceki gün.

d. 11/22, 060/03, 185/19, 233/04, 247/02, 260/01, 263/04, 278/04, 279/02, 287/03, 308/02, 322/05

dünbâl: Kuyruk.

d.+e 142/3, 343/01

d.+ine 263/3

dünkü: Bugünden bir önceki günle ilgili.

d. 16/1, 279/01, 301/04

dünyâ: Üstünde yaşadığımız gök cismi.

d. 30/27, 084/05, 103/09, 112/01, 115/04, 116/02, 119/03, 121/11, 294/01, 350/01

d.+da 10/30, 016/12, 110/01, 298/04

d.+dan 39/17, 048/01, 316/02

d.+de 262/3

d.+dır 108/1

d.+nın 129/9, 319/04

d.+sıdır 30/3

d.+ya 5/27, 018/06, 031/15, 041/01, 088/06,
127/03, 129/06, 319/02, 355/01

d.+yı 4/30, 006/01, 076/12, 082/02, 098/06,
102/02, 164/01, 300/02

dür: İnci.

d. 48/1, 124/07, 155/02

d.+i dendân: İnci dişler. 55/1

d.+i manzûm: Manzumun incisi. 275/6

d.+i nazm: Nazmın incisi. 19/23

d.+i yek-dâne: Tek inci. 13/36, 013/37

d.+i yetîm: Hz. Muhammed. 21/17

d.+ü gevher: İnci ve cevher. 33/5

dür-efşân: İnci satan.

d.+ı 10/28

dür-pâş: İnci saçan.

d.+ın 13/13

d.+ının 30/17

dür-pûş: İnci giyinmiş.

d. 2/40, 2/40

dürd: Tortu, çöküntü.

d.+i humâr: İçkiden sonraki sersemliğin
tortusu. 8/1

dür: İnci.

d.+i girân-kadr: Kadir ve itibar sahibi inci.
92/12

d.+i nâb: Parlak, beyaz inci. 14/32, 244/03

d.+i şâh-vâr: Padişaha lâyük, beyaz inci.
28/13

d.+i yektâ-yı-kerem: Kerem sahibi eşsiz
inci. 35/17

d.+i yetîm: Hz. Muhammed. 26/14

d.+i yetîm-i nâz: Naz yetiminin incisi.
291/2

d.+i zât-ı pâk: Tamiz zatın incisi. 94/23

d.+ün 124/7

dürre: Büyük inci tanesi.

d. 97/20

d.+i gam: Gamın büyük inci tanesi. 153/4

d.+ye 26/14

dürüst: Sözünde ve davranışlarında doğruluktan
ayrılmayan.

d. 2/13

düş: Uyurken zihinde beliren olayların,
düşüncelerin bütünü, rüya.

d.+te 16/31

düş-: Yer çekiminin etkisiyle boşlukta,
yukarıdan aşağıya inmek.

d.-en 196/3

d.-enler 17/47

d.-er 7/20, 011/24, 013/07, 017/22, 019/20,
037/02, 141/01, 284/03

d.-erim 261/6

d.-erse 21/17, 315/03

d.-me 246/2

d.-medi 11/4

d.-mek 17/28

d.-mekte 144/6

d.-mez 5/47

d.-müş 2/20, 002/26, 002/29, 031/05, 031/08,
037/04, 245/01, 332/01

d.-müşlere 117/10

d.-se 1/33, 001/40, 005/32, 017/25, 229/06

d.-sen 14/7

d.-sün 8/24, 017/43

d.-tü 1/45, 009/11, 016/15, 130/16, 165/04,
183/05, 192/01, 246/03, 314/03

d.-tüğü 33/4

d.-tüik 20/17, 217/03

d.-tüm 140/1, 309/02

d.-üp 7/34, 011/14, 011/15, 082/13, 102/10, 160/02, 228/02, 261/01

düşmân: Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan (kimse).

d. 38/17

düşmen: Düşman.

d. 1/63, 002/32, 003/05, 017/37, 041/09, 067/12, 067/13, 076/11, 130/66, 281/08, 306/01

d.+i bed-hâh: Bedhah düşman. 100/6

d.+i bed-ıynet-ü bed-gû: Kötü söyleyen ve kötü tabiatı olan düşman. 68/8

d.+i dîn: Din düşmanı. 1/76, 266/02

d.+i îmân: İman düşmanı. 13/4, 164/08

d.+i muhtâl: Hileci düşman. 7/9

d.+i sabr-u karâr: Sabır ve karar düşmanı. 198/1

d.+den 116/4

d.+e 1/80, 017/30, 074/09

d.+i 2/34

d.+im 41/3

d.+in 17/75, 028/17, 062/17, 067/06, 129/05, 129/05

d.+lerinin 16/42

düşnâm: Sövme, sövüp sayma.

d. 163/5

d.+ı şîrîn 166/6

d.+ın 166/5

düşür-: Düşmesine yol açmak.

d.-dü 227/7

d.-me 138/5

d.-meyip 11/56

d.-ür 317/1

düşvâr: Güç, zor.

d. 8/21

d.+dır 248/5

dütâ: İki kat, bükülmüş.

d. 73/5, 142/04

d.+yı kemân-ı saht: Yayın sağlam bükülmesi. 3/3

d.+dır 18/19

düz-: Bir ihtiyacı karşılamak amacıyla birçok şeyleri birbirini tamamlamayacak biçimde bir araya getirmek.

d.-dü 203/1

d.-en 1/38

düzd: Hırsız.

d.+i berk-u sâz: Kudret ve şimşek hırsızı. 77/3

d.+i ciğer-dâr: Ciğer tutan hırsız. 194/3

d.+i gamze: Bakış hırsızı. 215/1

E

ebed: Sonu olmayan gelecek zaman.

e. 1/36

ebedâ: Asla, hiçbir zaman.

e. 115/1

ebedî: Ebede mensup, zevalsiz.

e. 13/19

eben: Baba.

e. 105/2, 129/08, 130/53

ebkâr: Kızıoğlan kızlar.

e.+ı gonce: Genç kızlar. 146/4

eblak: Alaca.

e.+ı ecrâm: Alaca cisim. 62/7

ebnâ: Oğullar.

e.+ı sebîl: Yolcular. 82/16

ebr: Bulut.

e. 4/20

e.+ı atâ: Bağışlama, bahşiş bulutu. 18/23

e.+ı bahâr: Bahar bulutu. 8/61, 013/45, 017/53, 093/01

e.+ı bahâr-ı çemenistân-ı merâm: Baharın çimenliğinin bulutu. 9/26

e.+ı bahâr-ı re'fet: Merhamet baharının bulutu. 94/10

e.+ı cûd: Cömertlik bulutu. 13/17

e.+ı feyz: Feyiz bulutu. 2/1

e.+ı feyz-i bahâr: Baharın feyzinin bulutu. 8/43

e.+ı kerem: Kerem bulutu. 29/5

e.+ı kesâfet: Yoğunluk bulutu. 5/7

e.+ı müşğîn: Misk kokulu bulut. 292/4

e.+ı nev-bahâr: İlbahâr bulutu. 64/1, 082/04

e.+ı nev-bahârî: İlbaharla ilgili, ilkbahara özgü bulut. 334/1

e.+ı nîsân: Nisan bulutu. 2/41, 014/08, 095/01

e.+ı nîsân-ı kerem: Cömertlik bulutu. 28/4

e.+ı siyeh: Siyah bulut. 307/3

e.+ı zulmet: Karanlık bulut. 225/4

e.+ı 273/3

e.+ın 289/4, 289/4

ebrû: Kaş.

e. 2/20, 068/05, 080/09, 081/03, 103/28, 242/03, 261/05, 331/01

e.+ı cüvânân: Gençlerin kaş. 14/33

e.+ı çin-girifte: Kaşın çatıklığı. 3/3

e.+ı dil-ber: Güzelin kaş. 201/6

e.+ı kemân: Kaşın kavisi. 23/2

e.+ı melek: Melek kaş. 18/9

e.+ı yâr: Yârin kaş. 185/14

e.+ı zîn: Eyerin kavisi. 226/3

e.+da 127/2, 134/04, 162/02

e.+dan 228/3, 244/04, 272/01

e.+lar 205/2, 242/02, 254/03, 268/05

e.+lara 241/2

e.+ları 170/9, 276/03

e.+ların 31/3, 190/03, 248/03

e.+larını 1/26

e.+larla 231/7

e.+nun 263/5, 291/04, 303/01

e.+su 6/36, 227/07, 250/05, 274/01

e.+sun 56/1, 152/05

e.+sunda 159/3

e.+sunun 30/15, 175/01

e.+ya 219/3, 226/05, 265/06

e.+yu 271/3

ebrû-kemân: Yay kaş.

e. 136/6

e.+ımdan 227/1

ebruvân: Kaşlar.

e. 5/12, 175/02, 247/05, 283/04

e.+a 256/6

e.+ı 337/1

e.+ım 182/2

e.+ın 175/5

- e.+ında** 263/5
- e.+ını** 11/25, 044/01, 222/03
- ebsâr:** Gözler.
- e.** 14/46
- ebter:** Kuyruğu kesik (hayvan).
- e.+sin** 129/7
- Ebü bekr:** İlk halife, Hz. Ebubekir.
- e.** 100/4
- e.+i atâbek** 97/6
- Ebü'l-feth:** II. Mehmet'in lâkabı.
- e.+in** 4/44
- ebyât:** İki mısra'dan meydana gelen manzum sözler.
- e.+ı** 130/23
- ecdâd:** Dedeler, atalar.
- e.+ı zî-şân:** Şanlı atalar. 12/16, 082/07
- e.+ıma** 4/44
- ecrâm:** Cansız olan cisimler.
- e.** 9/38, 038/08, 062/07
- e.+ı çehr:** Gök cisimleri. 3/7
- e.+ı çerh:** Gök cisimleri. 3/24
- e.+ı felek:** Gök cisimleri. 82/7
- ecsâm:** Bedenler.
- e.+ı maânî:** Manaların bedenleri. 1/50
- eczâ:** Parçalar.
- e.+yi cihân:** Cihanın bölümleri. 12/2
- e.+yi ekvân:** Âlemlerin bölümleri. 2/1
- edâ:** Borç veya borç gibi olan herhangi bir şeyi ödeme, yerine getirme.
- e.** 39/3, 229/05
- e.+yı hidmet:** Vazifeyi yerine getirme. 121/17
- e.+yı ma'nî-i yümn-ü meserret:** Uğur ve sevinç manası ifade etme. 104/6
- e.+yı selfs:** Akıcı bir ifade. 8/26
- e.+yı vasf-ı pâk:** Temiz vasıflı ifade. 79/9, 084/09
- e.+ların** 192/5
- e.+sı** 156/2, 294/01, 321/04
- e.+sın** 216/7
- e.+yı** 192/4
- edeb:** İyi terbiye, naziklik.
- e.** 26/10, 081/09, 094/12, 139/04, 314/04
- e.+le** 20/1
- edegör-:** Yapıvermek.
- e.** 48/1, 200/02, 200/07, 266/04
- edelden:** Edeli.
- e.** 6/29, 094/15, 103/09, 108/04
- edhem:** Karayağız at.
- e.+i azm:** Azmin karayağız atı. 62/22
- e.+i ıkbâl:** Talih atı. 62/8
- edin-:** Kendini bir şeye sahip kılmak.
- e.-di** 281/4
- ednâ:** Pek aşağı, çok alçak.
- e.** 74/1, 119/02, 294/01
- e.+da** 110/2
- e.+yı** 6/1, 006/09
- e.+yız** 326/1
- edvâr:** Devirler, zamanlar.
- e.** 8/49
- e.+ı çerh:** Kısmet, kader. 5/31
- efendi:** Eğitim görmüş kişi için özel adlardan sonra kullanılan unvan.
- e.** 11/3, 011/08, 012/06, 063/04, 063/20, 146/01, 270/09, 288/05
- e.+ler** 106/11
- e.+m** 6/44, 008/66, 010/25, 010/56, 011/19, 012/43, 017/43, 019/14, 020/06, 021/36,

026/13, 027/10, 027/15, 029/12, 029/15,
033/01, 033/06, 033/09, 036/37, 039/05,
039/13, 041/11, 060/03, 073/12, 107/07,
129/01, 129/04, 129/07, 130/08, 210/03,
212/04, 213/04, 218/02, 252/02, 261/13,
262/07, 285/09, 285/13, 294/01, 303/05,
305/04, 308/03, 309/03, 315/04, 318/04,
319/01, 319/01, 319/02, 319/03, 319/04,
320/03, 321/02

e.+mden 41/6

e.+mi 212/5

e.+min 39/2, 039/12

e.+miz 129/1, 129/01

e.+msin 6/45, 015/28

e.+ndir 129/7

e.+sini 8/69

efgân: İztırab ile haykırma, bağırıp çağırma,
inleme.

e.+-ı hazîn: Hüzünlü bağırış. 173/1

e.+-ı nedîmâ: Nedim'in bağırışı. 41/2

e.+e 37/7

e.+ı 125/1

e.+ın 321/5

e.+ına 17/8

Efgâniyân: Afganlılar.

e. 117/2

efgâr: Yaralı, sakat.

e. 8/5

efgende: Yıkılmış, yıkık.

e. 37/27, 038/17, 252/02

e.+ye 246/3

efham: Zihinler, anlamalar.

e. 12/35, 064/06, 070/01, 082/01, 116/01

e.+imizdir 171/5

efi: Engerek yılanı.

e.+-i tiryâk: Yılan panzehiri. 185/1

efkâr: Düşünceler.

e. 8/16, 103/19, 289/09

e.+-ı derd-i zîk-ı maâş: Geçim darlığı
derdinin düşüncesi. 7/11

e.+-ı hem: Aynı düşüncede olan. 32/4

e.+-ı sâib: Doğru düşünceler. 3/32

e.+ının 3/31

eflâk: Zamanlar.

e. 90/1

e.+e 130/50, 322/03

Eflâtun: Aristo'nun hocası, Sokrat'ın talebesi
olan meşhur Yunan filozofu.

e. 30/3

Eflâtun-şiyem: Eflâtun tabiatlılar.

e. 35/31

efrenci: Frenklere, Avrupalılara mahsus, onlarla
ilgili.

e. 262/5, 262/05

efsâne: Dillere düşmüş, meşhur olmuş hadise.

e. 13/12, 037/13

e.+mi 259/7

e.+sin 203/3

efsâne-hân: Efsane okuyucu.

e.+-ı kîl-ü kâl: Efsane okuyucusunun
dedikodusu. 124/7

efser: Tac.

e. 17/28

e.+-i ikbâl: Talih tacı. 65/8

e.+-i keyvân: Zuhâl (Satürn gezegeni) tacı.
13/24

e.+-i şâh: Padişah tacı. 5/42

efserî: Saltanata ait.

e. 4/28

efsûn: Büyü, sihir.

e. 1/3, 134/03, 159/01, 203/03

e.+i fen: 124/4

efsûn-ger: Büyücü.

e.+sin 232/9

efsûs: Yazık, eyvah! gibi bir teesür edatı.

e. 332/1

e.+a 172/5

e.+tan 241/5

efsürde: Donmuş, donuk.

e. 276/2

efşân: Saçan, dağıtan.

e.+ına 17/55

efşürde: Sıkılmış, posası çıkarılmış (şey).

e. 13/18

efvâh: Ağızlar, menfezler.

e. 78/2

e.+ı erbâb-ı celâl-ü câh: Büyüklük, rütbe ve mevkiinin ağızları. 102/11

efzûn: Fazla, çok.

e. 4/51, 009/42, 018/31, 025/14, 028/18, 029/16, 032/13, 034/11, 035/32, 039/18, 071/13, 095/07, 101/08, 103/31, 104/09, 106/12, 245/05, 261/06, 289/04, 319/04

eğ-: Düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek.

e.-mede 171/2

eğdir-: Eğik duruma getirmek.

e.-ip 161/4

eğer: Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilir, şayet.

e. 1/32, 001/35, 001/36, 001/56, 004/29, 004/37, 005/22, 005/28, 005/33, 007/24, 008/13, 008/13, 008/30, 008/41, 008/46,

009/40, 011/27, 011/31, 011/32, 013/03, 013/28, 014/25, 014/44, 014/45, 015/32, 017/56, 017/61, 019/18, 023/04, 023/15, 025/13, 037/15, 037/20, 037/22, 037/24, 037/30, 037/33, 038/08, 038/09, 038/11, 065/02, 073/10, 073/13, 080/10, 080/22, 081/04, 083/02, 085/02, 094/22, 097/03, 097/15, 107/06, 112/09, 130/02, 131/04, 131/15, 143/03, 241/04, 259/08, 261/10, 302/03, 312/02, 313/02, 316/05, 318/02

eğerçi: Her ne kadar, olsa da, ise de.

e. 8/68, 010/51, 019/02, 103/26, 127/02, 326/01

eğil-: Belirli bir yönle açı oluşturacak bir durum almak, bir yöne doğru çarpılmak.

e.-ip 261/3

eğlen-: Neşeli, hoşça vakit geçirmek.

e.-diyse 35/9

e.-elim 262/4

eğın: Sırt, arka.

e.+inde(eğninde) 10/60

ehâlf: Bir memlekette, bir köyde, bir semtte veya mahallede yerleşip oturanlar.

e. 19/26

e.+i çemen: Çayır, yeşillik sahibi. 240/2

e.+i sitem: Sitem ehli. 18/22

ehem: Mühim, çok ehemmiyetli.

e. 21/23

ehl: Sahip, malik.

e.+i basîret: Basiret sahibi. 97/5

e.+i bezm: aşk meclisi ehli. 124/3

e.+i cennetü'l-me'vâ: Cennet ehli. 119/4

e.+i cünûn: Cennet ehli, cennetlik olan. 245/3

- e.+i devlet:** Devlet sahibi. 101/3
- e.+i dil:** Gönül adamı. 8/25, 017/18, 187/02, 217/01, 235/01
- e.+i dîn-i islâm:** İslâm dini mensubu. 12/22
- e.+i diyâr:** Memleketin insanları. 8/53
- e.+i fehîm:** Anlayış adamı. 121/9
- e.+i hîred:** Akıl adamı. 117/10
- e.+i himem:** Gayret adamı. 21/35
- e.+i ışk:** Aşk ehli. 189/6
- e.+i îmân:** İman ehli. 10/42, 037/25
- e.+i irfân:** İrfan sahibi. 8/67
- e.+i islâm:** İslâm mensubu. 117/8
- e.+i izz-ü câh:** Şeref ve makam sahibi. 69/5
- e.+i kalem:** Kalem erbabı. 294/1
- e.+i kemâl:** Olgunluk sahibi. 30/24
- e.+i keyf:** Keyif ehli. 9/8
- e.+i mansıb:** Makam sahibi. 10/19
- e.+i nazm:** Nazım erbabı. 235/2
- e.+i tab':** Mühür sahibi. 5/48, 030/34
- e.+i târîh:** Tarih ehli. 17/15
- e.+i tarîk-ı ilm:** İlim yolunun ehli. 12/22
- e.+i tevhid:** Tevhid ehli. 114/5
- e.+i** 16/10, 100/11, 144/07, 185/10, 258/04, 259/03
- e.+idir** 121/10
- e.+ine** 9/32, 017/28
- e.+inin** 224/1
- ehl-perver:** Usta yetiştiren.
- e.** 103/7, 117/04
- e.+dir** 17/19, 029/13
- ehliyyet:** İktidar, liyakat ve kabiliyet vesikası.
- e.+in** 107/5
- ehrâm:** Mısır'da eski zamandan kalma, huni biçimindeki büyük binalar, piramit.
- e.+ın** 1/35
- Ehvâz:** Ehvaz.
- e.** 77/17
- ejder:** Büyük yılan.
- e.** 239/1
- ejder-efken:** Ejderi yıkan, düşüren.
- e.** 3/22
- ejderhâ:** Büyük yılan.
- e.+dan** 316/2
- ek-:** Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek.
- e.-em** 5/49
- e.-sen** 13/20
- e.-ti** 17/4
- ekber:** Daha (en, pek) büyük.
- e.+i** 4/39
- ekdâr:** Kederler, gamlar.
- e.+ı gayret-i emsâl:** 7/11
- eknâf:** Taraf, yan.
- e.+ı** 37/33
- ekrem:** Çok şeref sahibi, pek cömert.
- e.** 8/39, 010/08, 012/35, 015/10, 021/10, 070/01, 077/01, 082/01, 083/09, 089/03, 103/03, 116/01, 121/01
- e.+e** 12/18
- e.+i** 117/2
- e.+in** 10/11, 092/13, 320/03
- ekser:** En çok, daha ziyade.
- e.** 132/3, 328/01
- eksik:** Gerekli duyulan, ihtiyaç duyulan şey.
- e.** 39/17, 060/04, 128/03, 130/11

eksiklik: Eksik olmadurumu, eksik olan miktar, noksan.

e.+in(eksikliğin) 129/7

eksil-: Azalmak, az duruma gelmek.

e.-mesin 128/1

e.-mez 15/8

eksûn: Şık, süslü elbise.

e.+ı nâz: Naz elbisesi. 174/2

ekvân: Varlıklar, âlemler.

e. 2/1

el: Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, iş yapmaya yarayan bölümü.

e. 13/15, 017/47, 166/07, 182/05, 208/06, 243/04, 244/02, 262/03

e.+de 2/14, 007/32, 017/45, 127/02, 182/07, 182/07, 206/02, 229/07, 286/04, 287/04

e.+den 3/65, 014/10, 289/05

e.+e 7/3, 007/39, 013/15, 014/10, 016/05, 019/06, 024/08, 037/21, 039/09, 074/10, 131/02, 172/04, 298/02

e.+i 11/4, 277/05

e.+imdeki 7/6

e.+ime 9/23, 308/01

e.+in 19/6, 147/04

e.+inde 184/5, 216/07, 256/05, 286/04

e.+indeki 224/2

e.+inden 3/75, 011/56, 037/14, 041/06, 132/05, 137/02, 200/04, 277/05

e.+ine 21/5, 121/05

e.+ini 236/2

e.+ke 142/2

el-amân: Yardım ve şikâyet edatı olarak "aman medet" manasınadır.

e. 8/4, 130/03, 134/05, 140/03, 152/02, 279/04, 300/01

e.+a 192/2

el-ân: Şimdi, henüz.

e. 171/4

el-hak: Hakikaten, doğrusu.

e. 5/35, 006/31, 012/02, 012/33, 013/36, 015/23, 016/11, 018/04, 030/21, 065/04, 079/12, 083/07, 087/14, 091/07, 092/14, 093/16, 104/10, 152/03, 183/01, 194/03, 216/03, 216/07, 243/06, 288/02, 299/05

el-hamd: Hamd olsun.

e. 63/15

el-hamdü: Hamd olsun.

e. 41/11, 129/03

el-hased: "Hased olunur" manasına kullanılır.

e. 17/41, 017/41

el-hazer: "Sakın, sakınalım, sakınınız" manasına kullanılır.

e. 127/1, 237/04

el-kıssa: Hulâsa, hasılı, sözün kıyası.

e. 7/37, 265/07

elbet: Her hâlde, şüphesiz, kuşkusuz.

e. 3/68, 008/58, 013/07, 035/08, 041/03, 147/02, 189/06, 197/02, 209/05, 254/05, 296/02, 322/02

elbette: Elbet.

e. 8/69, 010/50, 010/54, 013/16, 019/20, 039/09, 058/01, 131/10, 144/02, 189/02, 209/04, 252/06

elem: Acı, üzüntü, dert, keder.

e. 21/33, 032/13, 035/09, 259/04, 296/03

e.+ı intizâr: Bekleyiş derdi. 230/3

e.+den 11/47, 102/14

elest: Allah'ın ruhları yarattıktan sonra: "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" dediği zaman, insanların yaradılış başlangıcı.

e.+iz 46/1

elfâz: Kelimeler, sözler.

e. 12/27

elif: Arap alfabesinin ilk harfi.

e. 14/34, 037/22

e.+in 335/1

e.+ler 73/11

e.+ten 73/2

elkâb: Unvanlar.

e.+ı pâk: 86/2

elken: Dilinde pek lüknet, tutukluk olan, kekeme.

e. 1/72

elmâ: Pek zeki, çok anlayışlı (adam).

e. 14/21

elmâs: Bilinen kıymetli taş.

e. 5/49, 014/22

e.+dan 153/5

e.+ın 190/2

eltâf: İyi muameleler, iyilikler, iyilikseverlikler.

e. 32/10, 093/06

e.+u ihsân: Bağış ve iyilikler. 29/17, 101/01

e.+a 10/27, 095/07

e.+ın 3/16, 010/33, 021/32, 026/02

e.+ına 2/38, 006/04, 015/14

e.+ını 17/44

e.+ınla 4/36, 006/11, 027/07

e.+iyle 14/27, 089/02, 092/11, 116/05

elyak: Daha lâyük, liyakatli.

e.+u abrâ: 30/21, 082/17

elyevm: Bugün, bugünkü.

e. 21/15

em-: Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.

e.-dikçe 233/2

e.-ip 191/4

e.-sem 296/5

e.-sin 313/2

emânet: Korunmak için birine veya bir yere bırakılan eşya.

e.+i 278/12

emânî: Arzular, gayeler.

e. 5/6

emced: Daha mecid, çok şeref sahibi.

e. 98/2

emdir-: Emmesini sağlamak.

e. 270/3

emel: Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek.

e. 82/4, 102/09, 128/01, 130/12, 158/05, 255/01, 270/06

e.+dir 275/6

e.+im 257/1

e.+in 158/3

emîn: Emniyet sahibi, kendisine güvenilen.

e. 35/22, 039/16, 063/19, 097/04, 100/07, 130/64

e.+i dîn-ü devlet: Din ve devlete emniyet veren. 80/2

e.+i ganem: Koyuna emniyet eden. 21/12

e.+i sîm-keşân: Altın çekenı koruyan. 11/16

e.+i Yesrib-ü Bathâ: Yesrib ve Batha'yı koruyan. 105/2

emîr: Bir kavmin, bir şehrin başı.

- e.+i kişver-i endişe:** Endişe memleketinin emiri. 65/2
- emlâk:** Ev, tarla, bağ, bahçe gibi sahip olunan mal ve mülk.
e. 90/2
- e.+i şâhân-ı Arab:** Arap şahlarının mülkü. 94/7
- emn:** Eminlik, korkusuzluk.
e. 6/29
- e.+ü amân:** Korkusuzluk, güvenlik. 3/75, 005/01, 005/54, 025/16, 117/04
- e.+ü râhat:** Korkusuzluk, ve rahatlık. 8/54, 012/44, 019/26
- emniyyet:** Eminlik, korkusuzluk.
e. 103/2
- emr:** İş buyurma, buyruk.
e.+i acfb: Şaşılacak emir. 86/3
- e.+i hak:** Doğru, gerçek buyruk. 108/1
- e.+i hudâ:** Hüda'nın buyruğu. 120/1
- e.+i muhâl:** Gerçekleşmeyecek olan buyruk. 118/5
- e.+i şâh:** Padişahın buyruğu. 107/4
- e.+i şerif:** Şerefli, mübarek emir. 16/8
- e.+ü fermân:** Buyruk ve ferman. 19/13, 074/05
- e.+ü fermân-ı şerif:** Buyruk ve şerefli ferman. 71/3
- e.+i 21/16
- e.+in 6/45, 008/71, 219/02
- e.+ine 9/42, 016/28, 094/07
- e.+ini 112/21
- e.+iyle 105/6
- emret-:** Buyurmak, emir vermek.
e.-ip(emredip) 83/9, 087/11
- e.-ti** 77/12, 084/15
- emsâl:** Eşler, benzerler.
e. 7/11, 036/19
- e.+ü akrân:** Eşler ve yaşlılar. 19/19
- e.+i 16/25
- e.+ini 294/1
- en:** Sıfatlardan önce geldiğinde üstünlük bildirir.
e. 284/4
- enâm:** Bütün mahlûklar, yaratılmış olan canlılar.
e. 62/19
- enâr:** Nar (meyva).
e. 250/4
- enbân:** Heybe.
e.+i sade: 14/4
- enbâz:** Ortak, eş.
e. 77/16
- encâm:** Nihayet, son.
e. 9/37
- e.+i mey:** Şarabın sonu. 247/3
- e.+i 189/7
- e.+in 100/10
- e.+ında 261/1, 261/12
- encüm:** Yıldızlar.
e. 3/59, 035/04
- e.+i çarh:** Zamanın yıldızları. 1/11
- e.+i tâbende:** Parlayan yıldızlar. 22/3
- encüm-gürûh:** Yıldız takımı.
e. 130/52
- encüm-sipâh**
e.+i bahr-ü ber: Deniz ve karanın yıldızları olan askerler. 117/2
- encümen:** Cemiyet, meclis.

e.+imden 126/2
endâm: Vücut, beden, boy.
 e. 103/26, 178/03
e.+dan 286/6
e.+ın 116/15, 224/04
e.+ında 261/11
enderûn: Bir şeyin iç tarafı.
 e.+ı **hâs** 62/9
endîşe: Düşünce, vesvese.
 e. 8/10, 065/02
e.+i mekr-i düşmen: Düşman hilesinin verdiği vesvese. 1/63
e.+i sevdâ: Sevda düşüncesi. 14/31
e.+den 195/6
e.+m 1/4, 004/18
e.+mden 1/13
e.+si 97/5
e.+sinin 18/21
endûh: Gam, keder, tasa.
 e. 4/46, 016/42, 017/75, 029/04, 084/05, 8/38, 032/12, 128/01
e.+ı bî-pâyân: Sonsuz keder. 17/18
e.+ı hecer: Ayrılma kederi. 182/5
e.+a 159/1
e.+dan 198/5
e.+unu 200/6
endûhte: Kazanılmış.
 e.+ı **gayr:** Başka kazanılmış (şeyler). 1/12
enfâs: Nefesler, soluklar.
 e.+ı **bâd-ı subh:** Sabah rüzgârının solukları. 6/21
e.+ı Mesîhâ: Hz. Mesih'in (Hz. İsa'nın) soluğu. 6/32
e.+ını 200/7

enfûs: Ruhlar, canlar.
 e.+ı **âfâk:** Nefis ve dışı. 185/4
engüş: Parmak.
 e. 80/9, 286/07
e.+ı dest-i cûd: Cömertlik elinin parmağı. 92/19
e.+ı muhannâ: Kınalı parmak. 191/4
e.+ı nigâh-ı intihâb: Beğenme, seçme bakışının parmağı. 197/6
e.+e 14/32
e.+lerin 273/2
enhâ: Taraflar, cihetler.
 e.+yı 6/48
enîn: İnilti, inleme.
e.+ı âşık: Aşkın iniltisi. 127/8
e.+im 173/1
enfis: Dost, arkadaş, yâr, sevgili.
e.+ı hâtur: Gönül dostluğu. 15/1
e.+ı hûb-hisâl: Güzel ahlâkın dostluğu. 7/20
envâ': Çeşitler, türülür.
e.+ı inâyât-ı hudâ: Hüda'nın lütuflarının çeşitleri. 116/19
e.+ı şer-âyîn: Fena merasimlerin çeşitleri. 37/29
envâr: Ziyalar, aydınlıklar.
 e. 18/10, 169/03
e.+ı hakikat: Hakikat ışığı. 12/1
e.+ı îmân: İmanın aydınlığı. 36/13
e.+ı pîşânî: alın parlaklığı. 29/11
e.+ı rahmet: Rahmetin ziyası. 87/12
e.+ı yezdânî: Allah'a ait ziyalar. 12/10
enver: Daha nurlu, çok parlak.
 e. 27/5, 027/16, 089/07, 089/10, 129/01

e.+i 4/14, 017/66

e.+in 17/24

e.+sin 129/7

enverî: Parlaklık.

e. 4/38, 017/24

e.+i nükte-dân: Nükte bilenlerin parlaklığı.
5/45

e.+ye 5/47

e.+yi 7/39

enzâr: Bakışlar.

e.+ım 7/4

er-: Erişmek, kavuşmak.

e.-di 14/52, 039/12

e.-diği 13/44

e.-dikte 7/22

e.-din 271/1

e.-er 284/4

e.-ip 25/6

e.-mek 3/37, 037/37

e.-meye 118/7

e.-miş 37/21, 130/32

erbaa: Dört.

e.+yla 256/6

erbâb: Sahipler, malikler.

e.+ı derûn: Gönül sahipleri. 194/4

e.+ı dil: Gönül sahipleri. 9/12, 009/33,
016/37, 018/25, 018/31, 178/02, 195/01,
328/01

e.+ı fen: Fenne malik olanlar. 2/27

e.+ı füsûn-ü saher: Sihir ve büyü sahipleri.
126/4

e.+ı hikem: Hikmet sahipleri. 171/1

e.+ı himmet: Himmet sahipleri. 67/14

e.+ı hüner: Hüner sahipleri. 235/5

e.+ı ışk: Aşk ehli. 207/7

e.+ı ihlâs: İhlâs sahipleri. 69/9

e.+ı irfân: İrfana malik olanlar. 2/3

e.+ı maârif: Bil, kültür sahipleri. 6/14

e.+ı nazar: Bakış sahipleri. 326/1

e.+ı nazm: Nazım erbabı. 116/18, 124/07

e.+ı rakam: Sayı erbabı. 294/1

e.+ı tab': Huy sahipleri. 112/13

e.+ı ukûl: Akıl sahipleri. 108/7

e.+ı 19/26

e.+ına 234/4

Erdebîl: Erdebil.

e. 36/26

erdir-: Ermesini sağlamak.

e.-emez 78/5

ergavân: Erguvan da denilen kırmızımtırak bir
çiçek.

e. 3/51, 005/14, 129/01

erguvân: Ergavan.

e. 182/7

e.+a 189/1

e.+ımdan 227/5

eri-: Katı cisim sıvı içinde karışarak sıvı
durumuna geçmek.

e.-rlendi 275/4

eriş-: Varılması zamana ve emeğe bağlı olan
veya uzakta bulunan bir amaca varmak.

e.-e 132/9

e.-ip 9/4, 009/12

e.-ir 18/7

e.-mek 77/10

e.-mez 17/20

e.-miş 10/11

e.-miştir 17/6

- e.-se** 250/5
- e.-sin** 298/1
- e.-ti** 7/28, 007/29, 017/58, 036/06, 102/10, 301/02, 311/01
- e.-tiği** 224/5
- e.-ür** 14/48
- eriştir-**: Erişmesini sağlamak.
- e.-e** 106/13
- Erjeng**: İran hurafelerine göre meşhur ressam "Manî"nin yaptığı resimleri ihtiva eden mecmua.
- e.** 162/7
- erkân**: Reisler.
- e.+ı izz-ü câh**: Yüksek rütbeli reisler. 10/18
- e.+ı saâdet**: Mutluluk reisleri. 108/4
- e.+ı** 10/2, 010/07, 010/19, 010/32, 016/03, 094/08, 097/11, 115/23
- e.+ına** 17/26
- erken**: Geç zıddı.
- e.** 1/36
- erşed**: Doğru yola daha yakın.
- e.** 131/7
- erte**: Sonra.
- e.** 4/22
- ervâh**: Canlar, hayatın cevherleri.
- e.** 32/5
- e.+ı maânî**: Manaların canları. 1/50
- e.+ı** 1/66
- erzân**: Ucuz.
- e.** 36/10, 036/16, 302/04
- erzânî**: Ucuzluk.
- e.** 10/44, 019/20, 029/03
- erzen**: Darı.
- e.** 1/54
- es-**: Hava bir yönden bir yöne akınmak.
- e.-dikçe** 207/1
- e.-en** 189/2
- e.-erse** 11/8
- e.-iyor** 11/12
- e.-mesin** 117/8
- e.-sin** 197/2
- es-sulh**: Barış olsun.
- e.+u** 117/4
- esâs**: Temel, dip.
- e.+ı çerh**: Feleğin temeli. 70/3
- e.+ı dîn-ü devlet**: Din ve devletin temeli. 82/3
- e.+ı kal'a-i mâzenderân** 3/67
- e.+ı kasr-ı ıkbâl**: Talih sarayının temeli. 70/3
- e.+ı ma'delet**: Adaletin temeli. 103/2
- e.+ı pür-şükûh**: Ululuğun temeli. 82/19
- e.+ı saf-derî**: Fasihliğin temeli. 4/12
- e.+ı ta'n**: Yerme, ayıplamanın temeli. 67/12
- e.+ı** 58/1, 104/08
- e.+ını** 115/20
- esb**: At, beygir.
- e.+ı baht**: Talih atı. 272/2
- e.+ı nâz**: Naz atı. 186/3
- e.+ı nezzâre**: Seyir atı. 77/9
- e.+ı tab'-ı çâpük**: Hızlı at. 243/6
- e.+e** 33/5
- e.+in** 37/36
- e.+inde** 6/24
- e.+indeki** 185/17, 185/17
- e.+inden** 17/32
- e.+ine** 4/7, 037/12

esbâb: Sebepler.

e.+ -i ârzû: Arzu sebepleri. 158/8

e.+ -i melâhî: Eğlence sebepleri. 1/38

esbân: Atlar.

e.+ -i neberd: Savaş atları. 5/5

esenleş-: Birbirine selâm vermek.

e.-ip 7/17

esenlik: Esen olma durumu, sağlık.

e.+te 253/4

eser: İz, nişan.

e. 8/26, 009/03, 011/01, 011/05, 067/01, 115/35, 127/08, 130/63, 303/02

e.+ -i sâgar-ı dest-i kerem: Kerem elinin içki alâmeti. 18/24

e.+ -i sest: Yüksük izi. 1/44

e.+ -i vâlâ: Yüksek nişan. 16/40

e.+i 3/13

e.+in 115/42

e.+ler 21/19

e.+lerin 121/7

eshâb: Sahipler.

e.+ -i ayş-ı bây-ü gedâ: Zenginlerle fakirlerin içki meclislerinin sahipleri. 22/2

esîr

e. 164/8, 174/04, 231/01, 261/03

e.+ -i mihnet: Sıkıntının kölesi. 117/10, 305/03

e.+ -i şukka: Elbisenin düşkünü. 10/48

e.+ -i turra-i cânân: Sevgilinin alınna düşen saçın tutkunu. 207/1

e.+ -i zülf-i perîşân: Dağınık zülfün tutkunu. 212/1

e.+i 303/1

e.+in 303/5

e.+indir 195/1

eskâl: En ağır.

e.+i 74/8

eski: Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan.

e. 7/20, 027/03, 309/01

eslâf: Bir memurluk veya hizmette birinden önce bulunmuş olanlar, geçmişler.

e.+ -i kirâm: Şeref sahibi geçmişler. 63/8

esnâ: Sıra.

e.+ -yî tekellüm: Konuşma sırası. 204/5

e.+da 19/7, 084/16

esrâr: Gizlenen, bilinmeyen şeyler.

e. 303/5

e.+ -i derûn: Gizli sırlar. 137/1

e.+ -i dil: Gönül sırları. 51/1

e.+ -i hayret: Şaşırtıcı sırlar. 12/2

e.+ -i hüsn: Güzellik sırları. 167/8

e.+ -i kâkül: Kâkülün sırları. 146/7

e.+ -i merâyâ-yi alen: Görünen aynaların sırları. 1/48

e.+ -i rûhânî: Ruhânî sırlar. 114/1

e.+ı 17/65

eş'âr

e. 8/23, 169/06, 250/06

e.+ -i sabîha: Güzel şiirler. 61/1

e.+ -i selfs-i sühan: Akıcı sözlü şiirler. 126/10

e.+a 7/38

e.+ı 12/42, 014/34

e.+ıdır 106/5

e.+ımı 144/7

e.+ımın 199/3

eşgâl: İşler, güçler.

- e.+i umûr-ı saltanat:** Saltanat işleri. 6/37
- eşhâs:** Şahıslar.
- e.+i nâs:** İnsanlar. 6/5
- eşheb:** Güç iş.
- e.+i âşûb:** İşlerin kargaşalığı. 141/4
- eşk:** Gözyaşı.
- e.** 67/8, 146/06, 156/06, 198/04, 203/02, 294/01
- e.+i çeşm-i hûn-feşân:** Kan saçan gözüün yaşı. 186/6
- e.+i gül-âb:** Gül suyu olan gözyaşı. 289/6
- e.+i hûn:** Kandan gözyaşı. 280/2
- e.+i infîâl:** Darılma gözyaşı. 124/4
- e.+i nedâmetsiz:** Pişmanlık duymayan gözyaşı. 189/5
- e.+i revân:** Akan gözyaşı. 127/5, 231/06
- e.+i ter:** Islak gözyaşı. 143/1
- e.+im** 125/7
- e.+imde** 207/3
- e.+in** 196/3
- eşkeste:** Kırık, kırılmış.
- e.** 2/13, 003/68, 066/04, 176/02
- e.+dir** 172/4, 305/02
- eşkeste-pâ:** Ayağı kırık.
- e.** 73/10
- eşkeste-zebân:** Peltek.
- e.** 61/2
- eşrâf:** Şeref ve itibar sahibi kimseler.
- e.+ımı** 320/4
- eşref:** Şerefli, onurlu.
- e.** 82/7, 117/12
- e.+i hülmâyûn:** Mübarek, şerefli. 115/26
- e.+ü a'lâ:** 82/7
- eşvâk:** Şiddetli arzular, neşveler.
- e.+a** 101/6, 103/28
- eşyâ:** Nesnelere, mevcut olan şeyler.
- e.** 115/30
- e.+yı** 91/4
- et-:** Bir işi yapmak.
- e.** 2/46, 003/51, 005/48, 008/63, 015/02, 019/14, 019/28, 027/15, 040/01, 129/09, 129/09, 147/04, 147/06, 177/04, 191/02, 210/02, 210/05, 226/03, 245/02, 251/08, 254/01, 307/04, 307/04, 307/04, 309/03
- e.-e(ede)** 1/18, 005/05, 006/46, 007/25, 008/65, 008/68, 009/42, 013/14, 014/14, 018/31, 020/19, 023/01, 024/11, 025/15, 029/06, 031/18, 035/25, 037/38, 041/07, 076/11, 078/13, 082/21, 083/10, 086/02, 093/17, 094/38, 097/27, 101/08, 103/17, 106/12, 112/11, 115/12, 115/41, 116/19, 117/04, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 117/10, 118/07, 120/01, 121/15, 127/08, 129/07, 200/05, 297/02, 311/05, 319/04
- e.-eçektir(edecektir)** 137/2
- e.-eli(edeli)** 133/2, 144/01
- e.-elim(edelim)** 9/10, 025/06, 025/07, 309/01, 309/01, 309/01, 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05, 312/02
- e.-emedim(edemedim)** 149/3
- e.-emem(edemem)** 20/17, 021/34, 078/12
- e.-emez(edemez)** 38/14, 097/17, 131/07, 178/03
- e.-emezler(edemezler)** 14/29
- e.-en(eden)** 2/39, 003/32, 004/16, 008/11, 010/37, 011/24, 014/37, 023/16, 068/02, 103/21, 108/07, 117/10, 127/01, 128/01,

128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06,
144/03, 223/07, 262/02, 289/08, 301/06

e.-ene(edene) 1/41, 015/02, 270/02

e.-enin(edenin) 16/33

e.-enler(edenler) 17/27, 106/05

e.-er(eder) 1/35, 001/50, 001/51, 002/08,
002/28, 002/31, 002/34, 002/35, 002/36,
003/07, 003/24, 004/20, 004/20, 004/32,
004/34, 005/34, 005/42, 005/45, 008/36,
008/56, 008/57, 008/69, 009/31, 009/34,
010/09, 011/43, 014/31, 014/36, 014/42,
017/07, 017/09, 021/15, 028/02, 029/12,
035/08, 037/30, 038/01, 041/04, 060/02,
063/04, 063/14, 066/02, 075/02, 078/07,
079/10, 080/05, 080/09, 081/03, 081/07,
092/06, 092/21, 093/04, 093/04, 093/05,
093/09, 097/18, 103/28, 103/29, 106/04,
106/06, 112/04, 117/08, 121/05, 126/01,
130/29, 130/38, 130/46, 134/05, 165/02,
186/06, 189/04, 192/04, 193/04, 201/01,
227/05, 239/03, 244/09, 247/04, 262/01,
262/05, 277/01, 286/03, 289/03, 289/04,
307/01, 320/02, 322/02, 322/04

e.-erdi(ederdi) 4/28, 005/10, 008/47, 029/08,
037/16, 039/07, 097/02, 156/06, 259/08,
261/10, 270/10, 358/01

e.-erdim(ederdim) 6/30, 006/35, 039/11,
054/01, 215/05

e.-erek(ederek) 2/11, 008/03, 009/39,
116/06, 264/04, 281/05, 308/02

e.-erim(ederim) 8/12, 016/34, 309/02, 312/02

e.-erken(ederken) 4/17, 077/08, 082/05

e.-erler(ederler) 1/64, 010/13, 012/04,
016/17, 037/19, 037/23, 114/03

e.-erlermiş(ederlermiş) 303/3

e.-erlerse(ederlerse) 314/4

e.-erse(ederse) 8/13, 008/30, 008/30, 011/33,
012/38, 028/08, 037/33, 037/36, 094/13

e.-ersen(edersen) 7/24

e.-ersin(edersin) 25/10, 045/01, 219/04

e.-esin(edesin) 7/21, 025/15, 038/16, 117/12,
194/02

e.-eydi(edeydi) 8/44, 094/06, 112/15

e.-eyim(edeyim) 5/11, 009/17, 039/03,
125/06, 256/05

e.-icek(edicek) 1/55, 007/06, 097/12, 121/17

e.-in(edin) 39/2

e.-ince(edince) 5/30, 007/04, 008/03,
011/50, 103/13, 105/04, 308/01

e.-inceye(edinceye) 196/1, 196/01, 196/02,
196/03, 196/04, 196/05

e.-ip(edip) 1/2, 001/75, 002/06, 002/09,
002/15, 003/08, 003/16, 004/49, 005/09,
006/02, 006/07, 006/09, 006/23, 006/29,
006/38, 007/02, 007/15, 007/21, 007/22,
008/14, 008/27, 009/22, 011/34, 014/41,
015/14, 015/23, 015/28, 017/23, 019/04,
019/22, 020/04, 021/08, 021/35, 025/03,
025/14, 026/11, 027/04, 027/16, 031/05,
033/07, 034/06, 036/12, 036/31, 036/34,
037/28, 039/04, 039/08, 039/17, 052/01,
062/18, 067/12, 067/16, 068/08, 070/04,
071/08, 071/13, 073/03, 073/07, 073/09,
073/14, 074/07, 078/04, 080/14, 080/15,
081/12, 081/15, 082/12, 084/06, 084/23,
087/10, 091/04, 092/14, 092/25, 093/09,
093/12, 094/10, 094/24, 097/04, 100/11,
101/03, 106/13, 108/06, 108/13, 112/05,
113/02, 115/33, 116/04, 117/12, 119/05,
121/13, 122/05, 124/04, 124/05, 125/01,

128/03, 128/06, 130/60, 130/63, 130/66,
 131/10, 163/05, 163/09, 170/05, 179/05,
 179/07, 180/05, 183/04, 185/12, 191/01,
 192/05, 204/05, 244/03, 246/02, 257/01,
 262/08, 271/01, 271/03, 289/02, 296/02,
 302/04, 316/05, 324/01, 359/01
e.-me 8/19, 019/27, 039/10, 127/07, 135/02,
 253/05, 263/03, 290/05, 307/05, 309/05,
 320/03
e.-mede 2/41, 010/61, 011/49, 016/18,
 093/02, 114/04, 168/04, 331/01
e.-meden 37/34, 200/02
e.-medi 4/50, 010/34, 097/14
e.-medik 152/3, 283/01, 283/05
e.-medikçe 5/24
e.-medin 202/5
e.-medir 234/4
e.-meğe 4/47, 010/20, 019/06, 028/11,
 077/10, 112/16, 218/02, 262/02
e.-mek 1/70, 005/24, 012/23, 019/13,
 030/12, 038/10, 038/11, 091/05, 093/12,
 097/22, 118/06, 124/03, 201/05, 209/04,
 214/06, 272/01, 311/03
e.-mekte 19/9, 078/09, 255/02
e.-mektedir 129/5, 247/07
e.-mektendirler 80/23
e.-mektir 87/9, 173/03
e.-mem 1/12, 006/40, 255/04
e.-memek 118/5, 157/08, 265/07
e.-menin 225/2
e.-mese 11/31, 035/11
e.-mesem 214/4
e.-mesin 2/7, 033/09, 259/01, 268/03, 291/04
e.-meye 39/17

e.-meyen 1/68, 117/06, 244/05, 249/03
e.-meyicek 193/5
e.-meyim 128/1
e.-meyip 12/17
e.-mez 5/46, 010/20, 010/33, 017/56,
 019/05, 028/17, 069/07, 077/06, 131/02,
 166/02, 179/01, 179/01, 189/05, 191/01,
 191/01, 191/02, 191/03, 191/04, 191/05,
 191/06, 216/04, 302/04, 315/04, 336/01
e.-mezdi 97/15
e.-miş 2/17, 005/14, 005/47, 006/05, 006/19,
 006/25, 008/16, 008/51, 009/03, 011/05,
 011/46, 016/28, 016/31, 017/40, 019/13,
 031/03, 031/07, 031/11, 037/08, 037/15,
 039/10, 046/01, 073/01, 092/20, 094/29,
 097/12, 123/05, 130/32, 130/34, 164/08,
 182/06, 186/01, 188/02, 188/02, 188/03,
 242/04, 251/05, 267/02, 303/02
e.-mişim 278/5
e.-mişken 32/3
e.-mişler 324/1
e.-mişti 16/35, 082/08, 127/08, 129/03,
 140/05
e.-miştir 246/1
e.-miyecek 273/3
e.-miyelim 59/1
e.-se 1/36, 003/23, 003/26, 003/44, 004/32,
 004/34, 005/30, 008/46, 013/18, 016/27,
 027/07, 035/12, 035/21, 037/35, 063/13,
 080/04, 092/02, 094/22, 097/07, 100/05,
 137/03, 138/04, 146/04, 163/04, 185/21,
 227/03, 257/02
e.-sek 318/3
e.-seler 2/27, 178/05

e.-sem 10/26, 062/06, 166/02

e.-sen 25/13

e.-sene 6/14

e.-sin 6/33, 010/39, 012/24, 019/30, 020/01, 033/05, 035/33, 062/19, 082/22, 100/07, 105/08, 112/18, 298/04

e.-ti 1/7, 001/08, 001/59, 001/66, 004/11, 005/09, 006/01, 006/23, 007/01, 007/09, 007/29, 008/16, 008/25, 008/26, 008/32, 008/34, 009/01, 010/04, 010/24, 010/33, 011/01, 011/14, 011/17, 013/02, 014/24, 016/01, 016/02, 016/02, 029/01, 039/04, 052/01, 052/01, 063/15, 063/20, 064/05, 067/15, 068/09, 078/08, 082/04, 082/12, 083/10, 087/14, 089/04, 092/04, 092/15, 093/18, 094/31, 100/03, 100/06, 100/09, 100/10, 102/02, 103/26, 107/05, 108/05, 112/07, 112/12, 114/07, 115/42, 116/04, 117/04, 117/08, 122/11, 129/01, 129/03, 130/21, 130/48, 130/61, 136/05, 143/04, 146/06, 185/09, 185/12, 193/01, 196/04, 203/04, 215/01, 227/06, 237/01, 243/03, 244/03, 254/02, 270/04, 271/02, 277/02, 278/07, 294/01, 304/02, 315/02, 320/03, 320/04, 323/01, 323/01, 323/01, 329/01

e.-tiği 11/3, 012/39, 178/04, 223/06, 348/01

e.-tiğiçün 8/58

e.-tiğim 5/11, 186/06

e.-tiğın 191/3, 215/04, 313/02

e.-tik 33/6, 122/02, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 245/07

e.-tikçe 19/15, 035/20, 124/03, 124/03, 124/03, 124/03, 215/03, 227/05, 273/02, 276/03, 278/10, 353/01

e.-tikleri 18/30

e.-tikte 5/26, 005/27, 006/18, 006/42, 008/23, 077/13, 103/14, 104/10, 246/03, 251/02

e.-tiler 2/9, 020/13, 077/12, 093/16, 117/04, 122/03

e.-tim 6/38, 010/25, 057/01, 090/04, 114/06, 155/04, 186/04, 226/03, 233/05, 253/02, 288/05, 357/01

e.-tin 2/45, 005/35, 005/39, 006/33, 006/43, 008/50, 020/04, 021/25, 021/34, 025/09, 029/05, 030/03, 203/05, 231/01, 290/01, 290/01, 290/02, 290/03, 290/04, 290/05, 305/03, 305/03, 305/03

e.-tüp(edüp) 16/37

etbâ': Hizmetler.

e.-ı kirâm: Şerefliilerin, uluların hizmetçileri. 27/9

eteklik: Vücutun belden aşağısını örten, beli dar, altı geniş, genellikle kadın giysisi.

e. 277/2

etfâl: Çocuklar.

e. 9/34

etrâf: Yanlar, uçlar, kıyılar.

e.+a 82/17

e.+ım 67/14

e.+ın 193/4

e.+ına 13/25

e.+ında 37/6, 303/03

e.+ta 98/7

e.-ı havz: Havuzun etrafı. 10/61

e.-u enhâ: Yollar ve etraf. 6/48

ettir-: Bir işi yaptırmak.

e.-di 309/3

e.-emem 284/1

- e.-ir** 60/4
- ev:** Yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı.
- e.+de** 130/58
- evbâşe:** Aşağılık kimse.
- e.** 318/4
- evc:** Yüce, yüksek, bir şeyin en yüksek noktası.
- e.** 33/2
- e.+-i ayyuk:** En yüksekteki yıldız. 1/81, 081/02
- e.+-i felek:** Yüce felek. 13/14
- e.+-i rubâî:** Yüce rubâî. 14/39
- e.+-i ma'delet:** Yüksek adalet. 14/17, 036/29, 092/03
- evc-pervâz:** Yüksekte uçan.
- e.+-i celâlet:** Ululuğun yükseğinde uçan.
- e.** 37/2
- evfâk:** Daha muvafık, pek uygun.
- e.+ı** 185/11
- evhâm:** Zanlar, kuşkular.
- e.** 115/38
- evkât:** Zamanlar, çağlar.
- e.+-i tarab-rîz:** Sevinç saçan çağlar. 319/2
- e.+ı** 129/3
- e.+ım** 250/2
- e.+ın** 9/43
- evlâ:** Daha uygun, daha lâyık.
- e.+sıdır** 30/22
- evlâd:** Çocuklar.
- e.+-i kirâm:** Kerem sahiplerinin çocukları.
- e.** 129/9
- e.+ın** 36/29
- e.+iyle** 111/3
- evrâd:** Okunması âdet olunan dinî dualar.
- e.** 69/9
- e.+a** 195/3
- evrâk:** Yapraklar, kâğıtlar.
- e.+-i dîvân:** Divan kâğıtları. 19/6, 215/05
- e.+-i gülistân:** Gülistan yaprakları. 19/21
- e.+ı** 185/13
- evsâf:** Sıfatlar.
- e.+-i tab'-ı sâf-ı vassâf-ı rûzgâr:** Rüzgârın vasıflarını öven sıfatlar. 31/11
- e.+ı** 18/13, 019/27, 037/37, 103/16
- e.+ıdır** 99/7
- e.+ın** 12/27, 035/20
- e.+ına** 1/66, 023/06, 026/11, 080/11, 107/03
- e.+ında** 84/12
- e.+ını** 13/25, 018/16, 097/23, 320/04
- evvel:** Önce, ilk, birinci.
- e.** 2/31, 006/06, 009/04, 011/35, 011/43, 013/40, 034/08, 037/17, 073/02, 076/08, 108/06, 112/10, 175/05, 192/05, 200/01, 200/02, 230/02, 230/04, 244/05, 270/04, 288/04, 293/01, 293/05
- e.+de** 242/1
- e.+den** 14/23, 030/28
- e.+dir** 19/18
- e.+i** 132/8
- evvelâ:** Birinci olarak.
- e.** 11/4
- evzâ':** Hâller, durumlar.
- e.+-i meserret:** Sevinçli hâller. 112/2
- ey:** Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilir ve uzatılabilir.
- e.** 1/58, 002/18, 003/35, 003/53, 003/74, 004/01, 004/02, 004/02, 004/03, 004/03,

004/05, 004/16, 005/46, 005/53, 006/01, 207/03, 207/04, 207/05, 207/06, 207/07,
006/02, 006/04, 006/06, 006/10, 006/17, 207/08, 207/09, 208/04, 208/07, 209/02,
006/33, 006/41, 006/41, 006/45, 007/16, 210/04, 211/01, 211/02, 211/03, 212/01,
007/20, 007/22, 007/35, 008/14, 008/14, 212/02, 213/03, 214/02, 215/01, 218/04,
008/33, 008/62, 009/36, 009/40, 013/04, 219/03, 219/06, 221/04, 223/08, 226/03,
013/07, 013/31, 013/43, 014/01, 014/28, 231/03, 231/06, 232/09, 233/01, 233/06,
015/01, 015/03, 015/04, 015/05, 015/06, 237/04, 237/05, 241/03, 243/03, 243/04,
015/07, 015/08, 015/30, 016/05, 017/02, 244/03, 249/01, 249/02, 251/06, 252/04,
017/03, 017/03, 017/15, 017/15, 017/71, 256/07, 258/03, 260/05, 263/02, 265/03,
018/25, 018/31, 018/32, 019/01, 019/04, 266/02, 268/02, 270/03, 270/08, 274/04,
019/27, 020/19, 023/07, 023/08, 023/16, 275/03, 275/05, 278/02, 278/03, 278/12,
026/12, 027/12, 028/01, 028/05, 029/01, 279/02, 280/01, 280/01, 280/03, 281/02,
029/04, 030/12, 030/23, 030/34, 031/01, 281/05, 281/08, 282/02, 282/04, 284/03,
032/01, 032/07, 035/03, 035/09, 035/10, 287/03, 287/04, 288/01, 289/05, 289/08,
039/01, 041/12, 043/01, 043/01, 048/01, 290/03, 293/05, 293/05, 294/01, 294/01,
049/01, 060/02, 067/10, 086/01, 097/29, 294/01, 294/01, 294/01, 294/01, 296/02,
117/12, 121/03, 121/07, 121/11, 122/02, 296/04, 296/04, 297/01, 299/04, 302/01,
122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 302/01, 302/02, 302/02, 302/03, 302/04,
123/02, 123/12, 124/01, 127/04, 127/05, 302/05, 302/05, 303/04, 303/05, 304/03,
129/09, 130/12, 130/13, 130/13, 130/14, 306/02, 307/04, 308/04, 310/01, 310/03,
131/14, 133/01, 133/04, 134/03, 134/05, 312/01, 312/02, 313/03, 314/01, 314/01,
135/02, 135/05, 135/06, 135/10, 135/12, 314/01, 314/02, 314/02, 314/02, 314/03,
135/13, 136/07, 136/08, 136/09, 139/02, 314/03, 314/04, 314/04, 314/04, 314/05,
141/03, 144/02, 146/05, 146/08, 147/03, 314/05, 316/05, 318/02, 325/01, 327/01,
148/06, 150/02, 150/03, 150/04, 150/05, 329/01, 340/01, 349/01
151/03, 151/04, 153/03, 153/05, 154/05,
157/10, 158/07, 162/04, 162/06, 163/04,
169/03, 169/06, 170/01, 170/02, 170/04,
170/06, 170/08, 172/04, 175/06, 178/05,
182/03, 182/04, 182/06, 185/05, 186/01,
186/03, 187/05, 189/03, 191/03, 194/05,
200/05, 201/04, 201/05, 202/01, 202/03,
204/03, 204/05, 204/05, 205/01, 205/02,
205/03, 205/03, 205/04, 205/06, 205/07,
205/08, 206/05, 207/01, 207/01, 207/02,

ey: İyi.

e.+lerle 255/5

eyâ: "Ey, hey!" manasına gelen ve Arapça kelime ve terkiplere giren nida edatıdır.

e. 8/48, 010/29, 011/40, 018/27, 019/16, 020/01, 020/03, 021/22, 023/07, 023/08, 025/01, 025/09, 026/01, 027/01, 029/05, 032/05, 035/01, 121/01, 304/02

eyle-: Etmek, yapmak.

e. 10/64, 015/04, 016/06, 019/12, 019/27, 020/06, 027/14, 032/06, 032/06, 037/37, 041/12, 073/01, 073/02, 073/03, 073/05, 073/06, 073/07, 073/08, 073/09, 073/10, 073/11, 073/12, 073/13, 073/14, 073/15, 073/16, 124/04, 129/09, 129/09, 129/10, 130/02, 130/12, 130/64, 130/65, 186/02, 186/07, 200/06, 210/04, 245/02, 288/01, 301/05, 306/02, 310/03, 314/01

e.-di 1/2, 001/16, 001/63, 004/49, 005/41, 006/22, 007/39, 010/01, 010/36, 016/04, 020/12, 021/09, 021/31, 025/02, 029/13, 036/01, 036/01, 036/02, 036/03, 036/04, 036/05, 036/06, 036/07, 036/08, 036/09, 036/10, 036/11, 036/12, 036/13, 036/14, 036/15, 036/16, 036/17, 036/18, 036/19, 036/20, 036/21, 036/22, 036/23, 036/24, 036/25, 036/26, 036/27, 036/28, 036/29, 036/30, 036/31, 036/32, 036/33, 036/34, 036/35, 036/36, 036/37, 064/04, 064/09, 064/11, 067/01, 067/02, 067/03, 067/04, 067/05, 067/06, 067/07, 067/08, 067/09, 067/10, 067/11, 067/12, 067/13, 067/14, 067/15, 067/16, 067/17, 067/18, 067/19, 067/20, 067/21, 067/22, 067/23, 069/04, 075/03, 075/07, 076/12, 080/27, 081/12, 083/15, 087/10, 091/02, 092/12, 093/03, 093/08, 093/13, 093/13, 094/10, 094/15, 094/39, 097/26, 098/11, 099/05, 101/01, 101/02, 101/03, 101/04, 101/05, 101/06, 101/07, 101/08, 101/09, 101/10, 103/10, 103/11, 105/09, 107/04, 109/05, 110/03, 111/02, 111/04, 112/06, 112/22, 113/03, 117/02, 117/02, 117/04, 118/03, 119/04, 119/08, 121/19, 122/09, 124/07, 158/02,

175/04, 185/16, 200/04, 204/04, 216/06, 237/03, 256/03, 278/04, 287/01, 294/01, 294/01, 296/03, 297/02, 318/01, 320/04

e.-diği 223/7

e.-dik 43/1

e.-dikçe 3/50, 094/26

e.-dikte 3/17, 157/08, 185/15

e.-dikten 105/6

e.-diler 9/9, 010/17, 115/20

e.-dim 4/5, 007/31, 007/34, 012/21, 039/12, 086/05, 092/24, 117/12, 132/03, 233/06

e.-din 4/43, 006/09, 006/31, 006/32, 015/12, 016/35, 019/01, 019/02, 020/10, 025/02, 027/02, 028/02, 028/06, 028/09, 029/09, 029/14, 032/04, 054/01, 073/08, 208/01, 266/02, 270/08, 293/04

e.-me 127/5, 186/02, 250/03

e.-meden 97/14

e.-medi 277/4

e.-medin 13/5

e.-mek 20/3, 051/01, 051/01, 051/01, 079/05, 084/09, 105/04, 124/06, 155/05, 179/03, 276/01

e.-mekte 85/1

e.-memiş 294/1

e.-memiştir 348/1

e.-mesin 8/63

e.-meyen 1/67

e.-meyim 9/18

e.-mez 2/27, 017/13, 035/11, 055/01, 178/01, 178/01, 178/02, 178/03, 178/04, 178/05, 178/06, 178/07, 249/03, 292/02, 344/01

e.-mezdi 6/34

e.-miş 2/17, 002/22, 002/26, 002/30, 002/39, 010/42, 010/46, 012/27, 016/28, 017/08, 025/10, 028/14, 030/07, 080/08, 091/07, 103/06, 103/22, 116/13, 124/07, 132/01, 139/05, 183/01, 232/03, 234/02, 238/05, 241/01, 242/02, 287/03, 292/03, 295/03, 303/02

e.-mişken 5/44, 006/07, 006/08, 006/24

e.-mişler 4/39, 012/11

e.-mişti 11/45, 080/13, 082/09, 082/11, 154/04

e.-miştım 6/42

e.-miştir 30/31, 094/17, 099/06, 301/01

e.-r 1/26, 001/57, 002/33, 004/37, 005/16, 005/22, 005/34, 006/24, 006/37, 006/44, 010/54, 010/57, 011/53, 012/39, 013/30, 014/49, 016/13, 017/27, 017/57, 019/13, 021/28, 024/06, 024/12, 027/04, 027/04, 028/11, 028/15, 031/15, 035/18, 037/24, 039/08, 041/03, 052/01, 065/03, 077/05, 079/11, 080/13, 092/07, 092/18, 092/22, 103/21, 104/08, 114/04, 119/02, 119/04, 121/18, 126/06, 129/09, 130/29, 131/15, 132/07, 144/05, 149/04, 158/04, 163/01, 178/04, 189/02, 194/03, 214/04, 220/04, 229/06, 233/02, 241/04, 241/06, 247/05, 253/04, 254/04, 261/12, 267/03, 278/01, 285/01, 285/01, 285/02, 285/03, 285/04, 285/05, 285/06, 285/07, 285/08, 285/09, 285/10, 285/11, 285/12, 285/13, 291/02, 317/03, 319/03, 335/01, 335/01

e.-rdi 4/36, 014/26, 112/17, 115/39, 124/01, 124/01, 124/01, 124/01, 124/02, 124/03, 124/04, 124/05, 124/06

e.-rdin 231/5, 318/05

e.-rim 15/7

e.-riz 179/1, 179/01, 179/02, 179/03, 179/04, 179/05, 179/06, 179/07

e.-rse 8/29, 036/33, 068/07, 122/07, 128/02, 135/07

e.-rsin 15/15, 129/07, 153/03, 232/09, 313/03

e.-se 1/5, 001/35, 078/05, 078/11, 079/11, 097/23, 137/01, 144/07, 152/05

e.-sem 6/31, 010/35

e.-seydi 74/6

e.-sin 8/69, 010/07, 010/65, 012/45, 014/10, 014/46, 019/21, 019/28, 019/29, 027/01, 064/10, 073/03, 081/14, 092/23, 103/31, 109/08, 112/18, 234/05, 235/01, 235/01, 235/02, 235/03, 235/04, 235/05, 282/01, 299/05, 314/03

e.-sün 4/48, 004/51, 004/54

e.-ye 1/79, 006/16, 006/48, 014/53, 018/30, 023/01, 025/13, 029/16, 039/18, 039/19, 063/18, 063/19, 063/19, 076/02, 089/09, 111/03, 113/05, 115/13, 117/08, 201/02

e.-ye(eyliye) 69/9, 086/01

e.-yelden 254/6

e.-yeli 294/1

e.-yeli(eyliyeli) 97/14

e.-yelim(eyliyelim) 341/1, 349/01, 349/01

e.-yemez 23/12

e.-yen 14/44, 014/51, 081/05, 100/08, 238/01, 238/01, 238/02, 238/03, 238/04, 238/05, 238/06, 245/05, 300/02, 300/02, 300/02

e.-yen(eyliyen) 87/11

e.-yendir 289/8

e.-yene 9/5

e.-yenler 289/6

e.-yenler(eyliyenler) 104/10

e.-yenlerde(eyliyenlerde) 354/1

e.-yesin 204/1, 204/01, 204/02, 204/03, 204/04, 204/05

e.-yeyim(eyliyelim) 8/66, 009/19, 009/21, 009/22

e.-yim 7/7, 008/27, 014/46, 124/04, 130/10

e.-yip 2/12, 003/70, 004/30, 005/10, 005/41, 006/01, 006/40, 007/31, 008/18, 010/45, 010/52, 010/65, 011/48, 015/10, 017/68, 017/71, 019/10, 028/18, 028/19, 029/06, 029/14, 032/13, 037/38, 039/04, 041/08, 067/17, 073/15, 077/16, 078/03, 078/15, 082/11, 089/05, 091/02, 092/23, 093/03, 093/15, 094/27, 094/37, 105/08, 106/15, 111/02, 112/12, 117/02, 117/08, 117/12, 118/03, 121/17, 122/09, 129/09, 155/02, 155/04, 192/02, 222/03, 258/02, 292/03

eylet-: Yaptırmak.

e.-irler(eyledirler) 7/12

eymân: Antlar, yeminler.

e.+ına 17/17

eyn: Zaman, an.

e.+el mefer: Kaçacak yer yok mu? 122/1

eyvâh: Beklenmedik, kötü, hoş gitmeyen bir haber veya olay karşısında duyulan acınmayı anlatır.

e. 78/12, 260/03, 262/08, 262/08

eyvân: Divanhane, salon, köşk.

e. 2/48, 025/01

e.+ı izz-ü câh: İzzet ve makam köşkü. 70/2

e.+ı visâl: Kavuşma yeri. 180/2

e.+a 34/1

e.+ı 16/30, 029/01, 114/06, 116/03

e.+ına 17/6

eyyâm: Günler, gündüzler.

e. 4/27, 009/20, 028/14, 029/05, 200/02

e.+ı adl: Adalet günleri. 10/51

e.+ı bahârân: Bahar günleri. 34/7

e.+ı cem: Toplanma günleri. 32/14

e.+ı cüvânî: Gençlik günleri. 23/3, 306/03

e.+ı haşr: Haşır günü. 25/14

e.+ı hirem: 177/5

e.+ı hoş-güvâr: 31/7

e.+ı ıyd: Bayram günleri. 35/2, 036/07, 076/07

e.+ı izz-ü câh: İzzet ve makam günleri. 15/17

e.+ı meserret: Sevinç ve şenlik günleri. 314/2

e.+ı satvet: Saldırı günleri. 185/18

e.+ı şebâb: Gençlik günleri. 92/4

e.+a 1/65, 004/27

e.+da 74/11

e.+ı 10/62, 129/03, 259/04, 311/01

e.+ıdır 225/3, 299/01, 299/01, 299/01, 299/01, 299/02, 299/03, 299/04, 299/05

e.+ın 94/29

e.+ında 117/10, 298/03

e.+ını 36/2

Eyyûb: Eyyûb.

e. 10/54

ez-cümle: Bu arada, özellikle.

e. 16/24, 018/32, 023/05, 092/11

ez-defter: Defterden.

e. 11/27

ez-dil: Gönülden.

- e.+ü cân:** Candan ve gönülden. 93/16
- ez-merâsim:** Merasimden.
- e.+i nâz-u niyâz:** Naz ve niyaz merasiminden. 7/37
- ezber:** Bir metni veya bir sözü eksiksiz tekrarlayabilecek biçimde akılda tutma.
- e.** 11/14, 011/43
- ezel:** Başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.
- e.** 44/1, 273/01
- e.+den** 186/1, 274/04
- ezelî:** Öncesiz, başlangıcsız.
- e.** 8/72
- ezfer:** Güzel kokulu şey.
- e.+i** 4/16
- ezhâr:** Satırlar, yüzler.
- e.** 25/12
- e.+i bâğ-ı mülk:** Mülk bağının satırları. 3/1
- e.+i çemen:** Çimen satırları. 137/3
- e.+u fevâkih:** Satırlar, yüzler ve meyvalar.
- e.** 29/2

F

- fağfür:** Çin imparatorlarına verilen ad.
- f.** 117/6, 264/05, 265/03
- fâhir:** Onurlu, şanlı, şerefli.
- f.** 80/26, 094/35
- fahr:** Övünme, böbürlenme.
- f.** 4/44, 018/14, 093/09
- f.+i** 31/13, 103/04, 105/01, 270/08
- f.+l-vüzerâ:** Vezirlerin övünüleni. 18/17
- fahret-:** Övünmek.
- f.-e(fahrede)** 10/30
- f.-er(fahreder)** 17/36, 038/12, 078/01, 092/02, 106/02, 270/09
- f.-erlerdi(fahrederlerdi)** 83/2
- f.-erlerken(fahrederlerken)** 12/11
- f.-mede** 121/11
- fahreyle-:** Övünmek.
- f.-r** 64/2, 073/04, 080/03, 129/05
- f.-rse** 10/44
- fâhte:** Üveyik kuşu.
- f.** 1/37
- fahûr:** Çok övünen.
- f.** 13/46
- fâik:** Manevî olarak üstünde olan.
- f.** 2/23, 017/59
- f.+u'l-akrân:** Akranlarından üstün. 25/7
- fâk:** Tuzak.
- f.+ta** 21/14
- fakat:** Yalnız, ama, lâkin.
- f.** 36/16
- fakîr:** Zengin olmayan.
- f.+e** 196/2
- f.+i** 7/17
- fakr:** Yoksulluk, fukaralık.
- f.+e** 90/2
- fâl:** Kahve fincanına, iskambile bakmak gibi bir takım garip usullerle insanın talihine ait şeyler söyleme.
- f.** 7/39, 012/21
- f.+imize** 46/1
- fânûs:** Küre veya silindir şeklinde cam kapak.

f. 10/45, 074/04

f.+1 114/5

f.+1 **bilûrîn**: Billûr gibi fanus. 248/5

Fârisî: Farsça, Acemce.

f. 14/43

fark: Aynılık, başkalık, seçilme.

f. 10/39, 014/29, 149/03, 292/02

f.+1 5/22, 28/3

f.+1 **Ferkadân**: Ferkadan'ın farkı. 5/20

f.+1 **hurşîd**: Güneşin seçilmesi, fark edilmesi. 1/81

f.+1 **simâk**: Fark edilme, seçilme sebebi. 9/31

f.+1 10/60

f.+1 **ına** 1/25, 094/30

f.+1 **ında** 205/6

f.+1 **ını** 200/3

farket-: Görmek, seçmek.

f.-er(**farkedir**) 166/1

f.-medim 233/5

f.-mez 231/8

farkeyle-: Görmek, seçmek.

f.-r 279/5

farkolun-: Seçilip ayırt edilmek.

f.-maz 234/1

fart: Fevkalâdelik.

f.+1 **azamet**: Büyüklüğü fevkalâde olan. 97/10

f.+1 **ferr-ü tâb**: Aydınlık ve parlaklığı fevkalâde. 129/7

f.+1 **lûtf-u ihsân**: Lütuf ve ihlâsı fevkalâde. 21/31

f.+1 **mehâbet**: Muhabbeti aşırı, fazla. 106/4

f.+1 **sıdk-u ihlâs**: Doğruluk ve ihlâsı fevkalâde. 65/9

farz: Bir hususu bir davaya mevzu ve asıl kılma.

f. 5/35, 006/30

f.+1 **berârâ-yı enâm**: 62/19

f.+1 **zimmât**: 87/4

f.+dır 37/25

farzâ: Farz edelim ki, diyelim ki.

f. 94/14, 112/20, 250/01

fasâhat: Güzel ve açık konuşma.

f.+le 106/8

fasd: Kan alma.

f.+1 **bî-mahal**: Yersiz kan alma. 5/37

fasl: Ayrıntı, bölüm.

f.+1 **bahâr**: Bahar mevsimi. 9/18, 025/08, 076/06, 115/37

f.+1 **bahârân**: Bahar mevsimleri. 15/1, 015/14, 017/69, 036/02, 102/04

f.+1 **dey**: Kış mevsimi. 15/4

f.+1 **gül**: Gül mevsimi. 13/8, 013/09, 248/06

f.+1 **nev-bahâr**: İlkbahar mevsimi. 250/2

f.+1 **sayf**: Yaz mevsimi. 203/1

f.+1 **Sıfâhân**: İsfahan zamanı. 37/32

f.+1 **zemistân**: Kış mevsimi. 13/47, 029/05, 225/03

f.+1 169/4, 299/01, 299/01, 299/02, 299/03, 299/04, 299/05

f.+ın 48/1

f.+ına 23/10

f.+ında 24/2

fass: Yüzük taşı.

f.+1 **hâtem**: Mühür yüzüğünün taşı. 30/25, 79/13

f.+1 **nigîn**: Yüzük taşı. 4/8

- f.+ı nigîn-i saltanat:** Saltanat yüzüğünün taşı. 35/24
- fâş:** Açığa vurma, dile getirme.
f. 246/2, 282/01
- Fâtıma:** Fatıma.
f. 87/5, 087/14
- fâtiḥ:** Fetheden, açan.
f.+ı 84/2
f.+ı İrân: İran'ı fetheden. 101/2, 106/04
- fâtiḥa:** Başlangıç, methal.
f. 7/40
- fazâil:** İnsanda iyilik etmeye ve fenalıktan çekinmeye karşı devamlı ve değişmez istidatları.
f.+de 64/7
f.+ine 270/9
- fâzıl:** Fazilet sahibi.
f.+ı allâme: Çok bilgin faziletli. 26/7
- fazl:** Fazla, ziyâde.
f. 8/57, 010/22, 063/03, 103/06, 131/01, 26/7, 094/18
f.+ım 5/45
f.+ına 1/28
f.+ında 63/10
f.+ım 5/46
- fedâ:** Gözden çıkarma, uğruna verme.
f. 7/36, 007/36, 008/14, 008/33, 017/37, 130/10, 279/01, 316/05
f.+ıyı hâlet-i çevgân: Sevgilinin uğruna verme. 212/2
f.+dır 18/1
- fedâyî:** Canını esirgemeyen.
f. 279/1
- feh̄m:** Anlama, anlayış.
f. 4/17, 121/09
f.+ı kâmil: Tam anlama. 82/6
- feh̄met-:** Anlamak.
f.-er(feh̄meder) 232/2
f.-medi 19/10
- feh̄meyle-:** Anlamak.
f.-yip 124/4
- feh̄molun-:** Anlaşılmak.
f.-ur 197/3
- fek:** Feshetme.
f. 97/28
- felâcerem:** Muhakkak, şüphesiz.
f. 8/55
- felâḥ:** Kurtuluş, selâmet.
f. 32/10, 117/03, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/13
- felâhande:** Sapan.
f. 252/6
- felâket:** Musibet, belâ.
f. 349/1
- felâket-zâ:** Felâket doğuran.
f. 125/9
- felâket-zede:** Belâya uğramış.
f.+miz 220/5
- Felâtun:** Sokrat'ın talebesi, Eflâtun.
f. 38/14
f.+ı hured: Eflâtun'un aklı. 13/29
f.+lar 12/4, 073/03
f.+un 82/6
- felâtun-râ:** Eflâtun görüşlü.
f. 64/3, 094/19, 103/04, 115/14, 116/01
- felâtun-re'y:** Eflâtun görüşlü.
f. 17/58

felek: Gökyüzü, sema.

f. 1/44, 001/80, 002/03, 003/35, 003/65,
004/04, 004/07, 005/13, 005/17, 005/20,
005/30, 008/51, 012/25, 017/03, 020/07,
021/06, 024/03, 024/11, 024/13, 030/15,
030/19, 037/36, 038/17, 039/19, 050/01,
071/10, 082/07, 092/12, 100/06, 125/06,
129/05, 129/07, 130/57, 136/04, 145/03,
160/03, 190/03, 211/03, 230/01, 243/04,
255/03, 261/03, 262/03, 282/05, 327/01

f.+-i âyine-fâm: Ayna renkli gök. 9/32

f.+-i bî-ârâm: Eğlencesiz sema. 9/42

f.+-i câh: Makamın zirvesi. 115/15

f.+-i devlet: Devletin zirvesi. 78/3

f.+de 20/9

f.+e(feleşe) 158/1

f.+in(feleşin) 16/27, 018/19, 018/24, 121/17,
261/02, 294/01

f.+ler 12/8, 071/03, 226/04

f.+lerde 71/3

f.+te 3/42, 003/59, 010/37, 011/37, 011/42,
020/02, 021/19, 031/13, 033/02, 062/16,
073/09, 081/02, 196/03, 217/01

f.+ten 9/16, 013/14, 077/13, 130/43

felek-bâr-gâh: Yüksek divan.

f.+-i 8/48

felek-câh: Yüksek makam.

f. 18/17

felek-çâker: Yüce kul.

f. 69/1

felek-kadrâ: İtiban yüksek.

f. 14/28

felek-mertebe: Mertebesi yüce.

f. 38/1

f.+-i 171/5

felek-mesned: Derecesi yüksek.

f. 66/3

felek-pây: Feleşin dibi.

f.+e 18/26, 097/02

felek-pervâz: Yüksekten uçan.

f. 77/2

felek-peyker: Yüksek şekil.

f. 1/53

felek-peymâ: Göğü ölçen.

f. 14/46

felek-sây: Yüksek gayret.

f.+ı 6/19

felek-sâyî: Yüksek gayret.

f. 284/4

felek-unvân: Yüksek unvanlı.

f.+ın 10/19

fen: Hüner, marifet.

f. 2/27, 124/04

f.+de 147/5

fenâ: Yok olma, yokluk.

f.+-yi revzen: Yokluk penceresi. 103/23

f.+-yi sâye-bân-ı ser-bülend-i lûtf-u cûd:

Lütuf ve cömertliğin yüksek gölgesinin
yokluğu. 12/29

f.+nın 229/3

fenn: Hüner, marifet.

f.+-i 115/16

f.+-i cerr-i eskâl: Ağır işleri yapma marifeti.

74/8

f.+-i himmet-ü cûd-u sehâ: Gayret ve

cömertlik hüneri. 98/3

f.+-i işve: Naz hüneri. 304/2

f.+-i kerem: Kerem marifeti. 26/7

- f.+-i letâfet:** Hoşluk marifeti. 103/20
f.+inde 300/4
fer: Parlaklık, aydınlık.
 f. 5/53, 011/41, 011/48, 027/10, 035/21, 119/05, 130/17
 f.+i 4/1
 f.+le 68/4, 070/11
fer': Dal.
 f.+-i şer': Dinî kaidelerin bir dalı. 63/11
ferâg: Serin rüzgâr.
 f.+-i bâl: Kalbin serin rüzgârı. 35/25
ferah: Gönül açıklığı.
 f. 14/53, 021/03, 027/12, 080/20, 083/12, 102/03, 103/15, 103/16, 255/04, 260/02
 f.+la 10/52
 f.+ta 84/17
 f.+tur 103/12
ferah-engîz: Meşhur bir çeşit lâle.
 f. 342/1
ferah-peymâ: Ferah ölçen.
 f.+sına 103/14
ferah-zâ: Ferah doğuran.
 f. 81/13
ferâmûş: Unutma, hatırdan çıkarma.
 f. 178/1
ferâz: 1. Yüksek, yukarı. 2. Yükselten, kaldıran.
 f. 130/18
 f.+-i âstân: Yüksek eşik. 82/19
 f.+-i bâm: Yüksek kubbe. 104/2
 f.+-i çerh: Yüksek gök. 25/13, 092/18, 102/03
 f.+-i kâf: 11/53
 f.+-i mesned: Yüksek rütbe. 70/8
 f.+-i nîze: Mızrak kaldıran. 5/9
 f.+-i râyet-i câh: Bayrağın itibarını yükselten. 70/3
 f.+-i sadr: Büyük vezir. 12/33
 f.+-i sidre: Makamı yüksek. 70/3
 f.+-i târem-i iclâl: Talihin kubbesini yükselten. 116/3
 f.+a 174/3
 f.+ına 139/3
 f.+ında 75/5, 081/04
ferd: Tek, yalnız olan şey.
 f.+e 3/24, 008/54
ferdâ: Yarın, yarınki gün.
 f. 150/4
 f.+lar 247/6
 f.+ya 247/6
 f.+yı 281/6
Ferhâd: Eski bir hikâyenin erkek kahramanı olup, Şirin'in âşığıdır.
 f.+-i hayâl: Hayal'in Ferhad'ı. 1/12
 f.+a 152/4
 f.+e 262/7
Ferhâr: Ferhar (şehri).
 f. 151/3
ferhunde: Mübarek, mesut.
 f. 7/41, 027/03, 114/02, 225/04, 306/04
ferhunde-dem: Mesut an.
 f. 35/2
ferhunde-likâ: Mesut yüz.
 f.+dır 18/17
ferhunde-pey: Mesut iz.
 f.+lerle 255/1
Ferîdun: Feridun.
 f. 4/2, 010/34, 016/30, 037/13, 037/24, 037/31, 064/02, 073/04, 097/08

- f.+u Sikender:** Feridun ve İskender. 83/2, 084/03
- f.+a** 106/1
- f.+lar** 75/2
- Ferîdun-efser:** Feridun tacı.
- f.+i** 4/40
- Ferîdun-hâşem:** Feridun'un maiyeti.
- f.+e** 1/22
- Ferîdun-şevket:** Feridun'un azameti.
- f.** 94/2
- Ferkadân:** Dübb-i asgar denilen yıldız kümesinin en parlak yıldızları olan Dübb ve Merak'ın ortak adı.
- f.** 3/44, 005/20
- f.+a** 21/6
- f.+dır** 16/17
- fermân:** Emir, buyruk.
- f.** 2/22, 008/72, 016/27, 037/33, 108/06, 115/27, 218/02, 243/03
- f.+ı** 14/17, 71/3, 108/3
- f.+ı âlî-şân:** Yüksek emir. 5/25
- f.+ı hümayûn:** Padişah emri. 122/3, 295/02
- f.+ı mesîr:** Gezinti emri. 1/35
- f.+ı** 10/27, 016/22, 019/13, 037/24, 116/09
- f.+ımız** 147/4
- f.+ın** 4/51, 006/44, 010/31, 011/53, 185/16
- f.+ına** 2/39, 006/48, 010/65, 017/19, 017/57, 019/29, 023/01, 023/18
- f.+ınam** 218/2
- f.+ındır** 16/29
- f.+ını** 1/37, 112/21
- f.+iyle** 74/5
- fermân-ber:** Aldığı emri yerine getiren.
- f.** 100/11
- f.+i** 4/9
- fermân-revâ:** Emri kabul edilen.
- f.** 30/15
- f.+yi dehr:** Dünyanın emri kabul edilene.
- f.** 4/9
- f.+yi heft:** Yetmiş emri kabul edilen. 129/7
- f.+yi şark-u garb:** Doğu ve batının emri kabul edilene. 36/11
- ferr:** Kuvvet, nüfuz, iktidar.
- f.+i mancuk-ı otâğ:** Padişah otağının nüfuzu. 5/21
- f.+i nigîn:** Mührün kuvveti. 10/36
- f.+i saltanat:** Saltanatın iktidarı. 76/3
- f.+ü** 3/75, 129/7
- f.+ü celâlet:** 130/55
- f.+ü şevket:** 10/4, 122/09
- f.+ü tâb:** Aydınlık ve parlaklık. 3/75, 028/05, 067/19, 092/21, 123/03, 130/36
- ferrâş:** Döşeyen, döşemeci.
- f.+ı** 16/23, 031/19
- ferruh-âbâd:** Kutlu neşe.
- f.+ı İsfahân:** İsfahan'ın kutlu neşesi. 42/3
- ferruh-dem:** Kutlu an.
- f.** 21/1
- ferruh-fâl:** Kutlu fal.
- f.** 7/1, 007/41
- f.+de** 76/4
- ferruh-fer:** Kutlu aydınlık.
- f.** 6/47, 011/40
- ferruhf:** Meymenet, uğurluluk.
- f.** 7/42
- fersân:** Derisinden kürk yapılan bir kır sansarı.
- f.+ı nazm:** 2/3
- fersûde:** Yıpranmış, eskimiş.

- f. 254/2
- f.+dir 222/5
- f.+si 13/40
- f.+ye 151/4
- fersûde-müjgâne:** Yıpranmış kirpik.
f. 253/3
- ferş:** Döşeme.
f. 9/21, 017/23, 130/10
- f.+i **cihân-ârâ:** Cihanı süsleyen döşeme.
30/1
- f.+i **hâkânî:** Hakanın yayılması. 10/3
- f.+i **ruhâm:** Mermer döşeme. 38/5
- f.+ine 85/4, 094/30
- ferve:** Kürk, makbul hayvanların postu.
f.+i **şemmûr:** 310/4
- ferve-fürûş:** Kürk elbise satan.
f.+i 331/1
- ferverdin:** Bahar mevsiminin ilk ayı.
f. 24/1
- feryâd:** Yardım istemek için çıkarılan yüksek ses.
f. 5/10, 019/10, 117/10, 205/03, 289/02
- f.+ı 1/9
- f.+ü **âh-ı âteşîn:** Ateşten âh ve feryat. 173/2
- f.+ü **efgân:** Feryat ve bağırış. 37/7
- f.+ü **efgân-ı Nedîmâ:** Nedim'in bağırış ve feryadı. 41/2
- f.+a 195/5
- f.+dan 282/1
- f.+ı 300/1
- f.+ın 219/4
- f.+ına 183/4
- feryâd-res:** Feryat edenin imdadına yetişen.
f.+in 200/1
- ferz:** Satranç oyununda şahın müşaviri.
f. 257/1
- ferzâne:** Hakim, bilgili kimse.
f. 13/41, 097/11
- f.+ye 245/4
- fes:** Kesik koni biçimli başlık.
f. 140/6
- f.+e 268/1, 268/03
- f.+te 156/3
- fesâhat:** İyi söz söyleme yeteneği.
f.+tur 12/27
- fesân:** Bileyi taşı.
f. 3/48
- f.+ı 30/16, 62/4
- fesâne:** Efsane.
f. 271/1
- f.+sine 257/7
- fesîh:** Geniş, açık.
f. 127/7
- fesli:** Fesi olan.
f. 278/4
- feşâtiş:** Hışırta.
f.+i 7/29
- feth:** Açma, açılma.
f. 11/49, 011/56, 035/09, 076/11, 108/02, 149/03, 314/02
- f.+i **âli-şân:** Şanı yüksek fetih. 117/12
- f.+i **bâb:** Kapının açılması. 15/29
- f.+i **karîb:** Yakın fetih. 86/5
- f.+i **kelâm:** Kelâmı açma, konuşmaya başlama. 9/34
- f.+i **revân:** Fethe gitme. 23/13
- f.+u **nusrat:** Fetih ve yardım. 17/30, 106/12

- f.+u zarb:** Fetih ve döğme. 35/5
- f.+e** 1/78
- fethet-:** Bir yeri veya ülkeyi savaşarak almak, ülke açmak.
- f.-meğe** 306/2
- fetîl:** Lâmba fitili.
- f.+ü revgan:** Fitol ve yağ. 8/44
- f.+inde** 66/4
- fetk:** Apansızın adam öldürme.
- f.+ı mülk:** 79/6
- fettân:** Fitne ve fesada teşvik eden.
- f.** 2/14, 300/04
- f.+e** 267/5
- f.+ın** 186/2
- f.+ını** 231/2
- fetvâ:** Müftü tarafından verilen şer'î hüküm veya karar.
- f.+ya** 63/15
- fevâkih:** Meyveler, yemişler.
- f.+le** 29/2
- fevt:** Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme.
- f.** 59/1
- fevvâre:** İçinden su fıskıran şey, fiskiye.
- f.** 5/17, 080/23, 130/39, 188/02
- f.+i âb-ı hayât:** Ab-ı hayat fiskiyesi. 286/5
- f.+i dil-cû:** Gönül çeken fiskiye. 10/61, 094/32
- f.+den** 175/6
- f.+si** 103/29, 130/35
- f.+sini** 130/38
- fevz:** Selâmet, kurtuluş.
- f.+ü felâh:** Selâmet ve mutluluk. 117/3, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/13
- f.+ü nusrat:** Selâmet ve yardım. 123/3
- feylesûf:** Filozof.
- f.+ı dakika-dân-ı hikem:** İşlerin hikmetini bilen filozof. 115/30
- f.+ı hikmet-ârâ:** Hikmetleri süsleyen filozof. 19/18
- feyyâz:** Feyiz, bereket ve bolluk veren.
- f.** 106/13
- f.+ı** 103/9
- f.+ı mutlak:** Mutlak feyiz verici. 3/15
- feyz:** Bolluk, verimlilik.
- f.** 13/17, 021/37, 036/02, 084/20, 094/05, 114/06, 178/06, 207/08, 222/04, 259/08, 270/06
- f.+i âlem-i bâlâ:** Yüksek âlemin feyzi. 209/6
- f.+i bahâr:** Baharın bolluğu. 270/1
- f.+i câvidân:** Gençlik verimliliği. 17/5
- f.+i cedîd-i rûh:** Yeni ruhun verimliliği. 5/32
- f.+i cûd:** Cömertliğin bolluğu. 5/28, 006/01, 088/04
- f.+i cûş:** Coşkun bereket. 64/6
- f.+i dem-i cân-bahş-ı lûtf:** Lütuf bahşeden canın nefesinin bereketi. 6/32
- f.+i ebr-i bahâr-ı mürüvvet:** Cömertlik baharının bulutunun bolluğu. 3/30
- f.+i eltâf:** İyiliklerin bolluğu. 14/27, 089/02
- f.+i eser-i sâgar-ı dest-i kerem:** Kerem elinin içkisinin tesirinin bolluğu. 18/24
- f.+i hâlet:** Hâlin bereketi. 94/36
- f.+i hayât:** Hayatın bereketi. 21/21
- f.+i leb-i şîrîn:** Şirin dudağın bereketi. 221/2
- f.+i mekrûmet:** Cömertliğin bereketi. 21/33

- f.+i meserret:** Sevinç bolluğu. 29/10
- f.+i mihr-i iltifât:** İltifat güneşinin bereketi. 84/22
- f.+i nazar:** Bakışın bereketi. 1/33, 009/30
- f.+i nesîm-i lûtf:** Lütuf rüzgârının bereketi. 135/9
- f.+i nesîm-i şevk-u şâdi:** Sevinç ve mutluluk rüzgârının bereketi. 102/1
- f.+i neş'e-i câm-ı neşât:** Neşe veren kadehin neşesinin bereketi. 3/43
- f.+i pertev:** Işığın bolluğu. 83/4
- f.+i pertev-i hurşîd:** Güneşin ışığının bolluğu. 5/26
- f.+i reng-i tâb-ı dil-berî:** Güzelin parlak renginin bolluğu. 4/33
- f.+i sabâhü'l-hayr:** Atın alınıdaki beyaz lekenin bereketi. 249/3
- f.+i sad:** Bin bereket. 118/3
- f.+i safâ:** Rahatlık bolluğu. 5/1, 084/17
- f.+i sūhan:** Sözün bereketi. 2/42, 151/05
- f.+i tebessüm:** Tebessüm bereketi. 3/47
- f.+i terbiyet:** Terbiye bereketi. 81/11, 085/02
- f.+i vuslat-i câvîd:** Ebedî kavuşmanın bereketi. 150/4
- f.+ü hâlet:** Bolluk, bereket ve keyfiyet. 80/21
- f.+ü neşât:** Bolluk, mutluluk. 31/6
- f.+ü neşât-u şevk:** Bolluk, mutluluk ve sevinç. 76/9
- f.+ü re'fet:** Bereket ve merhamet. 235/4
- f.+ü safâ:** Bolluk ve şenlik. 25/5
- f.+dir** 119/7
- f.+i** 2/1, 002/11, 023/12, 062/14, 094/17, 114/01, 261/09
- f.+in** 1/67, 008/64, 031/03, 199/05
- f.+inden** 94/13
- f.+ini** 263/1
- f.+inle** 20/7
- f.+inledir** 15/11
- f.+iyle** 10/1, 093/05
- feyz-âbâd:** Bereketle dolu.
f.+a 310/3
- feyz-âferîn:** Bolluk yaratan.
f. 63/13
- feyz-âsâr:** Feyiz abidesi.
f. 8/59, 008/62
- feyz-âver:** Feyiz getiren.
f.+iyle 103/11
- feyz-bahş:** Feyiz bağışlayan.
f.+ü feyz-resân: Bereket bağışlaya ve bolluğa ulaşan. 8/72
- feyz-bahşâ:** Bolluk bahşeden.
f.+yı 114/2
f.+dır 95/1
- feyz-efşân:** Bereket saçan.
f. 73/15
- feyz-resân:** Bolluğa ulaşanlar.
f. 8/72, 025/11
- feyz-yâb:** Bereket bulan.
f. 17/56
- fezâ:** Ucu bucağı bulunmayan boşluk, dünyanın sonsuz olan genişliği.
f. 141/2
f.+yı âlem: Âlemin fezası. 67/3
f.+yı câh: Makamın fezası. 129/5
f.+yı cemîl: Güzelliğin fezası. 130/28

- f.+yı mekrümet:** Cömertliğin fezası. 109/4
- f.+yı pāk:** Temiz feza. 104/14
- f.+yı sîne:** Sinenin fezası. 198/4, 257/05
- f.+sı** 25/11, 085/03, 103/23
- f.+sında** 130/30, 130/32, 130/45
- f.+sından** 12/9
- fezâil-perver:** Faziletlieleri büyüten.
f. 93/11
- fıçı:** Bir araya getirilerek çemberlerle tutturulmuş ensiz tahtalardan yapılan, yuvarlak, karmı şişkin ve altı üstü düz kap.
f.+nın 11/17
- fırka:** İnsan kalabalığı, grup.
f.+i erbab-ı dil: Gönül ehlinin oluşturduğu grup, gönül ehilleri. 195/1
f.+i erbâb-ı maârif: İrfan ehilleri. 18/28
f.+i vâlâ: 36/16
- fırkat-meâb:** Aynlık yeri.
f.+ı 158/8
- fırsat:** Uygun zaman, uygun durum veya şart.
f. 7/8
- fıstıkî:** Sarıya çalan açık yeşil renk.
f. 10/58
- fıtnat:** Zihnin her şeyi çabuk anlayışı, zihin açıklığı.
f. 107/2
f.+ı 17/64
- fidâ:** Fidyeye.
f. 21/4
- figân:** Izdırap ile bağırıp çağırma.
f. 3/65, 008/11, 051/01, 129/01, 276/01
f.+ü nâle: Bağırma ve inilti. 255/2
f.+ı 127/5, 269/02
f.+ım 130/11
- figâr:** Yara.
f. 8/47
f.+ıma 8/19
- fıkr:** Fikir, düşünce.
f. 4/17, 017/64, 132/09
f.+i 285/7
f.+i gül: Gül düşüncesi. 11/14
f.+i kâkül: Sevgilinin düşüncesi. 229/2
f.+i lâ'l: Kırmızı dudak düşüncesi. 178/2
f.+i leb: Sevgilinin dudağının düşüncesi. 51/1
f.+i pîçâ-pîç-i tab'-ı hurde-bîn: Kişilerin karmaşık tabiatlarını, huylarını çözebilen düşünce. 173/5
f.+i sahîf: Boş fikir. 63/12
f.+i tal'at: Yüz, çehre düşüncesi. 347/1
f.+i visâl: Kavuşma düşüncesi. 151/4
f.+ü gam: Fikir ve gam. 296/3
f.+ü zıkr: Fikir ve zikir, anma. 3/13, 003/14
f.+i 31/16, 039/06
f.+ım 7/12, 288/03
f.+ime 3/59
f.+ini 97/14
f.+iyle 2/19
- fıkret:** Fikir.
f. 191/3
f.+i nazım: Nazım fikri. 122/7
f.+le 130/23
- fıkret-:** Düşünmek.
f.-mekte 247/6
- fıkreye-:** Düşünmek.
f.-yim 130/8
- fi'l-hakîka:** Hakikatte.
f. 124/2

fi'l-hâl: Bu anda, hemen.

f. 3/46, 007/31

fil: Fil.

f.+i **mât:** Satranç oyununda yenilen fil. 99/6

fincân: Fincan.

f.+ı 163/8

firâk: Ayrılma, ayrılık.

f.+ın 309/3

firâş: Döşek, yatak.

f.+ında 9/1

firâvân: Çok, bol, fazla.

f. 64/5, 121/13, 302/04

f.+ı 10/63

f.+ına 7/36

firâz: Yüksek, yükselten, yokuş.

f.+ı **mesned:** Yükseklik dayanağı. 7/37

f.+ı **safha:** Yüksek sahife. 7/40

f.+ı **tâc-ı ikbâl:** Talih tacını yükselten.
129/7

f.+ı **Üsküdâr:** Üsküdar yokuşu. 10/55

Firdevsî: "Şehnâme"nin nâzımıdır.

f. 17/13

f.+ı **Tûsî:** 6/26, 023/15

Firengî: Avrupa'ya ait.

f. 241/2

Firengistân: Avrupa.

f. 134/4

firîb: Aldatan, aldatıcı.

f. 313/3

firkat: Ayrılaş, ayrılık.

f. 125/5

f.+e 14/7, 203/02

f.+ı 278/3

f.+in 125/1

f.+le 125/10

fîrûze: Küpe ve yüzük taşı gibi bezek işlerinde kullanılan, mavi renkli, saydam olmayan hidratlı doğal alüminyum ve fosfattan oluşan değerli bir mineral.

f.+den 234/2

fîrûze-reng: Mavi renkli.

f. 130/1

fîten: Fitneler.

f. 1/77, 009/26, 097/04

fitnat: Fitnat.

f.+tan 80/8

fitne: Güzel yüz.

f. 5/36, 007/35, 020/10, 152/01, 154/01,
154/03, 219/02, 221/01

f.+ı **devr-i kamer:** Ayın dönmesindeki karışıklık. 165/4

f.+de 236/2

f.+dir 241/2

f.+nin 184/2

f.+ye 1/24, 257/02

f.+yi 77/17, 77/17

fitne-perestîde: Sevilenin güzel yüzü, güzelliği.

f. 221/4

fitrâk: Atın terkisi.

f. 7/35

fûlâd: Çelik.

f.+a 1/33, 195/02

furât: Tatlı su.

f. 99/7

fursat: Fırsat.

f. 127/4, 130/02

f.+ı **güftâr:** Güzel söz fırsatı. 241/4

f.+lar 298/2

fûlan: Herhangi bir şahıs, biri.

f.+dır 121/10

fûlfûl: Kara biber.

f. 205/4, 346/01

f.+ü 161/4

fûlk: Gemi.

f.+i **kâm:** İstek gemisi. 3/68

fürû-güzeşte: Geride kalmış geçmiş.

f. 167/3

fürû-mâye: Mayası kötü olan.

f. 41/7

fürûğ: Parlak.

f.+ı **baht:** Parlak baht. 2/7

f.+ı **gâze:** Parlak allık. 157/9

f.+ı **hüsn:** Güzel parlaklık. 53/1

f.+ı **ma'delet:** Adaletin parlaklığı. 82/3

f.+ı **mihri-cihân-tâb:** Cihanı aydınlatan güneşin parlaklığı. 168/3

f.+ı **müşterî:** Müşteri yıldızının parlaklığı.

4/8

f.+ı **re'y:** Parlak görüş. 94/4

f.+ı **ruh:** Ruhun parlaklığı. 356/1

f.+ı **rûy-ı hurşîd-i sipihri-serverî:** Talih ululuğunun güneşinin yüzünün parlaklığı.

4/3

f.+ı **şem'-i mihrâb-ı hilâfet:** Hilâfet mihrabının mumunun parlaklığı. 87/1

f.+u **tâb:** Parlak ve aydınlık. 169/3

f.+u 3/42, 106/03, 155/05, 269/03

fürûzân: Parlayıcı, parlayan.

f. 36/29, 051/01, 190/04, 322/01

fürûzende: Aydınlatıcı.

f.+ı **dîn:** Aydınlatan din. 1/42

fûsûn: Sihir, büyü.

f. 174/1, 278/01

f.+ü 126/4

f.+ü **fitne:** Sihir ve fitne. 154/1

f.+uz 241/6

fütâde: Müptelâ.

f.+sinin 8/5

fütûh: Zafer, galibiyet.

f. 86/4

fütûhât: Zaferler, fetihler.

f. 41/8, 112/04

füzun: Çok fazla.

f. 36/32, 093/17, 101/09, 118/07

G

gabgab: Çene altı.

g. 5/13, 008/08, 017/51, 145/01

g.+ı 141/2

g.+ın 1/20, 148/06, 233/02

gaddâre: Büyük bıçak.

g.+ı **bürrân:** Keskin büyük bıçak. 17/37

gaddârlık: Gaddar olma durumu, kıyıcılık.

g.+ların 160/3

gaffârî: Günahları affeden.

g. 17/14

gâfil: İlerisini iyi düşünemeyen, dikkatsiz.

g. 3/33, 055/01

g.+ı **feyz-i hayât-ı ülfet-i uşşâk:** Aşkın âşikların hayatlarının feyizden gafleti. 173/4

gaflet: Uyuşukluk, dalgınlık.

g.+ten 31/2

gaflet-kâr: Dalgınlık eden.

g.+ın 237/5

gâh: Zaman bildiren edat.

g. 1/21, 014/07, 015/31, 017/75, 017/75, 078/09, 124/05, 186/02, 191/04, 278/03, 316/03, 316/03

g.+ü bî-gâh: Vakitli vakitsiz. 274/2

g.+ıdır 11/30

gâhî: Bazen, ara sıra.

g. 3/1, 003/04, 003/05, 003/45, 014/07, 080/05, 083/10, 108/02, 149/04, 159/06, 180/02, 225/01, 228/04, 245/02, 256/02, 278/03, 310/03, 310/03, 318/05

gâhîce: Ara sıra, kimi zaman.

g. 301/4

gâlib: Bir yarışma, karşılaşma, çatışma vb. sonunda yenen, üstün gelen.

g.+dır 106/1

gâlibâ: Görünüşe göre, sanılır ki, anlaşılan.

g. 14/47, 028/17, 137/02

gâlibânc: Galibe yakışacak surette.

g. 117/3, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/12, 117/13

galtâne: Yuvarlanan.

g. 37/4

gam: Keder, tasa.

g. 7/9, 007/15, 008/38, 011/45, 019/08, 019/09, 032/12, 035/12, 035/33, 068/06, 083/03, 103/15, 122/01, 122/02, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 128/02, 129/03, 129/03, 143/05, 158/04, 168/03,

174/05, 179/04, 267/01, 275/01, 296/03, 327/01

g.+ı 3/63, 143/1, 196/1

g.+ı hâl: Hâlin gamı. 128/1

g.+ı havz-ı behişt: Cennet tasası. 179/4

g.+ı hicrân: Ayrılık gamı. 267/4

g.+ı imrûz: 247/6

g.+ı nâ-kâm: Maksadına erişmemiş gam. 122/3

g.+ı sübha-i sad-dân: Bin taneli tesbihin tasası. 236/1

g.+u endûh: Keder ve sıkıntı. 84/5

g.+u hicrân: dert ve ayrılık. 125/1

g.+a 169/1, 235/03

g.+da 225/4, 238/04

g.+dan 4/49, 006/08, 007/02, 248/05, 327/01

g.+ı 8/21, 020/18, 267/03

g.+ım 125/5

g.+ımızdır 171/1

g.+ın 11/13, 019/07, 019/10, 019/12, 128/01, 259/06, 294/01

g.+ında 168/5

g.+ından 41/7

g.+ıyla 345/1

g.+la 129/1, 139/02, 153/04

gam-fersâ: Üzüntüyü dağıtan.

g. 103/16

gam-zedâ: Kalbe yayılmış, kalbi vuran gam.

g. 10/57

gamâm: Bulut.

g. 38/10

gammâz: Söz getirip götür, arkadan çekiştiren, ara bozucu.

g. 247/7

- g.+ın** 201/3
- gamsız:** Üzüntüsü olmayan.
g. 281/2
- gamz:** Göz kırpma.
g. 30/22
- gamze:** Süzgiün bakış.
g. 47/1, 127/02, 141/02, 142/01, 153/03, 155/01, 214/05, 215/01, 237/06, 239/01, 240/01
- g.+i ayyâş:** Ayyaşın bakışı. 309/2
- g.+i bîdâd:** Zalim bakış. 300/1
- g.+i cellâd:** Çok merhametsiz (sevgilinin) bakışı. 219/1, 243/03, 282/03
- g.+i dil-dûz:** Gönlü dikici, tedavi edici bakış. 152/3
- g.+i fettân:** Gönül alıcı bakış. 186/2, 231/02, 300/04
- g.+i haşık-nüvâz:** 174/1
- g.+i hûn-hâr:** Kan dökücü, zalim bakış. 283/2
- g.+i pür-kîn:** Kin dolu bakış. 221/1
- g.+i zâlim:** Zalimce bakış. 2/17
- g.+ler** 159/1, 166/03, 167/09, 223/04
- g.+lerim** 126/3
- g.+n** 133/1, 238/02, 243/05, 246/03, 278/01
- g.+nin** 147/1, 303/01
- g.+nle** 241/3
- g.+si** 266/1
- ganem:** Koyun.
g. 21/12
- garb:** Batı.
g. 33/3, 036/11, 092/01
g.+i 301/6
g.+a 83/4, 100/07
- garbî:** Batı ile ilgili.
g.+den 8/46
- gâret-ger:** Yağmacı, çapulcu.
g.+i 238/5
- g.+i metâ'-ı dil-ü cân:** Gönül ve can malını yağmalayan. 167/9
- gâret-gerî:** Yağmacıyla ilgili.
g.+i cân: Canın yağmacısıyla ilgili. 141/4
- garez:** Birine karşı güdülen kötülük etme isteği, kin, düşmanlık.
g. 19/9, 176/02
- garîb:** Kimsesiz, zavallı.
g. 3/9, 003/11, 007/40, 008/21, 030/11, 086/04, 284/05
g.+e 138/1
- garîbân:** Kimsesiz, zavallı, garip.
g. 2/2
- garîk:** Gark olmuş, suya batmış.
g.+i lücce-i hûn: Kan gölüne batmış. 116/4
- garîm:** Alacaklı.
g.+i gam: Gam alacaklısı. 7/2
- gark:** Batma.
g. 4/30
g.+i hûn: Kana batma. 37/33
g.+i nûr: Nura batma. 130/12
- garka:** Suya batmış.
g.+i bahr-i mekârim: Cömertlikler denizine batmış. 21/34
g.+i envâr-ı îmân: İman nurlarına batmış. 36/13
- garkol-:** Gömülme, batmak.
g.-dun 280/2
- garrâ:** Güzel, gösterişli.
g. 3/11, 004/18, 014/17, 029/07, 301/06

g.+y1 70/10

g.+dır 98/1

g.+sıdır 30/25

g.+y1 6/25, 061/04

gars: Ağaç dikme.

g. 301/2

gâşiye-dârân: Seyisler.

g.+ı mevkib: Kafilenin atlarının uşakları.

3/19

gâv: Öküz.

g.+ı arz: Eski Hintlilerin, dünyayı boynuzları üzerinde taşıdığını sandıkları

öküz. 115/36

g.+ı 1/52

gâv-sâr: Öküzlerin bulunduğu yer.

g.+ı 14/21

gavgâ: Kavga, dövüşme.

g. 14/47

g.+nın 6/3

g.+ya 155/1

g.+y1 6/2

gavgâsız: Kavgasız.

g. 131/2

gâviyân: Öküzler.

g. 14/20

gavta-engîz: Bulandıran, bozan.

g.+ı saf-ı seyl: Sulak yerdeki selin saflığını

bozan, suyu bulandıran. 220/2

gavvâs: Denizin dibine inen kimse, dalgıç.

g. 124/7

g.+ını 124/7

gayb: Gizli olan, göze görünmeyen.

g.+dan 12/21

gaybî: Göze görünmeyen şeylere ait.

g. 66/6

gâye: Maksat, hedef.

g.+ı kusvâ: Son noktadaki hedef. 30/34

gâyet: Nihayet, uç, son.

g. 30/12, 129/01, 186/07, 321/04

g.+e 7/22, 014/52

g.+in 39/13

g.+le 87/10

g.+tedir 79/4

gayr: Başka.

g.+ı der-kâr-ı safha: Görünen kısımlardan başka. 124/6

g.+ı menkût: Noktalanmıştan başka. 93/18

g.+e 1/12, 052/01, 248/07

gayret: Olağanüstü çalışma, çaba, çalışma isteği.

g. 265/6

g.+ı 7/11

g.+le 124/4

gayri: Artık.

g. 1/74, 003/71, 005/53, 006/40, 009/20, 012/15, 013/43, 014/50, 017/42, 019/05, 020/05, 030/34, 037/34, 037/37, 039/16, 060/02, 074/04, 079/07, 092/03, 129/03, 129/03, 136/05, 139/02, 166/05, 278/03, 282/01, 282/01, 282/02, 282/03, 282/04, 282/05, 304/03, 316/05, 336/01

g.+lere 274/5

gays-ibni's-sahâb-ibni'l-bahir: Denizin, bulutun oğlu olan yağmur.

g. 30/20

gazâl: Ceylân.

g. 262/2, 285/08

- g.+i mihr-i felek:** Feleğin güneşinin ceylânı. 230/1
- gazâlân:** Ceylânlar.
g. 317/2
- gâze:** Kadınların yüzlerine sürdükleri düzgün, allık.
g. 157/4, 157/09
- gazel:** Klâsik şark şiirinin en mühim ve en çok kullanılmış olan nazım şeklidir.
g. 5/11, 011/15, 017/46, 026/11, 250/06, 281/07
- g.+i dil-cûy:** Gönül çeken gazel. 265/7
- g.+i gül-feşân:** Gül saçan gazel. 3/46
g.+de 14/38
g.+den 222/5
- gazel-hân:** Gazel okuyan.
g. 238/6, 316/03, 322/01
- gazel-perdâz:** Gazel düzenleyen.
g.+ı bezm-i sadr-ı zî-şân: Şanlı gönüllerin meclisinin gazel düzenleyicisi. 190/8
- gâzî:** Düşmanla savaştan veya savaş yapmış.
g. 4/15, 011/26, 064/01, 083/01, 084/01, 087/01, 093/01, 094/01, 095/01, 098/01, 105/01, 106/01, 108/01, 112/01, 115/43, 117/02, 123/11
g.+dir 314/2
- gece:** Güneş battıktan gün ağarmaya başlayıncaya kadar geçen süre, tün.
g. 4/21, 005/29, 009/43, 026/14, 129/01, 179/02, 211/01, 239/02, 247/02, 259/04, 296/03, 296/04, 308/01
g.+ler 13/25, 132/07, 280/03
g.+miz 129/1
g.+si 9/13
- g.+sıdır** 26/12
- geç:** Kararlaştırılan, beklenen veya alışılan zamandan sonra, erken karşıtı.
g. 9/22, 268/04
- geç-külâh:** Külâh eğri.
g.+ımdan 128/3
- geç-nihâd:** Kötü tabiatlı.
g.+ü 62/4
- geç-perveri:** Kötü beslenmiş.
g.+i mâder-i eyyâm: Kötü beslenmiş günlerin anası. 259/4
- geç-:** Bir yerden başka bir yere gitmek.
g.-dim 227/6
g.-e 9/43
g.-elim 20/18
g.-emem 145/5
g.-en 11/15, 014/33, 027/03, 184/04, 198/05, 279/03, 281/05
g.-er 229/2, 247/06, 272/02
g.-erken 87/8
g.-ersen 318/4
g.-ip 9/13, 009/22, 013/01, 014/37, 255/01
g.-me 288/1
g.-meden 1/48
g.-meğe 75/7
g.-mekten 149/2
g.-mem 288/4
g.-meye 247/3
g.-mez 146/5, 229/07, 248/08, 269/05
g.-miş 134/1
g.-miştir 14/39
g.-se 4/35, 006/34, 233/07
g.-sin 17/75, 319/02

- g.-ti** 5/2, 005/03, 020/18, 044/01, 062/16, 129/03, 129/03, 182/08, 196/02, 227/03, 250/02, 260/03, 307/03
- g.-tik** 12/3
- g.-tin** 233/4
- geçil-**: Geçmek işi yapılmak.
- g.-ir** 143/2
- geçir-**: Geçmek işini yaptırmak, geçmesini sağlamak.
- g.-ir** 16/9
- geçür-**: Geçirmek.
- g.-e** 1/75
- gedâ**: Dilenci.
- g.** 11/44, 022/02, 037/23, 083/06
- g.-yı sâgar-ı nâ-çîz**: Değersiz içki bardağının dilencisi. 43/1
- g.+dan** 315/4
- g.+ya** 3/71
- g.+yı** 6/8
- g.+yız** 262/7
- geh**: Bazı, ara sıra.
- g.** 13/47, 031/14, 127/02, 127/02, 159/06, 186/02, 236/03, 278/03, 316/03, 316/03
- g.-ü bigâh**: Vakitli vakitsiz. 94/26
- geher**
- g.-i sîr-âb**: Suya doymuş mücevher. 81/8
- g.-i zât-ı kerem-kâr**: Kerem sahibi kimsenin mücevheri. 65/8
- geher-bâr**: Mücevher yağdıran.
- g.+ı** 80/4
- geher-nisâr**: Mücevher saçan.
- g.** 17/53
- geher-zâ**: Mücevher doğuran.
- g.** 14/32
- gehî**: Bazen, ara sıra.
- g.** 1/21, 007/11, 007/11, 013/47, 038/10, 149/04, 191/04, 209/03, 236/03, 285/06
- gehvâre**: Beşik.
- g.** 258/7
- g.+si** 291/2
- gel-**: Bir yere gitmek, varmak.
- g.** 7/16, 014/12, 015/01, 016/06, 019/04, 031/02, 040/01, 049/01, 088/08, 110/04, 127/07, 130/12, 130/13, 130/13, 130/14, 147/03, 147/07, 170/04, 185/06, 205/05, 205/05, 208/04, 210/01, 210/01, 210/02, 210/03, 210/04, 210/05, 211/01, 212/01, 212/05, 233/06, 233/06, 253/05, 288/01, 298/05, 301/01, 301/04, 302/02, 302/02, 302/02, 304/03, 307/04, 309/01, 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05, 310/03, 312/01, 313/01, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05, 316/01, 318/04, 320/01, 320/01, 320/02, 320/03, 320/04, 336/01, 340/01, 349/01
- g.-di** 2/5, 004/18, 005/08, 006/17, 007/06, 007/14, 007/18, 009/04, 009/05, 009/39, 011/28, 011/36, 013/08, 013/10, 019/21, 024/01, 024/03, 034/01, 034/01, 034/02, 034/03, 034/04, 034/05, 034/06, 034/07, 034/08, 034/09, 034/10, 034/11, 037/32, 041/06, 046/01, 071/15, 073/07, 076/05, 077/14, 086/05, 102/10, 121/19, 122/11, 129/04, 149/03, 202/03, 214/06, 220/05, 278/07, 299/03, 300/04, 308/01, 311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04, 311/05, 322/01, 322/01, 322/01, 322/01, 322/02, 322/03, 322/04, 322/05
- g.-diği** 13/33

g.-dikçe 2/34, 003/67, 132/06, 220/04,
251/08, 285/05

g.-dikte 250/3

g.-diler 9/9

g.-dim 6/39, 041/11

g.-din 10/25, 023/07, 023/08, 023/09,
026/01, 027/01, 028/01, 029/03, 054/01,
121/01, 231/03, 286/04, 290/03

g.-e 23/13, 298/02

g.-elden 69/2, 091/02, 098/05

g.-en 11/46, 016/09, 067/12, 275/02, 279/04

g.-esin 170/3

g.-eydi 129/5

g.-icek 26/12

g.-ince 186/6

g.-ip 6/24, 006/27, 007/12, 008/04, 010/02,
010/17, 015/31, 019/05, 019/13, 019/24,
025/08, 029/01, 029/09, 041/03, 065/06,
073/03, 076/06, 078/09, 079/02, 103/14,
116/05, 119/08, 120/01, 122/09, 129/03,
129/05, 149/02, 202/01, 208/02, 230/03,
274/02, 297/01, 310/03, 316/03

g.-ir 1/41, 009/41, 011/25, 012/42, 013/01,
013/01, 013/02, 013/02, 013/03, 013/04,
013/05, 013/06, 013/07, 013/08, 013/09,
013/10, 013/11, 013/12, 013/13, 013/14,
013/15, 013/16, 013/17, 013/18, 013/19,
013/20, 013/21, 013/22, 013/23, 013/24,
013/25, 013/26, 013/27, 013/28, 013/29,
013/30, 013/31, 013/32, 013/33, 013/34,
013/35, 013/36, 013/37, 013/38, 013/39,
013/40, 013/41, 013/42, 013/43, 013/44,
013/45, 013/46, 013/47, 019/19, 023/09,
027/03, 031/14, 037/03, 141/04, 167/01,

167/01, 167/02, 167/03, 167/04, 167/05,
167/06, 167/07, 167/08, 167/09, 167/10,
167/11, 182/07, 186/01, 198/02, 225/02,
242/01, 311/03, 319/03, 322/02

g.-irdi 37/6

g.-irse 273/1

g.-irsin 11/23, 129/07

g.-iyor 137/2

g.-me 21/21

g.-medi 38/2, 071/05, 129/05, 129/06,
226/05, 288/03

g.-medin 13/5

g.-meğe 76/8

g.-mek 197/4

g.-mektendir 76/9, 089/06

g.-memek 32/12

g.-memiştir 12/26, 017/34

g.-mendir 208/4

g.-mese 127/6, 127/06, 127/06, 127/06

g.-mesin 2/16

g.-mesinden 189/7

g.-mez 41/1, 127/06, 220/05, 226/04,
229/04, 253/03, 257/05, 299/02, 303/04,
312/02, 320/01

g.-miş 1/14, 031/07, 130/33, 134/04, 182/02,
242/02, 268/02

g.-miştir 19/19

g.-se 2/21, 002/33, 013/27, 023/04, 023/15,
314/05

g.-sem 41/13

g.-sin 14/51, 020/01, 037/11, 073/13, 313/01

g.-tır 3/69, 007/26

geliş: Gelmek işi veya biçimi.

g. 149/3

g.+in 149/1

genc: Hazine.

g. 136/4, 177/02, 177/05, 177/05

g.+i bâd-âver: Hüsrev Perviz'in hazinesini getiren. 216/6

g.+i ışk: Aşk hazinesi. 128/1

ger: Eğer.

g. 1/40, 004/21, 004/31, 004/36, 005/33, 009/29, 009/30, 009/40, 010/11, 011/33, 014/11, 017/14, 031/06, 035/09, 037/19, 063/13, 063/13, 073/04, 074/06, 077/06, 080/22, 097/02, 124/02, 127/07, 170/07, 227/04, 244/02, 270/10, 294/01

Gerây: Kaptan Giray.

g. 8/45

gerçek: Bir durum, bir nesne veya bir nitelik olarak var olan, varlığı inkâr edilemeyen hakikî.

g. 97/23

gerçi: Her ne kadar, ise de.

g. 2/45, 006/36, 010/55, 012/42, 013/36, 016/15, 016/34, 019/08, 030/29, 036/05, 036/06, 036/21, 121/19, 132/02, 298/03, 300/01, 300/03

gerd: Tasa, gam, keder.

g. 8/37, 134/04

g.+i haşem: Maiyetin kederi. 2/31

g.+i kesâd: Yokluk sıkıntısı. 2/30

g.+i râh: Yol sıkıntısı. 3/37

gerdân: Vücutun omuzlarla baş arasında kalan ön bölümü.

g. 121/15

g.+i 125/8

gerden: Gerdan, boyun.

g. 1/5, 229/02, 321/04

g.+beste-i hidmet: Hizmete bağlı boyun. 12/8

g.+i âşık: Âşığın boynu. 221/3

g.+i cân: Can boynu. 37/34

g.+i gerdûn: Dünyanın, feleğin boynu. 1/75

g.+i hasm: Düşmanın boynu. 1/78

g.+i hoy-kerde-i hûbân: 94/35

g.+i kâfûr: Güzel kokulu boyun. 233/1, 264/03, 310/04

g.+i nahcîr: Avın boynu. 244/9

g.+i pür-hâl: Çok benli boyun. 161/4

g.+i sîmîn: Gümüş renkli boynu. 148/4, 221/05

g.+i 254/2, 274/01, 321/04

g.+imde 8/31

g.+in 205/4

g.+inde 157/2

g.+inden 140/5, 315/02

gerdenli: Gerdanlı.

g. 321/1

gerdîde: Dönmüş, hâli değişmiş.

g. 144/5

gerdiş: Dönüş, dönme, dolaşma.

g.+i çeşm-i perî: Sevgilinin gözünün dönmesi. 261/7

g.+i eflâk: Feleklerin, dünyaların dönüşü. 90/1

g.+i gâret-ger-i sad: Bin yağmacının dolaşması. 238/5

g.+i nâhîd-i rahşân: Parlak Venüs gezegeninin dönmesi. 2/12

g.+i nezzâre: Bakışın dönmesi. 291/5

g.+i sâgar: Dönen kadeh (elden ele). 291/3

g.+i sâgar-ı mey: Dönen içki kadehi. 275/5

g.+e 194/2

g.+i 22/4

g.+in 285/7

g.+inden 62/1

g.+inin 1/57

g.+ler 226/3

g.+te 11/24

gerdûn: Dönen, devreden; felek.

g. 1/27, 004/15, 030/23, 036/06, 067/11, 069/06, 071/08, 080/13, 097/28, 123/10, 129/05, 129/07, 130/37, 289/03

g.+ı 28/12, 63/6

g.+ı çihâr: Göğün dört katı. 123/5

g.+ı her-câf: Vefasız felek. 6/12

g.+ı kühen: Yıpranmış dünya. 1/59, 121/05

g.+a 1/31, 001/75, 006/13, 027/08, 130/32

g.+da 38/11

g.+un 6/17

g.+una 1/27

g.+unun 63/6

gerdûn-âlem: Dönen âlem.

g. 32/7

gerdûn-cenâb: Şerefi yüksek olan.

g.+ımsın 15/28

gerdûn-haşem: Yüksek maiyet.

g. 28/14, 035/01, 074/01, 118/01

gerdûn-kadr: Derecesi yüksek olan.

g.+ı 116/17

gerdûn-kadrâ: İtibarı, değeri yüksek olan.

g. 9/36

gerdûn-pâye: Yüksek şerefi olan.

g. 30/16, 067/02, 101/01

gerdûn-şükûh: Azameti, ululuğu yüksek.

g. 130/52

gerdûn-vekâr: Çok vakarlı.

g. 28/9

gerek: Bir şeyin yapılabilmesinin veya olabilmesinin bağlı olduğu şey.

g. 7/19, 011/51, 023/13, 024/09, 084/12, 119/02, 119/02, 158/07, 177/02, 180/04, 187/01, 187/01, 187/02, 187/03, 187/04, 187/05, 187/06, 262/05, 266/04, 312/03

g.+se 84/9, 084/12, 084/14, 227/04

g.+ti 130/7

g.+tir 82/5, 314/01

geri: Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü.

g. 36/9, 121/13, 291/01

g.+ye 34/6

germ: Sıcak.

g. 2/6, 003/08, 092/25, 139/02, 194/04, 206/06, 225/02, 228/04, 251/06, 287/03, 297/03, 318/03

g.+ü serd: Sıcak ve soğuk (darlık ve genişlik). 217/2

g.+ü yâr: 287/4

germ-sâz: Sıcaklık veren.

g.+ı nağme-i tahsîn: Güzelleştirilmiş nağmeyi sıcaklaştıran. 246/5

germ-tâz: Sıcağa giden.

g. 7/23

germ-ülfet: Görüşmesi hararetli olan, sıkı fıkı görüşen.

g. 127/8, 255/05

germâ-germ: Kızışıp ısınmış.

g. 14/4

germâbe: Sıcak su hamamı.

g.+leri 18/11

germesüd: Kumaş çeşidi.

g.+u 253/5

germet-: Isıtmak.

g. 169/3

germi: Sıcaklık.

g.+i bâzâr-ı nev-bahâr-ı arûs: İlbahardaki doğanın sıcaklığı (ilkbaharın güzelliği). 138/2

g.+i refât: 272/2

germiyyet: Hararet, sıcaklık.

g.+i hâb: Uyku harareti (uykunun yoğun olması). 189/5

g.+i tarab: Şenlik ve harareti (çok şenlikli). 11/6

g.+i 126/1

geşt: Gezme, seyretme.

g. 4/17, 078/11

g.+i çemen-zâr: Çimenlik gezintisi. 169/1

g.+i gülşen: Gül bahçesinde gezme. 231/6

g.+i kûy-ı cânânsız: Sevgilinin olmadığı köy. 181/1

g.+i sahrâ: Sahrada, çölde gezme. 33/7

g.+ü güzâr: Gezip tozma. 302/1, 307/04

getir-: Gelmesini sağlamak.

g. 16/7, 112/14

g.-di 125/1

g.-din 125/1

g.-ir 137/1, 275/01

g.-meğe 11/7

g.-mez 17/21, 090/01

g.-miş 282/3

g.-sin 136/2

getirt-: Getirmek işini yaptırmak.

g.-ip 82/12

gevher: Cevher, mücevher.

g. 5/49, 011/31, 013/13, 013/14, 033/05, 187/06

g.+i âlem-behâ-yi-devlet-ü ikbâl: Âlemin kudret ve talihinin güzelliğinin cevheri. 102/12

g.+i kân: Cevher kaynağı. 94/17

g.+i kân-ı asâlet: Asalet kaynağının cevheri. 102/9

g.+i nâ-yâb: Bulunmaz, nadide cevher. 79/1

g.+i pür-tâb-u fer: Çok parlak ve aydınlık cevher. 35/21

g.+i sîr-âb: Taze, körpe cevher. 28/12

g.+i şeffâf: Şeffaf cevher. 97/21, 213/03

g.+i şeh-vâr: Hükümdara yakışır cevher. 17/36

g.+i yek-dâne: Eşi benzeri olmayan, tek cevher. 13/35

g.+i yekpâre: Tek parça mücevher. 18/2

g.+i yektâ: Benzersiz mücevher. 14/16, 014/35, 064/08, 080/23, 094/05, 103/25

g.+i 4/32, 018/03, 035/13

g.+in 14/4

g.+inin 10/22

g.+lerim 14/50

g.+lerin 5/53

g.+sin 129/7, 304/01

gevher-bâr: Cevher yağdıran.

g.+a 2/42

gevher-endûzân: Cevher toplayan.

g.+i irfân: İrfan cevherini toplayan. 282/5

gevher-nisâr: Cevahir serpen.

- g.** 14/8, 028/04, 028/19
- gevher-pâre:** Cevher parçası.
- g.-i şeffâf-u sâf:** Şeffaf ve saf cevher parçası. 17/34
- gevher-pâşi:** Cevher saçıcı.
- g.-i tebşîr:** Cevher saçmayı müjdeleme. 117/8
- gevre-:** Kolay kırılır duruma gelmek.
- g.-miş** 259/5
- gez-:** Hava almak, hoş vakit geçirmek gibi bir amaçla bir yere gitmek.
- g.-ecek** 307/3
- g.-er** 5/18, 011/02, 126/07
- g.-erdim** 4/46
- g.-erken** 253/2
- g.-ermiş** 303/3
- g.-medik** 283/6
- g.-mez** 244/8
- gezdîr-:** Birinin gezmesini sağlamak.
- g.-sin** 298/5
- gezil-:** Gezmek işi yapılmak, dolaşılmak.
- g.-se** 83/12
- gıpta-fermâ:** Gıpta verici.
- g.-dır** 98/9
- gıdâ:** Zihni ve ahlâkı olgunlaştırmaya yarayan şey.
- g.-yı rûh:** Ruhun gıdası. 114/3
- g.-mız** 217/3
- gılzet:** Galizlik, kabalık.
- g.-in** 197/3
- gınâ:** Zenginlik, bolluk.
- g.** 89/3
- g.-yı şevket-i Sâsâniyân:** Büyük Sasanî ülkesinin bolluğu, zenginliği. 3/19
- gırra:** Gururlu, kibirli.
- g.** 128/3
- gibi:** ...-e benzer, imişçesine, benzer biçimde.
- g.** 1/8, 001/17, 001/65, 003/54, 004/40, 005/41, 005/50, 005/51, 006/37, 008/04, 008/05, 008/05, 008/15, 008/23, 008/33, 008/34, 008/41, 008/42, 008/65, 009/12, 010/15, 010/21, 010/29, 010/35, 010/59, 011/12, 011/18, 011/28, 011/28, 011/55, 013/10, 013/13, 013/14, 013/32, 013/34, 013/39, 013/39, 013/41, 014/01, 014/01, 014/02, 014/03, 014/04, 014/05, 014/06, 014/07, 014/08, 014/09, 014/10, 014/11, 014/12, 014/13, 014/14, 014/15, 014/16, 014/17, 014/18, 014/19, 014/20, 014/21, 014/22, 014/23, 014/24, 014/25, 014/26, 014/27, 014/28, 014/29, 014/30, 014/31, 014/32, 014/33, 014/34, 014/35, 014/36, 014/37, 014/38, 014/39, 014/40, 014/41, 014/42, 014/43, 014/44, 014/45, 014/46, 014/47, 014/48, 014/49, 014/50, 014/51, 014/52, 014/53, 014/54, 016/16, 016/24, 017/34, 017/40, 017/53, 017/54, 018/10, 018/14, 018/29, 019/24, 021/21, 023/19, 024/02, 024/05, 025/02, 026/16, 028/09, 031/18, 034/02, 034/03, 035/04, 036/33, 037/31, 038/02, 041/01, 060/01, 071/05, 071/07, 071/10, 071/12, 078/11, 079/01, 080/13, 094/10, 094/35, 113/03, 123/07, 123/11, 123/11, 123/11, 123/12, 124/04, 124/06, 127/03, 129/01, 129/05, 130/09, 130/43, 130/43, 130/59, 141/05, 144/06, 145/04, 149/02, 153/03, 167/04, 176/02, 177/01, 177/01, 177/02, 178/07, 181/02, 184/03, 187/06, 187/06, 193/02, 193/03,

195/03, 206/05, 207/02, 207/07, 208/07,
212/02, 215/03, 218/01, 220/03, 224/04,
236/04, 254/01, 255/01, 256/02, 259/05,
261/05, 262/06, 263/03, 274/01, 274/01,
274/02, 274/03, 274/03, 274/04, 274/05,
275/01, 275/01, 275/02, 275/03, 275/04,
275/05, 275/06, 277/05, 281/03, 287/05,
288/01, 288/01, 288/02, 288/03, 288/04,
288/05, 293/03, 294/01, 294/01, 294/01,
300/04, 300/05, 301/02, 301/02, 302/04,
306/04, 307/04, 307/04, 307/05, 308/01,
308/03, 310/01, 310/05, 311/02, 317/01,
317/01, 317/02, 317/03, 322/05, 322/05,
325/01, 342/01, 346/01

g.+dir 180/3, 264/05

gice: Gece.

g. 11/14

g.+ye 260/1

gidil-: Gitmek işi yapılmak.

g.-irdi 34/8

gil: Balçık, su ile ıslanmış toprak.

g.+i râh: Yolun çamuru. 15/15

g.+i tâk: 78/10

g.+ü âhek: Kil ve kireç. 97/12

g.+e 261/10

g.+eyi 1/71

gir-: Dışarıdan içeriye geçmek.

g. 211/1

g.-di 24/8, 078/09, 308/01

g.-elden 103/19

g.-en 131/4

g.-er 298/2

g.-ersek 9/20

g.-ince 25/5

g.-medi 1/65

g.-meğe 17/23

g.-mez 131/2

g.-mezdi 39/9

g.-miş 177/3, 321/02

g.-miştir 155/1, 155/01, 155/02, 155/03,
155/04, 155/05, 155/06

g.-se 17/57, 092/20, 119/07, 259/02

g.-üp 1/47

gîrâ: Tutan, tutucu, müessir.

g. 215/1, 223/07, 289/07

girân: Ağır, sakil.

g. 3/7, 003/08, 003/27, 003/66, 010/13,
053/01, 239/03

g.+ı 75/4

g.+dır 144/2

g.+ı 127/5

girân-dest: Eli ağır, işini ağır gören (adam).

g.+ı 3/55

girân-kadr: Kadir ve itibar sahibi.

g. 92/12

g.+ı 97/22

girân-satvet: Ezici kuvvet sahibi.

g. 97/18

gird: Yuvarlak.

g. 144/6

g.+ı âlâm-ü gam: Elemlerin ve gamın
çevirmesi. 125/5

g.+ı bād: Rüzgârın çevirmesi. 14/26,
054/01

g.+ı cām-ı revzen: Pencere camının
yuvarlaklığı. 252/1

g.+ı elem: Elemin sarması. 21/33

g.+ı gamsız: Gamdan uzak. 281/2

- g.+i hâl:** Bulunulan durum. 257/6
- g.+i melâl:** Bıkmış. 118/4
- g.+i râh:** Yolun çevresi. 129/5
- gird-âb:** Suların döndüğü ve çukurlaştığı yer.
- g.+i belâ:** Belâ girdabı. 125/8
- g.+a** 214/3
- gird-hâb:** Uykunun derin olması.
- g.+i bun:** Sıkıntı uykusunun derin olması. 291/5
- girdâb:** Girdap.
- g.+i inkılâb:** İnkılâp, değişim girdabı. 138/5
- girdibâd:** Dönerek çevrinti ile esen şiddetli rüzgâr.
- g.+i gam:** Gam rüzgârı. 158/4
- gireh-gîr:** Bağlı.
- g.+e** 300/5
- girbân:** Elbise yakası.
- g.** 2/32, 029/08, 140/01, 167/10, 208/03, 225/01, 226/02, 243/04
- g.+i gül:** Gül elbisesinin yakası. 154/4
- g.+i kabâ:** Dış elbisenin yakası. 195/2
- g.+i mihnet:** Mihnet elbisesinin yakası. 39/7
- g.+i seher:** Seher vaktinin yakası. 150/2
- g.+i** 10/45, 019/08, 019/23, 029/10, 125/10
- g.+im** 215/1, 288/02
- g.+imda** 252/3
- g.+ina** 266/1
- g.+indadır** 150/2
- g.+ımı** 26/10
- g.+iyle** 17/57
- g.+lar** 164/4
- g.+sın** 207/8
- girbâne:** Yakaya.
- g.** 1/14, 013/03
- girbânsız:** Yakasız.
- g.** 181/3
- giriftâr:** Tutulmuş, yakalanmış, esir.
- g.+i kafes:** Kafeste tutulan. 240/4
- g.+ın** 303/5
- giri:** Düğüm, bağ.
- g.+i ebrû:** Kaşın çatılması. 265/6
- giriz:** Kaçma.
- g.** 17/30, 124/03
- g.+e** 7/13
- girizân:** Kaçıcı, kaçan.
- g.** 140/2, 202/04
- g.+sın** 207/4
- giryân:** Ağlayan.
- g.** 36/24, 140/08, 227/01
- g.+dır** 140/8
- g.+ı** 182/6
- g.+ına** 17/27
- g.+ını** 289/4
- giry:** Ağlama, ağlayış.
- g.** 143/5, 152/02
- g.+de** 207/3
- giry-nâk:** Ağlayan.
- g.** 158/3
- gîsû:** Saç, zülûf.
- g.** 5/16, 237/05, 290/03
- g.+yı** 5/12, 138/1
- g.+yı hâb:** Uykunun zülûfleri. 133/2
- g.+yı hûr:** Ahu gözlünün saçı. 130/30
- g.+yı mahabbet:** Sevginin, muhabbetin zülûfleri. 144/4
- g.+dan** 228/2

- g.+lara** 241/1
- g.+larım** 15/15
- g.+ların** 288/3
- g.+larla** 231/1
- g.+nun** 300/1
- g.+sun** 216/2, 256/03
- g.+ye** 265/4
- gîsû-dâr:** Saçlı.
- g.** 8/58
- gîsû-kemend:** Güzel sevgilinin saçı.
- g.** 136/6
- gîsûvân:** Omuza dökülen saç.
- g.+ın** 216/6
- git-:** Bir yere doğru yönelmek.
- g.-eli(gideli)** 1/66
- g.-elim(gidelim)** 316/1, 316/01, 316/02, 316/03, 316/04, 316/05
- g.-en(giden)** 167/4
- g.-er(gider)** 179/4, 270/05
- g.-erdi(giderdi)** 54/1, 185/08
- g.-erdin(giderdin)** 162/4
- g.-erek(giderek)** 198/1, 198/01, 198/02, 198/03, 198/04, 198/05, 198/06
- g.-erken(giderken)** 75/5
- g.-erse(giderse)** 198/4, 227/02
- g.-esin(gidesin)** 187/3
- g.-eyim(gideyim)** 9/19
- g.-ip(gidip)** 13/6, 129/03
- g.-mek** 6/42
- g.-mekte** 255/1
- g.-mez** 129/5, 222/03, 228/03
- g.-miş** 303/2
- g.-mişler** 324/1
- g.-mişsin** 308/2
- g.-se** 291/6
- g.-sen** 231/8
- g.-sin** 192/6, 198/02, 298/04
- g.-ti** 32/4, 078/12, 112/15, 112/16, 125/09, 137/04, 192/01, 216/02, 296/01
- g.-tiğın** 197/4
- g.-tiğince** 30/32
- g.-tiğini** 302/2
- g.-tikçe** 243/6
- g.-tikte** 6/35
- g.-tiler** 214/3
- g.-tin** 125/2
- gîfî-sitân:** Cihamı zapteden.
- g.** 3/17, 035/03
- Giv:** Farsların masal kahramanlarından biri Gûders'in oğlu, Rüstem'in üvey oğlu.
- g.** 1/41
- giy-:** Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.
- g.-din** 286/3
- g.-er** 132/6
- g.-insin** 302/1
- g.-ip** 76/9
- g.-mez** 4/4
- g.-miş** 314/5
- g.-se** 11/12
- gizli:** Görünmez, belli olmaz bir durumda olan.
- g.** 164/4, 164/04
- g.+dır** 146/1, 146/07
- gizlice:** Kimseye göstermeden, kimseye belli etmeksizin.
- g.** 296/5, 302/04

gonce: Tomurcuk, açılmamış çiçek, bilhassa güllün açılmamışı.

g. 13/7, 062/02, 146/04, 151/01, 182/04, 213/02, 225/03, 238/06, 258/06

g.+i bâğ-ı edeb: Edep bahçesinin goncası. 314/4

g.+i bâğ-ı ümîd: Ümit bahçesinin goncası. 76/6

g.+i lâ'l: 246/2

g.+i neşgûde: 55/1

g.+i nevhîz-i dehen: Yeni yetişmiş (genç) gonca ağızlı. 1/19

g.+i nîlüfer: Nilüfer goncası. 242/4

g.+i ra'nâ: Güzel, hoş, lâtif görünen gonca. 30/9

g.+i tasvîr: Tasvir edilmiş gonca (resim). 80/20

g.+i ter: Taze gonca. 11/35, 304/03

g.+i ümmîd: Ümit goncası. 102/1

g.+i zîbâ: Süslü ve yakışıklı gonca. 106/11

g.+den 137/1

g.+dir 148/2

g.+nin 17/9, 021/17, 289/03

g.+sin 314/3

g.+sisin 170/4

g.+yi 15/2, 193/02, 288/02

gonce-dehen: Ağzı gonca gibi küçük ve güzel olan.

g. 13/3, 302/02, 307/04, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05

gonce-leb: Dudakları gonca gibi olan gonca dudaklı.

g. 148/6

g.+lerle 318/1

göbek: İnsan ve memeli hayvanlarda göbek bağının düşmesinden sonra karnın ortasında bulunan çukurluk.

g. 193/2

göç-: Yerleşmek amacıyla mahalle, köy, şehir veya ülke değiştirmek.

g.-tüde 26/15

göğüs: Vücutun boyunla karın arasında bulunan ve yürek, akciğer gibi organları içine alan bölümü, sine.

g.+ün(göğsün) 230/4

gök: İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği sonsuz boşluk, uzay, feza.

g.+e(göğce) 315/2

g.+teki 278/11

Göksu: Göksu.

g. 112/8, 195/04

g.+ya 260/5

gömgök: Her yanı mavi, masmavi.

g. 11/1

gönder-: Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

g. 73/4

g.-di 327/1

g.-ir 192/5

g.-sem 17/11

gönül: Sevgi, istek, düşünüş, anma ve hatır gibi kalpte var sayılan duygu kaynağı.

g. 13/39, 048/01, 049/01, 054/01, 092/10, 127/01, 134/06, 136/01, 136/07, 163/02, 168/04, 176/02, 181/01, 185/18, 187/01, 198/02, 204/04, 207/01, 207/01, 207/02, 207/03, 207/04, 207/05, 207/06, 207/07, 207/08, 207/09, 209/03, 237/05, 244/06,

247/03, 249/01, 255/04, 261/05, 268/02,
271/01, 279/02, 279/03, 280/02, 281/05,
282/03, 305/05, 317/01, 317/01, 317/02,
317/03, 349/01

g.+ler 5/8, 023/10, 027/11, 071/14, 121/01,
129/01

g.+lerde 118/4

g.+nû 142/4

g.+üm(gönlüm) 231/1, 321/03

gör-: Göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak, seçmek.

g. 16/20, 019/14, 049/01, 049/01, 055/01,
056/01, 103/28, 112/09, 112/14, 126/07,
135/01, 135/12, 156/03, 175/08, 198/01,
200/01, 210/02, 222/05, 232/04, 244/01,
244/10, 251/06, 257/07, 263/01, 298/01,
298/01, 298/01, 298/02, 298/02,
298/03, 298/04, 298/05, 310/03, 320/01,
320/01, 320/02, 320/03, 320/04, 336/01

g.-dü 8/61, 011/38, 016/30, 036/05, 075/05,
087/08, 115/23, 115/26, 117/08, 122/05,
130/46, 143/04, 237/01

g.-dügü 108/3

g.-dügüm 206/3, 216/05, 293/02, 346/01

g.-dügümüz 240/2

g.-dük 86/3, 129/03, 190/01, 190/01, 190/02,
190/03, 190/04, 190/05, 190/06, 190/07,
190/08, 245/07

g.-dükçe 13/13, 017/24, 077/17, 088/03,
124/06, 129/07, 173/03, 212/03, 216/02,
285/02, 285/07

g.-dükde 289/2

g.-dükte 15/5, 261/13, 277/01

g.-düm 2/1, 005/10, 007/14, 007/32, 008/04,
013/02, 013/08, 015/09, 054/01, 072/02,
128/06, 130/17, 130/23, 155/06, 160/03,
167/03, 167/04, 177/03, 182/08, 183/03,
184/04, 233/03, 243/02, 250/06, 261/02,
263/04, 284/05, 288/02, 298/05, 303/01,
303/02, 314/05, 318/05

g.-dün 17/2, 031/01, 279/02

g.-düyse 140/6

g.-e 29/17, 256/01, 256/01, 256/02, 256/03,
256/04, 256/05, 256/06, 256/07, 267/01,
267/01, 267/02, 267/03, 267/04, 267/05,
315/03

g.-elden 5/21

g.-elim 316/2

g.-em 11/24

g.-emem 315/1

g.-emezken 148/4

g.-en 1/57, 005/12, 006/20, 006/21, 006/49,
103/15, 103/22, 108/11, 247/07, 254/03,
258/01, 285/01

g.-ene 13/12

g.-enler 10/38, 019/25, 056/01, 081/05,
093/16, 118/06, 232/02

g.-esin 196/5

g.-eydi 270/10

g.-eyim 13/45, 313/02

g.-icek 193/3

g.-meden 78/12, 160/05, 175/05, 231/05

g.-medi 8/61, 010/34, 063/07, 076/07,
082/15, 117/04

g.-medik 190/6, 190/07, 354/01

g.-medin 13/5, 298/05

g.-medinse 31/2

g.-meğe 213/3

g.-mek 10/26, 294/01

g.-mekten 41/9

g.-memiş 110/2

g.-memiştir 10/29, 010/38, 069/06, 070/07,
099/02, 116/02, 118/02, 199/05

g.-meye 32/13, 041/07, 194/01

g.-meyen 16/11

g.-meyip 129/1

g.-mez 1/56, 063/07, 092/09, 168/02, 296/03

g.-müş 16/31, 020/16, 097/21, 112/17,
279/03

g.-müştür 6/26

g.-se 1/37, 003/22, 004/21, 009/35, 013/05,
029/08, 080/22, 275/04

g.-sem 186/1, 296/05

g.-seydi 244/2, 358/01

g.-seydin 19/7

g.-sün 1/39, 002/32, 006/27, 006/27, 079/02,
307/02

g.-ücek 16/39

g.-ün 256/6, 259/04, 289/04, 292/04

g.-ünce 3/60, 007/18, 025/04, 095/08,
114/06, 237/03, 268/03, 357/01

g.-üp 1/45, 004/45, 005/56, 006/23, 007/34,
010/06, 011/11, 015/17, 075/07, 097/10,
107/05, 130/06, 135/11, 152/05, 185/19,
214/05, 215/02, 215/04, 217/05, 233/04,
240/02, 248/02, 248/07, 253/01, 317/03

g.-ür 13/34, 112/19, 213/01, 282/04, 284/02

g.-ürsün 130/2, 175/01

görül-: Göz yardımıyla bir şey, bir varlık
algılanmak, seçilmek.

g.-dü 65/7

görün-: Görülür duruma gelmek, görülür olmak.

g.-dü 11/16, 130/48, 230/05

g.-dükçe 252/5

g.-en 68/6, 165/02, 187/01, 267/01

g.-medin 205/2

g.-mese 284/1

g.-mez 68/6, 079/04, 124/02, 181/04,
229/05, 255/05, 280/01

g.-müş 134/8

g.-sün 79/17

g.-üp 263/2

g.-ür 1/55, 014/30, 016/26, 097/05, 125/03,
125/03, 125/03, 125/04, 220/03, 260/02,
267/05, 275/01, 294/01

göster-: Görülmesini sağlamak.

g. 11/51

g.-di 5/26, 100/09, 185/01, 185/11, 286/05,
292/01, 292/05

g.-diler 252/3

g.-ip 7/38, 129/03

g.-ir 164/3, 225/01, 225/01, 225/02, 225/03,
225/04, 281/08, 286/07, 291/05

g.-irse 73/5, 255/04

g.-mede 9/32

g.-mek 57/1, 057/01, 244/08

g.-mesin 6/28, 011/46, 129/07

g.-mez 223/2

g.-miş 140/6

g.-miyor 211/3

g.-seler 37/7

götür-: Taşımak, ulaştırmak veya koymak.

g. 281/3

göz: Görme organı.

g. 2/19, 140/04

- g.+de** 214/5
- g.+den** 16/9, 067/08, 294/01
- g.+e** 301/1
- g.+ler** 274/2, 300/04
- g.+leri** 4/21, 163/07, 167/09, 262/02, 294/01, 321/04
- g.+lerin** 274/4
- g.+lerinin** 154/3
- g.+ü** 187/4
- g.+üm** 130/7, 214/05, 283/03
- g.+ümde** 139/2, 305/01
- g.+üme** 125/3, 284/01
- g.+ümüz** 129/1
- g.+ümüzden** 129/1
- g.+ün** 1/39, 129/09, 208/07, 256/04
- g.+ünden** 88/3
- g.+üne** 120/1, 167/07
- gözlü:** Gözü olan.
g. 303/3, 317/02
- gû:** Söyleyen, diyen.
g.+lar 293/5
g.+dedir 168/4
- gubâr:** Toz.
g. 8/15, 218/04, 341/01
g.+ı pây 15/16
g.+ını 281/2
g.+ının 185/17
- gûdek:** Çocuk.
g.+i 258/7
- gufrân:** Bağışlama.
g. 105/3
- gûgird:** Kükürt.
g. 4/32
- gulâm:** Tüyü, bıyığı çıkmamış genç delikanlı.
g. 38/13, 038/17, 062/09
- gulû:** Yansıma ses.
g. 329/1
- gûne:** Türlü gidiş, tarz, yol; sıfat.
g. 3/10, 006/03, 006/24, 007/10, 007/20, 008/34, 010/28, 012/20, 019/15, 025/05, 025/06, 025/15, 028/08, 037/11, 037/35, 037/36, 039/03, 045/01, 070/04, 077/15, 079/13, 080/15, 081/12, 082/06, 092/12, 103/17, 106/09, 108/07, 112/17, 112/19, 121/01, 127/01, 129/07, 196/01, 207/04, 250/02, 256/01, 283/05, 286/01, 332/01
- gunûde:** Uyumuş, uyuklamış, ırmızganmış.
g. 47/1, 259/04
g.+dir 168/2
- gurbet:** Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer.
g.+i câvîd: 332/1
- gurre:** Aklık, parlaklık, atın alındaki beyazlık.
g. 9/1, 031/02, 076/02, 097/29, 261/03
g.+i garrâ: Güzel, gösterişli, nümayişli, şatafatlı aklık, parlaklık. 14/17, 030/25
g.+i ıyd: Bayram parlaklığı, aydınlığı. 67/2
g.+i rûze: Oruç parlaklığı. 261/2
g.+i şevvâl: Şevval parlaklığı. 235/3
g.+i tâbân: Işıklı parlak. 17/63
g.+i ümîd: Ümit parlaklığı. 280/1
g.+i yek-rûze: Bir günlük oruç parlaklığı. 234/1
g.+si 4/6, 130/49
- gurûr:** Boş şeylere güvenerek aldanma, boş şeylerle böbürlenme, kibir, kurum.
g.+i hüsn: Güzel günün kısımları. 276/4
- gussa:** Keder, kaygı, tasa.

g.+dan 22/7, 117/10, 189/03
gûş: Kulak, işitme, dinleme.
g. 1/41, 007/24, 008/32, 013/02, 017/15, 062/21, 071/08, 074/06, 100/11, 106/05, 185/15, 209/01, 220/01, 232/04
g.+ı bûlbül-i zâr: İnleyen bülbülün işitmesi. 311/3
g.+ı çerh: Feleğin kulağı. 63/15
g.+ı dil-ü cân: Gönül ve ruhun dinlemesi. 7/28
g.+ı hâkân: Hükümdarın dinlemesi. 37/36
g.+ı idrâk: Aklın anlayışın dinlemesi. 13/42
g.+ı kemân: Yayın dinlemesi. 192/1
g.+ı kemân-ı keşîde: 222/3
g.+ı rebâb: Kemançe işitmesi. 161/1
g.+ı sâgar: Kadehin işitmesi. 242/5
g.+u çeşim: 187/1
g.+u gönül: Gönül dinlemesi. 187/1
g.+u zebân: Dilin dinlemesi. 3/5
g.+lar 292/2
g.+uma 39/12
g.+umu 200/5
g.+un 7/24
gûşe: Dinleme, işitme.
g. 8/71, 030/12, 071/10, 080/21, 080/21, 082/11, 082/11, 094/20, 112/08, 112/08, 298/01, 298/01
g.+i çeşm: Gözün dinlemesi. 1/47
g.+i dâmân: Eteğin dinlemesi. 313/2
g.+i destâr: Sarık, tülbent. 8/2, 009/22, 170/04
g.+i ebrû: Kaşın dinlemesi. 6/36, 030/15, 103/28, 134/04, 244/04

g.+i ebrû-yı-dil-ber: Gönlü alıp götürün güzelin dinlemesi. 201/6
g.+i halvet: Tenha yer, yalnız. 8/3
g.+i ıkbâl: Baht, talih. 124/3
g.+i nigâh: Bakış, bakma. 3/28
g.+i nigeş: Bakış, bakma. 184/1
g.+i süm: Dört ayaklı hayvanların tırnağı. 1/54
g.+i tarf: Bakış, göz ucu. 65/3
g.+i tenhâ: Issız, boş, yalnız. 30/11
g.+de 236/3
g.+den 298/4
g.+lerde 179/2
g.+lerin 308/4
g.+nin 69/8
g.+si 18/5, 035/07, 104/04
g.+sin 81/12, 089/04
g.+sinde 83/12
g.+sinden 140/6
gûyâ: Sözde, sanki.
g. 2/44, 005/14, 005/45, 010/08, 010/47, 012/30, 012/43, 018/15, 030/19, 031/14, 034/06, 035/15, 035/17, 037/05, 037/21, 045/01, 068/05, 075/07, 076/02, 079/15, 080/20, 082/18, 091/06, 094/25, 094/31, 094/33, 098/02, 098/08, 103/21, 103/24, 103/30, 104/04, 108/08, 112/02, 112/13, 116/14, 119/07, 135/09, 155/01, 159/03, 159/03, 161/02, 163/07, 172/01, 207/05, 228/02, 286/02, 292/03, 306/03, 311/04
g.+dır 108/11
g.+sı 271/3
g.+sıdır 30/32
g.+sın 247/5

g.+ya 89/8

g.+yı 178/1

gûyâlık: Söyleycilik.

g. 259/8

gûyâyî: Güya.

g. 6/30, 6/30

gûyiyâ: Güya.

g. 2/22, 002/41, 010/10, 016/14, 030/33, 070/06, 078/07, 080/19, 089/08, 092/04, 124/05, 192/04, 285/13

gûzîn: Seçen, seçilmiş, seçkin, beğenilmiş.

g.+in 81/7

güç: Ağır ve yorucu emekle yapılan, müşkül.

g. 8/21

g.+tür 1/39, 017/49, 209/03, 256/07

güft: Söz, lâkırdı.

g.+ü gü: Dedikodu. 7/17, 168/04, 293/05

g.+ü şinîd: Mesmuat, duyulan haberler. 7/38

g.+ü şünûd: 259/7

g.+ü şünûd-i düşmen: 3/5

güftâr: Söz.

g. 241/4

g.+ı melîha: Güzel söz. 61/2

g.+ı 31/15, 140/07, 311/05

g.+ıma 13/40

g.+ımın 199/1

güher: Elmas, cevher, inci, değerli taş, bir şeyin aslı.

g. 1/11, 013/43, 057/01, 170/02, 258/04

g.+i kem-revâc: Kıymeti az mücevher. 39/15

g.+ü âb: Mücevher ve su. 1/61

g.+in 177/7

g.+inden 18/22

g.+le 7/24

güher-bâr: Cevher yağdırın.

g. 2/41

gül: Gülgillerin örnek bitkisi.

g. 1/14, 003/33, 003/45, 003/55, 003/56, 013/03, 013/08, 013/09, 013/17, 013/39, 014/05, 015/04, 015/06, 015/09, 017/09, 023/10, 025/08, 026/10, 029/10, 034/03, 054/01, 079/05, 085/02, 088/02, 127/05, 129/01, 130/29, 130/33, 130/63, 134/02, 135/09, 154/04, 167/10, 169/04, 170/04, 182/04, 190/07, 190/07, 193/02, 199/01, 203/01, 205/06, 205/06, 205/07, 206/04, 207/02, 210/05, 213/02, 218/01, 219/01, 219/04, 223/05, 241/01, 248/01, 248/06, 265/01, 265/02, 265/02, 268/02, 268/03, 269/01, 274/03, 285/04, 286/04, 299/02, 302/02, 304/03, 306/01, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04, 308/03, 310/05, 312/01, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05, 321/01, 321/01, 321/02, 321/03, 321/04, 321/05, 322/05, 335/01

g.+i âl: Kırmızı gül. 7/32, 130/27

g.+i bâdâm: Badem. 248/2

g.+i bâlîn: Gül yastuk. 276/5

g.+i berk-ı cemâl: Güzellik şimşeğinin güllü. 151/1

g.+i ergavân: Erguvan güllü. 3/51

g.+i evvel-zuhûr-ı bâğ-ı sulb-i husrev-i devrân: 87/6

g.+i hadîka-i nâz: Naz bahçesinin güllü. 8/18

g.+i handân: Gülen, sevinçli gül. 125/4

g.+i hüdâb: Gül kınası, gül boyası. 258/6

g.+i hurşîd: Güneş gülü. 15/24

g.+i kâm: Gül ağzılı. 5/52, 105/05

g.+i nâz: Naz gülü. 355/1

g.+i neşküfte: Koklanan gül. 71/4

g.+i nev-hîz-i nâz-u işve: Yeni yetişmiş nazlı gül. 8/33

g.+i ra'nâ: Güzel gül, dışı sarı, içi kırmızı renkte olan bir çeşit gül. 79/3, 122/11, 170/04, 286/02

g.+i şâdî: Memnunluk, sevinçlik gülü. 33/4

g.+i şeftâlû: Şeftali ağacı. 265/2

g.+i tasvîr: Gül resmi. 3/47, 259/08

g.+i ter: Taze gül. 138/2, 265/01

g.+i vâsf: Gül vasıflı. 1/67

g.+ü bâdâm: Gül ve badem. 261/9

g.+ü bülbül: Gül ve bülbül. 259/7

g.+ü gülşen: Gül bahçesi. 311/1

g.+ü lâle: Gül ve lâle. 130/47

g.+ü pervâne: Geceleri ışığın etrafında dönen kelebek. 2/6

g.+ü sünbül-ü yâsemen: Gül, sümbül ve yasemin. 130/19

g.+de 89/8

g.+den 8/6, 163/05, 219/04, 288/04, 292/02, 311/01, 314/01, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05

g.+dür 143/1, 148/02, 248/06

g.+e 154/2, 292/03

g.+i 292/1, 292/05

g.+le 11/14

g.+ler 163/6, 220/01, 222/02, 270/01, 311/02, 318/01

g.+leri 94/13, 322/02

g.+ü 5/14, 018/03, 049/01, 130/46, 130/60, 203/04, 206/03, 286/04

g.+üm 15/6, 015/06

g.+ün 3/33, 005/10, 005/15, 030/35, 130/44, 200/04, 257/03, 281/04, 300/05

gül-âb: Gül suyu.

g. 45/1, 148/01, 148/06, 288/04

g.+i der: 1/16

g.+ı 289/6

g.+ımsın 15/24

gül-beden: Bedeni gül gibi lâtif ve nazik olan.

g. 314/1, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05

gül-bedenlik: Gül gibi lâtif ve nazik olan beden.

g.+te 253/1

gül-berk: Gül yaprağı.

g.+ı 2/43

g.+i 185/2

gül-bister: Gülden yatak.

g. 216/1

gül-çihre: Gül çehreli, çehresi gül gibi lâtif olan.

g.+nin 17/51

g.+ye 162/4

gül-efsûn: Efsunlu şarap.

g.+ı nâz: 148/6

gül-efşân: Gül saçan.

g. 7/26

gül-ender: Bulunan gül.

g. 190/7

gül-fâm: Gül renkli, gül gibi kırmızı olan.

g. 206/6

g.+ı 242/4

g.+ına 234/2

gül-feşân: Gül saçan.

- g.** 3/46
- gül-fürûşân:** Gül satan.
g. 14/5
g.+m 4/35
- gül-geşt:** Gül seyri, gül gezintisi.
g.+i 5/8, 299/1
g.+i sahrâ: Kırdâ gül veya çiçek seyri için yapılan gezinti. 301/3
- gül-gonce:** Henüz açılmamış gül.
g. 180/1, 190/01, 285/12, 311/03
g.+i bâğ-ı ulâ: Şan şeref sahibi bahçenin gülü. 35/20
g.+i murâd: Arzu, istek gülü. 270/6
g.+i nahl-i himem: Gayret arısının gülü. 35/14
g.+i sır-âb: Taze gül. 26/3
g.+i şâdf: Memnunluk, sevinçlik gülü. 84/20
g.+de 289/6
- gül-gonce-zâr:** Gül goncası bahçesi.
g.+ı zahm-ı dil: Yaralı gönlün gül goncası bahçesi. 179/5
- gül-gün:** Gül renkli, pembe.
g. 2/17, 035/21
g.+ı çeşm: Gül renkli göz. 226/3
g.+un 11/24, 189/01, 238/05, 248/02
- gül-hande:** Gül güllüştü.
g.+ye 246/2
- gül-nahl:** Gül ağacı, gül fidanı.
g.+e 127/3
- gül-nihâl:** Gül fidanı.
g. 2/36
- gül-pembe:** Pembe gül.
g. 205/6, 310/04
- gül-perçem:** Gül kâküllü.
g.+i tûğ: Tuğun gül kâküllü. 1/81
- gül-pîrehen:** Gül gömlekli.
g.+im 275/3
- gül-reng:** Gül renkli, pembe.
g. 162/1
g.+i 178/6
- gül-rîz:** Gül saçan, gül serpen, meşhur bir çeşit lâle.
g.+ler 2/9
- gül-ruh:** Türk müziğinin mürekkep makamundan gül yanaklı güzel.
g.+ları 294/1
- gül-ruhsâr:** Gül yanaklı güzel, bir çeşit lâle.
g. 338/1
- gül-sitân:** Gül yeri, gül bahçesi.
g. 5/29, 005/33, 028/02, 034/08, 038/05, 080/18, 109/03, 136/01, 206/03
g.+ı dehr: Dünyanın gül bahçesi. 73/15
g.+da 135/9
g.+ı 31/10
g.+ında 297/3
g.+lardan 15/4
- gül-şekersiz:** Tatsız.
g. 178/2
- gül-şekker:** Gül tatlısı.
g.+e 242/1
g.+i 4/36
- gül-zâr:** Gül bahçesi.
g. 8/38, 008/61, 186/05, 8/38, 008/61, 186/05
g.+ı 35/23
g.+ı behişt: Cennet, uçmak. 71/4

g.+ı hüsn-ü behcet: Sevinç, gülyüzlülük.
304/2

g.+ı isti'dâd: Anlayışlılık, kabiliyet, akıllılık. 195/6

g.+ı nev: Yeni gül bahçesi, taze gül bahçesi. 130/62

g.+ı pür-feyz-i temâşâ-yı-garîb: Gül bahçesini hayranlıkla seyretme. 30/11

g.+a 127/3, 302/01, 306/03, 311/03, 322/02

g.+ı 130/21, 130/59, 130/64, 311/05

g.+ın 308/4

g.+ını 82/4

g.+ların 18/6

gül-zemîn: İşret edilen, içilen yer.

g.+ı sîne: 248/6

gül-: Hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak.

g.-dü 77/4, 220/01

g.-elim 316/2

g.-er 304/2

g.-erek 7/18, 034/03

g.-ersin 218/1

g.-esin 204/1

g.-üp 263/4

gülbün: Gül kökü, gül biten yer.

g. 223/6

g.+ı kalem: 3/46

g.+ı nâzende: Naz edici, nazlı, hoş edalı, gül biten yer. 246/1

g.+den 11/35

güldür-: Gülmesine sebep olmak.

g.-ür 285/11

g.-ürdün 318/5

gülgülü: Gül renkli.

g. 321/1, 321/01, 321/02, 321/03, 321/04, 321/05

gülistân: Gül bahçesi.

g. 3/56, 034/08, 036/01, 094/10, 102/02, 130/25, 130/34, 190/07, 190/07, 243/01, 299/02, 309/05, 335/01

g.+ı cemâl-i dil-rübâ: Gönül kapan, alan yüz güzelliğinin bahçesi. 334/1

g.+ı meserret: Sevinç, şenlik bahçesi. 80/21

g.+a 13/8, 013/17, 013/44, 021/17, 130/16, 130/39

g.+da 11/11, 060/03, 300/05, 322/05

g.+dan 15/3

g.+e 37/21, 037/29, 318/01

g.+ı 10/33, 019/21, 019/25, 029/02, 114/03

g.+ın 130/65

gülistân-der: Gül bahçesinde.

g. 190/7

güllü: Güllü olan.

g. 286/3

gülnâr: Nar çiçeği.

g. 169/4

gülsitân: Gül yeri, gül bahçesi, güllük.

g. 3/45, 003/55, 005/08

gülşen: Gül bahçesi.

g. 1/51, 004/33, 017/56, 021/29, 035/33, 130/20, 210/05, 231/06, 243/01, 264/05, 292/02, 299/03, 299/04, 311/01, 311/04

g.+ı âlem: Âlemin gül bahçesi. 353/1

g.+ı devlet: devletin gül bahçesi. 71/6

g.+ı emel: Emelin gül bahçesi. 270/6

g.+ı her: Bütün gül bahçesi. 81/3

- g.+i hüsn:** Güzellik bahçesi. 218/3, 292/04
- g.+i hüsn-i dil-ârâ:** Gönül alan, gönül okşayan gül bahçesi. 254/6
- g.+i hüsn-ü behâ:** Güzelliğin gül bahçesi. 104/4
- g.+i hüsn-ü cemâl:** Güzel yüz. 300/3
- g.+i islâm:** İslâmın gül bahçesi. 1/42
- g.+i ma'nâ:** Mananın gül bahçesi. 13/39
- g.+i pür-feyz:** Çok feyizli gül bahçesi. 30/9
- g.+i pür-zînet-i kevn-ü mekân:** Kâinatın çok süslü gül bahçesi. 123/2
- g.+de** 11/3, 015/09, 137/03, 265/05
- g.+den** 15/7, 314/05
- g.+e** 29/3, 083/09, 302/02, 322/01, 322/01, 322/02, 322/03, 322/04, 322/05
- g.+i** 102/4, 298/05
- g.+in** 17/69, 213/02, 292/04
- g.+inden** 4/35
- g.+inin** 23/8
- gülşen-serây:** Gül bahçesi içindeki saray.
- g.+ı devlet:** Devletin gül bahçesi içindeki sarayı. 77/3
- Gülşenî:** Gülşenî.
- g.+nin** 114/3
- gülû:** Boğaz.
- g.+yı şîşe:** 205/8
- güm:** Kayıp, yitik.
- g.** 22/3, 130/16, 138/04, 185/18
- güm-nâm:** Adı samı yok olmuş, unutulmuş.
- g.** 67/7
- gümân:** Zan, sanma, sezme.
- g.** 72/1, 165/02
- gümlüş:** Beyaz renkte, kolay işlenir element.
- g.** 3/49, 010/59, 130/39, 193/05
- g.+ten** 5/22, 008/06, 008/15
- gün:** Yeryuvarlığının kendi ekseni etrafında bir kez dönmesiyle geçen yirmi dört saatlik süre.
- g.** 3/65, 009/04, 009/13, 009/14, 009/14, 009/16, 011/08, 011/17, 011/19, 011/49, 011/54, 011/54, 013/07, 013/16, 014/12, 015/09, 016/01, 018/29, 020/17, 024/07, 035/09, 060/04, 062/16, 077/07, 087/08, 089/03, 102/04, 103/13, 115/17, 116/05, 122/01, 128/06, 130/16, 138/03, 155/06, 160/03, 170/05, 180/05, 182/08, 184/01, 184/04, 189/08, 190/05, 206/08, 208/05, 212/05, 230/01, 230/01, 230/02, 230/03, 230/04, 230/05, 235/01, 250/02, 251/02, 270/06, 281/06, 293/03, 297/03, 298/02, 301/04, 309/03, 316/04, 318/03, 320/02, 321/01
- g.+de** 14/51, 082/21, 092/06, 102/01, 102/02, 102/03, 102/04, 102/05, 102/06, 102/07, 102/08, 102/09, 102/10, 102/11, 102/12, 102/13, 102/14, 102/15, 159/01, 166/02, 289/03
- g.+den** 13/9, 018/29, 030/08, 037/32, 062/17, 066/05, 111/03, 129/03, 346/01
- g.+e** 18/29, 066/05, 111/03
- g.+lerde** 17/54, 129/01
- g.+lere** 9/4
- g.+leri** 11/13, 011/46, 129/03
- g.+sün** 125/5
- g.+ü** 84/4, 112/02, 117/06, 306/03, 309/04
- g.+ün** 9/43, 013/47, 020/19, 035/02, 067/05
- g.+ünde** 131/16
- günâh:** Dince suç sayılan iş veya davranış.

- g.+ı** 189/5, 325/01
g.+ın 210/3
günâh-kâr: Günah işleyen.
g.+a 256/7
gündüz: Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü.
g. 9/43, 129/01, 206/01
g.+ün 206/8
güneş: Gezegenlere ve yeryuvarlığına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.
g. 8/4, 008/07, 071/07, 130/31, 308/01, 321/01
g.+le 19/16
g.+ten 116/15
günlük: O günkü, o günle ilgili.
g. 316/5
Gürcistân: Gürcistan.
g. 36/25
güreş: Belli kurallar içinde, güç kullanarak, iki kişinin türlü oyunlarla birbirinin sırtını yere getirmeye çalışması.
g. 279/2
Gürgân: İran'ın kuzeydoğusunda bir yer, Aksak Timur'un lâkabı.
g. 307/5
gürisne: Aç, fakir.
g. 159/5
gürûh: Cemaat, bölük, takım.
g.+ı dâiyân: Dua eden cemaat. 10/23
g.+ı ehl-i cû'-u fakr: Aç ve fakir kimselerin cemaati. 90/2
g.+ı ehl-i dâniş: Bilenler topluluğu. 6/15
g.+ı ehl-i hatta: Yazı ehlinin cemaati. 73/13
g.+ı ehl-i hüner: Hüner ehlinin cemaati. 21/30
g.+ı pâ-be: Ayak takımı. 141/4
g.+ı şâirân: Şair topluluğu. 72/2
gürz: Silâh olarak kullanılan uzun sopalı, büyük demir topuz.
g.+ı gâv-sâr-ı Rüstem: 14/21
g.+ı girân: Ağır, sakil topuz. 3/7
g.+ü 4/26
güsiste: Kırılmış, kopmuş, gevşemiş, çözülmüş.
g. 7/33, 008/02
güstâh: Küstah, hayasız, saygısız.
g.+ını 149/1
güster: Yayan, döşeyen.
g.+de 27/2, 037/16, 082/03, 103/22, 130/30
güşâd: Açma, açılma, açılış.
g. 5/9, 210/02, 306/02
g.+ı 169/6
güşâde: Açılmış, açık, ferah, şen.
g. 7/31, 007/39, 008/67, 021/01, 021/27, 021/29, 031/18, 185/21
g.+dir 205/7
güşâdece: Açıkça.
g. 146/2
güşâyış: Açılma, açıklık, açılış.
g. 29/11, 123/10, 165/05
güşûde: Açılmış.
g. 259/1
güzâr: Geçme, geçiş.
g. 8/68, 025/13, 028/16, 307/04
g.+ın 302/1
güzel: Biçimindeki uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran.

g. 16/15, 033/08, 064/09, 081/01, 112/12,
116/08, 126/10, 136/04, 147/05, 186/07,
207/04, 252/03, 309/02, 314/03, 317/02,
318/04, 321/04

g.+e 261/2

g.+i 277/1

g.+im 13/6

g.+in 126/10

g.+ler 10/53, 318/01

g.+sin 202/2, 303/04, 305/01

güzer: Geçme, geçiş, geçici.

g. 4/32, 100/09, 122/01, 194/03, 267/03

güzîde: Seçkin, seçilmiş, beğenilmiş.

g. 97/11

güzîn: Seçen, beğenilmiş, seçkin.

g. 3/19, 006/41, 024/01, 063/08, 063/17,
078/03, 115/15, 115/31, 130/51, 130/56

g.+i 8/39, 18/17, 94/7, 103/7, 121/3, 121/11

g.+e 5/41, 008/35, 062/20, 107/07

g.+in 16/36, 029/09, 035/18, 091/03, 106/05

g.+ini 25/8

H

hâb: Uyku, rüya.

h. 1/37, 004/21, 009/01, 009/13, 077/17,
105/03, 129/03, 133/02, 148/03, 189/05,
289/07

h.+i 130/26, 178/2, 197/5, 216/1

h.+i adem: Yokluk, bulunmama. 256/4

h.+i âremîde: Dinlenen, rahat. 154/3

h.+i emn-ü istirâhat: Emniyet ve istirahat
uykusu. 12/29

h.+i huzûr: Huzur uykusu. 143/3

h.+i lûtf-i şehriyârî: Lütuf padişahının
uykusu. 64/5

h.+i perîşân: Parişan uykusu. 2/19, 144/04,
215/03, 265/05, 288/03

h.+i râhat: Rahat uykusu. 17/38

h.+da 168/2, 244/02

h.+dan 8/1, 8/1

h.+e 359/1

h.+ı 8/5

h.+ımsın 15/1

h.+ını 238/4

hâb-âlfûde: Uykulu.

h. 266/1

habâb: Su üzerinde olan hava kabarcıkları.

h. 128/2, 277/02

habb: Tane, tohum.

h.+i 22/4, 217/3

h.+i fûlfül: Kara biber tohumu. 161/4

h.+i zeheb: Altın kaynağı. 8/40

habbe: Buğday, arpa gibi yuvarlak olan şeyler,
taneler.

h.+i 22/4

h.+i fûlfül: Kara biber tanesi. 205/4

habbezâ: "Ne sevimli, ne güzel" manasında
takdir edatı.

h. 1/53, 004/01, 004/02, 004/02, 004/03,
014/33, 024/09, 024/10, 030/09, 030/11,
036/03, 036/04, 042/01, 042/01, 042/01,
080/18, 081/01, 083/11, 085/04, 089/06,
089/07, 099/08, 099/09, 115/34, 115/34,
117/08, 118/04

haber: Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi.

- h.** 7/16, 011/46, 017/16, 340/01, 340/01
h.+i feth: Fetih haberi. 149/3
h.+de 138/4
h.+im 7/18, 007/24
h.+le 14/12
haber-dâr: Haberli.
h. 208/1, 303/02
hâbîde: Uyumuş, uykuya dalmış.
h. 163/3, 187/03, 247/07
h.+ye 276/5
habs: Hapis, alıkoyma, tutma, zaptetme.
h. 41/4
h.+i 185/10
hâc: Haç, put.
h. 207/7
hacâlet: Utanma, utangaçlıkla şaşırma.
h.+le 94/6, 106/06
haccâm: Hacamat eden, hacamatçı.
h.+a 226/4
hâce: Hoca, müderris.
h. 251/6, 265/03, 281/02
h.+i bahşende: Affeden hoca. 1/11
h.+i cihân: Cihann hocası. 31/12
h.+i dâna: Bilgili hoca. 14/19, 094/06
hacer: Taş.
h. 125/9
hâcet: Herhangi bir şey için gerekli olma.
h. 68/3, 127/01, 128/03, 172/05, 218/02, 232/02, 285/03
h.+le 5/51
hâcet-revâ: Haceti gören, gideren.
h. 124/5
hâcib: Kapıcı, perdecî.
h. 1/28, 026/16, 030/21, 063/10
hacil-sâz: Utanmış, utancından yüzü kızarmış.
h.+i rüvâk-ı âsmân: 67/20
hâciyân: Hacılar, Hicaz'a gitmiş olanlar.
h.+i kûy: 167/6
hacle-gâh: Gelin odası.
h.+i devlet-ü iclâl: 87/7
haclet: Utanma, şaşırma.
h. 10/17, 223/01
h.+se 67/13
hacm: Bir cismin kapsadığı boşluk, oylum.
h.+i kitâb: Kitabın hacmi. 197/3
had: Yanak.
h. 8/8
hadak: Patlıcan.
h.+i dîde-i baht: Baht gözünün patlıcanı.
 1/62
hadd: Sınır, hudut, değer.
h.+i dütâ-yı kemân-ı saht: Güçlü bükülmüş yayın sınırı. 3/3
h.+i zât: değer verilen kişi. 166/6
h.+in 285/12
h.+ince 6/9
h.+ini 129/7
haddâd: Demirci, demir işleri yapan, çilingir, kapıcı, gardiyan, muhafız.
h. 13/17
hadde: Erimiş madenden tel yapmak için kullanılan delikli maden levha.
h.+den 134/1
h.+dir 30/33
h.+lerden 130/39
hadem: Hizmetçi.
h. 21/38

- h.+in** 116/10
hadeng: Kayın ağacı, kayın ağacından yapılmış ok.
h.+i cevr: 278/2
h.+in 179/5
hadıce: Vakitsiz, erken doğan kız çocuğu.
h. 113/6
hadıd: Öfkeli, hiddetli, şiddetli, titiz.
h. 84/14
hadıka: Ağaçlı, suyu çok bahçe, bostan.
h.+i 8/18
h.+i emel: Emel bahçesi. 158/3
hadilillâh: Hidayet eden Allah için.
h. 306/1
hâdim: Yıkan, yıkıcı.
h. 8/45
hadıs: Peygamberimizin kutsal sözü.
h.+i 192/1
haffâf: Kavaf, ayakkabı, terlik yapıp satan.
h.+ın 193/3
hâfız: Aşağı düşüren alçaltan.
h.+ı Şîrâzî: 112/16
h.+ı 99/4
hâfi: Çok ikram eden, gülüyle karşılayan, yalınayak yürüyen.
h. 261/4
hafr: Kazma.
h. 28/8
hâh: "İsteyen, ister" manasında kelimelere takılır.
h. 205/4, 303/01
hâhiş: İstek, arzu, isteyiş.
h.+i dâr-ü diyâr: 138/1
hâhiş-kâr: İsteyici, istekli.
- h.** 8/28
hâib: Korkan, korkak, utangaç.
h.+ü makhûr: 21/18
hâile: Dram, trajedi.
h.+i ber: 180/4
hak: Adalet.
h. 3/5, 004/48, 004/50, 004/51, 004/54, 005/41, 005/43, 006/10, 006/16, 006/48, 009/42, 010/42, 010/46, 010/55, 011/52, 011/54, 012/44, 013/35, 015/22, 016/28, 016/38, 017/49, 017/68, 018/30, 018/31, 019/14, 020/19, 025/10, 027/01, 027/10, 027/16, 028/08, 028/08, 028/18, 030/12, 032/13, 033/06, 034/07, 034/11, 036/06, 036/07, 036/12, 036/14, 036/15, 036/16, 036/21, 036/22, 036/32, 037/18, 037/38, 041/08, 041/09, 063/16, 063/17, 069/09, 071/13, 072/01, 073/01, 079/07, 083/13, 088/07, 092/23, 097/04, 101/08, 105/08, 106/12, 108/01, 108/05, 111/03, 112/18, 112/19, 117/04, 117/08, 117/08, 117/10, 117/10, 118/07, 123/06, 131/16, 183/05, 283/06, 292/03, 319/04, 320/01
h.+da 129/2, 189/07
h.+la 37/35, 086/04
h.+ta 105/7
h.+tan 41/14
hâk: Toprak.
h. 148/5, 218/03, 278/09, 345/01
h.+i behişt: Cennet, uçmak. 42/4
h.+i der: Toprak içinde. 30/5, 129/05
h.+i der-i inâyet: Lütuf toprağında. 21/35
h.+i der-i refî: Yüksek yerin toprağı. 3/44

- h.+i dergâh-ı muallâ:** Yüksek sarayın toprağı. 41/5
- h.+i iclâl-i veliyyü'n-niam:** Dinine sımsıkı bağılı olanın toprağı. 24/8
- h.+i kûze:** Toprak su testisi. 234/5
- h.+i pây:** Ayağının toprağı. 2/30, 004/16, 010/18, 017/27, 037/15, 039/10, 041/14, 130/10, 296/05, 315/01
- h.+i pây-i anber-âmîz:** Ayak kokusuyla karışık toprak. 319/2
- h.+i pây-i devlet:** Devlet ayağının toprağı. 285/9
- h.+i râh-ı müşg-efşân:** Güzel koku saçan yolun toprağı. 218/3
- h.+i siyâh:** Siyah toprak. 37/27, 285/08
- h.+i tarab-nâk:** Sevinçli, coşkun toprak. 9/16
- h.+e** 1/46, 080/15, 130/31, 196/03, 310/01
- h.+i** 42/4, 068/04, 094/28
- h.+inde** 4/33, 023/03, 130/24
- h.+indeki** 30/10
- h.+inden** 17/11
- hâk-ber:** Adalet getiren.
h. 251/6
- hâk-bûs:** Yer öpme, büyük bir zatın ayaklarına varıp öpme.
h.+i der-i destûr-ı cihân-bân: 13/9
h.+a 10/2
- hâk-dân:** Dünya, yer.
h. 123/1
- hâk-sâr:** Toz toprak içinde kalmış.
h. 300/5, 310/05
- hâk-sârân:** Toz toprak içinde kalmış, hâli perişan.
- h.+i gam:** Hâli perişanın gamı. 235/3
- hâkân:** Türk imparatorlarına verilen unvan.
h. 2/23, 083/10, 113/01
- h.+i âlî-şân:** Şan ve şerefi büyük olan. 17/68, 084/03
- h.+i cihân:** Cihanın hakanı. 64/3, 093/06, 105/08
- h.+i devrân:** Zamanın hakanı. 93/12, 106/04, 129/08
- h.+i emced:** Çok şerefli hakan. 98/2
- h.+i güzîn:** Seçilmiş, seçkin hakan. 106/5
- h.+i âlem:** Dünyanın hakanı. 107/5
- h.+i iklim-i Acem:** Acem ülkesinin hakanı. 76/1
- h.+i İrân:** İran hakanı. 36/23
- h.+i İskender-zuhûr:** İskender şeklinde görünen hakan. 122/3
- h.+i kâmil:** Olgun hakan. 99/4
- h.+i kerem-kâr:** Kerem eden, lutfeden hakan. 105/3
- h.+i kerîm:** Kerem sahibi hakan. 87/5, 101/03
- h.+i kerîmü'ş-şân:** Şan ve kerem sahibi hakan. 93/2
- h.+i mansûrû'l-alem:** Âleme galip gelmiş hakan. 10/40
- h.+i milk-ârâ:** Mülkü süsleyen hakan. 93/8
- h.+i zamân:** Zamanın hakanı. 97/1
- h.+i zî-şân:** Şanlı hakan. 83/5, 098/03
- h.+e** 37/3, 037/36
- h.+i** 10/37, 016/21, 029/07, 029/08, 074/01, 099/01
- h.+ina** 17/11, 017/70
- h.+ını** 289/1

hâkânî: Hakana mensup.

h. 2/23, 010/03

hakâyık: Doğru olan asıllar, şüphesiz şeyler, hakikatler.

h.+ı 115/30

hakikat: Bir işin doğrusu, gerçek, asıl.

h. 27/11, 082/17

h.+te 12/14, 012/37

h.+tir 12/1

hakîm: Bilge.

h.+i 2/23

hâkim: Egemenliğini yürüten, buyruğunu yürüten, sözünü geçiren egemen.

h.+den 290/2

hâkister: Kül, ateş külü.

h. 146/7, 251/06

hakk: Hukuk, doğruluk, hisse, lâyük, münasip.

h. 26/1, 076/11, 097/09

h.+ı kelâm: Doğru konuşma. 6/4

h.+ı sühân: Doğru söz. 36/22

h.+u adl: Doğruluk ve adalet. 19/14

h.+a 1/65, 003/09, 003/11, 003/15, 012/12, 012/13, 017/64, 11/49, 025/06, 035/08, 037/26, 099/03, 101/04, 112/04

h.+ı 10/42

h.+ın 10/43

hakkâ: Doğrusu, hakikaten.

h. 15/3, 029/07, 042/05, 062/19, 063/17, 064/09, 069/08, 070/10, 073/12, 077/19, 079/08, 080/22, 081/15, 082/10, 089/05, 093/15, 094/15, 094/17, 095/06, 097/22, 101/07, 103/18, 104/06, 109/06, 112/12, 119/05, 146/08, 180/05, 251/05, 278/11, 295/03, 303/04, 324/01

hakkında: İlgili olarak, üzerine.

h. 10/63

hâl: Şimdiki zaman, suret, keyfiyet.

h. 1/73, 005/12, 005/15, 007/18, 007/18, 008/03, 019/13, 019/15, 027/04, 067/09, 134/04, 134/06, 140/03, 157/02, 157/05, 185/02, 196/04, 284/05, 285/09

h.+ı 6/41, 149/1, 158/5, 229/1

h.+ı müşğîn: Misk kokulu. 206/5

h.+ı ruh: Ruh hâli. 346/1

h.+ü hat: Ben ve hat. 228/2

h.+de 7/14, 011/06, 063/18

h.+e 127/6

h.+i 11/11, 122/05, 131/11, 217/03, 261/05, 11/11, 122/05, 131/11, 261/05

h.+im 130/3, 285/09

h.+imiz 129/1

h.+inden 257/6

h.+ini 20/13

h.+inle 128/1, 248/01

hâlâ: Şimdiye kadar veya o zamana kadar, henüz.

h. 27/2, 029/11, 037/31, 094/07, 115/43

halâl: Dostluk.

h. 7/22, 124/01

halâvet: Sevimlilik, şirinlik, tatlılık.

h.+in 39/14

halâyık: Kadın köle, cariye.

h. 63/7, 117/08

hâle: Ayın çevresinde görülen ışık halkası, ağıl, ayla.

h.+si 130/31, 185/04

halecân: Çarpıntı, titreme.

h. 240/3

- h.+ı nihân:** Gizli çarpıntı. 3/62
- halef:** Sonra gelen.
h.+ı dūdīmān-ı mecd-ü şeref: Şerefli soyun sonra gelenleri. 115/29
- halel:** Bozma, bozukluk.
h. 5/37, 193/01, 268/01
- hâlet:** Hâl, suret, keyfiyet, nitelik.
h. 13/42, 018/04, 025/10, 027/03, 036/16, 079/06, 080/21, 083/08, 094/36, 127/01, 215/02, 260/04, 325/01
h.+ı 212/2
h.+ı dībâ-yı çîn: Çin elbisesinin niteliği. 82/4
h.+ı mâh-u ketan: 3/72
h.+ı şevk-ı hayâl-i zülfi: 173/5
h.+ı tîğ-u sinân: Kılıç ve mızrağın niteliği. 3/13
h.+e 59/1
h.+in 8/12, 150/06
h.+inden 14/49
h.+le 106/9, 134/07, 164/06
h.+tir 12/42, 015/08, 017/07, 128/04, 140/02
- hâlet-efzâ:** Hayreti artıran, çoğaltan.
h.+yi 284/2
- hâletî:** Hâl, keyfiyet.
h. 14/39
- halhâl:** Ayak bileziği.
h. 7/29
- hâlık:** Yaratan, yoktan var eden.
h.+ı kevn-ü mekân: Dünya âlemi yaratan. 3/14
h.+ı yektâ: Tek, eşsiz, benzersiz yaratıcı. 112/18
h.+u'l-esbâb: Sebepleri yaratan. 105/4
- h.+u'l-eşyâ:** Nesnelere, mevcut olanları yaratan. 93/17
- hâlf:** Baş, ıssız, تنها.
h. 153/2, 301/04
- halîde:** Sonsuz, daim, ebedî.
h. 8/46
- hâlîde:** Saplanmış.
h.+den 222/2
- halîfet:** Halife.
h.+ü'l-İslâm: İslâm halifesi. 8/39
- halîl:** Samimi (dost).
h. 9/24, 013/10, 018/18, 035/30
h.+e 98/9
- Halîl-ullâh:** Halis, sadık dost, İbrahim (a.s.).
h. 123/7
- halk:** Yaratma, var etme.
h. 6/11, 012/04, 017/38, 080/08, 103/06, 132/05, 294/01
h.+ı 22/7, 108/1
h.+ı âlem: Âlemi yaratan. 11/39, 062/13, 117/04, 129/03
h.+ı cihân: Cihanı yaratan. 67/5, 131/09
h.+a 51/1, 087/04, 109/06, 117/02, 117/04
h.+ı 6/7, 084/06, 091/02, 102/13
h.+ın 32/5
h.+ına 6/6, 101/08
h.+ının 18/12
- halka:** Ortası boş, yuvarlak şekil.
h. 261/7
h.+ı 7/30
h.+ı âğuş: Kucağın halkası. 190/2
h.+ı mîkrâz-ı Berber: Afrika'nın kuzeyinde yaşayan Berber kavminin mızrağı. 229/1
h.+ı zülfi: Saç lülesinin halkası. 124/3

- h.+sı** 21/27
- halka-sâzî:** Halka yapan.
- h.+i ser-i turra-i pür-çîn:** 221/3
- hall:** Çözme, çözüme.
- h.** 37/22, 254/03
- h.+i maânî:** Mananın çözümlenmesi. 65/2
- h.+e** 276/3
- hallâk:** Halk edici.
- h.+i ervâh-u nesem:** Ruhları ve nefesi halk eden. 32/5
- h.+ı** 185/12
- halled-allâhu:** Allah, daim ve baki eylesin.
- h.** 115/1
- hallet-:** Güç görünen bir olay veya duruma çözüm yolu bulmak.
- h.-e(hallede)** 79/16
- h.-meğe** 77/11
- halvet:** Tenhaya çekilme, yalnız kalma.
- h.+i sâfi-zamîran:** Kalbi saf olanların halveti. 2/21
- h.+te** 8/3
- ham:** Yenecek kadar olgun olmayan.
- h.** 7/2, 021/02, 021/07, 021/07, 032/02, 179/06, 211/02, 211/02, 220/04, 234/01, 265/06, 283/01
- h.+ı** 5/12
- h.+i çevgân:** Ucu eğri değnek. 13/38, 017/43, 037/04
- h.+i zülf:** Bükülmüş zülüf. 7/35, 310/05
- h.+dır** 135/6
- ham-ender:** Büküm büküm, kıvrım kıvrım.
- h.** 179/6
- ham-ender-ham:** Büküm büküm, kıvrım kıvrım.
- h.+e** 123/9
- ham-keşte:** Bükülmüş kâkül.
- h.** 14/20
- h.+mi** 144/5
- hâm:** Eğri, bükülmüş.
- h.** 8/6, 008/65, 009/41, 206/05
- h.+a** 266/4
- h.+dır** 313/3
- h.+ın** 166/3
- h.+un** 1/55
- hamâme:** Güvercin.
- h.** 47/1
- hamâme-beççe:** Güvercin yavrusu.
- h.** 11/18
- Hâmân:** Hz. Musa zamanında Firavun'un veziri.
- h.** 2/27
- hamd:** Allah'a şükran duygularını bildirme.
- h.** 11/48, 065/07
- h.+ü şükr:** Hamt ve şükür. 10/46, 299/04
- h.+i** 3/15
- h.+ü** 24/1, 028/03, 028/04, 028/05, 037/27, 063/17, 074/07, 129/04
- hamdol-:** Tanrı'ya şükretmek.
- h.-sun** 99/3, 129/03
- hâme:** Kalem.
- h.** 3/76, 005/53, 013/43, 019/27, 030/34, 082/05, 084/11, 106/14
- h.+i efkâr:** Efkâr kalemi. 103/19
- h.+i erjeng:** İran hurafelerine göre meşhur ressamın kalemi. 162/7
- h.+i kassâs:** Hikâye, masal kalemi. 124/7
- h.+i mahdûm:** Oğul, evlâdın kalemi. 228/5
- h.+i ma'nâ:** Anlam kalemi. 216/7
- h.+i mû:** 259/8

- h.+i mu'ciz-beyân:** Anlatışı herkese benzemeyen kalem. 14/41
- h.+i mu'ciz-rakam:** 86/5
- h.+i mutlak-inân:** Yuları salıvermiş, başıboş kalem. 183/2
- h.+i pâk:** Temiz kalem. 13/23
- h.+i sihr-efşân:** Sihir saçan kalem. 16/5
- h.+i vassâf:** Vasıflarını bildirerek anlatan, öven kalem. 65/4
- h.+m** 17/45, 017/53, 035/20
- h.+ndeki** 259/8
- h.+ni** 5/56, 014/32, 073/10
- h.+nin** 5/54, 019/23
- h.+si** 28/19, 065/02, 097/20, 235/02, 297/03
- h.+sine** 97/24
- hamel:** Kuzu.
- h.** 13/18
- h.+ü cedyin:** Kuzu ve oğlak. 25/13, 071/08
- h.+de** 76/4
- h.+deki** 21/12, 21/12
- hamîre:** Hamur.
- h.+si** 8/7
- hamiyyet:** Millî onur ve haysiyet.
- h.** 7/15
- hamkâ:** Ahmak, budala.
- h.+ya** 63/13
- hamle:** Atılış, atılma, saldırış, saldırma.
- h.+i şîrân:** 17/21
- hammâm:** Hamam, banyo.
- h.** 92/25, 119/07, 131/04, 206/03
- h.+ı lâtif:** Yumuşak, hoş, güzel hamam. 119/5
- h.+ı münevver:** Nurlu, nurlanmış hamam. 92/17
- h.+a** 8/2, 008/03
- h.+ı** 119/8
- h.+ımı** 78/12
- hammâr:** Şarap yapan ya da satan meyhaneci.
- h.+a** 195/3
- h.+da** 49/1
- hamr:** İçki, şarap.
- h.+e** 223/2
- h.+i** 11/21
- hamrâ:** Kıpkırmızı.
- h.** 14/10
- hamûle:** Yük, gemi yükü.
- h.** 3/66
- hâmûş:** Susmuş, sessiz.
- h.** 14/1, 178/01, 201/01, 209/01, 219/06, 347/01
- h.+sun** 231/7, 293/05
- h.+um** 214/4
- hamyâze-gâh:** Esneme vakti.
- h.** 185/12
- hamyâze-rîz:** Esneklik, esneme veren.
- h.** 128/4
- hân:** Hükümdar, hakan, han, kervansaray.
- h.** 3/40, 015/13, 038/01, 071/01, 076/03, 082/17, 092/16, 097/01, 097/30, 110/02, 118/02, 119/02, 164/01, 244/10
- h.+ı bî-bedel:** Bedelsiz, ücretsiz han. 82/18
- h.+ı bülend:** Yüksek, yüce han. 82/16
- h.+ı gâzî:** Gazi han. 94/1, 098/01, 108/01, 117/02
- h.+ı gerdûn-pâye:** Yüksek şerefî olan han. 101/1
- h.+ı halîl:** Samimi (dost) han. 98/9

- h.+ -i halfî-ullâh:** Halis, sadık dost han. 102/14, 131/05, 162/03, 190/01, 227/05, 123/7 306/03, 308/03, 322/02
- h.+ -i milk-ârâ:** Mülkü stisleyen han. 14/14 **h.+a** 13/19
- h.+ -i pâk:** Temiz han. 91/5, 091/08 **h.+e** 318/1
- h.+ -i sâlis:** Üçüncü han. 37/12 **h.+ı** 125/4
- h.+ -i vuslat:** Kavuşma hanı. 224/4 **h.+ın** 318/5
- h.+ -u hâkân:** Han ve hakan. 29/8 **h.+ına** 17/9
- h.+ı** 16/24, 082/23 **h.+ınam** 218/1
- hancer:** Haçer. **h.+ımı** 289/3
- h.** 11/7, 011/25, 026/09, 037/07, 057/01, **hande:** Gülüş. 175/05, 216/04, 242/02, 251/03 **h.** 17/9, 154/04
- h.+ -i** 30/16, 43/1, 62/4, 152/2, 195/2 **h.+ -i** 163/5, 292/2
- h.+ -i bürran:** Keskin, kesici haçer. 16/26 **h.+ -i bark:** Şimşegin gülüşü. 289/4
- h.+ -i ebrû:** Haçer şekilli kaş. 175/1 **h.+ -i gonce:** Gonca gülüşü. 151/1
- h.+ -i hûn-rîz:** Kan saçan haçer. 175/8 **h.+ -i gül:** Gül gülüşü. 199/1
- h.+ -i müşgîn-i ebrû:** Haçere benzeyen misk kokulu kaş. 291/4 **h.+ -i gül-gonce:** Gül goncasının gülüşü. 289/6
- h.+ -i tegâfûl-ü geh:** Bilmezlikten gelme haçeri. 127/2 **h.+den** 29/10
- h.+dir** 68/2 **h.+lerle** 309/5
- h.+e** 3/5, 242/02, 242/2 **h.+ni** 219/5
- h.+ı** 4/26, 236/02 **h.+si** 1/43, 071/04, 130/44, 156/02, 321/04
- h.+ın** 2/20, 030/25, 037/14, 123/03 **h.+sin** 232/1
- h.+inden** 12/28 **h.+ye** 1/19
- h.+lere** 309/2 **hande-rûy:** Güler yüzlü. **h.** 130/60
- hancerî:** Haçer şeklinde olan. **hâne:** Ev. **h.** 170/6, 287/04, 318/04
- h.** 4/27 **h.+ -i âyîne:** Aynanın yeri. 1/4, 002/21, 167/08, 244/06
- hanceristân:** Haçer ülkesi. **h.+ -i destûr:** İzin, müsaade, ruhsat yeri. 36/31, 036/32
- h.+ -i müjen:** 194/3 **h.+ -i endîşe:** Düşünce, vesvese, merak yeri. 195/6
- hancerli:** Haçeri olan. **h.** 317/2
- handân:** Gülen, gülcü. **h.** 2/43, 021/37, 025/08, 027/11, 032/14, 034/03, 035/25, 036/01, 041/12, 102/01,

- h.+i hammâr:** Şarap yapılan yer. 49/1, 251/04
- h.+i mahbûb-ı zî-şân:** Şan sahiplerinin sevgilisinin yeri. 12/13
- h.+i vîrân:** Yıkılmış ev. 136/5, 147/03
- h.+i zencîr:** Zincir yeri. 244/6
- h.+de** 262/2, 304/03
- h.+ler** 11/13
- h.+me** 186/4
- h.+mi** 13/2
- h.+si** 14/22
- h.+sin** 8/28, 027/07
- h.+sine** 257/1
- hâne-geh:** Yuva.
- h.+i bûm:** Baykuş yuvası. 275/1
- hânedân:** Asil ve büyüklük, aile, ocak.
- h.+i âl-i Osmân:** Osmanlı hanedanı. 37/28
- h.+i devlet:** Devlet hanedanı. 116/19
- h.+i saltanat:** Saltanat hanedanı. 17/36
- hânende:** Şarkıcı.
- h.** 232/4
- hânumân:** Ev bark, ocak.
- h.** 3/29
- hânumân-zîb:** Ev bark süsleyen.
- h.+i celâl:** 4/13
- hanzal:** Ebu Cehil karpuzu da denilen acı bir bitki.
- h.** 4/36
- hâr:** 1. Hor, hakir, aşağı, bayağı. 2. Diken.
- h.** 187/5, 218/03, 270/01, 270/01
- h.+i** 94/21, 286/3
- h.+i firkat:** Ayrıntılı diken. 125/10
- h.+i hâlîde:** Daimî aşağı, hakir olma durumu. 222/2
- h.+u has:** Çalı çırpı. 85/2
- h.+u hâşâk-i melâl-ü gam:** Üzüntü ve gam çözü ve diken. 68/6
- h.+u zâr:** hakir ve ağlayan. 33/3
- h.+u zelîl:** Hakir ve aşağı. 76/11
- h.+ım** 218/3, 218/3
- hârâ:** Pek, katı taş, mermer.
- h.** 14/22
- h.+nın** 88/2
- hârâ-ciger:** Taş bağır.
- h.** 282/5
- harâb:** Yıkık, viran.
- h.** 11/13, 067/14, 081/12, 092/10, 104/07, 122/05, 127/02, 130/05, 173/03, 184/01, 200/06, 266/02, 290/05, 306/01
- h.+i elest:** 46/1
- harâm:** Din kurallarına aykırı olan, dince yasak olan.
- h.** 9/18, 128/01
- hârâret:** Isı, sıcaklık.
- h.+i** 278/6
- harâset:** Ekincilik, çiftçilik.
- h.** 93/4
- harb:** Cenk, kavga, dövüş, savaş.
- h.** 5/36
- harc:** Vergi, sarf.
- h.+i yek-rûze:** Bir günlük sarf. 1/23, 261/08
- harcet-:** Sarf etmek.
- h.-sem** 1/11
- hâre:** Sert kaya, taş.
- h.** 10/59, 149/04
- hâreli:** Haresi olan.
- h.** 321/1, 321/01, 321/02, 321/03, 321/04, 321/05

- harem:** Herkesin girmesine izin verilmeyen kutsal yer.
h. 35/22, 035/27, 241/03
h.+i cân: Gönül haremî. 13/1
h.+i fazl: İyilik haremî. 1/28
h.+i kalb: Yürek, gönül haremî. 13/15
h.+i kân: Herkesin girmesine izin verilmeyen maden ocağı. 13/14
h.+i küy: Sevgilinin haremî. 47/1
- harem-serây:** Harem dairesi.
h.+ine 8/45
- harf:** Alfabeı meydana getiren işaretlerden her biri.
h. 2/12, 080/05, 159/06, 163/05
h.+i âlf-şân: Şan ve şerefi büyük olan. 37/20
h.+i dârâ: Hükümdar harfi. 1/41
h.+i girân: Ağır, sakil harf. 239/3
h.+i menkût: Noktalı harf. 90/4
h.+i mu'cem: Noktalı harf. 107/7
h.+i müdgam: İki kelimededen birincinin son, ikincinin baş harflerinin aynı olması. 79/4
h.+i niyâz: Yalvarma, dua. 174/5
h.+i râz: Gizlenen harf. 161/1
h.+i şûh: Hareketlerinde serbest, açık saçık. 3/56
h.+i tahsîn: Güzel bulup takdir etme. 13/13
h.+i 3/11, 003/76, 063/11, 065/01, 192/02
h.+ini 1/50, 073/13
- harf-âşina:** Harfleri tanıyan, birbirinden ayıran.
h.+yi hâl-i dil: Gönül hâlinin harflerini birbirinden ayıran. 158/5
- harf-endâz:** Söz atan.
h.+ı ta'n: 124/5
- hâric:** Dış, dışarı.
h. 5/51, 011/27
- harîm:** Biri için kutsal olan şeyler, harem dairesi.
h.+i 10/15, 66/4
h.+i ravza-i cennet: Kabri cennet. 108/8
h.+inde 130/57
- harîr:** İpek.
h.+i ruhsârî: İpek yüzlü. 359/1
- hâriş:** Kaşımaya, kaşınma.
h.+inden 152/2
- harîta:** Bir yerin coğrafi durumunu bildiren çizgiler.
h. 8/42
- hark:** Yarıp yırtma, ark, yakma.
h. 3/24
- Hârûnü'r-Reşîd:** Abbasî halifelerinin en meşhuru.
h. 76/1, 084/13, 111/01
- hârût:** Sihir yapan.
h. 5/44, 154/03
h.+u 201/1
h.+un 134/3
- hârût-fen:** Sihir sanatı, ilmi, türü.
h.+imden 126/4
- hârût-sitân:** Büyülü yer.
h. 1/3
- hâs:** Gerçek.
h. 62/6, 116/18
h.+ı 10/15, 27/5, 27/6, 64/3, 82/1
h.+ı hâme-i gûyâ: Gerçeği söyleyen kalem. 30/32
h.+a 121/13
h.+da 128/4

- h.+ı** 21/21
- h.+ın** 94/38, 116/05
- h.+ına** 3/23, 062/09, 087/07, 122/01
- h.+ında** 5/18, 006/20, 062/12, 081/09, 094/12, 130/58
- h.+ındaki** 26/10
- h.+ü'l-hâs:** 37/10, 108/05, 124/07
- hasbe'l-emr:** Emir nedeniyle.
- h.** 115/33
- hasbî:** Gönüllü ve karşılıksız yapılan.
- h.+de** 1/54
- hase:** Ot kırıntısı, çerçöp.
- h.** 85/2
- hased:** Kıskaçlık.
- h.** 256/4, 319/03
- h.+den** 68/8
- h.+dir** 97/10
- h.+le** 90/3, 129/03, 129/05, 130/66
- hasen:** Hüsünlü, güzel.
- h.** 1/65
- h.+imden** 126/2
- hâsıl:** Husule gelen, peyda olan, çıkan, üreyen.
- h.** 19/5, 227/04
- h.+ı darb:** Husule gelen dövüş. 5/31
- h.+ı deryâ:** Husule gelen deniz. 122/11
- h.+ı kân:** Çıkan maden. 2/38
- h.+ı keşmîr:** 97/17
- h.+dır** 130/21
- h.+ı** 2/11, 014/40, 017/60, 036/22, 124/07, 145/01, 208/05, 285/11
- hâsır:** Muhasarada bulunan, etrafı kuşatan.
- h.+a** 78/7
- hâsir:** Hasret çeken.
- h.+ü matrûd:** Hasretten tardolan, kovulmuş.
- 21/18
- hâsiyyet:** Bir şeye özgü nitelik, hassa.
- h.+ı âteş:** Ateşe özgü. 229/6
- h.+i** 188/1, 243/05, 188/1, 243/05
- hasm:** Düşman.
- h.** 234/4
- h.+ı fûrû-mâye:** 41/7
- h.+ı sitem-mâye:** 41/10
- h.+a** 14/46, 14/46
- h.+dan** 1/78
- h.+ı** 181/2, 287/05
- hasm-âvîze:** Kesilmiş avize.
- h.** 108/2
- hasr:** Bögür.
- h.** 254/5
- h.+ı matlab:** Meram, istek, bahis. 254/5
- hasret:** Özleyiş.
- h.** 1/66, 010/63, 125/02, 143/01, 143/01, 143/02, 143/03, 143/03, 143/04, 143/05, 262/02, 296/02, 349/01
- h.+ı hâcer:** Hasret taşı. 125/9
- h.+ı hâl:** Hasret hâli. 248/1
- h.+ı lâ'l:** Hasretten dili tutulan. 167/7
- h.+ı zülf:** Sevgilinin saçına hasretlik. 238/4
- h.+i** 36/24, 278/05, 283/01
- h.+im** 261/6
- h.+in** 39/5, 188/04
- h.+inden** 250/5, 285/06
- h.+inle** 265/1, 285/08
- h.+le** 88/3
- h.+te** 219/6
- h.+tedir** 17/72
- hasret-âmûzân:** Hasret öğreten.

- h.+ı ışk:** 291/5
- hasret-keşfde:** Hasret çeken.
- h.+den** 222/1
- hâssa:** Güç.
- h.+i hüsn:** Güzelliğin gücü. 44/1
- haste:** Hasta.
- h.** 13/4, 119/07
- h.+i hecr:** ayrılma, terk etme, ayrılık hastası. 173/1
- h.+i ışk:** Aşk hastası. 232/2
- h.+dir** 274/4
- h.+nin** 66/2
- h.+si** 157/6
- h.+ye** 97/17
- hastelik:** Organizmada fizyoloji görevlerinin bozulması durumu, maraz.
- h.** 11/5
- h.+lerden** 194/1
- hasûde:** Haset eden.
- h.** 259/1
- hâşâ:** Bir durum veya davranışın kesinlikle kabul edilmediğini anlatır.
- h.** 294/1
- hâşâk:** Çöp, süprüntü, yonga.
- h.+i** 68/6
- h.+i bagye:** Serkeşlik süprüntüsü. 3/73
- h.+ten** 94/10
- haşem:** Maiyet, yanında bulunanlar.
- h.** 2/31, 021/13, 035/23
- haşer-engîz:** Toplumu karıştıran.
- h.+in** 43/1
- haşık-nüvâz:** Gönlü okşayan bakış.
- h.+a** 174/1
- haşmet:** Meydana gelen büyüklük, heybet.
- h.** 4/12, 010/37, 012/32, 030/18, 035/32, 062/10, 074/02, 103/01, 135/08
- h.+ü câh:** İtibar ve makam. 6/27
- h.+ü dârât:** Debdebe, şan, büyük gösteriş. 75/2
- h.+ü devlet:** Devlet ve heybet. 129/3
- h.+ü şevket:** Büyüklük, heybet. 10/18, 084/19
- h.+ü unvân:** Unvan ve heybet. 24/3, 034/10
- h.+i** 21/14, 185/20
- h.+im** 15/19
- h.+in** 4/53, 010/05, 020/02, 029/08, 030/36, 033/09, 036/32, 106/10
- h.+inde** 77/3
- h.+ine** 1/27
- h.+inin** 16/23, 071/06
- h.+le** 21/38, 035/19, 075/03, 106/01, 129/07
- h.+te** 38/16
- h.+tir** 12/32
- haşr:** Kıyamet gününde ölüleri diriltip mahşere çıkma.
- h.** 3/41, 004/35, 007/25, 009/29, 025/14, 117/10, 150/02, 168/02
- h.+e** 1/38, 003/27, 016/41, 017/25, 074/06, 083/13, 097/28, 099/12, 108/12, 125/09, 148/05, 294/01
- haşyet-zede:** Korkuya tutulmuş.
- h.** 221/1
- hat:** Vücutun bölümleri.
- h.** 178/1, 185/01, 185/01, 185/02, 185/03, 185/04, 185/05, 185/06, 185/07, 185/08, 185/09, 185/10, 185/11, 185/12, 185/13, 185/14, 185/15, 185/16, 185/17, 185/18,

185/19, 185/20, 185/21, 187/05, 191/03,
205/07, 228/02, 237/02, 242/01, 264/06

h.+ı 359/1

h.+ı cām-ı durahşân: 2/13

h.+ı cebhe: Alın, yüz. 275/2

h.+ı fermân: Emir, buyruk, padişah
tarafından verilen yazılı emir. 185/16

h.+ı lâ'l: Kırmızı hat. 245/2

h.+ı lâ'l-i yâr: Sevgilinin dudağı. 340/1

h.+ı nev-demîde-i ruh-ı yâr: Çıkmış,
sürmüş, yetmişmiş (çiçek). 230/5

h.+ı peymâne: Büyük kadeh, şarap bardağı.
245/2

h.+ı ruhsâr: Yanak, yüz, çehre. 127/6,
352/01

h.+ı siyeh: Kara hat. 268/2

h.+ı 126/9

h.+ın 2/19, 026/12

h.+ında 184/2

h.+ınla 167/2, 269/03

h.+la 183/4

h.+lar 73/14

h.+ta 2/22, 073/13

h.+tan 73/6

hat-âver: Hatta (dudağa) getiren.

h. 138/3

h.+ın 270/3

hatâ: Yanlış, yanlışlık.

h. 30/3, 030/03, 077/06, 092/15

h.+dan 12/44, 129/05, 129/10

h.+dır 18/6

h.+lardan 22/8, 035/22, 063/19, 129/09

h.+ımız 217/1

h.+nın 30/12

hatâsız: Hatası olmayan, yanlışlığı bulunmayan.

h. 17/68

hâtem: Mühür, üstü mühürlü yüzük.

h. 10/8, 012/35, 012/37, 021/27, 348/01

h.+ı 6/4

h.+ı iklim-i lûtf-u merhamet: Lütuf ve
merhamet mührü. 117/8

h.+ı tay: Dürüp bükme mührü. 12/36,
017/67

h.+de 79/13

h.+in 30/25

h.+ü 12/39

hâtem-masrafâ: Gider mührü.

h. 2/37

hâtem-nihâdâ: Konmuş, konulmuş mührü.

h. 41/1

hâtem-sıfatâ: Sıfat mührü.

h. 18/23

hâtem-şiyem: Huylar, tabiatlar mührü.

h. 17/55

hâten: Damat.

h. 1/30

hâter: Kötülük.

h.+den 35/16, 258/05

hatf: Ölüm, ölme.

h.+ı ebsâr: 14/46

hâtır: Zihin, fikir, hâl.

h. 1/69, 006/37, 032/11, 035/11

h.+ı âzâde: Hür, serbest. 29/2, 039/05,
244/09

h.+ı derrâk: Çabuk anlayan, anlayışlı.
63/12

h.+ı enver: Daha nurlu çok parlak, çok
güzел. 27/16

- h.+1 erbâb-ı mâtem:** Yas sahipleri. 79/11
- h.+1 eşref-i hümâyûn:** Padişah onuru. 115/26
- h.+1 eyyâm:** Günler. 29/5
- h.+1 mahzûn-u pür-gam:** 79/10
- h.+1 meksûr:** Kasrolunmuş, kırılmış. 265/4
- h.+1 meyyâl:** Çok meyleden, eğilen çok istekli. 7/5
- h.+1 müştâk:** İhtiyaklı özleyen, göreceği gelen, can atan. 185/8
- h.+1 uşşâk:** Aşıklar. 185/1
- h.+1 yârân:** Dostlar. 13/37
- h.+a** 34/7, 186/06
- h.+da** 7/8, 279/03
- h.+dan** 7/10
- h.+ı** 8/5, 276/03
- h.+ım** 15/1
- h.+ın** 17/74, 131/10
- h.+ında** 21/33
- h.+lar** 2/13, 011/47
- h.+lara** 2/5
- hâtır-âzârî:** Hatır, gönül kırıcılık.
h. 6/13
- hâtır-firîb:** Gönül aldatıcı.
h.+1 dil-güşâ: Gönül aldatıcı ve gönül açan. 118/5
- hâtır-güşâ:** Gönül açan, gönle ferahlık veren.
h. 10/57, 015/07, 082/20
h.+y1 69/4
- hâtır-nişân:** Hatırda kalan, akılda kalan.
h. 224/5
- hâtır-zâd:** Hatıra doğan, akla gelen.
h.+ıdır 152/1
- hatîb:** Hitap eden.
h. 86/2
- h.+1 minber-i feth-u zafer:** Fetih ve zafer minberinin hatibi. 108/2
- h.+1 minber-i şevket:** Büyüklük minberinin hatibi. 87/2
- hâtif:** Sesi işitilip de kendisi görülmeyen (kimse).
h. 73/16, 100/11
- h.+1 gaybî:** Göze görülmeyen şeylere ait, görünmezlik dünyasına mensup. 66/6
- hatm:** Hitama erdirme, bitirme.
h. 12/7
- h.+1 tûmâr-ı nübüvvet:** 12/7
- hatt:** Çizgi, satır.
h. 185/11
- h.+1 cebîn:** Korkak, yüreksiz, alçak hat. 273/1
- h.+1 leb:** Dudak çizgisi. 172/1
- h.+1 nev:** Yeni yazı. 152/1, 223/02
- h.+1 reyhân:** Fesleğen hath. 339/1
- h.+1 ruh-ı nev-demîde:** Bitmiş, çıkmış, sürmüş (çiçek). 237/1
- h.+1 rûşen-veş:** Aydın, parlak gibi. 17/65
- h.+1 sâgar:** Kadeh, içki bardağı. 229/3
- h.+1 sebz:** Yeşil yeşil renkli yazı. 233/1
- h.+1 siyâh-tâb:** Siyahı aydınlatan yazı. 258/1
- h.+1 siyeh:** Siyah yazı. 202/3, 231/03
- h.+1 siyeh-kâr:** Günahlı, suçlu. 302/3
- h.+1 sultân:** Sultan fermanı. 73/16
- h.+1 şâhâne:** Şahane yazı. 37/17
- h.+1 şerîf:** Şerefli, mübarek, kutsal. 37/17
- h.+1 yâr:** Sevgilinin hattı. 7/16

- h.+ın** 26/12, 061/03, 073/14, 139/03, 144/02, 159/01, 167/01, 177/01, 243/03
- h.+ına** 37/17
- h.+ında** 157/2
- h.+ının** 245/6
- h.+ınla** 46/1
- h.+iyle** 339/1
- hatt-âver:** Sakalı yeni, yeni çıkmaya başlamış.
h.+di 216/3
- hattâ:** Bile, hem de, üstelik.
h. 6/35, 007/05, 195/01, 320/04
- hattâtân:** Hattatlar.
h. 37/19
- hatve:** Adım.
h.+de 3/25, 180/04
- havâdis:** İlgili ile karşılanabilecek haber.
h.+i 192/1
- hâver:** Şark, doğu yönü, gün doğusu.
h. 11/50
- hâver-zemîn:** Doğu toprağı.
h.+in 100/5
- hâverf:** Şarkla, doğu ile ilgili.
h. 4/7, 004/29
- havf:** Korku, korkma.
h. 153/3
- h.+ı serdi-i bâzâr:** Pazar sertliği. 127/6
- h.+ım** 26/14, 251/03
- havfet-:** Korkmak.
h.-mez 6/16
- havrâ:** Ahu gözlü (kız, kadın).
h. 31/19
- h.+nın** 26/10
- h.+ya** 5/49
- h.+yı** 67/18
- havsala:** Akıl, zihin.
h.+i bahr-ü kân: Deniz ve kaynağı 3/34
- havz:** Havuz.
h. 103/26, 316/03
- h.+a** 10/61
- h.+ı** 179/4
- h.+ı berrâk-u sâf:** Berrak ve saf havuz.
130/40
- h.+ı dil-ârâ:** Gönül alan, kapan, gönül okşayan. 301/5, 317/01
- h.+ı dil-cûy:** Gönül arayan, gönül çeken.
112/21
- h.+ı musaffâ:** Tasfiye edilmiş, süzölmüş.
94/33
- h.+ı pâk:** Temiz havuz. 112/14
- h.+daki** 38/5
- h.+dan** 9/17
- h.+ı** 130/35
- h.+ın** 9/21, 020/17, 103/24, 297/02
- havza:** Saha, alan.
h.+ı teshîr: Büyü yapma, büyüleme sahası..
282/3
- hayâ:** Utanma duygusu, utanç, utanma, sıkılma.
h. 114/5
- hayâl:** İnsanın kafasında tasarlayıp canlandırdığı şey.
h. 1/69, 007/07, 057/01, 134/08, 157/03, 184/03, 188/02, 215/03, 253/02, 285/01, 299/03
- h.+ı** 173/5, 254/4
- h.+ı gonce-i sîr-âb:** Taze gül. 163/3
- h.+ı hâb:** Uykudaki hayal. 168/2
- h.+ı hatt:** Çizgi hayali. 46/1

h.+i hatt-ı cüvân: Yazısı açık hayal. 7/5

h.+i rûy: Tunç hayal. 264/5

h.+i serv-i kadd: Servi boylu hayal. 198/4

h.+i tarh-ı dil-cû: Gönül alan, gönül çeken hayal. 79/10

h.+i tâze: Taze hayal. 136/3

h.+e 3/37, 003/45, 103/19

h.+i 50/1, 079/11, 133/02, 228/01

h.+im 1/12, 003/58

h.+ime 11/15, 011/24

h.+in 4/21, 179/02, 227/02, 253/03, 307/04, 309/03, 315/01

h.+indendir 151/3

h.+inle 143/3, 155/05, 304/04

hayât: Dirilik, canlılık.

h. 1/6, 001/51, 021/21, 029/12, 099/13, 109/04, 285/01, 286/05, 316/02

h.+ı 29/13, 99/9, 173/4

h.+ı câvidân: Daimî hayat. 29/3

h.+ı ebedî: Sonsuz hayat. 13/19

h.+ı tâze: Taze hayat. 109/6, 305/04

h.+a 3/52, 009/12

h.+ı 170/7

h.+ın 39/14

hayât-âver: Hayat taşıyan canlı.

h. 116/8

hayât-efzâ: Hayat artıran.

h. 70/8

hayderî: Haydarlık, aslanlık.

h. 4/23

hayf: Yazık ki.

h. 50/1, 067/11, 125/09, 125/09, 125/09, 127/08, 245/06, 246/03, 276/05, 332/01

hayfâ: Yazık ki, heyhat.

h. 222/1

hayl: Haksızlı, çevir, zulüm.

h. 35/23

h.+i melek: 5/18

h.+ü haşem: Maiyet, yanında bulunanlar. 21/13

haylî: Epeyce, çokça.

h. 36/21, 146/04, 180/05, 202/04, 300/01

h.+den 63/16

hayme: Çadır.

h.+i 117/8, 123/6

h.+i câh: Makam, mansıp. 123/5

h.+i zerrîn-tunâb: 15/21

h.+dir 129/5

hayr: Faydalı, hayırlı, yarar.

h. 64/9, 086/03, 093/12, 105/04

h.+ı âlem: Âlemin hayırlısı. 8/59

h.+ı câriye: Cariyenin hayırlısı. 109/7

h.+ı pâk: Temiz hayır. 12/15, 012/20, 066/05, 082/22

h.+ı pâk-i bî-bedel: Bedelsiz temiz hayır. 95/6

h.+ı vâlâ: Yüksek, yüce hayır. 101/5

h.+u sevâb: Hayır ve sevap. 92/16

h.+a 12/19, 012/20, 012/40, 063/18

h.+e 12/45, 115/12

h.+ı 12/17, 087/04, 101/09, 12/17, 101/09

h.+un 117/4, 117/4

hayr-âbâd: Hayrı bol olan yer.

h. 16/10

hayr-hâh: Herkesin iyiliğini isteyen, iyiliksever.

h.+ı milket-ü millet: Millete ve devlete iyilik yapmayı seven. 17/59

hayrân: Şaşmış, şaşakalmış, şaşırmış, çok tutkun.

h. 2/13, 006/34, 010/57, 017/35, 071/03, 087/11, 094/36, 106/04, 140/06, 164/07, 167/08, 308/03, 316/03

h.+ı nihâl: Taze, düzgün fidanın hayranlığı. 285/12

h.+ı 10/16, 016/19, 016/39, 019/07

h.+ıdır 17/35, 218/06

h.+ım 202/5, 308/03

h.+ınam 218/6

h.+ınım 216/5

h.+ısın 134/6

hayrât: Sevap kazanmak için yapılan hayırlı işler, iyilikler.

h. 98/6

h.+a 93/12, 109/08

h.+ın 93/17

hayret: Şaşma, şaşırma, ne yapacağını bilememe.

h. 8/16, 008/32, 012/01, 037/09, 039/01, 130/20, 167/02, 185/16, 245/04, 285/02

h.+ın 8/16, 008/17

h.+ınle 207/6

h.+le 2/34, 075/07, 118/06, 226/02, 227/02, 237/01, 254/06, 275/04, 291/06, 323/01

h.+te 185/1

h.+ten 149/3

h.+tir 12/2

hayret-efzâ: Hayret artıran.

h.+dır 98/3, 108/07

haysiyyât: Haysiyetler.

h.+ı eslâf-ı kirâm: Eslâf-ı Kirâm'ın haysiyeti. 63/8

haytû's-suâ': Güneşin iplik gibi görünen ışıkları.

h.+ı mîhr: 2/47

hayvân: Bitkilerden farklı olarak, duygu ve hareket yeteneği olan canlı yaratık.

h. 1/43, 002/35, 071/04

h.+a 92/18

h.+dan 276/2

h.+ın 88/1

hayy: Diri canlı anlamında Allah'ın adlarındandır.

h.+i lâ-yezâl: Zevalsız, bitimsiz. 99/12

hâzâ: Bu, o, şu.

h. 81/2

hazâin: Hazineler.

h. 82/12

hazân: Güz, sonbahar.

h. 3/10, 005/52, 011/05

h.+ı 117/8

h.+dan 130/64

hazef: Topraktan yapılan çanak çömlek.

h. 216/5

hazen: Gam, keder, tasa.

h. 1/69, 125/03

hazer: Sakınma, kaçınma, korunma.

h. 255/5

hâzık: Usta, uz.

h.+ın 62/15

hâzır: Bir işi yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan.

h. 77/11

hâzır-cevâb: Çabuk cevap veren.

h.+ımsın 15/2

hâzırlan-: Hazır olmak, kendini hazırlamak.

h.-an 9/2

hazîn: Acıklı, üzüntü veren, dokunaklı.

h.+im 173/1

h.+in 125/10

hazîne-dâr: Hazinesinin idare ve muhafazasına memur edilen kimse.

h.+ı 31/10

hazret: Saygı, saymak üzere büyüklere verilen unvan.

h.+i Allâh: Allah (c.c.) 6/12, 067/04

h.+i Bârî: Yaratan yaratıcı. 113/5

h.+i derr ibn-i gays ibni's-sahâb ibni'l-bahir: Özel isim. 30/20

h.+i Eyyûb: Eyyûb hazretleri. 10/54

h.+i Feyyâz: Feyyiz, bereket, bolluk veren Allah. 106/13

h.+i Hak: Hak hazretleri. 27/1

h.+i hân: Han hazretleri. 97/1, 118/02

h.+i İsa: İsa hazretleri. 30/10

h.+i İsf: İsa hazretleri. 294/1

h.+i Ma'bûd: Kendisine ibadet edilen Allah. 83/14

h.+i Mevlâ: Allah. 115/13

h.+i mevle-i mevâlî: Kölelerin efendisi. 63/5

h.+i pîr: Pir hazretleri. 114/4

h.+i sadr-ı cihân-dâr: Ekber Şah'ın veziri. 112/18

h.+i sadr-ı güzîn: Seçilmişlerin başı. 8/35

h.+i sultân: Sultan hazretleri. 4/44, 014/14, 016/21, 101/01

h.+in 6/29

h.+inden 7/25, 008/61

h.+ine 16/37

h.+leri 101/5

heccân: Hecin devesi.

h.+ına 17/67

hecr: Ayrılma, terk etme.

h. 136/7, 182/05

h.+i gam: Gam ayrılığı. 294/1

h.+i sâkf: İçki sunanın ayrılığı. 296/4

h.+im 173/1

h.+inde 275/5

hediyeye: Armağan.

h. 3/59

heft: Yedi (sayısı).

h. 8/70, 008/71, 009/38, 011/37, 011/37, 021/10, 030/15, 036/12, 036/29, 100/01, 113/01, 129/07, 295/02

heft-hân: Yedi konaklık yol, Rüstem ile İsfendiyar'ın geçtiği yol.

h. 3/9

h.+ı gam: Gam yolu. 267/3

helâk: Ölme, öldürme, yok etme, yok olma.

h. 68/8, 153/04, 168/05

hele: Özellikle "hiç olmazsa, her şeyden önce" anlamıyla bir sözün başına veya sonuna getirilerek belirtilen şeyin ayrıcalığını anlatır.

h. 5/38, 005/48, 006/34, 007/15, 007/20, 009/04, 009/07, 010/23, 011/13, 011/13, 011/15, 013/06, 013/32, 016/10, 016/12, 016/15, 016/39, 016/40, 017/28, 017/48, 018/13, 021/13, 024/07, 033/08, 041/11, 049/01, 049/01, 056/01, 063/17, 069/07, 075/08, 078/12, 079/08, 080/26, 082/22, 095/06, 101/07, 106/09, 112/07, 112/12, 112/18, 113/03, 129/02, 130/08, 190/01, 190/02, 191/03, 196/01, 197/02, 200/01,

205/06, 210/02, 218/03, 251/07, 271/01,
274/05, 284/02, 294/01, 295/03, 298/02,
298/03, 298/04, 301/01, 307/02, 308/01,
308/03, 309/04, 310/03, 320/01, 320/01,
320/02, 320/03, 320/04

helvâ: Bir tatlı çeşidi.

h. 24/7, 026/12, 029/07, 036/03

h.+yî revânî: Revaçlı, rağbetli, değerli.
23/13

h.+da 28/16

h.+lara 26/13

h.+sı 28/17

h.+sına 36/10, 036/34

h.+ya 25/15

hem: Bir kimseyi uyarmak, bir şeyi açıklamak
veya anlamı güçlendirmek için özellikle,
"zaten, bir de" anlamında kullanılır.

h. 13/3, 014/15, 014/42, 018/14, 018/14,
032/04, 032/06, 033/07, 035/05, 035/11,
039/12, 064/10, 066/05, 067/13, 082/04,
094/07, 094/07, 094/38, 097/11, 097/11,
108/03, 108/03, 121/15, 126/01, 126/01,
130/10, 179/01, 179/01, 185/03, 185/03,
223/08, 225/02, 225/02, 274/03, 274/03,
294/01, 314/03, 337/01, 337/01, 337/01,
337/01

hem-âgûşî: Kucak kucağa, sarmaş dolaş.

h.+i fincân-ı arak: Rakı fincanı ile sarmaş
dolaş olmak. 163/8

hem-âheng: Aynı ahenk.

h. 130/14, 152/04, 162/02, 322/04

hem-âşiyân: Bir yuvada, bir yerde, birlikte
bulunan.

h. 35/26

hem-âvâz: Sesleri birbirine uygun, aynı sesi
çıkaran arkadaş.

h.+ı râz: Kesmez âlet. 130/47

hem-âvâze: Sesleri birbirine uygun, aynı sesi
çıkaran arkadaş.

h.+i feryâd-ı zagan: Kargaların feryadı. 1/9

hem-bezm: Bir mecliste oturan dernek arkadaşı,
içki arkadaşı.

h.+i cânân: Sevgili, gönül verilmiş,
maşuka. 202/5

h.+i mestân: Sarhoşlar. 190/6

hem-cenâh: Aynı yön, kanat.

h. 14/30

hem-dem: Sıkı fıkı, can ciğer arkadaş.

h. 306/4

h.+i hasret: Hasretle yoğrulma. 143/3

h.+dir 10/40

h.+i 156/5

h.+in 35/7, 187/03

hem-dûş: Omuz omuza gelen, müsavi olan.

h. 4/53, 021/20, 115/36, 123/11, 197/05,
209/06

hem-hâlet: Aynı hâl üzere bulunan.

h.+i eş'âr-ı sabfha: Yeni şairlerin aynı
hâlleri. 61/1

h.+i meh-tâb: Ay ışığıyla aynı. 1/7

h.+i me'vâ: 81/12

hem-inân: Aynı idare.

h.+dır 121/14

h.+ın 123/3

hem-mahlas: Aynı takma ad.

h.+ım 127/8

hem-nâm: Aynı unvan.

- h.+1 fahr-i âlem:** Hz. Muhammed (s.a.v.).
31/13
- h.+1 halfl:** Dostla aynı unvanlı. 18/18
- h.+1 hurşîd:** Güneşle aynı unvanlı. 67/7
- h.+1 murtazâ:** Seçilmişle aynı unvanlı. 3/20
- h.+1 nfkû-yı halfl:** İyi dostla aynı unvanlı.
35/30
- h.+1 pâk-i İbrâhîm:** Temiz İbrahim'le aynı
şöhretli. 115/14
- h.+1 şeref-zâ-yı halfl:** Şeref doğuran dostla
aynı şöhretli. 9/24, 013/10
- hem-pâ:** arkadaş.
h. 14/30, 103/08, 115/36
- hem-pâye:** Payece beraber, rütbece bir.
h. 12/13
h.+dir 10/51
- hem-pehlû:** Yanları bir olan.
h. 103/8
- hem-râz:** Sıkı fıkı arkadaş, sır arkadaşı.
h. 69/3
h.+1 31/16
- hem-reh:** Yoldaş, yol arkadaşı.
h. 115/18
h.+i 24/12
- hem-reng:** Bir renkte, rengi bir.
h.+i rûy-ı baht: 7/6
- hem-rikâb:** Mûsavi, atbaşı beraber.
h. 10/64
- hem-rûtbe:** Aynı rütbede olan.
h. 12/12
- hem-sâye:** Komşu.
h. 12/13
h.+si 104/2
- hem-ser:** Arkadaş, kafadar.
h. 14/30, 026/04, 064/07, 128/04
h.+i medd-i nigâh-ı hasret: 188/4
- hem-sohbet:** Birbiriyle sohbet eden, konuşan
arkadaş.
h. 137/3
- hem-şîre:** Sütleri bir olan kızkardeş.
h. 42/4
- h.+i sa'd-ahter:** Yıldızı bol olan yer. 301/4
h.+n 140/7
- hem-tâ:** Benzer, taydaş, denk, mûsavi.
h. 119/1, 294/01
- hem-tulû':** Doğumu aynı olan.
h. 14/30
- hem-vâr:** Düz yer, bir çırpıda olan yer, uygun
yer.
h. 8/6
- hem-vâre:** Daima, her zaman.
h. 1/78, 003/74, 010/65, 023/19, 029/16,
030/36, 031/17, 062/19, 063/19, 071/14,
077/16, 081/14, 084/06, 088/07, 103/31,
109/03, 128/05, 139/01, 217/04, 229/02,
252/01, 268/04
- hem-zâd:** Yaştaşı, yaşı bir.
h. 42/4, 069/03
- hem-zebân:** Dilleri bir olan, aynı dili konuşan.
h.+1 156/5
- hemân:** Hiç vakit geçirmeden, çabucak.
h. 1/57, 001/72, 003/65, 007/08, 007/31,
008/14, 008/69, 009/10, 010/60, 011/51,
011/54, 012/18, 012/24, 012/36, 013/09,
014/48, 017/31, 018/16, 019/11, 019/27,
020/10, 020/15, 021/37, 027/16, 029/06,
030/27, 034/01, 035/15, 036/22, 037/34,
037/35, 037/38, 041/08, 063/18, 066/01,

075/04, 077/12, 078/13, 079/13, 081/14, 094/25, 098/02, 109/09, 112/02, 116/08, 121/18, 124/06, 128/02, 130/03, 135/05, 135/06, 135/09, 146/02, 157/07, 163/07, 166/06, 166/07, 174/01, 201/05, 206/02, 206/06, 208/04, 208/05, 209/01, 209/05, 216/05, 221/05, 223/03, 243/01, 243/04, 254/04, 263/03, 272/01, 289/05, 303/03, 305/01, 314/02, 318/02

hemân-dem: hemen, çabucak, o anda.

h. 94/27, 130/07, 206/04

hemçü: Onun gibi.

h. 8/32, 037/22, 046/01, 099/04, 132/06, 167/06, 209/05, 265/06

hemçün: Onun gibi.

h. 2/34, 035/21, 037/03, 092/13, 094/23, 095/01, 099/10, 129/09, 135/07, 185/12, 238/06, 254/02, 292/01

heme: Cümle, hep, bütün.

h. 1/73, 001/73

hemen: Hiç vakit geçirmeden, çabucak.

h. 57/1

hemîşe: Daima, her vakit, her zaman.

h. 3/62, 003/73, 005/43, 005/54, 006/46, 008/70, 010/64, 011/39, 011/54, 017/74, 019/28, 019/30, 021/37, 021/38, 023/18, 025/09, 025/14, 025/15, 027/01, 027/13, 028/18, 029/17, 033/08, 039/06, 064/10, 073/15, 083/14, 084/01, 094/37, 097/09, 098/01, 098/04, 098/06, 100/06, 109/01, 109/02, 116/19, 130/65, 130/66, 217/02, 257/06, 295/02, 319/02, 319/04, 342/01

hendesf: Geometrik, geometri ile ilgili.

h. 14/45

hengâm: Zaman, çağ, sıra, vakit.

h.+ı tarab: Sevinç çağı. 220/5

h.+ı 299/1, 299/01, 299/02, 299/03, 299/04, 299/05

h.+ıdır 14/52

hengâme: Kavga, gürültü.

h.+ı-ı âvâz: Sesin gürültüsü. 77/13

h.+ı-ı şâh: Şahın kavgası. 182/1

h.+ısi 297/3

henûz: Az önce, daha şimdi, yeni.

h. 7/27, 007/27, 008/06, 011/35, 014/06, 017/50, 047/01, 047/01, 060/04, 127/02, 148/03, 154/04, 157/04, 160/05, 167/08, 200/03, 216/01, 304/03, 332/01

hep: Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak.

h. 10/2, 010/19, 015/11, 018/12, 018/15, 018/30, 020/04, 023/16, 023/17, 023/17, 027/11, 032/05, 037/25, 041/10, 060/01, 071/11, 072/02, 076/09, 078/02, 078/13, 092/15, 096/01, 099/03, 112/08, 122/05, 132/06, 136/06, 139/05, 140/01, 140/01, 140/02, 140/03, 140/04, 140/05, 140/06, 140/07, 140/08, 140/08, 145/01, 151/03, 157/10, 171/03, 195/01, 213/04, 223/07, 241/06, 273/01, 278/07, 306/04, 318/02, 328/01, 334/01

hepisi: Bütünü, tamamı.

h. 26/13

her: Tekil isimlere tamamlayan görevinde getirilerek birer birer olarak "...-in hepsi" anlamını verir.

h. 1/6, 001/76, 002/10, 002/10, 002/19, 002/32, 002/44, 002/44, 003/09, 003/11,

003/12, 003/25, 003/39, 003/50, 003/53,
 003/56, 003/57, 003/59, 003/76, 004/45,
 005/15, 005/29, 006/03, 006/09, 006/35,
 008/12, 009/43, 009/43, 010/05, 010/22,
 010/40, 010/51, 010/51, 010/52, 011/49,
 012/16, 013/16, 013/35, 013/36, 013/36,
 013/37, 013/39, 013/44, 013/47, 014/16,
 014/17, 014/31, 014/33, 014/40, 014/41,
 014/45, 014/46, 014/53, 015/23, 015/29,
 015/31, 016/27, 016/43, 017/64, 017/74,
 018/05, 018/05, 018/09, 018/10, 019/20,
 019/25, 020/19, 021/19, 021/19, 021/32,
 021/32, 022/06, 023/14, 024/11, 025/07,
 026/01, 027/04, 027/07, 028/08, 028/08,
 028/13, 028/13, 028/16, 028/19, 029/04,
 030/17, 035/02, 035/02, 035/02, 035/05,
 035/06, 035/07, 036/18, 036/24, 036/25,
 036/26, 036/28, 036/33, 037/05, 037/09,
 037/29, 037/35, 038/03, 038/15, 038/15,
 038/15, 038/15, 039/09, 042/02, 042/02,
 052/01, 058/01, 061/01, 062/21, 063/06,
 063/11, 063/11, 063/18, 067/04, 067/05,
 067/09, 067/10, 067/12, 068/02, 068/05,
 068/06, 068/06, 069/08, 071/10, 073/03,
 073/08, 073/11, 074/07, 074/10, 076/02,
 077/16, 078/09, 079/15, 080/18, 081/01,
 081/03, 081/12, 082/18, 082/22, 083/03,
 083/12, 083/12, 084/04, 084/09, 084/10,
 084/13, 084/14, 084/19, 087/03, 089/03,
 089/04, 089/07, 089/08, 091/06, 092/15,
 092/17, 092/19, 092/21, 092/22, 093/04,
 093/08, 094/11, 097/10, 097/23, 097/23,
 098/08, 100/03, 103/27, 103/28, 103/29,
 104/04, 104/05, 104/06, 106/09, 106/11,
 106/12, 109/08, 110/03, 111/02, 112/02,

112/07, 112/08, 112/09, 112/19, 112/19,
 113/05, 117/02, 117/04, 117/04, 117/06,
 117/06, 117/06, 117/10, 121/01, 121/13,
 121/21, 122/01, 122/03, 124/05, 126/03,
 129/01, 129/01, 129/07, 129/07, 130/23,
 130/41, 132/02, 135/12, 135/12, 135/12,
 140/07, 147/06, 153/04, 156/01, 156/01,
 173/01, 173/03, 175/02, 177/07, 179/02,
 180/04, 186/07, 189/07, 192/02, 198/05,
 203/03, 215/04, 235/01, 236/03, 238/02,
 242/03, 247/07, 248/03, 255/02, 259/04,
 262/06, 273/01, 278/10, 282/02, 288/04,
 290/04, 297/03, 298/03, 298/04, 300/05,
 300/05, 302/04, 303/04, 306/03, 312/01,
 312/03, 313/03, 314/02, 320/02

her-câf: Kararsız, sebatsız.

h. 6/12, 284/01, 296/01, 296/03

h.+dir 17/52

hergiz: Asla, katiyen, hiçbir zaman.

h. 118/7, 186/02

herkes: İnsanların bütünü.

h. 18/7

h.+e 85/1, 123/07

h.+i 17/66

hestî: Var olma, varlık.

h.+i nâkıs: Noksan, eksik. 150/4

h.+dir 244/7

heşt: Sekiz (sayısı).

h. 4/19, 030/11, 146/08

hevâ: Heves, istek, arzu, hoşlanma.

h. 1/51, 195/04, 220/03, 260/04, 307/01,

307/01, 307/02, 307/03, 307/04, 307/05

h.+yî dil: Gönülün isteği. 245/5

h.+yî ışk: Aşkın isteği. 133/3

- h.+y1 1řk-1 c1v1n1n:** aşk gençlerinin isteği.
269/5
- h.+y1 s1f:** Saf istek. 320/4
- h.+dır** 18/4, 125/07
- h.+lar** 11/19
- h.+larda** 194/4
- h.+larla** 33/7
- h.+sı** 17/1, 068/04, 070/07, 103/14, 116/08, 130/26, 130/29, 320/02
- h.+sıyla** 126/7
- hev1-d1r:** Etrafı açık, r1zg1rlı yer.
h.+ı şemfm-i s1nb1l: 305/5
- hev1-d1rf:** Etrafı açık, r1zg1rlı yere ait.
h. 128/2
- hev1f:** Nefsine d1řk1n, hava ile ilgili.
h.+dır 200/3
- hev1s1z:** Havasız.
h. 184/5
- hev1yf:** Nefsine d1řk1n.
h. 291/7
- heves:** Arzu, istek.
h. 1/12, 017/56, 130/46, 153/01, 159/02, 291/04
h.+i 1yd-i vis1l: Bayram ve kavuşma hevesi. 261/1
h.+in 200/3
- hey:** Seslenmek veya ilgi ve dikkat çekmek için s1ylenir.
h. 17/5, 017/07, 036/01, 036/02, 077/14, 219/05, 231/01, 336/01
- heybet:** Korku ile saygı duygularını birden uyandıran h1l veya g1steriş.
h. 129/5
h.+i pfl-i d1man: 3/26
- h.+-1 icl1l:** Saygı duyulan. 2/26
- h.+inden** 33/3, 037/03, 075/06
- h.+ini** 3/22, 135/11
- h.+le** 75/5
- h.+tir** 12/31
- heyc1:** Kavga, savaş.
h. 75/4
- hey1l1:** Madde, zihinde tasarlanan şey.
h.+y1 tasavvur: Zihinde tasarlanan varlık. 125/3
h.+dır 132/2
- hez1r:** B1lb1l, pek çok.
h. 3/69, 007/10, 008/02, 008/33, 008/33, 011/14, 014/19, 130/46, 130/47, 138/02, 310/05
h.+ı z1r: 1nleyen b1lb1l. 5/10
h.+-1 sad-u il: Bin y1z kırk. 97/19
h.+ı 163/3
- hez1r-aşin1lik:** Pek çok tanışıklık.
h.+1(hez1r-aşin1lęi) 258/6
- hez1r-p1re:** Odun parçası.
h. 256/4
- hez1r-s1l:** Bin y1l.
h. 157/1
- hez1r1n:** B1lb1ller.
h. 10/4, 010/04, 010/46, 012/39, 017/59, 019/03, 029/15, 036/06, 041/03, 070/11, 070/11, 075/06, 079/17, 102/01, 115/07, 117/04, 301/02, 311/04
- hd1b:** Dalga, boya, kına.
h. 258/6
h.+ımsın 15/15
- hd1b-1l1de:** Dalgaya karışmış.
h. 266/4

hıdıv: İmtiyazlı Mısır valisi, veya bu valinin unvanı.

h. 21/15

h.+-i âgâh: Uyanık, bilgili hıdiv. 78/8

h.+-i ahd: Söz verme, yemin. 77/7, 135/07

h.+-i âsmân-pâye: 41/12, 062/11

h.+-i bahr-ü ber: Karanın ve denizin hıdivi. 129/7

h.+-i baykarâ-meclis: Helâk olma, malı çok olma. 15/25

h.+-i bende-perver: Kul, köle hıdiv. 69/1

h.+-i cihân: Dünyanın hıdivi. 8/36, 011/41, 021/28

h.+-i ekrem: Şeref sahibi hıdiv. 10/11, 121/01

h.+-i hıred-mend: Akıllı, anlayışlı hıdiv. 130/54

h.+-i hüner-perver-i kâr-bîn: Hüner, iş seven oğul. 130/51

h.+-i mekrümet-fermâ: Kerem ve izzet sahibi, buyuran, emreden hıdiv. 103/3

h.+-i muhterem: Saygıdeğer hıdiv. 5/46, 006/06, 012/35, 028/10, 032/01

h.+-i mülk-ârâ: Mülkü süsleyen hıdiv. 115/22

h.+-i mülk-perver: Mülkü artıran hıdiv. 84/8

h.+-i pür-himem: Çok gayretli hıdiv. 116/1

h.+-i tâhirü'l-ensâb: Temiz soylu hıdiv. 105/2

hıdıvâ: Ey hıdiv.

h. 4/16, 005/35, 005/44, 008/48, 010/24, 011/45, 019/20, 041/01

hıfz: Saklama, ezberleme.

h. 10/13

h.+-i Hudâ: Allah'ın koruması. 68/3

h.+-ı 38/7, 079/05

h.+-ında 88/7

hıfzet-: Aklında tutmak.

h. 129/9

h.-e(hıfzede) 5/43

h.-ip(hıfzedip) 99/12

hıfzeyle-: Hıfzetmek.

h.-sin 19/29, 022/08

hırâm: Nazlı, edalı, salına salına gidiş.

h. 1/5, 232/01

h.+-ı nâz: Nazlı edası olan. 230/3, 252/02

h.+-ı 198/1

h.+-ın 304/4

hırâmân: Salına salına, salınarak.

h. 2/34, 033/04, 167/05, 243/01, 316/03, 317/02, 335/01

h.+-ı 1/53

h.+-ı 10/47, 010/58, 125/04

hırâş: Tırmalayan.

h.+-ü halecân: Tırmalayıcı çarpıntı. 240/3

hıred: Akıl, us.

h. 13/29, 094/34, 117/10, 205/03

hıred-mend: Akıllı, anlayışlı.

h. 130/54

hırîdâr: Müşteri, satın alan.

h.+-ı metâ'-ı ma'rifet: Marifetin müşterisi. 5/50

h.+-e 131/3

hırka: Ceket uzunluğunda bir giyecek.

h.+-i pâk: Temiz hırka. 93/5

h.+-i pâk-i Rasûlullâh: Rasulullah'ın mübarek hırkası. 10/44

h.+-i peşmîne: Süssüz hırka. 249/4

hurmen: Mahrum, ümitsiz.

h. 1/24, 245/01

h.+i 9/26, 15/12, 240/1

h.+i feyz: Feyiz ümitsizi. 2/11

h.+i sâha-i tedbîr: Tedbir sahasının ümitsizi. 9/27

hürsüz: Çalan kimse.

h.+ı 287/5

hurz: Sığınak.

h.+ı amân: Güvenilir sığınak. 23/7

h.+ı cân-ı fazl-u itkân: Fazilet canının sığınağı. 63/3

h.+ı cân-ı heft: Yedi can sığınağı. 21/10

h.+ı cân-ı saltanat: Saltanat canının sığınağı. 4/12

hısn: Sağlam.

h.+ı celâl-ü câh: Heybet ve makamın sağlamlığı. 68/3

hısm: Öfke, kızgınlık.

h. 2/31, 052/01, 283/05

h.+ı 14/26

hıst: Kerpiç, tuğla.

h.+ı 234/5

h.+ı zer-i mihr: Altın güneşten tuğla. 31/17

Hıtâ: Hıta.

h.+yı 185/20

Hıtâyî: Hatayî.

h. 131/3

h.+de 177/4

Hıyâbân: Tahran'da meşhur bir cadde.

h.+ı 42/2

Hıyâbân-zâr: Ağaçlıklı yolun ağlaması.

h.+ına 103/21

hıyâm: Çadırlar.

h. 9/31

Hızr: Halk inanışlarına göre ölümsüzlüğe kavuşmuş olduğuna inanılan ulu kimse.

h. 9/12, 017/04, 017/58, 305/04

h.+ı 4/54

hicâb: Utanma, utanç.

h. 8/30, 092/21, 122/09, 124/04, 191/03, 204/01

hicâzî: Makam (Türk müziği makamı).

h. 159/3

hicrân: Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık.

h. 208/1

h.+e 267/4

h.+ı 125/1, 191/06

hîç: Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştirir.

h. 2/32, 004/50, 010/38, 010/56, 017/43,

018/16, 019/05, 019/22, 020/17, 027/10,

027/15, 030/13, 031/01, 032/13, 035/09,

037/10, 038/02, 068/07, 071/05, 076/07,

076/10, 077/09, 081/14, 082/06, 092/15,

097/28, 106/09, 124/02, 127/01, 130/57,

135/13, 150/05, 163/07, 172/02, 177/04,

210/03, 229/06, 248/04, 258/04, 258/05,

282/04, 296/05, 310/03, 328/01

h.+e 289/1

hidâyet: Doğru yol.

h. 89/7

h.+tir 12/10

hidmet: Hizmet.

h. 5/35, 010/38, 012/08, 107/06, 112/12,

121/17, 188/03, 315/03

h.+i bâb-ı refî: Yüce kapı hizmetçisi. 94/6

- h.+i celfi:** Büyük, ulu hizmet. 39/5
- h.+i dergâh:** Tekke hizmetçisi. 111/1
- h.+i rıkkıyyet:** Kulluk, kölelik hizmeti. 8/68
- h.+i sultân-ı âdil:** Adil sultan hizmeti. 246/4
- h.+i tab':** Huy hizmeti. 94/12
- h.+e** 10/38, 038/13
- h.+i** 4/44, 008/68
- h.+im** 6/34
- h.+imiz** 196/2
- h.+in** 39/4
- h.+inde** 27/13, 032/02, 036/31, 092/09
- h.+inden** 33/9
- h.+indir** 32/8
- h.+ine** 11/37, 039/06
- h.+inle** 121/11
- h.+iyle** 12/11, 093/07
- h.+le** 106/2
- h.+ler** 129/3
- h.+te** 15/9, 021/02, 121/21
- hidmet-kâr:** İşçi, hizmetkâr.
h. 8/72, 338/01
- hiffet:** Hafiflik, hoppalalık.
h. 127/5
- hikâye:** Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması.
h.+dir 121/9
- hikâyet:** Anlatma, roman, masal.
h.+i key-ü Cemşid-ü Cem: Cemşid ve Cem'in hikâyesi. 257/7
h.+tir 12/36
- hikem:** Hikmetin çokluk biçimi.
h. 115/30, 171/01
- hikmet:** Sbeç.
h.+tir 12/2, 012/11
h.+ü'l-işrâk: 185/9
hikmet-ârâ: Oylarda hakimlik.
h.+sın 19/18
hilâfet: Halifelik.
h. 10/41, 083/04, 084/19, 087/01, 098/02
hilâl: Yeni ay.
h. 3/36, 084/04, 154/05, 184/04, 190/03
h.+i 1/42
h.+i âsmân: Gökteki ay. 84/7
h.+i câm-ı âmâl-i cihân: Cihan isteklerinin aya benzer kadehi. 62/1
h.+i ıyd: Bayram hilâli. 22/5
h.+i izz-ü devlet: İzzet ve devlet ayı. 102/5
h.+i mâh-ı garrâ: Parlak ay. 6/25
h.+im 309/1, 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05
hil'at: Padişahların gönül almak, ödüllendirmek için birine giydirdikleri değerli kumaş veya kürkten yapılmış kaftan.
h. 76/9
hîle: Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, desise.
h. 11/21, 097/09
hilm: insanın tabiatında olan yumuşaklık.
h.+de 83/7
h.+i 1/34, 079/04
himâyet: Koruma, korunma.
h. 4/52, 008/63, 131/11
h.+in 21/23, 039/17
himem: Gayretler, emekler.

- h.** 6/2, 016/23, 018/23, 021/22, 021/35, 030/26, 032/10, 035/14, 035/29, 063/02, 082/01, 093/13, 115/16, 130/58
- h.+i** 121/24
- h.+dir** 30/24
- h.+in** 1/58
- himem-perdâz:** Çalışma yapan.
- h.** 109/2
- himem-perver:** Emek veren.
- h.** 32/1
- himmet:** Çalışma, çabalama.
- h.** 9/37, 014/44, 019/03, 030/27, 039/04, 078/08, 080/02, 080/14, 094/29, 098/03, 119/01, 104/12, 115/33, 119/01, 200/05
- h.+i** 103/10
- h.+i âsaf:** Yüksek iradeli vezir. 131/6
- h.+i âsaf-ı kerem-ver:** Kerem sahibi vezir. 42/5
- h.+i cûd:** Cömertlik eli, açıklık. 20/8
- h.+i mahdûm:** Oğul, evlat, hizmet edilen efendi. 181/4
- h.+i merdâne:** Mertlik gösteren. 92/7
- h.+i vâlâ:** Yüce emek. 9/31, 200/01
- h.+e** 69/2
- h.+i** 3/28, 034/11, 067/07, 087/03, 091/05, 095/02, 117/10
- h.+im** 3/67
- h.+in** 12/16, 032/02, 033/02, 039/02, 092/14, 235/03
- h.+indir** 32/10
- h.+inin** 16/39
- h.+iyle** 74/9, 082/03, 117/10
- h.+le** 67/14, 075/08, 104/07
- himmet-nûmâ:** Çaba gösteren.
- h.** 104/13
- hinâ:** Şarkı söyleme.
- h.+yi hüsn-ü ân:** Güzel şarkı söyleme. 182/8
- hînâ-ger:** Şarkı söyleyen.
- h.+i** 130/58
- Hind:** Hint.
- h.+i garbî:** Batı Hint. 8/46
- h.+i şarkî:** Doğu Hint. 8/47
- h.+de** 4/38
- h.+i** 37/20
- h.+in** 17/33
- Hindû:** Hindistan'ın resmî dili.
- h.** 132/6
- Hindû-beççe:** Hindistanlı çocuk.
- h.+dir** 228/3
- Hindûstân:** Hindistan.
- h.** 3/38
- hîrelen-:** Sersemce.
- h.-di** 10/16
- h.-ir** 9/35
- hirem:** Piramit.
- h.** 32/3
- h.+de** 177/5
- hisâb:** Hesap, sayma, aritmetik.
- h.** 9/8, 011/27, 086/05, 090/04, 092/03, 117/12, 191/06, 251/02
- h.+ı tevârîh-i feth:** Tarih hesaplama. 11/56
- h.+a** 326/1
- h.+ı** 158/7, 196/03
- h.+ın** 41/10
- hisâr:** Bir şehrin veya önemli bir yerin korunması için taştan yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli küçük kale.

- h.+ın** 327/1, 329/01
- hisârsız:** Hisan olmayan.
h. 135/5
- hisse:** Pay, nasip.
h. 95/5, 163/07
- hisse-mend:** Hissesi olan, pay alan.
h. 6/1
- hisse-yâb:** Hisse bulan, hisselenen.
h. 92/14
- hissolun-:** Hissedilmek.
h.-ur 8/10
- hîş:** Akraba, soysop.
h. 33/9
h.+ü **tebâr:** Akraba ve soy. 23/19
- hitâb:** Kişilere ağızdan veya yazı ile söyleme.
h. 8/14, 010/25, 015/14, 016/04, 019/04, 204/05
h.+ı **müstetâb:** Hoş, güzel bulunan hitap. 94/20
h.+ı 121/23
h.+ımsın 15/6
- hitân:** Sünnet, sünnet etme.
h.+ında 71/13
- hîz:** Coşkunluk, dalgalanma.
h. 8/3
- hizebr:** Cesur yürekli, arslan.
h.+ı **kûh-ı temkîn:** Temkin dağının arslanı. 75/6
h.+ı **nâm-ver:** Namlı, ünlü arslan. 99/6
- hod:** Kendi.
h. 11/28, 013/34, 021/31
- hokka:** İçine mürekkep konan madeni kap.
h.+ı **nûr-ı mücessem:** Nurlu vücudun hokkası. 79/16
- hoş:** Güzel, iyi, tatlı.
h. 9/41, 012/42, 018/04, 023/07, 023/08, 026/01, 026/13, 033/07, 103/14, 121/01, 123/10, 124/01, 139/01, 156/02, 230/03, 230/03, 250/01, 268/02, 286/02, 324/01
h.+dur 9/33
h.+tur 14/6, 205/08
- hoş-dem:** İyi arkadaş.
h.+dir 19/25
- hoş-gûy:** Güzel top.
h.+uma 126/5
- hoş-güvâr:** Lezzetli, tatlı.
h. 196/5
h.+ı 31/7
- hoş-hırâm:** Güzel gidişli.
h.+ı **işve:** Güzel işveli yürüyüşlü. 168/1
h.+ım 210/1
- hoş-tab':** Huyu güzel.
h.+ı 112/11
- hoşâ:** Ne hoş, ne güzel.
h. 6/1, 006/02, 019/01, 021/01, 114/02, 130/24, 130/40
- hoşça:** Hoş bir biçimde olan.
h. 10/39, 012/03, 298/03, 298/05, 302/05
- hoşnûd:** Bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olan, yakınması olmayan.
h. 83/6
- hû:** Allah.
h. 183/4, 183/04, 183/04, 330/01, 330/01
h.+lar 293/1, 293/1
- hûb:** Güzel, hoş, iyi.
h. 31/4, 037/09, 35/10
h.+u **dil-güşâ:** Güzel dil açan. 89/4

- h.+dur** 35/12
- h.+u** 92/22, 104/13
- h.+un** 118/6
- hûb-hisâl:** Güzel huy.
h. 7/20
- hûbân:** Güzeller, iyiler.
h. 16/19, 071/12, 094/35, 130/34, 311/02, 322/05
h.+ı 255/5
h.+ı **cihân:** İyiler dünyası. 126/8
h.+a 79/12
h.+ı 16/9
h.+ım 314/1
h.+ına 17/46
- hubb:** Sevgi.
h.+un 94/24
h.+ü'l-vatan: Vatan sevgisi. 92/14
- hubûr:** Haberler, havadisler.
h. 121/21
- huccet:** Nişan, belirti.
h.+i **itlâk:** Belirgin nişan. 185/10
h.+i **vâzih:** Açık belirti. 12/7
h.+in 147/3
h.+ler 14/46
- huceste:** Uğurlu, meymenetli, hayırlı, saadetli.
h. 103/5, 115/35
- huceste-hisâl:** Tabiatı uğurlu.
h. 131/14
- huceste-kâr:** Uğurlu olan.
h.+ı 31/3
- huceste-meâl:** Manası uğurlu.
h. 7/40
- hud:** Zırh, başlık, miğfer.
h. 1/39, 007/13, 007/15, 007/19, 035/10, 128/04, 156/04
h.+i **âhen:** 1/25
hud-ârâyi: Kendini beğenmişlik.
h. 209/2
hud-bîn: Kendini beğenmiş, bencil.
h. 276/4
hud-kâm: Kendini beğenmiş, bencil.
h. 9/36, 038/16
h.+ın 181/1
hud-rû: Zırh yüzü.
h.+sudur 199/2
hud-rûy: Kendi kendine biten yabanî.
h.+uma 126/5
Hudâ: Tanrı.
h. 5/14, 005/40, 006/28, 008/38, 008/51, 008/69, 010/65, 011/46, 012/40, 015/30, 019/29, 022/08, 025/14, 029/16, 039/05, 062/19, 068/03, 077/16, 082/22, 095/07, 100/07, 102/13, 104/09, 108/03, 108/12, 115/01, 115/12, 115/41, 116/19, 117/10, 129/07, 132/01, 137/05, 157/09, 163/02, 259/01
h.+yı **lem-yezel:** Zeval bulmaz, zail olmaz, bakî, kalıcı anlamında (Allah'ın sıfatlarındandır). 129/9
h.+yü **zül-men:** 1/79
h.+dır 18/31, 087/03, 097/09
h.+nın 12/13, 077/15
h.+ya 11/48, 065/07
h.+yile 120/1
Hudâ-râyî: Allah için, Allah aşkına.
h. 6/13
hudâvend: Hükümdar.

- h.+-i cihân:** Cihann padişahı. 106/1, 129/08
- h.+-i dârât-ü nâmûs-u nâm:** Namus ve nam debdebesinin hükümdarı. 130/54
- h.+-i Ferîdun-şevket:** Pişdadîlerin altıncı padişahı olup Cemşid sülâlesinden demirci Gave'nin yardımıyla Dahhâk-ı Mârî'yi öldüren heybetli hükümdar.
- hudâvendâ:** Ey hükümdar!
h. 6/17, 006/28, 019/07, 019/15, 041/09
- hudâyâ:** Ey Tanrı, ey Allah!
h. 84/21
- hudâyegân:** Ulu padişah, büyük hükümdar.
h.+-i vezîrân: Vezirlerin ulu padişahı. 7/42
h.+dır 121/24
h.+ı 185/13
- huddâm:** Hizmetçiler.
h.+ından 24/9
- hudûd:** Sınırlar, uçlar, bucaklar.
h.+-i Belh: Belh'in sınırı. 37/30
- huffâş:** Yarasa, gece kuşu.
h. 9/35
- hukuk:** Toplumunu düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünü.
h. 27/4
- huld:** Sönüp giden, sonu olmayan varlık.
h. 67/17
h.+-i 7/25
h.+e 31/9
h.+i 244/1
h.+ün 30/4, 078/06
- huld-âşiyân:** Sönüp giden ev.
h. 5/46
- hulî-bestegân:** Toprağa bağlı.
h.+-i huld-i ber: Fanî toprağa bağlı. 7/25
- hulk:** Huy, tabiat.
h. 103/6
h.+-i 79/3
h.+ıyle 17/60, 093/10
h.+u 8/51, 011/34
h.+unun 94/13
- hulûs:** Halislik, saflık, gönül temizliği.
h. 93/5
h.+-i kalb: Kalp temizliği, samimiyet. 101/9, 112/04, 129/09
h.+-i niyyet-ü sıdk-ı derûn: 27/5
h.+u 33/8
- hulyâ:** Tatlı düş, hayal.
h. 115/38
h.+sında 10/34
h.+-yi hâl-i dil-ber: Dilberin duruşunu hayal etme. 229/1
- hum:** Küp, şarap küpü.
h.+-i âremîde: Yıllanmış şarabın küpü. 222/4
h.+-i sahbâ: Şarap kadehi. 14/7
h.+la 139/1
h.+lar 163/4
- humâr:** İçkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik.
h. 8/1, 130/26, 160/05, 196/01, 307/04
h.+-i gam: Keder, gam sarhoşluğu. 128/2
h.+-i gussa: Tasa sarhoşluğu. 189/3
h.+-i ye's: Ümitsizlik sarhoşluğu. 128/4
h.+e 256/1
h.+ım 230/2
- humâr-âlûde:** Şaşkın, kendinden geçmiş.
h.+-i idbâr: Talihsizliğe bulaşmış sarhoş. 255/3

humâr-şikenlik: Sarhoşluğu gideren.

h. 176/2

hûmâyûn: Saltanatla ilgili.

h.+un 12/44

humbâre: Kumbara.

h. 149/3

hummâ: Ateşli hastalık, nöbet, sıtma.

h.+yı harb-u fitne: Fitne ve harp ateşi. 5/36

hûn: Kan.

h. 37/33, 116/04, 151/02, 227/05, 266/02, 294/01, 309/02

h.+ı 128/4, 214/5

h.+ı ciğer: Ciğerin kanı. 223/4

h.+ı dil: Gönlün kanı. 248/2

h.+ı düşmen: Düşman kanı. 116/4

h.+ı eşk: Kanlı gözyaşı. 203/2

h.+ı germ: Sıcak kan. 3/8

h.+ı intihâb: Fıskıran kan. 148/7

h.+ı nazm-ı tâze: Yeni nazmın kanı. 178/7

h.+a 280/2

h.+dur 244/4

h.+in 227/7

h.+u 206/6

h.+un 189/3

hûn-âb: Kanlı su, gözyaşı.

h. 163/4, 259/06, 266/04

hûn-âşâm: Kan içen, kan içici.

h.+a 182/6

hûn-çegân: Kendisinden kan akan.

h. 3/63, 005/49, 175/08

hûn-feşân: Kan saçan, kan saçıcı.

h.+ım 186/6

h.+ımdan 227/1

hûn-girift: Kan tutan.

h. 43/1

hûn-hâr: Kan içen, kan dökücü, zalim.

h. 283/2

hûn-keşte: Dolaşan kan.

h. 150/5

h.+ı cevır: Sıkıntının kanda dolaşması.

152/3

h.+miz 244/4

hûn-rîz: Kan döken, kan dökücü.

h. 166/4, 228/03

h.+ine 175/8

hûnâbe: Gözyaşı.

h.+ı dil: Gönlün gözyaşı. 143/5

hûnî: Kanlı, kan dökmeye meyilli.

h. 130/4

h.+n 248/1

hûnî-reviş: Gidiş, yürüyüş tarzı, uslûp.

h.+ı 221/4

hûr: Güneş.

h. 20/15, 130/30

hurd: Küçük, ufak, ehemmiyetsiz.

h. 77/3, 256/05

hurde-bîn: İnce, ufak şeyleri gören.

h. 2/23

h.+ım 173/5

hurrem: Şen, sevinçli, güler yüzlü.

h. 21/1, 021/29, 036/03, 080/18, 104/08, 121/01, 306/04, 312/03, 312/03

h.+ı 28/2

h.+ü handân: Gülen, gülcü, sevinçli.

27/11

h.+ü mesrûr: Memnun, sevinmiş, meramına

ermiş. 16/18

- h.+ü ser-sebz:** Yeşil başlı ve güzel. 14/27
- h.+de** 79/8
- h.+dir** 19/25, 19/25
- Hurrem-âbâd:** Haliç'te Alibeyköy civarındaki kasrın adı.
- h.+a** 9/19, 016/18
- hurrem-fâl:** Güzel fal.
- h.** 7/41, 106/14
- hurşîd:** Güneş.
- h.** 1/10, 001/18, 001/59, 001/81, 002/24, 005/21, 005/21, 005/26, 009/28, 013/28, 015/24, 017/27, 021/12, 023/09, 029/06, 035/26, 037/12, 037/16, 038/17, 062/09, 067/07, 067/20, 081/10, 084/07, 093/02, 102/10, 103/08, 126/01, 129/05, 165/03, 228/04, 278/11, 303/02, 309/01, 358/01
- h.+i âlf-menzilet:** 35/24
- h.+i cihân-tâb:** Dünyaya sıcaklık ve ışık veren. 18/2
- h.+i enver:** Çok nurlu, çok aydınlık. 129/7
- h.+i evc-i ma'delet:** 36/29, 092/03
- h.+i nûrânî:** Nurlu, ışıklı. 92/21
- h.+i sipîhr:** Gökyüzü. 121/14
- h.+i tâbân:** Işıklı, parlak güneş. 19/1, 190/03
- h.+i zât:** Nur yüzlü. 39/19
- h.+i zîbâ-peyker:** Süslü, güneş yüzlü. 76/4
- h.+ü meh:** Güneş ve ay. 103/27
- h.+den** 289/7
- h.+e** 10/35, 026/05, 038/10, 119/06, 259/02, 261/03
- h.+i** 67/19, 121/15, 244/03, 248/04, 264/03
- h.+idir** 83/4
- h.+ini** 13/30
- hurşîd-nişân:** Güneş izli.
- h.+ı** 23/6
- hurşîd-tâb:** Parlak güneş.
- h.+ımsın** 15/27
- hurûf:** Harfler.
- h.+ı sâde:** Sade harfler. 70/10
- hurûş:** Coşma.
- h.** 3/27, 130/32
- h.+ı** 3/4, 17/6
- h.+ı âb-ı şemsîr-i tegâfûl:** Gaflet kılıcının suyunun coşması. 226/1
- h.+ı kîn:** Gizli düşmanlık, garaz. 5/27
- h.+ı nağme-i ter:** Yeni nağmenin coşması. 258/3
- h.+a** 7/10, 008/01
- hurûşân:** Coşanlar.
- h.** 167/2
- husrev:** Padişah.
- h.** 16/31, 017/20, 037/13, 094/01
- h.+i âlf-makâm:** Yüksek makamlı padişah. 117/12
- h.+i Cem-pâye:** Cem rütbeli padişah. 92/1
- h.+i gîfî-sitân:** Cihanı zapteden padişah. 35/3
- h.+i kudsî-sıfât:** Kutsal sıfatlı padişah. 99/2
- h.+i pür-himem:** Gayretli padişah. 115/8
- h.+i Rûm-u Arab:** Rum ve Arap padişahı. 36/23
- h.+i rûy-ı zemîn:** Yeryüzünün padişahı. 16/21
- h.+i vâlâ-cenâb:** Yüksek şerefli padişah. 122/9
- h.+i zî-şân:** Şan sahibi padişah. 17/41
- h.+ü Cemşâd:** Cemşit padişah. 129/3

- h.+ü fağfûr:** Çin imparatorlarına verilen ad. 117/6
- h.+ü hâkân:** Padişah ve hakan. 17/70
- h.+e 23/2**
- husrevân:** Padişahlar.
- h. 5/42**
- husrevâne:** Padişahçasına.
- h. 4/43**
- hussâd:** Haset edenler, kıskananlar.
- h.+ı 2/45**
- h.+dan 1/79**
- husûl:** Üreme, türeme, çıkma.
- h.+i kâm:** Arzu, istek. 6/36
- husûs:** Bakım, iş, şekil, yol, konu.
- h. 14/14, 014/36, 036/23, 089/04, 115/13, 317/02**
- h.+unda 251/1, 251/01, 251/02, 251/03, 251/04, 251/05, 251/06, 251/07, 251/08**
- husûsâ:** Başkaca, ayrıca.
- h. 9/41, 010/44, 010/54, 027/05, 027/10, 080/21, 082/08, 082/18, 092/17, 094/08, 094/35, 103/11, 103/17, 106/06, 119/05, 129/09**
- hûş:** Akıl, şuur, us.
- h. 117/10, 167/04, 207/05, 238/05**
- h.+i vâfir:** Çok akıllı. 82/6
- h.+e 14/32, 014/32, 031/15, 031/15**
- h.+um 162/1, 214/03**
- hûş-merd:** Akıllı insan.
- h. 93/11**
- hûş-yâr:** Akıllı dost.
- h. 198/2**
- h.+ı 31/1**
- huşk:** Kuru.
- h. 283/1**
- h.+ü teng-sûret:** Kuru ve sıkıntılı şekil. 8/42
- h.+e 3/30**
- hutbe:** Namazdan önce okunan dinî öğüt.
- h. 37/39**
- h.+i sultân:** Sultanın hutbesi. 36/27
- h.+sine 38/8**
- hûy:** Tabiat, mizaç, ahlâk.
- h.+ı cibillî:** Yaradılıştaki olan tabîî. 4/24
- huzûr:** Hazır bulunma.
- h.+ı izzet:** değer, kıymet, yücelik huzuru. 196/4
- h.+a 135/4, 143/03**
- h.+unda 19/13, 19/13**
- hücum:** Saldırı, saldırma.
- h. 1/75, 005/26, 005/27, 007/09**
- h.+ı elem:** Elemin saldırışı. 11/47
- h.+ı nâle:** İnleme, inilti saldırısı. 284/5
- h.+ı nâle-i şeb-gîr:** Gece uyumayan saldırı. 208/1
- h.+ı satvet:** Birinin üzerine şiddetle sıçrama. 11/53
- h.+ı şerm:** Utanma saldırısı. 21/34
- hüdhüd:** Çavuş kuşu, ibibik.
- h. 177/2**
- h.+i bînâ:** Ev yapan kuş. 14/12
- hükûm:** Hüküm, emir, komuta.
- h.+ı 1/62, 5/1**
- h.+ı ism-i pâk-i muizz-ü müzil:** 3/72
- h.+ı kazâ:** Takdir olan şeylerin vukua gelmesi. 9/10
- h.+ı kifâet:** Yetişme, elverme, yeterlik. 1/31
- h.+ı seyf-ü kalem:** Kılıç ve kalem. 21/24

- h.+i şer'-i ahmed:** 37/25
- h.+i takdîr:** Beğenme, değer biçme. 105/8
- h.+ün** 3/1, 036/11
- h.+ündedir** 115/3
- h.+üne** 11/37
- h.+ünü** 1/2, 302/01, 302/01, 302/02, 302/03, 302/04, 302/05
- hükmeyle-:** Egemenliği altında bulundurmak.
- h.-dim** 76/10
- hükümet:** Devletin görevlerini yerine getirmesini sağlayan yetkili organ.
- h.+ten** 19/6
- Hülâgû:** Hülagu.
- h.** 164/1
- h.+nun** 17/25
- hümâ:** Devlet kuşu, saadet.
- h.** 2/3, 068/01, 104/02, 115/39, 295/01
- h.+yı** 4/52
- h.+yı baht:** Talih kuşu. 6/19
- h.+yı devlet:** Devlet kuşu. 4/10
- h.+yı evc-pervâz-ı celâlet:** Büyüklük, ululuk. 37/2
- h.+yı medh:** Övme. 80/11
- h.+ya** 11/36
- hümâ-pervâz:** Yüksek uçan.
- h.+ı** 94/18
- hümâ-sâye:** Gölgesi, iyilikleri dünyaya yayılmış.
- h.** 9/25
- hümâ-veş:** Talih kuşu gibi.
- h.** 210/1
- hümâyûn:** Mübarek, kutlu, padişaha ait.
- h.** 36/15, 074/09, 097/20, 299/05
- h.+ı** 37/1, 106/7
- h.+a** 35/9, 094/26
- h.+dur** 36/8
- h.+iyle** 311/5
- h.+u** 12/18, 038/02, 071/05, 083/04, 097/09, 115/11, 115/26, 122/03
- h.+un** 5/43, 010/35, 010/65, 017/42, 037/21, 108/12, 129/01, 129/04, 129/07, 295/02
- h.+unda** 12/30
- h.+undaki** 12/32, 129/05
- h.+unla** 129/5
- hümâyûn-kadr:** Değer, itibar.
- h.** 92/2
- hümâyûn-mesnedâ:** Rütbe, derece, makam.
- h.** 14/28
- hümâyûn-pây:** Hümayun dereceli.
- h.+e** 12/25, 064/01, 086/01, 087/01, 093/01
- hümâyûn-peyker:** Yüz, surat.
- h.** 71/7
- hümâyûn-sâye:** Gölge, koruma, sahip çıkma.
- h.** 77/2
- hümûm:** Gamlar, kederler.
- h.** 11/47
- hüner:** Marifet, ustalık.
- h.** 1/4, 012/26, 014/08, 018/08, 019/26, 021/30, 037/11, 073/03, 073/14, 077/15, 100/09, 106/10, 112/12, 131/01, 207/08, 235/05, 332/01
- h.+de** 107/2, 180/05
- hüner-âmûz:** Öğreten, bilen.
- h.+ı zahîr-ü örffî:** 16/5
- hüner-perver:** Besleyen, büyüten.
- h.+ı** 130/51
- hüner-pîrâ:** Donatıcı, süsleyici.
- h.+yı** 30/35

hünkâr: Padişah, sultan, hükümdar.

h.+ım 37/7, 073/13, 106/09, 117/12, 129/01,
129/03, 295/01, 295/01, 295/02, 295/03,
320/01, 320/01, 320/02, 320/03, 320/04

h.+ıma 4/49

h.+ımın 10/27, 017/72, 338/01

h.+ın 303/2

hünkârî: Hünkâra mensup.

h. 314/3

hürmet: Saygı.

h. 11/21

h.+tir 12/18

hüsn: Güzel, iyi.

h. 185/20, 223/06, 270/05, 304/01

h.+i ahlak-u tabîat: Ahlâk ve huy güzelliği.
107/2

h.+i bî-behâne: Bahanesiz, sebepsiz güzel.
257/4

h.+i hat: Yazı güzelliği. 73/6

h.+i leyf-i mezâmîn: Manalar gecesinin
güzelliği. 1/7

h.+i matla': Matla'n güzelliği. 1/2

h.+i mevkî: Yer güzelliği. 94/24

h.+i pertev-sûz: Pertevsiz, ışksız güzel.
138/3

h.+i ruh-ı leb: Dudağın canlılığının
güzelliği. 205/7

h.+i sîmâ: Güzel yüz. 110/3

h.+i tâ'bîr: Hayra yorma. 80/5

h.+i tarh: atma, bırakma, dağıtma,
düzenleme. 115/38

h.+i tedbîr: İyi düşünülerek tutulan yol. 6/2,
016/36, 117/08

h.+ü ân: Güzel zaman. 3/3, 017/52, 112/10,
304/01

h.+ü behâ: 30/1, 035/11, 089/02

h.+ü behcet: Sevinç, güzellik, şirinlik.
106/7

h.+ü cemâl: Güzel yüz. 7/33, 299/03,
301/02

h.+ü hulk: Güzel huy, tabiat. 8/51

h.+ü kemâlât: Bilgi ve ahlâk güzelliği
bakımından olgun. 294/1

h.+ü serâ-pây: Baştan ayağa güzellik. 8/9

h.+de 205/1

h.+e 2/20, 167/04, 169/04, 172/01, 238/05

h.+ü 44/1, 053/01, 079/16, 081/07, 081/14,
138/04, 189/01, 238/03, 275/04

h.+ün 81/5, 140/03, 150/03, 186/04, 264/03,
276/04, 292/04, 300/01, 312/01

h.+ünde 218/3

h.+ündeki 157/3

h.+üne 157/5, 164/07, 202/03, 274/02,
303/04, 315/04

h.+ünle 290/4

h.+ünü 157/8, 206/03, 294/01

h.+ünün 239/1

hüsn-âlûd: İyi bulanmış.

h. 83/11

hüsn-âmîz: Güzellikle karışık.

h. 342/1

hüşyâr: Akli başında, akıllı, uslu.

h.+lar 14/19

hüveydâ: Açık, apaçık, belli, besbelli.

h. 121/7, 170/02, 249/04

I

ıfđâl: Lütuf, bağış.

1.+ -ü **ihsân:** İyilik ve bağış. 129/9

ıhlâs: Halis, temiz, doğru.

1.+ -ı **niyyet:** İyi niyetli. 68/2

ıkbâl: Birine doğru dönme, baht, talih.

1. 2/48, 007/38, 010/02, 010/50, 011/54, 013/16, 014/54, 015/15, 015/29, 015/31, 017/68, 017/76, 018/03, 021/06, 021/10, 024/01, 026/04, 031/19, 034/02, 034/09, 035/25, 036/34, 037/35, 062/10, 063/15, 071/09, 097/12, 102/05, 102/12, 109/09, 117/10, 123/06, 129/07, 297/02, 322/02

1.+ -ı 5/40

1.+ -ı **dil-ârâ:** Gönül alan talih. 62/14

1.+ -ı **haşmet:** Büyüklük, heybet. 75/3

1.+ -ı **sultân:** Sultanın büyüklüğü. 123/11

1.+ -ı **şâhî:** Şaha, hükümdara mensup büyüklük. 62/13

1.+ -ı **şevka:** Dikenli, bitki. 159/1

1.+ -ü **azm-ü devlet-ü câh:** Talih, azim, devlet ve makam. 20/4

1.+ -ü **câh:** İtibar ve makam. 33/1, 112/18

1.+ -ü **celâl:** Büyüklük ve ululuk. 9/42, 013/12, 097/10

1.+ -ü **devlet:** Talih ve devlet. 67/19

1.+ -ü **hubûr-ü ber-mürâdî:** Muradına ulaşmış ve talihli. 121/21

1.+ -ü **iclâl:** Büyültme, saygı. 35/2, 111/03, 118/07

1.+ -ü **izz-ü i'tilâ:** Talih, izzet ve yükseliş. 35/33

1.+ -ü **rif'at:** Yükseklik, yücelik, büyük rütbe. 278/11

1.+ -ü **saâdet:** Mutluluk ve talih. 18/29, 036/10, 038/17

1.+ -ü **sürûr:** Sevinç ve talih. 104/3

1.+ -ü **şeref:** Büyüklük ve ululuk. 18/26

1.+ -ü **şevket:** Büyüklük ve heybet. 35/7, 035/27, 035/32, 075/01

1.+ -de 88/7

1.+ -e 1/30, 006/39, 015/26, 017/40, 030/25, 124/03

1.+ -i 21/17, 036/08, 062/20, 066/05, 068/03, 070/03, 099/12, 115/10, 124/03, 135/12

1.+ -im 15/11

1.+ -in 1/77, 004/51, 011/41, 012/24, 018/29, 028/18, 065/08, 095/07, 103/09, 129/09

1.+ -inde 12/25

1.+ -indeki 6/49, 017/37

1.+ -ine 1/29, 001/80, 004/23, 004/28, 006/42, 028/14, 062/08, 071/02, 074/04, 102/08, 129/05

1.+ -ini 10/39, 034/11, 071/13, 095/03, 101/08, 106/12, 117/08, 235/01

ıkd: Gerdanlık, inci dizisi, hurma salkımı.

1.+ -ı **bend-i kâkûl:** Perçem bağı. 305/5

1.+ -ı **lü'lü'-i lâla:** Parlak inci dizisi. 14/50

1.+ -ı **süreyyâ:** Ülker yıldızı, asılmış avize. 24/4

ıkdâm: Gayretle devamlı çalışma.

1.+ -da 74/9

ıklîm: Bir bölgenin, ortalama hava şartlarıyla beliren hâli.

1. 8/71, 011/37, 011/38, 021/10, 021/23, 036/12, 115/03, 295/02

1.+ -i 12/27, 76/1, 117/8

- 1.+i adem:** Yokluk iklimi. 1/77
- 1.+i çemen:** Çimen, yeşillik havası. 302/2
- 1.+i güzîn-i Rûm:** Rum'un seçkin iklimi. 94/7
- 1.+i hüsn:** Güzel ülke. 140/3
- 1.+i İrân:** İran ülkesi. 2/29, 117/02
- 1.+i pür-tekrîm-i İslâm:** İslâm'a saygı gösterilen ülke. 10/29
- 1.+i Rûm:** Rum ülkesi. 3/38
- 1.+de** 113/1
- 1.+e** 36/11
- 1.+i** 266/2
- 1.+ine** 100/2
- 1.+inin** 106/8
- ıkrâr:** Kabullenme.
1. 287/3
- 1.+ım** 250/3
- ıktidâ:** Uyma, tabi olma.
1. 108/4
- İrâk:** Dicle nehrinden aşağı Basra'ya kadar Şat suyunun iki tarafı.
1. 36/26, 037/32
- 1.+ı Acem:** Irak'ın Dicle nehrinden itibaren İran hududundaki mntıkaya uzanan bölge. 21/14
- İrâkî:** Iraklı olan, Irak'la ilgili.
- 1.+yi** 192/6
- ısbât:** Şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma.
1. 5/46, 014/45, 054/01
- 1.+ı fazl:** Fazla, ziyade, artık, bakî. 5/45
- 1.+ı hark:** Yakma. 3/24
- 1.+ı vücûd:** Bulunma, var olma, beden. 216/4
- ısfahân:** Türk müziğinin en eski makamlarından.
1. 5/13, 014/37, 042/03, 112/17
- 1.+a** 192/6, 281/07
- 1.+da** 129/5
- 1.+dır** 121/20
- 1.+ı** 301/1
- ısfahânî:** İsfahanla ilgili.
1. 129/5
- ısın-:** Sıcak duruma gelmek.
- 1.-ıp** 137/4
- ısındır-:** Isınmasını sağlamak, sıcaklık kazandırmak.
- 1.-dı** 9/4
- 1.-sak** 318/3
- ısır-:** Dişleri arasına alıp sıkamak.
- 1.-ıp** 16/39
- ıslâh:** Düzeltme, iyileştirme.
1. 62/5
- ıstabl:** Ahr.
- 1.+ı hâs:** Ot kırıntısı. 6/20, 062/12
- ışk:** aşk.
1. 51/1, 128/01, 144/07, 159/06, 174/03, 180/04, 181/01, 203/03, 207/07, 262/07, 267/04, 276/05, 290/04, 293/02, 308/03, 335/01
- 1.+ı** 222/2, 269/5
- 1.+ı cüvân-ı dil-nüvâz:** Gönül okşayan gencin aşkı. 246/4
- 1.+ı hûbân-ı cihân:** Cihanın güzellerinin aşkı. 255/5
- 1.+ı müşkil:** Zor aşk. 318/5
- 1.+ı pîçân:** Büklüm büklüm aşk. 124/6
- 1.+ı heves:** Arzu, istek aşkı. 200/3

- 1.+a** 14/6, 053/01, 140/01, 229/06, 244/05, 247/03, 278/04
- 1.+da** 128/4, 198/03
- 1.+dan** 189/6
- 1.+ı** 114/1, 133/03, 179/01, 244/08, 245/05, 252/03
- 1.+ımı** 182/6
- 1.+ın** 148/5, 153/03, 180/02, 184/05, 232/02, 245/04, 281/03, 289/09, 291/05, 291/06, 294/01, 347/01
- 1.+ında** 310/1
- 1.+ını** 278/5
- 1.+ınla** 274/5
- 1.+ıyla** 321/5
- itmâ'**: Hırslandırma, tamaa düşürme.
1. 97/17
- itr**: Güzel ve lâtif koku.
- 1.+ı şâhî**: Şaha, hükümdara ait koku. 310/4, 321/02
- itrâ**: Mübalâğalı, aşırı derecede övme.
- 1.+yı** 6/31
- ıyd**: Bayram.
1. 9/13, 009/18, 010/01, 010/51, 010/52, 010/52, 010/52, 010/62, 014/02, 016/43, 020/19, 022/01, 022/03, 022/05, 022/06, 030/36, 034/04, 035/02, 036/07, 062/16, 065/07, 067/02, 067/05, 076/02, 076/07, 084/04, 084/22, 116/12, 169/01, 169/02, 190/01, 191/06, 235/01, 235/05, 261/04, 261/12, 297/01, 298/01, 298/01, 298/01, 298/02, 298/03, 298/04, 298/05, 299/01, 299/01, 299/02, 299/03, 299/04, 299/05, 309/01, 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05
- 1.+i** 35/23, 261/1
- 1.+i bahârân**: İlkbahar günleri. 13/47
- 1.+i neşât-u şâdmânî**: Sevinç, neşe bayramı. 83/3
- 1.+i nev**: Yeni bayram. 112/2
- 1.+i sürûr-efzâ**: Korku ile bağırma ve sevinç bayramı. 14/54
- 1.+i sürûr-u ibtihâc**: Sevinç, sevinme bayramı. 117/6
- 1.+dir** 310/1, 310/01, 310/02, 310/03, 310/04, 310/05
- 1.+e** 20/3, 029/11, 196/05
- 1.+i** 20/3
- 1.+in** 14/53, 018/29, 020/01, 035/01, 206/08, 212/05
- ıyd-gâh**: Bayram yeri.
1. 80/19
- ıyd-geh**: Bayram alanı.
- 1.+lerde** 190/3
- ıydiyye**: Bayramlık.
1. 10/58, 010/61, 020/13
- ızâat**: Açığa vurma.
1. 39/8
- ızhâr**: Gösterme, yalandan gösteriş.
1. 8/30, 008/66, 073/09, 079/08, 124/04
- 1.+ı ışk**: Aşk gösterişi. 179/1
- ıztırâb**: Üzüntü, sıkıntı, keder.
1. 3/66, 249/01, 258/07
- 1.+ın** 232/2

İ

i-: imek fiili.

i.-di 1/36, 004/04, 007/03, 008/22, 008/34, 011/32, 011/46, 011/47, 017/18, 017/18, 019/07, 019/09, 019/11, 034/04, 037/17, 038/06, 038/07, 038/10, 038/11, 038/11, 039/06, 039/08, 039/15, 063/16, 065/05, 065/06, 080/12, 080/14, 082/10, 093/14, 094/25, 097/07, 097/07, 101/04, 108/06, 109/06, 112/10, 115/18, 115/19, 115/23, 115/25, 131/15, 133/03, 133/04, 157/10, 184/04, 213/01, 267/04, 293/01, 293/01, 293/02, 293/03, 293/04, 293/05, 301/04

i.-dik 31/9, 046/01, 127/06, 129/01

i.-dim 39/10, 124/01, 213/01, 224/03, 261/12, 315/03

i.-din 148/3, 279/03

i.-ken 1/53, 001/57, 001/70, 004/44, 008/15, 008/16, 008/67, 009/01, 009/03, 009/15, 014/04, 017/63, 020/07, 020/07, 032/11, 032/11, 036/09, 053/01, 061/03, 062/12, 067/03, 067/07, 067/11, 081/12, 104/07, 112/06, 115/24, 117/12, 224/01, 261/06, 286/06, 291/03, 294/01, 296/04, 308/01, 308/03, 317/03

i.-miş 8/24, 039/11, 094/14, 217/05, 243/05, 257/06, 274/03

i.-mişsin 280/2

i.-se 1/10, 002/05, 003/36, 007/13, 008/11, 009/40, 010/60, 012/39, 013/16, 014/51, 015/20, 016/13, 017/03, 017/35, 019/10, 019/18, 021/21, 024/12, 027/13, 030/02, 030/07, 030/08, 037/11, 037/24, 037/34, 044/01, 049/01, 049/01, 073/04, 073/12, 073/13, 086/02, 088/04, 092/15, 097/21,

116/14, 121/18, 124/02, 127/04, 128/02, 136/08, 147/05, 150/03, 151/05, 152/04, 157/07, 166/04, 180/01, 231/03, 251/06, 281/08, 291/02, 304/04

i.-sek 179/1

i.-sem 213/5, 218/03, 218/03, 296/03

i.-sen 130/2, 139/04, 301/03, 301/03, 312/02, 336/01

ibâd: Abidler, kullar, ibadet edenler.

i.+ına 3/15, 3/15

ibâdet: Tanrı buyruklarını yerine getirme, Tanrı'ya yönelen saygı davranışı.

i.+tir 12/8

ibâdet-gâh: İbadet yeri.

i.+ı rûşen: Parlak ibadet yeri. 87/12

ibâret: Oluşan, meydana gelen.

i. 94/20

i.+tir 12/9

ibkâ: Ağlatma.

i. 29/14, 117/02

ibn: Oğul.

i.+Abbâd: Abbad'ın oğlu. 21/14, 84/12

i.+ı Hâcib: Hacib'in oğlu. 1/28, 063/10

i.+ı sebîl: Yolcu. 82/20

i.+ı 18/21, 018/21, 018/21

i.+ü'l-amîd: Çok hasta, aşk hastası. 10/9, 17/61, 064/07, 084/12

i.+ü'z-zekâ: Çok zeki. 63/4

İbrâhîm: İbrahim.

i. 5/20, 006/18, 009/24, 010/09, 011/29, 012/34, 012/40, 013/10, 014/15, 015/18, 017/58, 019/28, 021/11, 028/15, 062/08, 062/22, 064/03, 066/03, 066/06, 067/03,

067/23, 077/01, 082/08, 083/06, 084/13,
085/01, 085/05, 087/09, 088/05, 088/08,
089/01, 089/10, 090/01, 090/04, 091/01,
091/08, 092/05, 092/25, 094/09, 095/03,
095/08, 098/09, 098/11, 100/08, 102/06,
102/13, 103/04, 105/05, 108/13, 110/01,
110/04, 112/05, 112/22, 115/14, 116/01,
118/01, 118/08, 119/01, 119/08, 129/09,
185/15

ibrâm: Can sıkacak derecede ısrar etme.

i. 9/25, 206/07

i.+ı pey-ender: Arka arkaya ısrar. 232/3

i.+ı visâl: kavuşma ısrarı. 124/1

i.+u nakz: Bozma, çözme, kırma. 5/54

i.+ı 8/22

i.+ın 166/2

i.+ında 261/6

ibrâz: Ortaya koyma, meydana çıkarma.

i. 14/41

ibret: Yanlış, kötü davranışlardan sakınmayı
sağlayan olgu veya bu gibi olgulardan
alınması gereken sonuç, ders.

i.+in 1/71

i.+tir 12/1

ibrik: Su ve sulu şeyler koymaya yarayan
kulplu, emzikli kap.

i.+ı 4/25

ibtidâ: Başlangıç.

i. 9/13, 009/34, 073/02

i.+da 20/11

i.+sı 132/4

ibtihâc: Sevinç, sevinme.

i. 27/7, 117/06

icâd: Vücuda getirme, getirilme.

î. 5/14, 014/51, 016/07, 292/03

î.+ı harf-ül savt: Ses, seda ve harfin vücuda
getirilmesi. 163/5

î.+ı nazm: Şiiri icat eden. 14/42

î.+ı perend-i şeşterf: Hint kumaşını üreten.
4/37

î.+ı şâdf: Mutluluğu üretme. 79/10

î.+ıdır 152/1

i'câz: Aciz bırakma.

i. 77/15

i.+a 240/5

iclâl: Büyültme, saygı gösterme.

i. 7/37, 012/31, 026/02, 029/09, 035/25,
069/02, 080/17, 094/27, 097/25, 097/27,
098/05, 117/12, 295/01

i.+ı 24/8

i.+ü devlet: 35/28

i.+ü haşmet: Heybet, büyüklük. 35/32

i.+ü izz-ü câh: Yüce makam. 87/13

i.+ü şeref: Büyüklük, ululuk. 106/14

i.+den 11/50, 097/12

i.+e 79/17

i.+ı 2/26, 010/23, 035/32, 084/01, 097/03,
116/03

i.+in 35/2, 073/03, 082/22, 111/03, 118/07

i.+inde 38/13, 092/04

i.+ine 6/34, 009/39, 027/02, 038/11, 064/02,
080/03, 080/07, 087/07, 117/08, 123/05

i.+ini 29/16

icrâ: Akıtma, akıtılma, yapma.

i. 1/2, 010/63, 037/28, 064/04, 082/08,
093/13, 093/15, 094/29, 101/03, 101/10,
110/03, 111/02, 112/21, 115/06

i.+ıy merâsim: Resmî törenler. 9/13

i.+ -yı sünnet: Hz. Muhammed'in sözleri, iyi ahlâk, tabiat. 319/1

i.+dır 108/12

i.+sın 105/6

iç: Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer.

i.+inde 11/33, 088/02, 096/01, 104/10, 112/21, 155/03, 175/07, 193/05, 205/04, 207/07, 260/01, 260/01, 260/02, 260/03, 260/04, 260/05

i.+inden 87/12

i.+lerinde 36/23

iç-: Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

i. 66/6, 088/08, 110/04, 208/02

i.-diğın 190/6

i.-elim 316/2

i.-enler 128/1, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06

i.-in 109/10

i.-me 207/4

i.-mesin 146/3

i.-mezsen 208/4

i.-miş 285/1

i.-sin 129/3

için: Amacıyla, maksadıyla.

i. 34/10, 064/04, 084/16, 091/05, 097/03, 103/18, 103/29, 105/07, 117/02, 123/08, 124/01, 124/02, 124/06, 155/01, 163/01, 163/01, 163/02, 163/03, 163/04, 163/05, 163/06, 163/07, 163/08, 163/09, 167/10, 309/02, 309/02, 309/02, 311/03, 327/01

i.+dır 95/5

içmişce: İçmiş gibi.

i. 29/12

içre: İçinde, arasında.

i. 1/37, 001/51, 001/75, 004/21, 008/10, 008/55, 008/58, 012/26, 015/24, 016/12, 016/40, 017/12, 017/29, 017/65, 019/24, 021/05, 021/09, 021/16, 021/31, 033/03, 036/12, 070/07, 077/06, 078/07, 083/02, 097/20, 098/07, 099/05, 123/01, 129/01, 129/05, 129/06, 129/06, 130/51, 130/59, 134/08, 155/04, 168/03, 181/01, 196/05, 238/02, 243/01, 250/04, 253/02, 258/01, 258/01, 258/02, 258/03, 258/04, 258/05, 258/06, 258/07, 273/01, 273/03, 289/07, 295/02, 301/06

içün: İçin.

i. 1/4, 003/05, 003/37, 003/49, 003/52, 009/01, 010/13, 013/26, 017/44, 018/19, 019/13, 019/20, 023/13, 024/04, 076/09, 085/03, 093/12, 219/01, 219/01, 219/02, 219/03, 219/04, 219/04, 219/05, 219/06

i'dâd: Sayı, hesap.

i. 91/4

idbâr: Talihsizlik, bahtsızlık, düşkünlük.

i.+a 255/3

idmân: Alıştırma, jimnastik, beden terbiyesi.

i.+ -i hattâ: 7/5

idrâk: Anlayış, akıl erdirme.

i. 2/27, 002/41, 249/03

i.+ -ü iz'ân: Anlayış, kavrayış, akıl. 19/10

i.+e 13/42

i.+inde 63/10

ifâ: Bir işi yapma, yerine getirme.

î.+ -yi nezr: 8/28

ifşâ: Herhangi gizli bir şeyi, açığa çıkarma, yayma.

- i.** 137/1
- iftâr:** Oruç açma, oruç bozma.
- i.** 169/1
- i.+da** 159/5
- iftihâr:** Öğünme, şeref, şan.
- i.** 21/28, 028/03, 036/33, 058/01
- i.+ı rûzgâr:** Rûzgârın övünmesi. 28/12
- i.+u ibtihâc:** Övünme ve sevinme. 27/7
- i.+ı** 31/12
- iftikâr:** Fakirlik gösterme, çok ihtiyacı olma.
- i.** 270/9
- ifzâl:** Lütuf ve bağış.
- i.** 13/31, 030/17
- i.+ü ihsân:** İyilik ve bağış. 2/37
- i.+in** 30/27
- iğlâk:** Kapama, sözü anlaşılma-z şekilde söyleme.
- i.+ı** 185/21
- iğnâ:** Zengin etme, edilme.
- i.** 101/2, 111/02
- ihbâr:** Bildirme, bildirim, haber verme.
- i.** 8/17
- ihdâ:** Hediye verme, hediye etme.
- i.** 6/22
- ihlâs:** Temiz sevgi ve yürekten bağlılık.
- i.** 11/52, 018/27, 065/09, 107/06
- i.+a** 69/9
- i.+dır** 98/4
- i.+ı** 93/8
- i.+ını** 124/7
- ihmâl:** Gereken ilgiyi göstermeme, boşlama.
- i.** 7/21
- ihrâm:** Kâbe'ye girerken hacıların örtündükleri dikişsiz bürgü.
- i.** 9/21
- ihsân:** iyilik etme, bağışlama.
- i.** 2/37, 008/51, 010/42, 010/46, 012/22, 012/39, 021/35, 025/10, 027/15, 030/26, 036/15, 036/24, 037/18, 039/04, 067/06, 073/01, 085/01, 093/09, 103/18, 117/02, 117/04, 117/08, 302/04, 320/03
- i.+ü himmet:** Bağış ve yardım. 39/2
- i.+ü lûtf-u cûd:** İyilik, lütuf ve bağış. 83/5
- i.+a** 82/9
- i.+ı** 9/34, 010/43, 016/29, 016/37, 018/19, 019/03, 019/24, 023/03, 029/17, 084/06, 093/02, 093/06
- i.+ın** 6/3, 006/39, 011/44, 014/48, 021/31, 021/32, 026/08, 067/09, 129/09
- i.+ına** 7/36, 017/54, 095/04
- i.+ınam** 218/5
- i.+ında** 85/2
- i.+ından** 92/14
- i.+ını** 110/2
- i.+ının** 6/31
- i.+ınla** 6/11, 015/12, 027/14
- i.+iyle** 92/10, 101/01
- i.+lar** 4/45
- i.+ları** 95/7
- ihtilât:** Karışma.
- i.** 186/7
- ihtimâl:** Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik.
- i.** 3/42
- ihtimâm:** Özen, itina.
- i.+ı** 98/5, 112/06
- ihtirâ':** Yeni bir şey bulma, türetme.

i. 14/24, 112/12, 116/11

ihtirâm: Saygı.

i. 62/20

ihtişâm: Büyüklük, göz alıcılık.

i. 62/11

ihtiyâc: Muhtaçlık, yokluk, gereklilik.

i.+ı iktisâb: 92/9

i.+ım 19/23

ihtiyâr: Seçme, seçilme, katlanma.

i. 186/7

i.+ım 142/4

ihtizâz: Haz verme.

i.+ı ra'nâyî: Gönle haz veren güzelle ilgili.
284/3

ihyâ: Diriltme, canlandırma.

i. 6/32, 010/25, 010/32, 029/09, 029/13,
082/11, 087/14, 093/02, 093/08, 094/11,
101/01, 103/10, 103/32, 109/05, 112/22,
113/02, 115/27, 294/01, 299/05, 324/01

i.+ıyî âmâle: İsteklerin yaşaması. 14/48

i.+dır 98/6, 108/05

ihyâ-kerde: İhya edilmiş, meydana getirilmiş.

i.+si 92/11

ikâmet: Bir yerde oturma, eğleşme.

i. 31/7

iki: Birden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı
gösteren rakam.

i. 3/25, 004/38, 005/24, 005/25, 005/56,
006/26, 007/03, 007/04, 007/06, 008/22,
008/25, 008/27, 008/35, 009/09, 009/22,
010/31, 011/08, 013/09, 013/27, 014/12,
017/23, 018/02, 024/07, 024/08, 030/07,
037/08, 039/08, 039/10, 067/22, 067/22,
078/14, 092/24, 102/07, 102/09, 103/22,

103/24, 103/25, 115/08, 116/14, 120/01,
121/08, 124/02, 129/05, 132/03, 143/02,
150/02, 154/01, 159/06, 160/03, 170/05,
182/02, 182/07, 185/11, 190/06, 198/03,
228/02, 252/03, 257/01, 267/03, 276/02,
283/04, 287/01, 289/03, 298/02, 318/03,
318/03, 324/01

i.+den 60/4

i.+niz 17/16

i.+si 13/15, 016/17, 078/03

i.+sinin 30/6, 095/07

ikinci: İki sayısının sıra sıfatı.

i. 9/14, 206/08

ikrâm: Hürmet, saygı gösterme, ağırlama.

i. 12/23, 038/03, 078/04, 105/07, 163/06

i.+ü hürmet: Hürmet ve saygı. 12/18

iksîr: Tesirli şurup, Ortaçağ kimyacılarının
yaptığı şurup.

i.+ı fitnat: Zihin açıklığı, zeyreklik. 80/8

iktihâl: Sürme çekme.

i. 3/44

iktisâb: Kazanma, edinme.

i. 4/36, 092/09, 122/09

i.+ımsın 15/26

iktizâ: Gerekli olma, gerekme.

i. 122/7

il: Yabancı, el.

i. 1/20

i.+ler 257/5, 313/02

i.+leri 124/1

i.+lerle 215/4, 303/04, 313/02

i'lâ: Yükseltme, yüceltme.

i. 93/5, 094/15

i.+desin 123/7

ilâc: Derde deva olan şey, ilâç.

i. 5/39, 127/07, 255/03

i.+ı **humâr:** Sarhoşluğun devası. 230/2

i.+ı 8/21

İlâh: Tanrı.

i.+a 74/11

i.+u'l-**âlemîn:** Âlemlerin Rabbi. 63/18

İlâhî: Allah'a mensup.

i. 8/24, 019/28, 087/13, 129/01, 129/03,
129/09, 129/09, 130/64

ile: Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

i. 1/5, 001/06, 001/09, 001/14, 001/16,
001/37, 001/49, 001/56, 001/77, 001/81,
001/81, 002/13, 002/31, 002/43, 003/08,
003/28, 003/29, 003/37, 003/43, 003/44,
003/52, 004/35, 004/46, 004/53, 005/01,
005/12, 005/55, 005/56, 006/08, 006/21,
006/25, 006/29, 006/49, 007/04, 007/05,
007/13, 007/14, 007/15, 007/17, 007/19,
007/31, 007/38, 007/39, 008/02, 008/03,
008/11, 008/17, 008/22, 008/32, 008/54,
008/56, 008/57, 008/64, 008/65, 008/65,
009/09, 009/19, 009/20, 009/20, 009/23,
009/24, 009/33, 009/34, 009/35, 009/43,
010/17, 010/19, 010/45, 010/50, 010/51,
010/53, 010/54, 010/54, 010/56, 011/15,
011/17, 011/23, 011/48, 011/56, 012/13,
012/27, 012/37, 013/15, 013/30, 013/45,
014/47, 015/03, 015/11, 015/29, 015/30,
015/31, 016/03, 016/13, 016/20, 016/34,
016/38, 016/42, 017/27, 017/42, 017/59,
017/64, 017/68, 017/76, 018/02, 018/27,
019/30, 020/12, 020/17, 021/15, 021/20,

021/23, 021/23, 021/26, 021/34, 023/02,
023/09, 023/10, 023/11, 023/16, 023/17,
023/17, 024/01, 024/03, 024/07, 024/08,
024/11, 025/03, 025/04, 025/09, 025/16,
026/02, 026/07, 026/15, 026/16, 027/04,
027/06, 028/01, 028/19, 029/09, 029/11,
029/15, 030/14, 030/30, 031/13, 031/18,
034/02, 034/03, 034/05, 034/11, 035/04,
035/08, 035/21, 035/25, 035/25, 035/26,
036/02, 036/04, 036/27, 036/34, 036/35,
037/06, 037/22, 037/24, 037/29, 037/29,
037/35, 039/07, 041/04, 041/08, 041/13,
042/04, 042/04, 042/05, 062/12, 062/22,
063/05, 063/15, 065/04, 065/09, 065/09,
067/05, 067/06, 067/06, 067/09, 067/13,
069/02, 069/03, 069/03, 071/09, 071/10,
071/15, 072/02, 072/03, 073/04, 073/04,
074/10, 074/11, 075/02, 076/04, 076/05,
076/09, 076/11, 076/11, 077/07, 077/12,
078/01, 078/03, 078/12, 078/14, 079/16,
079/18, 080/05, 080/09, 080/09, 080/19,
081/03, 081/14, 082/02, 082/10, 082/11,
082/12, 083/10, 083/13, 083/14, 084/15,
084/20, 086/03, 086/05, 087/08, 087/13,
089/07, 089/10, 090/04, 091/03, 091/04,
091/05, 091/06, 091/07, 091/08, 092/24,
092/25, 093/05, 093/18, 094/18, 094/27,
097/12, 097/18, 097/25, 097/27, 098/04,
098/05, 098/06, 098/08, 098/09, 100/02,
100/03, 101/02, 101/09, 102/15, 103/06,
103/08, 103/08, 103/21, 103/24, 103/28,
103/30, 104/12, 105/03, 105/04, 105/09,
106/08, 108/11, 112/04, 112/04, 112/12,
113/02, 114/06, 115/18, 115/36, 115/36,
115/41, 115/42, 117/02, 117/02, 117/02,

117/04, 117/04, 117/04, 117/06, 117/08,
 117/10, 117/12, 121/11, 122/02, 122/04,
 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 124/05,
 125/01, 125/02, 125/03, 125/06, 125/09,
 126/09, 127/08, 127/08, 128/04, 129/02,
 129/03, 129/03, 129/05, 129/05, 129/05,
 129/07, 129/09, 129/09, 130/33, 130/47,
 132/09, 134/03, 135/05, 135/09, 135/11,
 136/07, 137/03, 139/01, 140/04, 145/04,
 146/01, 146/08, 148/04, 151/02, 154/04,
 155/04, 157/10, 158/03, 158/05, 158/06,
 159/05, 159/06, 167/06, 167/10, 168/04,
 171/03, 173/03, 173/05, 178/05, 179/02,
 179/04, 182/03, 183/05, 184/04, 185/06,
 185/11, 185/17, 185/20, 186/02, 186/02,
 186/03, 186/04, 186/05, 186/07, 186/07,
 191/01, 191/04, 194/04, 202/04, 203/02,
 207/05, 209/02, 209/06, 210/05, 213/05,
 214/01, 214/03, 219/05, 220/02, 220/04,
 221/05, 223/03, 223/06, 224/02, 225/01,
 228/02, 230/03, 240/04, 241/05, 247/01,
 247/01, 247/02, 247/03, 247/04, 247/05,
 247/06, 247/07, 254/03, 257/03, 257/05,
 258/02, 259/02, 259/03, 259/05, 260/05,
 261/10, 262/07, 265/01, 265/04, 265/06,
 266/02, 266/03, 266/04, 267/04, 270/01,
 270/01, 270/02, 270/03, 270/04, 270/05,
 270/06, 270/07, 270/08, 270/09, 270/10,
 271/01, 271/01, 271/02, 271/03, 271/03,
 275/06, 277/03, 278/01, 283/05, 284/05,
 284/05, 286/07, 289/05, 289/09, 290/03,
 290/04, 291/01, 294/01, 294/01, 294/01,
 295/01, 295/03, 297/01, 299/02, 303/04,
 304/01, 304/02, 304/02, 305/04, 305/04,
 305/04, 306/04, 306/04, 306/04, 307/05,

308/02, 308/02, 308/03, 309/01, 309/05,
 310/01, 310/01, 310/02, 310/03, 310/04,
 310/05, 310/05, 311/02, 311/04, 312/03,
 320/01, 320/01, 322/02, 322/04, 327/01,
 329/01, 336/01, 338/01, 355/01, 357/01,
 358/01

i.+dir 1/57, 189/05

ile'l-ebed: Ebede kadar, sonsuz olarak.

i. 39/18

ilhâm: Esin.

i. 12/17, 013/15, 105/04

i.+dan 114/7

ilhan: Moğol hükümdarlarına verilen unvan.

î. 3/58

ilkâ: Bırakma, terk etme.

i. 112/15

i.+yı 12/23

illâ: ...-den başka, meğer, aksi hâlde.

i. 12/15, 013/21, 079/04

i.+yı 30/5

i.+yı istisnâ: dışında. 14/25

illet: Hastalık, sakatlık.

i. 66/2, 129/01

i.+i sersâm: Sersemlik hastalığı. 74/6

i.+ü endûh: Hastalık ve keder. 29/4

i.+ler 129/3

ilm: Bilme, biliş.

i. 18/8, 063/03, 085/03

i.+i şerif: Şerefli ilim. 39/6

i.+ü dîn: İlim ve din. 63/11

i.+ü fazl-u takvâ: İlim, fazilet ve takva.
 10/22

i.+e 12/22

i.+in 234/4

ilticâ: Güvenilir bir yere sığınma.

i. 35/8

iltifât: Yüzünü çevirip bakma, dikkat, gönül alma.

i. 3/29, 067/15

i.+ı pâdşâhî: Padişahın iltifatı. 62/13

i.+ı yâr: Yârin iltifatı. 56/1

i.+ı 130/60

i.+ın 5/32, 028/07, 285/10

i.+ında 29/12

i.+ından 84/22

i.+ınla 41/12

i.+iyle 322/2

iltihâb: Alevlenme, tutuşma, yangı.

i.+ı 158/2

iltisâm: Örtme, örtünme.

i. 62/10

iltiyâm: Yara kapanma, onulma.

i. 62/15, 117/12, 124/02

iltür-: İletmek, götürmek.

i.-ür 142/4

imâ: Dolaylı olarak anlatma, üstü kapalı olarak belirtme, işaretleme.

î. 14/33, 023/02, 080/09, 081/03, 094/20, 103/28, 175/02

î.+sıdır 30/15

î.+yı 6/36, 6/36

imâd: Direk, dikme, sütun.

i.+ı saltanat: Saltanat direği. 63/1

imâm: Namazda kendisine uyulan kimse.

i. 9/1

i.+ı milk-ü millet: Devlet ve milletin imamı. 108/1

i.+ı milket-ü millet: Devlet ve milletin imamı. 87/2

i.+ı'l-müslimîn: Müslümanların imamı. 108/4

îmân: Dinin ortaya koyduğu dogmalara inanma, din inancı, kutsal inanç, itikat.

î. 2/4, 013/04, 036/13, 087/12, 164/08

î.+ı küfr: İman ve küfür. 3/72

î.+a 13/5

î.+e 37/25

î.+ı 10/42, 259/05

î.+ın 166/4

î.+ına 17/16

îmânsız: İmanı olmayan, imansız.

î. 181/2

imâret: Yoksullara ve öğrencilere yiyecek dağıtmak için kurulmuş hayır kurumu.

i. 90/2, 090/04, 092/16

imdâd: Yardım, yardıma gönderilen kuvvet.

i. 11/31, 039/01, 039/02, 117/10, 132/09

i.+ı âcizân: Acizlerin imdadı. 3/26

i.+ı 300/1, 327/01

i.+ın 26/6, 219/03

imdi: "Buna göre, şu hâlde, şimdi" sözleri gibi, başına getirildiği cümleyi önceki cümlelerin bir sonucu durumuna sokar.

i. 39/13, 129/09, 250/01

imkân: Yararlanılan uygun şart veya durum.

i.+ı 16/40, 16/40

i.+ına 17/44

imlâ: Yazım.

i. 82/5, 115/42, 317/03

i.+sın 72/1

i.+ye 41/6

- imren-:** Beğenilen, hoşlanılan bir şeyi edinme veya bir yiyeceği yeme isteğini duymak.
i.-se 126/5
- imtidâd:** Uzama, uzanma, uzun sürme.
i. 36/17
i.+ -ı **cevr:** Haksızlık, eza, cefa, eziyet, gadir, zulüm, sitemin uzaması. 158/1
i.+ -ı **vüs'at:** 36/15
i.+ın 103/22
- imtihân:** Sınav.
i. 3/31, 241/06
- imtinân:** İyiliği başa kakma.
i. 5/48, 128/03
- imtiyâz:** Başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak veya şart, ayrıcalık.
i. 14/40
- imzâ:** Bir kimsenin, bir yazının altına bu yazıyı yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde yazdığı ad veya işaret.
i. 14/36, 039/12
i.+sıdır 130/62
i.+yı 6/49
- imzâlî:** İmza edilmiş.
i.+ -ı **belâgat:** 146/8
- in-:** Yukarıdan aşağıya doğru gelmek, çıkmak karşıtı.
i.-di 2/18, 074/11, 075/09
i.-ip 13/14
i.-medi 239/2
i.-miş 208/3
- inâd:** Bir konuda direnme, ayak direme.
i. 124/3
- in'âm:** Emanet, vedia.
i. 4/43, 006/09, 078/04
- inân:** İnanmak işi.
i. 3/35, 097/26
i.+ını 7/23
- inan-:** Bir şeyi doğru olarak benimsemek.
i.-mazdım 175/5
- inâyât:** Lütuflar, ihsanlar, iyilikler.
i.+ -ı 116/19
- inâyeyet:** Dikkat, gayret, özenme, lütuf, ihsan, iyilik.
i. 5/41, 123/04
i.+ -i **ezelf:** Başlangıcı olmayan iyilik. 8/72
i.+ -i **tevfik-ı hak:** Tanrı'nın yardımı. 11/52
i.+i 3/27
i.+in 21/23
i.+ine 21/35
i.+le 6/43
i.+tir 12/17, 012/45
- inbîk:** İnbik.
i.+ -ı **zehr-âb:** Acı su inbiği. 288/4
- inbisât:** Yayılma, açılma, gevşeme.
i. 94/31, 103/29, 186/02
- incâ:** Kurtarma, kurtarılma.
i. 1/72, 001/72
- incâz:** Yerine getirme.
i. 3/70
- ince:** Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve uzun olan, kalınlığı az olan.
i. 184/3, 321/04
- İncfî:** Allah'ın vahiy yoluyla Hz. İsa'ya yolladığı mukaddes kitap.
i.+ -i **iştihâr:** 31/13
- ineb:** Üzüm.
i. 139/1, 162/04

infiâl: Herhangi bir şeyden etkilenme.

i. 124/4

inhâ: Resmî bir göreve atama veya bir üst aşama için yazılan yazı.

i. 80/5, 081/07

inhizâm: Hezimete uğrama, bozulma, alt olma.

i. 62/17

inkâr: Yaptığını saklama, gizleme, yapmadım deme.

i. 10/55, 077/10, 250/03, 298/03

i.+ı **cevher:** 237/3

inkılâb: Bir durumdan başka bir duruma geçiş, dönüşüm.

i.+a 138/5

i.+ı 158/4

inkıyâd: Boyun eğme, uyma.

i. 100/5

inkışâf: Gelişme, gelişim.

i.+ından 153/3

inlet-: İnlemesine yol açmak.

i.-se 5/33

i.-ti 1/52

innehu: Muhakkak ki o (Allah).

i. 81/2

ins: İnsan, beşer.

i. 109/8

i.+ı **cân:** 5/7, 005/35

insâf: Merhamete, vicdana veya mantığa dayanan adalet.

i. 1/20, 005/48, 017/03, 018/06, 040/01, 099/03, 147/06, 191/02

insân: Akıl ve düşünme yeteneği olan, en gelişmiş canlı.

i.+a 18/11, 027/03, 132/03

i.+e 37/9

i.+ı 10/57, 029/12

i.+ın 275/2

insâniyyet: İnsanlık.

i.+ı 300/3

inşâ: Yapma, yapılma, meydana getirme.

i. 14/44, 073/08, 080/03, 082/16, 101/09, 102/08, 103/07, 103/11, 115/20, 116/09, 119/08

i.+ı **sühan:** Söz meydana getirme. 14/44

i.+nın 130/62

i.+sıdır 30/33, 130/62

i.+yı 6/46

inşâallâh: "Allah dilerse" anlamında dilek anlatır.

i. 9/11

intihâb: Seçme, seçilme, seçim.

i. 36/12, 092/12, 148/07, 191/02

i.+ımsın 15/3

i.+ından 197/6

intikâm: Öç.

i. 117/12

intisâb: Dikilip durma, yükseğe kaldırma.

i. 17/40, 092/02, 114/06, 184/03

i.+ı 158/1

i.+ındır 184/2

i.+ınla 320/2

i.+ıyle 80/13

intizâm: Düzenli, düzgün olma.

i. 62/5

i.+ı 12/34

intizâr: Bekleme, gözleme.

i. 35/10, 250/05

i.+ı 160/2

- i.+ım** 230/3
- îrâd:** Getirme, söyleme.
- î.+ı Hind:** Hintçe söyleme. 37/20
- îrâde:** İstek, dilek.
- i.+sin** 123/7
- îrâdet:** İrade, dileme, gönül isteği.
- i.** 3/17
- Îrân:** İran,
- î.** 2/29, 036/23, 084/02, 100/11, 101/02, 106/04
- î.+u Irâk:** İran ve Irak. 36/26
- î.+u Tûrân:** İran ve Turan. 19/29, 037/02, 037/31
- î.+a** 11/55, 013/33, 037/20, 117/02
- î.+da** 86/2
- î.+ı** 10/38, 010/65, 016/25, 093/03, 099/05
- î.+ına** 17/2
- Îrân-zemîn:** İran toprağı.
- î.+e** 281/7
- î.+ı** 37/30, 037/31, 116/04
- îrâs:** Verme, verilme.
- î.+ı tanîn:** 63/15
- Îrec:** Feridun'un en küçük oğlu.
- î.+ü Tûr:** İrec ve Tur. 16/25
- î.+in** 37/14
- İrem:** Ad kavmi zamanında Şeddad tarafından cennete benzetilerek yapılan bir bahçe olup Şam'da ya da Yemen'de bulunmuş olduğu söylenir.
- i.** 35/7, 077/03
- i.+dir** 18/3
- îrfân:** Bilme, anlama, sezme.
- i.** 2/3, 002/15, 063/03
- i.+dadır** 2/4
- i.+e** 8/67, 037/10, 133/04, 282/05
- i.+ı** 16/6, 114/01
- i.+ımız** 147/1
- i.+ına** 314/4
- i.+ındadır** 150/3
- i.+ını** 289/6
- îrgür-:** Ulaştırmak, eriştirmek.
- i.-dü** 17/66
- i.-e** 341/1
- i.-sün** 281/7
- îrkil-:** Ürkerek geri çekilir gibi olmak veya şaşırıp duraklamak.
- i.-ip** 75/6
- îrtiâş:** Titreme, sarsılma.
- i.+ımdan** 226/5
- îrtibât:** Bağlantı, bağlı olma.
- i.** 186/1
- îrtifâ':** Yükselme, yükseklik, yükselti.
- i.** 92/18
- î.+ı kevkib:** 14/29
- îrvâ:** Suya kandırma.
- i.** 64/5, 101/04
- Îsâ:** Dört büyük peygamberden biri.
- î.** 14/48
- î.+sıdır** 30/10
- îsâbet:** Hedefe varma, hedefi vurma.
- i.** 12/14, 028/13
- i.+le** 77/16
- i.+tir** 12/13
- îsâl:** Ulaştırma.
- î.** 107/5
- îsâr:** İkrâm, bahşiş, cömertlikle verme.
- î.** 8/27, 008/51

İsfendiyâr: İran mitolojisinde Gustâsb'ın oğlu.

i. 37/15

İsî: Hz. İsa.

î. 294/1

iskât: Sükût ettirme, susturma.

i. 124/5

iskele: Deniz taşıtlarının yanaştığı, çoğu tahta ve betondan yapılmış, denize doğru uzanan yer.

i.+de 316/1

i.+ye 316/4

İskender: Makedonya kralı Phylippe'nin oğlu olup Aristo'dan ders almış ve yirmi yaşında hükümdar olmuştur. Yunanistan'ı, İran'ı, bütün Anadolu'yu, Suriye'yi, Mısır'ı ve Hindistan'ı istilâ eden bu meşhur kumandan otuz üç yaşında ölmüştür.

i. 10/31, 010/34, 015/17, 016/34, 035/06, 084/08, 092/02, 097/02, 289/01

i.+ü dârâ: Keyaniyan denilen eski Fars hükümdarlarından dokuzuncusu, Keykubad.

35/6

i.+ü hâkân: 289/1

i.+e 15/20, 129/07

i.+i 4/54, 016/33, 073/02, 099/09

İskender-alem: İskender alâmetli.

i. 118/1

İskender-ârâyiş: İskender süslü.

i. 94/2

İskender-âyîn: İskender töreni.

i. 2/23

İskender-gulâm: İskender gibi genç.

i. 35/31

İskender-haşem: Maiyet yanında bulunanlar.

i. 14/18, 093/03

İskender-kiyâset: İskender gibi uyanık.

i.+tir 12/16

İskender-siyer: İskender gibi yüksek vasıflı.

i. 100/1

İskender-zuhûr: İskender'in görünmesi.

i. 122/3

İslâm: İslâmiyet.

i.+a 1/42, 012/22, 117/02

i.+ı 117/8

i.+ın 10/29, 166/04

İslâm-düşmen: İslâm düşmanı.

i. 181/2

İslâmiyân: İslâm dininde olanlar, Müslümanlar.

i. 5/37, 037/28

İsm: Ad.

i.+i 3/72

i.+i 342/1

İsmâîl: İsmail.

i. 63/4, 063/20

İsmet-serây: Masumluk, günahsızlık.

i.+ı 87/7

İsrâ: Geceleyin yürütme, yürütülme, gönderme.

i. 118/3

İstâde: Ayakta durmuş.

î.+sin 123/8

İstanbul: İstanbul.

i. 19/4

i.+a 18/14

i.+un 17/46, 018/16

İste-: İstek duymak, arzulamak.

i.-di 212/5, 302/05

i.-diği 11/39

- i.-diğim** 13/37, 315/03
- i.-mem** 125/2, 128/02, 231/06
- i.-mez** 279/5
- i.-r** 1/22, 010/26, 014/05, 027/11, 051/01, 051/01, 051/01, 117/12, 127/06, 172/03, 218/05, 251/08, 257/02, 301/03, 301/03, 302/02
- i.-rim** 132/8
- i.-rmiş** 57/1, 057/01
- i.-rse** 3/30, 021/15, 084/10, 097/18
- i.-rsen** 231/6, 318/02
- i.-se** 3/34, 003/38, 005/19, 017/12
- i.-sem** 3/55
- i.-sen** 231/7
- istib'âd:** Olmasını uzak görme, imkân vermeme, uzaksama.
i. 255/4
- isti'dâd:** Yaradılıştan gelen veya sonradan edinilmiş yetenek.
i. 14/4, 109/03, 248/08
- i.+ı** 114/2
- i.+ı zâtî:** Kişinin kabiliyeti. 73/2
- i.+a** 2/9, 195/06
- i.+dan** 80/8
- i.+ı** 300/1
- istîfâ:** Tamamiyle alma, alınma, ödetilme.
i. 65/5, 082/21
- isti'fâ:** Kendi isteğiyle görevden ayrılma.
i. 112/16
- istifhâm:** Zihinde beliren soru.
i. 9/5
- istifsâr:** Bir şeyin açıklanmasını, aydınlığa kavuşmasını isteme, anlamaya çalışma.
i. 8/12
- istiğnâ:** Önerilen bir işe karşı nazlanma, nazlı davranma.
i. 14/5, 210/04, 312/02
- i.+sıdır** 30/31
- i.+ya** 19/5, 155/03
- istihkâm:** Düşman saldırısını durdurmak, düşmana karşı savunma yapmak amacıyla düzenlenmiş yer.
i. 17/26, 073/12, 084/15, 091/07
- istihkâr:** Hor görme, aşağılama.
i. 8/29
- istihsân:** Müdafa etme, savunma, karşı koyma.
i. 87/10
- i.+ına** 17/61
- istikâmet:** Doğruluk, doğru hareket.
i.+le 106/11
- istikbâl:** Gelecek zaman.
i. 7/16, 007/30
- istiklâl:** Kendi başına olma, kimseye bağlı bulunmama.
i. 36/17
- istikmâl:** İkmal etme, kemale erdirme, tamamlama.
i. 7/25
- istikrâh:** Kerih görme, tikslenme, iğrenme.
i. 129/5
- istiksâr:** Çok görme, çok görülme, çoğunsama.
i. 2/28
- istflâ:** Bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme.
i. 8/44, 117/02
- isti'lâ:** Yükselme, üste çıkma, üstün gelme.
i. 82/3, 093/07, 333/01
- isti'lâm:** Yazı ile kişi isteme.
i. 38/1

istimhâl: Mühlet, zaman isteme.

i. 7/2

istimrâr: Bir düzeye devam etme.

i. 8/50

istirâhat: Rahat etmeler, dinlenmeler.

i.+tir 12/29

istisâl: Kökünden koparıp çıkarma, çıkarılma, kökünü kurutma.

i. 7/12

istishâb: Yanına alma, yanına alınma, beraber götürme.

i. 103/13

istisnâ: Ayırma, ayrı tutma, kuraldışı bırakma.

i. 14/25

i.+sıdır 30/5

istisvâb: Sevap, doğru, makul görme, beğenme, beğenilme.

i. 105/8

istişmâm: Koklama, koku alma.

i. 9/17, 163/03

iş: İş.

i.+i 12/40, 016/27, 088/06, 097/09, 112/04

i.+im 6/40

i.+imiz 129/1, 171/02

i.+lerden 191/3

i.+te 15/29, 084/13, 112/19

işâret: Bir şeyi (kaş, göz, el ile) gösterme.

i. 260/1, 260/1

i.+ten 175/2

i.+tir 12/21

işit-: Duymak.

i. 17/15, 097/29, 130/08, 156/04

i.-ip(işidip) 34/9, 129/05

i.-memiştı 20/9

i.-miştım 164/8

i.-se 130/5

i.-ti 8/18

i.-tik 61/4, 260/05

i.-tikçe 3/61

i.-tim 7/17, 155/02, 302/05, 303/05, 322/05

işlen-: Yapılmak.

i.-miş 134/2

işrâb: İçirme, içirilme.

i. 105/6, 182/06

işrâk: Allah'a ortak koşma.

i.+ı 12/1

i.+a 1/61

i.+ı 104/5

işret: İçki, içki içme.

i. 140/4, 145/05, 227/05, 245/03, 260/05

i.+ı peymâne: Büyük kadeh, şarap bardağı.
236/1

i.+tir 128/4

işret-hâne: İçki içilecek yer, meyhane.

i.+den 128/5

i.+sin 203/1

işte: İşte.

i. 4/40, 009/39, 014/45, 014/45, 037/11,
089/04, 097/29, 098/07, 107/06, 122/07,
135/06, 135/10, 188/02, 191/05, 215/01,
243/01, 303/05, 309/02, 309/02, 316/01

iştihâr: Şöhretlenme, şöhret bulma, meşhur olma.

i. 28/7, 035/19, 138/04

i.+ı 31/13

iştıyak: Şevklenme, göreceği gelme, özleme.

i. 223/3

işve: Güzelin gönül aldatan, gönül çelen naz ve edası.

i. 1/5, 008/33, 061/01, 152/01, 155/03, 168/01, 174/02, 216/01

i.+de 304/2

i.+nin 50/1, 228/01, 352/01

i.+si 112/10

i.+ye 139/3

i.+yi 271/1

işve-bâz: Naz edici, edalı.

i.+a 174/1

işve-perdâz: İşve, naz yapan.

i.+ın 201/1

işve-sâz: İşveli, cilveli.

i. 130/47

i'tâ: Verme, verilme, ödeme.

i.+yı 6/5

itâat: Boyun eğme, dinleme, alınan emre göre davranma.

i. 37/34

itâb: Azarlama, tersleme, paylama, darılma.

i. 19/2, 019/03, 045/01, 092/18, 127/02, 127/02, 184/01, 191/01, 204/03, 258/05, 272/01, 285/11

i.+ı nâz: Naz azarlaması. 247/4

i.+ı telh: Acı azarlama. 94/21

i.+ı 158/6

i.+ımsın 15/23

itâb-âlûde: Tersliğe bulaşmış.

i. 266/3

ithâf: Hediye olarak verme, verilme.

i.+ı rûh: Can nefes, canlılık. 63/13

itibâr: Saygı gösterme, ehemmiyet verme.

i. 28/5, 196/02

i.+ın 39/15

i.+ındır 12/43

i.+ını 222/4

i'tidâl: Orta oluş, ortalama, aşırı olmama hâli.

i. 299/3

i.+ü revnak-ı leyl-ü nehâr: Parlak gün ve gecenin ortası. 299/1

i'tikâd: Düğümlezip kalma, bir şeye bağlanma, inanma.

i.+ı 129/9

i'tilâ: Yükselme, yukarı rütbelere erişme.

i. 35/33, 089/05

i'timâd: Dayanma, güvenme.

i. 166/2, 261/12, 336/01

i.+ü i'tikâd: Güvenme ve inanma. 129/9

i'tirâf: Suçunu ya da yerinde olmayan bir hareketini saklamaktan vazgeçip söyleme.

i. 1/59

i'tirâz: Bir fikri, bir hükmü kabul etmeyip çürütmeye kalkışma.

i. 309/5

i.+a 80/16

i'tizâr: Özür dileme.

i. 6/23

itkân: Muhkem, sağlam kılma.

i. 63/3

i.+ımız 147/5

i.+ına 17/65

itlâk: Salıverme.

i. 79/7

i.+ı 185/10

itmâm: Tamamlama, bitirme.

i. 9/19

i.+da 74/7

- i.+in** 64/11, 066/06, 080/27, 081/15, 087/14, 089/10, 091/08, 092/24, 094/39, 098/11, 099/13, 101/10, 105/09, 109/10, 116/20
- i.+ma** 85/5, 094/27, 103/32, 104/15
- ittibâ:** Tabi olma, uyma, ardı sıra gitme.
- i.+ı** 37/25
- ittikâ:** Sakınma, çekinme, Allah korkusu.
- i.** 94/13
- iyân:** Belli, açık, meydanda.
- i.** 35/3, 051/01, 122/11, 124/06, 135/10, 312/01
- iyâr:** Ayar.
- i.+ını** 281/8
- iyi:** Olumlu, hayırlı.
- i.** 138/3
- iz'ân:** Anlayış, kavrayış, akıl.
- i.+ı** 19/10
- i.+ımız** 147/1
- izâr:** Gül yanaklı, yanakları gül gibi kırmızı olan.
- i.+ı şâhid-i baht-ı cihân:** Cihanın bahtının şahidinin gül yanağı. 22/1
- i.+ı yâr:** Gül yanaklı sevgili. 284/2
- i.+u çeşm:** Yanak ve göz. 157/4
- i.+ın** 302/1
- i.+ında** 61/3
- i.+ını** 258/1
- i'zâz:** Aziz kılma, saygı gösterme.
- i.** 38/3, 077/07
- izdivâc:** Evlenme, birbirine eş olma.
- i.+ı** 87/9
- izli:** İzi olan.
- i.+dir** 146/5
- izn:** İzin, müsaade, ruhsat.
- i.** 316/4
- i.+in** 316/5
- izz:** Değer, kıymet, yücelik, ululuk.
- i.** 15/30, 115/41
- i.+i** 83/10
- i.+ü alâ:** Yücelik ve ululuk. 115/5, 115/10
- i.+ü câh:** Yücelik ve makam. 3/54, 129/05
- i.+ü câh-ı iftihâr:** İzzet, makam ve övünme. 58/1
- i.+ü câh-u ıkbâl:** İzzet, makam ve talih. 15/26
- i.+ü celâl:** İzzet ve büyüklük. 97/28, 129/09
- i.+ü celâl-ü mecd:** İzzet, büyüklük ve şeref. 76/5
- i.+ü devlet:** İzzet ve ululuk. 10/12, 011/30, 013/46, 013/46, 015/10, 017/73, 019/26, 031/19, 069/09, 094/26, 115/40, 121/03, 122/01, 122/11, 129/03, 319/01, 319/01, 319/02, 319/03, 319/04
- i.+ü devlet-ü câh:** İzzet, ululuk ve makam. 8/52
- i.+ü ıkbâl:** İzzet ve talih. 12/24, 034/09
- i.+ü ıkbâl-ü câh-u celâl:** İzzet, talih, makam ve ululuk. 130/18
- i.+ü nâz:** İzzet ve naz. 10/53, 130/13
- i.+ü nâz-ı gül:** İzzet ve gülün nazı. 299/2
- i.+ü resm-i câh-u haşmet:** İzzet, makam resmi ve haşmet. 10/37
- i.+ü saâdet:** İzzet ve mutluluk. 10/5, 016/42, 034/10, 035/22, 035/27, 070/04, 075/02, 093/07, 093/17, 109/09
- i.+ü şân:** İzzet ve şöhret. 3/74, 015/21, 027/01, 028/19
- i.+ü şeref:** İzzet ve şeref. 35/14, 092/09

- i.+--ü şevket:** İzzet ve heybet. 36/30
i.+--ü temkin: İzzet ve temkin. 24/12
i.+--ü ulâ: İzzet ve yücelik. 18/3
i.+--ü vekâr-ü haşmet-ü şân: İzzet, vakat, haşmet ve şöhret. 135/8
izzet: Değer, kıymet, yücelik, ululuk.
- i.** 10/62, 037/39, 065/01, 080/02, 107/01, 107/07, 124/07
i.+--ü şân: İzzet ve şöhret. 10/62
i.+e 196/4
i.+le 25/16, 035/19, 071/15, 087/08
i.+te 117/10

J

- jaj-hâyî:** Manasız söyleyicilik.
j. 203/3
jâle: Kırığı, çiğ.
j. 269/1
j.+si 130/31
jâle-hîz: Çiyle dolu.
j. 55/1
jeng: Pas, küf, kir.
j.+i sad-sâle: Yüz yıllık pas. 1/33
jeng-âlûda: Paslı.
j. 81/11
jeng-beste: Paslı, küflü, pas tutmuş, kirli.
j. 8/41
- jeng-dâr:** Paslı, küflü, kirli.
j. 28/15
jengâr: Pas.
j. 8/41
jengârî: Pas renginde.
j. 359/1
jiyân: Kızgın, hışımlı, kükremiş.
j. 3/25, 135/11
j.+sın 129/5
jûlîde: Karmakarışık, dağınık (saç).
j. 189/6
j.+sin 189/2

K

- kâ'b:** Topuk kemiği, aşık kemiği, tavla zarı.
k.+--ı himem: Gayretler, emekler, çalışmalar. 1/58
k.+--ı muhannâ: Eğri, çarpık, bükük, dolambaç. 262/6
kabâ: Üste giyilen elbise, cübbe, kaftan.
k. 132/6, 181/03, 195/02, 314/05, 358/01
k.+--ı köhne: Eski, eskimiş zamanı, modası geçmiş giysi. 112/10
k.+--ı sabr: Sabır giysisi. 256/4
- k.+--ı sebz:** Yeşil giysi. 103/21
k.+--ı surh: Açık giysi. 355/1
k.+--ı zer-bâf: Sırmalı kumaş. 193/5
k.+dan 252/5
k.+dır 80/11
k.+sı 156/3
kabâhat: Uygunsuz hareket, çirkin, yakışıksız davranış.
k.+tir 12/35

Ka'be: Hicaz'da Mekke-i Mükerrerme'de Harem-i Şerif'in hemen ortasında bulunan kutsal bina.

k. 123/7

k.+i **uşşâk:** Âşıkların Kabesi. 185/15

k.+den 11/23, 185/07

k.+nin 281/2

Ka'bet-ullâh: Kabe'nin bir başka adı.

k.+ı 93/4

kâbil: Kabul eden, kabul edici.

k. 5/32, 031/09, 038/11, 084/10, 152/02,

248/07, 254/04

k.+i **pûşîş:** 181/3

kâbiliyyet: Yetenek.

k. 73/1

k.+in 39/6

kabiliyyetlice: Yetenekli.

k. 38/13

kâbir: Büyük, ulu.

k.+in 30/19

kâbiren: Büyüğe.

k. 30/19

kabr: Mezar, sin.

k.+ine 105/7

kabûl: Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma.

k. 8/29, 093/17, 094/22

kabz: El ile tutma, avuç içine alma, kavrama.

k.+u **bast-ı dü-cihân:** 1/71

kabza: Tutacak, tutacak yeri, sap.

k. 161/4, 180/05

k.+i **sâtûr:** Satırın sapı. 264/2

k.+i **şemşîr-i ebrû:** Kılıca benzer kaşın kabzası. 228/3

k.+i teshîr: Zapt ve istilâ etme, ele geçirme kabzası. 4/23, 030/37, 037/31

k.+sına 8/27

kaç: Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı.

k. 6/13, 014/29, 035/09, 082/21, 184/01, 250/04, 318/01

kaç-: Kimseye bildirmeden bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek.

k.-arsın 214/2

k.-ip 41/11, 303/02

k.-ma 312/1

k.-maz 163/8

kaçan: Ne zamanki.

k. 6/39, 008/32, 135/04

kadar: Ölçüsünde, derecesinde.

k. 1/19, 001/53, 001/56, 003/03, 003/29, 009/41, 016/11, 016/31, 016/31, 016/32, 016/32, 023/10, 023/11, 029/10, 029/15, 078/05, 078/07, 078/10, 080/16, 092/21, 092/22, 097/23, 097/23, 116/16, 118/05, 162/05, 223/01, 233/05, 258/03, 259/07, 291/03, 308/03, 315/04, 348/01

kadd: Boy.

k. 14/8, 15/3, 127/03, 197/05, 209/06, 305/04

k.+i 22/2, 126/5, 215/2

k.+i **bâlâ:** Uzun boylu. 205/5

k.+i **bülend:** Yüksek, yüce (uzun boylu). 157/1

k.+i **dil-cû:** İrmak boyu. 330/1

k.+i **evsâf:** Boylu sıfatlı. 80/11

k.+i **güftâr:** Uzun söz. 13/40

k.+i **ham-keşte:** İlerlememiş boy. 144/5

- k.+i hûbân:** Güzellerin boyu. 16/19
- k.+i lâlâ:** Bir çocuğu gezdiren, oyalayan uşağın boyu. 253/2
- k.+i mevzûn:** Uzun boy. 314/1
- k.+i müstesnâ:** Müstesna boy. 286/5
- k.+i ser-efrâz:** Dikbaşlı güzelin boyu. 201/2
- k.+i yâr:** Sevgilinin boyu. 135/1
- k.+ü hadd:** Boy ve sınırlar. 8/8, 285/12
- k.+i** 10/60, 018/19, 032/02, 078/06, 130/63, 179/06, 188/04, 261/11
- k.+ime** 126/7
- k.+in** 139/3, 154/02, 240/02
- k.+indeki** 157/3
- k.+ini** 220/4
- k.+inin** 10/48, 030/23
- k.+inle** 198/4, 199/03
- kadeh:** İçki içmeye yarar küçük bardak.
- k.** 179/4, 248/05, 257/07
- k.+te** 213/3
- kadeh-kâr:** İçki dağıtan kimse.
- k.** 208/4
- k.+da** 49/1
- k.+e** 296/2
- kadeh-keşte:** Kadeh dolaştıran.
- k.** 182/5
- kadeh-rân:** Kadeh dolaştıran.
- k.** 238/5
- kadem:** Ayak, adım.
- k.** 21/20, 151/02, 198/03, 290/04, 330/01
- k.+inde** 198/5
- kader:** Alın yazısı, yazgı.
- k.** 97/12
- kadın:** Dişi cinsten, erişkin insan.
- k.+a** 120/1
- kadîmî:** Eski ile ilgili.
- k.** 27/2, 080/12, 094/23
- kâdir:** Güçlü, gücü yeter.
- k.** 5/25, 006/15, 010/56, 018/27, 029/07, 073/13, 103/30, 283/05, 295/03
- kadr:** Değer, kıymet.
- k.** 9/43, 129/01, 130/53, 261/04
- k.+i niam:** Kıymet ve nimetler. 35/10
- k.+ü berât-u sûr:** Kıymet, kurtuluş ve mutluluk. 117/6
- k.+ü kıymet:** Değer ve kıymet. 39/15, 298/03
- k.+edir** 6/21
- k.+i** 32/2, 038/02, 071/05, 089/05, 094/38, 216/04
- k.+in** 6/16, 012/26, 027/14, 028/07, 080/15, 312/03
- k.+ine** 4/15
- k.+ini** 123/7, 189/04, 210/04, 123/7, 189/04, 210/04
- k.+inle** 13/46
- Kâf:** Osmanlı alfabesinin yirmi dördüncü harfi, masallardaki zümrüdüanka kuşunun yaşadığı dağ.
- k.** 3/22, 021/06
- k.+ı** 37/3
- k.+a** 3/21
- k.+ı** 11/53, 075/08
- k.+lar** 17/21
- k.+dan** 300/1
- k.+sında** 10/15, 116/15
- kafâ-dâr:** Kafaca birbirine denk olan arkadaş.
- k.+sın** 219/3

kâfer: Kâfir.

k. 11/23, 026/15, 126/09

k.+i **nahvet:** Gururlu kâfir. 202/3, 214/02

k.+de 175/4

kâfer-beççe: İnsan veya hayvan yavrusu.

k. 190/4

k.+i **islâm-düşmen:** İslâm düşmanı. 181/2

kafes: Aralıklı telden, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış, genellikle taşınabilir koyacak.

k. 130/46, 240/04

k.+in 200/2, 200/04

k.+te 270/1

kâfile: Birlikte yolculuk eden topluluk.

k. 167/6

k.+i 276/1

kâfile-sâlâr: Kafile başı.

k.+i **tarfkat:** Allah'a ulaşmak arzusuyla tutulan yolun kafile başı. 200/5

kâfir: İnançsız.

k. 13/4, 013/05, 140/03, 140/03, 140/03, 140/05, 164/01, 164/01, 164/02, 164/03, 164/04, 164/05, 164/06, 164/07, 164/08, 164/08, 191/05, 208/02, 259/05, 280/04, 287/01, 336/01

k.+dir 166/4, 225/02, 166/4, 225/02

k.+e 261/7

k.+lere 219/3

k.+sin 219/3

kâfir-mâcerâ: Cereyan eden.

k. 41/4

kâfirce: Kâfir gibi.

k. 213/6

kâfiristân: İslâm dininde olmayanların ülkesi.

k. 140/3, 238/03

kâfirlik: Küfürle ilgili olma.

k.+lerin 303/1

kafiye: Şiirde dizelerin sonunda tekrarlanan ve aynı sesi veren hecelerin benzeşmesi, uyak.

k. 12/14

k.+si 97/26

kâfûr: Uzak doğuda yetişen, hekimlikte kullanılan ıtın kuvvetli bir madde.

k. 205/4, 264/03, 274/01, 296/01

k.+i **nâb:** Halis, saf, katıksız. 161/4

k.+i **zer-kemer:** Bele takılan kuşak. 8/45

k.+dan 233/1

k.+una 310/4

kâğad: Kâğıt.

k.+i **bâd-ı melten:** 1/35

kâğîd: Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya yarayan kuru yaprak.

k. 192/4, 237/02

kâh: Köşk, kasr.

k. 78/10, 232/01

k.+i **âhen:** Demir, zincir. 1/40

k.+i **devât:** Köşk daveti. 1/74

k.+i **hande:** Gülme köşkü. 232/1

k.+i **hırâmân-ı felek-peyker:** Feleğin salınarak yürüten köşkü. 1/53

k.+i **izzet** 117/10

kâh-rübâ: Köşkün kapıcısı.

k.+dir 18/22

kâhire: Üstün gelen, ezici, ezen.

k.+i 38/7

kahkahâ: Gülerken çıkan ses.

- k.-yı hande-i gül:** Gülün gülüşünün kahkahası. 292/2
- kâhkeşân:** Saman yolu, saman uğrusu.
k. 1/75
- kahr:** Zorlama, çok kederlenme.
k. 117/6, 191/01
k.+ı 117/10, 150/1
k.+ı hak: Hakkın kahrı. 3/5
k.+ı kuvvet-i bâzû: Pazı kuvvetinin kahrı. 68/2
k.+ı 1/35, 002/32, 008/44
k.+ın 4/20
k.+ında 13/18, 019/12
k.+ından 4/19
k.+ının 1/43, 003/39
- kahramân:** Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren kimse, alp, yiğit.
k. 3/39, 020/09
k.+ı cemâl: Güzelin kahramanlığı. 283/4
k.+ı cüd: Cömerdin kahramanlığı. 19/17
k.+ın 4/26
- kahramân-heybet:** Kahraman heybetli.
k. 106/2
- kahramânâne:** Kahramanca.
k. 37/26
- kahret-:** Ezmek, perişan etmek.
k.-mektedir 37/26
- kahreyle-:** Üzülmesine sebep olmak.
k.-diler 259/3
- kaht:** Kıtılık, kuraklık.
k. 12/37
k.+ı sâl-i maârif: Bilginin kıtlık yılı. 270/2
k.+ı tahammül: Tahammül kıtlığı. 195/5
- kahve:** Sıcak iklimlerde yetişen, kök boyasıgillerden bir ağaç.
k. 242/1
k.+ler 129/3
k.+yi 178/2
- kâil:** Söyleyen, diyen.
k. 17/44, 170/07, 318/02
k.+dır 84/11
k.+im 213/4
- kâim-makâm:** Birinin yerine geçen, yerini tutan kaymakam.
k. 62/12, 062/22
- kâinât:** Evren.
k. 99/3
k.+ı 36/13, 117/10
- kakum:** Sansargillerden, yazın esmer, kırmızı, kışın beyaz renkli, kürkü değerli, etçil hayvan.
k. 331/1
- kâkül:** Alna dökülen kısa kesilmiş saç, perçem.
k. 205/2, 321/04
k.+i cânân: Sevgilinin kâkülü. 133/3
k.+i ham-der: Bükülmüş kâkül. 123/9
k.+i hud-rûy: Tunç zırh gibi kâkül. 126/5
k.+i pîçân: Büklüm büklüm, kıvrım kıvrım olan kâkül. 17/47
k.+i pür-çîn-ü şiken: Çok büklümlü ve kıvrımlı kâkül. 1/17
k.+i zerd: Sarı kâkül. 254/3
k.+i 292/4
k.+ü 170/9, 268/05
k.+ün 127/4, 146/07, 241/01
k.+ünde 184/2
k.+ünden 314/4

k.+ündür 300/2, 305/05

k.+ünle 229/2

kâl: Söz, lâf, dedikodu.

k. 7/4, 012/05, 124/07, 157/10

k.+i 12/6

kal-: Söz, lâf, koparılmak, sökmek.

k.-a 5/50, 032/14, 082/15, 115/25

k.-am 5/51

k.-an 154/5

k.-dı 11/42, 011/42, 011/44, 019/12, 043/01,

075/06, 075/07, 131/12, 131/13, 168/03,

186/03, 193/03

k.-dım 7/13, 067/14

k.-dın 304/3

k.-ıp 8/32

k.-ır 11/27, 030/13, 153/02, 181/01, 184/05,

189/06, 198/04, 229/06, 258/04, 291/01

k.-ırdı 74/6

k.-ırlar 81/5

k.-madı 1/63, 021/33, 080/16, 307/03,

328/01

k.-masın 5/52, 094/37, 301/04

k.-maz 14/43, 103/15, 251/01

k.-miş 66/4, 124/02, 197/06, 244/04

k.-mişken 4/46

k.-miştir 19/22, 021/27

k.-sun 17/46

k.-ur 1/36, 001/54, 008/31, 008/67

kâlâ: Kumaş.

k. 14/9

k.+yi 19/5

k.+yi maârif: Bilgi, marifet kumaşı. 18/8

k.+yi nazm: Nazım kumaşı. 5/50

kal'a: Kale, hisar.

k.+i 3/67

k.+i düşmen-i dîn: Din düşmanının kalesi.

1/76

k.+i mihbere: 13/23

k.+lar 306/2

kalb: Yürek.

k. 101/9, 112/04, 129/09, 209/02

k.+i 17/21

k.+i pâk: Temiz kalp. 63/19

k.+ü lisân: Kalp ve dil. 3/13

k.+e 186/1

k.+i 13/1

k.+imdeki 305/1

k.+in 41/8

k.+ine 12/17, 013/15

k.+ini 129/9

k.+inin 37/26

kaldır-: Bulunduğu yerden almak.

k.-a 121/15

k.-ıp 262/6

k.-madılar 9/2

kâle: Kumaş.

k.+i mezerkeş: 3/57

kalem: Kalem, taş yontmaya yarayan demir

alet.

k. 1/72, 003/46, 008/66, 009/25, 012/43,

014/33, 014/45, 015/30, 016/08, 019/06,

021/05, 021/24, 035/30, 036/37, 073/06,

097/23, 097/26, 134/03, 148/07, 192/04

k.+i 240/5

k.+i câdû-fen: Sihirbaz kalemi. 1/3

k.+i devlet-hâh: Mevki ve zenginlik

düşkününün kalemi. 78/14

k.+i vâsıfı: iyi cins bir kamaş kalemi. 7/6

- k.+i** 9/26, 011/56
- k.+im** 13/42, 121/23
- k.+in** 162/7
- k.+inden** 97/30
- k.+le** 6/47
- k.+ler** 23/17
- k.+sin** 294/1
- kalender:** Gösterişsiz, sade yaşamaktan yana olan, alçakgönüllü (kimse).
k. 26/8
- kalfçe:** Küçük halı.
k. 94/30
- kalfil:** Az, çok olmayan.
k. 8/58, 036/20, 187/04
- kalk-:** Oturuş durumundan dik duruma gelmek.
k.-an 185/17
- kalyon:** Yelkenle ve kürekle yol alan savaş gemilerinin en büyüğü.
k.+a 115/19
k.+un 75/5
- kâm:** Damak, arzu, istek.
k. 8/50, 009/16, 020/08, 035/28, 048/01, 062/03, 117/12, 124/02, 289/08, 316/02
k.+ı **dil-i plür-ıztırâb:** Çok ızdıraplı gönlün isteği. 15/1
k.+ı **ehl-i bid'at-ü tuğyân:** Bid'at ve günah ehlinin istekleri. 117/2
k.+ı **temennâ:** Dileme isteği. 23/11
k.+a 6/36, 062/07
k.+da 74/3
k.+im 5/52
k.+ın 82/21, 105/05, 224/05
k.+ına 3/68
k.+lar 24/7
- kâm-bahşâ:** İstek bahşetme.
k.+ı **cümle:** Bütün istekleri bahşetme.
131/8
- kâm-bahşâyî:** İstek bahşetme.
k. 6/6
- kâm-bahşî:** İstek bahşetme.
k. 4/24
- kâm-bîn:** Gören.
k. 35/22
- kâm-kâr:** İsteğine ulaşan.
k. 3/74, 028/01, 033/07, 309/03
k.+ın 31/7
- kâm-rân:** Arzusuna kavuşmuş, mutlu.
k. 5/16, 008/50, 028/11, 035/14, 109/09, 124/05
- kâm-yâb:** İstek bulan.
k. 92/5, 129/02
k.+ımsın 15/9
- kamaş-:** Güçlü bir ışık sebebiyle bakamaz olmak.
k.-ır 274/2
- kamer:** Ay.
k. 4/4, 008/07, 011/26, 035/21, 066/04, 108/10, 165/04, 259/01
k.+dir 67/21
- kamer-tal'at:** Ay yüzlü.
k. 94/19
- kâmet:** Boy, endam.
k. 223/6, 330/01
- k.+ı âzâd:** Kurtulmuş, serbest olan boy.
252/2
- k.+ı azm:** Düzgün boy. 1/78
- k.+ı bâlâ:** Yüksek boy. 112/14, 174/02
- k.+ı ber-ceste:** Seçkin boy. 175/6

- k.+i dil-cû:** Gönül çeken. 10/47
- k.+i ham:** Eğrilmiş boy. 234/1
- k.+i mevzûn:** Ölçülü boy. 135/3
- k.+i nâzende:** Naz edici boy. 232/1
- k.+i ömr:** Ömrün boyu. 73/5
- k.+i şimşâd:** Şimşir ağacı gibi düzgün boy. 219/1
- k.+i** 21/2, 048/01, 139/05, 184/03, 312/01
- k.+in** 14/20, 124/05, 159/02, 188/02, 191/02, 301/02
- kâmet-hamîde:** Eğri boy.
- k.** 269/5
- kâmil:** Bütün, tam, noksansız, olgun.
- k.** 63/12, 064/07, 082/06, 119/03, 281/08
- k.+ü ferzâne:** hakim, feylesof, bilgili. 97/11
- k.+dir** 99/4
- kâmil-pesend:** Eksiksiz istek.
- k.+ü** 93/11
- kan:** Hayati sıvı.
- k.** 2/17, 002/17, 003/01, 175/01, 182/06, 189/03, 241/05
- k.+da** 122/3
- k.+ı** 11/6, 130/01, 256/02, 280/03
- k.+lar** 56/1, 305/02
- kân:** Maden ocağı, maden kuyusu.
- k.** 2/38, 003/34, 005/26, 094/17, 122/11, 167/07, 208/02, 243/05, 262/07
- k.+ı bedahş:** Bedahşan yakutu. 88/5
- k.+ı bedahşân:** Bedahşan yakutu. 238/1
- k.+ı cihân:** Dünya yakutu. 64/8
- k.+ı gevher:** Elmas madeni. 4/32
- k.+ı güher:** Cevher madeni. 170/2
- k.+ı izz-ü câh:** İtibar, makam kaynağı. 28/12
- k.+ı kerem:** Asalet, asillik kaynağı. 9/40, 013/32, 018/20, 018/23, 278/07
- k.+ı mekârim:** Keremler, cömertlikler kaynağı. 35/13
- k.+ı niam:** Nimetlerin kaynağı. 18/3
- k.+a** 13/14
- k.+dan** 351/1
- k.+e** 37/27
- k.+ı** 10/22, 016/04, 019/17
- k.+ıdır** 30/26
- k.+ın** 31/10, 035/13, 128/01, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06
- k.+ına** 17/34
- k.+ını** 289/9
- k.+ısın** 41/2
- k.+iyle** 248/7
- kân-sermâye:** Sermaye kaynağı.
- k.** 77/2
- kan-:** Söylenilen sözün, anlatılan konunun doğruluğuna inanmak.
- k.-sın** 207/9
- kand:** Şeker, şeker kamışının donmuş usaresi.
- k.+i** 99/8
- k.+ı musaffâ:** Tasfiye edilmiş, süzülmüş kamış. 263/1
- k.+ı müstesfâ:** Saf şeker. 14/2
- k'anda:** Ki onda.
- k.** 13/19
- kande:** Nerede.
- k.** 24/12, 029/04, 182/07, 186/03, 202/05, 278/05, 296/01
- k.+dır** 296/1
- kandîl:** Aydınlanmaya yarayan alet.
- k.+leri** 18/10

kangı: Hangi.

k. 168/1, 266/02, 320/02

k.+sın 286/4

k'anı: Ki onu.

k. 21/5

kanlı: Kana bulanmış.

k. 226/4

kanlu: Kanlı.

k. 129/1

kannâd: Şeker yapan, şekerçi.

k. 23/11

kantâr: Tartı aleti.

k.+a 13/31

k.+lar 327/1

kânûn: Yasa.

k. 14/24, 159/04

k.+ı ciğer: Ciğer kanunu. 128/6

k.+ı makbûl: Kabul görmüş kanun. 5/39

k.+u 24/11

k.+unu 93/13

kap-: Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.

k.-ar 77/5, 097/16

k.-arlar 307/5

kapak: Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne.

k.+ı(kapağı) 11/20

kapı: Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığı.

k.+nda 20/4, 021/28, 025/07, 026/16, 315/03

kapıl-: Kapmak işine konu olmak.

k.-dım 318/4

k.-mam 17/15

kaplan: Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan.

k. 8/45

kaplat-: Kaplamak işini yaptırmak.

k. 302/3

k.-ip 310/4

kapudan: Kaptan.

k. 64/11, 094/18, 103/05, 115/32, 116/17

k.+ı deryâ: Deniz komutanı, amiral. 130/56

k.+ı muazzam: Kocaman, koca, ulu, koskoca paşa. 82/1

k.+ı mükerrem: Cömert komutan. 64/6, 081/08

kapudanf: Saygın, saygıdeğer sayılan ululandırılan, hürmet ve tazime erişmiş komutan.

k. 10/14

kar: Yağış türü.

k. 11/2

kâr: alış veriş işlerinin sağlandığı para kazancı.

k. 1/20, 001/47, 008/65, 107/03, 126/07, 130/21, 270/02, 270/04, 296/03, 323/01

k.+ı âlem: Kâr dünyası. 62/6

k.+ı cümle-i evfâk: Muvafık, pek uygun kâr. 185/11

k.+ı derhem: Kazanç kârı. 123/10

k.+ı derhem-i âlem: Âlemin karışık kârı. 62/5

k.+ı ef'i-i tiryâk: Panzehir kârı. 185/1

k.+ı ışk: Aşk kârı. 247/3

k.+ı milk-ü millet: Devlet ve milletin kârı. 28/13

k.+ı pesendîde: Beğenilmiş kâr. 77/18

- k.+ı zâr:** Ağlayanın kârı. 100/10
- k.+a** 37/35, 105/08
- k.+da** 77/16
- k.+ı** 98/1, 098/04, 115/06, 131/09, 244/09, 304/04
- k.+ım** 336/1
- k.+ımdır** 128/2
- k.+ın** 35/8, 243/03, 35/8, 243/03
- k.+ına** 10/40
- k.+ında** 67/4
- k.+ını** 68/2, 074/07, 093/04
- k.+ının** 152/3
- kâr-bîn:** Kârı gören.
- k.** 130/51
- k.+ü kâr-dân:** Kârı gören ve kârın olduğu yer. 63/3
- kâr-dân:** İş bilir, işten anlar.
- k.** 63/3, 093/11
- kâr-fermâ:** İş buyuran, iş buyurucu.
- k.+ıyı felek-çâker:** Feleğin iş buyuramı. 69/1
- k.+dır** 108/6
- kâr-fermâyî:** İş buyurma, iş buyuruculuk.
- k.** 6/45
- kâr-gâh:** Kar sağlanan yer, dükkân, işyeri, fabrika.
- k.+ı âlem:** 8/70
- kâr-ger:** İş yapan, iş işleyen, iş işleyici.
- k.** 4/26
- kâr-rûbâ:** Kapan, kapıcı.
- k.+ıyı** 78/10
- kâr-sâz:** Kar yapıcı.
- k.+ı iltiyâm:** Uygun kâr yapan. 62/15
- k.+ı millet-i beyzâ:** Milletın kâr yapan eli. 82/2
- kâr-zâr:** Kâr sağlanan yer, dükkân.
- k.+ı fitne:** Fitnenin kâr sağladığı yer. 241/2
- ka'r:** Çukur şeyin dibi, dip, nihayet.
- k.+ı** 194/4
- kara:** Bir renk.
- k.+dan** 315/2
- karanfûl:** Karanfilgillerden, güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi.
- k.** 205/1
- karâr:** Bir iş veya sorun hakkında düşünilerek verilen kesin yargı.
- k.** 8/3, 008/26, 008/56, 011/30, 028/17, 198/01, 270/04, 284/01, 307/04
- k.+ı** 31/6, 121/20
- k.+ım** 175/4, 260/03, 270/04
- k.+ın** 8/21
- kârbân:** Kervan.
- k.** 167/11, 207/07
- k.+ı** 7/28
- k.+ı hûş:** 167/4
- k.+ı nev-bahâr:** İlkbahar kervanı. 103/23
- kare:** Kara, bir renk.
- k.+si** 291/1
- karış-:** İki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde dağılmak.
- k.-ırsa** 26/14
- k.-masınlar** 304/3
- karîb:** Yakın, yakın olan, soyca yakın.
- k.** 5/36, 016/18, 086/05
- karîha:** İnsanda kendiliğinden hasıl olan fikir ve niyet.
- k.** 61/3
- karîn:** Yakın.

- k.** 4/27, 019/14, 024/13, 035/22, 079/06, 129/09
- k.+i izdivâc:** Evlilik yakınlığı. 87/9
- k.+i nâm-u kâm:** İsim ve istek yakınlığı. 35/28
- k.+i re'fet-ü eltâf:** Merhamet ve letafet yakınlığı. 21/32
- karîrû'l-ayn:** Gözü aydın.
k. 41/7
- karşı:** Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi.
k. 36/36
k.+sında 94/33
- kârvân:** Kervan, kabile, yolcu katarı.
k. 3/32
- karz:** Ödünç verme, ödünç alma.
k. 27/12
- kas:** Yapı.
k.+i nev: Yeni yapı. 103/24
- kasâid:** Kasideler.
k.+de 14/38
- kasd:** Niyet, kurma, bile bile yapma.
k. 5/30, 162/04, 179/03, 234/04, 259/07
k.+i çihre-fersâyî: 6/42
k.+i işret: İçki içme, içki kullanma niyeti. 227/5
k.+i tegâfûl: Anlamazlıktan gelme kastı. 3/50
k.+i ziyâret: Ziyaret kastı. 89/6
k.+i 57/1, 108/12, 228/05
k.+ım 87/9, 173/03
k.+ımga 142/2
k.+ın 105/4, 136/08, 149/02, 201/03
k.+ını 1/21
- kasdâ:** Kasten.
k. 26/15
- kasdet-:** Amaçlamak.
k.-sen 247/4
k.-tikçe 202/4
- kasdeyle-:** Amaçlamak.
k.-miş 183/2
k.-ye 5/36
- kâse:** Çiniden, fağfurdan, billûrdan, porselenden, madenden veya topraktan yapılmış çanak.
k. 267/2
k.+i deryûze: Dilenci kâsesi. 67/16, 234/03
k.+i fağfûr: Çin porselenin yapılmış kâse. 264/5
k.+i hûn-âb: Kanlı su kâsesi. 259/6
k.+i nûn: 62/3
k.+i rebâb: Gövdesi Hindistan cevizi kabuğundan yapılmış kemançe. 258/3
k.+i şerâb: Şarap kâsesi. 184/5
k.+i tunbûr: Tambur, Türk halk müziğinde kullanılan cura, bulgarî, çöğür, bağlama gibi mızrapla çalınan telli çalgılara verilen genel ad. 71/10, 192/03, 233/03
- kasem:** An içme, yemin etme.
k. 13/32, 017/17, 035/18
k.+ler 308/2
- kâsır:** Çok.
k. 99/11
- kasîde:** On beş beyitten aşağı olmamak, bütün beyitlerin ikinci mısraları en baştaki mısra ile kafiyeli bulunmak ve daha çok büyükleri övmek üzere yazılan nazım.
k. 10/28, 014/51
k.+den 222/5

k.+m 5/45, 014/50

k.+sin 237/2

k.+yle 9/39, 010/27, 019/15, 029/07

kasr: Köşk, kâşane, saray.

k. 31/1, 103/25, 130/50, 130/51, 192/03

k.+ı adâlet: Adalet kasrı. 12/25

k.+ı âsmân-mesned: Göğe dayanan kasrı. 11/30

k.+ı bahr-ârâ: Deniz süsleyen kasrı. 116/8

k.+ı bülend-ü âsmân-mesned: Yüksek ve göğe dayanan kasrı. 116/12

k.+ı câh-u haşmet: Makam ve heybet kasrı. 30/36

k.+ı cedfid: Yeni kasrı. 84/16

k.+ı cinân: Cennet kasrı. 16/12, 020/15, 316/03, 317/01

k.+ı çerh: Felek, gök kasrı. 31/17

k.+ı dil: Gönül sarayı. 1/74

k.+ı dil-ârâ: Gönül alan, gönül okşayan kasrı. 40/1

k.+ı dil-cû: Gönül arayan, gönül çeken kasrı. 103/18

k.+ı dil-nişîn: Gönülde yer tutan hoş, lâtif kasrı. 80/17

k.+ı emel: Ümit kasrı. 255/1

k.+ı huvarnak: 69/7

k.+ı irfân: Bilme, anlama kasrı. 114/1

k.+ı izz-ü câh: Değer, kıymet, itibar kasrı. 80/7

k.+ı lâ'lîn-i dil-ârâ-yı gül: 30/35

k.+ı muallâ: Yüce, yüksek kasrı. 27/3, 083/11, 108/08

k.+ı müsellemler: Teslim edilmiş kasrı. 80/18

k.+ı müstesnâ: Müstesna kasrı. 80/21, 082/18, 116/07

k.+ı mütsevfâ: 94/27

k.+ı neşât: Sevinç, neşe, şenlik kasrı. 16/15

k.+ı neşât-âbâd: Mamur, şen, bayındır kasrı. 295/1, 295/01, 295/02, 295/03

k.+ı nev-bünyâd: Yeni yapılmış kasrı. 94/34

k.+ı nev-tarh: Yeni tarz kasrı. 83/15

k.+ı pâk: Temiz kasrı. 80/25, 084/23, 103/12, 122/09

k.+ı rûh-efzâ: Ruha tazelik veren, cana can katan kasrı. 30/1

k.+ı safâ: Eğlence kasrı. 125/3

k.+ı şîrin: Şirin kasrı. 30/6, 116/13

k.+ı vâlâ: Yüce kasrı. 94/39, 116/10

k.+ı vâlâ-mesned: Yüksek, büyük kasrı. 94/25

k.+ı zerrîn-tâk-ı sa'd-âbâd-ı nev-peydâ: Altın tâkı olan Sadabad'ın yeni kapısı. 14/13

k.+ı zîbâ: Süslü kasrı. 94/33

k.+a 94/29

k.+da 13/16

k.+dan 9/17

k.+ı 17/62, 068/05, 083/10, 115/05, 116/20

k.+ın 30/36, 097/12, 295/03, 297/02, 303/03

k.+ına 15/24, 070/09

k.+ında 115/8, 295/02

k.+ındaki 17/14

k.+ının 104/5, 115/37

k.+lar 104/4, 297/01

k.+larda 81/13

k.+ları 18/15, 078/13

- k.+ların** 16/17
- kassâm:** Varisler, mirasçılar arasında mirası taksim eden ve küçüklerin hakkını koruyan servet memuru.
- k.+ı kazâ:** 246/3
- kassâs:** Kıssa, hikâyeye, masal söyleyen kimse.
- k.+ını** 124/7
- kasvet:** Katılık, sertlik, acımasızlık.
- k.+i hümmüm-u keder:** Gamlar ve kederin acımasızlığı. 11/47
- kaş:** Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.
- k.+e** 318/4
- k.+ı** 136/7, 280/01, 309/01, 309/01, 309/02, 309/03, 309/04, 309/05
- k.+ımdan** 226/3
- k.+ın** 192/1, 309/02
- k.+ına** 321/2
- k.+ından** 227/6
- k.+ları** 278/2, 283/04
- k.+ların** 233/5, 244/01
- k.+larına** 3/48
- kâşâne:** Mükemmel ev, köşk, malikâne.
- k.+i iclâl:** Büyültme, saygı gösterme köşkü. 97/3
- k.+i nev-mehbat-i esrâr-ı rûhânî:** Ruhânî esrar olan heybetli yeni köşk. 114/1
- k.+i nûr:** Nur köşkü. 199/4
- k.+lerle** 104/4, 104/4
- k.+sin** 28/9, 28/9
- kâşî:** İran'ın Kâşan şehrinde yapılan bir çeşit çini, fayans.
- k.** 183/1, 321/02
- kat-:** Bir şeyin içine, üstüne veya yanına başka bir şey eklemek.
- k.-ar** 11/21, 017/01, 019/17
- k.-ıp** 5/14
- k.-mada** 147/6, 320/02
- k.-salar** 2/38, 037/20
- katâr:** Birbiri ardınca sıralanmış hayvan sürüsü.
- k.** 130/33
- katı:** Sert.
- k.** 80/13, 097/21, 101/04, 219/05, 278/02, 278/02, 308/03
- kat'î:** Kesip atan, kesin.
- k.** 3/6
- kâtib:** Yatan, yazıcı.
- k.+i çerh:** Feleği yazan. 4/11
- k.+i inşâ:** Nesir yazan. 80/3, 103/07
- k.+i** 17/61
- katre:** Damla, damlayan şey.
- k.** 17/5, 351/01, 351/01
- k.+i çekîde:** Damlamış. 154/6
- k.+i nîsân:** Nisan ayı. 273/3
- k.+i zeybak:** 1/34
- k.+sin** 5/27
- kâviş:** Kazma, eşme.
- k.+te** 1/13
- kavl:** Lâkırdı, söz.
- k.+inde** 315/4
- kavs:** Yay, keman.
- k.+ı ebruvân:** Kaşları yay. 44/1
- k.+ı Rüstem:** İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısının yayı. 1/80
- k.+ı Rüstemî:** Rüsteme ait yay. 4/23
- kâvûs:** Hükümdar.
- k.** 17/15, 024/09

- k.+ı keyânf:** Büyük hükümdara mahsus. 23/4
k.+tan 6/26
- kavvâl-bi'l-hak:** Hakkı söyleyen.
k. 63/16
- kayd:** Ayağa vurulan zincir, pranga.
k. 244/9
- k.+ı derd-ü gussa:** Dert ve kaygının zinciri.
 117/10
- k.+ı işret:** İçki, içki içme zinciri. 245/3
k.+e 8/20
k.+ını 1/39
- kayık:** Deniz aracı.
k. 260/3, 316/01
k.+a(kayığa) 9/20
- Kayravan:** Kirene okulu.
k. 117/6, 117/06
- Kays:** Mecnun-i Amîrî'nin asıl adı.
k.+e 174/3
k.+i 284/5
k.+in 152/4, 152/4
- kayserî:** Kaysere ait.
k. 4/2
- kazâ:** Cenab-ı Hak tarafından takdir olunan şeylerin vukua gelmesi.
k. 3/31, 003/59, 009/10, 219/02, 221/03, 246/03
k.+yı âsmânî: Göğün kazası. 82/13
k.+dan 3/7
k.+sı 12/11
k.+ya 171/2, 180/03
- kâziye:** İş, husus, madde, mesele, dava.
k. 185/10
- kebâb:** Doğrudan doğruya ateşte veya kap içerisinde pişirilen et.
k. 148/5
k.+ı 215/4
k.+ı 130/29
k.+ın 166/3
- kebek:** Keklik.
k. 174/4
- kebk:** Keklik gibi yürüyen, keklik gibi seken.
k. 219/5
k.+ı 4/31
k.+ı bül-aceb-reftâr: Keklik gibi ayacip yürüyen. 284/3
k.+ı şahin-dîde: Şahin gözlü keklik. 227/3
- kebûd:** Gök rengi, mavi.
k. 182/2, 242/04, 315/02
k.+u 268/1
- kebüter:** Güvercin.
k. 130/43
- keçkül:** Bir çeşit süt tatlısı.
k.+ı 26/8
- keder:** Acı, üzüntü, dert.
k. 1/44, 011/47, 129/01, 129/03
k.+den 35/16
k.+ler 129/3
- keder-âlfûd:** Kederli, kedere bulaşmış.
k.+ı anâ: 125/7
- kederli:** Acılı, üzüntülü.
k. 11/46
- kef:** El, el ayası.
k. 80/23, 080/23, 273/01
k.+ı cûd: Cömertlik eli. 13/45, 064/06
k.+ı dest: Elin ayası. 175/8

- k.+i dūr-pâş:** İnci saçan, dağıtan el. 13/13, 030/17
- k.+i efsûs:** Keder eli. 172/5
- k.+i eyyâm:** Günlerin eli. 1/65
- k.+i felek:** Gökyüzünün eli. 3/42
- k.+i kerîm:** Kerem sahibi, cömert el ayası. 8/42, 021/27
- k.+i nâ-kâm:** Maksadına erişememiş el. 6/39
- k.+i zer-pâş:** Altın saçan el. 15/22
- k.+ine** 21/24
- kefçe:** Kepçe.
- k.+si** 99/10
- k.+sin** 67/20
- kefen:** Gömülmeden önce ölünün sarıldığı beyaz bez.
- k.** 1/73, 001/78
- keff:** El içi, el ayası, avuç.
- k.+i liâm-ı asr:** Asrın cimrisinin elinin içi. 234/3
- k.+i** 5/28, 094/05
- keft:** Mağara.
- k.** 36/29
- k.+e** 275/2
- kehkeşân:** Saman uğrusu, saman yolu.
- k.** 3/23, 005/55, 027/08, 084/06, 112/03
- kelâl:** Yorgunluk, bıkkınlık.
- k.** 7/6, 226/04
- kelâm:** Söz, lâkırdı.
- k.** 6/4, 009/07, 009/34, 038/14, 124/02
- k.+ı Hak:** Hakk'ın sözü. 189/7
- k.+a** 127/4
- kelîd:** Kilit.
- k.** 84/20
- kelle:** Baş, kafa.
- k.** 287/4
- kelle-pûş:** Bir çeşit baş örtüsü.
- k.+un** 124/6
- kem-kadr:** Kötü değer.
- k.** 4/16
- kem-revâc:** Kötü itibar.
- k.** 39/15
- kemâl:** Olgunluk, tamlık.
- k.** 7/19, 007/27, 009/32, 014/14, 036/13, 092/15, 133/04, 136/09, 157/08, 319/01
- k.+i akl:** Aklın olgunluğu. 69/3
- k.+i cûd:** Tam cömertlik. 21/26
- k.+i cûd-u ihsân:** El açıklığı ve iyilik olgunluğu. 95/4
- k.+i cûd-u re'fet:** Cömertlik ve merhamet olgunluğu. 90/2, 091/02
- k.+i fazl:** Fazlalık, iyilik. 5/46, 103/06
- k.+i feyz:** Tam bolluk, verimlilik, ilim irfan. 36/2
- k.+i hayret:** Tam şaşma, şaşırma. 8/32
- k.+i heybet:** Tam bir heybet. 75/6
- k.+i hilm:** Yumuşak huyluluğun olgunluğu. 79/4
- k.+i hüsn:** Güzellik olgunluğu. 81/14, 157/08
- k.+i hüsn-i hulk:** Güzellik ve ahlâk olgunluğu. 93/10
- k.+i istikâmet:** Doğru yolda olma olgunluğu. 106/11
- k.+i i'tibâr:** Tam itibar. 12/43
- k.+i kaht:** Fazla kuraklık. 12/37
- k.+i lûtf:** Tam bir lütuf. 6/1, 008/17, 021/30
- 091/03

- k.+i lûtf-u ihsân:** Lütuf ve iyilik olgunluğu. 27/14
- k.+i mertebe:** Derece olgunluğu. 93/14
- k.+i re'fet:** Merhamet olgunluğu. 6/8, 083/06, 089/03
- k.+i rûşd:** Doğru yolu bulup gitme. 94/8
- k.+i sûd:** Sevdahlının olgunluğu. 98/9
- k.+i sūr'at-i zihn:** Zihin çabukluğunun olgunluğu. 5/30
- k.+i terbiyet:** Eğitim, alıştırma, görgü olgunluğu. 94/17
- k.+i zîb-ü fer:** Süs ve aydınlık olgunluğu. 68/4
- k.+i zîb-ü zînet:** Süs, aydınlık olgunluğu. 104/14
- k.+i zînet:** Süs, bezek olgunluğu. 91/4, 091/06, 098/08
- k.+ü fazl:** Fazlalık, iyilik ve olgunluk. 94/18
- k.+ü ma'rifet:** Herkesin yapamadığı ustalık, bilme, biliş ve olgunluk. 6/16
- k.+in** 4/14, 030/24, 030/29, 031/03, 117/10, 253/01, 319/01
- kemâlât:** İnsanın bilgi ve ahlâk güzelliği bakımından olgunluğu.
- k.+ina** 294/1
- kemân:** Yay, keman, kavis.
- k.** 3/42, 005/02, 005/05, 005/12, 136/07, 175/05, 263/05, 265/06, 278/02
- k.+i** 3/3, 222/3
- k.+i behmen:** Zeki, anlayışlı keman. 1/45
- k.+i ebruvân:** Kaşların kavisi. 247/5
- k.+ü hancer:** Ucu sivri, iki yanı keskin bıçak ve kaşlar. 3/5
- k.+a** 192/1
- k.+dır** 121/6
- k.+ı** 23/2, 161/01, 337/01
- k.+ın** 3/41, 121/19
- k.+ınla** 162/2
- kemân-ebri:** Yay gibi kaş.
- k.+nun** 291/7
- kemâne:** Keman veya kemeçe yayı.
- k.** 271/3
- kemend:** Uzakta bulunan herhangi bir şeyi tutup çekmek üzere alınan, ucu ilmekli, uzun ip.
- k.** 130/38, 185/07
- k.+i mekr-ü âl:** Cömert ve yüce kement.
- 124/3
- k.+i zülf:** Saçın kemendi. 8/24
- k.+e** 3/25
- k.+in** 244/9
- kemer:** Bele takılan kuşak, kayış.
- k.** 7/33, 008/02, 057/01, 117/01, 165/02, 262/01
- k.+i** 3/23, 262/01
- k.+ler** 60/1
- kemer-bend:** Kemer bağı.
- k.+in** 306/2
- k.+indeki** 251/3
- kemer-endâz:** Kemer atıcı.
- k.** 180/2
- kemer-gâh:** Kemer yeri, bel.
- k.+ina** 266/1
- k.+ında** 233/3
- kemerli:** Üzerinde kemeri olan veya kemer takılmış olan.
- k.** 317/2
- kemhâ:** İpek kumaş, havsız kadife.

k.+y1 6/23

kemîn: Çok az, pek küçük.

k. 1/28, 063/10, 130/58

k.+dir 187/5

kemîne: Noksan, eksik, aciz, hakir, zavallı.

k. 15/25, 062/21, 284/04

k.+n 8/60

k.+ne 8/17

kemter: Daha aşağı, aşağıda bulunan, hakir.

k. 63/10, 083/05, 097/08

k.+i 21/31

k.+in 10/24

Ken'ân: Hz. Yakub'un memleketi, Filistin.

k. 2/5

kenâr: Kıyı, çevre, uç, köşe.

k. 11/11, 138/05, 299/01, 301/03

k.+1 bâm: Çatı, dam, kubbenin köşesi. 11/7

k.+1 cûy: Nehir, akarsu, ırmak kıyısı. 11/1

k.+1 mevce-i deryâ: Deniz dalgasının ulaştığı kıyı. 79/12

k.+1 nevk-i mûjen: Kirpiğin sivri ucu. 7/35

k.+1 rûy-ı fezâ: Ucu bucağı bulunmayan boşluğun köşesi. 141/2

k.+1 târem-i minâ: 7/1

k.+a 324/1

k.+ında 316/3

kenârî: Kenarda olan.

k. 261/2

kende: Çukur, hendek, kesilmiş, biçilmiş.

k.+si 75/9

kendi: İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarar.

k. 6/35, 008/62, 008/62, 012/41, 016/15, 016/16, 083/09, 101/05, 164/07, 229/07, 253/04, 263/04, 270/10

k.+n 124/1, 134/06, 136/07, 225/01, 225/01, 225/02, 225/03, 225/04, 308/03, 312/02

k.+ni 138/5, 284/03

k.+si 70/6

k.+ye 78/3

k.+yi 20/11

kendü: Genişçe toprak.

k. 168/4, 168/04

k.+den 198/2, 291/06

k.+ye 94/31, 127/06

kerâmet: Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğüstü, şaşkınlık uyandırıcı durum.

k. 12/14, 260/01

k.+in 39/12

k.+tir 12/12

kerem: Asalet, cömertlik, lütuf, bağış.

k. 1/23, 006/31, 006/38, 008/61, 008/69, 009/40, 013/32, 016/23, 017/53, 018/20, 018/20, 018/23, 018/32, 023/08, 028/04, 029/05, 032/09, 035/08, 035/17, 039/04, 045/01, 063/02, 117/08, 121/10, 123/02, 123/12, 130/58, 234/03, 278/07

k.+i 38/14

k.+de 83/7, 116/02

k.+e 315/4

k.+in 26/7, 039/12, 039/13, 121/11

k.+inden 18/24, 026/03, 038/05

k.+indir 23/16

k.+inle 21/29, 121/09

k.+le 20/5, 021/09, 082/10, 112/06

kerem-dîde: Tok gözlü.

k.+n 8/60

kerem-güster: Cömertlik gösteren.

k. 6/10, 006/36, 027/12, 090/01, 103/07

kerem-kâr: Lutfeden, bağışlayan.

k. 13/13, 018/25, 018/27

k.+ı 35/30

k.+ı rûzgâr: Rüzgar bağışlayan. 278/8

k.+a 18/16

k.+ı 19/27, 116/09

k.+ın 6/46, 019/11, 022/07, 027/16, 063/19, 065/08, 079/08, 095/04, 103/05, 105/03

k.+ındaki 109/2

k.+sın 21/26

kerem-mu'tâd: Âdet olunmuş, alışılmış kerem.

k. 119/1

kerem-perdâz: Tertipleyci kerem.

k. 77/1

kerem-perver: İkrâm eden, eli açık.

k. 27/1

kerem-peydâ: Meydanda, açıkta olan, görülen kerem.

k. 70/1

kerem-pîrâ: Donatıcı, süsleyici kerem.

k. 80/14

kerem-pîşe: Cömertçe davranan.

k. 21/22, 025/01, 170/01, 294/01

kerem-ver: Cömert.

k. 15/18, 019/19, 026/01, 042/05, 110/01

k.+dir 104/11

kerem-verâ: Cömertliğin ötesi.

k. 8/48

kerîm: Kerem sahibi, cömert.

k. 11/29, 021/11, 078/04, 085/01, 092/05, 101/03

k.+e 62/7

k.+i 109/9

k.+in 3/70, 018/23, 021/26, 027/09, 082/15, 087/05

k.+ine 8/42, 021/27

k.+ü's-şân: Cömert şanlı. 6/33, 093/02

kerîmân: Cömertler.

k. 99/10

kerrâke: Yünden veya yünlüden yapılmış hafif kumaş.

k. 7/32

kerrâkeli: Yünlü kumaş.

k. 321/1, 321/01, 321/02, 321/03, 321/04, 321/05

kerre: Defa, kez.

k. 2/19, 003/40, 008/28, 037/30, 041/03, 049/01, 067/12, 126/08, 140/02, 190/02, 209/06, 249/02, 298/01, 298/01, 298/02, 298/03, 298/04, 298/05

kerrecik: Bir defacık.

k. 17/25, 190/06, 286/06, 301/01

kes: Kimse, kişi.

k. 39/9, 130/57, 208/02

k.+e 6/3, 022/06

kes-: Bıçak, makas gibi bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak.

k.-er 153/4

k.-se 100/4

kesâd: Alış verişte durgunluk.

k. 2/30

k.+ı 11/13

kesâfet: Çokluk, sıklık.

- k.** 5/7
- k.+ler** 129/3
- kesb:** Çalışıp kazanma.
- k.+i izz-i nâ-mahdûd:** Sınırsız izzet kazanma. 83/10
- k.+i rızâ-ullâh:** Allah'ın rızasını kazanma. 123/8
- k.+i safâ:** Eğlenceyi kazanma. 178/3
- k.+i seffîdî:** Aklık kazancı. 126/1
- k.+i yed:** Kuvvet kazanma. 273/1
- kesbet-:** Kazanmak.
- k.-ecek(kesbedecek)** 16/10
- k.-tin** 33/7
- kesbeyle-:** Kazanmak.
- k.-yen** 92/9
- kesîf:** Sık, tok, kalın, kaba, yoğun, koyu.
- k.+ü süflî:** Tortuya, döküntüye ait ve yoğun. 132/4
- kesil-:** Kesmek işi yapılmak.
- k.-di** 11/1, 115/21
- keskin:** Çok kesici, iyi kesen.
- k.** 11/1
- kesr:** Kıрма, kırılma, paralama.
- k.+in** 5/31
- kesret:** Çokluk, bolluk, ziyadelik.
- k.+i şuğl-i hükûmet:** Hükûmet işlerinin çokluğu. 19/6
- keşâ-keş:** Çeken.
- k.+ler** 266/3
- keşf:** Açma, meydana çıkarma.
- k.+i râz:** 247/7
- keşîde:** Çekilmiş, çekilip tartılmış, yazılmış.
- k.** 6/20, 112/03, 121/05
- k.+den** 222/3
- k.+sîdir** 154/5
- k.+ye** 281/1
- keşmekeş:** Karışık olma durumu, karışıklık.
- k.+i** 160/2
- keşmîr:** Keşmir.
- k.** 97/17, 275/04
- k.+i ruhsâr:** Yüzü Keşmirliye benzer. 252/4
- k.+de** 244/7
- k.+e** 254/2
- Keşmîriyye:** Keşmir yapımı.
- k.+sin** 112/15
- keşt:** Kırılma.
- k.+i piyâle-i Cem:** Cem'in kadehinin kırılması. 31/10
- keşti:** Gemi.
- k.+i Nûh:** Nuh'un gemisi. 1/32
- kethudâ:** Zenginlerin ve devlet adamlarının işlerini gören kimse.
- k.** 68/1, 069/01, 070/01, 070/11
- k.+yî şeref-efzâ-yî vezîr-i a'zam:** Büyük şeref sahibi vezirin kethudası. 78/2
- k'et-:** Ki etmek.
- k.-ip(k'edip)** 5/36
- k.-miş** 8/51
- kevkeb:** Yıldız.
- k.+i âlî:** 2/27
- k.+i tâli':** Doğan yıldız. 24/13
- k.+i tâli'-i saâdet:** Doğan mutluluk yıldızı. 115/9
- k.+i** 100/6
- k.+in** 297/2
- kevkebe:** Yıldız.
- k.+i âsmân:** Gökteki yıldız. 3/18
- k.+n** 297/2

- kevn:** Olma, var olma.
k. 3/14, 003/28, 123/02
- kevser:** Maddî ve manevî çokluk, cennette bir havuz adı.
k. 96/1
k.+i pâkîze: Temiz, lekesiz, saf kevser.
k. 9/17
k.+i 317/1
- key:** Büyük hükümdar, padişah.
k. 127/4, 133/01, 150/04, 257/07
k.+lerle 255/4
- keyân:** Büyük hükümdarlar.
k.+la 36/19
- keyânî:** Hükümdara mahsus.
k. 23/4
- keyf:** Vücut esenliği, sağlık.
k. 11/18, 127/08, 258/03
k.+e 8/25
k.+i 164/6
k.+in 9/8
- keyfiyyet:** Nitelik, bir şeyin iyi ya da kötü olma ciheti.
k.+i 125/5
k.+i güftâr: Sözün niteliği. 199/1
k.+i şerâb: İçilecek şey, şarabın niteliği.
k. 167/7
- Keyhusrev:** Keykâvus'un torunu, Siyavuş'un oğlu olan meşhur hükümdar.
k. 129/5
- Keykubâd:** Keykubad.
k. 3/29
- Keyvân:** Zühal (Satürn) gezegeni.
k. 30/21
k.+ı çerh: Gökyüzünün Zühal'i. 28/11
- k.+a** 13/24
k.+e 1/58
k.+in 30/22
k.+ina 17/32
- kez:** Bir olgunun, bir olayın tekrarlandığını belirtir, defa, kere.
k. 3/41, 006/40, 015/32, 043/01, 056/01, 166/02, 178/03, 221/05, 227/03, 289/07
- kible:** Namaza başlarken yönelinen taraf, Mekke tarafı.
k.+i 7/42
k.+i ümmîd-ü recâ: Ümit ve korkunun kiblesi. 18/25
- kible-gâh:** Kiblenin bulunduğu semt.
k.+ı dîn-i hakk: Hak dininin kible yeri.
k. 10/42
- kıç:** En geri.
k. 146/6
- kıl:** Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı.
k. 233/5
k.+dan 144/2
- kıl-:** "Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil olarak kullanılır.
k. 8/17, 009/40, 010/63, 014/11, 015/02, 017/15, 017/75, 040/01, 103/24, 131/11, 131/11, 136/09, 139/04, 185/14, 209/03, 244/01, 252/06, 255/05, 278/12, 318/04, 320/03, 329/01, 352/01
k.-a 6/47, 009/12, 021/08, 023/06, 026/05, 034/11, 083/14, 095/07, 101/09, 104/09, 108/12, 131/16
k.-am 6/38

k.-an 95/3, 108/13

k.-ar 1/50, 005/31, 037/33, 063/14, 080/04, 080/09, 093/05

k.-dı 5/40, 006/03, 006/10, 006/36, 007/16, 007/30, 009/03, 010/16, 010/25, 010/32, 010/36, 012/12, 019/15, 024/02, 024/03, 028/07, 034/03, 036/24, 037/18, 037/27, 041/06, 070/04, 071/07, 071/08, 074/11, 076/06, 077/10, 078/04, 079/18, 080/15, 082/02, 089/10, 091/03, 091/05, 091/08, 092/08, 092/14, 099/07, 103/32, 105/06, 106/03, 108/06, 112/06, 113/02, 113/04, 115/22, 115/27, 115/33, 116/05, 116/09, 116/11, 121/23, 122/01, 122/03, 122/05, 122/09, 130/05, 130/59, 185/13, 185/15, 185/18, 286/07

k.-diği 34/10

k.-dikça 103/20

k.-dikta 64/4

k.-dılar 77/18

k.-dim 7/2, 008/11, 015/24, 062/21

k.-dın 4/42, 006/06, 019/02, 025/08, 027/07, 029/03, 032/03, 039/16, 121/13, 208/07, 294/01, 297/01, 297/01, 297/02, 297/03

k.-ıp 5/37, 006/32, 006/48, 016/07, 036/29, 036/30, 037/29, 063/17, 065/08, 080/08, 093/17, 103/31, 105/05, 106/12, 129/09, 130/10, 130/65

k.-ma 7/23, 186/07, 232/04

k.-mada 89/3, 094/11

k.-madan 112/16

k.-madık 283/1

k.-mağ 142/3

k.-mağa 27/8, 082/16

k.-mak 86/3, 218/05

k.-makta 14/20, 299/03

k.-maya 83/13

k.-mayıp 8/29

k.-miş 17/53, 076/08, 123/06

k.-miştir 79/8

k.-sa 24/10, 029/07, 080/22

k.-salar 14/29, 099/09

k.-sın 4/52, 006/44, 012/40, 028/16, 029/16, 035/16, 036/32, 037/34, 102/13, 103/30, 112/21, 117/12, 117/12, 129/03, 129/10

k.-sınlar 35/5

k.-urlar 126/3

kılâde: Gerdanlık, akarsu.

k.+lerin 7/25

kılıç: Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silâh.

k. 11/12, 283/04

k.+ım(kılıcı) 8/27

kılın-: Kılmak işi yapılmak.

k.-ır 99/5

Kıpçak: Türk boyu.

k.+ı 185/20

kırân: Yakınlık, iki şeyin birleşmesi.

k. 5/28

k.+ı 23/12

k.+ın 5/29

kırık: Kırılmış olan.

k. 175/4

kırıl-: Kırılmak işine konu olmak, bir veya birçok parçaya ayrılmak.

k.-an 313/1

k.-mada 47/1

- Kırım:** Ülke adı.
k. 16/24
- kırk:** Kırk ermiş kişi.
k. 86/5, 113/03
k.+lar 114/7
- kırmızı:** Al, kızıl.
k. 11/22, 011/22, 151/02, 268/03, 287/02, 302/03, 314/05
- kısmet:** Tanrı'nın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu, nasip.
k. 5/31
- kısrak:** Dişi at.
k. 12/38
- kıssa:** Hikâye, fıkra.
k.+sı 12/36, 013/11
k.+sın 11/14
- kış:** Yılın en soğuk mevsimi.
k. 11/13
- kışla-:** Kişi geçirmek.
k.-rdı 115/40
- kışrı:** Kabuk.
k. 80/10
- kıt'a:** Yeryüzündeki beş büyük kara parçasından her biri.
k. 103/20
k.+i yâkut: 185/5
- kıyâfet:** Kılık.
k. 60/1
- kıyâm:** Ayağa kalkma.
k. 9/1
- kıyâmet:** Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman.
k. 198/1
k.+ler 199/3
- kıyâs:** Bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.
k. 6/4, 006/24, 014/23, 027/04, 103/21, 155/04
k.+ın 30/5
- kıymac:** Beyaz kumaştan başlık.
k. 142/3, 142/03
- kıymet:** Değer.
k.+i 13/43, 258/04, 298/03
k.+in 39/9, 039/15
- kıymetli:** Değerli.
k. 153/5
- kız:** Dişi çocuk.
k. 164/2, 164/02
k.+dır 146/2
k.+ı 280/4, 287/01
k.+ın 287/3
- kız-:** Öfkelenmek.
k.-dı 277/5
- kızıl:** Parlak kırmızı renk.
k. 130/31, 167/07
- Kızılbaş:** Şîî mezhebinin bir kolundan olanlara verilen ad.
k.+ı 116/4
- kızılca:** Kızıla çalar, az kızıl.
k. 280/4
- kızlı:** Kızların bulunduğu yer.
k.+dır 146/1
- ki:** Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlar.
k. 1/5, 001/10, 001/11, 001/13, 001/24, 001/47, 001/55, 001/56, 001/58, 001/65, 001/72, 001/74, 001/75, 002/01, 002/28, 002/47, 003/01, 003/04, 003/06, 003/10,

003/11, 003/15, 003/18, 003/19, 003/20,
003/21, 003/33, 003/34, 003/35, 003/42,
003/45, 003/51, 003/53, 003/64, 003/66,
003/68, 003/69, 003/70, 003/74, 004/15,
004/41, 004/53, 005/04, 005/05, 005/14,
005/35, 005/41, 005/45, 005/54, 006/02,
006/10, 006/23, 006/25, 006/36, 006/41,
006/43, 007/01, 007/19, 007/22, 007/24,
007/24, 007/25, 007/35, 008/01, 008/10,
008/11, 008/14, 008/15, 008/19, 008/26,
008/28, 008/32, 008/33, 008/34, 008/35,
008/36, 008/37, 008/38, 008/46, 008/49,
008/51, 008/52, 008/53, 008/55, 008/57,
008/60, 008/63, 008/68, 008/70, 009/07,
009/08, 009/11, 009/14, 009/24, 009/34,
009/36, 009/37, 010/07, 010/20, 010/22,
010/25, 010/27, 010/33, 010/35, 010/40,
010/47, 011/09, 011/24, 011/30, 011/32,
011/41, 011/43, 011/46, 011/48, 012/04,
012/04, 012/05, 012/12, 012/15, 012/16,
012/24, 012/28, 012/35, 012/37, 013/01,
013/04, 013/08, 013/12, 013/13, 013/17,
013/21, 013/26, 013/28, 013/29, 013/31,
013/33, 013/35, 013/41, 013/42, 013/43,
014/08, 014/19, 014/28, 014/36, 014/53,
015/03, 015/06, 015/09, 015/11, 015/12,
015/13, 015/17, 015/18, 015/22, 015/25,
016/03, 016/15, 016/16, 016/17, 016/19,
016/20, 016/22, 016/35, 016/36, 017/07,
017/18, 017/40, 017/46, 017/64, 018/01,
018/03, 018/03, 018/12, 018/15, 018/25,
018/26, 019/02, 019/03, 019/03, 019/04,
019/18, 019/20, 020/10, 020/18, 021/02,
021/03, 021/03, 021/04, 021/06, 021/07,
021/08, 021/09, 021/11, 021/14, 021/14,
021/16, 021/18, 021/18, 021/19, 021/22,
021/24, 021/25, 021/26, 021/28, 021/33,
021/35, 021/36, 022/02, 022/03, 022/08,
023/02, 023/06, 023/09, 023/09, 023/15,
024/09, 024/10, 024/11, 025/11, 026/01,
026/03, 026/04, 026/05, 026/06, 026/13,
026/14, 027/07, 027/08, 027/13, 029/03,
029/03, 029/07, 029/08, 029/13, 030/18,
030/22, 030/23, 030/35, 031/07, 031/17,
034/01, 034/06, 034/11, 035/12, 035/23,
036/01, 036/04, 036/14, 036/16, 036/19,
036/22, 036/33, 037/01, 037/08, 037/09,
037/13, 037/19, 037/26, 038/13, 039/10,
039/11, 039/11, 039/12, 039/13, 040/01,
041/01, 041/03, 041/04, 041/12, 046/01,
059/01, 062/06, 062/07, 062/15, 062/20,
063/17, 064/01, 064/02, 064/08, 066/03,
066/04, 068/01, 068/05, 069/03, 071/07,
073/11, 075/01, 075/01, 076/09, 076/10,
078/07, 078/09, 078/10, 078/15, 079/01,
079/08, 080/01, 080/03, 080/17, 080/18,
080/18, 080/25, 081/01, 081/04, 082/16,
082/18, 082/21, 082/21, 083/01, 083/04,
083/05, 083/09, 084/02, 084/03, 084/12,
084/15, 084/16, 086/04, 087/04, 087/06,
087/11, 089/07, 091/06, 093/01, 093/02,
093/07, 094/17, 094/18, 094/26, 094/28,
094/29, 094/32, 094/34, 094/36, 095/01,
095/02, 095/07, 097/02, 097/13, 097/20,
097/21, 097/22, 097/25, 097/28, 097/29,
098/03, 098/08, 098/10, 099/03, 099/08,
101/02, 102/02, 102/06, 102/13, 102/14,
104/05, 104/11, 104/13, 106/01, 106/02,
106/08, 106/09, 108/03, 108/06, 108/10,
109/05, 109/08, 110/02, 110/03, 112/01,

- 112/03, 112/05, 112/10, 112/11, 112/15, 115/04, 115/27, 116/10, 116/11, 116/12, 116/13, 116/14, 117/08, 119/01, 119/04, 119/06, 121/09, 121/20, 121/22, 122/11, 122/11, 125/02, 127/01, 127/06, 127/08, 129/01, 129/06, 129/07, 129/07, 129/09, 130/02, 130/02, 130/05, 130/07, 130/08, 130/14, 130/15, 130/16, 130/17, 130/24, 130/32, 130/36, 130/37, 130/41, 130/44, 130/50, 131/12, 132/08, 134/03, 135/09, 136/07, 139/03, 140/06, 143/04, 146/08, 148/01, 148/05, 148/06, 148/06, 148/07, 149/03, 152/02, 153/02, 154/01, 154/04, 156/03, 156/05, 157/04, 158/01, 158/02, 159/03, 160/03, 161/01, 161/02, 163/04, 163/09, 164/03, 167/01, 167/11, 170/10, 171/01, 175/05, 177/03, 178/03, 180/04, 180/05, 182/01, 182/02, 182/03, 184/01, 184/04, 184/05, 185/02, 185/03, 185/21, 187/06, 192/02, 193/04, 194/02, 195/02, 199/04, 200/04, 200/06, 204/04, 204/04, 205/05, 205/06, 207/02, 207/03, 208/05, 210/03, 213/04, 214/01, 215/02, 219/04, 219/05, 222/04, 224/03, 225/01, 226/03, 228/03, 230/01, 231/01, 231/02, 231/08, 237/01, 244/04, 244/08, 253/01, 253/02, 253/06, 254/01, 254/02, 254/05, 256/04, 256/06, 256/06, 260/01, 260/04, 261/03, 261/13, 262/07, 263/01, 265/05, 266/02, 266/03, 266/05, 270/09, 274/01, 274/01, 278/05, 278/06, 278/07, 278/09, 278/10, 278/11, 281/02, 281/04, 281/05, 281/08, 283/06, 286/04, 292/03, 295/03, 296/03, 299/04, 301/06, 303/01, 304/02, 304/03, 304/04, 306/03, 312/03, 313/03, 318/05, 320/03, 322/05, 329/01, 338/01, 339/01, 341/01, 343/01, 345/01
- kibâr:** Büyükler, ulular, ince, terbiyeli, görgülü, nazik.
k. 8/55, 270/08
k.+u sığâr: 8/64
- kibriyâ:** Büyüklük, ululuk.
k. 35/8, 089/09
k.+nın 10/49
- kifâet:** Yetişme, elverme, yeterlik.
k.+le 1/31
- kifâyet:** Yetişme, elverme, yeterlik.
k.+i rasad-ı filhan: 3/58
- kfl:** Söz.
k. 7/4, 124/07
k.+ü kâl: 12/5, 012/06, 157/10
- kil-:** Gelmek.
k.-miş 142/2
- kilfd:** Kilit.
k. 22/5
- kilk:** Kamyş kalem.
k. 2/15, 019/20, 099/11, 266/05
k.+i anber-efşân-ı hümâyûn: Padişahın güzel koku saçan kalemi. 37/21
k.+i ayyâr: Hilekâr, dolandırıcı kalem. 195/6
k.+i bedf: Eşi ve benzeri olmayan kalem. 23/6
k.+i beyân: Anlatma, açık söyleme kalemi. 136/8
k.+i dür-efşân: İnci serpen kalem. 10/28
k.+i himem-perdâz: Gayret eden kalem. 109/2

k.+i huçeste-kâr: Uğurlu, hayırlı kalem.
31/3

k.+i inşâ: Yapma, yapılma, meydana
getirme kalem. 130/62

k.+i kazâ: Kaza kalem. 3/31, 219/02

k.+i Nedîm: Nedim'in kalem. 35/33,
101/10, 232/09, 295/03

k.+i Nedîm-i şûh: Şen Nedim'in kalem.
167/11

k.+i Nedîmâ: Nedim'in kalem. 194/5,
219/06

k.+i Nedîmâ-yı-sûhan-sâz: Kelime yapan
Nedim'in kalem. 190/8

k.+i sakîm: Hasta, hastalıklı kalem. 30/12

k.+i sûhan-güzâr: Güzel söz söyleyen
kalem. 31/14

k.+i sûhan-ver: Düzgün konuşan kalem.
14/1, 026/11

k.+i şûh: Neşeli, şen ve oynak kalem. 39/2

k.+i takdîr: Beğenme, değer verme, değer
biçme kalem. 62/2

k.+i ter-zebân: Hazır cevap kalem. 31/15

k.+i Utârid: Arz, dilek, Merkür kalem.
97/13

k.+ü karîha: İnsanda kendiliğinden hasıl
olan fikir ve niyet. 61/3

k.+i 4/37, 005/30, 005/44, 014/47, 036/36,
037/22

k.+imin 13/25

k.+in 8/71, 073/06, 074/10, 146/08, 228/05,
270/10

k.+inden 65/6

k.+ini 1/68, 180/05

k.+inin 30/33

k.+inle 203/5

kim: Hangi kişi anlamında cümlede özne,
tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılır.

k. 1/23, 001/26, 001/53, 001/60, 001/60,

001/63, 002/24, 002/32, 002/40, 002/41,

002/42, 002/45, 003/02, 003/09, 003/12,

003/13, 003/14, 003/15, 003/22, 003/27,

003/36, 003/48, 003/55, 003/71, 003/73,

003/75, 003/76, 004/09, 004/21, 004/49,

004/50, 005/13, 005/17, 005/18, 005/19,

005/20, 005/28, 005/30, 005/36, 005/45,

006/04, 006/16, 006/17, 006/18, 006/19,

006/20, 006/21, 006/22, 006/31, 006/38,

007/40, 008/13, 008/16, 008/21, 008/35,

008/53, 008/61, 008/64, 009/31, 010/01,

010/09, 010/44, 010/47, 010/55, 010/55,

011/44, 011/45, 011/52, 012/01, 012/06,

012/07, 012/07, 012/13, 012/21, 012/25,

012/27, 012/30, 012/34, 012/36, 012/41,

012/42, 013/11, 013/18, 013/23, 013/36,

013/38, 013/45, 013/47, 014/06, 014/09,

014/13, 014/16, 014/18, 014/33, 014/35,

014/46, 014/48, 014/49, 015/05, 015/09,

015/10, 015/13, 015/16, 015/16, 015/18,

015/21, 015/23, 015/27, 016/02, 016/05,

016/27, 016/38, 017/05, 017/06, 017/17,

017/17, 017/17, 017/20, 017/42, 017/49,

017/50, 017/52, 017/53, 017/54, 017/55,

017/58, 017/63, 017/67, 018/31, 019/04,

019/06, 019/08, 019/09, 019/17, 020/08,

020/09, 021/12, 021/34, 023/05, 023/10,

023/11, 023/13, 023/14, 024/03, 024/05,

025/05, 025/06, 025/07, 027/03, 027/04,

027/05, 027/06, 027/10, 028/02, 028/03,

028/04, 028/05, 028/06, 028/08, 028/08,

028/09, 028/11, 028/14, 028/15, 028/17, 094/21, 094/35, 094/35, 095/05, 097/19,
 029/06, 029/10, 029/11, 029/12, 029/15, 098/01, 098/02, 098/09, 099/01, 099/06,
 030/09, 030/11, 030/12, 030/13, 030/14, 099/07, 099/09, 101/01, 101/07, 101/08,
 030/14, 030/15, 030/16, 030/17, 030/20, 101/09, 102/04, 102/05, 102/09, 103/06,
 030/26, 030/29, 030/31, 030/33, 030/34, 103/07, 103/12, 103/17, 103/22, 103/24,
 030/36, 031/06, 031/09, 031/12, 031/13, 103/28, 104/01, 104/02, 104/03, 104/05,
 031/15, 032/05, 032/14, 033/02, 033/06, 104/06, 104/08, 104/10, 106/05, 107/03,
 034/04, 034/06, 034/07, 035/21, 036/02, 108/01, 108/02, 108/05, 108/07, 109/07,
 036/03, 036/05, 036/06, 036/06, 036/07, 110/01, 111/01, 112/13, 112/19, 115/23,
 036/08, 036/11, 036/13, 036/15, 036/18, 115/25, 116/16, 116/16, 117/02, 118/04,
 036/23, 036/24, 036/35, 037/02, 037/03, 118/06, 121/05, 121/16, 121/17, 121/19,
 037/04, 037/05, 037/10, 037/12, 037/18, 122/05, 124/01, 125/06, 126/03, 129/01,
 037/19, 037/23, 037/24, 038/01, 038/12, 129/07, 129/09, 130/06, 130/21, 136/02,
 038/14, 038/16, 039/06, 060/04, 061/01, 139/02, 139/05, 140/06, 140/08, 146/03,
 062/08, 062/09, 062/10, 062/11, 062/13, 150/06, 152/03, 153/04, 154/02, 154/03,
 062/14, 062/17, 062/18, 062/19, 062/21, 155/05, 155/06, 156/04, 159/03, 159/06,
 063/04, 063/05, 063/06, 063/07, 063/16, 161/02, 161/03, 163/07, 163/08, 170/02,
 063/17, 063/18, 063/20, 064/06, 064/07, 170/03, 172/01, 172/03, 175/03, 175/07,
 065/02, 065/04, 065/05, 065/06, 065/07, 175/08, 177/03, 178/06, 183/05, 183/05,
 066/01, 067/01, 067/02, 067/03, 067/10, 187/03, 188/04, 190/04, 195/05, 198/03,
 067/11, 067/18, 068/03, 068/04, 071/02, 199/03, 200/03, 200/07, 202/04, 204/03,
 072/02, 073/02, 073/07, 073/08, 074/05, 209/03, 213/01, 218/06, 218/06, 233/07,
 074/07, 075/05, 075/09, 076/01, 076/02, 242/04, 246/03, 246/05, 247/03, 248/01,
 076/03, 077/04, 077/09, 077/11, 077/15, 248/03, 248/04, 248/05, 248/08, 251/03,
 079/04, 079/06, 079/09, 079/10, 079/11, 253/03, 256/02, 256/05, 259/04, 261/07,
 079/14, 079/15, 079/16, 080/16, 080/23, 261/10, 262/05, 264/02, 267/03, 281/06,
 081/02, 081/04, 081/07, 081/08, 081/09, 283/02, 283/05, 285/01, 285/02, 285/06,
 081/11, 082/05, 082/07, 082/08, 082/14, 285/12, 285/13, 286/01, 286/01, 286/02,
 082/18, 083/02, 083/06, 083/09, 083/10, 286/07, 289/03, 289/08, 290/02, 292/02,
 084/08, 084/17, 085/03, 085/04, 087/08, 294/01, 298/02, 298/03, 301/05, 303/05,
 087/12, 088/01, 088/02, 088/05, 089/02, 304/02, 304/02, 305/05, 311/04, 311/05,
 089/03, 089/06, 089/08, 091/01, 092/02, 315/04, 318/05, 319/01, 319/03, 319/03,
 092/04, 092/06, 092/07, 092/12, 092/17, 320/01, 322/01, 322/01, 322/02, 322/03,
 092/21, 092/22, 093/03, 094/01, 094/04, 322/04, 322/05, 335/01
 094/05, 094/08, 094/09, 094/14, 094/16, **k.+de 82/6**

- k.+den** 1/71
- k.+dir** 130/22, 285/04
- k.+e** 130/22, 262/03, 282/01, 282/01
- k.+i** 16/25, 016/25, 036/20, 131/05, 164/05, 298/04, 298/04
- k.+in** 130/21, 134/06, 140/08, 218/06
- k.+inin** 36/20
- k.+inse** 19/14
- k.+isi** 36/20, 131/05, 164/05
- k.+ler** 11/51, 027/13, 242/04, 282/04
- k.+lerin** 296/1, 296/01
- kimse:** Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi, şahıs, nefer.
k. 20/16, 131/07, 249/04
- k.+de** 1/63
- k.+ler** 13/21
- k.+nin** 128/5
- k.+ye** 213/1
- kîn:** Gizli düşmanlık, garaz.
k. 3/4
- k.+im** 173/3
- k.+inin** 5/27
- kinâr:** Kenar.
k. 130/34, 190/05, 209/04
- k.+ı meclis:** Meclis kenarı. 8/23
- k.+a** 165/2
- k.+dan** 340/1
- kinâyet:** dolaylı anlatım.
k. 94/20
- k.+tir** 12/9
- Kindî:** Kindî.
k. 270/10
- kîne-mu'tâd:** Kin tutmaya alışmış.
- k.+ın** 62/4
- kirâm:** Soydan gelenler, ulular, şerefliiler.
k. 9/2, 063/08
- k.+ından** 27/12
- k.+ındır** 27/9
- k.+ının** 129/9
- kirâs:** Kiraz.
k. 161/2
- k.+ın** 5/13
- kisb:** Çalışıp kazanma.
k.+i yed: 275/2
- k.+ü kâr:** İş, güç, kazanç. 270/2
- Kisrâ:** Eski İran hükümdarlarından Nuşirevan-ı Âdil'in lâkabı olup kendisinden sonra gelenler bu lâkapla anılmıştır.
k. 16/30
- Kisrî:** Kisra.
k. 30/6, 037/04, 076/01, 116/13, 117/06
- k.+i ikbâl:** 1/80
- k.+ler** 17/13
- Kisrî-şân:** Kisrî namı.
k. 2/28
- kisve:** Elbise, hususî kıyafet.
k.+i tahkîk: Hakikat elbisesi. 1/47
- kişi:** İnsan, kimse, şahıs.
k. 12/3
- kişt:** Ekin, tarla.
k. 130/21
- k.+i ümfîd:** Ümidin tarlası. 15/12
- kişver:** İklim, memleket, ülke.
k. 10/29, 011/38, 035/12, 100/01
- k.+i** 65/2, 340/1
- k.+i hüsn:** Güzel ülke. 2/20, 239/01

- k.+i Kıpçak:** Kıpçak ülkesi. 185/20
- k.+i mülk:** Ev, dükkân, arazi gibi, taşınmaz ve gelir getiren mal. 23/3
- k.+i tab':** Tabiat, huy, yaratılış ülkesi. 7/9
- k.+i Tebrîz:** Tebriz ülkesi. 14/9
- k.+i** 4/50
- k.+in** 80/9
- k.+sin** 129/7
- k'it-:** Ki etmek.
- k.-er(k'ider)** 7/17
- kitâb:** Kitap, Kur'an.
- k.** 18/13, 258/01
- k.+ı** 115/16, 205/7
- k.+a** 65/1
- k.+ıdır** 301/5
- k.+ından** 197/3
- k.+ının** 39/9
- k.+ı medh** 116/18
- k.+ı müstetâb** 105/5
- kitâbsız:** Kitabı olmayan.
- k.** 39/7
- kiyâh:** Nebat, bitki.
- k.+ı kûh-ı mihnet-gâh:** Mihnet yeri dağının bitkisi. 128/6
- k.+ı** 148/5
- kiyâset:** Zeyreklik, uyanıklık, anlayışlılık.
- k.** 65/1, 079/02
- kizb:** Yalan söyleme, yalan.
- k.** 9/7
- k.+ini** 8/66
- ko-:** Bir şeyi bir yere bırakmak.
- k.** 127/5, 127/05, 127/05, 127/05, 302/01
- k.-du** 1/59, 002/32, 021/06, 097/28, 283/01, 283/01, 283/02, 283/03, 283/04, 283/05, 283/06, 356/01
- k.-dun** 5/39, 125/02, 219/06
- k.-mak** 139/3
- k.-masa** 192/2
- k.-maz** 8/69, 011/07, 041/05, 066/02, 118/04, 131/10, 189/02
- k.-muş** 284/2
- k.-r** 161/1, 161/01, 161/02, 161/03, 161/04, 278/01
- koç-:** Kucaklamak.
- k.-mağa** 202/4
- k.-up** 147/6, 278/06
- koçul-:** Kucaklanmak.
- k.-dun** 296/3
- kok-:** Koku çıkarmak.
- k.-ar** 148/1, 148/01, 148/02, 148/03, 148/04, 148/05, 148/06, 148/07
- k.-madık** 190/7
- k.-tu** 28/17
- kokla-:** Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya havasını içine çekmek.
- k.-sam** 148/2
- kol:** İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm.
- k.+a** 77/13
- k.+um** 257/1
- k.+unda** 7/32
- k'ol-:** Ki olmak.
- k.-a** 1/38
- k.-amaz** 1/25
- k.-ur** 4/25, 004/26, 008/58
- kon-:** Geçici olarak bir yere yerleşmek.

k.-an 3/40

k.-muş 130/43

k.-sa 126/5

k.-sun 125/5

k.-up 27/2, 112/13

konul-: Koymak işine konu olmak.

k.-sa 11/9

k.-sun 17/3

konuş-: Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak.

k.-tu 257/5

kop-: herhangi bir yerinden ikiye ayırmak.

k.-sa 3/37

k.-tu 77/13

kopar-: Kopmasını sağlamak, kopmasına yol açmak.

k.-dım 199/3, 233/06

k.-ıp 5/5

kork-: Korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak.

k.-arım 11/5, 011/11, 215/05, 286/03

korku: Bir tehlike veya bir tehlike düşüncesi karşısında uyanan kaygı duygusu.

k.-sundan 212/4

koy-: Bir şeyi bir yere bırakmak.

k. 1/70, 003/68, 059/01, 147/04, 169/06

k.-du 21/19, 152/03, 185/01, 219/02

k.-dular 74/8

k.-dım 6/40

k.-dun 231/2

k.-ma 3/65, 289/05

k.-madıkça 5/25

k.-madın 278/2

k.-muş 94/29

k.-muşlar 136/1

k.-sa 5/13, 065/02

k.-up 129/1

koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan.

k. 198/2

k.+dan 307/1, 307/01, 307/02, 307/03, 307/04, 307/05

k.+una(koynuna) 11/19

k.+unda(koynunda) 17/60, 286/02, 325/01

koyver-: Salmak, serbest bırakmak.

k. 215/1

köhne: Eskiyip yıpranmış, bakımsız kalmış.

k. 37/13, 121/09, 121/09, 302/01, 302/01, 302/02, 302/03, 302/04, 302/05

k.+i 82/2

k.+de 112/10

k.+yi 112/6

köprü: Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan yapı.

k. 16/9

kör: Görme duygusu olmayan, görmez.

k. 129/5

köy: Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışmak gibi işlevlerle belirlenen, konutları ve öteki yapıları bu hayatı yansıtan yerleşme birimi.

k. 26/15

köz: Küçük kor parçası.

k.+in 142/3

kû-kûy: Kumrunun ötüş biçimi.

k.+ı kumrî: Kumrunun ötmesi. 232/1

Kubâd: Kubad.

k. 4/2

kubbe: Yarımküre ya da kümbetimsi yapılan bina damı.

k.+ı devvâr: Dönen kubbe (gökyüzü). 8/71

k.+ı fesîh: Açık kubbe (gök). 127/7

k.+ı nîlûferî: Nilüfer gibi gökyüzü. 4/53

k.+ı si 92/18

kucak: Açık kollarla göğüs arasındaki bölüm.

k.+ım(kucağım) 307/1

kûçe: Küçük, dar sokak, çarşı pazar.

k.+ı dil: 167/5

k.+ı hâne-i âyîne: 194/5

k.+ı ta'bîr: İfade, anlatma, deyim. 244/8

k.+ı verd-i ter: Taze gül. 162/3

k.+de 13/8

k.+yi 7/29

kûçek: Türk müziğinin eski mürekkep makamlarından biri.

k. 97/8

kudret: Kuvvet, takat, güç, Allah'ın ezeli gücü.

k. 2/47, 007/13, 129/05

k.+ı kîlk-ü devât: Kalem ve divitin gücü. 99/11

k.+ı 3/26

k.+le 108/9

kuds-âşiyân: Kuş yuvasının temizliği ve paklığı.

k.+ı 10/43

kudsî-sıfât: Temiz, pak sıfatlı.

k. 99/2

kudsî: Kutsal, Allah'a mensup, Allah'la ilgili.

k.+sin 150/6

k.+ye 37/6

kudsiyân: Melekler.

k. 39/1, 089/06, 089/09

kudûm: Uzak bir yoldan, uzak bir yerden gelme, ayak basma.

k.+ı hurrem-i fasl-ı bahâr: Gönül açan, şen, bahar zamanının gelmesi. 28/2

k.+ı iyle 9/5

k.+un 25/9

k.+unla 25/1, 029/05

k.+unu 7/16

kufî: Kilit, sürgü.

k. 84/20

k.+ı der-i ârzû-yi rûze-keşân: Arzu gününün kapısının kilidini çeken. 22/5

k.+ı hadîd: Öfkeli, şiddetli, titiz. 84/14

kûh: Dağ.

k. 5/8, 017/08, 030/08, 116/14, 223/03, 223/03

k.+ı 2/29, 3/66, 4/34, 75/6, 128/6

k.+ı girân-ı âlem-i heycâ: Savaş âleminin usandırıcı dağı. 75/4

k.+ı hurâmân: Salına salına, naz ve eda ile yürüyen dağ. 2/34

k.+ı Kâf: Kaf dağı. 3/22, 075/08

k.+ı tahammül: Yüklenme, bir yükü üstüne alma, dayanma, katlanma dağı. 226/5

k.+ı tecellî: Görünme, belirme dağı. 18/9

k.+u deryâ: Dağ ve deniz. 30/7

k.+a 4/32, 070/08

k.+u 74/8, 301/03

k.+un 17/57, 289/02

kûh-ken: Dağ yıkan tünel açan.

k.+ü kays: 174/3

kûh-pâre: Dağ parçası.

k. 115/19

kûhl: Göze çekilen sürme, göz ilâcı.

k. 17/27, 037/15, 037/19

kûhsâr: Dağlık, dağ tepesi.

k.+ı âhen: Sert, katı dağ. 4/20, 155/05

k.+a 80/10

kul: Allah'a göre insan.

k. 20/4, 205/08, 205/08, 213/04, 218/02, 252/02, 315/03, 356/01

k.+ların 10/62, 027/11, 106/06

k.+larını 278/7

k.+larınla 29/17

k.+u 71/15

k.+un 4/40, 004/46, 006/13, 006/35, 008/62, 010/56, 017/43, 018/32, 027/12, 072/01, 129/07, 285/10, 320/04

k.+undur 305/5

k.+unun 1/25, 013/35, 016/43

kul-kul: Suyun hareketinden çıkan ses.

k. 169/5

k.+ı mey: İçki, şarap içme sesi. 245/3

k.+ı minâ: Şarap şişesi. 242/5

kulak: Başın her iki yanında bulunan işitme organı.

k. 7/17, 041/02, 097/29, 130/15, 169/05

k.+ım(kulağım) 67/13

kullan-: Bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak.

k.-mazlar 328/1

k.-uruz 9/20

kulluk: Kul olma durumu, kölelik.

k.+dur 18/27

kulûb: Kalpler, gönüller.

k. 137/4

k.+ı halk-ı cihân: Cihan halkının gönülleri. 22/7

k.+ı müslimîn: Müslümanların gönülleri. 12/23

k.+ı nâs: İnsanların gönülleri. 129/9

kulzüm: Deniz.

k.+ı zehhâr: 8/42

kumâş: İpek, yün, keten vs.'den yapılan dokuma.

k. 20/12

k.+ı nazm-ı ter: 283/6

k.+ı zer-keş-i vasf-ı kerem-kâr: 6/46

k.+ı 131/2

kumrî: Kumru.

k. 5/9, 130/47, 232/01

k.+ı âvâre: Aylak kumru. 149/5

k.+ı kilk-i sühan-sâz: 123/11

k.+dir 182/2

k.+ye 322/4

kundak: Yeni doğmuş çocuğu ilk aylarda sıkıca sarıp sarmalamaya yarayan geniş bez.

k.+tan 53/1

kûpâl: Demir topuz, gürz.

k.+ine 1/39

kûr: Kör.

k. 2/31, 117/06

kur-: Düzenlemek.

k.+du 20/8

kurabil-: Kurmaya gücü yetmek.

k.-miş 16/32

kurb: Yakın olma, yakınlık bulma.

k.+ı 114/5

k.+iyle 93/8

- kurbân:** Bir ülkü uğrunda feda edilen veya kendini feda eden kimse.
k. 2/18, 025/13, 029/06, 071/08, 294/01, 309/05, 310/01, 310/01, 310/02, 310/03, 310/04, 310/05, 313/01
k.+ın 1/19, 212/05, 305/05, 307/03
k.+lar 115/21
- kûre:** Kuyumcu, demirci ocağı, maden ocağı, küre.
k.+i 4/20
k.+i haddâd: Demirci ocağı. 13/17
- kurretü'l-ayn:** Göz nuru.
k.+ı yakîn: Kat'î olarak bilmenin göz nuru. 63/3
- kurşun:** Bir çeşit metal.
k. 77/10
- kurta:** Kadınların süs olarak kulaklarına taktıkları küpe.
k.+i meh: Parlak küpe. 24/4
- kurtul-:** Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak.
k.-du 80/24
k.-up 41/11
k.-ur 282/3
- kurul-:** Kurmak işine konu olmak veya kurmak işi yapılmak.
k.-aldan 296/2
k.-du 10/3, 010/18
k.-muştur 58/1
- kûs:** Kös, eski savaşlarda alaylarda deve veya araba üstünde taşınarak çalınan büyük davul.
k.+ı 10/1, 106/3
k.+ı şâdf: 71/9
- kusûr:** Eksiklik, ayıp, özür, suç, kabahat.
k.+u 9/19, 009/40, 116/08
k.+un 69/8
- kuşvâ:** Son derecede bulunan, nihayet, son.
k.+sıdır 30/34
- kuşak:** Bele sarılan uzun ve enli kumaş.
k.+ın(kuşağın) 251/3
- kuşan-:** Beline kuşak, kılıç, kemer gibi şeyler bağlamak.
k.-ıp 283/4
- kût:** Yaşamak için yenilen şey, yiyecek.
k.+ı 3/41
- kûtâh:** Kısa, boysuz.
k. 78/6
- kûteh:** Kısa, boysuz.
k. 80/11, 159/02, 261/11
- kuṭr:** Yan, taraf, bölük, cihet.
k.+ı muhît: İhata eden. 63/14
- kuvvet:** Güç, kudret, takat, etrafını çeviren, saran.
k. 92/4, 142/04
k.+ı 68/2
k.+ı bâzû: Pazı kuvveti. 8/46
k.+ı bâzû-yı dîn: Din kuvveti. 63/1
k.+ı bâzû-yı emniyyet: Emniyet gücü. 103/2
k.+ı bâzû-yı ibrâm: Can sıkacak derecede ısrar etme, üstüne düşme, zorlama. 166/2
k.+ı kâhire-i hufz: 38/7
k.+ı kalb-i zafer: Zafer kalbinin gücü. 17/21
k.+ı tâli'k: 37/36
- kûy:** Köy.
k.+ı 181/1
k.+ı dil-ber: Köy güzeli. 158/7

- k.+ı Nedîmâ:** 7/26
- k.+ı nigâr:** Resim gibi güzel sevgilinin köyü. 217/4, 256/02, 341/01
- k.+ü çevgân:** Köy ve değnek. 244/10
- k.+ınga** 142/1, 142/04
- k.+u** 167/6
- k.+un** 182/1, 240/04
- k.+una** 187/3, 293/04, 187/3, 293/04
- k.+unu** 47/1
- kûze:** Su testisi.
- k.+den** 234/5
- kuzucak:** Bir sevgi nidası.
- k.+ım(kuzucağım)** 307/1, 307/01, 307/02, 307/03, 307/04, 307/05
- kübrâ:** Daha (en, pek çok) büyük olan.
- k.** 14/23
- k.+sıdır** 30/28, 030/37
- küçe:** Köşe.
- k.+ı ney:** 247/2
- küçücek:** Çok küçük.
- k.+sin** 307/2
- küçük:** Boyutları benzerlerininkinden daha ufak olan.
- k.** 16/15
- küdâz:** Yanmak.
- k.** 215/5
- k.+ı sîne-i hasret-keşîde:** Hasret çeken sinenin yanması. 222/1
- k.+ı sûz:** Yakıcı. 148/5
- küfr:** Tanrı'nın varlığı ve birliği gibi dinin temellerinden sayılan inançları inkâr etme ve bu yolda söylenen söz.
- k.+e** 3/72
- kühen:** Eski, yıpranmış, modası geçmiş.
- k.** 1/10, 001/59, 004/19, 121/05
- kühen-sâl:** Eski yıl, yaşlı, yaşlanmış, kocamış.
- k.+in** 21/2
- kühl:** Sürme.
- k.+ı Sıfâhân:** İsfahan sürmesi. 10/39
- kühleli:** Sürmeli.
- k.** 62/9
- kühsâr:** Dağlık, tepelik
- k.** 30/7
- k.+ı ser:** Dağ başı. 144/5
- k.+da** 219/5
- k.+ı** 5/33
- k.+ımın** 199/2
- k.+ları** 18/15
- kül:** Ateş artığı.
- k.** 4/14
- külâh:** Külâh.
- k.+ı** 268/1
- k.+ın** 265/4, 305/02
- külâh-gûşe:** Külâhın, fesin köşesi.
- k.+mi** 7/2
- küleh:** Eskiden giyilen, ucu sivri veya yüksek başlık.
- k.** 2/13, 007/33, 127/02, 265/03
- k.+in** 194/1
- külfet:** Sıkıntılı zorluk, yorgunluk.
- k.** 112/19, 223/08
- külhan:** Hamamları ısıtan, hamamın altında bulunan kapalı ve geniş ocak, cehennemlik.
- k.** 1/43
- küllî:** Bütüne ve genele ilişkin.
- k.** 95/5
- külliyet:** Bütünlük, tümlük.

- k.+i kübrâ:** Büyük birlik. 14/23, 030/28
- kümeyt:** Doru at.
k. 7/9
k.+i tab': 7/3
- künâm:** İnsanın dinleneceği yer, kuş yuvası, vahşi hayvan ini.
k.+ında 33/3
k.+ından 5/34
- künc:** Köşe, bucak.
k.+i dimâğ: Beyin, akıl, şiir köşesi. 144/3
k.+i endûh: Gam, keder, tasa, kaygı, üzüntü köşesi. 16/42
k.+i hâtır: Zihin, fikir, keyif, hâl, gönül köşesi. 7/10
k.+i kafes: Kafes köşesi (hipshane köşesi). 200/4
k.+i uzlet: Bir yana çekilip tenhada yaşama (yalnızlık köşesi). 14/11
- küncî:** Susam.
k.+de 144/4, 332/01
- künd:** Kör, keskin olmayan.
k. 7/7
- küngüre:** Kubbenin tepesi, en yüksek yeri.
k.+i çerh: Gökyüzünün en yüksek yeri. 26/4
k.+i efser-i keyvân: Zühal (Satürn) gezegeni. 13/24
- künye:** Bir kimsenin adı, soyadı, ülkesi, doğumu, mesleği gibi özelliklerini gösteren kayıt.
- k.+si** 18/21
- küp:** Geniş karınlı, dibi dar toprak kap, her yüzü kare olan prizma.
k. 142/5
- küre:** Her noktası merkezinden aynı uzaklıkta bulunan cisim, yeryüzü, dünya, yuvarlak, toparlak.
k.+i mâh: 97/3
- küremâ:** Kerim, asil, necip, iyiliksever, hayırsahibi, cömert, ulular, büyükler.
k.+da 18/20
- kürî:** Küresel.
k. 1/34
- kürsî:** Oturulacak yüksekçe yer, taht.
k.+i dfvân: Büyük meclis kürsüsü. 2/39, 005/23
- küs:** Dargın.
k. 330/1
- küstâh:** Sıra, saygı tanımadan davranan (kimse).
k. 39/11
- küsûf:** Güneşin tutulması.
k.+i illet: 129/1
- küşte:** Öldürülmüş.
k. 117/2
- kütâb-hâne:** Kitaplık, kitapsaray.
k. 39/4
- küttâb:** Kâtipler, yazıcılar.
k. 294/1

L

- lâ-yezâl:** Sonsuz.
l. 99/12
- lâcîverd-endûde:** Lâcivert civa.
l. 14/45, 073/06
- l.** 2/25
- lâf:** Söz, lâkırdı.
l. 14/45, 073/06

l.+ı 1/70

lâfz: Söz.

l.+ı 38/14

l.+ı dil: Gönül sözü. 133/4

l.+ı efserî: Taç sözü. 4/28

l.+ı lûtf-u cûd: İyilik ve cömertlik sözü.
14/28

l.+ı nasr: Yardım, üstünlük, zafer sözü.
86/5

l.+ı 3/12, 007/27, 012/14, 063/11, 258/05

l.+ına 80/1

l.+ını 1/50, 097/04, 116/18

l.+ının 63/11

lâgar: Zayıf, besili olmayan hayvan.

l. 9/27

lahd: Kenarları kâgir, üstü kapak taşlarıyla
örtülü mezar.

l. 234/5

lahm: Et.

l.+ü şahm: Et ve yağ. 330/1

lâht: Parça.

l.+ı 214/4, 215/4

l.+ı ciğer: Ciğer parçası. 43/1, 165/01

lâhza: Zamanın bölünemeyecek kadar kısa bir
parçası, an.

l. 7/2, 016/43, 023/14, 094/11, 130/14,
191/05, 213/06, 247/07, 248/08, 288/01

l.+da 1/3, 007/08, 103/29, 314/02

l.+sı 121/21

lâhzacık: Kısa bir an.

l. 306/4

lâkin: Ama, fakat.

l. 10/59, 039/11

lâl: Dili tutulmuş, konuşamaz hâle gelmiş,
dilsiz.

l. 10/17, 023/04, 023/15, 061/02, 118/06,
157/07, 201/01, 283/05, 285/02

lâ'l: Parlak kırmızı renkte olan.

l. 55/1, 166/07, 244/03

l.+ı dil-ber: Gönül alan, çelen güzel. 242/1

l.+ı handân: Gülen, gülücü güzel. 162/3,
318/05

l.+ı işve-perdâz: Nazlı, edalı güzel. 201/1

l.+ı leb: Kırmızı dudak. 5/13, 145/02,
285/03

l.+ı nâb: Halis, saf, arı güzel. 157/1,
191/01, 197/01, 258/04

l.+ı nemek-rîz: Tuz serpen güzel. 61/2

l.+ı şeker-bâr: Şeker yağdıran güzel. 57/1

l.+ı şeker-hây: Şeker huylu güzel. 263/1

l.+ı şîrîn: Şirin güzel. 345/1

l.+ı ter: Taze, genç güzel. 162/6

l.+ı yâr: Yârin kırmızı dudağı. 243/2

l.+ı zer: Altın gibi güzel. 4/6

l.+ü mirvârid-i da'vât: 2/46

l.+dir 13/7, 13/7

l.+in 134/7, 163/08, 191/04, 245/02, 246/02,
285/01, 291/04, 309/05, 134/7, 191/04

l.+inde 216/7

l.+indeki 243/5

l.+indir 178/2, 300/02

l.+ini 128/1, 135/02, 161/02, 223/02, 237/03,
238/01, 161/2, 223/02, 238/01

l.+inle 167/7

l.+iyiz 217/3

lâ'l-fâm: Kırmızı renkli.

l.+ı 270/3

lâlâ: Çocuğun bakım, eğitim ve öğretimiyle görevli kimse.

l. 14/50, 116/14, 304/03

l.+sı 116/15

l.+sıdır 30/7

l.+ya 253/2

lâle: Zambakgillerden, yaprakları uzun ve mızraksı, çiçekleri kadeh biçiminde türlü renkte bir süs bitkisi.

l. 4/33, 023/03, 023/08, 130/29, 130/47, 169/04, 248/01, 248/07, 269/01, 299/01, 299/01, 299/02, 299/03, 299/04, 299/05, 302/03, 311/01, 314/05, 322/01

l.+i 14/10

l.+i dil-cûy-ı hüsn-âmîz: 342/1

l.+i hâtır-güşâ: Gönüle ferahlık veren lâle. 15/7

l.+i hud-rû: 199/2

l.+i nâzende: Naz edici, edalı. 71/6

l.+i tasvîr: Yazıyla tarif etme lâlesi. 79/14

l.+i zîbâ: Güzel lâle. 338/1

l.+den 190/4

l.+ler 218/5, 311/02, 318/01

l.+lerle 299/3

l.+nin 13/20, 076/08, 151/02

l.+si 130/31

l.+sini 24/6

l.+yi 24/7

lâle-gûn: Lâle renginde olan.

l. 154/2

lâle-ruhsâr: Yanağı lâle gibi kırmızı olan.

l.+ın 154/6

lâle-zâr: Lâle bahçesi.

l. 33/5

l.+a 322/2

l.+ı 31/10

l.+ın 17/72, 311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04, 311/04, 311/05

l.+ını 281/1

lâ'îfn: Kırmızı, kırmızı renkte olan.

l.+i 30/35

lâmi': Parlayan, parıldayan, parlak.

l. 116/3

lâne: Yuva.

l.+ye 245/1

lâtf: Allah'ın adlarındandır. Yumuşak, hoş güzel, nazik.

l. 82/20, 092/11, 115/34, 119/05

l.+ü ulvî: Yüksek, yüce. 132/4

l.+in 89/5

lâyık: Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan, bir kimseye uygun olan, yaraşan.

l. 1/18, 005/49, 010/38, 011/09, 024/10, 038/08, 067/10, 073/11, 082/15, 084/11, 085/04, 094/25, 094/28, 116/12, 204/04, 215/04, 248/06, 270/01, 285/10, 314/02, 315/04

l.+ı tâc-ı şehan: Padişah tacına yaraşır. 14/16

l.+ın 3/65

l.+tır 10/30, 036/33, 037/17, 084/03, 103/07

lâyıkınca: Gerektiği gibi, gerektiğince.

l. 17/45, 085/01, 092/14, 094/14

lâyih: Parlak, aşikâr, meydanda, hatıra gelen.

l. 7/40

lâzım: Gerek, gerekli.

l. 91/4, 092/15, 136/01, 136/01, 136/02,
136/03, 136/04, 136/05, 136/06, 136/07,
136/08, 136/09

l.+ı beyyin: Açık, aşikâr. 63/12

l.+dır 122/2, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10,
122/12, 246/05

leb: Dudak.

l. 5/13, 145/01, 148/02, 172/01, 205/07

l.+i bâm: Çatı kenarı. 27/4, 080/19, 081/02

l.+i bâm-ı bülend: Yüksek çatı kenarı.
12/10

l.+i deryâ: Deniz kenarı. 48/1, 068/09,
077/08, 262/04

l.+i dil-ber: Gönlü alıp götüren güzelin
dudağı. 26/13

l.+i emel: Ümit, umma, arzu dudağı. 158/5

l.+i endûh-ı hecr: Ayrılık dudağı. 182/5

l.+i fevvâre: Fıskiye'nin dudağı. 103/29

l.+i gül-fâm: Gül renkli dudak. 242/4

l.+i handân: Gülen, güler, sevinçli dudak.
17/9, 289/03

l.+i hat-âver: Getiren, taşıyan dudak. 270/3

l.+i havz: Etrafı çiçekle çevrili yerin
kenarı. 130/35

l.+i hoş-gûy: Hoş, yuvarlak dudak. 126/5

l.+i ikbâl: Baht, talih dudağı. 62/10

l.+i lâ'l: Kırmızı, al dudak. 55/1, 309/05

l.+i sahbâ-yı kâm: Şaraba ulaşmış dudak.
62/3

l.+i şekker-şiken: Şeker dudak. 126/6

l.+i ummân: Deniz kenarı. 13/13

l.+i yem: Deniz kenarı. 79/18, 116/20

l.+ü miyân: Dudak ve orta. 157/10

l.+de 293/1

l.+in 3/47, 013/07, 051/01, 128/03, 145/02,
154/04, 163/01, 163/06, 166/05, 169/04,
193/04, 256/01, 259/06, 285/03, 296/05,
297/02

l.+inde 45/1, 163/05, 281/03

l.+ini 308/1

l.+inle 167/5

l.+iyle 192/5

l.+leri 26/12, 166/06, 224/02, 312/01, 313/02

l.+lerin 134/7

leb-be-leb: Dudak dudağa.

l. 139/1, 319/03

leb-ber: Dudak dudağa.

l. 62/3

leb-rîz: Taşıcı, ağzına kadar dolmuş.

l. 1/16, 092/08, 178/05, 306/04

l.+i arak: Taşın rakı. 203/4

l.+i âvâz: Ses, sedanın yüksekliği. 4/39

l.+i çâk: Yırtmacın fazlalığı. 288/2

l.+i ferah: Gönül açıklığı, sevinç fazlalığı.
14/53

l.+i hayret: Şaşma, şaşırma fazlalığı.
185/16

l.+i neşât: Sevinç, neşe çokluğu. 5/10,
034/03, 253/04

l.+i revnak: Parlaklık, güzellik, tazelik
çokluğu. 6/46

l.+i sürûr: Sevinç çokluğu. 14/49

l.+i ziyâ: Işığın fazla oluşu, aydınlık. 18/10

leb-teşnegân: Susamışlar, istekliler.

l.+a 99/8, 118/03

lebâ-leb: Ağzına kadar dolu.

l. 3/8, 078/02, 262/04

- l.+i âşûb:** Ağzına kadar dolu olan, karıştıran. 141/1, 141/05
- l.+i teb-hâl:** Uçuk, dudak kabartısı. 269/4
- l.+dir** 112/2
- leben:** Süt.
l. 1/64
- lebî:** Dilim.
l.+dir 126/9
- Lebîd:** Lebid.
l. 84/10
- leh:** Onun için, ona.
l. 71/8
- lehce:** Şive, konuşma tarzı.
l. 246/5
- l.+i Nedîm:** Nedim'in şivesi. 205/8
- l.+i Tâtâr:** Tatar şivesi. 14/43
- l.+sinde** 94/21
- lehfb:** Alev, alevin sıcaklığı.
l.+i kûlhan: Hamam ocağının alevi. 1/43
- l.+i sūhan:** Söz, lâkırının sıcaklığı. 38/6
- lek:** Kırmızı, boya çıkarmaya yarayan bir maden.
l. 97/7
- leke-dâr:** Lekeli.
l. 38/9
- lekke:** Kirliliği gösteren iz.
l.+i hûn: Kan lekesi. 244/4
- l.+i meh:** Ayın lekesi, izi. 30/31
- lem-yezel:** Zeval bulmaz, bakî, kalıcı.
l. 129/9
- lem'a:** Parıltı, parlayış.
l.+sı 1/40, 008/43
- lem'a-pâş:** Parıldayan.
l. 123/9
- lem'a-tâb:** Parlayan.
l.+dir 269/3
- lemeân:** Parlama, parıldama.
l.+i rikâb-ı ikbâl: Baht katının parlaması.
115/10
- lenger:** Gemiye yerinde mihlamak için denize atılan zincir ve bu zincirin ucundaki çapa.
l.+i kûh-ı girân: Sağlam lenger. 3/66
- lerzân:** Titrek.
l. 2/24, 013/22, 036/18, 228/04
- lerze:** Titreme, titreyiş.
l. 2/29, 037/03
- l.+i teb-i âşûb:** Hararetli kargaşa titreyişi.
141/1
- l.+ndesin** 232/2
- lerze-nâk:** Titreyen, titreyici.
l.+i bîm-ü dehşet: Dehşet veren korku sebebiyle titreme. 12/28
- lerziş:** Titreme, titreyiş.
l.+i berk-ı hazân: Sonbahar yaprağının titreyişi. 3/10
- l.+i mahmûm:** Hummaya, sıtmaya tutulmuşun titreyişi. 275/5
- leşker:** Ordu.
l.+i te'yîd-i sūbhân: Allah'ın kuvvetlendirdiği ordu. 37/5
- letâfet:** Güzellik, hoşluk.
l. 18/5, 094/21, 175/06, 260/02
- l.+le** 119/6
- l.+te** 103/20
- levend:** Boylu poslu, yakışıklı.
l. 43/1
- l.+i** 146/6

- L.+im** 228/4
- levendâne:** Levende yakışır biçimde, yakışıklı ve gösterişli bir tarzda.
I. 267/3, 308/04, 308/4
- levh:** Yassı, düz, üzerine resim, yazı gibi yazılabilen nesne.
I.+i **beyân:** Anlatma, açık söyleme. 14/32
I.+i **hâtır:** Zihin, fikir, keyif, hâl levhası. 7/8
I.+i **mihr:** Güzel levha. 4/11
I.+i **sipih:** Talih levhası. 317/3
I.+i **zer-efşân:** Altın saçan levha. 2/25
- levha:** Bir yere asılmak için yazılmış yazı, safiha.
I.+da 106/7
- levhaşallâh:** Allah ırak etmesin, vahşet vermesin.
I. 117/8
- levm:** Zammetme, çekiştirme, paylama.
I.+i **hussâd:** Haset edenler, kıskananlar. 1/79
- leyl:** Gece.
I. 299/1
I.+-ü **nehâr:** Gece ve gündüz. 8/52
- Leylâ:** Leyla ile Mecnun hikâyesinin kadın kahramanı.
I.+yı 244/6
- leylâk:** Zeytingillerden, yaprakları karşılıklı bir ağaççık.
I.+ı 185/2
- leyle:** Bir gece, tek gece.
I.+i **kadr:** Kadir gecesi. 261/4
- Leylî:** Leylâ.
I. 294/1, 303/03
- L.+i** 1/7
- lezzet:** Ağız yoluyla alınan tat.
I. 142/5, 166/05, 291/03
I.+i **âb:** Suyun tadı. 66/1
I.+i **encâm-ı mey:** Kadehin dibindeki içkinin tadı. 247/3
I.+i **gül-şekker:** Gül-şekerin tadı. 4/36
I.+in 55/1, 166/06, 344/01
I.+inden 162/6
- lezzet-âver:** Lezzet getiren.
I. 14/2
- liâm:** Alçak, aşağılık, pinti kimseler.
I.+ı 234/3
- licâm:** Hayvanın ağzına vurulan gem.
I. 38/11
- ligâm:** Gem, dizgin.
I. 62/8
- lîk:** Lâkin, fakat, ama, ancak.
I. 8/10, 008/59, 008/66, 008/68, 013/31, 014/35, 014/48, 030/31, 036/21, 044/01, 063/05, 117/02, 131/04, 132/02, 132/08, 178/04, 185/06, 203/03, 243/05, 270/04, 288/03, 300/01, 326/01
I.+in 6/37, 010/52, 019/23, 030/30, 080/14, 251/01
- lillâh:** Allah'a mahsus, Allah için.
I. 24/1, 028/03, 028/04, 028/05, 037/27, 041/11, 063/17, 074/07, 129/03, 129/04
- limonî:** Limonla ilgili.
I. 177/4
- lisâm:** Yüz örtüsü, yaşmak.
I. 62/18
- lisân:** Dil.
I. 1/49, 014/42, 156/05

- l.+ı 157/5**
- l.+ı hâl:** Oluşu, durumu anlatan lisan. 27/4, 067/09
- l.+ı küremâ:** Kerim, asil, necip lisan. 18/20
- l.+ı müşid-i ilhâm:** İlham kılavuzunun lisanı. 114/7
- l.+ı pâk:** Temiz lisan. 80/5
- l.+ı sadr-ı a'zam:** Başvekilin lisanı. 103/17
- l.+a 3/13**
- l.+ından 117/6**
- l.+u'l-ışk:** Aşk dili. 183/3
- lisânen:** Ağızdan.
l. 107/3
- lu'bet-gâh:** Oyun yeri, tiyatro.
l.+da 245/4
- lûft:** Hoşluk, güzellik, iyilik.
l. 218/5
- lûgat:** Sözlük.
l. 183/3
- lûgaz:** Bilmece, bulmaca, yanıltmaca.
l. 264/1
- lûle:** Bükülmüş, dürülmüş şey.
l.+si 99/8, 099/10
l.+sinden 92/19
- lûtf:** İyi muamele, iyilik.
l. 2/35, 008/13, 012/38, 017/42, 039/04, 067/05, 082/02, 082/11, 091/03, 091/05, 121/13, 191/01, 204/05
l.+ı 64/5
l.+ı âlem-ârâ: Âlemi, dünyayı süsleyen lütuf. 6/7
l.+ı amîm: Umuma ait, genel, yaygın, umumî lütuf. 4/41
- l.+ı firâvân:** Çok, bol, fazla, aşırı lütuf. 7/36, 010/63
- l.+ı hâs:** Özel lütuf. 121/13
- l.+ı hitâb:** Söyleme lütufu. 19/4
- l.+ı Hudâ:** Allah'ın lütufu. 18/31, 137/05
- l.+ı Mevlâ:** Mevlâ'nın lütufu. 98/4, 353/01
- l.+ı râhat-efzâyî:** Rahat artıran lütuf. 6/3
- l.+ı revân-bahş-ı âsaff:** Vezire has, canlandırıcı lütuf. 3/69
- l.+ı şâmil:** İçine alan, kapsayan, çevreleyen lütuf. 6/8
- l.+ı tab':** Tabiat, huy, yaratılış lütufu. 130/63
- l.+ı tab'-ı mevzûn-ı kerem-kâr:** 79/8
- l.+ı tab'-ı pâk:** Temiz tabiatın lütufu. 81/7
- l.+ı teşrîf:** Teşrif lütufu. 299/3
- l.+ı cûd:** Cömertlik, iyilik ve lütuf. 21/28, 067/07, 069/03, 077/04, 082/15, 129/09
- l.+ı ihsân:** 14/48, 019/03, 019/24, 030/26, 085/01, 092/10, 092/14, 117/04, 320/03
- l.+ı kerem:** Asalet, soyluluk, el açıklığı, cömertlik ve lütuf. 8/61, 016/23, 020/05, 023/08, 035/08, 112/06
- l.+ı mekârim:** Cömertlikler ve lütuf. 35/7, 080/01
- l.+ı merhamet:** Şefkat gösterme ve lütuf. 106/10
- l.+ı mürüvvet:** Mertlik, yiğitlik, cömertlik ve lütuf. 8/50, 020/06, 088/06, 348/01
- l.+ı yârî-i musavver:** Lütuf ve dostluğun resmi. 189/8
- l.+dur 131/9**
- l.+ı 65/7**
- l.+ıyle 81/8, 124/07, 278/10**

l.+u 8/61, 009/24, 011/31, 011/33, 013/19,
017/58, 017/66, 017/69, 062/14, 063/13,
064/01, 080/10, 094/11, 109/06, 113/02,
135/09, 158/04, 308/02

l.+udur 88/6, 350/01

l.+un 2/36, 002/40, 004/20, 004/43, 005/33,
005/47, 006/01, 006/34, 008/17, 015/11,
021/30, 023/17, 025/07, 027/15, 029/10,
030/31, 036/34, 039/03, 039/13, 101/08,
123/07, 131/14, 191/06, 285/09

l.+una 11/44, 019/14, 032/11, 117/10,
129/09, 131/10

l.+unda 8/36, 009/32, 017/38, 024/05,
039/14, 084/03, 117/04, 235/01, 235/05

l.+undan 4/19, 008/38, 102/13

l.+undur 29/15

l.+unla 6/32, 010/64, 012/43, 015/29,
017/71, 019/01, 019/25, 020/07, 121/01,
235/05, 249/02, 297/01, 297/01, 297/02,
297/03

l.+unu 9/34

l.+unun 71/4

lûtfen: Bir lütuf olarak, hoşlukla, tatlılıkla.

l. 41/14

lûtfet-: Vermek, ihsan etmek.

l. 5/52, 205/05, 251/04, 299/05

l.-er(lûtfeder) 285/11

l.-ip(lûtfedip) 4/43, 019/14

l.-ti 93/15

lûtfeyle-: Lûtfetmek.

l. 207/9, 212/05, 223/01, 313/02, 318/02

l.-mek 127/6

lûbb: İç, öz.

l.+i isti'dâd: 80/8

lûcce: Engin su, kalabalık guruh, gümüş, ayna.

l. 34/2

l.+i 4/30, 116/4

l.+i deryâ: Denizin suyu. 64/6

l.+i deryâ-yı Aden: Aden denizinin suyu.

1/1

l.+i envâr: Aydınlıkların aynası. 18/10

lûknet: Pelteklik, dil basıklığı, kekeleme.

l.+i 239/3

l.+in 14/3

lû'lû: İnci.

l. 273/3

l.+i 8/7, 014/50

l.+i şâh-vâr: Padişaha lâyık inci. 31/15

lûzûm: Gerek, gereklilik.

l.+i 1/49

M

mâ: Su.

m. 40/01, 101/04, 105/09, 109/10

m.+i hayât: Hayat suyu. 99/13

m.+i tesnîm: Tesnim ırmağının suyu,
cennet suyu. 316/2

m.+ü'l-hayât-ı cân-fezâ: Can artıran, gönle
ferahlık veren, cana can katan su. 88/2

mâ-melek: Varı yoğu, nesi varsa, olanı biteni.

m. 195/3

maâlî: Yüksek, derin fikirler.

m. 28/12

maânî: Manalar.

m. 122/9

m.+de 65/2

m.+den 80/4

m.+ye 1/50, 001/50

maânî-perver: Mana sever.

m.+i 4/11

maârif: Bilgi ve kültür.

m. 18/8, 018/28, 114/06

m.+le 6/14

m.+te 270/2

maâş: Aylık.

m. 7/11

maâyib: Ayıp sayılan şeyler, kusurlar.

m.+i 139/4

ma'bed: İbadet edilecek yer, tapınak.

m.+i pür-nûr-ı hâsü'l-hâs: 108/5

m.+i zîbâ: 87/11

ma'bûd: Kendisine tapılan varlık, Tanrı.

m. 83/14

mâcerâ: Baştan geçen ilginç olay veya olaylar

zinciri, sertüven.

m.+yî ehl-i kemâl: 7/19

m.+yî ışk: 182/6

m.+nu 280/5

m.+sı 156/6

ma'cûn: Macun.

m.+i hikmet: Hikmet macunu. 12/2

mâdâm: Madem, çünkü, değil mi ki.

m. 138/3

ma'delet: Adalet, adillik, insafılık.

m. 2/48, 028/05, 035/24, 036/29, 082/03,

092/03, 103/02

m.+e 3/74

m.+te 14/17, 116/02

ma'delet-güster: Adaletli, insafılı doğru.

m. 95/2

ma'delet-kâr: Adaletli, insafılı doğru.

m.+ın 303/3

ma'delet-perver: Adaletli, insafılı doğru.

m. 64/2

ma'den: Maden.

m. 1/12, 001/13

m.+i billûr: Kristal. 233/1

m.+i cûd-u atâ: Cömertlik ve bağış madeni.

89/1

m.+i cûd-u kerem: Cömert ve kerem

madeni. 1/23

m.+i elmâs: Pırlanta, kıymetli taş madeni.

14/22

m.+i gûgird: Kükürt madeni. 4/32

m.+i ifzâl: Lütuf ve bağış madeni. 13/31

m.+i ilm-ü ulemâ: İlim ve âlimlerin

kaynağı. 18/8

mâder: Anne.

m. 11/20, 030/06, 116/13

m.+i 259/4

m.+i şîr: Arslanın anası. 1/64

m.+i müşfika: Şefkatli, merhametli anne.

120/1

m.+den 316/4

m.+in 301/4

ma'dûd: Sayılı, sayılmış, muayyen.

m. 83/2

mâfihâ: Öteki dünya, ahiret.

f.+sıdır 30/27

magbût: Gıpta edilmiş, imrenilmiş.

- m.+ı ferâz-ı âsmân:** 121/12
- m.+ı nahl-i tûr:** 117/6
- magrûr:** Kurumlu, gururlu.
m. 56/1
- mağrîb:** Mağrip, garp, batı tarafında olan memleketler.
m.+ü fes: 268/1
- mağrûr:** Gururlu.
m. 30/31, 032/11, 289/03
m.+a 227/4
- mağz:** Beyin, dimağ.
m.+ı tâvûs: 1/8
- mâh:** Ay.
m. 3/72, 16/40, 017/39, 030/21, 078/03, 097/03, 129/05, 129/07, 167/08, 185/04, 261/10, 353/01
m.+ı felek: Gök. 4/7
m.+ı ıyd: Bayram ayı. 297/1
m.+ı münevver: Nurlandırılmış ay. 35/26
m.+ı nev: Yeni ay, hilâl. 5/24, 026/08, 030/16, 056/01, 130/35, 248/04
m.+ı nev-i ıyd-i safî: Mübarek bayramın yeni ayı. 35/23
m.+ı nev-i şemşîr: Kılıca benzer yeni ay. 1/76
m.+ı ruh: Ruhun ayı. 269/3
m.+ı sıyâm: Oruç ayı. 9/4
m.+ı sîm-endâm: Gümüş endamlı ay. 163/2
m.+ı tâbân: Parlak ay. 2/7, 121/15
m.+a 115/10, 124/01, 153/01, 304/04
m.+ı 5/42, 012/03, 036/06, 077/05
m.+ın 4/6, 017/63, 030/22, 073/09, 210/04
m.+sın 202/2
- mâh-pâre:** Ay parçası.
- m.+nin** 11/19
- mâh-rû:** Ay yüzlü, yüzü ay gibi güzel olan.
m. 112/10
m.+dedir 168/3
- mâh-tâb:** Ay ışığı, mehtap.
m. 92/17
m.+ı şu'le-i âvâz: 247/2
- mâh-tal'at:** Yüzü ay gibi parlak, güzel olan.
m. 60/4
- mahabbet:** Sevgi.
m. 144/1, 144/01, 144/02, 144/03, 144/04, 144/05, 144/06, 144/07, 209/03, 315/03
m.+ı gîsû-yı yâr: Yârin giysisinin muhabbeti. 138/1
m.+ı 207/9
m.+le 198/2
m.+leri 309/1
- mahal:** Yer, yöre, mevzi.
m. 109/6
- mahall:** Mahal.
m.+ı bî-bedel: 85/3
- mahalle:** Bir şehrin, bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri.
m. 101/4
- mâhasal:** Hasıl olan, meydana gelen şey, netice.
m. 12/5, 305/03
m.+ı 277/1
- mahbûb:** Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen, sevgili.
m.+ı 12/13
m.+ı ra'nâ: Güzel sevgili. 94/33
m.+a 106/7, 253/06
m.+dur 35/12

mâhçe: Küçük ay.

m.+si 38/4

mahdûd: Tehdit edilmiş, sınırlanmış, sınırlı.

m.+dur 30/14

mahdûm: Oğul, evlât.

m.+ı 155/6

m.+ı felek-meretebe-i efham: 171/5

m.+a 181/4, 228/05

m.+u 31/16

mahfil: Toplantı yeri.

m. 108/5, 108/08

m.+i 108/13

mahfûz: Saklanmış, korunmuş, saklı.

m. 1/79, 010/65, 027/16, 065/08, 089/09,
094/38, 129/09

mâhiyyât: Bir şeyin aslı, iç yüzü.

m.+ı ahlâk-ı güzîn: Seçkin ahlâkın aslı.
63/8

mahiyyet: Bir şeyin esası, iç yüzü.

m.+in 188/1

mahkûm: Hüküm giymiş, hükümlü.

m. 17/19

mahlas: Bir kimsenin ikinci adı.

m. 121/23, 279/05

mahmil: Deve üzerine konulan iki kişinin

bineği, sepet.

m.+e 359/1

mahmûm: Hummaya, sıtmaya tutulmuş.

m. 275/5

mahmûr: Sarhoşluğun sebep olduğu sersemlik içinde olan.

m. 128/5, 130/04, 274/04

m.+un 178/1, 230/02

mahrem: Yakın akrabadan olduğu için nikâh düşmeyen.

m. 21/37, 144/04

m.+ı esrâr: Gizlenen ve bilinmeyen şeyler. 303/5

m.+imizdir 171/3

m.+in 35/7

mahrûm: Yoksun.

m.+ı basîret: Önden görüş, seziş yoksunluğu. 12/4

m.+ı bezm-i vasl: Sevgililerin birbirine kavuşma meclisinden yoksunluk. 128/1, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06

m.+ı kâm: Arzu, emel yoksunu. 124/2

mahrûr: İçi hararetli olan, ateşli, ateşlenmiş, kızmış.

m.+a 216/3

mahsûd: Haset olunan, haset edilen.

m. 83/9

mahsûl: Ürün.

m.+ı bahr: Deniz ürünü. 2/38, 019/17

m.+ı bedahşân-tü aden: 1/23

m.+ı İrân: İnan mahsulü 37/20

mahsûs: Özgü.

m. 6/9, 080/25

m.+tur 10/41, 021/22

ma h ş e r: Kıyamet günü dirilenlerin toplanacaklarına inanılan yer.

m. 199/3

m.+ı itâb: Azarlama, tersleme, paylama yeri. 184/1

m.+de 137/5

mâhtır: Tehlikeye yakın.

m. 304/4

mahtûba: Evlenmek için istenilen kadın.

m.+ -i nusrat: Yardım, Allah'ın yardımı.
62/18

mahv: Yok etme, ortadan kaldırma, harabetme,
perişan etme.

m.+ -ı vücûd: Vücudu mahvetme. 157/8

mahvet-: Yok etmek.

m.-ti 9/28

mahz: Ta kendisi, aslı.

m.+ -ı ihsân: İhsanın kendisi. 10/43

m.+ -ı ilkâ-yı meserret: Sevinci terk etmenin
aslı. 12/23

m.+ -ı inâyet: Lütuf, iyiliğin aslı. 12/17,
012/45

m.+ -ı lûtf: Cömertliğin, iyiliğin aslı. 88/6

m.+ -ı resm-i mâtem: Matem resminin
kendisi. 181/3

m.+ -ı sıdk-ı niyyet: Doğruluk niyetinin
kendisi. 12/15

m.+ -ı te'âyid: Kuvvetlendirmenin,
sağlamlaştırmanın aslı. 77/15

m.+ -ı vuzûh: Açık ve anlaşılır olmanın ta
kendisi. 63/14

m.+dır 41/14

mahzen: Yapılarda yer altı deposu.

m. 1/11, 001/11, 005/19

m.+in 213/3

mahzûn: Üzgün, üzüntülü.

m. 79/10, 129/01, 131/10

mâil: Eğilimi olan.

m. 56/1, 126/07

makâl: Söz, lâkırdı, söyleme, söyleyiş.

m.+iyle 117/10

makâm: Kıyam edilen, durulan, durulacak yer,
durak.

m. 1/51, 009/15

m.+ -ı câh-u ıkbâl: Makam ve talih yeri.
109/9

m.+ -ı hidmet: Hizmet yeri. 21/2

m.+ -ı kudsiyân: Melekler makamı. 89/9

m.+ -ı refi: Yüksek, yüce makam. 8/56

m.+ı 35/5, 114/07

makar: Karar edilen, durulan yer, karargâh.

m. 122/2, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10,
122/12

makas: Herhangi bir şeyi kesmeye yarayan
araç.

m. 185/12

makbûl: Kabul edilen.

m. 5/39, 017/41, 018/12, 095/04, 104/09

makdem: Gelme, dönüp gelme.

m. 21/21

m.+ -i 103/11

m.+ -i âlf : Yüceliğin gelmesi. 34/9

m.+ -i meymenet-âmîz: Mutluluğun,
saadetin gelmesi. 24/2

m.+i 14/53

m.+in 25/5, 299/05, 320/03

m.+inçün 29/2

m.+inde 29/9

m.+ine 24/4

m.+inle 121/13

makdûr: Güç, kuvvet, kudret.

m.+unu 36/31

makhûr: Kahrolmuş, mağlup olmuş, bozguna
uğratılmış.

m. 21/18

makrûn: Yakınlaştırılmış, yakın.

m. 6/10, 017/18, 032/06, 131/10

m.+ -1 envâ'-1 inâyât-1 Hudâ: Allah'ın iyiliklerinin yakın olması. 116/19

m.+ -1 ginâ: Zenginliğin, bolluğun yakın olması. 89/3

m.+ -1 huzlân: 36/21

m.+ -1 ihlâs: Gönülden gelen dostluğun yakınlığı. 107/6

m.+ -1 lûtf-1 re'fet: Merhamet etme lütfunun yakınlığı. 4/37

m.+ -1 pâyân: Sonun yakın oluşu. 36/37

m.+ -1 saâdet: Mutluluğun yakınlığı. 83/14

maksem: Yemin edilmiş.

m. 95/8

m.+den 95/5

maksûd: İstenen, niyet edilen, amaçlanan.

m. 18/16, 083/01, 124/02, 272/01

m.+u 14/47

m.+un 49/1

maksûre: Camilerde etrafı parmaklıklı yüksek yer.

m.+ -i dil-cûy-ı ays-âbâd: Yaşamla dolu gönül ırmağının bulunduğu yüksek yer. 91/6

m.+ -i dil-cûy-ı ra'nâ: Güzel gönül ırmağının olduğu yer. 98/8

maktûl: Öldürülmüş, öldürülen.

m. 5/32

ma'kûl: Akla uygun, akıllıca.

m. 302/5

mâl: Varlık, servet, tüccar eşyası, para.

m. 6/7, 007/36

m.+i 265/3

m.+in 6/5

m.+inden 83/9

m.+iyle 101/5

mâlamâl: Çok dolu, dopdolu.

m. 7/24

mâlihulyâ: Kara sevda.

m.+larla 250/2

m.+sında 69/6

mâlik: Sahip, iye.

m. 6/7, 017/16, 063/05, 112/20

m.+ -i nakz-u ibrâm: Can sıkacak derecede ısrar etme, zorlama 9/25

m.+i 84/3, 098/02

mâlik-rikâb: Büyük bir kimsenin katı, üzengi.

m.+ımsın 15/10

ma'lûm: Bilinen, belli.

m.+dur 279/5

m.+udur 129/6

m.+un 7/19, 039/13

ma'mûr: Bayındır.

m. 1/69, 067/14, 082/14, 083/13, 091/02, 092/12, 116/19

m.+ -u âbâdân: 82/11, 087/04, 119/05

m.+dur 122/5

ma'mûre: Bayındır yer, bayındırlık.

m. 115/4

m.+ -i devlet-meâb: Sığınılacak bayındır devlet. 92/11

ma'nâ: Anlam, iç, iç yüz.

m. 12/14, 014/28, 080/01, 080/11, 081/01, 103/12, 112/12, 116/18

m.+ -yî bülend: Yüksek, yüce anlam. 15/3

m.+ -yî hüsn-ü ân: Güzel zamanın anlamı. 103/20

m.+da 19/2, 243/06

m.+mî 216/7

m.+sı 7/27

m.+sıdır 30/4

m.+ya 13/39

mânend: Benzer, eş.

m.+i âhû-yı-harem: Kâbe dolaylarında belirli süreyle avlanılması yasaklanan ceylâna benzer. 35/22

m.+i cevher: Cevhere benzer. 146/7

m.+i cû: Irmağa benzer. 5/8

m.+i derûn-ı âşık-ı şeydâ: Deli âşığın gönlüne benzer. 82/13

m.+i duâ-yı müstecâb: Kabul olunmuş duaya benzer. 17/10, 092/08

m.+i gül: Güle benzer, eş. 29/10

m.+i gül-i şâd-âb: Suya kanmış gülün benzeri. 36/1

m.+i hümâ: Devlet kuşunun benzeri. 295/1

m.+i meh-i ferverdin: Bahar mevsiminin ilk ayına benzer. 24/1

m.+i mihr-i tâb-dâr: Parlak güneşin benzeri. 35/19

m.+i peyk: Aya benzer. 35/6

m.+i şat: Büyük nehre benzer. 186/6

m.+i ten: Tenin benzeri. 99/4

m.+i turre: Saça benzer. 179/6

mânende: Benzeyen.

m.+i bedr-i tamâm: Tam dolunaya benzeyen. 35/28

m.+i câm: Kadehe benzeyen. 9/33

m.+i Cem: Cem'e benzeyen. 9/33

m.+i deryâ: Denize benzeyen. 93/3

m.+i dest-i kerîmân: Kerem sahibinin eline benzeyen. 99/10

m.+i hâr-ı gül-i zîbâ: Süslü gülün dikenine benzeyen. 94/21

m.+i keçkûl-ı kalender: Dünyadan elini eteğini çekip, her şeyi hoş gören dervişin kullandığı abanozdan veya Hindistan cevizi kabuğundan yapılmış dilenci çanağına benzeyen. 26/8

m.+i şeh-bâz: İri ve beyaz doğana benzeyen. 77/5

mâni': Engel.

m. 8/30, 041/05, 152/05, 206/01, 206/01, 206/02, 206/03, 206/04, 206/05, 206/06, 206/07, 206/08, 321/05

ma'nî: Bir şeyin yapılmasını önleyen.

m. 12/21, 030/32, 038/14, 065/03, 079/07, 084/10, 094/20, 129/06, 164/03, 229/05, 292/05

m.+i bârifk: Nazik, dakik, ince mana. 103/29

m.+i es-sulh: Barış, barışma manası. 117/4

m.+i hasr: Hoplama cem etme manası. 254/5

m.+i ışk: Aşkın manası. 244/8

m.+i irfân: Bilmenin, anlamının manası. 133/4

m.+i rengîn: Renkli, parlak renkli mana. 2/44

m.+i ser-beste: Başı bağlı, örtülü, gizli mana. 172/1

m.+i tâze: Körpe, genç mana. 167/5

m.+i yektâ: Tek, eşsiz, benzersiz mana. 294/1

m.+de 83/8

ma'nî-şikâfluk: Manayı yoran.

- m.+ta** 148/7
- mankal:** Mangal.
- m.+daki** 26/3
- mansıb:** Makam, yüksek memuriyet.
- m.** 10/19
- m.+ı âlî:** Yüce, ulu. 93/9
- m.+ı vâlâ:** Yüksek, yüce. 107/5
- m.+ı vâlâ-yi istîfâ:** Tamamiyle alma, alınma, ödetilme. 65/5
- mansûb:** Konmuş, dikilmiş, memuriyete konulmuş.
- m.** 131/13
- mansûbe:** Tedbir, oyun, açmaz.
- m.+ı** 245/4
- mansûr:** Allah'ın yardımıyla galip, üstün gelmiş.
- m.** 23/1, 037/38, 074/09, 086/01
- m.+unun** 14/20
- m.+ü'l-alem:** 10/40
- manzar:** Nazar edilen, bakılan, görünen yer.
- m.** 130/4
- m.+ı** 324/1
- manzûm:** Nazım ifade şekli ile ölçülü ve uyaklı biçimde yazılmış.
- m.** 275/6
- m.+dur** 21/23
- manzûme:** Genellikle ölçülü, uyaklı yazılmış eser, manzum parça.
- m.+ı vücûd:** Bulunma, var olma. 133/4
- manzûr:** Nazar olunan, bakılan, bakılmış.
- m.** 37/10
- m.+ı nigâh-ı âsaf-ı dâna:** Bilgili vezirin bakışının nazar ettiği şey. 116/6
- mâr:** Yılan.
- m.** 8/36, 008/46
- mârân:** Yılanlar.
- m.+ı** 16/14
- ma'reke:** Savaş meydanı.
- m.+ı** 3/9
- m.+ı fitne:** Fitnenin savaş meydanı. 236/2
- mârîde:** İnatçı.
- m.** 3/2
- ma'rîfet:** Ustalık, hüner, uzmanlık.
- m.** 5/50, 006/16, 019/21, 038/02, 071/05
- m.+te** 107/2
- marîz:** Hastalık.
- m.+ı ye's:** Ümitsizlik, elem, keder hastalığı. 8/40
- ma'rûf:** Herkesçe bilinen, tanınan, belli.
- m.+tur** 12/37
- masdar:** Bir şeyin çıktığı yer, kaynak, temel.
- m.+ı bîr:** İyilik, güzellik, hayır kaynağı. 63/19
- maskat:** Düşecek yer, düşülen yer.
- m.+ı re's:** Bir kimsenin doğduğu yer, vatan. 92/13, 094/23
- m.+ı re's-i himem:** Gayretlerin, çalışmaların vatanı. 30/24
- maslahat:** İş, önemli iş, mesele.
- m.** 74/4, 117/08, 124/02
- m.+ı hâb:** 9/13
- masraf:** Harcanan para, gider.
- m.+ı çâk-i girfân:** Elbise yakasının yırığına harcanan. 140/1
- masrûf:** Sarf edilmiş, harcanmış.
- m.+ı terfîh-i berâyâ:** Halkın refahına sarf edilen. 95/2
- mass:** Emme, soğurma.
- m.+ı leben:** Süt emme. 1/64

mâşâallâh: "Allah'ın istediği olur."

m. 78/15

maşrık: Doğu.

m.+ -1 ıkbâl: Talihin doğduğu yer, taraf.
30/25

m.+ -1 iclâl: Kudret ve kuvvetin doğduğu
yer. 11/50

m.+ -1 izz-ü celâl: Büyüklük ve ululuğun
doğduğu yer. 67/2

m.+ -1 mihr-i hidâyet: Hidayet güneşinin
doğduğu taraf. 12/10

m.+ -1 ruhsâr: Yanağın doğusu. 261/4

m.+a 23/9

ma'şûk: Sevilen, âşık olunan.

m.+ -1 pür-fen: Çok hünerli, marifetli sevgili.
130/20

m.+a 251/7

matâf: Tavaf edilecek yer, ziyaret edilen yer.

m.+ -1 sâkinân-ı arş-ı a'lâ: Göğün en yüksek
tabakasının sakinlerinin ziyaret ettiği yer.
108/10

m.+ım 284/4

mat'an: Sövülecek, ta'n edilecek yer.

m. 1/70

matbû': Hoş, lâtif, güzel.

m.+ -u dil-cû: Hoş ve gönül arayan. 92/22,
116/11

m.+ -u fâhir: Güzel ve şanlı, şerefli. 80/26

m.+ -u nâzûk: Güzel ve ince, saygılı. 83/11

m.+ -u vâlâ: Hoş, güzel ve yüce. 93/16

m.+ -u zîbâ: Güzel ve süslü. 81/13

m.+u 79/12, 104/01

m.+un 87/11

mâtem: Yas.

m.+ -i peder: Pederin yası. 280/4

m.+de 79/11

m.+dir 181/3

mâtem-âbâd: Sonsuz hüztin.

m. 67/3

mâtem-hîz: Artan matem.

m. 289/4

matla': Tulû' edecek, doğacak yer, gazelin
kafiyeli olan ilk beyti.

m. 122/9

m.+ -1 dil-sûz: Gönül yakan matla. 128/6

m.+ -1 huçeste-meâl: Manası uğurlu matla.
7/40

m.+ -1 hurşîd-nişân: Güneş izi olan matla.
23/6

m.+ -1 kâm: Arzu, emel, isteğin doğması.
289/8

m.+ -1 mihr: Güneş doğması. 200/7

m.+ -1 pâk-ü metîn: Temiz ve metin matla.
122/7

m.+da 1/2

m.+ın 2/15

matlab: Talep olunan, meram, istek.

m. 244/9

m.+a 6/43

m.+ı 3/71

m.+ım 6/36, 168/02

m.+ın 297/2

m.+ını 3/70

m.+ta 254/5

matlûb: İstenilen, aranılan.

m. 208/4

m.+dur 35/12

matrûd: Kovulmuş, çıkarılmış.

- m. 21/18**
- mâye:** Maya, asıl ve lüzumlu madde, esas.
- m.+i ârâm-ı cân:** Sevgilinin aslı, mayası. 312/1
- m.+i âram-u hâb:** Dinlenme ve uykunun esası. 15/1
- m.+i fer:** Parlaklığın, aydınlığın esası. 11/41
- m.+i fevz-ü felâh:** Üstünlük ve kurtuluşa ermenin esası. 32/10
- m.+i hayret:** Şaşmanın aslı. 245/4
- m.+i hüsn-ü behâ:** Güzelliğin mayası. 73/11
- m.+i ikbâl:** Talihin esası.. 11/36, 014/54, 026/04
- m.+i kân:** Maden ocağının kaynağı. 19/17
- m.+i ömr-i cüvân:** Delikanlının mayası. 3/43
- m.+i râhat:** Rahatın aslı. 67/5
- m.+i rasf:** Kaldırım döşemenin esası. 65/8
- m.+i sihat:** Sağlığın, esenliğin esası. 66/2
- m.+i sürûr-ı cihân:** Cihamın sevincinin aslı. 25/9
- m.+i teb-lerze-i dehşet:** Dehşetten titremenin aslı. 26/9
- m.+i tedmîr-i ehl-i rafz-u tuğyân:** Azgınlık ehlini yok etmenin esası. 36/28
- m.+i zîb-ü fer:** Süs ve aydınlığın aslı. 4/1
- m.+i zînet:** Süsün aslı. 11/41
- m.+dir 3/55**
- mâye-bahş:** Bağış, ihsan, bağışlayan.
- m.+i ihtirâm:** Saygı, hürmet bağışlayan. 62/20
- m.+i intizâm-ı dîn-ü devlet:** Din ve devlet düzeni bahşeden. 12/34
- mazbût:** Ele geçirilmiş, zapt edilmiş. m. 17/28
- Mâzenderân:** Mazenderan. m. 3/67, 005/27
- mazhar:** Bir şeyin ortaya çıktığı, görüldüğü yer veya kimse. m. 11/44, 017/61, 022/06, 027/06, 093/15, 131/06
- m.+i a'dâ:** Zalimleri, düşmanların görüldüğü yer. 115/24
- m.+i eltâf-u ihsân:** İyiliklerin ve bağışların görüldüğü yer. 93/6
- m.+i işrâk-ı envâr-ı hakikat:** Hakikat aydınlığının etrafı ışıktandırması. 12/1
- m.+i tard-u itâb:** Kovma ve azarlamaya maruz kalan. 15/23
- m.+i 4/41**
- mazmun:** Anlam, kavram. m. 20/6, 163/06, 328/01
- ma'zûl:** Azl edilmiş, işinden çıkarılmış. m. 20/11, 131/12
- ma'zûr:** Mazereti olan, mazeretli. m. 197/3
- meâb:** Sığımlacak yer. m.+imsın 15/31
- meâl:** Mana. m. 12/5, 157/3
- m.+i sayf-u şitâ:** Yaz ve kışın manası. 217/2
- meâsir:** Güzel eserler. m.+in 121/1
- mebâhis:** Bir şeyin bahsolunduğu yer.

- m.** 7/4
- mebde:** Baş, başlangıç.
- m.+i târif** 21/8
- mebhas:** Bir şeyin arandığı yer.
- m.+e** 7/4
- meblâğ:** Para miktarı, tutar.
- m.+i bers:** Müsekkir macunu tutarı. 9/9
- mebnâ:** Yapı yeri, bina yeri.
- m.+yı safâ:** Neşe yeri. 171/1
- mecâl:** Dinçlik, derman.
- m.** 7/3, 007/13
- mecâz:** Hakikatin, gerçeğin zıddı.
- m.+dır** 20/3
- mecâzen:** Mecaz yoluyla, mecaz olarak.
- m.** 37/17
- mecd:** Büyüklük, ululuk.
- m.** 4/13, 065/09, 076/05, 115/29
- m.+ü şeref:** Ululuk ve şeref. 35/27, 115/05
- m.+ü ulâ:** Ululuk ve yücelik. 16/3
- m.+e** 1/30
- mechûl:** Bilinmeyen, bilinmedik.
- m.+ünü** 38/1
- Mecîd:** Allah'ın adlarından.
- m.** 76/11
- meclis:** Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı veya toplantının yapıldığı yer.
- m.** 16/3, 027/10, 125/08, 236/03
- m.+i a'lâ:** Yüksek meclis. 27/10
- m.+i âlî-şân:** Şanı yüce meclis. 16/3
- m.+i Cem:** Cem'in meclisi. 19/25, 296/02
- m.+i dūşîne:** Dün geceki meclis. 249/2
- m.+i gerdûn-ü şem'-i ahteran:** Yıldız ışığı ve devreden, dönen meclis. 123/10
- m.+i hâs:** Özel meclis. 26/10
- m.+i helvâ:** Helva meclisi. 36/34
- m.+i mahdûm-ı bî-hem-tâ:** Benzersiz efendinin meclisi. 155/6
- m.+i mey:** İçki meclisi. 216/5
- m.+i pür-feyz:** Çok feyizli meclis. 24/9
- m.+i pür-feyz-ü safâ:** Çok feyizli ve safalı meclis. 18/5
- m.+i pür-meymenet:** Çok bereketli meclis. 23/12
- m.+i taklid:** Taklit meclisi. 187/1
- m.+de** 145/3, 171/03
- m.+e** 8/23, 013/06, 024/01, 025/08, 127/06, 170/03, 178/04, 300/04, 313/01
- m.+in** 16/4, 034/01, 232/04
- m.+ine** 13/27, 187/02
- m.+inin** 23/5
- m.+lerde** 6/30, 027/16
- m.+te** 8/22, 011/24, 023/13, 027/11, 117/04, 150/06, 190/05, 212/04
- m.+teki** 286/7
- mecma':** Toplanılacak yer.
- m.+i ehl-i maârif:** İrfan ehlinin toplanacağı yer. 114/6
- m.+i nâs:** İnsanların yeri. 93/14
- mecmûa:** Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi.
- m.+i** 240/5
- m.+i ahlâk:** Ahlâk kitabı. 63/7
- m.+i ahlâk-ı hasen:** Güzel ahlâk kitabı. 1/65
- m.+i edeb:** Edep kitabı. 139/4
- m.+i eş'âr-ı selfîs-i sühan:** Akıcı, kafiyeli sözlerin toplandığı kitap. 126/10

- m.+dır** 103/20
- mecnûn:** Sevdadan öttürü kendini kaybeden.
m. 129/7, 168/04, 254/01, 293/02, 294/01
m.+ların 231/5
m.+u 144/3, 244/06
m.+un 189/2, 189/06
- mecrâ:** Bir işin gidişi, bir olayın doğrultusu.
m.+yî eşk-i infiâl: Gücenmiş gözyaşının mecrası. 124/4
m.+dır 95/7
- mecrûh:** Yaralı, yaralanmış kimse.
m. 134/7, 233/07
m.+umun 128/1, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06
m.+unu 2/18
- medâr:** Dayanak, yardımcı.
m.+ı iktisâb: Kazanmaya yarayan. 15/26
m.+ı saâdet-i câvîd: Ebedî saadetin dayanağı. 25/11
- medâyah:** Övülmeye lâyık olan işler ve hareketler.
m.+in 11/43
- medd:** Uzatma, çekme.
m.+i 188/4
m.+i nigâh: Uzağa bakma. 94/32
- meded:** Yardım, imdat.
m. 7/23, 162/06, 204/03, 223/05, 308/04, 308/04
- meded-kârî:** Yardımcı.
m.+i ebr-i himmet-ü cûd: Cömertlik ve himmet bulutunun yardımcısı. 109/3
- meded-res:** Yardım eriştirici.
m. 5/52
- medh:** Övme, övgü.
m. 94/14, 320/04
m.+i sencer: Yerinde medheden. 17/24
m.+ü senâ: Övme ve övüş. 28/14, 78/2
m.+in 11/42
m.+inde 20/5, 097/23
m.+ine 80/11
m.+ini 99/11
m.+inin 116/18
m.+inle 1/68, 006/30
- medhûş:** Dehşete uğramış, şaşırılmış.
m. 209/3, 347/01
m.+ı 218/1
m.+u hayrân: Şaşırılmış ve hayran. 106/4
m.+um 214/1
- medîd:** Çekilmiş, uzatılmış.
m. 8/52, 035/02, 084/06, 188/04
- medîh:** Övmeye sebep olan şey, övme mevzuu.
m.+i sadr-ı âlî-şân: Şanı yüce, yüreği övmeye sebep olan. 84/11
- medrese:** İslâm ülkelerinde, genellikle İslâm dini kurallarına uygun bilgilerin okutulduğu yer.
m. 85/5, 092/16
m.+yle 4/42
- mefer:** Firar edecek yer.
m. 122/1
- mefhar:** Fahirlenme, övünme.
m.+i 10/43
m.+i ehl-i niam: Nimet ehlinin övünmesi. 32/8
- mefhûm:** Kavram.
m. 189/7
- mefkûd:** Kayıp, yok, olmayan, bilinmeyen.
m. 83/7

mefûh: Fethedilmiş, açılmış.

m. 84/14

mefûn: Tutkun, gönül vermiş, vurulmuş.

m. 94/34, 328/01

m.+ı çelîpâ: Güzelin kâkülüne tutkun.
209/4

m.+ı habb-ı hâl: Tavrına gönül verme.
217/3

mege: Sinek.

m. 130/57

mege-rânlık: Yelpazelik.

m. 5/16

meğer: Bilinmeyen, farkında olunmayan bir durum için kullanılır.

m. 1/19, 004/35, 011/04, 013/02, 013/20,
014/03, 015/08, 016/27, 017/04, 019/06,
021/18, 021/18, 021/35, 072/01, 074/04,
076/08, 079/16, 088/04, 100/08, 107/03,
116/16, 125/09, 130/33, 130/49, 131/07,
132/09, 137/05, 146/06, 148/06, 155/02,
155/06, 162/02, 164/07, 175/03, 175/06,
182/06, 193/04, 201/02, 207/03, 216/02,
253/03, 257/06, 262/05, 266/05, 280/02,
291/07, 301/05, 303/02, 318/05

meh: Ay.

m. 1/29, 017/43, 018/10, 024/04, 025/02,
030/31, 056/01, 062/16, 103/27, 126/02,
129/05, 130/43, 135/12, 139/02, 182/01

m.+ı ferhunde: Mübarek ay. 225/4

m.+ı ıyd: Bayram hilâli. 261/12

m.+ı nev: Yeni ay. 1/45, 003/42, 006/20,
080/07, 252/04

m.+ı rûze: Oruç ayı. 9/11

m.+ı tâbân: Parlak ay. 308/1

m.+ı mihr: Ay ve güneş. 190/3

m.+den 3/35, 202/02

m.+e 261/1

m.+ı 130/45

m.+in 4/25, 010/36, 011/32, 130/31, 130/49

m.+ler 298/1

m.+ten 123/3

meh-likâ: Ay yüzlü.

m. 310/3

meh-pâre: Ay parçası.

m. 230/3, 234/01, 296/01, 306/02

m.+yi 177/3

meh-peyker: Yüzü ay gibi parlak, nurlu güzel.

m.+in 123/3

meh-rû: Ay yüzlü, güzel.

m. 186/1, 191/03

m.+lar 298/2, 303/03

meh-tâb: Ay ışığı.

m. 1/7, 094/30, 125/05, 252/04

m.+ı keşmîr: Keşmir mehtabı. 254/2

m.+da 210/4

m.+dan 80/24

m.+ın 186/1

m.+iz 2/7

mehâbet: Büyüklük, yücelik.

m. 10/17, 037/03

m.+le 106/4

mehcûr: Terk olunmuş.

m. 41/6, 264/04

m.+ı tâb-ı tâkat: Kuvveti gitmiş. 305/3

mehçe: Bayrak direği, minare ve kubbe üstüne konulan küçük hilâl, ay.

- m.+i râyât:** Sancakların mehçesi. 100/2, 103/08
- m.+i râyat-i hümayûn:** Padişah sancağının mehçesi. 115/11
- m.+i tûğ:** Tuğ mehçesi. 38/10
- mehdî:** Doğru yolda olan, hidayete ermiş olan.
m. 35/18
- mekân:** Yer, bulunulan yer.
m. 3/14, 003/28, 123/02
m.+ı 84/15
- mekârim:** Keremler, cömertlikler.
m. 3/33, 011/43, 016/04, 021/34, 035/07, 035/13, 080/01, 080/06, 082/08, 094/12, 106/10
m.+de 119/1
m.+inle 121/1
m.+sin 8/64
- mekârim-perverâ:** Mekârime sahip olan.
m. 6/28, 032/07, 041/13
- mekârim-pîşe:** Cömertliği huy edinmiş.
m. 65/4, 067/01, 082/07, 083/01
- mekârim-semîr:** Cömert dost.
m. 11/40
- mekîn:** Temekkün eden, oturan.
m. 92/23
- mekkâr:** Çok mekreden, hileci.
m.+ı 283/3
m.+ın 303/1
- Mekke:** Hicaz'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve Kâbe'nin bulunduğu şehir.
m.+ye 12/12
- meknûnât:** Dizilmiş.
m.+a 1/47
- mekr:** Hile, düzen.
- m. 124/3
- m.+i 1/63**
- m.+i 124/4**
- mekret-:** Hile ile aldatmak.
m.-medin 208/2
- mekrûmet:** Kerem, izzet, şeref.
m. 30/27, 088/04
m.+in 21/33, 039/14
m.+sin 30/26
m.+te 109/4
- mekrûmet-fermâ:** İzzetli.
m. 103/3
- mekrûmet-güster:** Kerem yayan.
m. 84/12
- mekrûmet-kâr:** Şerefli.
m.+ı 64/3, 311/05
- mekrûmet-kârî:** Şeref kazanmış.
m. 4/24
- mekrûmet-pîrâ:** İzzetle donatıcı.
m. 93/6, 094/16, 116/11
- meksûr:** Kırılmış.
m.+um 265/4
- mekteb:** Okul.
m.+i sebât: Sebat mektebi. 44/1
m.+i sîne: Sine mektebi. 200/3
- mektûb:** Bir şey haber vermek, bir şey sormak veya istemek için, birine çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt, name.
m.+ı debîr-i defter-i fitnat: Zihin açıklığı defterinin kâtibinin mektubu. 107/2
m.+ı ikbâl: Talih mektubu. 6/49
- mektûbî:** Mektupçu.

- m.+i bül-himmet:** Çok himmetli mektupçu.
107/1
- melâhf:** Oyunlar, eğlenceler.
m.+ye 1/38
- melâl:** Can sıkıntısı, usanç.
m. 68/6, 118/04, 131/14
- melâmet:** Kınama, ayıplama, azarlama.
m. 143/5
- melâz:** Sığınacak yer.
m.+ı cihân: Cihanın sığınağı. 131/8
m.+ı hâs-u âm: 62/6
- melce':** Sığınacak yer.
m.+i bî-kesan: Kimsesizlerin sığınacağı yer. 131/8
m.+i döst: Dostun sığınacağı yer. 115/24
m.+i ehl-i recâ: Ümit ehlinin sığınağı. 104/12
m.+i erbâb-ı câh: Makam ehlinin sığınağı 32/8
m.+i erbâb-ı recâ: Ümit erbabının sığınağı. 18/7
m.+i izzet: İzzet sığınağı. 80/2
m.+ü me'vâ: Sığınak ve mesken. 30/24
m.+im 15/31
- melek:** Tanrı ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevî varlık.
m. 5/18, 018/09
m.+ler 10/44, 012/08, 071/03
m.+te 135/11
m.+tir 35/17
- melek-haslet:** Melek tabiatlı.
m. 64/8, 093/10, 094/19
- melek-hû:** Melek huyulu.
m. 99/2
- melek-manzar:** Melek yüzlü.
m. 186/7
- melîh:** Güzel, şirin, sevimli.
m. 127/7
- melîha:** Güzel, şirin, sevimli.
m. 61/2
- melikşâh:** Sultan Sencer'in babası olan Büyük Selçuk hükümdarı.
m.+ın 21/13
- me'lûf:** Alışılmış.
m. 32/11
- melûl:** Üzgün.
m. 131/12
- memâlik:** Bir memleketin toprağı.
m.+i îrân: İran toprağı. 11/55
- memdûd:** Çekilmiş, uzatılmış.
m. 5/40, 005/47, 083/04
- me'men:** Emin, güvenilir, sağlam yer.
m. 1/28
m.+i pâkîze: Temiz, sağlam yer. 82/21
- memleket:** Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke.
m. 6/6, 015/19, 036/21, 117/12
m.+i 21/25
m.+ler 36/24
- memleket-pîrâ:** Memleket süsleyen.
m. 19/19
- memlû:** Doldurulmuş, dolu.
m. 10/21
- memnûn:** Sevinçli.
m. 6/9, 015/23, 019/02, 087/10, 124/07, 127/06, 247/04, 328/01
m.+ı lûtf: 29/15

me'mûl: Umulan, beklenen.

m. 3/70

m.+ümüz 62/18

men: Ben.

m. 1/73, 212/02

men': Yasak etme.

m.+e 6/15

m.+ine 21/16

menâr: Nur, ışık yeri.

m.+ı 89/8

menârât: Minareler.

m.+i refî: Yüksek minareler. 12/10

menba': Kaynak.

m.+ından 64/4

mencûk: Bayrak direklerinin başına takılan
küçüy ay.

m.+ı otâğ: Otağ mencuğu. 123/5

m.+a 129/5

menhec: Geniş, açık yol.

m.+i ilm: İlim genişliği. 234/4

m.+ü meslek: Yol ve meslek. 97/24

menkabe-hân: Menkibe okuyan.

m.+ı 23/5

menkabet-hân: Menkibe okuyan.

m. 36/35

m.+ı 19/30

menkûb: Talihsiz.

m. 131/13

menkûs: Tersine dönmüş.

m.+unu 117/10

menkût: Noktalanmış, noktalı.

m. 90/4, 091/08, 093/18

m.+u 82/23

mensî: Unutulmuş.

m. 32/14

mensûh: Hükümsüz.

m. 31/13

menşûr: Dağıtılmış, yayılmış.

m.+ı celâl: Celâli yayılmış. 97/13

m.+ı celâl-ü câh: Celâl ve makamı
yayılmış. 84/7

m.+ı hilâfet: Hilâfeti yayılmış. 98/2

m.+ı ıkbâl: Talihi yayılmış. 102/8

m.+ı iclâl-ü saâdet: Kudret ve saadeti
yayılmış. 80/17

m.+ı izz-ü câh: İzzet ve makamı yayılmış.
31/12

me'nûs: Alışık.

m.+ı ahzân: Hüzünlere alışık. 255/4

menzil: Yolculukta dinlenmek amacıyla durulan
yer, konak.

m. 84/5

m.+i 25/2

m.+inde 6/49

menzil-geh: Konak.

m.+ü me'vâ: Konak ve sığınak. 30/13,
030/20

menzilet: Derece, rütbe.

m. 65/6

m.+ler 112/8

merâhim-güsterî: Merhamet yayan.

m. 4/24

merak: Bir şeyi anlamak veya öğrenmek için
duyulan istek.

m. 11/5

merâm: İstek, amaç, gaye.

m. 9/26, 039/10

- m.+a** 4/47, 283/05
m.+ı 100/9
merâsim: Tören.
m.+in 11/51
m.+le 9/13
merâtib: Rütbeler, dereceler.
m.+i ikbâl: Talihin derecesi. 11/54
merâyâ: Aynalar.
m.+yi 1/48
merbût: Bağlı, bağlanmış.
m.+ı yevm-i âhiret: 117/8
mercân: Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, mercanlar sınıfının örneği olan, kırmızı kalker iskeletli hayvan.
m. 2/36, 345/01
m.+dan 79/3, 351/01
m.+ını 289/1
merd: Adam, insan.
m. 139/4
m.+i reh-i ışk: Aş yolunun eri. 180/4
merdâne: Erkeğe yakışır biçimde.
m. 37/35
m.+si 92/7
merdâneğî: Mertlik, yiğitlik.
m. 4/21
merdüm: İnsan, adam.
m. 262/3
m.+i 67/11
m.+i çeşm: 168/2
merdüm-efkenlik: İnsan düşürücülük, insan yıkıcılık.
m.+te 228/1
merdüm-zâde: İnsanoğlu.
m.+i sulb-i asâlet: Asalet sahibi insanoğlu.
107/4
merebimce: Mesleğimle, işimle ilgili.
m.+dir 145/1
mergûb: Rağbet edilmiş.
m. 295/3
merhabâ: "Yayılın, rahat oturun!" "Günaydın" veya "Hoş geldiniz" anlamında bir esenleşme veya selâmlaşma sözü.
m. 313/2
merhale: Derece, aşama, evre.
m. 1/77, 100/09
merhamet: Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan duyulan üzüntü.
m. 106/10, 117/08
m.+te 116/2
merhamet-perver: Merhametli.
m.+dir 67/4
merhem: Deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilâç.
m. 5/39
m.+i kâfûr: Kokusu kuvvetli merhem. 296/1
m.+i lâ'l: Kırmızı merhem. 291/4
m.+de 79/6
m.+imizdir 171/2
merhem-pezîr: Çare olan, merhem olan.
m. 127/7
merhûme: Ölmüş müslüman kadın.
m.+nin 105/7
merkad: Mezar, kabir.
m.+i pür-nûr: Çok nurlu kabir. 12/23
merkez: Bir şeyin en işlek yeri, orta yeri.
m.+i hâk 1/46

- mermer:** Cilâlanabilen billûrlaşmış kireç taşı.
m.+i sâf: 92/17
- mersûm:** Resmolunmuş.
m. 275/2
- mertebe:** Aşama, derece, rütbe.
m. 7/7, 007/21, 007/24, 093/14, 126/03
- merzbûm:** Hududu belli memleket.
m.+i dil: Gönül memleketi. 7/12
m.+i Hind: Hind memleketi. 4/38
- mesâ:** Akşam.
m.+sında 21/3
- mesâfet:** Ara, uzaklık.
m. 30/14
- mesağ:** İzin.
m. 4/47
- mesânî:** Bir şeyin tekrarı.
m. 23/17
- mescid:** Cami.
m. 87/8
m.+i nüh-târem-i nüh-âsmân: Dokuz göğün dokuz kubbesinin camii. 123/8
m.+lerinin 18/10
- mesdûd:** Kapanmış, tıkanmış.
m. 83/13
- mesel:** Örnek, benzer.
m. 1/61
m.+i vâfak: 1/31
- meserret:** Sevinç.
m. 19/8, 019/10, 019/12, 019/15, 029/10, 037/06, 080/21, 102/04, 297/03, 306/01, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04
m.+le 19/7, 028/16, 065/07, 076/02, 106/13, 112/02
m.+ler 23/16, 037/29
- m.+te** 84/17, 104/06, 314/02
m.+tir 12/23, 058/01, 083/03
- meserret-vâye:** Sevinçli.
m. 79/11
- meserret-zâ:** Sevinç getiren.
m. 103/17
- Mesîh:** "El süren, el sığayan" İsa Peygamber'e verilen adlardan biri.
m. 127/7
- Mesihâ:** Hz. İsa'nın adlarından biri.
m.+yı tab'-ı nizâr: 130/26
m.+yı 6/32
- mesîr:** Gezilecek yer, seyredilecek yer.
m. 1/35
- mesken:** Konut, ikametgâh
m.+i gevher: 11/31
m.+i vâsi': 103/23
- meskûk:** Sikkeli, damgası vurulmuş.
m. 97/24
- meskûn:** İnsan oturan, şeneltilmiş yer.
m.+un 129/4
- meslek:** Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş.
m. 97/24
- meslûl:** Selledilmiş, kınından sıyrılmış.
m.+i 1/24
- mesmûm:** Zehirlenmiş, zehirli.
m. 275/3
- mesned:** Dayanak.
m. 8/37, 021/20, 028/01, 163/09
m.+i câh-u celâl: Makam ve celâlin rütbesi. 118/2
m.+i devlet: Devlet rütbesi. 6/48, 023/18
m.+i fetvâ: Fetva rütbesi. 63/15

- m.+i iclâl:** Kudretin rütbesi. 79/17
- m.+i Osmâniyân:** Osmanlıların derecesi. 5/43
- m.+i vâlâ:** Yüksek rütbe. 8/56, 093/09
- m.+i vâlâ-terîn:** 63/16
- m.+de** 177/7
- m.+e** 7/37, 295/01
- m.+i** 26/4
- m.+in** 80/13, 094/15
- m.+inden** 70/8
- mesned-ârâ:** Rütbe süsleyen.
- m.+yî himem:** Gayret rütbesini süsleyen. 6/2, 063/02
- m.+yî kapudanî:** 10/14
- mesned-ârâyî:** Bulunduğu makamı süsleyen.
- m.+i adl-ü dâd:** Hak ve adaletin bulunduğu makamı süsleyeni. 117/10
- mesnevî:** Her beyti ayrı uyaklı bir divan edebiyatı nazım biçimi.
- m.** 14/39
- mesnûn:** Bilenmiş.
- m.+dur** 86/3
- mesrûr:** Sevinmiş, sevinçli.
- m.** 16/18, 028/06, 041/08, 076/11, 117/06
- m.+u handân:** Sevinçli ve gülen. 32/14, 041/12
- m.+u şâd:** Sevinmiş ve mutlu. 299/4
- m.+um** 27/13
- m.+ü'l-cenân:** Gönlün sevinci. 129/1
- mest:** Sarhoş, kendinden geçmiş, esrik.
- m.** 3/50, 007/32, 130/05, 192/05, 193/03, 195/02, 239/03, 263/04, 270/05
- m.+i bî-mecâl:** Kuvvetsiz sarhoş. 285/3
- m.+i geç-külâh** 128/3
- m.+i hırâmân:** Salınarak yürüten sarhoş. 167/5
- m.+i işve:** Kendinden geçmiş işveli. 50/1, 228/01, 271/01
- m.+i medhûş-ı temâşâ-yî-leb-i handân:** Gülen dudağı seyreden dehşete kapılmış sarhoş. 218/1
- m.+i mey-i nahvet:** Kibir içkisinin sarhoşu. 127/2
- m.+i müdâm:** Durmadan şarap içen. 128/1, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06
- m.+i nâz:** Süzgün bakışlı, nazlı güzel. 127/2, 276/04, 286/01, 291/03
- m.+i ser-endâz:** Korkusuz sarhoş. 180/1
- m.+i tegâfûl:** Anlamazlıktan gelen sarhoş. 130/4
- m.+ü harâb:** Sarhoş ve harap. 130/5
- m.+ü hayrân:** Sarhoş ve hayran. 10/57
- m.+i** 214/6, 230/02, 265/05
- m.+idir** 199/1
- m.+in** 141/1, 141/05, 339/01
- m.+inde** 148/3
- m.+ine** 141/3
- m.+ini** 258/2
- m.+isin** 134/6, 134/6
- m.+tir** 166/3, 166/3
- mestân:** Sarhoşlar.
- m.** 164/6, 190/06
- mestâne:** Sarhoşa yakışacak şekilde.
- m.** 13/39, 192/05, 233/04, 236/03, 242/02
- m.+dir** 305/2
- m.+sin** 191/5, 203/01
- mestî:** Sarhoşluk.
- m.+de** 128/3

mestûr: Örtülü, kapalı, gizli.

m. 112/10

mes'ûd: Saadetli, bahtiyar.

m. 21/1, 035/01, 081/14, 083/15, 103/31, 106/13

m.+ -i ıkbâl: Talihin bahtiyarlığı. 297/2

m.+ -u seâdât: Bahtiyar ve saadetli. 24/13

meşakkat: Güçlük, sıkıntı, zorluk.

m. 41/6

me'sal-efrûz: Aydınlatan lâmba.

m.+ -i cemâl: Güzelliği aydınlatan lâmba. 4/29

meş'ale: Ucunda alev çıkararak yanıcı bir madde bulunan aydınlatmaya yarayan değnek.

m.+ -i kârbân: Kervanın meşalesi. 207/7

m.+ -i kârân: Kervanın meşalesi. 3/32

m.+ -i rûşen: Parlak lâmba. 213/5

meşâm: Koku alacak yer, burun.

m.+ -i âlem: Âlemin burnu. 76/6

meşgûl: Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.

m. 30/34, 312/03

m.+ -i hurd-ü bürd: Kırıntı, döküntü ile meşgul olan. 77/3

m. 14/44, 021/19, 082/10, 104/12, 115/32, 117/06

m.+dur 14/35, 082/14

meşîme: Döl yatağı.

m.+ -i sade: İnci kabuğunun döl yatağı. 11/31

meşk: Alışmak, öğrenmek için yapılan çalışma, alıştırma.

m. 193/4, 193/4

m.+ -i 241/6, 245/2, 349/1

m.+ -i nigâh: Bakış meşki. 231/5

m.+ -i siyeh-mestî: Siyah sarhoşluk meşki. 249/3

m.+ -i sülhan: Söz meşki. 126/6

meşket-: Alıştırma yapmak.

m.-er(meşkeder) 232/1

m.-eriz(meşkederiz) 257/3

m.-tin 231/3

meşreb: Yaradılış, huy, karakter, mizaç.

m.+ -i rindâne: Dünya işlerini hoş görenlerin mizacı. 267/2

m.+de 183/1

m.+i 146/2

m.+imcedir 145/1, 145/02, 145/03, 145/04.

meş'ûm: Uğursuz, kötü.

m. 275/1

metâ': Mal, ticaret malı.

m. 127/8

m.+ı 5/50, 167/09

m.+ı fazl-u hüner: Fazilet ve hüner metarı.

131/1

m.+ı marifet: Marifet metarı. 19/21

m.+ı nazm: Nazım metarı. 136/9

m.+ı vasl: Kavuşma metarı. 283/2

m.+ı 131/2

m.+ıdır 71/11

metîn: Acılar karşısında dayanma gücünü yitirmeyen, sağlam, dayanıklı, metanetli.

m. 63/11, 122/07

m.+ı 38/3

m.+ın 35/18

metn: Bir yazıyı şekil ve noktalama hususiyetleriyle birlikte meydana getiren kelimelerin tamamı.

m.+ı metîn: Sağlam metin. 63/11

mettafak: Birleşmiş.

m. 8/25

me'vâ: Yurt, mesken.

m. 14/53, 080/12, 081/12, 094/23, 101/06, 101/08, 103/23, 121/11

m.+sıdır 30/1, 030/13, 030/20, 030/24

m.+ya 28/5

mevâid: Sofralar.

m.+ın 251/2

mevâlî: Osmanlı devletinde görev yapan yüksek dereceli ilmiye mensuplarına verilen ad.

m. 63/5

mevc: Dalga.

m. 2/35, 034/02, 034/02, 150/01, 192/03, 220/02, 233/03

m.+ı âb: Su dalgası. 92/18

m.+ı hande-i gül: Gölün gülüşünün dalgası. 163/5

m.+ı 10/59, 010/60, 130/38, 130/41

mevc-efzâ: Dalga artıran.

m.+ı âh-ı hancer-i bîdâd: Zulüm hançerinin âhının dalgasını artıran. 152/2

mevc-havâdis: Dalga haberi.

m.+le 229/4

mevc-hîz: Sıçrayan dalga.

m. 1/1

mevce: Dalga.

m.+ı 79/12

m.+ı deryâ-fürûğ-ı tâb: Parlak ışık deryasının dalgası. 199/4

m.+ı deryâ-yı-nûr: Nur deryasının dalgası. 4/30

mevcûd: Var olan, bulunan.

m. 83/12

mevcûdât: Var olan şeyler.

m. 105/1

mevhûb: Hibe olunmuş.

m. 4/23

mevhûm: Aslı, esası yokken zihinde kurulmuş olan.

m.+u 5/30

mevki': Yer, mahal.

m. 93/14, 094/24, 116/06, 116/08

m.+ı dil-cûd 84/16

m.+ı pâk 103/15

m.+ı vâlâ 81/4

m.+de 83/10

m.+ine 16/15

mevkib: Atlı veya yaya olarak maiyette yürüten alay, kabile.

m. 3/23

m.+i 3/19

mevkif: Durak, duracak yer.

m.+i na'l: Ayakkabının durduğu yer. 1/28

mevkif: Yer.

m. 70/7

m.+n 116/9

m.+nde 82/22

Mevlâ: Allah.

m. 10/7, 019/30, 064/10, 080/08, 081/14, 093/04, 094/38, 103/06, 103/31, 112/04, 115/13, 116/19, 120/01, 353/01

m.+dan 132/9

m.+dır 95/6, 098/04, 108/03

m.+nın 88/6

m.+yı 6/15

mevle: Mevlâ.

m.+i 63/5

mevlid: Doğma, doğum.

m.+i vâlâ: 91/3

mevrûs: Miras kalmış.

m. 4/23, 065/05, 080/06

mevsim: Yılın dört bölümünden her bölümü.

m.+i iftâr: Oruç açma mevsimi. 159/5

m.+i nev-rûz: Nevruz mevsimi. 115/40

m.+i nîsân: Nisan mevsimi. 17/29

m.+i zevk-u neşât-u şâdmânî: Sevinç, neşe ve zevk ayı. 306/3

m.+i 169/4

m.+idir 302/1

m.+inde 207/2

mevsûl: Bitiştirilmiş.

m.+dur 30/19

mevzî: Bir şey konulacak yer.

m. 103/13

mevzûn: Biçimli, düzgün.

m. 15/3, 184/03

m.+i 79/8

m.+a 314/1

m.+dur 201/2

m.+u 135/3, 159/02

m.+un 220/4

mevzûn-kadd: Biçimli boy, vücut.

m.+inin 17/37

mevzûn-reviş: Düzgün yürütiş.

m.+i 16/20

mey: Şarap.

m. 2/14, 017/51, 035/11, 062/03, 134/01, 134/05, 188/01, 188/01, 190/06, 199/01, 199/02, 200/06, 202/05, 215/04, 221/02, 233/02, 238/01, 245/03, 251/05, 275/01, 275/05, 287/03, 313/01

m.+i 127/2/04, 196/5, 204/1, 214/1, 223/4

m.+i cûşî: Coşmuş içki. 187/2

m.+i nâb-ı dem-i hasret: Hasret zamanının katıksız berrak içkisi. 143/5

m.+i rahşân: Parlak şarap. 125/8

m.+i şâdî: Sevinç şarabı. 125/7

m.+i mahbûb: Şarap ve sevgili. 253/6

m.+de 166/7, 216/05

m.+den 190/7, 207/02, 247/03

m.+e 285/3

m.+lerle 255/3

mey-âşâm: Şarap içen.

m.+a 329/1

mey-hâne: İçki satılan ve içilen yer, içki yeri.

m. 13/42, 260/02

m.+dir 339/1

meydân: Alan, saha.

m. 243/6

m.+i **hüner:** Marifet meydanı. 180/5

m.+i **Top-hâne:** Tophane meydanı. 10/54

m.+a 4/22, 013/22, 013/23, 013/30

m.+e 37/11, 037/33

m.+ı 10/53, 016/38

m.+ımda 13/38

m.+ın 62/22

m.+ına 17/69

meyl: Sevme, gönül verme.

m. 93/12

m.+i **câme-hâb:** Yatak sevgisi. 191/5

meylet-: Eğilmek.

m.-mede 299/2

m.-mez 166/3

m.-ti 7/5

meymenet: İyi nitelik, uğur, hayır.

m. 74/11

m.+ü **devlet:** İyilik ve ululuk. 24/11

meymenet-âmîz: İyilikle karışık.

m.+i 24/2

meymûn: Uğurlu, bereketli.

m. 7/41

me'yûs: Üzgün.

m.+u **nevmîd:** Üzgün ve ümitsiz. 67/10

meyve: Yemiş.

m. 302/4

m.+i **vasl:** Kavuşma meyvesi. 302/4, 313/3

m.+si 84/18

meyve-dâr: Meyveli, yemiş veren.

m. 58/1

m.+ı **izz-ü devlet:** izzet ve ululuk meyvesini veren. 58/1

meyyâl: Eğilimli.

m. 7/5

mezâmîn: Gizli.

m.+i **nâz:** Gizli naz. 139/5

m.+i 1/7

mezâyâ: Meziyetler, üstünlük vasıfları.

m.+ı **sûhan:** Söz üstünlüğü. 1/1

m.+sı 3/53

Mezdek: Nuşirevan zamanında (IV. asır) bir mezhep çıkararak kimse.

m. 97/5

mezheb: Mezhep.

m.+i **mezdek:** Mezdekin mezhebi. 97/5

mezîd: Artma, artırma.

m. 22/4, 084/01, 111/03

mezkûr: Adı geçen, zikredilen.

m. 117/6

m.+ü'l-lisân-ı ins-ü cân: 109/8

mî: Sonuna getirildiği cümleye veya kelimeye, söyleyiş biçimine ve tonlamaya göre soru, şaşma ve inkâr anlamı verir.

m. 1/18, 001/57, 005/16, 005/48, 005/49, 006/44, 008/07, 008/31, 008/67, 011/04, 011/42, 011/42, 014/13, 016/12, 016/20, 016/27, 016/33, 017/24, 018/04, 030/13, 055/01, 081/02, 116/07, 117/03, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/13, 126/07, 127/04, 130/11, 130/11, 130/25, 130/40, 157/01, 157/02, 157/03, 162/03, 165/01, 184/05, 196/03, 204/04, 234/03, 256/03,

258/04, 259/03, 270/01, 279/03, 281/02,
283/01, 283/01, 283/02, 283/03, 283/04,
283/04, 283/05, 283/06, 293/04, 296/02,
306/02, 313/02, 345/01

m.+dır 1/20, 008/15, 016/19, 067/10, 074/04,
130/25, 130/25, 214/02, 215/04, 216/05,
224/05, 238/01, 238/03, 248/06, 287/05,
325/01, 325/01, 325/01

m.+sın 21/14, 148/07, 164/01, 164/01,
164/02, 164/02, 164/03, 164/04, 164/05,
164/05, 164/06, 164/07, 164/08, 205/04,
306/04

m.+ydi 17/14

mıdrâb: Mızrap.

m. 271/2

m.+ı 235/2

mığfer: Savaşta başı dış darbelerden koruyan,
demir, çelik vb. yapılmış başlık, tolga.

m. 11/12

m.+lerin 3/8

mıkrâz: Makas.

m.+ı 229/1

m.+a 319/3

mıkyâs: Ölçek, ölçü aleti.

m.+ıdır 30/17

mısdâk: Ölçek.

m.+ı 185/17

mıskale: Parlak.

m.+ı re'y: Parlak görüş. 11/32

Mısır: Mısır.

m.+ın 1/35

mısrâ': Manzumenin satırlarından her biri.

m. 74/10, 079/18, 089/10, 102/15, 302/05

m.+ı bâb: Giriş mısraı. 31/18

m.+ı ber-ceste: Yüksek manalı mısra.
172/1

m.+ı berceste-i ikbâl: Talihin yüksek
manalı mısraı. 2/48

m.+ı garrâ: Güzel mısra. 61/4, 301/06

m.+ı kadd: Uzun mısra. 157/3

m.+ı mevzûn: Vezinli mısra. 201/2

m.+ı pâkîze: Temiz mısra. 118/8

m.+ı resâ: Maksudına ulaşmış mısra. 139/5,
179/06

m.+ı tamâm: Tamamlanmış mısra. 78/14

m.+ı târif: Tarih mısraı. 92/24, 106/06

m.+a 76/12

m.+dan 67/22

m.+dır 253/2

m.+ı 2/44, 062/21, 084/23, 127/08, 191/02,
317/03

m.+ın 82/23

m.+ının 21/25

m.+la 68/9, 069/10, 073/16, 083/15, 087/14,
099/13, 103/32, 104/15, 105/09, 109/10,
112/22, 116/20

mıstar: Mastar.

m. 27/8

mıstarlı: Mastarlı.

m. 192/4

mi: Soru eki.

m. 5/47, 007/19, 007/20, 009/05, 009/06,
009/07, 009/07, 010/26, 011/04, 011/22,
011/23, 013/08, 014/03, 016/31, 016/32,
016/32, 017/45, 018/16, 019/22, 020/16,
021/21, 021/21, 043/01, 077/10, 087/03,
104/13, 121/17, 126/05, 126/07, 126/07,
126/08, 130/11, 130/46, 131/15, 137/04,

- 140/07, 143/02, 149/02, 149/03, 149/05, 152/02, 152/03, 153/05, 157/01, 157/02, 157/03, 157/09, 162/05, 165/01, 165/03, 170/03, 174/04, 182/05, 185/21, 195/04, 207/04, 212/03, 216/05, 216/05, 220/05, 227/03, 229/06, 231/04, 238/04, 248/01, 250/04, 254/04, 257/02, 261/11, 262/02, 268/03, 272/01, 279/01, 280/04, 281/05, 282/04, 296/04, 296/05, 299/02, 307/01, 308/02
- m.+dir** 1/19, 018/04, 021/24, 128/03, 149/01, 149/01, 149/02, 149/03, 149/04, 149/05, 157/01, 157/01, 157/02, 157/02, 157/03, 157/03, 157/04, 157/05, 157/06, 157/07, 157/08, 157/09, 157/10, 162/01, 162/01, 162/02, 162/03, 162/04, 162/05, 162/06, 162/07, 165/01, 165/01, 165/02, 165/02, 165/03, 165/04, 165/05, 194/05, 201/03, 216/01, 216/01, 216/02, 216/03, 216/04, 216/06, 216/07, 228/05, 238/01, 248/02, 248/07
- m.+sin** 5/46, 006/15, 006/16, 013/04, 134/05, 191/01, 191/01, 191/02, 191/03, 191/04, 191/05, 191/06, 212/01, 212/04, 280/01, 280/01, 280/02, 280/03, 280/04, 280/05, 302/04, 310/02, 310/02, 310/02
- m.+ydi** 17/13
- m.+ydim** 77/14
- miât:** Bir şeyin yapılması için tanınan süre.
m.+a 5/31
- mi'cer:** Baş örtüsü.
m.+i 4/22
- micmer:** Tütsü kabı.
m. 1/29, 011/19, 026/10, 097/03, 121/15
m.+i 4/25
- micmer-dâr:** Tütsü kabını tutan.
m. 30/21
- micmere:** Micmer.
m.+i sîm-âsâ: 1/15
- midâd:** Mürekkep.
m. 79/16, 082/05
m.+i müşg-bûy: Misk kokulu mürekkep.
37/19
- midhat:** Övme, methetme.
m.+in 3/45, 235/02
- midhat-kâr:** Öven.
m. 8/35
- mîh:** Çive.
m. 1/56
m.+i zer: 6/24
m.+in 3/36
- mîhbere:** Hokka, mürekkep hokkası.
m.+den 13/23
- mihen:** Sıkıntılar.
m. 1/18
- mîhmân:** Konuk, misafir.
m. 2/21, 002/21, 028/09, 036/33, 136/05, 202/01
m.+ım 211/1
m.+sın 207/5
- mîhnet:** Sıkıntı, üzüntü.
m. 41/12, 128/04, 255/01, 305/03
m.+ü endûh: Sıkıntı ve kaygı. 4/46
m.+ü gam: Sıkıntı ve gam. 4/49
m.+e 4/47, 008/40, 255/02
m.+i 117/10, 283/01
m.+in 39/7
m.+ler 129/3

- m.+tir** 30/5
- mihnet-dîde:** Mihnet görmüş.
m. 332/1
- mihnet-gâh:** Eziyet çekilen yer.
m.+a 128/6
- mihnet-medâr:** Sıkıntının olduğu yer.
m. 158/1
- mihnetsiz:** Sıkıntısız.
m. 128/1
- mihr:** Güneş.
m. 1/60, 002/07, 008/23, 011/32, 011/50, 013/14, 024/05, 025/13, 030/21, 078/03, 115/39, 135/08, 163/09, 200/07, 292/01
- m.+i âlem-efrûz-ı zafer:** Dünyayı aydınlatan zafer güneşi. 100/2
- m.+i âlem-tâb:** Âlemi aydınlatan güneş. 6/49
- m.+i âtîfet:** İyilik güneşi. 25/2
- m.+i burc-ı iştihâr:** Şöhret burcunun güneşi. 28/7
- m.+i burc-ı vezâret:** Vezirlik burcunun güneşi. 21/20
- m.+i cihân-ârâ:** Cihan süsleyen güneş. 17/3
- m.+i devlet:** Devlet güneşi. 2/2
- m.+i dırahşân** 34/2, 102/06, 125/06, 211/03, 238/01
- m.+i dırahşânsız:** Parlak olmayan güneş. 181/4
- m.+i enver:** Mutlu güneş. 129/1
- m.+i ferruh-fer:** Uğurlu aydınlık güneşi. 6/47
- m.+i gerdûn-ı celâlet:** Dünyanın haşmetli güneşi. 63/6
- m.+i gerdûn-ı maâlf:** Dünyanın yüksek fikirli güneşi. 28/12
- m.+i hâverî:** Şarkın güneşi. 4/7, 004/29
- m.+i hüner:** Hüner güneşi. 207/8
- m.+i kamer:** Ayın güneşi. 108/10
- m.+i kemâl:** Olgunluk güneşi. 14/14, 036/13
- m.+i lâ'l:** Kızıl güneş. 300/2
- m.+i mahşer:** Mahşer güneşi. 199/3
- m.+i münevver:** Parlak güneş. 304/1
- m.+i nev-rûz:** Nevruz güneşi. 17/62
- m.+i rahşân:** Parlak güneş. 2/26
- m.+i ruhsâr:** Yanak güneşi. 1/15
- m.+i tâbân:** Parlayan güneş. 10/5
- m.+i zât:** Kişinin güneşi. 8/37
- m.+ü hem:** Güneş ve bütün. 185/3
- m.+ü kamer:** Güneş ve ay. 11/26, 259/01
- m.+ü mâh:** Güneş ve ay. 12/3, 129/05, 073/09, 304/04, 353/01
- m.+ü meh:** Güneş ve ay. 123/3, 130/45
- m.+den** 2/47, 027/05, 031/17
- m.+dir** 2/42, 067/21
- m.+e** 4/11, 115/10, 129/07, 223/01, 304/04
- m.+i** 1/2, 123/05, 193/01, 211/03, 273/02
- m.+in** 4/25, 030/18, 030/37, 031/13, 052/01, 158/02, 190/03
- m.+inin** 5/26
- m.+ler** 298/1
- mihr-âsâr:** Güneşin izleri.
m. 8/48
- mihr-iştihâr:** Güneş şöhretli.
m. 28/1

mihrâb: Cami, mescit gibi yerlerde Kâbe yönünü gösteren duvarda bulunan ve imama ayrılmış olan oyuk ve girintili yer.

m. 214/2, 261/05

m.+i 87/1

m.+i **duâ:** Dua mihrabı. 18/9

m.+i **na'l-i esb:** Atın nalının mihrabı. 4/7

mihribân: Merhametli.

m.+sın 304/1

mihterân: Büyükler.

m.+i **çâpûk-ü çâlâk:** Seri ve çabuk büyükler. 77/12

miknes: Süpürge.

m.+e 85/4

mîl: Göze sürme çekmeye yarayan alet.

m.+i **kahr:** Kahır mili. 117/6

m.+i **sürme-i kebk-i derî:** Deriye sürme çekilen mil. 4/31

milel: Milletler, uluslar.

m. 21/10, 035/04

milk: Mülk.

m. 21/10, 028/13, 063/01, 108/01, 122/07

m.+i **cûd:** Cömertlik mülkü. 30/37

m.+i **dehr-i ömr-i Hızr:** Hızır ömürlüsünün mülkü. 4/54

m.+i **hutâ:** Memleket mülkü. 185/20

m.+i **ma'nî:** Mana mülkü. 30/32

m.+i **nazm:** Nazm mülkü. 3/54

m.+i **sebâ:** Sebâ ülkesi. 14/13

m.+ü **milel:** Milletlerin mülkü. 35/4

m.+ü **millet:** Millet mülkü. 36/30

m.+e 36/19

m.+imde 1/10

m.+in 23/7

m.+inin 16/24

milk-ârâ: Mülkü süsleyen.

m. 2/24, 014/14, 029/04, 093/08

milk-sitânlık: Ülke.

m. 11/51

milket: Mülkiyet.

m. 17/59, 087/02

m.+i **bâğ-u bahâr:** Bahçenin ve baharın sahibi. 30/10

m.+i **hâver:** Doğunun maliki. 11/50

m.+i **ma'nâ:** Mananın maliki. 116/18

m.+i **Özbek:** Özbek mülkiyeti. 97/17

m.+ü **millet:** Mülkiyet ve millet. 10/32

m.+ine 11/55

millet: Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan; aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus.

m. 10/32, 017/59, 063/01, 087/02, 108/01

m.+i 80/2, 82/2, 105/2

m.+e 28/13, 036/30

mîm: Malum.

m.+i 62/4

mi'mâr: İmar eden.

m.+i **cûd-u himmet:** Gayret ve cömertlik mimarı. 235/3

m.+i **himmet:** Gayret mimarı. 3/28

m.+i **hüner:** Marifet mimarı. 1/4, 112/12

m.+i **hüner-pîrâ-yı-feyz-i nâmiye:** Feyiz kaynağını süsleyen mimar. 30/35

m.+i **tab':** Tabiat, huy mimarı. 69/4

m.+i **tedbîr:** Tedbir mimarı. 5/19

min: -den beri.

m. 142/1

mînâ: Şarap şişesi.

m. 242/5, 286/07

m.+y 149/4

m.+y **çeşm:** Sarhoş göz. 254/4

m.+da 50/1

m.+dan 7/1

m.+ya 155/4

minber: Camilerde hatibin çıkıp hutbe okuduğu merdivenli, yüksekçe yer.

m. 129/5

m.+i 87/2, 108/2

m.+i **nüh-pâye:** Dokuz dereceli minber. 38/8

mining: Benim.

m. 142/2

minkâr: Kuş gagası.

m.+ın 163/3, 345/01

minnet: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

m. 2/7, 011/44, 021/32, 043/01, 223/01, 285/02, 315/03

m.+in 170/1

m.+tir 12/3, 017/61, 128/04

minûçîhr: Güzel.

m. 37/16

mîr: Baş, kumandan, amir.

m. 1/28, 062/12, 065/01, 107/01

m.+i **zî-şân:** Şanlı kumandan. 266/5

mîrâs: Birine ölen bir yakınından kalan mal, mülk, para veya servet.

m. 19/22

m.+a 19/23

mir'ât: Ayna.

m.+i **endâm:** Boy aynası. 103/26

m.+i **îbret:** İbret aynası. 12/1

m.+i **jeng-âlûd:** Küflenmiş ayna. 81/11

m.+i **kürî:** Yuvarlak ayna. 1/34

m.+i **mücellâ:** Parlak ayna. 164/7

m.+i **saâdet:** Mutluluk aynası. 102/7

m.+a 8/41

m.+ta 126/3

mîrî: Hükümetin, hazinenin malı olan, beylik.

m.+si 4/39

mir'ât: Ayna.

m.+a 294/1

mîrzâ: Bazı Türk topluluklarında ve İran'da kullanılan soyluluk sanı.

m. 10/20, 014/29

mîsâk: Sözleşme, antlaşma.

m.+ı 185/19

misâl: Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey.

m. 124/1, 127/05

m.+i **âb:** Su gibi. 75/4

m.+i **âftâb:** Güneş gibi. 122/9

m.+i **câm-ı mey:** Şarap kadehi gibi. 62/3

m.+i **câme-i kadd-i bûtân:** Boylu güzelin elbisesi gibi. 22/2

m.+i **cennet:** Cennet gibi. 121/3

m.+i **çeşme-i hurşîd:** Hurşidin çeşmesi gibi. 93/2

m.+i **ebr-i nîsân:** Nisan bulutu gibi. 62/14

m.+i **eşk:** Gözyaşı gibi. 67/8

m.+i **gûdek-i gehvâre:** 258/7

m.+i **gül:** Gül gibi. 25/8

m.+i **hâtır-ı gülşen:** Gül bahçesi gibi. 21/29

m.+i **huld:** Sonsuz gibi. 67/17

m.+i **kehkeşân:** Samanyolu gibi. 84/6

m.+i **mâh-tâb:** Mehtap gibi. 92/17

- m.+i nisbet-i âbâ:** Gezegenler gibi. 30/19
- m.+i nûr-ı nezzâre:** Nura bakma gibi. 129/1
- m.+i perde-i fânûs:** Fanus perdesi gibi. 10/45
- m.+i reng:** Renk gibi. 258/6
- m.+i rîh-i merak:** Merak yolu gibi. 11/5
- m.+i rûh:** Ruh gibi. 10/32
- m.+i şu'le:** Parlaklık gibi. 209/1
- m.+in** 31/1
- misk:** Asyanın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylânın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.
- m.+idir** 20/14
- m.+iyyü'l-hitâm:** Güzel bitiriş. 128/1
- misl:** Benzer, kat.
- m.+ü nazîrin:** Benzer ve bakan. 90/1
- m.+i** 16/12, 074/05, 107/02, 295/03, 301/06
- m.+in** 17/2, 063/07, 129/06
- m.+ini** 13/34, 036/05, 118/02
- m.+inin** 13/33
- miyân:** Orta, bel, kemer.
- m.** 2/14, 003/27, 094/12, 124/06, 157/03, 184/03, 283/01
- m.+ı dil-berân:** Güzellerin beli. 60/1
- m.+ı ehl-i sühan:** Söz ehlinin beli. 21/31
- m.+ı pâdşeh-i dîn:** Din padişahının kemeri. 11/25
- m.+ı yâr:** Yârin beli. 183/2
- m.+ı zahm-u merhem:** Yara ve merhemin içi. 79/6
- m.+u dehân:** Ağzın ortası. 135/13
- m.+dan** 157/10
- m.+ı** 283/1
- m.+ın** 147/6
- m.+ına** 179/6
- m.+ında** 167/6
- m.+ındaki** 26/9
- m.+ını** 278/6
- m.+ınla** 221/5
- m.+larında** 268/4
- miyân-bend:** Kuşak, kemer.
- m.+in** 37/8
- miyâne:** Çorba gibi yiyeceklere lezzet kazandırmak için un ve yağla yapılan sos.
- m.** 151/2, 185/09
- m.+de** 157/10
- m.+sine** 257/1
- mi'yâr:** Değerli madenlerde yasanın istediği ağırlık, saflık ve değer parçasını gösteren ölçü.
- m.+ı** 189/4
- mizâc:** Huy, yaratılış, tabiat.
- m.+ı behişt:** Güzel tabiatlı cennet. 130/24
- m.+ı devlet-i İslâmiyân:** İslâm devletindekilerin huyları. 5/37
- m.+ı inbisât:** Ferahlık huyu. 186/2
- m.+ı nâzûk-i gül:** Nazik gül tabiatlı. 127/5
- mizân:** Terazî.
- m.** 13/30
- m.+a** 13/18, 013/31
- mor:** Kırmızı ile mavininin karışmasından oluşan renk, menekşe renginin kırmızıya çalanı.
- m.** 321/1, 321/01, 321/02, 321/03, 321/04, 321/05
- mu:** Soru eki.
- m.** 1/19, 014/03, 017/11, 021/13, 081/03, 112/07, 121/07, 127/04, 127/07, 150/05,

- 157/06, 172/04, 182/04, 191/06, 208/03, 229/04, 248/04, 258/04, 258/05, 279/02, 296/03, 318/01
m.+dur 285/13
m.+sun 205/8
- mû:** Koku.
m. 8/9, 008/09, 021/33, 179/06, 183/02, 221/05, 330/01
m.+dan 65/3
m.+de 259/8
m.+lar 293/3
m.+larla 231/1
- mû-be:** Kıl.
m. 245/6
- mû-be-mû:** Tel tel.
m. 233/5
- mû-miyân:** Kıl belli.
m. 136/3
m.+m 314/3
- mû-şikâf:** Kılı kırk yaran.
m.+ı hakâyık-ı eşyâ: Eşyanın hakikatini inceden inceye araştıran. 115/30
m.+ından 94/20
- muallâ:** Yüksek, yüce.
m. 27/3, 080/27, 083/11, 101/07, 116/08
m.+dan 4/18
m.+dır 108/8
m.+nın 89/4
m.+ye 41/5
m.+yı 6/47
- muallâ-kadr:** Yüksek değerli.
m. 5/17, 062/08
- muallâ-menzilet:** Yüksek rütbeli.
m. 64/8, 093/10, 094/19, 106/02
- muallâ-nâm:** Yüksek şanlı.
m. 163/9
- muallâ-pâye:** Yüksek dereceli.
m. 79/1, 083/06, 091/01, 112/01
- muallâ-şân:** Yüksek şanlı.
m. 87/6
- muâmele:** Davranma, davranış.
m.+niz 207/5
- muammâ:** Bilmece.
m.+yı vefâ: 171/4
- muammer:** Yaşamış.
m. 10/7, 015/32
- muanber:** Güzel kokan.
m. 129/3
m.+i 156/3
- muarrâ:** Çıplak.
m.+dır 8/43
- muattar:** İturlü, güzel kokulu.
m. 76/6
- muazzam:** Çok büyük, çok iri, kocaman.
m. 28/10, 064/02, 082/01, 089/09, 103/03, 117/12
m.+sın 27/8, 029/08, 038/12
- mûbid:** Filozof.
m.+i hüşyâr: Akıllı filozof. 14/19
- mûceb:** İcap etmiş.
m.+i fermân: Gerekli ferman. 37/24, 116/09
m.+ince 37/1
- mu'cem:** Noktalı.
m.+le 107/7
- mu'ciz:** Mucize.
m. 185/3
- mu'ciz-beyân:** Anlatışı farklı olan (şair).

- m.+ım** 14/41
- mu'ciz-hitâb:** Hitabeti farklı olan.
- m.+ımsın** 15/32
- mu'ciz-nişân:** Seçilmiş olan.
- m.** 123/1
- mu'ciz-rakam:** Uğurlu sayı.
- m.+la** 86/5
- mugan:** Ateşe tapanlar.
- m.** 145/2, 150/05, 196/02
- muğ:** Ateşperest.
- m.** 188/1
- m.+la** 251/5
- muğ-beççe:** Mecusî çocuğu.
- m.+den** 201/4
- m.+ler** 2/4
- muğ-beçe:** Mecusî çocuğu.
- m.** 145/2, 263/02
- m.+i ferve-fürûş-i dil-cû:** 331/1
- m.+nin** 146/2
- muhakkar:** Hakarete uğramış.
- m.** 4/46, 026/06, 026/16
- muhâl:** Olamaz, olmaz.
- m.** 7/10, 118/05, 134/07, 285/07
- muhâlif:** Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışta karşı olan, aykırı olan.
- m.** 45/1
- Muhammed:** Peygamber Efendimiz (s.a.v.).
- m.** 35/3, 068/01, 069/01, 070/11, 078/01, 078/15, 102/15
- m.+dir** 35/17
- m.+i** 115/6
- muhannâ:** Eğri, çarpık.
- m.** 262/6
- m.+sın** 191/4
- muhassal:** Elde edilmiş.
- m.** 10/57, 107/06
- m.+ı evhâm:** 115/38
- muhât:** Kuşatılmış, sarılmış.
- m.** 103/24
- muhayyem-gâh:** Ordu yeri.
- m.+ı ıkbâl:** Talihin ordugâhı. 12/25
- m.+ı nusrat-şân:** Şöhretin getirdiği başarıyı anlatan mısra. 10/49
- muhât:** Çevre, yöre.
- m.+ı çerh:** Dünyanın çevresi. 30/14
- m.+in** 63/14
- muhkem:** Sağlam, sağlamlaştırılmış.
- m.** 70/3, 082/19, 082/23, 197/02, 306/02
- muhrik:** Yakıcı.
- m.** 293/1
- muhtâc:** Bir şeye ihtiyaç duyan.
- m.** 63/16, 093/14, 094/25, 101/04, 109/06
- m.+ı ibrâm:** Çok muhtaç olma. 206/7
- m.+ı lûft-u tâlib-i ihsân:** İhsan lütfunun talihinin muhtaç olması. 218/5
- m.+dır** 10/42
- m.+ı** 89/3, 092/06
- m.+ım** 4/5
- m.+ız** 181/4
- muhtâl:** Kibirli.
- m.** 7/9
- muhtâr:** Köy veya mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimse.
- m.+ı** 108/12
- muhtas:** Vergi.
- m.** 121/23

muhtasar: Kısaltılmış olan.

m. 129/5

muhterem: Saygıdeğer, sayın.

m. 3/53, 005/20, 005/46, 006/06, 012/07, 012/35, 015/21, 015/32, 020/19, 027/06, 028/10, 032/01, 035/03, 035/19, 035/28, 063/02, 070/01, 081/09, 089/01, 092/06, 103/06, 116/17

muhtesib: İslâm şehirlerinde çarşı ve pazar esnafını din kurallarına göre denetleyen kimse.

m.+i asr: Zamanın denetleyicisi. 11/17

muhteşem: Görkemli, gösterişli.

m. 62/9

muîn: Yardım eden, yardımcı.

m.+i dîn-ü devlet: Din ve devletin yardımcısı. 87/2

m.+i millet-i beyzâ: Müslümanların hepsinin yardımcısı. 105/2

m.+ü zahir: Yardım eden ve görünen. 11/54

muizz: İzzet ve ikram edici.

m.+ü 3/72

mukâbil: Bir şeye karşılık olarak yapılan, bir şeyin karşılığı olan.

m. 11/51, 017/62

m.+den 5/6

mukaddem: Önce gelen, önceki.

m. 36/9, 250/02

m.+e 268/3

mukaddes: Kutsal.

m. 89/6

mukarnes: Kubbe.

m.+e 268/5

mukarrer: Kararlaştırılmış, kararlaştırılmış.

m. 26/12, 254/05

m.+dir 35/12

mukassf: Sıkıntılı, sıkıntı verici.

m. 260/2

mukayyed: Bağlı olan, bağlanmış.

m. 257/7

mukbil: İkbali, kutlu.

m. 27/5, 080/06, 081/09, 094/12

m.+in 121/3

mukbilân: Kutlular.

m.+i dergâh: Dergâhın kutluları. 11/27

mukîm: Oturan, ikamet eden.

m. 16/41, 090/03

muktebes: Yararlanmak için alınmış, aktarılmış.

m. 2/10

muktedâ: Uyulan, örnek tutulan.

m.+yı cümle-i şâhân: Her şeşiyle örnek tutulmaya lâyık. 87/2

m.+yı halk-ı dünyâ: Dünya halkının, milletlerin örnek aldığı. 108/1

mu'lem: İşaretlenmiş, belirlenmiş.

m. 21/8

m.+ü mümtâz: Belirlenmiş ve seçilmiş.

77/12

mûm: Bir fitilin üzerine erimiş bal mumu, iç yağı stearik asit veya parafin dökülüp genellikle silindir biçiminde dondurulan ince ışık aracı.

m. 275/4

mûmiyâ: Her türlü derde deva olduğuna inanılan bir masal ilâcıdır.

m. 194/1

munakkaş: Nakşeden.

m. 31/8

munsarîf: Geri dönen.

m. 5/6

muntazam: Düzgün.

m. 5/54, 030/28

muntazır: Bekleyen, gözleyen.

m. 299/5

m.+ -1 devlet-i dîdâr: Devleti gözetleyen
göz. 34/4

mûr: Karınca.

m. 77/6

m.+ -1 muhakkar: Hakir görülen karınca.
26/6

m.+a 3/26, 003/28, 003/44

m.+dan 233/7

m.+un 3/34, 017/43, 3/34, 017/43

murabba': Dörde çıkarılmış.

m. 5/3, 010/13

murâd: İstek, dilek.

m. 3/26, 042/02, 108/05, 118/06, 122/05,
124/03, 136/03, 139/05, 183/03, 270/06,
277/02

m.+ -1 sadr-ı zî: Sadrazam elbisesini dileme.
19/9

m.+ -1 şerîf: Şerefli istek. 8/53

m.+ı 19/11, 037/25, 157/07, 184/02

m.+ın 19/5, 147/01

m.+ına 18/7, 271/01

m.+ınca 25/15

murahhas: Delege.

m. 121/23

murakka': Yamanmış.

m. 37/19, 073/07

murassa': Değerli taşlarla bezenmiş, cevherle
süslenmiş.

m. 10/3, 065/08

murg: Kuş.

m.+ -1 358/1

m.+ -1 âvâre: Avare kuş. 200/2

m.+ -1 cân: Can kuşu. 186/4

m.+ -1 çemen: Çimenlik kuşu. 112/13

m.+ -1 dil: Gönül kuşu. 172/3

m.+ -1 safâ: Eğlence kuşu. 196/3

m.+ -1 tapân: 240/4

murgân: Kuşlar.

m. 137/3

murtazâ: Seçilmiş.

m. 3/20

musaffâ: Temizlenmiş, arıtılmış.

m. 17/10, 068/04, 094/33, 263/01, 309/01

m.+dır 95/4, 130/27

musahhar: Ele geçirilmiş.

m. 10/65

musallâ: Camilerde cenaze konulup önünde
namaz kılınan yer.

m. 112/16

musanna': Uydurma, düzme.

m. 30/4, 079/09, 081/01

musavver: Resim konulmuş, resimli.

m. 314/5

m.+le 189/8

mushaf: Kur'an.

m. 10/10, 139/03

m.+ -1 mu'ciz-nişân: Mucize alâmeti olan
Kur'an. 123/1

m.+ın 185/19

mushaf-be: Mushafa.

m. 202/3

- mushaf-dâr:** Mushaf tutan.
m.+ına 352/1
- musîbet:** Ansızın gelen felâket, sıkıntı veren şey.
m. 125/5
- Mustafâ:** Peygamber Efendimiz (s.a.v.).
m. 30/16, 035/20, 064/11, 079/01, 079/18, 080/03, 080/27, 081/08, 081/15, 082/23, 094/18, 094/39, 103/05, 103/32, 115/28, 116/17, 116/20, 130/56
- mûş:** Fare.
m. 178/4
- Muşkara:** Nevşehir'in eski adı.
m. 119/5
- mu'tâd:** Alışılmış.
m. 29/17, 069/02, 117/10, 300/04, 306/01
m.+dır 14/2
m.+ım 15/6
- mutallâ:** Yaldızlanmış.
m.+sın 73/9
- mutarrâ:** Taravetli, taze.
m. 2/36
- mu'tekif:** Bir ibadethaneye çekilip ibadetle meşgul olma.
m. 261/5
- mu'tel:** Hasta, sakat, illetli.
m. 65/6
- mu'temed:** Kendisine inanılıp güvenilen kimse.
m. 153/3
- mu'terif:** İtiraf eden.
m. 94/6
- mutî':** İtaatkâr.
m. 1/76
- m.+i emr-i hak:** Hakk'ın emrine itaat eden.
 108/1
- mutî:** Yumuşak başlı, itaat eden.
m.+i emr: Emre itaat eden. 8/71
- mutlak:** Kesin olarak.
m. 103/9
m.+ı 129/9
m.+ın 3/15
- mutlak-inân:** Yuları salıverilmiş, başıboş.
m. 183/2
- mutrib:** Çalgıcı.
m. 5/5, 161/01, 162/02, 182/03, 192/02, 216/02, 247/05, 250/01, 258/03, 271/02
m.+ı bezm: Meclisin çalgıcısı. 256/5
m.+ı ışk: Aşk çalgıcısı. 184/5
m.+ı pâkîze-edâ: Temiz edalı çalgıcı.
 316/5
m.+a 268/4
m.+ı 15/25
m.+ım 15/4
m.+ın 233/3, 239/02, 263/01, 277/04
m.+ların 35/5
- muttasıl:** Bitişik, yan yana olan.
m. 87/8
- muvaffak:** Başarmış, başarılı.
m. 12/45, 103/18, 109/07, 115/12, 251/05
m.+tır 112/19
- muvâfık:** Uygun.
m. 97/27, 247/05, 314/03
m.+tır 122/7
- mûy:** Kıl.
m. 330/1
m.+ı 229/3
m.+ı nâ-çîz: Aciz kıl. 319/2

- m.+1 ukde-i zülf:** Düğümlü zülfün kılı. 245/6
- m.+um** 290/4
- m.+umda** 238/2
- m.+umu** 278/10, 278/10
- m.+una** 1/6
- m.+unda** 175/2, 248/03
- m.+undan** 189/6
- m.+unun** 288/4
- muzaffer:** Üstünlük elde etmiş, zafer kazanmış.
m. 95/2, 129/07, 130/52
- mu'zam:** Bir şeyin en büyük kısmı.
m. 21/19
- mûze:** Çizme.
m.+i pây: Ayaktaki çizme. 1/26, 004/06
m.+den 234/4
m.+lere 263/3
- muzmahil:** Çökmüş, çöküntüye uğramış.
m. 8/58
m.+dir 10/41
- muzmahil:** Muzmahil.
m. 5/7
- muzmer:** Gizli, saklı.
m. 21/3
- muztar:** Çaresiz kalmış.
m. 131/15
- mü:** mı/mi, soru eki.
m. 2/32, 016/31, 017/02, 017/43, 017/52, 020/16, 031/01, 261/11, 267/05, 279/02, 282/03
m.+sün 205/1, 205/01, 205/02, 205/03, 205/04, 205/05, 205/06, 205/07, 284/02
- mübâlaga:** Abartma, abartı.
m. 21/15
- mübârek:** Kutlu, uğurlu, kutsal.
m. 9/12, 010/49, 010/52, 018/29, 020/01, 020/03, 042/01, 069/04, 069/09, 069/10, 078/13, 082/22, 094/37, 097/30, 104/08, 106/15, 115/41, 263/02
m.+ü mes'ûd: Mutlu ve mesut. 21/1
m.+tir 36/7
- mübeccel:** Yüceltilmiş.
m. 65/1
- müberrâ:** Temize çıkmış.
m.+dır 114/5
- mübeşşer:** Kendisine müjde verilmiş.
m. 8/52
- mübhem:** Belirsiz, kapalı.
m.+imizdir 171/4
- mübîn:** İyiyi, kötüyü ayıran.
m. 63/2, 122/07, 130/55
m.+i 38/3
m.+in 123/7
- mübtedâ:** Başlangıç.
m.+yı 254/5
- mübtelâ:** Âşık, vurgun.
m. 130/6
m.+yî câm-ı gül-fâm: Dudağı gül renkli sevgilinin âşığı. 206/6
m.+sı 156/1
- mübtenî:** Kurulu.
m.+dır 2/37
- mücellâ:** Parlatılmış, parlak.
m.+ya 164/7
- mücellâyî:** Parlatılmış.
m. 6/33
- mücerreb:** Denenmiş, sınanmış.
m. 93/8

- m.+dir** 8/55
- mücerred:** Soyut.
m. 94/22
- mücessem:** Cisim durumunda olan.
m. 10/8
m.+de 79/16
m.+sin 1/60
- mücfb:** İcabet eden.
m. 86/1
- müctemi':** Toplanan.
m. 63/8
- müdâm:** Devam eden.
m. 3/72, 011/39, 015/07, 029/13, 032/11, 035/28, 035/31, 039/07, 039/19, 117/06, 117/10, 128/01, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06, 173/02
m.+ı 281/6
- müdâmâ:** Daima.
m. 285/12
- müdârâ:** Yüz gülme, yüze gülcülük, dost gibi görünen.
m.+yı 6/14
- müdâvây:** Hastaya ilaç verme.
m.+ 1 dil-i mahrûr: Ateşli gönlün devası. 216/3
- müddeâ:** İddia olunan şey.
m. 73/1
- müddet:** Süre.
m. 107/4, 312/02
m.+i Cem: Cem zamanı. 21/4
m.+i Osmâniyân: Osmanlılar zamanı. 17/29
m.+i ömr: Ömrün süresi. 6/5
- müdgam:** Arka arkaya gelen iki kelimededen birincisinin son, ikincisinin baş harflerinin aynı olması.
m. 21/3, 130/24
m.+de 79/4
- müeyyed:** Sağlam.
m. 4/48, 023/19, 062/11, 064/10, 077/14, 106/12, 112/18
- müezzin:** Namaz vakitlerini bildirmek için ezan okuyan din görevlisi.
m. 89/8
- müfehham:** Anlatılmış.
m. 77/1
- müferrih:** İç açıcı, ferahlık verici.
m. 10/57, 079/10, 080/26, 081/04, 342/01
- müft:** Bedava, beleş.
m.+i ays-u tarab: Bedava eğlence. 42/2
m.+i cüvânân: Gençlerin bedava eğlencesi. 140/1
- müftehir:** Bir şeyi övünç bilerek onunla sevinen, övünen.
m. 4/7
- müftî:** İl ve ilçelerde Müslümanların din işlerine bakan görevli.
m.+i devr-i zamân: Zamanın müftüsü. 63/9
m.+i dîn: Dinin müftüsü. 63/20
- mühezzeb:** Düzeltilmiş.
m. 81/9
- mühîb:** Dost.
m.+i nesîm-i seher: Sabah rüzgârının dostluğu. 165/5
- mühim-sâz:** Mühim işler gören.
m. 38/7
- mühimm:** Önemli.

- m.+in** 94/27
- mühr:** Bir kimsenin, bir kuruluşun adının veya unvanının tersine kazılı bulunduğu metal, lâstik gibi şeylerden yapılmış araç, kaşe.
- m.** 6/49
- m.+i keff:** El mührü. 5/28
- m.+i Süleymân:** Süleyman'ın mührü. 300/2
- mühre:** Her tür yuvarlak şey, küçük top.
- m.+i sîm-âb:** Civanın bulunduğu top. 252/5
- m.+si** 14/31, 077/05
- m.+siyle** 73/5
- müjde:** Sevindirici haber, muştu.
- m.** 39/12, 063/20, 065/09, 167/11, 311/04
- m.+i** 2/38
- m.+i feth:** Fetih müjdesi. 314/2
- m.+i feth-u zafer:** Fetih ve zafer müjdesi. 35/9
- m.+i makdem:** Dönüş müjdesi. 24/4
- m.+i râhat-resân:** Rahata ulaşma müjdesi. 3/60
- m.+i teşrif:** Şereflendirme müjdesi. 71/8
- m.+ler** 2/18, 117/02, 322/01, 322/01, 322/02, 322/03, 322/04, 322/05
- m.+si** 308/2
- m.+sine** 97/7
- m.+yle** 13/44
- müje:** Kirpik.
- m.** 141/4
- m.+m** 144/4
- m.+n** 192/1
- m.+nde** 7/35
- m.+nden** 194/3
- müjgân:** Kirpikler.
- m.** 2/16, 002/16, 002/20, 155/01, 189/08
- m.+i** 233/7, 242/3, 285/6
- m.+e** 133/2, 226/04
- m.+ı** 16/26, 026/05, 037/15, 044/01, 153/04, 223/07, 282/03
- m.+ım** 215/4, 288/04
- m.+ımız** 52/1
- m.+ın** 17/27, 258/02
- m.+ına** 17/47
- m.+ını** 1/48, 289/07
- m.+ları** 77/17
- mükâfât:** Ödül.
- m.** 9/3
- mükâhhal:** Sürmeli.
- m.** 303/3
- mükerrem:** Muhterem.
- m.** 6/22, 015/28, 064/06, 079/07, 081/08
- m.+de** 79/7
- mükrem:** İkrâm olunmuş.
- m.** 21/15
- m.+ü mansûb:** İkrâm olunmuş ve memuriyete konulmuş. 131/13
- mükteseb:** Kazanılmış, edinilmiş.
- m.** 4/8, 004/24
- mül:** Şarap.
- m.** 205/7, 312/01
- m.+i** 292/3
- mülâhhas:** Özeti çıkarılmış.
- m.** 13/28
- mülâyim:** Yumuşak huylu.
- m.** 80/10
- mülâyim-meşreb:** Yumuşak huylu.
- m.+in** 285/7
- mülhem:** İçe doğmuş, birinin içine doğmuş, esinlenmiş.

- m.** 12/15, 012/20
- mülk:** Devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü.
- m.** 21/13, 021/15, 036/17
- m.+i Acem:** Acem mülkü (İran). 21/25, 094/07
- m.+i cihân:** Cihanın mülkü. 6/2, 016/16
- m.+i Çerkes:** Çerkeslerin ülkesi. 268/1
- m.+i dünyâ:** Ülke. 110/1
- m.+i gülşen:** Gül bahçesinden ülke. 11/3
- m.+i hûş:** Akıl mülkü. 238/5
- m.+i hüsn:** Güzellik ülkesi. 167/4, 202/03, 238/03
- m.+i İrân:** İran ülkesi. 86/2
- m.+i isti'dâd:** Kabiliyet mülkü. 248/8
- m.+i Pûristân-ü Gürcistân-ü Âzerbâycan:** Puristan, Gürcistan ve Azerbaycan ülkeleri. 36/25
- m.+i Rûm:** Anadolu. 4/40
- m.+i yakîn:** Yakın ülke. 3/32
- m.+i yemîn:** Yemin ülkesi. 63/5
- m.+ü mâl-ü câh:** Mal, mülk ve makam. 6/7
- m.+e** 3/1, 003/76, 014/24, 079/06, 129/07
- m.+ler** 17/76
- m.+ten** 4/52
- m.+ü** 18/1, 021/14, 036/14, 093/02, 094/10
- m.+ün** 4/1, 006/11, 014/37, 023/03
- m.+ünde** 10/43, 037/28
- m.+ünden** 84/5
- m.+ünü** 164/1
- mülk-ârâ:** Mülkü süsleyen.
- m.** 94/8, 103/13, 115/22
- mülk-perver:** Mülkü koruyan.
- m.** 84/8
- mültecâ:** Sığınılacak yer.
- m.** 4/34, 104/03
- m.+yî Husrev-ü Dârâ:** Hüsrev ve Dârâ'nın mahalli. 94/1
- m.+yî pâdşâhân-ı cihân:** Cihan padişahının mahalli. 87/3
- mülteheb:** Alevlenmiş, aevli.
- m.+idir** 126/9
- mültesem:** Öpülür.
- m.** 35/1
- mülûk:** Hükümdarlar.
- m.+i âl-i Osmân:** Osmanlı Devletinin hükümdarları. 12/11
- m.+ün** 10/41, 017/31
- mülûkâne:** Hükümdarlar gibi.
- m.** 37/1
- mülzem:** Susturulmuş.
- m.+imizdir** 171/1
- mümkîn:** Muhtemel, olabilir.
- m.** 5/24, 014/45, 017/12, 017/30, 017/45, 018/16, 026/03, 029/15, 032/12, 037/37, 038/10, 039/07, 065/04, 077/10, 077/10, 079/05, 079/09, 079/14, 079/16, 094/14, 097/22, 130/44, 134/03, 153/05, 155/05, 201/03, 227/01, 248/02
- m.+dir** 10/27, 014/44, 017/43, 037/35, 079/13, 082/21, 084/09, 107/03, 112/20, 118/06
- mümtâz:** Seçkin.
- m.** 77/12, 077/18, 094/08, 247/04
- m.+i akrân:** Yaşlıları arasında seçkin.
- m.** 36/17
- m.+ıdır** 106/9
- m.+ların** 322/3

- mümted:** Sürekli.
m. 8/56
- münâfese:** Haset, kin.
m. 268/4
- münakkaş:** İşlemeli.
m. 104/4
- münâsib:** Uygun, yerinde.
m. 16/9, 130/11, 136/05, 314/05
m.+--ü çespân: 141/3
m.+ce 9/20
m.+dir 103/15, 147/03, 301/06, 309/04
- münâvebe:** Nöbetleşme.
m.+yle 7/12
- münderic:** Bir şeyin içinde yer almış.
m. 63/8
- münevver:** Aydın.
m. 1/60, 010/43, 026/02, 079/02, 089/05, 092/17
m.+le 35/26
m.+sin 304/1
- münfek:** Ayrılmış.
m. 97/14
- münhal:** Boş olan.
m. 131/7
- münîr:** Nurlandıran.
m.+e 115/11
m.+i 3/32
m.+inle 1/61
- münkâd:** Boyun eğen.
m. 3/76, 008/70, 016/28, 023/18, 071/03
- münşî:** Mektup türünde usta ve başarılı olan, inşası güçlü (kimse).
m.+i kudret: 2/47
- müntehab:** Seçilmiş, seçme.
m. 4/8
- müntehabî:** Seçilmiş ile ilgili.
m.+dir 126/10
- müntezeh:** Müntezi, koparan.
m.+te 116/7
- mürâfî':** Mahkemeye verme.
m. 19/13
- mürâf:** İkiyüzlü.
m. 11/21
- mürde:** Ölmüş.
m. 129/9
m.+i ümmîd: Yitik ümit. 3/69
- mürde-dil:** Katı gönüllü.
m. 3/41
m.+ler 178/5
- mürebbâ:** Terbiye görmüş.
m.+lar 129/3
m.+sı 8/7
- mürekkab:** -den oluşmuş, -den olma.
m. 80/4
- mürevvak:** Süzülmiş.
m. 22/4
- mürşid:** Doğru yolu gösteren.
m.+i 114/7
- mürûr:** Geçme.
m.+i dehr: Zamanın geçmesi. 87/8
- mürüvvet:** Bir ailede çocukların doğumu, sünneti, evliliği, iyi bir göreve geçmeleri gibi olaylardan duyulan mutluluk, sevinç.
m. 20/6, 030/17, 041/02, 088/06, 318/04
m.+i 3/30
m.+in 39/13

- m.+le** 8/50
- m.+leri** 348/1
- m.+te** 83/7
- m.+tir** 131/9
- mürüvvetsiz:** İnsanlığı olmayan, insaniyetsiz.
m. 140/8
- müsâfir:** Konuk.
m. 91/5, 251/08
- müşahhar:** Büyülenmiş.
m. 6/48, 094/07
m.+ı kilk: Büyülü kalem. 8/71
- müsâid:** Uygun, elverişli.
m. 209/5
- müşbet:** Olumlu.
m.+tir 12/6
- müseddes:** Divan edebiyatında her bendi altı mısradan oluşmuş nazım biçimi.
m. 14/22
- müşehhar:** Büyülenmiş.
m. 17/76, 019/29
- müsellem:** İnkâr edilemeyen, karşı çıkılamayan, söz götürmez.
m. 14/51, 017/60, 030/37, 080/18, 236/04
m.+de 79/9
m.+dir 81/6
- müselles:** Kokteyl türünden karışık bir içki.
m. 11/21, 094/31
- müselmân:** İslâm dinine mensup.
m. 202/3
m.+a 13/4
m.+dır 17/19
- müslimîn:** Müslümanlar.
m.+e 12/23
- müst-mend:** Üzüntülü, kederli.
m.+indir 8/62
- müstağrak:** Gark olunmuş.
m. 82/9
m.+ı lûtf-u kerem: Cömertlik lütfuna daldırılmış. 18/32
- müstahdem:** Hizmette bulundurulan (kimse).
m. 21/28
- müstaid:** Doğuştan yetenekli.
m.+i intizâm: Düzenlemeye yetenekli olan. 62/5
- müstakıl:** Bağımsız.
m. 36/20
- müstecâb:** Kabul olunmuş.
m. 17/10, 092/08, 129/02
m.+ımsın 15/13
- müstefid:** Yararlanma.
m. 84/8
- müstefşî:** Görevini ifa etme.
m. 65/6
- müsterfih:** Bütün kaygılardan kurtulup gönlü rahata kavuşan, içi rahat olan.
m. 117/10
- müstesfâ:** Hakiki, saf.
m. 14/2
- müstesnâ:** Benzerlerinden üstün olan, benzerleri az olan.
m. 70/5, 080/21, 081/06, 082/18, 093/10, 094/18, 112/11, 115/33, 116/07, 286/05
m.+sıdır 30/29
m.+yız 326/1
- müsteşâr:** Kendisinden bilgi alınan, kendisine danışılan kimse.
m.+ı 31/16

- müstetâb:** Güzel bulunan.
 m. 92/23
 m.+ından 94/20
 m.+iyle 105/5
- müstevfâ:** Mükemmel.
 m. 82/6, 093/16
- müstevfi:** Kâfi derecede.
 m. 65/9
- müstevîf:** Bir yeri istilâ eden, yönetimi altına alan.
 m. 2/1, 005/28, 080/14
- müstezâd:** Her dizesine bir küçük dize eklenmiş divan edebiyatı nazım türü.
 m. 81/14
 m.+ı işve: Çok nazlı. 152/1
 m.+u şarkî: Şarka özgü bir nazım biçimi. 14/40
 m.+ı 21/25, 21/25
- müsvedde:** Yazı taslağı, karalama.
 m.+i inşâ: Nesir yazısının müsveddesi. 30/33
- müşâbih:** Aralarında benzerlik olan, benzer.
 m. 79/12, 097/20
- müşahhas:** Somut.
 m. 4/14, 009/37, 013/29
- müşebbek:** Kafes gibi örülmüş olan.
 m. 97/3
- müşerref:** Onur verilerek yüceltilmiş.
 m. 25/1, 028/09, 255/01, 297/02, 311/05
- müşevveş:** Belirsiz, karışık.
 m. 125/3
- müşfik:** Sevecen, şefkatli.
 m. 8/65
- müşfika:** Merhametli.
 m.+sı 120/1
- müşg:** Misk.
 m. 17/11
 m.+i 126/1
 m.+i çîn: Çin miski. 319/2
 m.+i ezfer: Güzel kokulu misk. 4/16
 m.+i nâb: Saf misk. 15/16, 148/01
- müşg-bûy:** Misk kokulu.
 m.+a 31/4
 m.+un 37/19
- müşg-efşân:** Misk saçan.
 m.+ınam 218/3
- müşgîn:** Misk kokulu.
 m. 248/1, 292/04
 m.+i 291/4
 m.+in 206/5
- müşîr:** İşaret eden.
 m.+i bî-muâdil: Benzersiz komutan. 119/3
 m.+i muhterem: Muhterem komutan. 116/17
 m.+i pâk-tebâr: Temiz soylu komutan. 8/39
 m.+i pür-himem: Çok gayretli komutan. 92/7
 m.+i şîr-dilâ: Arslan yürekli komutan. 11/40
- müşkil:** Güç, zor, çetin.
 m. 8/21, 016/27, 318/05
 m.+dir 1/44, 116/18
 m.+i 84/14, 112/19
 m.+in 80/9, 147/05
- müşkil-güşâ:** Güç işleri halleden.
 m.+sından 84/14
- müşkil-pesend:** Zor beğenen.
 m.+i 37/10

- m.+i râz:** 217/5
müşkil-ter: Çok çetin.
 m. 134/5
müştak: Özleyen, göreceği gelen.
 m. 310/2
 m.+ı 185/8
müştemil: İçine alan.
 m. 19/3
müşterî: Satın alan.
 m. 4/8
 m.+ye 31/14
müşterî-tedbîr: Tedbirli müşteri.
 m. 82/10
müteberrek: Mübarek sayan.
 m. 97/25
mütsevfâ: Saflaştırılmış.
 m. 94/27
müttekâ-pîrâ: Koltuk süsleyen.
 m.+yı **Dârâyî:** Dara'nın koltuğunu süsleyen.
 6/41
 m.+yı **milk-i Kayserî:** Kayser'in tahtını süsleyen. 4/2
müvekkil: Birini kendine vekil olarak seçen kimse.
- m.** 108/6
müyesser: Nasip olmak.
 m. 6/10, 017/70, 037/18
müzâb: Eritilmiş.
 m. 179/5
müzdâd: Çoğalmış.
 m. 113/5
müzde: Mükâfat.
 m.+i **nusrat:** Yardımın mükâfatı. 84/2
müzehheb: Yıldızla süslenmiş, yıldızlanmış.
 m. 68/5, 106/07, 195/03
müzevir: Söz götüren.
 m. 77/14
müzeyyel: Eki olan.
 m. 20/12
müzeyyen: Süslü.
 m. 26/2, 031/17, 037/39, 098/07, 106/10
müzeyyen-sâz: Süsleyen.
 m.+ı **tâc-ı devlet-ü şân:** Devlet ve şanın tacını süsleyen. 102/12
müzil: Yok eden.
 m. 3/72

N

- nâ-bercâ:** Yolsuz.
 n.+sıdır 30/30
nâ-çâr: Çaresiz.
 n. 72/3, 097/26
nâ-çâre: Çaresizlik.
 n. 277/4
nâ-çespân: Yakışmaz; lâyük, uygun olmayan.
- n.+ına** 17/42
nâ-çîz: Hiç hükmünde olan, değersiz, ehemmiyetsiz, çok küçük şey.
 n. 10/16, 053/01
 n.+e 16/4, 300/03
 n.+in 43/1, 319/02
 n.+ler 181/4

- nâ-dân:** Bilmez.
n.+e 133/1
- nâ-gâh:** Ansızın, birdenbire.
n. 7/28, 008/01, 008/25, 226/02, 308/01
- nâ-geh:** bk. **nâ-gâh**.
n. 76/6, 077/08, 082/13
- nâ-gehân:** Ansızın, birdenbire.
n. 3/4, 007/40, 016/04, 076/05
- nâ-hâh:** İstemeyerek, zoraki.
n. 129/5
- nâ-hoş:** Hoşa gitmeyen, beğenilmeyen.
n. 195/4
- nâ-kâm:** Maksadına erişememiş, yoksun kalmış, nasipsiz.
n. 9/39, 122/03
n.+a 240/3
n.+ı 27/14, 094/11
n.+ıma 6/39
n.+ım 30/29
n.+ında 261/13
- nâ-keşîde:** Çekilmemiş.
n. 47/1
- nâ-mahdûd:** Hudutsuz, sınırsız.
n. 83/10
- nâ-mevzûn:** Vezni bozuk manzume.
n. 159/2
- nâ-mihribân:** Muhabbetsiz, vefasız, sevgisiz.
n. 175/7
- nâ-müselmân:** Müslüman olmayan.
n.+ım 181/2
- nâ-pây-dâr:** Sebatsız.
n.+ı 160/3
- nâ-peydâ:** Belirsiz, görünmeyen, gizli.
n. 82/9
- nâ-puhte:** Çiğ.
n. 9/41, 229/06
- nâ-refte:** Gidilmemiş, geçilmemiş, kimsenin geçmediği yer.
n. 195/6
- nâ-resâ:** Münasip, uygun olmayan.
n.+dır 201/2
- nâ-sabûr:** Sabırsız, içi tez, tezcanlı.
n. 291/6
- nâ-sâz-kâr:** Uygun görmeyen, muhalif.
n.+ı 160/1
- nâ-sezâ:** Yakışmaz.
n. 115/25
- nâ-şâd:** Hüzünlü, gamlı, kederli, tasalı.
n. 137/5
n.+a 195/1, 316/01, 317/01
- nâ-şekîbâ:** Sabırsızlıkla.
n.+ye 41/3
n.+yi 284/1
- nâ-şinâs:** Tanınmaz olan.
n.+ı ışk: 203/3
- nâ-tamâm:** Tamamlanmamış, bitmemiş.
n. 124/2
- nâ-tüvân:** Zayıf, kuvvetsiz.
n. 5/38, 032/03, 286/07
n.+ı 182/5
n.+ım 233/7
- nâ-tüvânâ:** Zayıflık, kuvvetsizlik.
n.+ye 41/4
- nâ-yâb:** Bulunmaz.
n. 78/15, 079/01
- na'am:** Ahenkler, güzel sesler.

- n. 21/36
- nâb:** Halis, saf, arı.
- n. 14/32, 092/19, 148/01, 157/01, 204/01, 244/03, 258/04
- n.+ı 143/5
- n.+e 161/4
- n.+ımsın 15/16
- n.+ın 191/1
- n.+ından 197/1
- nâbüd:** Yok olan, bulunmayan.
- n. 83/3
- nabz:** Kalp vuruşunun sağladığı kan basıncından dolayı atardamarlara ve özellikle bilekteki atardamara parmak basıldığında duyulan kıvıldaama.
- n.+ı nâ-tûvân: Zayıf nabız. 5/38
- n.+a 232/2
- nâçiz:** Değersiz, önemsiz.
- n. 6/41
- n.+ın 4/42, 012/41
- nâdân:** Bilgisiz, cahil.
- n. 2/45
- nâdir:** Seyrek, az.
- n.+ü seyrek: 97/21
- n.+dir 17/28
- nâdire-dân:** Âlim, zarif.
- n. 71/5
- nâdire-perdâz:** Güzel ve ince söz söyleyen.
- n.+ı 20/12
- nâf:** Göbek.
- n. 7/33, 330/01
- n.+ın 193/2
- n.+tan 195/2
- nâfe:** Güzelin, sevgilinin saçı.
- n. 208/3
- n.+ı Tâtâr: Tatar güzelinin saçı. 8/14
- nâfi':** Yararlı, kazançlı.
- n. 14/24
- nâgâh:** Vakitsiz.
- n. 7/10
- nagme:** Güzel, uyumlu.
- n.+sin 36/36
- nağme:** Ahenk, ezgi, güzel ses.
- n. 192/3
- n.+ı bülbül-i kumriye: Kumrunun ahenkli sesi. 322/4
- n.+ı çeng: Çenginin ahenkli sesi. 296/4
- n.+ı der: Kapının ahenkli sesi. 277/2
- n.+ı mutrib: Çalgıcının ahenkli, güzel sesi. 247/5
- n.+ı nazm: Kafiyeli, vezinli sözün güzel sesi. 1/9
- n.+ı ter: Tazenin (güzelin) ahenkli sesi. 233/3
- n.+ler 216/2
- n.+ne 162/2
- n.+yle 71/10
- nağme-kârî:** Şarkı, türkü, söyleyicilik.
- n.+ı sarf-i ay-i kıl: 203/5
- nağme-sâz:** Şarkı söyleyen.
- n. 89/8
- nağme-serâ:** Türkü söyleyen, şarkı okuyan.
- n.+dır 23/17
- nahcîr:** Av.
- n.+de 244/9
- n.+e 3/25
- nâhen:** Doğru olmayan.
- n. 1/20

- nâhîd:** 1.Turunc memeli kız. 2.Venüs (Zühre)
gezegeni, çulpan..
n. 1/38, 235/02
n.+i 2/12
n.+i **sipîhr:** Talih yıldızı. 4/22
n.+e 7/29, 015/25
n.+i 179/3
- nahîf:** Zayıf, çelimsiz, cılız.
n. 3/40
- nahl:** 1.İnce, uzun, narin vücutlu dilber.
2.Hurma ağacı.
n.+i **bâdâm:** Güzel gözlü dilber. 9/30
n.+i **çâr-bâğ-ı mekârim:** Dört cömertlik
bağının dilberi. 3/33
n.+i **devlet:** Devlet ağacı. 39/17
n.+i **gül:** Güle benzeyen dilber. 219/1
n.+i **ıkbâl:** Talih güzeli. 103/9
n.+i **kad-i dil-cûy:** Boyu gönlü çeken dilber.
126/5
n.+i **kadd:** Boylu dilber. 126/7
n.+i **kadd-i cân-fezâ:** Can artıran (cana can
katan) dilber. 215/2
n.+i **lü'lü'-i şehvâr:** İri inci gibi dilber. 8/7
n.+i **mercân:** Mercana benzeyen dilber.
2/36
n.+i **mevzûn:** Biçimli, güzel dilber. 220/4
n.+i **nâz:** Naz dilberi. 127/4
n.+i **ser-efrâz:** Benzerinden üstün olan
dilber. 304/2
n.+i **tâze:** Genç dilber. 102/14
n.+i **tûbâ:** Güzellik dilberi. 172/3, 300/03
n.+i 42/2, 112/14
n.+in 14/22
- nahîstân:** Hurmalık, hurma fidanlığı.
- n. 132/7
n.+ına 17/4
nahs: Zayıflama.
n.+i **mukâbil:** 5/6
nâhun: Tırnak.
n. 80/16
n.+i **âh:** 127/4
nahvet: Kibir, gurur, büyüklenme, ululanma,
kurulma, böbürlenme.
n. 127/2, 142/03, 202/03, 214/02, 223/04,
320/02
n.+ü **nâz:** 7/33
n.+i 30/32, 055/01, 127/03, 278/01
n.+in 188/3
n.+le 1/64, 182/08, 189/03
nâib: Tahtta hükümdar olmadığı zaman veya
hükümdarın çocukluğu sırasında devleti
yöneten kimse.
n.+i **hoş-tab'-ı dânâ:** 112/11
n.+lerin 32/12
nâil: Erişmiş, ele geçirmiş, başarmış.
n. 6/43
nakd: Para olarak kullanılan servet.
n.+i **cân:** Can serveti. 279/1
n.+i **ferah:** Rahatlık serveti. 27/12
n.+i **hayât:** Hayatın bedeli. 170/7
n.+i **kûhen:** Eski para, servet. 1/10
n.+i **sevâb-ı rûze:** Sevap günü serveti.
261/8
n.+i **şeb-nem:** 146/4
n.+i **ümmîd:** Ümit serveti. 289/5
n.+i **vakt-i ilm-ü irfân:** İlim ve irfan
vaktinin kazandırdığı. 63/3
n.+i **vakt-i murâd:** İstek vakti serveti. 42/2

- n.+in** 210/3
- n.+ini** 3/52
- nâkıs:** Eksik, tam olmayan.
- n.** 132/5, 150/04, 156/04, 181/01
- nâkıs-nazar:** Eksik bakış.
- n.** 159/6
- nakil:** Bir yerden alıp başka bir yere iletme, aktarma.
- n.** 97/7
- nakkâş:** Yapıların duvar ve tavanlarına süslemeler yapan usta, bezekçi.
- n.+ı** 103/19
- n.+lar** 5/2
- nakl:** Nakil.
- n.** 8/23
- naklet-:** Nakil işini yapmak, bir yerden başka bir yere geçirmek.
- n.-esin(nakledesin)** 41/8
- nakleyle-:** Nakletmek.
- n.-yip** 280/5
- nakş:** Resim.
- n.** 5/24, 007/08, 080/20, 084/18, 153/05
- n.+ı dil-pezir:** Gönül alan nakş, suret. 80/22
- n.+ı gam:** Gamin resmi. 267/1
- n.+ı gonce-i zîbâ:** Süslü goncanın resmi. 14/1
- n.+ı gül-bister:** Gül yatağının resmi. 216/1
- n.+ı gülşen:** Gül bahçesinin resmi. 264/5
- n.+ı kadem:** Ayağın resmi. 198/3
- n.+ı kef:** Köpüğün resmi. 273/1
- n.+ı nevâ-yı midhat:** Medhedicinin güzel sesi. 235/2
- n.+ı nevk-i hâme-i bihzâd:** Soyu güzel olan kalemin sivri ucunun resmi. 152/5
- n.+ı pây:** Ayağın resmi. 146/5, 210/05
- n.+ı resîd:** Alınan bir paranın iadesiyle kaydının silinmesi, hesabının hükümsüzlüğüne dair edilen işaretin resmi. 84/7
- n.+ı turâzende:** Süsleyicinin resmi. 162/7
- n.+ı nigâr:** Resim ve resim gibi güzel sevgili. 17/14
- n.+ı** 79/14, 270/04
- n.+ın** 307/4
- n.+ını** 97/2
- nakşet-:** Süslemek, bezemek.
- n.-er(nakşeder)** 161/2
- n.-erim(nakşederim)** 135/10
- nakşeyle-:** Nakşetmek.
- n.-sün** 5/2
- nakşol-:** Bir yerde belirli bir iz bırakmak, yer etmek.
- n.-mak** 257/2
- nakz:** Bozma.
- n.** 9/25
- n.+ından** 5/54
- nâl:** Kamış.
- n.** 134/3
- na'l:** At, öküz gibi hizmet hayvanlarının tırnaklarına çakılan demir parçası.
- n.** 6/25
- n.+ı** 4/7
- n.+ı esb:** Atın nalı. 17/32, 037/36
- n.+ı mfh:** Nal ve çivi. 1/56
- n.+ı** 1/28
- n.+in** 3/36
- nâlân:** İnleyici, inleyen.
- n.** 164/4, 167/04, 310/01

- n.+ü giryân:** İnleyen ve ağlayan. 36/24
- n.+ı** 10/17, 016/02, 016/18, 019/02, 029/14, 125/01
- n.+ım** 308/1
- n.+ınam** 218/1
- na'lçe:** Katır, eşek, sığır gibi hayvanların tırnakları altına çakılan demir parçası.
- n.** 1/26
- nâle:** İnleme, inilti.
- n.** 129/1, 173/02, 219/04, 219/04, 269/02, 284/05, 296/04, 300/01
- n.+i** 201/5, 208/1
- n.+i âteş-feşân:** Ateş saçan inilti. 127/5
- n.+i dil:** Gönül iniltisi. 161/1, 276/01
- n.+i zencîr:** Zincir makamı iniltisi. 152/4, 245/03
- n.+ler** 255/2
- n.+leri** 322/3
- nâlende:** İnleyen, inleyici.
- n.** 252/1
- nâliş:** İnleyiş, inleme, inilti.
- n.+ım** 173/1
- nâm:** Ün.
- n.** 9/28, 020/05, 035/28, 079/13, 128/01, 130/54
- n.+ı** 6/10
- n.+ı âlem-ârâ:** Âlemi süsleyen şan. 4/27
- n.+ı Bermekî:** Bermekî'nin şanı. 82/9
- n.+ı Ca'fer:** Cafer'in şanı. 110/1
- n.+ı Nedîm:** Nedim'in ünü. 4/42
- n.+ı şerîf:** Şerefli şan. 37/39, 129/05
- n.+ı tarab-bahş-ü meserret-zâ:** Sevinç doğuran ve bahşeden ün. 103/17
- n.+ı vâlâ:** Yüksek şan. 6/10
- n.+u kâm:** Şan ve istek. 74/3
- n.+u şân:** Ün ve şan. 75/1
- n.+ı** 18/14, 018/20, 031/13, 103/26, 104/12, 130/22, 338/01
- n.+ın** 11/42, 012/04, 020/09, 035/03, 069/07, 166/06, 223/08, 224/01
- n.+ına** 8/24, 103/15
- n.+ında** 183/3, 261/01, 261/02
- n.+ını** 1/59, 016/07, 021/06, 097/04, 112/16, 132/08, 153/05
- n.+ının** 185/15
- n.+ınla** 6/11, 026/02, 035/04
- nâm-dâr:** Namlı.
- n.** 28/10
- nâm-ver:** Namlı, adlı, ünlü.
- n.** 99/6
- namâz:** Müslümanların günde beş kez yapmaları dince buyurulan ve dua okuyarak kıyam, rükû, sücut, kuut denilen beden durumlarını, kuralınca tekrarlayarak Tanrı'ya edilen ibadet, salât.
- n.+ına** 316/4
- nâme:** Mektup.
- n.+ı iclâl:** Kudret mektubu. 26/2
- n.+ı kadr:** İtibar, şeref mektubu. 13/46
- n.+ı sihr-ü beyân:** Sihir ve açık söyleme mektubu. 14/36
- n.+de** 13/46
- n.+si** 297/3
- nâme-ber:** Mektup götüren.
- n.** 14/18
- n.+dir** 17/33
- nâme-resâ:** Mektup ulaştırma işi.
- n.+mız** 217/4

- nâmf:** Yerden biten, yetişen, büyüyen, artan.
n. 244/10
- nâmiye:** Olma, yerden bitme.
n. 9/30, 030/35
- nâmûs:** Bir toplum içinde ahlâk kurallarına karşı beslenen bağılılık.
n. 130/54
n.+u 318/3
- nân:** Ekmek.
n.+ü **ni'met:** Ekmek ve nimet. 278/10
- nâr:** Ateş.
n. 2/18
n.+ı **gayret:** Gayret ateşi. 124/4
- na're:** Nara, yüksek sesle bağırma.
n.+i **mestâne:** 203/1, 236/03
- na're-keş:** Nara çeken.
n.+i **nâle:** İnilti narası çeken. 269/2
- nârenc:** Turunç.
n. 177/4
- nârvenlik:** Karağaçlık.
n.+te 253/2
- nâs:** İnsanlar, halk, herkes.
n. 93/14, 139/04
n.+a 6/5
n.+ı 129/9
- nasb:** Bir memurluğa tayin.
n.+ı **dil-keş:** Gönül çeken tayin. 62/21
- nasbolun-:** Tayin edilmiş.
n.-muş 17/50
- nâsere:** Ayanı bozuk (para).
n.+dir 1/10
- nasîb:** Bir kimsenin elde edebildiği, sahip olabildiği şey.
- n.+imiz** 25/6
- nasr:** Yardım.
n. 86/5
n.+ı **a'lâ:** Yüksek yardım. 12/21
- nât:** Bir şeyi methederek anlatma.
n. 130/40
- nâtika:** Düşünüp söyleme yeteneği.
n. 1/72
n.+i 151/5
n.+ma 1/9
n.+mın 39/1
- nâtüvân:** Zayıf, kuvvetsiz.
n.+ım 285/6
n.+ımdan 227/2
- nâvdân:** Oluk.
n. 109/2
- nâvek:** Ok.
n. 97/16
n.+i 44/1
n.+i **perrân:** 17/30, 017/33
n.+i 77/5
n.+in 17/5
- nây:** 1. Kamış. 2. Ney.
n.+ı **Irâkî:** Irak kamışı. 192/6
n.+ı **kilk:** Kamıştan yapılmış ney. 73/6
n.+ın 260/4
n.+inde 263/1
- nâz:** Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve.
n. 1/5, 003/52, 007/33, 007/37, 008/09, 008/14, 008/18, 008/30, 008/33, 010/53, 017/50, 026/16, 035/11, 035/12, 127/02, 127/04, 139/02, 148/06, 154/04, 157/06, 157/07, 169/03, 190/05, 197/01, 202/04,

210/05, 211/01, 224/02, 228/04, 230/03,
237/04, 242/02, 245/02, 247/01, 247/04,
247/06, 278/03, 304/02, 304/02, 310/01,
310/01, 310/02, 310/03, 310/04, 310/05

n.+ı 299/2

n.+ı dil-fırîb: Gönül aldatan naz. 174/5

n.+u îmâ: Naz ve işret. 175/2

n.+u nahvet: Naz ve kibir. 30/32, 278/01,
320/02

n.+u niyâz: Naz ve niyaz. 257/3

n.+u şive: Naz ve eda. 13/1

n.+a 174/2, 223/05, 284/03

n.+dan 175/5, 231/07

n.+ı 139/5, 164/02, 188/02, 253/03, 291/02,
303/02, 304/02, 321/04

n.+ım 147/3, 186/03, 216/01, 276/04,
286/01, 298/02, 298/05, 298/05, 304/03,
318/03, 355/01

n.+ın 130/13, 134/02, 164/02, 188/03,
201/04, 291/03

n.+ına 192/4, 252/02

n.+ını 202/5

nâz-âbâd: Nazla dolu.

n. 155/3

nâz-perver: Naz eden.

n. 5/11

n.+ın 8/11

n.+sin 304/1, 314/04

nâz-perverd: Naz içinde büyümüş, terbiye
olmuş, nazlı.

n.+ın 8/10

nazar: Bakış, bakma.

n. 11/10, 017/67, 035/21, 040/01, 103/20,
135/07, 301/05, 326/01

n.+ı âşık: Âşığın bakışı. 144/2

n.+ı şahid: Şahidin bakışı. 9/6

n.+dan 1/79, 010/07, 035/16, 129/09

n.+ı 1/33

n.+ın 145/3

n.+ından 9/30, 097/05

n.+lara 139/4

nâzende: Naz edici, nazlı, hoş edalı.

n. 7/32, 035/27, 151/03, 179/07, 182/07,
304/01, 305/01

n.+si 71/6, 130/22

n.+sin 232/1

n.+ye 246/1

nâzenîn: Cilveli, nazlı.

n. 174/2

n.+im 173/4, 183/04, 218/06, 286/03

nâzım: Düzenleyen, düzene koyan.

n.+da 165/5

nâzil: Konaklayan.

n. 223/2

n.+e 246/1

nazîr: Benzer, eş, örnek.

n. 116/16

n.+ı zât-ı âli-şân: 83/7

n.+ı 12/26, 017/03, 037/10

n.+ın 8/49, 068/07, 069/06, 070/07, 090/01,
097/21, 108/03, 116/02, 117/04, 303/04,
304/01

n.+ını 20/16, 279/03

nazîrî: Benzeri.

n. 13/38

nâziş: bk. nâz.

n.+tir 272/1, 272/02

nazım: Hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan kafiyeli söz dizisi.

n. 2/9, 002/43, 014/42, 021/25, 097/06, 127/08

n.+ -ı ahvâl-i berâyâ: Halkın durumunu anlatan nazım. 98/5

n.+ -ı belâgat-şîâr: Belâgatli nazım. 270/10

n.+ -ı bî-pervâ: Korkusuz nazım. 14/51

n.+ -ı bülend: Yüksek nazım. 275/6

n.+ -ı dil-cû: Gönül çeken nazım. 106/5

n.+ -ı hûn: Öldüren nazım. 227/7

n.+ -ı hümâyûn-ı dil-ârâ: Gönül çeken hümâyün nazımı. 106/7

n.+ -ı kemâl: Olgun nazım. 30/29

n.+ -ı müsellem: Doğruluğu kabul edilmiş nazım. 81/6, 236/04

n.+ -ı nâ-çespân: Yakışır, lâyük nazım. 17/42

n.+ -ı Nedîm: Nedim'in nazımı. 31/18

n.+ -ı Nedîmâ: Nedim'in nazımı. 322/5

n.+ -ı nev: Yeni nazım. 223/8

n.+ -ı nev-îcâd: Yeni tarz nazım. 219/6

n.+ -ı selfîs: Üçüncü nazım. 292/5

n.+ -ı şûh: Açık saçık nazım. 14/10

n.+ -ı tâze: Taze, yeni nazım. 36/36, 238/06

n.+ -ı ter: Yeni nazım. 14/37

n.+ -ı umûr-ı milk-ü dîn: Din ve devlet emirlerinin nazımı. 122/7

n.+a 2/3, 004/38, 116/18, 122/07, 198/06

n.+da 3/54

n.+ı 1/9, 009/40, 036/37, 106/08, 183/05

n.+ım 1/10, 003/60, 005/50, 217/05

n.+ımdaki 215/5

n.+ımı 14/36

n.+ımın 3/56

n.+ımla 19/23

n.+ın 14/2, 124/07, 235/02

n.+ımı 136/9

n.+ınla 5/53

nazra: (Bir tek) bakış.

n.+ -i hışm: Öfkeli bakış. 14/26

n.+da 126/3

nâzûk: Başkalarına karşı saygılı davranan.

n. 73/16, 083/11, 084/18, 085/04, 094/34, 116/16, 116/20, 233/02, 286/02, 338/01

n.+ -i 127/5

n.+ -ü şîrîn: Zarif ve şirin. 26/13

n.+ -ü zîbâ: Güzel ve süslü. 80/26

n.+tîr 94/21

n.+ün 5/14, 292/03

nâzûk-tabîat: Nazik tabiatlı.

n.+tir 12/41

nâzûklük: Nazik olma durumu veya nezaket.

n. 163/1

ne: Hangi şey.

n. 1/67, 003/10, 003/12, 003/13, 003/14, 003/36, 003/42, 004/47, 004/47, 005/24, 005/25, 006/26, 006/26, 006/31, 006/44, 007/13, 007/13, 007/16, 007/18, 007/32, 008/04, 008/20, 008/20, 008/34, 009/10, 009/14, 009/14, 009/41, 010/27, 010/46, 010/46, 011/06, 011/24, 011/28, 011/28, 011/38, 011/38, 012/06, 012/06, 012/09, 012/09, 012/11, 012/32, 012/32, 012/33, 012/42, 013/02, 013/10, 013/10, 013/22, 013/31, 013/31, 013/33, 013/33, 013/34, 013/34, 013/37, 015/08, 016/05, 016/09, 016/11, 016/27, 017/05, 017/07, 017/30, 017/43, 018/04, 018/04, 019/19, 019/19,

019/20, 020/09, 020/09, 020/15, 025/06,
 025/10, 027/07, 028/08, 028/08, 035/12,
 035/33, 036/01, 036/02, 036/33, 037/09,
 037/35, 037/37, 039/03, 039/03, 041/04,
 044/01, 044/01, 048/01, 048/01, 056/01,
 067/14, 067/15, 067/15, 068/02, 068/02,
 068/03, 068/07, 069/08, 074/02, 074/02,
 077/09, 077/10, 077/11, 078/05, 078/05,
 078/06, 078/06, 079/07, 079/13, 079/16,
 079/18, 082/21, 084/09, 084/10, 086/02,
 087/14, 091/07, 091/07, 092/15, 093/13,
 094/14, 097/09, 097/09, 097/23, 097/23,
 103/30, 103/30, 105/08, 107/03, 112/17,
 115/19, 117/10, 117/10, 118/06, 125/05,
 128/03, 130/03, 130/03, 130/07, 130/12,
 130/17, 130/44, 131/03, 131/03, 134/05,
 134/06, 134/06, 137/01, 140/02, 148/02,
 148/02, 148/03, 153/03, 156/04, 156/04,
 160/03, 162/07, 164/03, 166/01, 166/01,
 166/04, 166/04, 170/02, 174/05, 186/01,
 194/05, 196/01, 196/02, 198/01, 207/06,
 209/06, 214/02, 215/02, 218/02, 225/02,
 227/01, 227/04, 227/04, 227/04, 231/01,
 232/02, 242/05, 243/01, 243/01, 251/05,
 251/06, 253/04, 256/01, 258/07, 260/04,
 261/13, 262/07, 267/01, 269/02, 273/01,
 280/02, 281/08, 282/05, 285/02, 293/01,
 298/02, 298/02, 298/02, 298/02, 302/05,
 303/01, 315/04, 318/02, 318/02, 318/03,
 318/05, 318/05, 340/01, 340/01
n.+dir 6/13, 006/45, 007/30, 008/11, 008/17,
 008/17, 011/22, 011/23, 037/10, 045/01,
 077/15, 127/01, 130/20, 130/20, 130/22,
 131/01, 132/01, 138/02, 164/04, 165/05,

193/05, 208/06, 212/03, 268/04, 285/03,
 298/04, 300/01

n.+ler 129/1, 160/02, 196/05

n.+sin 164/5, 205/01, 205/01, 205/02,
 205/03, 205/04, 205/05, 205/06, 205/07,
 205/08, 219/05

nebât: Bitki.

n. 99/8

n.+in 345/1

nebâtî: Bitki ile ilgili.

n. 1/36, 004/36

neberd: Harp, savaş.

n.+in 5/5

nebiyy: Peygamber.

n.+i 11/29, 021/11, 130/56

nebûd: Yokluk.

n.+e 259/6

necâbet: Temiz bir soydan gelme.

n.+ten 4/29

necl: Soylu, soyu sopu temiz.

n.+i âlf-şân: Yüksek soylu. 102/6

necm: Yıldız.

n.+i 84/22

n.+i baht: Talih yıldızı. 121/13

n.+i emânî: Arzular, istekler yıldızı. 5/6

n.+i gîsû-dâr: Kuyruklu yıldız. 8/58

n.+i rahşân: Parlak yıldız. 5/29

nedâmetsiz: Pişmanlık duymayan.

n. 189/5

neden: Bir olay veya durumu gerektiren veya
 doğran başka olay veya durum.

n. 5/16, 006/14, 014/04, 130/49, 274/04,
 305/02, 305/02

n.+dir 88/4, 207/03

Nedîm: 18. yüzyılda yaşamış Osmanlı şairlerindedir.

n. 1/70, 002/45, 003/68, 008/24, 008/33, 008/62, 011/56, 021/36, 030/29, 031/18, 035/33, 039/11, 039/15, 056/01, 067/22, 069/10, 076/12, 085/05, 089/10, 091/08, 096/01, 099/13, 101/10, 111/04, 113/06, 115/42, 118/08, 130/66, 134/08, 135/07, 138/05, 139/05, 140/08, 145/05, 146/08, 148/07, 149/05, 150/06, 154/06, 157/10, 165/05, 166/07, 169/06, 172/05, 173/05, 174/05, 178/07, 179/07, 180/05, 188/04, 192/06, 195/06, 196/05, 197/06, 198/06, 199/05, 200/07, 201/06, 202/05, 203/05, 204/05, 205/08, 206/08, 216/07, 218/06, 221/05, 222/05, 223/08, 232/09, 232/04, 233/07, 240/05, 241/06, 243/06, 246/05, 247/07, 248/08, 257/07, 258/07, 264/06, 265/07, 268/05, 269/05, 270/07, 275/06, 276/05, 280/05, 281/08, 283/06, 291/07, 292/05, 293/05, 295/03, 300/05, 300/05, 300/05, 301/06, 310/05, 310/05, 310/05

n.+i bende: Kul Nedim. 12/41, 063/20, 077/19, 088/08, 110/04

n.+i bezm-i hâsû'l-hâs: en güzel meclislerin Nedim'i. 124/7

n.+i cân-küdâz-ı derd-perverd: dert besleyici (artırıcı), can yakıcı Nedim. 128/6

n.+i dil-şüde-i bî-karâr: Gönlü ölmüş, kararsız Nedim. 160/5

n.+i günâh-kâr: Günahkâr Nedim. 256/7

n.+i nâ-kâm: Arzusuna ulaşamamış Nedim. 9/39

n.+i nükte-dân: Nükteli söz söyleyen Nedim. 5/47

n.+i pür-hüner: Çok hünerli Nedim. 136/9

n.+i sebze-i bâğ-ı bahâr: Bahar mevsiminin yeşil bağlarının Nedim'i. 230/5

n.+i sūhan-ı pür-fen: Nedim'in sanatlı, hünerli sözleri. 213/6

n.+i şeydâ: Aşkdan divane olmuş Nedim. 284/5, 316/05, 317/03

n.+i telh-kâm: (Damağı açı) kederli Nedim. 235/5

n.+i zâr: Ağlayan Nedim. 120/1, 158/08, 164/08, 191/06, 234/05, 261/13, 267/05, 290/05, 303/05, 308/04, 127/8, 141/05, 224/05, 237/06, 253/06, 298/05, 305/05, 306/04

n.+i zâr-ı şeydâ: Divane Nedim'in ağlaması. 6/43

n.+i zâr-ü mihnet-dîde: Sıkıntı görmüş ve ağlayan Nedim. 332/1

n.+i zâr-ü şeydâ: Ağlayan ve divane Nedim. 41/14

n.+e 4/42, 119/08, 207/09

n.+i 8/27, 036/35, 143/05, 286/07

n.+in 17/42, 028/19, 123/11, 156/06, 183/05, 278/07, 297/03, 304/04, 311/05, 321/05

n.+indir 242/5

n.+ine 212/5

Nedîmâ: Ey Nedim!

n. 7/26, 010/28, 013/35, 014/52, 015/32, 016/43, 018/32, 019/30, 020/19, 037/37, 064/11, 065/09, 066/06, 068/09, 070/10, 071/15, 073/16, 074/10, 075/09, 078/14, 079/18, 080/27, 081/15, 082/23, 083/15, 084/23, 087/14, 090/04, 093/18, 094/39, 095/08, 098/11, 102/15, 103/32, 104/15,

105/09, 106/15, 108/13, 109/10, 112/22,
114/06, 116/20, 125/09, 126/09, 129/10,
137/05, 142/05, 144/07, 147/07, 151/05,
152/05, 153/05, 159/06, 162/07, 168/05,
170/10, 171/05, 175/08, 177/07, 181/04,
182/08, 185/13, 186/07, 187/06, 189/08,
193/05, 194/05, 209/06, 214/06, 215/05,
219/06, 225/04, 226/05, 227/07, 228/05,
229/07, 236/04, 244/10, 245/07, 251/08,
252/06, 254/06, 255/05, 259/08, 260/05,
262/08, 266/05, 274/05, 282/05, 285/13,
287/05, 288/05, 289/09, 294/01, 296/05,
302/05, 307/05, 309/05, 312/03, 315/04,
322/05

n.+yı 190/8

n.+yı felâket-zede: Felâkete uğramış ey
Nedim. 220/5

n.+yı muhakkar: Hakarete uğramış ey
Nedim. 26/16

n.+dan 61/4, 092/24, 320/04

n.+nın 1/21, 208/07, 319/04

n.+ye 41/2

n.+yı 155/6, 238/06, 263/05, 313/03

Nedîmâne: Nedim'in söylediği şekilde, Nedim'e
yaraşır şekilde.

n. 318/5

nef: Menfaat, fayda, kâr, çıkar.

n.+den 8/43

nefes: Soluk.

n. 41/2, 117/10, 195/05, 243/02, 263/01,
320/02

n.+i âteşîn: Ateşten nefes. 127/8

n.+i bâz-pes: Yeniden, tekrar alınan nefes.
200/7

n.+i serdî: Soğuk soluk. 1/43

n.+in 200/1

n.+te 73/8

Nefî: Divan Edebiyatı'nın en yüksek kasidecisi
ve en muvaffakiyetli bir şairi olup asıl adı
Ömer'dir.

n. 3/61, 014/38, 019/24, 077/19

nefir: Cemaat, topluluk.

n.+i 5/33

nefs: Öz varlık, kişilik.

n.+i nebâfî: 1/36, 004/36

n.+ini 12/3

neftî: Siyaha yakın koyu yeşil.

n. 10/58

nehâr: Gündüz.

n. 8/52, 299/01

nehy: Bir işin yapılmasını yasak etme, men
etme.

n.+i 1/38

nekbet: Şanssızlık, talihsizlik.

n.+i endûh: Sıkıntı, keder talihsizliği. 159/1

nekkâd: Acıklı, kederli.

n. 69/8

n.+ı 300/5

nem: Hafif ıslaklık, rutubet.

n. 153/2, 249/04

n.+i lûtf: Lütuf nemi. 11/33

nem-çekân: Nem damlayan.

n. 2/40

nemâ: Büyüme, gelişme.

n. 8/41, 073/15

n.+sı 130/29

nemed-pûş: Keçe veya kebe giyen, derviş.

n. 209/2

nemek: Tuz.

n.+in 224/2

n.+ten 127/7

nemek-rîze: Tuz serpen.

n. 61/2

nemek-rîzi: Tuz dökken, akıtan.

n.+i 269/4

ner: Er, erkek.

n. 35/9, 129/07

n.+e 16/26

n.+i 4/13

nerdübân: Merdiven.

n. 5/23

n.+a 192/4

nerede: "Hangi yerde?" anlamına gelen yer zarfı.

n. 16/30, 016/30

nereye: "Hangi yere?" anlamına gelen yer zarfı.

n. 296/1

Nerîmân: Rüstem'in dedesi olan Sam'ın babası.

n. 2/31

n.+a 5/23

nerkis: 1. Nergisgillerden, çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye vaziyetinde bulunan ve beyaz, sarı olan bir süs çiçeği.
2. Güzelin gözü.

n. 13/39, 248/02, 256/04

n.+i bîmâr: Hasta göz. 291/3

n.+i fettân: Fattan göz. 267/5

n.+i gûyâ: Söyleyen, söyleyici göz. 178/1

n.+i gül-gûn: Gül renkli göz. 2/17

n.+i hûnî-reviş-i dîn: Din yolunun kan dökmeyle meyilli güzelinin gözü. 221/4

n.+i mest: Sarhoş göz. 148/3, 265/05

n.+i pür-kâr: Güzelin (mana) dolu gözü. 227/3

n.+i şehlâ-yi çemen: Çimenliğin şehlâ bakışlı nergisi. 220/1

n.+e 11/10

n.+ler 19/21, 140/04

nerkisf: Nergis şeklinde olan.

n. 339/1

nerm: Yumuşak.

n. 8/6, 080/10, 206/06, 251/08, 287/04

n.+ü nâzûk: Yumuşak ve nazik. 94/21

n.+dir 175/7

nerm-ten: Yumuşak tenli.

n. 55/1, 344/01

nerre: Er, erkek.

n.+i 3/17

nesak: Şekil.

n.+i hükm-i sitâre: Yıldızın şeklini, yerini tayin etme. 1/62

nesak-âmûz: Şekil öğretme.

n.+i seken: Durma şekli. 1/46

neseb: Soy, baba soyu.

n.+de 18/21

neseb-nâme: Soyun yazıldığı küçük kitap.

n.+i 9/37

nesem: Soluma, soluk alıp verme.

n. 32/5

nesih: Kaldırma, hükümsüz bırakma.

n.+i nüsha-i reyhâne: 339/1

nesi: Unutkan.

n. 261/11

nesîc: Nescolummuş, dokunmuş.

n.+i fitne: Fitne dokuması. 257/2

n.+i işve: Naz, eda dokuması. 174/2

nesîm: Hafif yel, esinti.

n. 10/31, 068/07, 078/11, 137/02, 256/03, 290/03, 292/04, 301/06

n.+i âtîfet-ü cûd: Sevgi ve cömertlik rûzgârı. 25/12

n.+i feyz: Feyiz, bereket rûzgârı. 270/6

n.+i hulk: Yaratılış rûzgârı. 11/34, 094/13

n.+i hulk-ı pâk: Temiz yaratılış rûzgârı. 79/3

n.+i lûtf: Lütuf, bağış rûzgârı. 158/4

n.+i nev-bahâr: İlkbahar rûzgârı. 197/2, 285/05

n.+i re'fet: Merhamet rûzgârı. 5/52

n.+i sabâ: Saba rûzgârı. 7/16

n.+i 126/7

nesr: Kartal, kuş.

n.+i felek: Feleğin kartalı. 130/57

n.+i sipîhr: Talih kuşu. 77/5

n.+i tâir: Uçan kuş. 14/30, 033/02

nessâc: Çulha, dokumacı.

n.+i kîlk-i nâdire-perdâz-ı nûkte-dân: Nûkte bilen nadir kalemini düzenleyen dokumacı. 20/12

n.+i tab': Huy, yaratılış dokumacısı. 3/57

neşât: Sevinç, neşe, şenlik.

n. 2/4, 003/43, 003/60, 005/10, 016/02, 016/15, 022/02, 031/06, 033/06, 034/03, 076/09, 078/07, 083/03, 186/01, 253/04, 295/02, 297/01, 306/03, 306/04

n.+i makdem: Dönme sevinci. 14/53

n.+i şevk: Sevinç şenliği. 80/19

n.+i tâze-i hûn-ı ciğer: Ciğeri kan olan güzelin sevinci. 128/4

n.+u şâdmânî: Neşe ve sevinç. 62/3

n.+a 121/21

n.+ın 255/3

neşât-âbâd: Neşe dolu.

n. 295/1, 295/01, 295/02, 295/03

n.+ı 122/2, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12

neşât-âver: Sevinç getiren.

n. 14/12, 250/06

neşât-efzâ: Sevin artırıcı.

n. 81/1, 094/26, 311/04

Neşâtî: Neşatî.

n. 2/14

n.+i hazîn: Hüzünlü Neşatî. 125/10

neş'e: Üzüntü olmamaktan doğan, dışa vuran sevinç.

n. 3/13, 015/07, 016/02, 050/01

n.+i 3/43

n.+i câvîd: Ebedî neşe. 13/20

n.+i hayret: Hayret etmeden doğan neşe. 167/2

n.+i resîde: Son hadde varmış neşe. 154/2

n.+i tarab-ı câvidân: Ebedî sefa sevinci. 3/12

n.+ler 8/23

n.+ni 249/3

n.+sini 160/5

neşgûde: Karıştırma.

n.+nin 55/1

neşîd: Manzume, şiir.

n. 84/11

neşkûfte: Burna çekme.

n.+si 71/4

neşr: Yayma, dağıtma.

n.+i ilm: 85/3

neşret-: Yaymak, dağıtmak.

n.-tiği 9/27

neşv: Canlının büyümesi, boy atması, yeniden meydana olup hayata gelmesi.

n.+ü nemâ: 8/41

neşve: Sevinç, hafif sarhoşluk, keyif.

n. 281/1

n.+i hûn-ı ciğer: Kanlı ciğerin neşesi. 214/5

n.+i mey: Mey sarhoşluğu. 199/2, 200/06

n.+i pür-zûr: Çok fazla sarhoşluk. 233/2

neşve-hâh: Neşe, sevinç isteyen.

n. 234/3

netîce: Sonuç.

n. 12/5, 185/04

n.+i hulyâ: Hayalin sonucu. 115/38

nev: Yeni.

n. 1/12, 001/45, 003/23, 003/42, 005/03, 005/24, 009/41, 017/53, 020/12, 026/11, 030/16, 069/10, 080/07, 082/18, 089/02, 089/07, 091/08, 094/27, 094/39, 098/09, 103/24, 119/08, 130/62, 136/06, 162/07, 223/02, 223/08, 248/04, 252/04, 281/07

n.+i 1/76, 35/23

n.+den 6/20

n.+dir 112/2, 319/04

n.+e 56/1

n.+i 26/8, 094/26

n.+in 130/35, 152/01, 192/06

nev-arûs: Yeni gelin.

n.+ı çihre-pîrâ: Çehresini süsleyen yeni gelin. 70/6

n.+ı hûsn-ü behcet: Güzellik ve sevinç gelini. 68/5

n.+ı tâli'-i destûr-i zî-şân: Talihten izin almış şöhretli yeni gelin. 2/46

nev-âşiyân: Yeni yuva.

n.+ı şâh-bâz-ı izz-ü devlet: İzzet ve kudret doğanının yeni evi. 104/2

nev-âyîn: Yeni üslûp çıkararan.

n. 1/22

nev-bahâr: İlbahar.

n. 13/44, 017/06, 030/09, 033/04, 037/21, 054/01, 064/01, 082/04, 137/05, 167/02, 197/02, 203/04, 211/03, 222/02, 250/02, 285/05, 301/02, 311/01

n.+ı 138/2

n.+ı hûsn-ü ân: Güzellik baharı. 293/3

n.+a 103/23

n.+ı 31/1, 094/29

n.+ın 17/29, 017/56

nev-bahârân: İlbaharlar.

n. 10/33, 024/02

nev-bahârî: İlbaharla ilgili.

n. 334/1

nev-be-nev: Yeniden yeniye, tazeden tazeye.

n. 76/10, 265/02

n.+dir 173/1

nev-bık'a: Bir parça yer, topraklar, ülkeler.

n.+ı nâzûk: 85/4

nev-bünyâd: Yeni bina edilmiş.

n. 42/1, 094/34

n.+ı 104/6

nev-bünyân: Yeni yapılmış, yeni yapılı.

n.+ına 17/1

nev-cüvân: Taze, genç, delikanlı.

n. 5/11, 032/03, 136/02

nev-cüvânlık: Delikanlılık.

- n.** 136/2
- nev-demîde:** Yeni yetişmiş, taze.
n.+i 230/5
n.+sin 237/1
- nev-eser:** Yeni eser.
n.+i zî-şân: Şanlı yeni eser. 16/8
- nev-hat:** Genç.
n.+lar 138/4
- nev-hîz:** Genç, taze.
n.+i 8/33
- nev-ibâret:** Yeni olan.
n. 121/17
- nev-îcâd:** Yeniden meydana getirilmiş, evvelce yok iken sonradan yapılmış.
n. 69/5
n.+ın 219/6
- nev-mehbat:** Korkudan şaşırılmış.
n.+i 114/1
- nev-mesned:** 1. Yeni dayanak. 2. Rütbe.
n.+i hurrem: Sevinç dayanağı. 80/18
n.+i şâhâne: Şahane rütbe. 94/28
n.+i vâlâ: Yüksek rütbe. 83/11
- nev-nahl:** Genç, narin dilber.
n.+i bâğ-ı izz-ü şân: İzzet ve şan bağının dilberi. 35/14
n.+i gül: Gül gibi güzel. 182/4
n.+i gül-zâr-ı ümîd: Ümidin gül bahçesinin dilberi. 35/23
- nev-nihâl:** Taze fidan.
n. 301/2
n.+i bâğ-ı istiğnâ: Nazlanma bağının taze fidanı. 312/2
- nev-niyâz:** İşe yeni başlayan, yeni meşk olan.
n. 293/4
- nev-peydâ:** Yeni çıkma.
n. 14/13, 016/16, 116/13
n.+dan 316/2
n.+sıdır 30/6
- nev-rese:** Yeni yetişen, yeni gelen.
n. 85/3
- nev-resîd:** Yeni yetişme, yeni yetişmiş.
n. 76/5
- nev-resîde:** Yeni yetişmiş, yeni olgunlaşmaya başlamış, genç, taze.
n.+sin 237/4
- nev-resm:** Yakası büyük, kolsuz, harmanı gibi kırmalı bir çeşit kaput.
n.+i 18/13
- nev-reste:** Yeni bitmiş, yeni yetişmiş, yeni meydana gelmiş.
n. 173/4
n.+dır 172/3
- nev-rûz:** Güneşin koç burcuna girdiği gün olup Rumî Mart'ın dokuzuna rastlar, ilkbahar başlangıcı ve Celâlî takvimine göre yılbaşısıdır.
n. 76/7, 076/07, 115/40
n.+u ıyd: Nevruz ve bayram. 65/7
n.+un 17/62
- nev-sâhil-serây:** Yeni büyük yalı kasrı.
n.+ı 103/32
- nev-sikke:** Yeni para.
n.+i 1/10
- nev-tarh:** Yeni yapılan.
n. 83/15
- nevâ:** Ses, ahenk, nağme.
n. 112/9, 142/05
n.+yı 36/36, 235/2

- n.+yı andelîbâne:** Bülbüllerin sesi. 318/1
- n.+yı bülbül:** Bülbül sesi. 292/2
- n.+yı nazm-ı nev:** Yeni nazmın ahengi. 192/6
- n.+lar** 293/5
- n.+na** 169/5
- n.+sın** 143/4
- n.+ya** 121/19
- nevâ-sâz:** Çalgıcı, okuyucu.
n. 311/2
- nevâl:** Bahşış, bağış.
n. 118/3
- Nevâyî:** Ali Şir Nevaî.
n. 10/11, 142/05
n.+den 14/43
- nevâziş:** İltifat, gönül alma, okşama.
n.+lerle 6/9
- nevbet:** Nöbet.
n. 19/9, 037/32, 250/05
n.+i 278/7
- nevîz:** Genç, taze.
n.+i 1/19
- nevk:** 1. Sivri uç. 2. Kirpiğin ucu.
n.+i hadeng: Okun ucu. 179/5
n.+i kalem: Kalemin ucu. 14/33
n.+i müjgân: Kirpiğin ucu. 215/4
n.+i nâhen: 1/20
n.+i sinân: Mızrağın ucu. 5/3
n.+i sûzen: İğnenin ucu. 1/55
n.+i tîğ-ı âh: Ah kılıcının ucu. 153/5
n.+i tîğ-ı kalem: Kılıç gibi olan kalemin ucu. 148/7
n.+inde 175/1
- nevmîd:** Umutsuz, çaresiz.
n. 67/10
- nevrûz:** Eski takvimlere göre yılın ve baharın ilk günü sayılan Mart'ın yirmi birine rastlayan gün.
n. 34/6
- Nevşehir:** Nevşehir (ili).
n.+i lâtif: Hoş, güzel Nevşehir. 92/11
n.+i muallâ: Değeri yüce Nevşehir. 89/4
n.+i 91/3
- ney:** Klâsik Türk müziğinde ve özellikle tekke müziğinde yer alan, kaval biçiminde, yanık sesli, kamıştan bir üflemeli çalgı aleti.
n. 247/2, 322/04
n.+e 18/27
n.+le 1/69
n.+lerle 255/2
- ney-şeker:** Şeker kamışı.
n. 216/7
n.+i kilk-i ter: Yeni kalemin kamışı. 9/23
- ney-zen:** Neyzen, ney çalıcı.
n. 268/4
- neyl:** Merama erişme, isteğe ulaşma.
n.+i ifzâl-ü atâ: Lütuf ve bağışa ulaşma. 30/17
n.+i matlab: İstenilene ulaşma. 244/9
- n'eyle-:** Ne eylemek, ne etmek.
n.-din 289/9
n.-miş 303/2
n.-miştir 210/2
n.-rim 12/6
n.-rse 285/11
n.-rsen 170/5
n.-rsin 60/2, 343/01

- n.-sin** 53/1, 129/03
- n.-yeyim(n'eyliyeyim)** 177/5
- n.-yim** 3/62, 017/49, 030/22, 082/20, 112/15, 140/05, 175/07, 202/02, 206/04, 248/03, 285/02, 313/03
- nezâfet:** Temizlik, paklık.
- n.+le** 119/6
- nezâhet:** Temizlik, ahlâk güzelliği.
- n.** 87/7
- nezâket:** Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik.
- n.** 73/12, 134/01
- n.+i** 278/1
- n.+le** 140/6
- nez'eyle-:** Ayırmak, çekip almak.
- n.-mek** 117/2
- nezzr:** Adak.
- n.+i** 8/28
- n.+im** 8/29
- n.+in** 8/31
- nezret-:** Adamak.
- n.-tim** 8/27
- nezzâre:** Bakma.
- n.** 77/9, 129/01, 263/03
- n.+i nekkâd:** Acıklı, kederli bakış. 69/8
- n.+si** 291/5
- n.+ye** 187/4
- nısf:** Yarı, yarım.
- n.** 185/11
- niâl:** Bir yerde oturulacak yerlerin en aşağısı.
- n.+inde** 24/10
- niam:** Nimetler.
- n.** 21/30, 032/08, 035/10, 084/06
- n.+dır** 18/3
- n.+ın** 21/36
- nice:** Kaç, ne kadar?
- n.** 1/5, 001/13, 001/68, 004/41, 006/37, 008/31, 011/02, 012/45, 013/30, 014/18, 014/24, 016/03, 016/11, 016/24, 016/25, 016/36, 016/40, 017/35, 025/07, 028/16, 029/07, 036/19, 039/03, 039/07, 040/01, 062/14, 062/15, 065/03, 067/08, 079/09, 086/03, 086/04, 089/03, 090/02, 092/10, 092/10, 092/12, 092/23, 093/09, 094/11, 094/11, 094/24, 097/06, 097/07, 102/08, 103/10, 103/10, 103/16, 103/16, 104/11, 109/08, 112/20, 115/12, 116/10, 116/11, 117/02, 117/12, 117/12, 129/03, 156/05, 162/06, 163/09, 184/05, 189/01, 234/04, 253/01, 257/04, 261/07, 264/02, 283/03, 300/04, 300/04, 300/04, 308/03, 317/01, 317/01, 317/02, 317/03
- niçin:** Bir olayın amacını, sebebini sormak için kullanılır.
- n.** 164/7, 207/04, 219/06, 253/06, 293/05, 305/02, 305/02, 307/02, 308/03
- niçün:** Niçin?
- n.** 6/5, 045/01
- n'idüğün:** Ne ettiğini.
- n.** 10/37, 112/14, 159/04
- nifak:** Geçimsizlik, anlaşmazlık, ara bozma.
- n.** 30/22
- niğâh:** Bakma, bakış.
- n.** 3/28, 078/05, 078/05, 083/12, 094/32, 103/21, 130/04, 130/41, 177/04, 186/02, 194/02, 205/03, 223/03, 231/05, 248/06, 254/01, 278/01
- n.+i âşinâ:** Tanıdık bakış. 201/4

- n.+ -i gamze:** Süzgün, yan bakış. 155/1
- n.+ -i hısm:** Öfkeli bakış. 52/1, 283/05
- n.+ -i iltifât:** Yüzü çevirip bakma. 5/32
- n.+ -i mest:** Baygın bakış. 141/3, 230/02, 258/02
- n.+ -i mû-şikâf:** Kılı kırk yaran bakış. 94/20
- n.+ -i nâz:** Naz bakışı. 247/1
- n.+ -i re'fet:** Merhametli bakış. 28/15, 081/11
- n.+ -i sad-zebân:** Yüz dilli bakış. 201/3
- n.+ -i şûh:** Şuh bakış. 3/50
- n.+ -i şûh -i evbâş:** Hafif kadının bakışı. 318/4
- n.+ a** 127/4, 157/06
- n.+ 1** 8/5, 337/01
- n.+ -ından** 128/3
- n.+ -ın** 10/36, 033/04, 175/05, 210/02, 213/06, 221/04, 305/02, 312/01, 315/02
- n.+ -ında** 130/57
- n.+ -ından** 57/1
- nigâh-bânlık:** Gözcülük, bekçilik.
- n.** 8/36
- nigâh-dâr:** Gözcü, bekçi.
- n.+ 1** 163/2
- nigâr:** 1. Resim gibi güzel sevgili. 2. Resim.
- n.** 198/1, 205/01, 237/05
- n.+ -ü nakş:** Resim ve bakış. 79/14
- n.+ a** 17/14, 217/04, 256/02, 341/01
- nigâristân:** Güzelleri çok olan yer.
- n.+ -ına** 17/14
- nigeh:** Bakma, bakış.
- n.** 127/2, 154/01, 162/02, 352/01
- n.+ -i gamze:** Süzgün, yan bakış. 240/1
- n.+ -i hasret:** Hasret dolu bakış. 296/2
- n.+ -i hayret:** Hayret dolu bakış. 207/6
- n.+ -i iltifât:** Yüzü çevirip bakma. 3/29
- n.+ -i işve-bâz:** Edalı bakış. 174/1
- n.+ -i zühre-şikâf:** Çobanyıldızı'nı yaran bakış. 180/3
- n.+ i** 1/48, 236/02
- n.+ in** 184/1, 194/03, 264/06, 274/04, 294/01, 323/01
- nigeh-bân:** Gözcü, bekçi.
- n.** 36/11, 079/05, 140/04, 308/03
- n.+ -i cihân:** Dünyanın bekçisi. 5/19
- n.+ 1** 10/8, 010/29
- n.+ -ın** 212/4
- nigeh-dârân:** Bekçiler.
- n.+ -ı dîvân-hâne:** Divanhanenin bekçileri.
- n.** 5/23
- nigeh-dârende:** Gözetleyen.
- n.+ -i beyt-i Hudâ:** Kabe'yi gözetleyen. 87/3
- nigeh-endâz:** Bakıveren.
- n.** 77/8
- nigîn:** Mühür.
- n.** 2/39, 021/27
- n.+ -i** 35/24
- n.+ -in** 10/36, 123/03
- n.+ -inde** 130/55
- n.+ -inden** 4/8
- nigîn-dân:** Yüzük kutusu.
- n.** 190/2
- n.+ a** 13/7
- nigîn-i lâ'l:** Kırmızı.
- n.** 128/1, 163/08
- nigûn-sâr:** Baş aşığı.
- n.** 208/6, 226/05
- nihâd:** Tabiat, huy, yaradılış.
- n.+ -ın** 80/8

- n.+ında** 73/2
- n.+ı pāk:** Temiz, pak yaradılışlı. 8/43, 063/12, 069/02, 093/10
- n.+ı sâf:** Temiz, katışıksız huylu. 70/2
- nihâl:** Taze, düzgün fidan, sürgün.
n. 7/26, 011/12, 285/12
- n.+ı ârzû:** Arzu, istek fidanı. 100/10
- n.+ı çemen:** Çimen, yeşillik fidanı. 146/5
- n.+ı çemen-i cân:** Can çimeninin fidanı. 313/3
- n.+ı gül:** Gül fidanı. 130/63
- n.+ı kadd:** Uzun fidan. 10/48, 154/02
- n.+ı kâmet:** Uzun fidan. 300/3
- n.+ı nâz:** Naz fidanı. 237/4
- n.+ı nûr:** Nur fidanı. 233/6
- n.+ı şu'le:** Parlak fidan. 79/5
- n.+den** 8/6
- n.+inde** 112/13
- n.+indendir** 151/1
- nihâlân:** Taze, düzgün fidanlar, sürgünler.
n.+ı gül: Gül fidanları. 130/33
- n.+ı hüner:** Hüner fidanları. 14/8
- n.+ın** 84/18
- nihâlistân:** Fidanlık.
n. 301/3, 301/05
- nihân:** Gizli.
n. 3/62, 005/39, 051/01, 112/17, 124/06, 129/01, 129/01, 135/01, 136/04, 150/03, 158/02, 182/01, 238/02, 258/06, 278/05, 312/02, 316/04
- n.+sın** 305/1
- nihân-ender:** Gizlilik içinde.
n. 136/4
- nihânîce:** Gizlice.
- n.** 162/5
- nihâvend:** Türk müziğinde bir makam.
n. 121/19
- n.+ü Irâk:** Nihavent ve Irak. 37/32
- nihrîr:** Bilgili, tecrübeli, âlim, fazıl, mahir kimse.
n.+ı asr: Asrın bilgini. 270/9
- nîk:** İyi, hoş, güzel, beğenilen.
n. 7/41, 227/04
- nîk-eser:** Güzel eser.
n. 117/2
- nikâb:** Peçe, yüz örtüsü.
n. 148/4, 204/02
- n.+ından** 197/2
- n.+ını** 283/3
- nîkû:** İyi, hoş.
n. 183/1
- n.+yı** 35/30
- nîkû-şiyem:** İyi huylar.
n. 35/24
- nîlûfer:** Durgun sularda veya havuzlarda yetişen bir su bitkisi.
n. 11/1, 216/03
- n.+e** 242/4
- nîlûferî:** Nilüfere özgü.
n. 4/19, 004/53
- nîm:** Yarı.
n. 3/25, 007/02, 007/32, 017/61, 130/66, 281/01, 290/01, 290/05
- nîm-hâb:** Yarı uykulu, mahmur.
n.+ından 197/1
- nîm-şeb:** Gece yarısı.
n. 278/12
- nîm-ten:** Mintan.

- n.** 314/1
- nîm-tenlik:** Mintanlık.
- n.** 253/5
- ni'me'l-bedel:** Ne güzel bedel.
- n.** 103/13
- ni'met:** İyilik, lütuf, ihsan.
- n.+i** 103/3
- n.+i lûtf:** Ne güzel iyilik, bağış. 235/5
- n.+ü ihsân:** Nimet ve ihsan. 7/36, 082/09
- n.+i** 3/15, 023/13, 117/06, 278/10
- n.+im** 6/45, 015/14, 015/28, 019/24
- n.+in** 17/54, 039/03
- n.+inin** 27/6
- n.+tir** 12/37
- nîrân:** Ateş.
- n.+ına** 17/7
- nîrenc:** Resim (resim gibi güzel sevgili).
- n.** 177/1, 177/06
- nîreng-hurde:** Değersiz resim.
- n.+dir** 237/6
- nîrû:** Güç, kuvvet.
- n.+yı bâzû:** Pazu kuvveti. 14/21
- n.+yı bâzû-yı zafer:** Zafer pazusunun gücü. 4/12
- nîsâb:** Bir malın zekâtını vermek üzere, verilmesi gereken miktar.
- n.+ında** 78/13
- nîsân:** Bolluk, cömertlik.
- n.** 2/41, 014/08, 062/14, 095/01, 273/03
- n.+ı** 28/4
- n.+ı lûtf:** Lütuf cömertliği. 2/40
- n.+a** 13/36
- n.+ına** 17/29
- nîsâr:** Saçma, serpmeye.
- n.** 2/46, 080/23, 122/11
- nisbet:** Oran.
- n.** 1/9, 010/41, 012/35, 017/31, 092/03, 110/01
- n.+i** 30/19
- n.+i** 1/60
- n.+in** 63/14
- n.+le** 8/42, 008/43, 017/31, 021/12, 021/27
- nîsyân:** Unutma.
- n.** 14/34
- nîş:** Zehir, ağrı.
- n.+i akreb-i ehvâz:** 77/17
- Nîşâbûr:** Türk müziğinin en az beş asırlık bir mürekkep makamıdır.
- n.** 2/29
- nişân:** İz, belirti, nişan.
- n.** 3/7, 003/20, 003/49, 077/18, 135/06, 175/01, 283/03
- n.+ı hâk-i dergâh:** Hak dergâhının izi. 5/42
- n.+ı na'l:** Nal izi. 6/25
- n.+dir** 189/6
- nişân-gâh:** Nişan tahtası, hedef yeri.
- n.** 77/6
- n.+ı sebû:** Yırtıcı hayvanın hedef alınması. 77/11
- n.+ında** 6/20
- nişâne:** Eser, iz.
- n.** 135/13
- nişânla-:** Bir şeyin yerini belirtmek, işaretlemek.
- n.-dı** 21/5
- n.-yacak** 184/3
- nişânlayabil-:** Nişanlamaya gücü yetmek.
- n.-sin** 283/3

nişest: Oturan.

n.+i 80/13

n.+in 29/1

n.+inle 27/10

n'işle-: Ne işlemek.

n.-sin 103/30

nîşter: Neşter, hekim bıçağı.

n. 243/5

n.+dir 186/5

n'it-: Ne etmek.

n.-miş 303/2

n.-tikse 43/1

n.-tin 289/9

n.-tiyse 323/1

niyâm: Kın, kılıç kını, kılıf.

n.+ı 108/2

niyâz: 1.Yalvarma, yakarma. 2. Dua.

n. 1/5, 007/37, 037/23, 158/03, 158/07, 190/05

n.+ı andelbân: Bülbüllerin yalvarması. 299/2

n.+ı bülbül-i şermende: Utangaç bülbülün yalvarması. 246/1

n.+ı pertev-i meh-tâb: Mehtabın yarlaklığının duası. 80/24

n.+ı vasl: Kavuşma duası. 248/3

n.+a 130/11, 169/03, 174/05, 257/03

niyâz-mend: Niyazlı.

n.+ı nemek-rîzi-i tabîb: 269/4

niyyet: Bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünme, maksat.

n. 7/39, 011/52, 027/05

n.+ı pâk-i hümâyûn: Temiz hümâyunun niyeti. 12/18

n.+e 12/19

n.+ı 278/9

n.+in 39/10, 197/04

n.+inden 87/10

n.+le 38/15

n.+tir 12/15, 068/02

nizâ': Çekişme, bozuşma, kavga.

n. 19/9, 251/02

nizâm: Düzen.

n. 9/40, 011/48, 062/04

n.+ı âştî: Barış düzeni (barışın getirdiği düzen). 100/10

n.+ı dîn-ü devlet: Din ve devlet düzeni. 98/10, 129/07

n.+ı dîn-ü erkân-ı saâdet: Din ve saadet erkânının düzeni. 108/4

n.+ı hüsn: Güzel düzen. 270/5

n.+ı mülk: Mülk düzeni. 21/13

n.+ı saltanat: Saltanat düzeni. 84/8

n.+ı tâze: Yeni düzen. 15/19, 017/66

n.+in 10/32

Nizâmü'l-mülk: Nizamülmülk.

n. 14/25

nizâr: Zayıf, arık.

n. 8/60, 130/26

n.+ımı 256/2

nîze: Kargı, mızrak.

n. 1/39, 008/47

n.+ı Behrâm: Behram'ın mızrağı. 4/22

n.+ı itâb: Dargınlık mızrağı. 127/2

n.+ı rümmânî: Nar çiçeği rengindeki mızrak. 333/1

n.+de 5/9

n.+si 3/24

n.+sin 2/33, 008/46

noksân: Eksik, eksiklik.

n.+a 13/43

nokta: Çok küçük boyutlarda işaret, benek.

n. 21/6, 065/02

n.+sı 13/18

n'ol-: Ne olmak.

n.-a 10/35, 011/12, 014/24, 015/12, 015/21, 016/13, 017/33, 021/20, 034/02, 041/13, 062/06, 062/07, 100/04, 106/08, 108/10, 126/05, 137/03, 139/01, 146/04, 152/05, 174/03, 188/03, 217/04, 228/01, 229/01, 252/01, 252/04, 259/02, 267/04, 279/01, 284/04, 285/08, 291/02, 291/06, 294/01, 326/01

n.-dun 134/6

n.-muş 188/1

n.-sa 7/19

No'mân: Numan.

n. 71/6, 071/15

n.+ı cihân: Cihanın Numan'ı. 35/26

növbet: Nöbet, sıra.

n. 121/17, 242/05

Nûh: Nuh Peygamber (Kur'an'daki kronolojik sıraya göre yirmi beş peygamberin baştan üçüncüsü).

n.+a 1/32

nukl: Meze, çerez.

n. 2/15

n.+ı meclis: Meclis mezesi. 178/4

n.+e 166/7

n.+ü 143/5

nûn: Osmanlı alfabesinin yirmi sekizinci harfi olup "ebced" hesabına göre elli sayısının karşılığıdır.

n. 159/3

n.+u 62/3

nûr: Aydınlık, ışık.

n. 5/21, 010/45, 016/13, 016/13, 018/21, 025/04, 061/04, 066/06, 101/06, 130/12, 130/30, 130/53, 247/02, 274/02, 296/01

n.+ı asâlet: Asalet parlaklığı. 130/55

n.+ı bîniş-i devlet: 116/5

n.+ı cebîn: Alın parlaklığı. 35/18

n.+ı cebîn-i ma'delet: Adaletin alınım parlaklığı. 35/24

n.+ı çeşm: Gözün nuru. 73/7

n.+ı i'tibâr: İtibar parıltısı. 28/5

n.+ı mücessem: Cisimleşmiş nur. 1/60

n.+ı mûlahhas: Hülâsa edilmiş parıltı. 13/28

n.+ı nigâh: Barış parıltısı. 194/2

n.+ı nigeş: Bakış parıltısı. 1/48

n.+ı safâ: Safa (eğlence) parıltısı. 5/7

n.+ı sūrûr: Sevinç parıltısı. 34/2

n.+ı tevfk-ı hidâyet: Hidayete ulaşmanın parıltısı. 89/7

n.+ı zuhûr: Görünen parlaklık. 11/50

n.+u behcet: Nur ve güzellik. 319/1

n.+dan 233/6, 311/04

n.+sun 139/2, 305/01

n.+um 199/4

n.+un 4/30

nûr-bahş: Nur veren, etrafı aydınlatan.

n.+ı cebhe-i mihr-i dırahşân: 36/8

nûr-efşânî: Nur saçan, etrafı aydınlatan.

- n. 16/17
- nûr-efzâ:** Nur artıran, çoğaltan.
- n. 116/5
- nûrânî:** Işıklı.
- n. 10/1, 010/21, 010/36, 010/59, 016/01, 016/14, 019/26, 036/06, 092/21
- n.+deki 81/10
- nusrat:** Yardım, Allah'ın yardımı.
- n. 13/21, 015/13, 017/30, 062/18, 084/02, 115/06, 123/03
- n.+u **tevfik:** Allah'ın yardımı. 12/20
- n.+a 3/8
- n.+la 106/12, 333/01
- nusrat-şân:** Şöhret yardımı.
- n.+ının 10/49
- nûş:** İçki, iştret.
- n. 134/5, 145/03, 178/02, 178/05, 190/05, 202/05, 215/04
- n.+ı 145/4
- n.+ı **cân:** Can içkisi. 109/10
- n.+ı **mey-i nâb:** Halis şarap. 204/1
- n.+ı **şerâb:** İştret şarabı. 191/4
- n.+um 214/1
- nûşâ-nûş:** İçtikçe içerek, içe içe, tekrar tekrar içerek.
- n. 2/12
- n.+um 214/5
- nûşeyle-:** İçmek.
- n.-yeyim 9/17
- nûşîn:** Tatlı, lezzetli.
- n. 178/2
- Nûşîrevân:** Doğruluğuyla şöhret bulmuş Sasanî şahı.
- n. 3/53, 003/76
- n.+ın 17/22
- Nûşîrevân-mesned:** Nuşîrevan dayanıklı.
- n. 14/19
- nutk:** Söz, konuşma.
- n. 99/11
- n.+ı **bî-amân:** Bağışı olmayan konuşma. 175/4
- n.+ı **cân-bahş:** Can bahşeden konuşma. 10/25
- n.+ı **hümâyûn:** Hümâyun nutku. 17/42
- n.+ı **pâk:** Temiz söz. 79/4
- n.+ı **rûh-efzâ:** Ruh artıran konuşma. 116/10
- n.+unun 1/43, 063/11
- nübüvvet:** Nebilik, peygamberlik.
- n.+tir 12/7
- nücûm:** Yıldızlar.
- n. 126/2
- nüfûz:** Etkili olma.
- n.+ı **emr:** 21/16
- nûh:** Dokuz.
- n. 1/44, 002/08, 002/47, 009/38, 030/15, 030/19, 038/08, 074/05, 127/07
- n.+üme 1/46
- nûh-âsmân:** Göğün dokuz katı.
- n. 123/8
- nûh-kubâb:** Dokuz kubbe.
- n.+ı 123/6
- nûh-pâye:** Dokuz cennet.
- n. 38/8
- nûh-târem:** Dokuz kubbe.
- n.+ı 123/8
- Nûhûft:** Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.
- n. 143/4

nühüfte: Gizli, saklı.

n. 21/35, 258/01

n.+dir 258/5

nühüfte-savt: Gizli ses.

n. 271/3

nükhet: Koku.

n.+i gîsû: Saç kokusu. 290/3

n.+i zülf: Zülûf kokusu. 285/5

n.+in 14/6

nükte: İnce anlamlı, düşündürücü, şakalı söz.

n. 35/10, 065/03, 094/20

n.+i lâfz-ı kerem-i ma'nî: Mana keremi lâfzının nüktesi. 38/14

n.+i pinhân: Gizli nükte. 17/64

n.+i sencîde: Ölçülü söz. 14/16

n.+i ser-beste: Gizli, kapalı söz. 80/5

n.+leri 179/7

n.+yi 252/6

nükte-bîf: Nükteyi, inceliği gören, anlayan, anlayışlı, kavrayışlı.

n. 122/7

nükte-dân: Nükte bilen, zarif, ince.

n. 5/45, 005/47, 020/12, 117/04, 312/01

n.+ları 279/5

nükte-dânlık: Nükte söylecilik.

n.+ta 12/26

nükte-pîrâ: Güzel nükteler söyleyen, nükteyi süsleyen.

n.+dan 303/5

nümâyân: Görünücü, görenen, meydanda.

n. 6/32, 014/46, 015/03, 036/07, 079/02, 083/03, 102/07, 201/03

n.+dır 79/6, 229/03

n.+sın 207/7

nümâyîş-zede: Gösteriş, gösteri, görünüş.

n. 221/2

nümû-dâr: Görünen, görünücü.

n. 103/19

nümûne: Örnek.

n. 7/22, 185/17

nüşha: Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri.

n. 39/9

n.+i 10/15, 339/1

n.+i âdâb: Adap nüshası. 65/1

n.+i evrâd: Dua nüshası. 195/3

n.+i hüsn: Güzellik nüshası. 157/3

n.+i kemâl: Olgunluk nüshası. 133/4

n.+i nîrenc: Resim nüshası. 177/1

nüvâziş: İltifat, gönül alma.

n. 30/27, 080/06

n.+i kerem: Cömertlikle gönül alma. 21/29

n.+lerle 19/2

n.+tir 272/1

nüvâziş-geh: Gönül alıcı yer.

n.+idir 141/2

nüzhet-âbâd: Neşeyle dolu.

n.+i cennet-sirişt: Cennet yaratılışının neşeyle dolu olması. 130/24

n.+ın 116/6

nüzhet-gâh: Neşe yeri.

n. 78/11, 112/13

n.+i gam-fersâ: Üzüntüyü dağıtan neşe yeri. 103/16

n.+ı 112/22

nüzûl: Aşağı inme.

n. 25/3, 034/10, 074/11

n.+i kazâ: Kazanın inmesi. 3/7

O

o: Teklik üçüncü kişiyi gösterir.

o. 1/14, 001/19, 001/49, 001/49, 001/50,
 001/51, 001/56, 002/33, 003/15, 003/17,
 003/42, 003/48, 003/50, 003/51, 003/55,
 003/75, 003/76, 005/13, 005/13, 005/16,
 005/38, 005/47, 006/03, 006/18, 007/08,
 007/09, 007/18, 007/24, 007/26, 007/34,
 007/39, 007/39, 008/03, 008/08, 008/08,
 008/08, 008/08, 008/08, 008/08, 008/10,
 008/12, 008/14, 008/34, 008/46, 008/47,
 008/56, 008/61, 008/61, 008/67, 010/26,
 010/60, 010/63, 011/01, 011/20, 011/25,
 011/46, 012/07, 012/16, 012/39, 013/02,
 013/07, 013/13, 013/42, 015/18, 015/21,
 015/26, 015/27, 015/32, 016/09, 016/16,
 016/19, 016/33, 016/35, 017/17, 017/54,
 017/63, 018/14, 018/26, 019/11, 019/17,
 019/18, 019/23, 020/05, 020/10, 020/10,
 020/17, 021/07, 021/15, 021/20, 021/34,
 022/03, 022/06, 023/05, 023/10, 023/11,
 025/05, 025/05, 025/06, 025/11, 026/06,
 030/16, 030/36, 031/04, 033/02, 034/05,
 035/06, 037/04, 037/06, 037/07, 037/23,
 038/12, 041/04, 047/01, 053/01, 058/01,
 060/02, 061/02, 061/04, 064/03, 064/04,
 066/04, 068/01, 069/01, 073/08, 075/08,
 077/04, 077/12, 078/07, 078/08, 078/10,
 079/06, 080/12, 080/14, 082/07, 083/14,
 084/12, 084/16, 087/05, 087/06, 087/11,
 091/03, 092/13, 093/02, 093/03, 093/06,
 093/06, 093/07, 094/04, 094/04, 094/16,
 094/23, 094/25, 094/34, 094/35, 094/38,
 097/20, 097/27, 097/27, 099/12, 100/01,

101/03, 102/11, 102/12, 102/14, 103/05,
 103/18, 104/05, 105/03, 105/08, 106/05,
 106/11, 107/04, 108/07, 112/05, 112/12,
 115/24, 115/32, 116/05, 116/11, 116/14,
 117/08, 119/06, 122/07, 124/04, 125/09,
 127/03, 127/06, 128/04, 129/01, 129/05,
 129/07, 129/09, 129/09, 130/04, 130/04,
 130/04, 130/04, 130/28, 130/28, 130/43,
 130/51, 130/59, 130/62, 132/06, 135/03,
 135/04, 135/13, 138/03, 139/05, 142/03,
 147/02, 148/02, 148/02, 148/04, 148/05,
 151/02, 153/02, 154/03, 154/06, 155/03,
 156/03, 157/01, 157/05, 157/06, 157/10,
 159/03, 160/04, 162/04, 162/05, 165/04,
 166/04, 167/03, 167/08, 167/09, 171/04,
 174/02, 174/02, 174/04, 174/05, 175/01,
 175/04, 175/06, 176/01, 177/03, 177/04,
 177/05, 180/01, 181/02, 182/06, 184/05,
 187/03, 188/04, 190/02, 190/02, 190/04,
 190/06, 191/02, 192/06, 193/02, 196/04,
 198/01, 198/06, 205/04, 213/06, 215/01,
 215/02, 217/05, 219/03, 223/03, 223/04,
 223/07, 224/01, 227/06, 228/01, 230/02,
 230/03, 231/01, 237/06, 250/05, 252/05,
 253/04, 256/04, 257/01, 257/03, 259/05,
 260/03, 261/11, 263/05, 268/02, 268/05,
 271/01, 276/03, 277/01, 278/07, 280/03,
 280/03, 280/03, 283/02, 283/03, 283/05,
 284/03, 287/01, 296/01, 296/01, 296/01,
 296/01, 298/05, 300/01, 300/04, 301/05,
 302/03, 303/01, 303/01, 303/02, 313/02,
 323/01, 330/01, 330/01, 330/01, 332/01,
 345/01, 348/01

o.+dur 3/70, 021/02, 021/03, 021/03, 021/04,
021/05, 021/06, 021/07, 021/08, 021/09,
091/01, 117/02

o.+na 28/7

o.+ndan 81/1, 81/1

ocak: Ev.

o.+ımıza(ocağımıza) 356/1

o.+ın(ocağın) 67/11

od: Ateş.

o.+u 51/1

oda: Evin bölmesi.

o.+da 13/16

o.+ları 78/13

oğlan: Erkek çocuk.

o. 164/2, 164/02

o.+ı 19/4

o.+ına 17/49

oğul: Erkek evlât.

o.+u(oğlu) 356/1

o.+un(oğlun) 287/3

Okmeydânı: Ok atma ustalığı edinilen veya ok
atma yarışlarının yapıldığı meydan.

o.+dır 186/5

okşa-: Sevgi veya şefkat belirtisi olarak elini bir
şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek veya
ona hafifçe vurmak.

o.-dım 230/4

o.-yıp 1/20

oku-: Yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu
sessizce çözümleyip anlamak veya aynı
zamanda seslere çevirmek.

o.-du 1/3

o.-r 80/22, 159/01, 159/01, 159/02, 159/03,
159/04, 159/05, 159/06, 219/05, 271/03,
284/05

o.-rken 2/14

o.-rmuş 127/8

o.-yup 8/25, 260/03, 316/03

okun-: Okumak işine konu olmak.

o.-a 311/5

o.-madık 11/42

o.-sun 319/4

okut-: Okumak işini yaptırmak.

o. 73/2

ol: O gösterme sıfatı.

o. 1/11, 001/17, 001/21, 002/28, 002/34,
003/02, 003/71, 004/09, 004/25, 004/26,
004/44, 004/45, 005/04, 005/05, 005/11,
005/15, 005/28, 005/29, 005/41, 006/05,
006/28, 006/29, 006/34, 006/36, 006/38,
006/39, 007/32, 008/08, 008/11, 008/18,
008/24, 008/26, 008/31, 008/36, 008/49,
008/52, 008/64, 009/14, 009/37, 010/03,
010/11, 010/13, 010/14, 010/23, 010/40,
010/45, 010/47, 010/49, 010/63, 010/64,
011/15, 011/19, 011/30, 011/41, 011/48,
012/07, 012/33, 012/37, 012/38, 013/03,
013/17, 013/18, 013/20, 013/23, 013/26,
013/28, 013/29, 013/38, 013/41, 014/08,
014/36, 015/03, 015/10, 015/26, 015/30,
015/32, 016/03, 016/04, 016/08, 016/08,
016/14, 016/43, 017/40, 017/52, 017/68,
017/72, 019/07, 019/27, 020/03, 020/15,
021/15, 021/26, 021/28, 021/37, 022/07,
023/02, 025/09, 026/14, 027/03, 027/08,
028/08, 029/08, 029/10, 029/15, 030/05,
030/13, 030/14, 030/26, 030/33, 030/34,

031/02, 031/04, 031/06, 031/12, 031/15, 163/08, 163/09, 164/03, 164/08, 164/08,
034/01, 034/02, 034/04, 034/08, 035/08, 165/03, 166/03, 166/05, 168/01, 168/03,
035/13, 035/15, 035/15, 035/17, 035/17, 173/04, 177/06, 178/03, 180/03, 182/01,
035/21, 035/29, 035/31, 035/31, 036/13, 182/02, 182/05, 182/07, 185/03, 186/04,
036/29, 036/37, 037/05, 037/16, 037/37, 186/06, 188/02, 190/01, 198/03, 201/03,
037/38, 038/13, 038/14, 039/05, 041/09, 204/03, 205/05, 206/01, 206/03, 208/01,
041/10, 046/01, 050/01, 050/01, 054/01, 208/01, 208/02, 208/03, 208/04, 208/05,
056/01, 057/01, 061/02, 062/20, 063/14, 208/06, 208/07, 209/01, 209/01, 209/02,
063/16, 063/17, 064/09, 064/10, 067/16, 209/03, 209/04, 209/04, 209/05, 209/06,
069/02, 069/10, 070/01, 070/10, 074/08, 209/06, 211/01, 211/01, 211/02, 211/03,
074/09, 075/04, 075/04, 075/05, 075/06, 215/03, 216/01, 216/02, 220/03, 223/02,
075/07, 076/05, 076/06, 077/07, 077/09, 223/06, 223/08, 225/03, 225/04, 226/03,
077/12, 077/18, 077/18, 078/04, 082/15, 226/04, 226/05, 227/01, 227/03, 227/04,
083/05, 083/09, 084/23, 089/02, 090/03, 232/01, 232/03, 233/01, 233/02, 233/06,
092/02, 092/05, 092/06, 092/07, 092/12, 234/01, 240/02, 241/02, 242/01, 244/08,
092/13, 092/21, 092/22, 093/04, 093/09, 246/01, 247/01, 247/04, 248/03, 248/04,
093/12, 093/15, 094/16, 094/17, 094/27, 253/02, 253/03, 254/03, 257/02, 257/06,
094/31, 095/03, 095/04, 097/25, 097/28, 258/06, 259/01, 259/07, 261/07, 261/10,
097/29, 098/03, 098/05, 099/04, 099/04, 263/04, 264/01, 264/03, 266/03, 267/03,
099/06, 099/07, 101/03, 101/08, 102/09, 267/05, 268/03, 270/03, 270/04, 275/04,
103/14, 103/25, 103/31, 107/05, 108/04, 279/03, 281/08, 282/03, 282/04, 284/01,
110/03, 110/04, 111/03, 112/11, 113/04, 285/11, 285/12, 286/05, 287/03, 288/02,
113/05, 115/12, 115/17, 115/22, 116/07, 288/03, 288/04, 290/02, 291/02, 291/03,
116/10, 116/16, 117/02, 117/04, 117/12, 292/04, 296/01, 296/05, 301/02, 303/01,
118/01, 118/05, 119/05, 121/17, 122/01, 303/01, 304/02, 306/01, 306/01, 306/01,
122/01, 122/05, 122/09, 122/09, 123/04, 306/01, 306/02, 306/02, 306/03, 306/04,
123/04, 123/11, 123/11, 124/01, 124/03, 309/02, 310/04, 310/04, 310/04, 313/01,
124/05, 124/07, 126/09, 126/10, 127/01, 314/01, 314/05, 317/01, 317/03, 318/02,
127/02, 128/03, 129/07, 129/09, 129/09, 318/02, 318/02, 318/04, 318/04, 318/04,
130/01, 130/36, 130/41, 131/01, 131/04, 318/05, 318/05, 321/05, 324/01, 330/01,
131/06, 131/07, 131/13, 132/01, 134/05, 331/01, 346/01, 358/01
135/01, 135/05, 135/07, 135/12, 141/02, **ol-: Varlık kazanmak, meydana gelmek, vuku**
142/01, 142/03, 146/06, 147/01, 147/05, **bulmak.**
148/01, 149/05, 152/01, 152/02, 153/03, **o.-a** 1/20, 001/47, 001/69, 001/76, 001/77,
155/02, 155/05, 157/07, 162/06, 163/07, 001/80, 002/48, 003/74, 004/53, 005/54,

007/24, 008/15, 008/70, 008/71, 009/11,
 009/14, 009/18, 009/18, 009/42, 011/54,
 012/13, 013/46, 013/47, 014/15, 014/50,
 014/54, 016/42, 018/29, 018/29, 020/19,
 021/02, 021/17, 021/36, 021/37, 021/38,
 023/18, 023/19, 024/12, 025/11, 025/14,
 026/01, 026/02, 026/03, 026/04, 026/16,
 027/05, 031/17, 035/01, 035/04, 038/16,
 062/20, 066/01, 066/05, 069/09, 071/14,
 071/14, 077/16, 077/17, 082/16, 083/15,
 088/07, 094/26, 097/20, 097/22, 097/25,
 097/30, 098/10, 106/15, 107/03, 116/19,
 117/03, 117/04, 117/05, 117/06, 117/06,
 117/06, 117/06, 117/06, 117/06, 117/06,
 117/06, 117/07, 117/09, 117/10, 117/11,
 117/13, 121/21, 124/02, 130/44, 131/16,
 136/04, 137/05, 148/05, 200/07, 204/01,
 208/06, 215/04, 246/05, 261/08, 262/05,
 264/06, 295/01, 295/01, 295/02, 295/03,
 338/01, 342/01, 353/01

o.-acak 9/10

o.-alar 87/13

o.-aldan 80/24, 116/02, 351/01

o.-alı 17/19, 076/07, 277/02, 277/03, 294/01

o.-alım 130/14, 316/03, 316/03, 316/03

o.-am 1/19, 008/28, 307/03

o.-amam 224/4

o.-amamış 332/1

o.-amaz 14/38, 023/05, 026/07, 071/02,
 097/08, 097/08, 097/17, 097/22, 273/03

o.-an 1/76, 005/07, 008/55, 011/25, 011/36,
 012/31, 014/09, 016/07, 016/17, 023/03,
 036/19, 055/01, 071/11, 074/02, 077/06,
 082/17, 082/21, 084/18, 091/04, 125/02,

126/07, 131/06, 158/01, 171/05, 204/02,
 223/02, 345/01, 350/01, 350/01

o.-anın 187/5

o.-anlar 17/47

o.-anlara 3/14

o.-arak 13/8, 034/09

o.-ası 145/2, 200/04

o.-asın 11/55, 016/41, 021/38, 023/18,
 025/16, 028/18, 032/14

o.-aydı 37/14, 037/15

o.-ayım 9/23, 223/03, 231/04, 294/01

o.-du 1/1, 001/03, 001/04, 001/13, 001/16,
 001/17, 001/49, 001/74, 002/06, 002/11,
 002/45, 004/42, 005/06, 005/07, 005/15,
 005/21, 005/35, 005/38, 005/45, 006/11,
 006/18, 006/40, 007/07, 007/34, 007/40,
 008/04, 008/23, 009/10, 010/02, 010/05,
 010/52, 010/62, 011/10, 011/30, 011/36,
 011/41, 011/44, 014/03, 016/14, 016/36,
 016/39, 017/26, 017/41, 017/51, 017/60,
 017/64, 019/05, 019/12, 020/05, 020/07,
 020/07, 021/13, 021/25, 021/26, 021/30,
 022/01, 022/01, 022/02, 022/03, 022/03,
 022/04, 022/04, 022/05, 022/06, 022/07,
 022/08, 025/01, 025/03, 025/04, 025/06,
 025/07, 027/06, 028/03, 028/04, 028/06,
 028/07, 029/10, 030/32, 031/09, 031/12,
 031/13, 033/08, 034/06, 035/03, 035/07,
 037/31, 037/32, 039/14, 040/01, 040/01,
 041/13, 042/05, 062/01, 062/02, 062/03,
 062/04, 062/05, 062/06, 062/07, 062/08,
 062/09, 062/10, 062/11, 062/12, 062/13,
 062/14, 062/15, 062/16, 062/17, 062/18,
 062/19, 062/20, 062/21, 062/22, 063/05,
 063/20, 065/06, 065/07, 065/09, 067/05,

067/18, 068/09, 071/09, 071/10, 071/12,
 072/03, 074/07, 074/10, 075/03, 075/04,
 076/08, 077/04, 077/08, 078/03, 078/15,
 081/06, 081/13, 081/14, 082/03, 082/06,
 082/22, 082/23, 083/08, 083/09, 086/04,
 087/04, 091/06, 092/10, 092/11, 092/22,
 093/15, 093/16, 097/19, 098/08, 100/11,
 101/07, 102/01, 102/02, 102/03, 102/04,
 102/06, 102/07, 102/08, 102/09, 102/10,
 102/11, 102/12, 102/13, 102/14, 102/15,
 103/13, 103/16, 103/18, 104/01, 104/02,
 104/03, 104/04, 104/05, 104/06, 104/07,
 104/08, 104/09, 104/10, 104/11, 104/12,
 104/13, 104/14, 104/15, 109/07, 112/01,
 112/08, 115/04, 115/17, 115/21, 115/32,
 116/06, 117/04, 117/12, 118/08, 119/03,
 121/01, 121/01, 121/13, 122/03, 122/11,
 125/09, 125/09, 125/10, 127/03, 127/03,
 127/07, 129/01, 129/01, 129/01, 129/01,
 129/01, 129/01, 129/01, 129/01, 129/01,
 129/01, 129/02, 129/02, 129/03, 130/03,
 130/07, 130/16, 131/11, 137/03, 140/01,
 140/01, 140/02, 140/03, 140/04, 140/05,
 140/06, 140/07, 140/08, 144/01, 169/01,
 180/05, 190/01, 191/05, 197/05, 201/06,
 207/06, 216/02, 220/01, 220/03, 222/01,
 223/02, 226/05, 230/01, 230/01, 230/02,
 230/03, 230/04, 230/05, 245/04, 247/02,
 251/02, 253/03, 253/06, 254/05, 255/04,
 258/07, 261/01, 266/05, 270/07, 276/01,
 276/01, 276/02, 276/03, 276/04, 276/05,
 295/01, 296/01, 296/01, 297/01, 301/01,
 301/01, 301/02, 301/02, 301/03, 301/04,
 301/05, 301/06, 306/01, 306/04, 307/01,
 307/01, 307/02, 307/03, 307/04, 307/05,

309/02, 328/01, 345/01, 347/01, 347/01,
 355/01

o.-duğıcün 8/59, 016/18, 328/01

o.-duğu 12/15, 029/17, 041/05, 094/08,
 151/02, 251/04

o.-duğum 212/1, 212/01, 212/02, 212/03,
 212/04, 212/05, 310/01, 310/01, 310/01,
 310/01, 310/02, 310/03, 310/04, 310/05

o.-duğun 11/55, 020/11, 033/04, 079/02,
 185/15, 190/01, 190/01, 190/02, 190/03,
 190/04, 190/05, 190/06, 190/07, 190/08,
 249/04, 310/02, 310/02, 310/02

o.-duğuna 124/5

o.-duğunca 25/12

o.-duğundan 225/3

o.-duk 36/14, 250/05, 259/02, 318/02

o.-dukça 2/8, 002/40, 012/31, 013/43,
 079/06, 089/09, 112/21, 123/04, 124/04,
 124/05, 191/03, 228/04, 333/01

o.-dukta 6/42, 010/19, 016/01, 076/04,
 084/21, 100/02, 106/14

o.-dular 118/6

o.-dum 6/43, 010/23, 056/01, 140/02,
 153/04, 243/06, 252/02, 261/03, 303/01

o.-dun 6/10, 010/30, 011/22, 019/05, 136/07,
 219/06, 262/07, 308/03, 308/03, 308/03,
 319/01, 319/01, 319/02, 319/03, 319/04

o.-dunsa 14/12

o.-dur 13/33, 028/17, 097/01, 113/01

o.-ıcak 7/8, 120/01

o.-ımaz 10/56

o.-ma 7/23, 014/01, 015/07, 056/01, 139/04,
 234/03, 255/05, 257/07, 263/02, 281/02,
 289/03, 289/08, 318/02

o.-mada 17/53, 018/11, 021/32, 021/32, 083/06, 092/19, 094/11, 290/04, 311/02, 314/02, 334/01

o.-madadır 21/24

o.-madan 11/35, 074/04, 079/07, 133/03, 136/02, 302/02

o.-madı 8/49, 009/08, 017/70, 036/20, 037/10, 062/16, 097/24, 127/07, 130/06, 133/02, 140/04, 144/04, 255/01, 276/05

o.-madık 11/44, 043/01, 043/01, 043/01, 251/07

o.-madıkça 270/5

o.-madın 162/6, 202/01, 202/01, 202/02, 202/03, 202/04, 202/05

o.-madır 278/9, 308/04

o.-mağa 17/62, 213/04, 243/04

o.-mağçün 124/5

o.-mağıla 18/18, 021/28, 064/05, 093/08, 097/26, 115/32, 122/07, 177/02

o.-mağın 93/14

o.-mağla 64/2, 091/03, 108/05

o.-mak 1/22, 005/48, 010/43, 012/20, 017/61, 030/21, 030/30, 037/01, 055/01, 079/13, 112/20, 128/04, 128/04, 151/03, 172/03, 180/03, 189/07, 227/01, 234/03, 294/01, 315/03

o.-makla 288/3

o.-makladır 12/14

o.-maklığa 136/8

o.-makta 16/19, 017/48, 162/02, 260/04

o.-maktadır 83/4, 123/09, 312/03

o.-mam 17/44

o.-mamak 116/7, 201/03

o.-mamış 17/16, 038/09

o.-mamıştı 7/27

o.-mamıştum 303/2

o.-mamıştır 70/5, 074/02, 103/19, 312/03

o.-manın 306/3

o.-masa 4/4, 004/04, 004/27, 011/32, 038/10, 081/04, 094/32, 131/15, 261/12

o.-masaydı 115/39

o.-masın 3/75, 055/01, 092/12, 116/11, 127/01, 127/01, 127/01, 127/01, 127/02, 127/03, 127/04, 127/05, 127/06, 127/07, 127/08, 128/05, 128/05, 128/05, 128/05, 181/02, 223/01, 223/01, 223/02, 223/03, 223/04, 223/05, 223/06, 223/07, 223/08, 234/04, 300/04, 300/04, 300/04

o.-masınlar 62/14

o.-masun 4/52

o.-maya 8/54, 016/41, 082/14, 097/28, 138/03, 248/01, 248/01, 248/02, 248/03, 248/04, 248/05, 248/06, 248/07, 248/08

o.-mayıcak 1/69, 048/01

o.-mayım 261/7

o.-maz 2/21, 002/38, 005/13, 006/04, 011/32, 014/25, 029/07, 037/20, 037/36, 053/01, 055/01, 081/04, 081/14, 082/20, 092/03, 104/15, 114/05, 116/16, 127/08, 132/05, 158/05, 172/02, 181/01, 186/03, 190/06, 213/05, 244/08, 245/07, 249/01, 249/04, 255/03, 265/07, 269/01, 269/02, 269/04, 282/02, 295/03, 296/02, 300/05, 300/05, 300/05, 301/01, 303/04, 304/01, 306/02, 306/04, 310/03, 313/03, 354/01

o.-mazam 218/4

o.-mazdı 4/4, 011/31

o.-mazsa 37/24, 131/14, 150/02, 206/01, 206/03, 206/08, 229/05, 259/06, 313/02

o.-muş 2/23, 005/10, 007/32, 008/35, 016/24, 019/03, 035/13, 037/18, 065/06, 067/03, 076/02, 080/12, 080/17, 080/20, 087/08, 089/07, 091/07, 094/03, 094/36, 104/07, 112/10, 115/18, 115/23, 115/24, 116/14, 134/01, 134/01, 134/02, 134/02, 134/03, 134/04, 134/04, 134/05, 134/06, 134/07, 134/08, 158/06, 180/01, 184/01, 184/01, 184/02, 184/03, 184/04, 184/05, 188/01, 188/02, 188/03, 188/04, 193/04, 195/02, 233/01, 234/01, 243/02, 245/01, 266/05, 286/05, 288/02, 338/01

o.-muşken 4/45

o.-muşlar 115/19

o.-muşları 98/6

o.-muşsun 188/1

o.-muştı 5/36, 005/37, 068/01, 077/07, 082/09, 094/23, 129/03

o.-muştur 10/47, 010/49, 012/19, 017/59, 018/14, 021/29, 068/05, 069/02, 069/03, 087/06, 094/18, 103/24, 112/03, 119/06, 129/05, 195/05, 291/07, 315/04

o.-muşumdur 4/41, 015/17

o.-sa 1/32, 001/34, 001/44, 001/56, 004/33, 004/36, 004/37, 005/22, 005/28, 009/29, 009/30, 009/40, 009/41, 010/11, 011/34, 011/51, 014/23, 015/12, 016/43, 017/13, 017/14, 017/33, 017/56, 018/13, 018/14, 021/20, 034/02, 037/16, 038/05, 038/06, 038/07, 038/08, 038/11, 063/06, 063/13, 070/09, 070/09, 077/06, 079/03, 079/05, 080/03, 080/10, 085/04, 087/03, 092/20, 094/02, 094/28, 097/03, 103/07, 103/27,

104/13, 107/06, 108/10, 112/17, 112/20, 116/12, 124/02, 128/02, 133/04, 137/04, 137/05, 139/01, 143/03, 146/07, 168/05, 174/04, 187/04, 192/02, 192/03, 201/01, 206/01, 206/01, 206/02, 206/03, 206/04, 206/05, 206/06, 206/07, 206/08, 217/04, 229/01, 229/05, 250/01, 250/01, 250/02, 250/03, 250/04, 250/05, 250/06, 252/01, 252/04, 255/03, 258/04, 259/08, 261/10, 267/04, 269/01, 269/01, 269/02, 269/03, 269/04, 269/05, 279/01, 284/04, 288/04, 309/04

o.-sak 52/1, 318/01

o.-salardı 83/2

o.-sam 213/1, 213/01, 213/02, 213/03, 213/04, 213/05, 213/06, 218/04, 285/08, 294/01

o.-san 14/6, 015/21, 191/02, 209/01, 213/02, 265/03

o.-saydı 4/29, 017/61, 031/06, 038/09, 073/10, 097/15

o.-sun 3/76, 004/48, 004/51, 005/52, 005/56, 009/16, 009/43, 010/46, 010/64, 011/49, 014/02, 017/40, 017/74, 017/74, 017/76, 019/30, 020/01, 020/02, 024/07, 027/13, 028/19, 029/13, 030/36, 030/37, 033/01, 033/01, 033/02, 033/03, 033/04, 033/05, 033/06, 033/07, 033/08, 033/09, 035/01, 035/02, 035/05, 035/19, 035/19, 035/22, 035/28, 035/28, 035/31, 035/33, 039/13, 059/01, 065/08, 068/08, 069/05, 071/13, 074/09, 082/05, 084/01, 084/02, 084/03, 084/04, 084/05, 084/06, 084/07, 084/08, 084/09, 084/10, 084/11, 084/12, 084/13, 084/14, 084/15, 084/16, 084/17, 084/18,

084/19, 084/20, 084/21, 084/22, 084/23,
 090/03, 100/07, 109/01, 109/02, 109/03,
 109/04, 109/05, 109/06, 109/07, 109/08,
 109/09, 109/10, 123/03, 123/04, 128/01,
 128/01, 128/01, 128/01, 128/01, 128/01,
 128/02, 128/02, 128/03, 128/03, 128/04,
 128/04, 128/05, 128/05, 128/06, 128/06,
 129/03, 129/03, 129/03, 129/03, 129/05,
 130/66, 163/02, 172/04, 185/06, 186/07,
 190/03, 191/01, 201/05, 206/02, 206/04,
 206/05, 206/06, 210/01, 210/05, 210/05,
 218/02, 235/05, 248/04, 281/07, 295/02,
 297/03, 298/01, 298/01, 298/01, 298/01,
 298/02, 298/03, 298/04, 298/05, 299/04,
 299/04, 301/04, 309/05, 309/05, 309/05,
 310/05, 310/05, 310/05, 310/05, 312/01,
 312/01, 312/01, 312/01, 312/02, 312/03,
 313/01, 313/01, 313/02, 313/03, 313/03

o.-unca 5/29, 124/06, 141/01, 141/05,
 179/02, 186/05

o.-up 1/15, 001/40, 001/54, 001/74, 001/80,
 003/06, 005/06, 006/44, 007/26, 008/01,
 008/26, 008/54, 008/56, 008/71, 009/01,
 009/13, 010/01, 010/08, 011/47, 011/54,
 013/17, 021/30, 022/06, 023/19, 028/09,
 028/16, 034/07, 035/22, 035/25, 035/31,
 037/39, 053/01, 062/05, 063/15, 066/05,
 067/14, 079/17, 082/02, 082/04, 082/14,
 083/08, 083/13, 084/07, 084/15, 084/19,
 087/10, 088/07, 089/08, 090/03, 092/13,
 093/07, 094/23, 094/31, 100/04, 101/06,
 102/07, 104/04, 104/07, 104/12, 104/14,
 105/03, 115/41, 117/12, 121/23, 122/01,
 124/05, 124/06, 129/01, 129/01, 129/03,
 130/61, 167/01, 167/01, 167/02, 167/03,

167/04, 167/05, 167/06, 167/07, 167/08,
 167/09, 167/10, 167/11, 180/01, 180/02,
 193/03, 220/02, 226/02, 228/04, 229/02,
 239/03, 265/02, 276/02, 287/03, 297/03,
 311/04, 312/03, 322/04

o.-ur 1/11, 001/33, 001/34, 001/48, 001/68,
 002/40, 004/22, 004/31, 004/35, 005/32,
 008/38, 008/52, 008/59, 009/18, 011/33,
 011/33, 011/52, 014/27, 017/05, 017/11,
 017/23, 017/65, 023/04, 023/15, 025/11,
 026/04, 026/05, 026/09, 027/15, 032/09,
 035/06, 035/11, 035/11, 035/20, 035/21,
 037/12, 038/06, 038/07, 055/01, 061/02,
 066/02, 073/12, 076/10, 076/11, 079/06,
 080/10, 080/26, 081/01, 081/03, 081/11,
 084/14, 086/04, 087/11, 094/04, 094/13,
 103/20, 112/07, 114/02, 127/07, 129/07,
 130/05, 130/37, 131/05, 131/06, 132/07,
 134/07, 138/01, 138/01, 138/02, 138/03,
 138/04, 138/05, 138/05, 139/02, 141/05,
 143/03, 150/05, 158/03, 185/17, 189/07,
 189/08, 197/01, 198/01, 198/01, 198/02,
 198/03, 198/04, 198/05, 198/06, 208/05,
 209/04, 209/05, 221/03, 227/05, 228/04,
 229/04, 233/07, 241/03, 242/03, 252/01,
 254/05, 256/01, 258/05, 261/07, 265/04,
 265/05, 265/06, 269/01, 289/04, 296/03,
 318/01, 318/02, 344/01

o.-urdu 4/30, 008/44, 010/11, 011/35,
 014/22, 017/25, 038/08, 038/09, 094/06,
 094/22, 097/03, 129/05, 314/05

o.-urken 130/23

o.-urlar 126/4

o.-ursa 8/30, 011/53, 013/04, 014/44, 021/04,
 025/12, 026/06, 027/15, 028/08, 065/03,

069/05, 080/26, 170/07, 174/03, 176/02,
188/03, 198/06, 222/02, 223/05, 228/01,
250/06, 312/01, 316/05

o.-ursam 135/13

o.-ursan 33/5

o.-uyor 263/1

olabil-: Gerçekleşmesi mümkün olmak,
uygulanabilir olmak.

o.-mez 16/33

olagel-: Sürmek, süregelmek, devam etmek.

o.-miş 296/2

olun-: Olmak fiiline konu olmak.

o.-a 115/27, 117/03, 117/05, 117/07, 117/09,
117/11, 117/13

o.-du 116/9, 301/02

o.-mağışın 77/18

o.-mak 12/35

o.-masını 115/26

o.-maz 10/55, 016/34, 077/09, 298/03

o.-muş 80/20, 134/02

o.-muştur 12/2

o.-sa 11/27, 083/12, 116/18, 179/03

o.-sun 189/1

o.-up 115/21

o.-ur 1/60, 016/11, 016/40, 121/07

on: Dokuzdan bir artık.

o. 060/04, 060/04, 110/03, 177/03, 321/02

onul-: Onmak işine konu olmak.

o.-maz 291/4

onun: O zamirinin tamlayan durumu.

o. 9/24, 021/07, 087/06

orta: İki uçtan eşit uzaklıkta olan yer veya
durum.

o.+da 9/7

oruç: Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme gibi
birçok şeylerden belli bir süre veya
biçimlerde kendini alıkoyma.

o. 261/2

Osmân: Osmanlı Devleti'nin kurucusu.

o. 12/11, 036/14

o.+e 37/28

Osmânî: Osmanlı Devleti'ne mensup.

o. 10/10

Osmâniyân: Osmanlılar.

o. 5/43, 017/29

otâğ: Büyük ve süslü çadır.

o. 123/5

o.+ın 1/81, 005/21

otur-: Vücudun belden yukarısı dik duracak
biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere
yerleşmek.

o. 17/76, 026/16

o.-du 241/5

o.-muş 15/9, 075/05, 130/51

o.-sa 5/23

o.-sun 129/3

o.-up 9/22

oyna-: Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma gibi
amaçlarla bir şeyle uğraşmak.

o.-dı 277/1

o.-rdı 263/4

o.-yalım 185/6, 316/02

oynat-: Oynamasını sağlamak.

o.-ırsa(oynadırsa) 244/10

oyun: Vakit geçirmeye yarayan, belli kuralları
olan eğlence.

o.+una(oynuna) 277/3

o.+unda(oynunda) 325/1

Ö

öğle: Gün ortası.

ö.+ye 9/2

öğren-: Bilgi edinmek, bellemek.

ö.-di 126/2

ö.-e 24/9

ö.-meğe 13/22

ö.-sem 213/6

öğret-: Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.

ö.-ti 140/7, 304/02

öğün-: Bir niteliği sebebiyle kendini yücelmiş sayarak bundan abartmalı bir biçimde söz etmek.

ö.-mez 280/5

öl-: Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek.

ö.-dükde 234/5

ö.-medikçe 216/4

ö.-ür 179/4

öldür-: Bir canlının hayatına son vermek.

ö. 208/2, 264/02

ö.-dü 26/15

ö.-ecek 9/9

ö.-müş 294/1

ö.-ür 131/14, 303/04

ömr: Yaşama veya var olma süresi, hayat.

ö.+i câvidân: Gencin ömrü. 305/4

ö.+i fîrû-güzeşte: Geride kalmış ömür (mazi). 167/3

ö.+i hezâr-sâl: Bin yıllık ömür. 157/1

ö.+i hümâyûn: Padişahın ömrü. 108/12

ö.+i şitâbân: Çabuk geçen ömür. 215/2, 288/01

ö.+i tavîl: Uzun ömür. 130/28

ö.+ü devlet: Ömür ve kudret. 25/14, 117/04

ö.+ü ikbâl: Ömür ve talih. 95/7

ö.+ü 8/68

ö.+üm 15/8, 128/01, 130/02, 197/04, 208/05, 255/01

ö.+ümün 321/3

ö.+ün 32/13, 073/05, 093/17, 097/27, 101/09, 116/10, 130/38, 319/04, 32/13, 093/17, 097/27, 101/09, 116/10, 130/38, 319/04

ö.+ünde 6/5

ö.+ünü 29/16

ön: Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı.

ö.+ünce 121/15

ö.+ünde 35/6, 070/06, 157/08

ö.+ündeki 192/3

ö.+ünden 75/7

öp-: Sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek amacıyla dudaklarını bir şeye değdirmek.

ö.-en 3/41

ö.-er 13/16

ö.-meğe 176/1

ö.-mekte 166/5

ö.-meyicek 146/5

ö.-sem 16/43

ö.-ünce 13/27

ö.-üp 5/25, 010/23

öptür-: Öpmek işini yaptırmak.

ö.-mek 134/7

örfi: Örflle ilgili.

ö. 4/38, 013/38, 016/05, 029/08, 112/15

öte: Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey.

ö. 4/18, 009/21

öyle: Onun gibi olan, ona benzer.

ö. 3/66, 011/09, 012/06, 012/42, 030/14, 034/06, 039/16, 063/16, 102/02, 104/13, 115/25, 130/32, 187/04, 250/06, 274/01, 278/10, 291/02, 315/04, 343/01

ö.+dir 5/30, 036/18

öylece: O biçimde, tam öyle.

ö. 156/6

öz: Bir kimsenin benliği, kendi manevî varlığı, nefis, derun.

ö. 12/3

ö.+üm 130/10

Özbek: Özbek Cumhuriyeti'nde yaşayan Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse.

ö. 97/17

özge: Başka.

ö. 128/4

özr: Bir kusurun, bir suçun elde olmadan yapıldığını ileri sürme veya bu kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep.

ö. 186/4

P

pâ: Ayak.

p. 17/2, 073/03, 081/13, 082/12, 094/24, 103/26, 112/05, 116/04, 178/03, 209/01, 286/06

p.+dır 18/28

p.+ların 17/38

pâ-be: Ayağa.

p. 141/4

pâ-ber: Ayağı yerde.

p. 80/18

pâ-bûs: Ayak öpen.

p.+a 10/63

p.+un 23/10, 297/02

p.+una 167/10

p.+unla 10/62

pâ-der: Ayağı üzengide, hareket ettirmek üzere bulunan.

p. 130/2

pâ-mâl: Ayak altında kalmış.

p. 7/23, 234/04

p.+i eblak-ı haşer-engfz: Ayak altında kalarak rengi bozulması. 43/1

p.+i sâlikân: Salıkların ayak altında kalması. 198/3

pâdâşi: Mükâfat.

p.+i mihnet: Sıkıntı mükâfatı. 128/4

pâdişâh: Osmanlı İmparatorluğu'nda devlet başkanına verilen unvan.

p.+i mekrümet-kâr: 311/5

pâdşâh: Hüktümdar.

p. 353/1

p.+i âlem: Âlemin padişahı. 129/10

p.+i âlf-câh: Yüksek makamlı padişah. 115/20

p.+i âsmân-mesned: Göklere dayanan padişah. 12/12

p.+i bende-perver: Kul besleyen padişah. 129/7

- p.+ı cihân:** Cihann padişahı. 115/4
- p.+ı dîn:** Dinin padişahı. 12/20, 117/02
- p.+ı dîn-penâh:** Dinin koruyucusu padişah. 17/20
- p.+ı gül:** Gülün padişahı. 15/9
- p.+ı heft:** Yedi padişah. 100/1
- p.+ı ma'delet-kâr:** Adaletli, doğru padişah. 303/3
- p.+ı Sikender-tüvân:** İskender gibi güçlü padişah. 3/16
- p.+ıdır** 73/14
- p.+ım** 4/38, 004/50, 016/28, 016/41, 036/32, 129/03, 295/02
- p.+ımız** 129/1
- pâdşâhân:** Padişahlar.
- p.+ı** 87/3
- p.+ı selef:** Padişahların selefi. 4/45
- p.+ı** 10/50
- pâdşâhî:** Padişahla ilgili.
- p.** 62/13
- p.+dır** 350/1
- pâdşeh:** Padişah.
- p.+ı** 11/25, 16/20
- p.+ı devrân:** Zamanın padişahı. 71/14
- p.+ı dîn:** Dinin padişahı. 1/30
- p.+ı nâdire-dân:** Âlim, zarif padişah. 71/5
- p.+ı** 16/21, 071/01
- p.+ım** 16/37
- p.+in** 97/24
- p.+lerde** 117/4
- pâk:** Temiz.
- p.** 39/9, 066/05, 070/05, 080/25, 082/22, 084/23, 090/04, 091/06, 092/16, 098/08, 099/09, 103/12, 104/09, 111/04, 115/42, 116/16, 121/05, 122/07, 229/05
- p.+ü âb-dâr:** Temiz ve zarif. 250/6
- p.+ü ra'nâ:** Temiz ve güzel. 69/8
- p.+ü rûşen:** Temiz ve parlak. 119/6
- p.+ü zîbâ:** Temiz ve süslü. 85/5
- p.+de** 114/7
- p.+e** 12/15, 012/20, 093/05, 102/11, 112/14
- p.+i** 8/57, 010/21, 010/45, 013/23, 014/23, 064/09, 069/02, 069/07, 078/11, 079/03, 079/09, 080/05, 082/11, 082/15, 084/13, 088/06, 088/07, 091/05, 091/08, 093/10, 093/15, 098/02, 104/14, 106/06, 108/07, 109/04, 118/05
- p.+idir** 64/8, 070/02, 080/01
- p.+in** 1/65, 017/34, 025/04, 084/09, 103/15, 110/04, 274/03
- p.+inde** 12/8, 067/22, 079/04, 079/17, 088/08, 122/09, 122/09
- p.+indeki** 4/29
- p.+inden** 117/8, 129/03
- p.+ine** 8/43, 021/22, 063/12, 071/03, 094/23, 103/18, 105/04, 314/05
- p.+ini** 4/11, 010/26, 063/19, 080/08, 081/07, 129/09
- p.+inin** 17/35, 017/45
- p.+inle** 86/2
- pâk-nihâd:** Temiz huylu.
- p.** 115/28
- pâk-tebâr:** Temiz soylu.
- p.** 8/39
- pâkîze:** Temiz, lekesiz.
- p.** 12/19, 037/01, 069/10, 112/12, 112/13, 129/03, 238/06, 304/01

p.+den 109/10

p.+dir 286/2

p.+ye 82/21

p.+yi 9/17, 118/03

p.+yle 118/8

pâkîze-ahlâk: Temiz ahlâk.

p.+ı 87/5

pâkîze-edâ: Temiz tabiat.

p. 265/7, 316/05, 317/03

pâkîze-tab': Temiz tabiat.

p.+ı sihr-asâr: 8/67

pâkîze-tarh: Temiz düzenleme.

p.+ı 93/13

pâlûde: Saf hâle getirilmiş.

p.+nin 55/1, 344/01

pâmâl: Ayak altında kalmış.

p.+i şitâ: 302/2

papuç: Ayakkabı.

p. 193/3

pâre: Parça, kısım.

p. 9/4, 125/09, 127/06, 306/02

p.+leri 264/4

p.+mi 226/2

p.+si 130/35, 291/01

parlat-: Bir yüzeyi düzgün veya parlak duruma getirmek, parlamasını sağlamak.

p.-ır 142/4

parmak: İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak

p. 16/39

p.+ı(parmağı) 348/1

pâs: Koruma, gözetme, kollama.

p.+u hıfz: Koruma ve saklama. 79/5

pâs-bân: Gece bekçisi.

p. 9/5, 030/21, 295/02

p.+ı dergeh: Dergâhın gece bekçisi. 28/11

p.+ı devlet-ü ıkbâl: Kudret ve talihin bekçisi. 68/3

p.+ı serây: Saray bekçisi. 115/5

p.+ı 115/37, 205/04

pâşâ: Osmanlı İmparatorluğu zamanında yüksek sivil memurlara ve albaydan üstün rütbede bulunan askerlere verilen unvan.

p. 1/23, 003/20, 005/20, 010/09, 012/34, 028/15, 062/08, 062/22, 064/11, 067/03, 068/01, 069/01, 070/11, 078/01, 078/15, 079/01, 079/18, 080/27, 081/15, 082/08, 082/23, 083/06, 085/05, 088/05, 089/01, 089/10, 090/04, 091/01, 091/08, 092/25, 094/09, 094/39, 098/09, 103/05, 103/32, 112/22, 115/28, 116/20, 118/01, 119/08

p.+yı âlf-şân: Şanı yüce paşa. 80/3

p.+yı cihân-ârâ: Cihanı süsleyen paşa. 14/15

p.+yı deryâ-dil: Derya gönüllü paşa. 94/18

p.+yı ekrem: Cömert paşa. 70/1

p.+yı felâtun-râ: Eflâtun gibi paşa. 64/3, 103/04, 116/01

p.+yı felâtun-re'y: Eflâtun görüşlü paşa. 17/58

p.+yı felek-mesned: Yüksek rütbeli paşa. 66/3

p.+yı gerdûn-kadr-ı âlf-câh: Dünyanın itibarı yüksek makamının paşası. 116/17

p.+yı kerem-güster: Cömertlik yayan paşa. 90/1

- p.+yı kerem-mu'tâd:** Alışılmış bir cömertlik sahibi paşa. 119/1
- p.+yı kerem-perdâz:** Cömert paşa. 77/1
- p.+yı kerem-ver:** Cömertlik sahibi paşa. 110/1
- p.+yı kerîm:** Cömert paşa. 85/1
- p.+yı kerîm-ü kâm-yâb:** Cömert ve bahtiyar paşa. 92/5
- p.+yı rûşen-re'y:** Parlak görüşlü paşa. 2/24
- p.+yı tevkî'i:** Padişah buyruklarına nişan işareti yapan paşa. 30/16
- p.+yı vezîr:** Vezir unvanlı paşa. 67/23
- p.+yı zî-şân:** Şanlı paşa. 81/8
- p.+da** 110/4
- p.+dan** 118/8
- p.+dır** 95/3, 095/08, 098/11, 100/08, 108/13
- p.+nın** 66/6, 088/08, 102/06, 105/05
- p.+ya** 15/18, 087/09
- p.+yı** 6/18, 012/40, 019/28, 084/13, 102/13, 112/05, 129/09
- pây:** Ayak.
- p.** 7/33
- p.+i nâz:** Naz kaidesi. 253/3
- p.+i rahş:** At ayağı. 17/25
- p.+i rây:** Fikir esası. 8/47
- p.+i taht:** Saltanatın merkezi. 15/28
- p.+i zemîn:** Zeminin esası. 3/4
- p.+i** 4/16
- p.+in** 13/27, 017/27, 037/15, 210/05, 313/02
- p.+inde** 4/6, 263/03
- p.+inden** 2/30
- p.+ine** 1/6, 001/26, 005/24, 039/10, 130/10, 296/05
- p.+ini** 13/16, 015/16, 020/01, 146/05
- pây-bercâ:** Ayağı yerde, hareket etmeyen, hareketsiz, yerinde duran.
- p.+dır** 98/10, 108/04
- pây-dâr:** İyice yerleşmiş, sağlam.
- p.** 33/1
- pây-mâl:** Ayak altında kalmış.
- p.** 285/6, 308/04
- p.+i gubâr:** Toprağa düşmüş. 8/15
- p.+i tevsen-i âteş-hurâm:** Nazlı atın ayağı altında kalmış. 290/2
- pây-müzd:** Bahşiş.
- p.** 2/38
- pâyân:** Son, nihayet.
- p.** 25/14, 036/37
- p.+a** 13/11
- p.+e** 37/37
- p.+ı** 16/41, 019/27, 029/04
- p.+ına** 17/45
- p.+ındadır** 150/4
- pâydâr:** İyice yerleşmi, sağlam.
- p.** 3/74, 025/16, 035/32
- pâydârî:** Devamlılık, süreklilik.
- p.** 1/44
- pâye:** Rütbe, derece, aşama.
- p.** 10/18, 041/14, 315/01
- p.+nin** 74/9
- pâyende:** Duran, sürekli.
- p.** 24/13, 038/17, 121/21
- pâyî:** Aşağı.
- p.** 6/37
- peder:** Baba.
- p.** 1/30, 011/20, 030/06, 116/13, 130/53, 130/53, 280/04
- p.+dır** 35/15

pehlevân: Pehlivan, güreşçi.

p.+ları 279/2

pehlû: Vücudun iki yanından biri, yan.

p. 330/1

p.+ye 265/1

pejmürde: Eski püskü.

p. 8/5, 052/01

pek: Gerekenden çok.

p. 1/44, 009/15, 012/42, 016/10, 016/15, 017/48, 017/49, 019/12, 033/06, 035/10, 068/09, 082/22, 098/07, 101/07, 131/11, 136/02, 155/06, 183/05, 195/04, 206/08, 212/05, 218/06, 300/04, 303/04, 308/03, 309/02, 309/04, 309/04, 309/04, 314/03, 318/04, 321/04

pelle: Merdiven basamağı.

p.+ler 5/22

penâh: Sığınma, sığınacak yer.

p. 32/9

p.+ı devlet-ü ikbâl: 21/10

p.+ım 15/31

penbe: Pembe, beyazla biraz kırmızının karışmasından oluşan açık renk.

p. 268/2

p.+dır 66/4

p.+lerde 15/16

p.+ye 11/9

p.+yi 5/4

penç: Beş.

p. 177/3

pençe: 1. Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları. 2. Meşhur bir çeşit lâle.

p. 2/22, 009/28, 147/04

p.+i bâd-ı hazân: Sonbahar rüzgârının lâlesi. 5/52

p.+i fermân-ı âlf-şân: Şanı yüce fermanın pençesi. 14/17

p.+i hurşîd: Güneşin pençesi. 9/28, 017/27, 026/05, 259/02, 261/03, 289/07

p.+i mihr: Güneşin pençesi. 24/5, 273/02, 292/01

p.+i mihr-i dırahşân: Parlak güneşin pençesi. 150/1

p.+i müjgân: Kirpiğin pençesi. 17/47, 223/07

p.+de 185/16

p.+si 30/18

p.+sin 52/1, 165/03

per: Kanat.

p. 27/2

p.+i şâhin: Şahin kanadı. 5/34

p.+dır 17/30

p.+i 4/10

p.+in 5/9

per-tâb: Atılma, sıçrama.

p. 7/31

perâkende: Düzenli olmayan, dağınık.

p. 7/3, 008/02, 039/08

perçem: Kâkül.

p. 37/4, 060/02, 179/07

p.+i müşg-i hutun: 126/1

p.+i rahş: Atın kâkülü. 130/61

p.+in 5/5, 140/06, 185/19, 279/03

perde: Görüşü, ışığı engellemek veya bir şeyi gizlemek için bir açıklığın önüne getirilen örtü.

p. 121/15, 314/04

- p.+i çeşm-i perî-zâde:** Çok güzel kadının gözüntün perdesi. 194/2
- p.+i dîbâ:** İpek perde. 30/36, 070/09, 080/07, 115/08, 116/12
- p.+i iğlâk:** Kapalı perde. 185/21
- p.+i ruhsâr-ı âl:** 124/6
- p.+i şerm:** Utanma perdesi. 162/4
- p.+i zülf:** Zülfün perde gibi yüzü örtmesi. 261/5
- p.+si** 38/7
- perde-ber-endâz:** Hayasız.
- p.** 180/1
- perde-bîrûn:** Utanmaz, açık saçık konuşan.
- p.** 30/32
- perde-dâr:** Perdeci, büyük bir kimsenin kapısında bekleyip içeri gireceklere kapı perdesini açmakla vazifeli kimse.
- p.** 288/2
- p.+ı** 31/19, 115/37
- perde-dârân:** Perdeciler.
- p.+ı kasr:** Köşkün perdecileri. 115/5
- perde-güşâ:** Perde açan.
- p.+dır** 18/26
- perde-güşâlık:** Perde açma işiyle meşgul olma.
- p.** 121/16
- perde-keş:** Perde çekici, örtücü.
- p.** 2/2
- p.+i haclet:** 223/1
- perde-pûş:** Örtücü, örten.
- p.** 191/3
- peren:** Ülker yıldızı.
- p.** 1/7
- perend:** İpekten dokunmuş, düz, nakışsız kumaş, atlas.
- p.+i** 4/37
- pergâle:** Parça.
- p.+sin** 227/7
- perî:** Çekici güzelliği olan çok alımlı kadın.
- p.** 135/5, 226/03, 244/03, 257/04, 261/07, 277/04, 282/04
- p.+i her-câf:** Kararsız güzel. 284/1
- p.+de** 220/3
- p.+den** 237/6
- p.+desin** 237/5, 237/06
- p.+dir** 155/4, 244/08, 300/03, 155/4, 244/08, 300/03
- p.+nin** 17/52
- p.+yi** 8/34
- p.+yle** 186/6
- perî-hâne:** Peri evi.
- p.+i câdû-yı mahabbet:** Muhabbet cadısının yeri. 144/1
- perî-hîz:** Peri gibi sıçrayan, atılan.
- p.** 290/4
- perî-rû:** Peri yüzlü.
- p.** 206/1
- p.+yun** 321/5
- perî-sûret:** Peri suretli, periye benzeyen.
- p.** 134/8
- perî-zâd:** Peri çocuğu olacak kadar güzel, çok güzel.
- p.+ı hayâl:** Hayallerin güzeli. 227/2
- p.+ı hayâl-i dil-rübâ:** Hayaldeki peri kadar güzel kadın. 254/4
- p.+ımız** 50/1
- perî-zâde:** Çok güzel.
- p.** 1/51, 194/02
- perîşân:** Dağınık, karışık.

p. 2/19, 005/52, 216/02, 238/04

p.+e 144/4

p.+im 212/1, 215/03, 288/03

p.+ından 265/5

p.+sın 207/1

perîşân-hâl: Hâli, durumu perişan olan.

p. 7/15

perr: Per, kanat.

p.+i **hümâ:** Devlet kuşunun kanadı. 2/3, 068/01, 115/39

p.+i **meges:** Sineğin kanadı. 130/57

p.+i **tâvûs-ı cinân:** Cennetteki tavus kuşunun kanadı. 85/4

p.+ü **bâl** 103/22

perrân: Uçan, uçucu.

p.+ın 17/33

p.+ına 17/30

pertâb: Atılma, sıçrama.

p. 9/29

pertev: Işık, parlaklık.

p. 1/8, 084/04, 094/04, 126/02

p.+i **ıkbâl:** Talihi parlak. 21/17

p.+i **îmân:** Parlak, nurlu iman olan. 87/12

p.+i **lûtf:** Lütuf ışığı. 297/1, 297/01, 297/02, 297/03

p.+i **meh-tâb:** Mehtabın (ay ışığının) parlaklığı. 94/30

p.+i **re'y:** Parlak görüşlü. 123/9

p.+dir 94/4

p.+i 1/18, 081/10, 083/04

p.+in 2/42, 245/06

p.+inden 10/16

pertev-feşân: Işık saçan.

p. 5/6, 129/01

pertev-nümâ: Işığı gösteren.

p.+yî **hâne-i zîn:** Eyer hanesinin ışığını gösteren. 248/4

pertev-sûz: Yakıcı ışık.

p. 138/3, 357/01

pertev-zen: Parlak kadın.

p. 1/15

pervâne: Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek.

p. 2/10, 002/24, 013/25, 013/28, 037/22

p.+sidir 9/38

p.+yî 2/6, 092/07

pervâne-sıfat: Pervane gibi dönücü.

p. 264/2

pervâz: Uçma, uçuş.

p. 2/26, 014/37, 200/02

p.+a 231/3

p.+e 123/5

perver: Besleyen, besleyici.

p.+i 35/13

perverde: Beslenmiş, büyütülmüş.

p.+i **hâk-i âstân:** Payitaht toprağında büyütülmüş. 121/4

p.+i **ihsân:** İhsanla beslenmiş. 23/3

perveriş: Besleyiş, besleme.

p. 15/24, 024/06, 291/02

p.+i **ebr-i bahâr-ı feyz:** Feyiz baharının bulutunu besleme. 1/67

p.+le 92/7

perveriş-yâb: Beslenen.

p. 4/33

pervîn: Ülker yıldızı.

p. 2/25, 015/12

pervîz: Üstün.

- p.** 1/12
- pes:** Art, arka, geri.
p. 6/38, 007/37, 012/38, 035/08, 037/25, 082/15, 112/11, 115/28, 115/33, 122/03, 129/09, 136/03
p.+in 14/43
- pes-mândegî:** Arkada kalmış olan.
p. 254/5
- pesend:** Beğenme, seçme.
p. 11/17, 103/14, 135/11, 265/07
- pesendide:** Beğenilmiş, seçilmiş.
p. 18/12, 077/18, 097/11
- pest:** Alçak, aşağı.
p. 210/4, 218/04
p.+ü nâ-ber: 82/15
- peş:** Stalaktif şeklindeki sütun başlıklarında en alta bulunan motif parça.
p. 110/3
- peşimân:** Pişman.
p. 140/5, 225/02
p.+sın 207/2
- peşmîn:** Yünden, yapağıdan yapılma.
p.+den 195/3
- peşmîne:** Peşmin.
p.+de 249/4
- peşşe:** Sivrisinek.
p.+i nahîf: Zayıf sivrisinek. 3/40
p.+nin 17/31
p.+ye 14/21
- pey:** İz, işaret.
p. 189/7
p.+le 232/3
- pey-ender:** Arka arkaya.
p. 232/3
- pey-rev:** Arkası sıra giden, uyan.
p. 174/3, 198/06, 266/05
p.+i mâh-ı teşrîn: 24/11
p.+i 24/12
- pey-revlik:** Uymak.
p. 228/5
- peyâ-pey:** Birbiri ardınca.
p. 11/46
- peyâm:** Haber.
p.+i feth-u zafer: Fetih ve zafer haberi. 11/49
p.+i lâ'l: Dudağın haberi. 135/2
p.+i satvet-i Cengîz: Cengiz'in saldırısının haberi. 3/40
p.+i 6/17
p.+ın 315/1
- peydâ:** Meydanda, açıkta.
p. 2/22, 002/36, 014/26, 017/09, 021/13, 079/05, 080/04, 081/10, 094/04, 101/03, 103/20, 103/29, 138/01, 138/01, 138/02, 138/03, 138/04, 138/05, 234/02, 293/04, 294/01
p.+dır 95/5, 159/06
- peygâm:** Haber.
p.+ın 224/1
- peygân:** Ant, akit.
p. 2/16, 002/16, 227/01, 281/03
p.+ı 222/1
- peyk:** Haber ve mektup getiren, götüreren.
p. 35/6
p.+i âh: Ah habercisi. 217/4
p.+i bâd-ı şimâl: Kuzey rüzgârının habercisi. 7/14
p.+i endîşe: Endişe habercisi. 4/18

- p.+i ferah:** Ferah habercisi. 102/3
- p.+i mevzûn-kadd:** Uzun boy habercisi. 17/37
- p.+i mevzûn-reviş-i pâdşeh-i devrân:** Zamanın padişahının güzel yürüyüşünün habercisi. 16/20
- p.+i nesîm:** Rüzgârın habercisi. 68/7, 301/06
- p.+i neşât:** Şenlik habercisi. 3/60
- p.+i pûyân:** Koşan haberci. 84/2
- p.+i sâmia:** İşiten haberci. 7/30
- p.+in** 4/4, 129/05
- p.+ini** 73/4
- peykân:** Okun ucundaki sivri demir.
p.+ına 17/5
- peyker:** 1. Yüz. 2. Şekil.
p.+i hancer: Hançerin şekli. 9/35
- p.+i keyvân:** Satürn'ün şekli. 1/58
- p.+i tığ-ı zebân:** Yaralayıcı sözün çehresi. 178/7
- p.+i zîbâ:** Süslü yüz. 103/19
- p.+i zihn-i selîm:** Sağlam zihnin çehresi. 4/14
- p.+ü sîmâ:** Yüz ve sima. 94/22
- p.+i** 35/17
- p.+im** 183/1
- p.+in** 79/2
- peymân:** Yemin, ant.
p.+ımız 147/2
- p.+ına** 17/48
- peymâne:** Büyük kadeh.
p. 13/6, 013/20, 135/02, 170/06, 190/04, 208/06, 236/01
- p.+i Cem:** Cem'in kadehi. 79/14
- p.+i gül-reng:** Gül renkli kadeh. 162/1
- p.+i mahabbet:** Muhabbet kadehi. 207/9
- p.+i ömr:** Ömür kadehi. 128/1
- p.+i ser-şâr:** Ağızına kadar dolu kadeh. 199/1
- p.+i şerâb:** Şarap kadehi. 222/4
- p.+den** 287/2
- p.+si** 343/1
- p.+sin** 203/4
- p.+ye** 245/2
- p.+yi** 147/2, 178/05, 182/03, 290/01, 290/05
- p.+yle** 287/1
- peyvend:** Bağ.
p. 121/19
- p.+i dâmân-ı kerem:** Kerem eteğine bağlanma. 6/38
- peyveste:** Ulaşmış, bitişik.
p. 125/1, 222/03, 257/02, 265/04
- p.+dir** 172/5
- pezîrâ:** Kabul eden.
p.+yî kenâd: 172/4
- p.+dır** 132/2
- pîç:** Büklüm, kıvrım.
p.+ü ham-ı gîsû-yı zerd: Sarı kâkülün kıvrımı. 5/12
- p.+ü itâb:** 127/2
- p.+ü tâb:** Izdırap, sıkıntı. 124/3, 161/01, 227/03, 241/02
- p.+ü tâb-ı cû':** Parlak ırmağın kıvrımı. 159/5
- pîçâ-pîç:** Pek dolaşık, kıvrım kıvrım.
p.+i 173/5
- pîçân:** Büklüm büklüm olan.
p. 124/6

- p.+ına** 17/47
- pîçîde:** Karışmış, bükülmüş.
p. 5/9, 124/06, 241/01
- pîçiş:** Kıvrım, büküm.
p.+in 254/3
- pîl:** Fil.
p.+i 3/26
- pîl-ten:** Fil vücutlu, fil gibi.
p. 74/6
- pinhân:** Gizli.
p. 6/35, 014/12, 124/05, 146/03, 163/04, 187/03, 238/02, 312/02
p.+ü hüveydâ: Gizli ve açık (belli). 170/2
p.+ı 10/6, 114/04
p.+ım 8/19
p.+ın 318/5
p.+ına 17/64
p.+sın 207/3
- pîr:** 1. Dünya. 2. Şarap.
p. 15/17, 020/07, 112/06, 121/05, 136/02
p.+i dü: İki dünya. 269/5
p.+i felek: Feleğin dünyası. 18/19, 121/17
p.+i mey: Meyhaneci. 251/5, 287/03
p.+i mungan: Meyhanecilerin en eskisi. 145/2, 150/05, 196/02
p.+ü bernâ: İhtiyar ve genç. 6/8
p.+e 17/17, 092/04
p.+i 32/3
p.+in 17/16, 114/04
- pîrâhen:** Gömlek.
p. 1/14
p.+i mesmûm: Zelirli gömlek. 275/3
p.+im 210/2
- p.+in** 148/1, 155/02, 213/01
- pîrâye:** Süs.
p.+i dîn-i mübîn: İslâm dininin süsü. 63/2
p.+i zikr-i cemîl: İyilikle anmanın süsü. 35/30
p.+si 14/13, 035/27, 321/03
p.+yi 17/69
- pîrehen:** Gömlek.
p. 2/5, 314/01, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05
p.+inden 193/2
p.+lerde 354/1
- piristû:** Kırlangıç.
p. 37/3
p.+larla 231/3
- piristû-beççe:** Kırlangıç yavrusu.
p. 4/34
- pistân:** Göğüs.
p. 8/8, 330/01
p.+a 177/4
p.+ına 17/51, 250/04
p.+lar 206/4
p.+ların 253/1
- piste:** Fıstık.
p.+i nemek: Tuzlu fıstık. 224/2
- pîş:** Ön, ileri taraf.
p. 2/8, 007/03
p.+i ebrû: Kaşın ucu. 159/3
p.+i ehl-i tab': Tabîî olanların öncüsü. 169/6
p.+inde 14/15, 014/20, 097/08, 116/15
p.+ine 94/33
- pîş-gâh:** Ön.
p.+ı dil-i âgâh: Uyanık gönlün özü. 13/29

- p.+a** 10/3
p.+ında 37/4, 080/17, 115/09
pîş-keş: Hediye, armağan.
p. 13/26
pîş-rev: Önden giden.
p. 2/33, 162/02
pîşânî: Alın.
p. 19/28, 029/11
pîşe: Sanat, meslek.
p.+si 18/27, 088/06, 098/06, 115/06, 122/07, 131/09
p.+sidir 38/3
pîşîn: Peşin, önden, önce.
p. 24/4
piyâde: Yaya.
p.+i emel: 257/1
piyâle: Şarap bardağı.
p. 165/4, 169/01, 211/03, 230/02, 278/03, 302/03, 340/01
p.+i ser-şâr: Ağzına kadar dolu kadeh. 8/22
p.+ye 3/47
pûd: Argaç, dokumada enlilemesine atılan atkı.
p.+ı 244/7
p.+ü târ: Argaç ile arış. 28/14
p.+u 244/7
puhte: Olgun, güngörmüş.
p.+sin 166/3
pûlâd: Polat, çelik.
p. 1/52
p.+dan 282/4
pûr: Oğul.
p.+ı 37/15
p.+ı destân-ı diyâr-ı izz-ü şân: İzzet ve şan diyarının destanının oğlu. 117/4
p.+ı zâl-i zer: Zal'in altın oğlu. 5/27
Pûristân: Puristan.
p. 36/25
pûşide: Örtülmüş.
p. 1/27, 163/09, 185/15, 187/04
pûşiş: Örtü.
p. 181/3
pûyân: Koşan.
p. 12/31, 034/09, 084/02
pûr: Dolu.
p. 7/29, 017/08, 029/10, 129/01, 193/04, 218/05, 322/04
p.+dür 19/23, 099/01, 175/02, 289/05
pûr-âb: Suyula dolu.
p. 105/7
p.+ımsın 15/30
pûr-atâ: Bağış dolu.
p. 99/10
pûr-behcet: Güzellik dolu.
p. 94/36
pûr-cefâ: Cefa, sıkıntı dolu.
p. 124/5, 142/03
pûr-celâlet: Ululuk dolu.
p. 121/3
pûr-cûd: Cömertlik dolu.
p. 17/67
pûr-cûş: Coşku dolu.
p.+a 161/2
p.+u 14/49
pûr-çeh: Dolu kuyu.
p.+te 272/2
pûr-çerh: Dolu felek.

- p.+i devrân:** Talihi açık, çok talihli felek.
10/1
- pür-çîn:** Çok kıvrımlı.
p. 1/17, 170/9, 242/02, 276/03
- p.+inden** 221/3
- p.+inle** 197/5
- pür-enver:** Nur dolu.
p. 131/1
- pür-eser:** Alâmeti, izi çok belirgin.
p. 2/40
- pür-fen:** Çok hünerli.
p. 130/20
- p.+in** 213/6
- pür-ferr:** Çok parlak, aydınlık.
p. 118/4
- pür-feyz:** Çok feyizli.
p. 18/5, 024/09
- p.+i** 30/11
- p.+inin** 30/9
- pür-fiten:** Çok fitne.
p. 124/4
- pür-gam:** Çok gamlı.
p.+de 79/10
- pür-gurûr:** Çok gururlu.
p. 130/42
- pür-ham:** Çok eğri.
p. 170/9
- p.+de** 79/12
- pür-haşem:** Çok hademeli.
p. 35/13
- pür-haşmet:** Çok haşmetli.
p.+i 17/67, 28/9
- pür-himem:** Çok gayretli.
p. 10/9, 067/23, 080/01, 085/01, 092/07,
103/03, 115/08, 116/01
- pür-himmet:** Çok gayretli.
p. 64/8, 094/19
- pür-hîre:** Çok donuk.
p. 129/7
- pür-humâr:** Çok sersem.
p. 323/1
- pür-hûn:** Kan içinde.
p.+u 253/4
- pür-hüner:** Çok hünerli.
p. 117/4, 136/09
- pür-ıztırâb:** Çok ızdırap, ızdırabın çok olması.
p.+ımsın 15/1
- pür-ibtisâm:** Çok gülümseme.
p. 62/2
- pür-jeng:** Çok pashı.
p.+dir 241/5
- pür-kâr:** Çok kazançlı.
p.+ı 227/3
- pür-kerem:** Çok cömert.
p.+dir 88/4
- pür-kevkebe:** Çok gösterişli, tantanalı.
p. 24/5
- pür-kîn:** Kini çok.
p.+inden 221/1
- pür-lâne:** Dolu yuva.
p.+sin 203/2
- pür-meclis:** Dolu meclis.
p.+i ervâh: Ruhlarla dolu meclis. 1/66
- pür-meymenet:** Mutluluk dolu.
p.+in 23/12
- pür-nakd:** Servetle dolu.

- p.+i ümmîd:** Ümit servetiyle dolu. 67/16
- pür-nakş:** Çok resimli.
p. 31/4
- pür-nâle:** Çok inleme.
p.+i 264/5
- pür-nemâ:** Çok artma.
p. 35/33
- pür-nemek:** Çok tuzlu.
p. 156/2
- pür-neşv:** Çok gelişme.
p.+ü nemâ: Nebatların çok gelişmesi.
73/15
- pür-niam:** Çok nimet.
p.+ı cûd-u sehâ: Cömertlik nimetleri. 18/18
- pür-nûr:** Çok nurlu.
p. 19/1, 026/05, 076/12, 264/01
p.+ı 108/5
p.+u 93/18
p.+un 30/28
p.+una 12/23, 309/04
- pür-sadâ:** Çok sesli.
p. 73/14
- pür-safâ:** Çok eğlenceli.
p.+sında 108/10
- pür-semâhat:** Çok cömert.
p.+tır 12/26
- pür-sürûr:** Sevinç, neşe dolu.
p. 27/11
- pür-şeb-nem:** Çiy dolu.
p. 203/4
- pür-şevk:** Çok şevkli.
p. 311/4
- pür-şitâb:** Çok acele.
- p. 4/4
- p.+ımsın** 15/8
- pür-şûr:** Çok tuzlu.
p. 200/5
- pür-şükûf:** Çiçek dolu.
p. 121/7
- pür-şükûh:** Çok ulu.
p.+u 82/19
- pür-tâb:** Çok aydınlık.
p. 35/21, 38/6
p.+ı 67/20
- pür-tab':** Çok tabiatlı.
p.+ı nâlân: Çok inleyen tabiatlı. 10/17,
019/02, 029/14
- pür-tarab:** Şenlik dolu.
p. 292/2
- pür-tekrîm:** Çok saygı gösterilen.
p.+i 10/29
- pür-te'sîr:** Çok tesirli.
p. 8/34
- pür-velvele:** Çok gürültülü.
p. 130/44
- pür-zahm:** Çok yaralı.
p.+ı hased: Haset yarasıyla dolu. 97/10
- pür-zehr:** Zehir dolu.
p. 239/1
- pür-zîb:** Çok süslü.
p. 28/2, 031/12, 067/18, 071/12
p.+ü zîver: Çok süslü. 6/47
- pür-zînet:** Süs dolu.
p.+i 123/2
- pür-zîver:** Süs dolu.

p. 27/7

pür-zûr: Yalan dolu.

p.+dan 233/2

p.+un 19/17

pürsân: Soran, soruşturan.

p. 13/8

püskürme: Sık ve tek benekler durumunda.

p. 321/4

püş: Arka, sırt.

p.+i kemân: Kemanın arkası. 5/2, 005/12

p.+ü pâ: Arka ve ayak. 17/2

R

Rab: Allah.

r. 84/23, 128/05, 128/05, 128/05, 128/05,

129/03, 129/10, 241/04

Rabb: Allah.

r. 181/2

r.+i mecîd: Ululuk sahibi Allah. 76/11

r.+i mücîb: Dualara cevap veren Allah.

86/1

r.+ü'l-felak: Feleğin Rabb'i. 123/5

Rabbânî: Rab'la ilgili.

r. 10/40, 010/64, 100/02, 114/02

râbîta: İki şeyi birbirine bağlayan şey.

r.+i şevk: Şevk bağı. 240/3

râci': Geri dönen.

r. 12/19

ra'd: Gök gürlemesi.

r.+ü berk: Gök gürlemesi ve şimşek. 329/1

rafz: Bırakma.

r. 36/28

râgîb: İsteyen, istekli.

r.+dır 309/4

râğ: Çayırılık, çimenlik.

r.+ı 117/8

rağbet: Beğenme, itibar.

r. 81/12, 245/07

r.+in 2/42

râh: Yol.

r. 129/5, 187/03, 195/06, 217/04

r.+ı belâ: Belâ yolu. 341/1

r.+ı kehkeşân: Samanyolu. 5/55, 027/08

r.+ı pür-çeh: Dolu kuyunun yolu. 272/2

r.+ı sarsar: Sarsar yolu. 4/34

r.+ı şâdirvân: Şadırvan yolu. 17/10

r.+a 37/16

r.+ın 15/15

r.+ına 3/37

r.+ında 1/5, 006/25

râh-güzâr: Yol geçen.

r.+ında 26/8

râh-nümâ: Yol gösteren.

r.+ı sîr'at: Hızlı yol gösteren. 1/46

râh-peymâyî: Yol ölçen.

r. 6/44

râh-vâr: Yol gibi.

r. 198/6

râhat: İnsanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu, huzur.

r. 67/5, 117/04, 127/01, 251/08

r.+a 17/38

r.+ta 19/26

- r.+tadır** 99/3
- r.+te** 8/54
- r.+tır** 12/44
- r.+ü'l-ervâh:** Ruhların rahatı. 182/3
- râhat-bahş:** Rahat bahşeden.
r. 186/3
- râhat-efzâyî:** Rahat artıran.
r. 6/3
- râhat-resân:** Rahata ulaşanlar.
r. 3/60
- rahm:** Acıma, esirgeme.
r. 147/4
r.+ı 241/3
r.+i 8/55
r.+in 318/2
- rahmânî:** Allah'la ilgili olan.
r. 10/48
- rahmet:** Acıma, esirgeme.
r. 87/12
- rahne-yâb:** Zarara uğrayan.
r.+ı **inhizâm:** Bozgunun zararına uğrayan.
62/17
- rahne:** Gedik, yarık.
r.+ı **âyine:** Kırık ayna. 172/4
r.+ı **dîvâr:** Duvarın gediği. 112/17
- rahş:** Gösterişli ve güzel at.
r. 3/36, 075/02, 248/04, 263/04
r.+ı **azm:** Azim atı. 3/35
r.+ı **berk-cevlân:** Yıldırım gezinen at. 2/33
r.+ı **câme:** Cansız at. 178/6
r.+ı **iclâl:** İtibar atı. 38/11
r.+ı **râhat-bahş:** Rahat bahşeden at. 186/3
- r.+ı **sehâb-ı kerem:** Cömertlik bulutunun atı. 26/3
r.+ı **tirâzende-tarz:** 3/36
r.+a 12/31
r.+den 34/10
r.+ı 130/61
r.+ın 4/4, 013/26
r.+ına 4/6
r.+ının 17/25, 076/02
r.+ınla 4/7
r.+tır 6/20, 6/20**
- rahşa:** Parlak.
r.+ı **inâyet:** İhsan, iyilik parlaklığı. 3/27
- rahşân:** Parlak.
r. 2/12, 002/26, 005/29, 025/04, 035/06
r.+ı 125/8
r.+ına 17/62
- rahşende:** Parlodayan.
r.+sin 232/3
- raiyyet:** Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk.
r. 99/4
- rakam:** Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri.
r. 35/20, 107/03
r.+sın 294/1
- rakîb:** Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri.
r. 148/4
r.+ı **nâ-müselmân:** Müslüman olmayan rakip. 181/2
r.+in 259/5
- râkib:** Binen, binici.
r.+i 3/38

rakîbân: Rakipler.

r. 36/18

rakkas: Oynayan, dans eden.

r. 325/1

raks: Oynama, dans etme.

r.+a 1/55, 014/49, 259/02

r.+1 322/3

râm: İtaat eden, boyun eğen.

r. 9/42, 023/01, 062/07, 206/01

ramazân: Ay takviminin dokuzuncu ayı, üç aylar adı verilen recep, şaban ve ramazan aylarının sonuncusu, oruç tutulan ay.

r. 9/5, 009/41, 196/05, 261/01, 263/02

r.+dan 261/10

r.+ın 261/12

ramazâniyye: Eski şairlerin ramazanlarda padişaha ve sair devlet ricaline sundukları, başlangıç kısmını ramazan mevzuuna tahsis ettikleri kaside.

r. 9/39

rân: Oyluk.

r. 2/3.

r.+ındaki 1/52

ra'nâ: Güzel.

r. 14/5, 069/08, 070/04, 079/03, 093/18, 094/33, 094/35, 170/04, 286/02, 294/01, 93/18, 094/35

r.+dır 98/8

r.+sıdır 30/9

ra'nâlık: Güzellik.

r.+ta 68/7

ra'nâyî: Güzele mensup.

r. 284/3

râs: Yol.

r.+ıdan 14/29

rasad: Gözetme, bekleme.

r. 2/27, 014/29

r.+1 3/58

rasf: Döşenme.

r.+1 65/8

râsîh: Sağlam, temeli kuvvetli.

r.+ın 2/15

râst: Doğru.

r. 4/18, 220/04

rastû: Doğru.

r. 15/20, 082/05

rastû-menzilet: Doğru menzil.

r. 35/29

rasûl: Peygamber.

r.+1 8/38

r.+1 **ekrem:** Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.). 12/18

r.+1 **kibriyâ:** Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.). 10/49

rasûlullâh: Allah'ın Rasulü.

r. 10/44, 093/05

r.+ın 12/23

r.+sın 10/50

râtibe: Maaş.

r.+1 **kût-ı cân:** Can için gerekli olan gıdanın maaşı. 3/41

ravza: Bahçe.

r. 12/9, 012/09

r.+1 108/8

r.+1 **cennet:** Cennet bahçesi. 12/9

r.+1 **pâk:** Temiz bahçe. 12/8

rây: Rey, fikir.

r.+1 **Hînd:** Hint düşüncesi. 17/33

- r.+u kisrî:** 117/6
r.+a 97/7
r.+i 8/47
râyât: Sancaklar.
r.+i hâkân-ı cihân: Cihanın hakanının sancakları. 333/1
r.+i mushaf-dâr: 352/1
r.+i 94/3, 100/02, 103/08
râyegân: Bedava, parasız.
r. 3/33, 003/70, 129/01
r.+dır 121/22
râyet: Sancak, bayrak.
r.+i 15/27, 070/03, 115/11
r.+i azm: Azim bayrağı. 4/10
r.+i mansûr: Allah'ın yardımıyla üstün gelmiş bayrak. 14/20
r.+i meh-peyker: Nurlu bayrak. 123/3
r.+i 3/18, 010/49
râyic: Revaçta olan, sürümü olan.
r. 131/1
râz: Sır, gizlenen şey.
r. 77/6, 130/47, 217/05, 247/07, 312/02
r.+i derûn: Gizli sır. 171/3
r.+i ışk: Aşk sırrı. 159/6
r.+i nihân: Gizli sır. 135/1, 305/01
r.+i pinhân: Gizli sır. 10/6, 318/05
r.+ımı 21/35, 161/01
r.+ımı 124/6
râz-dâr: Sır tutan.
r.+i dîde: Sır tutan göz. 209/1
râz-dâş: Sırdaş.
r.+ım 153/3
Râzî: İran'ın Rey şehrinden olan.
r. 123/12, 270/09
reâyâ: Bir hükümdar idaresi altında olan ve vergi veren halk.
r. 19/26
r.+yi 6/29
rebâb: Gövdesi Hindistan cevizi kabuğundan yapılmış bir çeşit kemançe.
r. 258/3, 322/04
r.+e 161/1
r.+ımsın 15/4, 015/25
recâ: Ümit, umma.
r. 19/13, 104/12, 129/09, 204/04, 309/02
r.+yi feyz: Feyiz ümidi. 114/6
r.+dır 18/7, 018/25
recâ-mend: Ümitli.
r. 251/4
recûliyyet: Erkek olma, erkeklik.
r.+te 4/22
red: Geri verme.
r. 37/15, 172/05
redd: Geri döndürme, döndürülme.
r. 153/1
r.+i 30/31
r.+i kelâm: Söze itiraz etme. 38/14
reddet-: Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek.
r.-meyiz 147/2
ref: Kaldırma.
r.+i hicâb: Perdeyi kaldırma. 122/9, 204/01
re'fet: Merhamet etmek.
r. 21/32, 095/07, 103/18, 131/11
r.+i teşrif: Şerefleendirilen merhamet. 27/6
r.+i 28/15, 089/03, 092/06, 093/01, 094/10, 101/02, 111/02

- r.+in** 4/37, 004/52, 005/40, 005/52, 006/08, 235/04
- r.+inde** 81/11, 099/03
- r.+inden** 4/33, 083/06
- r.+indir** 32/10
- r.+inle** 21/30, 033/07
- r.+le** 90/2, 091/02
- r.+te** 116/2
- refeyle-**: Ortadan kaldırmak, gidermek.
- r.-mekten** 12/18
- reff**: Yüksek yüce.
- r.+i** 12/10
- r.+in** 3/44, 004/45, 018/25, 093/07, 094/06
- r.+inde** 8/56, 013/24, 037/23
- refik**: Arkadaş, yoldaş.
- r.** 9/20, 024/13, 062/19
- refîâr**: Gidiş, yürüyüş.
- r.** 8/8
- r.+ı dil-cû**: Gönül ırmağının gidişi. 228/5
- r.+â** 210/5
- r.+ı** 272/2
- r.+ın** 215/2, 231/08, 233/04, 308/04
- reh**: Yol.
- r.+i** 180/4
- r.+i hak**: Hak yolu. 105/7
- r.+i savâb**: Sevap yolu. 217/1
- reh-ber**: Yol gösterici, kılavuz.
- r.+in** 123/4
- reh-bürde**: Yola koyulma, yola çıkma.
- r.** 1/54
- reh-güzâr**: Geçit, geçecek yol.
- r.** 82/17, 198/03
- r.+ında** 84/2
- r.+ını** 281/3
- reh-zen**: Yol kesen.
- r.+i** 187/5
- rehâ**: Kurtulma, kurtuluş.
- r.** 248/5
- rehîn**: Rehin.
- r.** 130/55, 258/07
- r.+i âl-i Osmân**: Osmanlı'nın rehini. 36/14
- r.+i minnet-ü ihsân**: Minnet ve ihsan rehini. 11/44, 021/32
- rehn**: Ödünç alınan eşya.
- r.** 97/28
- r.+e** 97/28
- rehnol-**: Rehin alınmak.
- r.-muş** 195/3
- rek**: Renk.
- r.** 97/10, 330/01
- r.+i firûze**: Firuze rengi. 234/2
- r.+i yâkut**: Yakut rengi. 220/3
- r.+ü mîy**: Renk ve koku. 330/1
- rekîn**: Gururlu.
- r.+i** 103/2
- remed**: Göz ağrısı.
- r.** 2/17, 041/09, 041/13
- remîde**: Ürkmüş, korkmuş.
- r.** 47/1
- remîm**: Çürümüş, çürük.
- r.** 14/27
- remz**: İşaret, işaretle anlatma.
- r.+i** 132/9
- renc**: Zahmet, sıkıntı.
- r.+ü azâb**: Sıkıntı ve eziyet. 92/20
- rencûr**: Sıkıntılı, incinmiş.

- r. 274/5
- reng:** Renk.
- r. 1/8, 001/08, 013/40, 162/04, 258/06
- r.+i **bahârân:** Baharların rengi. 154/6
- r.+i **çihre:** Çehrenin rengi. 205/6
- r.+i **gül:** Gülün rengi. 314/1, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05
- r.+i **lâle:** Lâlenin rengi. 311/1
- r.+i **mül:** Şarabın rengi. 292/3
- r.+i **perîde:** Soluk renk. 220/3
- r.+i **rûy-ı duhter-i rez:** Şarabın yüzünün rengi. 229/5
- r.+i **şarâb-ı ergavân:** Erguvan renkli şarap. 5/14
- r.+i **tebessüm:** Tebessümün rengi. 11/35, 080/19, 197/01
- r.+i **vesm:** Dağlamanın rengi. 157/4
- r.+ü **bahâ:** Renk ve parlıltı. 8/9
- r.+ü **bû:** Renk ve koku. 130/33, 163/06
- r.+ü **bûy-ı nev-bahâr:** Renk ve ilkbaharın kokusu. 30/9
- r.+ü **şâdf:** Renk ve sevinç. 84/18
- r.+ü **tâb:** Renk ve parlaklık. 115/38, 157/09
- r.+den 284/2, 286/02
- r.+e 284/2
- r.+i 2/26, 189/01
- r.+in 79/9
- r.+inde 10/59
- reng-pezirâ:** Renk kabul eden.
- r.+y-ı **çemen:** Çimenin rengini alan. 220/3
- rengâ-reng:** Çeşit çeşit renkli.
- r. 17/8, 322/04
- rengîn:** Renkli.
- r. 248/2, 248/07, 266/04
- r.+i 3/45
- r.+e 2/44
- r.+inden 221/2
- rengli:** Renkli.
- r. 13/39
- re's:** Baş, kafa.
- r. 94/23
- r.+i 30/24
- r.+i 4/28, 092/13
- resâ:** Yetişen, yetiştiren.
- r. 104/6, 179/06
- r.+da 139/5
- resed:** Lâyık.
- r. 1/72, 001/72
- resen:** İp.
- r. 1/75
- resîd:** Yetiştirdi, erişti.
- r. 84/7
- resîde:** Yetişmiş, erişmiş.
- r. 11/35
- r.+sîdir 154/2
- resm:** Yazma, çizme; desen.
- r. 79/14, 080/16, 188/02
- r.+i **dil-cûf:** Gönül ırmağının resmi. 83/11
- r.+i **dil-keş-ü zîbâ:** Süslü ve gönül çekici resim. 115/34
- r.+i **ebrû:** Kaş resmi. 152/5
- r.+i **hâsü'l-hâs:** Hasların hası resim. 37/10
- r.+i **Osmânî:** Osmanlı'ya ait resim. 10/10
- r.+i **pâk:** Temiz suret. 69/7
- r.+i **sohbet-i zevk-u safâ:** Zevk ve sefa sohbetinin resmi. 298/4
- r.+ü **âyin:** Resim ve ayın. 24/9

- r.+ü mevkiî:** Resmî makam. 116/9
r.+i 8/42, 319/04
r.+idir 252/4
r.+in 67/18, 070/04, 225/02, 255/04
r.+ine 103/14
r.+ini 82/8
- resmol-:** Çizilmek.
r.-muş 273/1
- reşâd:** Manevî doğru yolu bulup o yola girme.
r. 18/21
- reşha:** Sızıntı, damla.
r.+siyle 29/13
- reşîd:** Doğru yol tutan.
r.+ü kâr-dân: Doğru yol tutan ve iş bilir.
r. 93/11
- reşk:** Kıskanma, kıskanılmış.
r. 17/40, 052/01, 119/04, 151/02, 152/05, 220/04, 281/06, 318/01, 319/03
r.+i behişt: Cennetin kıskanması. 40/1, 112/07, 130/21
r.+i bender-i Çîn: Çin'in ticaretini kıskanma. 216/6
r.+i çerâgân: Şenliği kıskanma. 36/3
r.+i Çîn: Çin'in kıskanması. 288/3
r.+i Deylem-ü Çîn: Deylem ve Çin'in kıskanması. 248/8
r.+i fasl-ı bahârân: Kıskanılan bahar vakti.
r. 167/1
r.+i felek: Kıskanılan felek. 39/19
r.+i feyz-i nesîm-i sâf: Saf rüzgârın feyzini kıskanma. 42/3
r.+i fûrûğ-ı ârız: Işığın gelişini kıskanma.
r. 161/3
- r.+i gülistân:** Gül bahçesini kıskanma.
r. 309/5
r.+i Hârûnü'r-Reşîd: Harun Reşid'i kıskanma. 84/13
r.+i hurmen-i pervîn: Yıldız harmanını kıskanma. 15/12
r.+i kef-i pür-tâb-ı hurşîd: Çok parlak güneşin köpüğünü kıskanma. 67/20
r.+i lebid: 84/10
r.+i nevâ-yı andelîbân: Bülbüllerin güzel sesini kıskanma. 36/36
r.+i şemâme-i anber: 11/34
r.+inden 5/15, 013/17, 124/06
r.+iyle 88/1
- reşk-sâz:** Gıpta saçan, gıpta ettiren.
r.+ı sâgar-ı zerrîn-i Cemşîd: Cemşid'in gıpta ettiren altın kadehi. 235/4
- reşket-:** Kıskanmak.
r.-er(rekşeder) 270/2
r.-ti 214/5
- reşkin-sâz:** Kıskançlık saçan.
r.+ı çerh-i çârumîn: Kıskançlık saçan dördüncü felek. 63/6
- revâ:** Yakışır, uygun.
r. 70/9, 115/26, 116/07, 234/03, 281/02, 313/02
r.+dır 18/14, 021/02, 021/08, 040/01, 294/01
- revâc:** Sürüm, geçerlik.
r. 4/38
r.+ı gerdiş: Geçerli dönüş. 22/4
r.+ı mihr: Güneşin dönmesi. 193/1
r.+ın 19/21
- revân:** Yürüyen, akan.

- r. 3/1, 003/06, 003/47, 005/17, 005/19, 023/13, 072/03, 075/04, 109/05, 113/04, 123/04, 123/04, 130/61, 151/04, 175/06, 178/05, 182/03, 231/06, 288/01, 295/02, 302/01, 302/01, 302/02, 302/03, 302/04, 302/05, 308/04, 312/01
- r.+ı cem:** Şarabın akması. 17/15
- r.+a** 109/6, 192/03
- r.+ı** 60/3, 127/05
- r.+ım** 306/1, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04, 316/01, 316/01, 316/02, 316/03, 316/04, 316/05
- r.+ımın** 158/6
- r.+sın** 305/5
- revân-bahş:** Canlandırıcı.
- r. 18/11
- r.+ı** 3/69
- revânî:** Rağbetli, değerli.
- r. 23/13
- revgan:** Yağ.
- r. 1/8, 008/44
- revnak:** Parlaklık, güzellik.
- r. 1/78, 006/46, 017/36, 017/71, 035/04, 037/28, 081/13, 094/09, 112/05, 255/02, 319/01
- r.+ı** 299/1
- r.+ı sikke:** Sikke parlaklığı. 38/9
- r.+ı taht-ı saâdet:** Padişah tahtının parlaklığı. 12/24
- revnak-bahş:** Güzellik, tazelik veren.
- r. 14/9
- revzen:** Pencere.
- r. 1/74
- r.+de** 252/1
- r.+den** 7/14
- r.+ı** 80/24, 089/07, 103/23, 89/7
- r.+inden** 84/19, 84/19
- r.+inin** 25/4, 25/4
- r.+lerinden** 70/8, 70/8
- revzeçe:** Küçük pencere.
- r.+sin** 225/1
- re'y:** Görme görüş.
- r.+ı enver:** Aydınlık görüş. 17/66
- r.+ı münîr:** Işık veren görüş. 3/32
- r.+ı pâk:** Temiz görüş. 14/23, 017/34, 071/03, 084/13
- r.+ı pür-nûr:** Çok nurlu görüş. 30/28
- r.+ı rezîn:** Sağlam fikir. 63/12, 077/16, 082/02
- r.+ı tedbîr:** Görüş ve tedbir. 112/19, 121/05
- r.+ı** 11/32, 028/13, 094/04
- r.+ın** 10/32, 123/09
- r.+inden** 38/1, 082/03
- r.+inle** 121/5
- reyhân:** Fesleğen.
- r. 167/1, 215/03
- r.+ın** 339/1
- reyhâne:** Bir demet fesleğen.
- r.+dir** 339/1
- reyyân:** Suya kanmış.
- r. 113/2
- rez:** Asma, bağ kütüğü.
- r. 3/49, 171/03, 180/01, 201/04, 229/05, 251/05, 262/03
- r.+ı** 49/1, 146/01
- r.+ın** 38/7
- r.+le** 11/20
- rezîn:** Vakarlı, temkinli, ağır.

- r. 63/12
 r.+i 77/16, 082/02
rezm: Kavga, savaş, cenk.
 r. 3/10, 003/20, 005/02, 005/03
 r.+i **tehemten-pesend**: Beğenilen iriyarı savaşçı. 3/9
 r.+de 2/33
 r.+i 117/4
 r.+inde 4/26
 r.+ini 1/41
rezm-gâh: Savaş meydanı.
 r.+ında 73/5
ridvân: Razi olma, hoşnutluk.
 r. 30/4, 067/18, 078/09
rıkkıyyet: Kulluk, kölelik.
 r.+inde 8/68
rıtl: Büyük kadeh.
 r.+i **girân**: Büyük, ağır ve dolu kadeh. 3/8, 053/01
rızâ: Hoşnutluk, memnunluk.
 r. 1/73, 171/02
 r.+sında 35/31
rızâ-cûy: Razi etmeyi gaye edinen.
 r.+i **Ebû-bekr-ü Ömer**: Ebubekir ve Ömer'i razi etmeyi gaye edinen. 100/4
rızâ-ullâh: Allah rızası.
 r. 123/8
ribât: Konak, han.
 r.+i **köhne-i dünyâ**: Köhne dünya hanı. 82/2
ricâl: Mevki sahibi kimseler.
 r.+i **devlet**: Devlet mevkisindeki kimseler. 64/5
ridâ: Hırka.
 r.+sın 277/3
rif'at: Yükseklik, yücelik.
 r. 30/19, 246/04
 r.+ü **şân**: Yücelik ve şöhret. 10/41
 r.+i 278/11
 r.+in 39/19
 r.+ine 78/6
 r.+te 15/21, 019/26
rif'at-âbâd: Çok yüksek.
 r. 81/4
rîh: Yel, rüzgâr.
 r.+i 11/5
 r.+te 1/6
rikâb: Büyük bir kimsenin katı, önü.
 r. 130/2, 266/02
 r.+i **devlet**: Devlet katı. 4/47
 r.+ü **berk-ı cehân**: Yüce makam ve dünyanın şimşegi. 3/35
 r.+a 62/22
 r.+ı 62/11, 084/04, 135/12
 r.+ın 67/2, 075/02
 r.+ına 185/14
 r.+ında 76/3, 129/05
 r.+ından 62/12
 r.+ınla 38/12
rikâbân: Büyük kimselerin önü.
 r.+i **eşheb-i âşûb**: 141/4
rind: Kalender, dünya işlerini hoş gören kimse, aldırışsız.
 r. 46/1, 146/01
 r.+i **mey-âşâm**: 329/1
 r.+e 256/4
rindân: Dünya işlerini hoş görenler.
 r. 2/8, 313/01

- r.+ -i kadeh-keş:** Kadeh çeken (içki içen) kalenderler. 182/5
r.+a 208/4
r.+ın 261/12
- rindâne:** Rind gibi, rinde yakışır biçimde.
 r. 9/22, 267/02
- rîş:** Yara.
r.+ -i hıdâb-âlûde: Boyaya bulaşmış yara. 266/4
r.+ini 266/4
- rîşe:** Saçak, püskül.
r.+ -i reyhân: Reyhan çiçeğinin saçağı. 215/3
- rişte:** İplik, bağ.
r.+ -i ten: Ten bağı. 351/1
r.+si 185/4
- riyâ:** Özü, sözü bir olmama.
 r. 8/30, 106/09, 178/04, 256/07, 287/05
r.+dan 206/2
r.+sı 251/1
- riyâz:** Bahçeler.
r.+ -i cennet: Cennet bahçeleri. 10/47
- rîzân:** Dökülen, akan.
 r. 1/2, 092/19, 244/03
- rîze-çîn:** Döküntü, kırıntı toplayan.
r.+ -i ni'met: Nimetin kırıntılarını toplayan. 117/6
r.+idir 21/36
- rû:** Yüz, çehre.
 r. 11/23
r.+lar 293/4
- rû-be:** Yüze.
 r. 217/4, 261/05
- rû-be-rû:** Yüz yüze.
 r. 94/3, 183/05
- rû-mâl:** Yüz süren.
 r. 6/24, 006/38, 007/34, 009/39, 117/12
r.+e 41/5
- rû-nümâ:** Yüz gösteren.
 r. 2/35, 073/07, 074/02, 292/05
- rub':** Dörtte bir, çeyrek.
r.+ -i meskûn: Dünyanın kara olan dörtte bir kısmı. 129/4
- rûbâh:** Hilekâr, kurnaz.
 r. 5/34, 129/05
- rubâî:** Aynı esasta yirmi dört şekilli vezinle yazılan dört mısralık şiir.
r.+de 14/39
- rûbeh:** Tilki.
r.+ -i tasvîr: Tilki resmi. 2/34
- rûbeh-firîb:** Aldatan tilki.
 r. 178/4
- rûd:** İrmak, çay.
 r. 176/1
- ruh:** Yanak, yüz, çehre.
r.+ -i berrâk: Berrak yanak. 185/3
r.+ -i çerh-i kühen: Dönen köhne dünyanın yüzü. 4/19
r.+ -i deryâ: Deryanın yüzü. 229/4
r.+ -i pür-tâb: Çok parlak yanak. 162/4
r.+ -i tâbân: Parlayan yanak. 314/4
r.+ -i zîbâ: Süslü yanak. 5/15
r.+ -i zîst-i keder: Kederin çirkin yüzü. 129/1
r.+ -u çeşm-i siyeh-fâm: 261/9
r.+ları 206/4, 287/02
r.+larının 244/1, 346/01
r.+u 312/1, 356/01
r.+un 190/7, 269/03, 285/04
r.+una 268/2

- r.+undaki** 237/2
- r.+unun** 126/9
- rûh:** Can, nefes.
- r. 10/32, 063/13, 099/04, 114/03
- r.+1 berk-zen:** Kadının parlayan ruhu. 126/1
- r.+1 Dede:** Dede'nin ruhu. 37/22
- r.+1 Eflâtun:** Eflâtun'un ruhu. 30/3
- r.+1 enverî:** Parlak ruh. 17/24
- r.+1 insân:** İnsan ruhu. 132/3
- r.+1 İskender:** İskender'in ruhu. 15/17
- r.+1 Kâvûs:** Kâvûs'un ruhu. 17/15
- r.+1 kiyâset:** Uyanık ruh. 79/2
- r.+1 maânî:** Manaların ruhu. 80/4
- r.+1 musavver:** Cisimlenmiş ruh. 314/5
- r.+1 mücessem:** Cisimlenmiş ruh. 10/8
- r.+1 neşât:** Sevincin ruhu. 2/4
- r.+1 Rasûlullâh:** Rasulullah'ın ruhu. 93/5
- r.+1 revân:** Giden ruh. 3/47, 109/05, 151/04, 178/05, 288/01, 305/05, 306/01, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04
- r.+1 Sikender:** İskender'in ruhu. 16/39
- r.+1 şerîf:** Şerefli ruh. 105/4
- r.+1 zahîr-ü senâf:** Sıkıntılı puta tapan ruh. 3/60
- r.+a** 5/32, 066/02, 320/04
- r.+u** 142/5
- r.+udur** 299/5
- rûh-âşinâ:** Tanıdık ruh.
- r. 104/1
- rûh-bahş:** Can bahşeden.
- r. 39/14
- r.+1 teşnegân:** Can bahşeden istekliler. 109/4
- rûh-efzâ:** Ruh saçan.
- r. 10/57, 030/01, 116/10, 117/06
- rûh-fezâlık:** Ruh saçıcılık.
- r.+ın(rûh-fezâlığın)** 17/4
- rûh-perver:** Ruh besleyen.
- r. 80/23, 088/01, 094/35
- ruhâm:** Mermer.
- r. 38/5
- r.+1 sâf:** Saf, hakiki mermer. 103/26
- r.+ında** 130/36
- rûhânî:** Ruha ait.
- r. 114/1
- rûhâniyân:** Ruhtan meydana gelmiş olan melekler.
- r.+1 âlem-i bâlâ:** Yüksek bir âlemin melekleri. 14/52
- r.+1 arş-ı Rahmânî:** Rahman olan Allah'ın arşındaki melekler. 10/48
- ruhsâr:** Yanak, yüz.
- r. 127/6, 259/01
- r.+1** 124/6
- r.+1 âl:** Al yanak. 134/1, 285/11
- r.+1 direm:** Paranın yüzü. 35/4
- r.+1 kamer:** Ayın yüzü. 35/21
- r.+1** 1/15, 076/04, 311/02
- r.+ın** 30/8, 155/04, 182/04, 301/02
- r.+ına** 15/16, 191/03, 231/03, 319/03, 352/01
- r.+ında** 252/4, 261/04
- r.+ından** 129/5
- r.+ını** 10/36, 238/01
- ruhsâre:** Yanak, yüz.
- r. 282/4
- r.+i âl:** Kırmızı yanak. 302/3
- r.+i devlet-sirişt:** Yüksek tabiatlı yüz. 81/10
- r.+i gül:** Gül yanak. 322/5

- r.+-i şâdî:** Mutlu, şen yüz. 102/7
- ruhsâreli:** Yanaklı.
r. 321/1
- ruhsârî:** Yanakla ilgili.
r. 359/1
- ruhsat:** İzinler, müsaadeler.
r. 37/30, 041/05, 127/06
- ruhsat-yâb:** İzin alan.
r. 17/23
- Rûm:** Anadolu.
r. 11/55, 036/23, 094/07
r.+a 3/38, 014/09, 132/06
r.+da 4/40
r.+dan 14/37
r.+u 21/25
r.+un 5/13
- rûşen:** Aydın, parlak.
r. 1/2, 006/33, 010/36, 016/01, 087/12,
095/04, 102/12, 111/04, 114/04, 229/05,
311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04,
311/05
r.+dir 92/21, 119/06
r.+in 213/5
- rûşen-dil:** Gönlü aydınlık.
r. 115/14
- rûşen-dilân:** Hakikatleri bilenler.
r. 209/2
- rûşen-ger:** Parlaklık veren.
r. 11/32, 251/07
- rûşen-re'y:** Parlak, aydınlık görüşlü.
r. 2/24
- rûşen-veş:** Aydınlık gibi.
r. 17/65
- rûşenâ:** Parlak, aydınlık.
r. 73/9, 089/07, 092/17
- rûşenî:** Belli olma.
r.+-i güther: Cevherin görünmesi. 258/4
- rûy:** Yüz.
r. 169/4
r.+-î âl: Kırmızı yüz. 157/2, 185/02
r.+-î âlem: Âlemin yüzü. 11/45, 084/17
r.+-î arak-nâk: Terlemiş yüz. 1/17
r.+-î arz: Yeryüzü. 30/2
r.+-î deryâ: Denizin yüzeyi. 79/3
r.+-î gam: Gamin yüzü. 83/3
r.+-î gonce-i zfbâ: Süslü goncanın yüzü.
311/4
r.+-î gül: Gülyüzlü. 292/1, 292/05
r.+-î gül-gûn: Gül renkli yüz. 189/1
r.+-î hûbân: Güzellerin yüzü. 71/12
r.+-î matlab: İstenilen yüz. 168/2
r.+-î meh-tâb: Parlak ayın yüzü. 186/1
r.+-î nâzende: Sevgilinin yüzü. 130/22
r.+-î pâk-i enver: Nurlu temizliğin yüzü.
17/24
r.+-î pîçîde: Kederli yüz. 124/6
r.+-î safâ: Eğlencenin yüzü. 83/12
r.+-î şems: Güneşin yüzü. 116/3
r.+-î şemşîr: Kılıcın yüzü. 254/3
r.+-î tâbân: Parlak yüz. 289/7
r.+-î yâr: Sevgilinin yüzü. 185/21, 311/01
r.+-î zemîn: Yeryüzü. 3/18
r.+u 172/2
r.+uma 126/6
r.+un 67/9, 164/06, 182/01, 215/03, 223/01,
245/01, 264/05, 306/04, 309/05, 357/01
r.+una 35/21, 303/02
r.+unda 157/9

- r.+unla** 130/12
- r.+usun** 123/1
- rûy-nümâ:** Yüz gösterme.
- r.** 24/4
- rûyin-ten:** Tunç vücutlu, güçlü kuvvetli.
- r.** 1/26
- rûz:** Gün.
- r.** 3/39, 018/19, 021/02, 021/03, 021/03, 021/04, 021/05, 021/06, 021/07, 021/08, 021/09, 021/32, 098/05, 130/36
- r.+ı ferruh-dem:** Kutlu gün. 21/1
- r.+ı ferruh-fâl:** Bahtı açık gün. 7/41
- r.+ı haşr:** Haşır günü. 99/12, 117/10, 150/02, 168/02
- r.+ı hümâyûn:** Kutlu gün. 36/8
- r.+ı ıyd:** Bayram günü. 84/4
- r.+ı keyfiyyet-i firkat:** Aynlık günü. 125/5
- r.+ı mahşer:** Mahşer günü. 137/5
- r.+ı rezm:** Savaş günü. 3/20
- r.+ı safd:** Mutlu, uğurlu gün. 36/5
- r.+ı tarab:** Şenlik günü. 36/4
- r.+ı vasl:** Kavuşma günü. 167/3
- r.+u şeb:** Gün ve gece. 6/30, 035/05, 063/18, 092/19, 103/27, 108/10, 123/08, 299/03
- r.+u** 3/9
- r.+umuz** 129/1
- rûz-efzûn:** Uzun ömürlü.
- r.** 62/20
- rûze:** Oruç.
- r.** 9/3, 009/11, 261/08, 298/03, 325/01
- r.+ı gam:** Gam orucu. 169/1
- r.+den** 234/1
- r.+nin** 20/18
- r.+yi** 261/2
- rûze-keşân:** Oruç tutanlar.
- r.** 22/5
- rûzgâr:** Rüzgâr.
- r.** 11/10, 025/16, 028/12, 189/02, 196/01, 209/05, 270/06, 278/08, 341/01
- r.+ı bed-girdâr:** Şiddetli esen rüzgâr. 8/63
- r.+ı bf-meded:** Yardımsız rüzgâr. 158/4
- r.+ı pîr:** Yaşlı rüzgâr. 32/3
- r.+ı süfle-tab':** Sefil tabiatlı rüzgâr. 30/30
- r.+ı** 31/11, 160/01
- r.+ım** 230/4
- r.+ım** 100/7
- r.+ımı** 281/5
- rübûde:** Kapılmış, kapılan.
- r.** 223/7, 259/02
- r.+ı çevgân:** Kapılmış değnek. 212/1
- r.+dir** 168/5
- rûkn:** Bir şeyin en sağlam tarafı, temel direği.
- r.+ı bâlâ-hâne-i devlet:** Devletin sağlam, yüksek sarayı. 63/1
- r.+ı rekîn-i devlet-i uzmâ:** Gururlu büyük devletin temeli. 103/2
- r.+ı savlet:** Saldırmanın temeli. 4/12
- rümmân:** Nar.
- r.** 2/44
- rümmânî:** Nar çiçeği renginde olan.
- r.** 333/1
- Rüstem:** Ünlü İran şairi Firdevsî'nin Şehnâme'sinde adı geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı.
- r.** 1/80, 012/28
- r.+ı** 121/7
- r.+ı kâvûs:** 6/26

r.+ü Sâim: Rüstem ve Sam. 38/12

r.+i 14/21, 106/04

Rüstemî: Rüstem'e ait.

r. 4/23

rüsvâ: Rezil, itibarsız.

r. 294/1

rüşd: Doğru yolu bulup gitme.

r.+e 112/20

r.+üne 94/8

rütbe: Sıra, derece, basamak.

r. 8/26, 011/01, 020/05, 021/13, 021/34,
025/05, 027/07, 028/08, 028/08, 033/02,
036/15, 036/33, 104/05, 112/20, 175/06,
188/04

r.+i ikbâl: Talihin derecesi. 10/39

r.+i şâyân: Yaraşır rütbe. 17/66

r.+i ulyâ: Pek yüce rütbe. 82/14

r.+sin 12/11

rüvâk: Üstü örtülü, önü açık yer.

r.+i 4/53, 67/20

r.+u tâk-ı pür-zîb-ü tekellüf: Gösterişli, çok
süslü ve üstü kapalı, önü açık yer. 104/3

rü'yâ: Düş.

r.+da 10/34

r.+sında 69/6

rüzgâr: Rüzgâr.

r. 3/68

r.+ın 253/4

S

saâdet: Mutluluk.

s. 8/13, 016/42, 031/18, 035/27, 036/27,
038/17, 076/07, 076/10, 083/14, 087/07,
108/04, 108/09, 115/18

s.+i 25/11

s.+ü devlet: Saadet ve zenginlik. 21/37

s.+idir 115/7

s.+inde 21/38

s.+inin 11/36, 115/09

s.+le 10/5, 010/14, 010/25, 018/29, 029/01,
033/04, 034/10, 035/22, 035/31, 036/10,
070/04, 075/02, 083/13, 093/07, 093/17,
103/13, 104/10, 106/15, 109/09, 116/05

s.+lerle 129/3

s.+te 15/29, 016/41, 028/18, 090/03, 092/23,
104/08

s.+ten 102/7

s.+tir 10/46, 012/24, 080/17, 128/04

sâat: Vakit, zaman.

s. 9/22, 087/11

s.+in 35/2

s.+te 69/4

sabâ: Gün doğusundan esen, hafif ve lâtif
rüzgâr.

s. 2/30, 007/16, 011/07, 017/02, 103/23,
115/37, 137/01, 148/01, 204/05, 220/02,
256/02, 267/05

s.+yı 84/20

s.+dan 162/3, 230/04, 315/01

s.+nın 307/3

s.+sı 17/7

s.+ya 133/3, 314/03

s.+yile 17/11

- sabâh:** Sabah.
 s. 184/4, 224/05, 325/01
s.+ -1 ıyd: Bayram sabahı. 10/1, 010/51, 022/01, 030/36
s.+a 11/14
s.+ında 21/3
s.+ü'l-hayr: Hayırlı sabah. 249/3
- sabîha:** Güzel, lâtif, şirin.
 s. 61/1, 061/01, 061/04
- sâbit:** Hareketsiz, kıvılcıdamayan.
 s. 9/1, 018/30
- sabr:** Sabır, dayanma, katlanma.
 s. 2/11, 004/47
s.+ -u karâr: Sabır ve karar. 175/4
s.+ -u tahammül: Sabır ve tahammül. 130/3, 287/04
s.+ -u tâkat: Sabır ve takat. 7/13, 140/01
s.+ -u tâkatsız: Sabırsız ve takatsız. 17/9
s.+a 3/67
s.+1 256/4
s.+ımı 294/1
- sabr-şiken:** Sabır taşırın.
 s. 47/1
- sabret-:** Sabır göstermek, sabırlı davranmak.
 s. 298/2
s.-emem(sabredemem) 277/1
- sabreyle-:** Sabır gösterme durumu.
 s. 13/6, 170/05
s.-rim 303/4
s.-yim 9/14
- sabrolun-:** Bir şeyin sabretmeye konu olması.
 s.-ur 208/3
- sâbûn:** Sabun.
- s.+un** 189/5
- saç:** Baş derisini kaplayan kıllar.
s.+1 8/5, 142/02
s.+lara 11/16
saç-: Bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek.
s.-tığ1 18/19
saçak: Görünüşü saçığı andıran püskül.
s.+1(saçağı) 11/2
saçlı: Saçı olan.
 s. 311/2
sad: Yüz (sayısı).
 s. 1/6, 001/77, 007/10, 010/04, 010/53, 017/41, 017/41, 021/03, 021/04, 024/03, 024/11, 025/15, 029/16, 036/25, 037/06, 053/01, 070/11, 077/13, 080/09, 080/09, 084/05, 090/03, 092/20, 097/19, 100/09, 103/20, 103/29, 106/10, 106/13, 112/12, 115/07, 117/04, 118/03, 125/09, 127/01, 215/01, 226/02, 238/05, 238/05, 248/03, 262/07, 332/01, 338/01, 346/01
sa'd: Kutlu, uğurlu.
 s. 7/41, 018/14, 069/04, 074/11, 104/08, 295/01, 295/01, 295/02, 295/03
Sa'd-âbâd: İstanbul Kâğıthane deresi kıyısında bulunan bir mesirenin adı olup Lâle Devri'nde büyük bir ün kazanmıştır.
 s. 10/63, 301/01, 301/01, 301/02, 301/03, 301/04, 301/05, 301/06
s.+ -1 14/13
s.+ -1 çün: Sadabad gibi. 17/71
s.+ -1 dil-cû: Gönül çeken Sadabad. 10/56
s.+ -1 nev-bünyân: Yeni yapılmış Sadabad. 17/1

- s.+a** 9/15, 016/42, 017/41, 017/69, 195/04, 303/02, 310/03, 316/01, 316/01, 316/02, 316/03, 316/04, 316/05, 317/01, 317/01, 317/02, 317/03
- s.+da** 17/46, 017/75
- s.+dan** 112/7
- s.+ı** 14/53, 016/39, 017/73, 298/01, 298/01, 298/02, 298/03, 298/04, 298/05
- s.+ın** 9/18, 016/06
- sa'd-ahter:** Uğurlu yıldız.
s. 129/7
- s.+in** 301/4
- sa'd-âsâr:** Uğurlu eserler.
s. 10/20
- sad-çâk:** Yüz parça.
s. 289/3
- s.+inden** 13/26
- sad-dâne:** Yüz tane.
s. 236/1
- s.+i** 351/1
- sad-sâle:** Yüz senelik.
s. 269/5
- s.+si** 1/33
- sad-zebân:** Yüz dil.
s.+dır 201/3
- sadâ:** Ses.
s. 142/1
- s.+yı** 106/3
- s.+yı dil-keş:** Gönül çeken ses. 282/2
- s.+yı kûs-ı şevket** 10/1
- s.+yı şevket-ü şân:** Büyük ve şanlı ses. 99/1
- s.+yı tûp:** Top sesi. 74/6
- s.+yı zemzeme-i halka-i der:** Kapı halkasının nağmeli sesi. 7/30
- s.+sın** 303/3
- sadak:** Doğruluk, doğru olma.
s. 40/1
- sadâkat:** İçten bağlılık, vefalılık.
s.+tir 107/6
- sadâret:** Başta bulunma, öne geçme.
s. 94/15
- sâde:** Süsü, gösterişi olmayan.
s. 11/2
- s.+si** 70/10
- sadef:** Sedef, inci kabuğu.
s. 11/31, 092/12, 094/23, 097/20, 155/02, 273/03
- s.+te** 13/36, 013/37, 014/04, 094/05
- sadef-kârî:** Sedef işi, sedefçilik.
s. 291/2
- sa'deyn:** Venüs ve Jüpiter gezegenleri.
s. 23/12
- sâdık:** Dostluğu ve bağlılığı içten olan, sadakatli.
s. 10/21, 315/04
- Sa'dî:** İran'ın büyük mutasavvif ve mütefekkir şairi.
s. 97/6
- sadme:** Çarpma, tokuşma.
s.+i yelmân: 8/47
- sadr:** Vezir, sadrazam.
s. 130/53
- s.+ı a'lâ:** Vezirlerin başı. 6/28, 091/02
- s.+ı âlf:** Sadrazam. 28/12
- s.+ı âlf-kadr:** Kıymeti yüksek sadrazam. 100/8
- s.+ı âlf-menzilet:** Yüksek dereceli sadrazam. 117/8

- s.+1 âlî-şân:** Sadrazamın yüksek şanı. 21/22, 025/01, 090/03
- s.+1 âsmân-kadrâ:** Yüksek değerli sadrazam. 11/40
- s.+1 a'zam:** Sadrazam. 14/54, 032/06, 036/30, 089/01, 092/05, 115/18, 299/05, 320/03
- s.+1 bî-muâdil:** Eşsiz vezir. 79/1
- s.+1 bülend-rütbe:** Yüksek rütbeli vezir. 278/9
- s.+1 cem-câh:** en yüksek makamlı vezir. 115/28, 117/06
- s.+1 cem-kevkebe:** Yıldızlar seviyesindeki sadrazam. 1/26
- s.+1 cem-mertebe:** Yüce mertebeli sadrazam. 13/11
- s.+1 cihân-ârâ:** Cihanı süsleyen vezir. 6/28
- s.+1 cihân-bân:** Dünyanın veziri. 11/38, 018/31, 034/01, 129/09
- s.+1 cihân-dâr:** Cihanı tutan vezir. 24/12
- s.+1 dâna:** Bilgili sadrazam. 6/16, 014/16
- s.+1 devlet:** Devletin veziri. 88/7, 117/10
- s.+1 devrân:** Zamanın veziri. 77/11, 103/11
- s.+1 dilîr:** Yürekli sadrazam. 130/59
- s.+1 dîvân:** Divanın sadrazamı. 13/34, 019/16, 019/29, 029/16
- s.+1 Eflâtun-şiyem:** Eflâtun tabiatlı vezir. 35/31
- s.+1 ekrem:** Cömert vezir. 83/9, 092/13
- s.+1 erşed-ü a'kal:** Doğru yolda olan en akıllı vezir. 131/7
- s.+1 eyvân:** Divanın veziri. 34/1
- s.+1 felâtun-râ:** 94/19
- s.+1 gerdûn-pâye:** Yüksek rütbeli vezir. 67/2
- s.+1 güzîn:** Seçilmiş vezir. 3/19, 006/41, 062/20, 063/17, 081/07, 107/07, 130/51
- s.+1 güzîn-i âlem-ârâ:** Âlemi süsleyen seçilmiş vezir. 121/11
- s.+1 güzîn-i pür-celâlet:** Âlemi süsleyen, seçilmiş vezir. 121/3.
- s.+1 İskender-haşem:** İskender'in maiyetindeki vezir. 14/18
- s.+1 kâm-kâr:** İstekli vezir. 3/74
- s.+1 kâmil:** Olgun vezir. 64/7
- s.+1 kâr-fermâ:** İş buyuran vezir. 108/6
- s.+1 kerem-güster:** Kerem sahibi vezir. 6/10, 006/36, 027/12
- s.+1 kerem-kâr:** Cömert vezir. 18/16, 018/25, 018/27, 095/04
- s.+1 kerem-kâr-ı celfîl:** Yüce kerem sahibi vezir. 35/30
- s.+1 kerîm:** Cömert vezir. 78/4, 082/15
- s.+1 ma'delet:** Adaletli vezir. 3/74
- s.+1 meclis:** Meclisin veziri. 27/10
- s.+1 mekârim-pîşe:** Cömertliği huy edinmiş vezir. 67/1
- s.+1 mekrûmet-giyşin:** 80/12
- s.+1 mekrûmet-güster:** Cömertlik sahibi vezir. 84/12
- s.+1 milk-ârâ:** Mülkü süsleyen, varlığı süsleyen vezir. 2/24
- s.+1 muallâ-nâm:** Yüksek şöhretli vezir. 163/9
- s.+1 muazzam:** Ulu vezir. 27/8, 029/08, 103/03

- s.+1 muhterem:** Muhterem vezir. 3/53, 015/21, 015/28, 015/32, 020/19
- s.+1 mülk-ârâ:** Mülkü süsleyen vezir. 103/13
- s.+1 nükte-dân:** Bilen vezir. 117/4
- s.+1 pür-kerem:** Çok cömert vezir. 88/4
- s.+1 pür-kevkebe:** Çok parlak vezir. 24/5
- s.+1 rif'at:** Yüksek rütbeli vezir. 39/19
- s.+1 saâdet:** Mutlu vezir. 28/18, 090/03, 092/23
- s.+1 şeref:** Şerefli vezir. 278/8
- s.+1 tüfeng-endâz:** Tüfek atan vezir. 77/19
- s.+1 vâlâ:** Yüce vezir. 69/2, 098/05, 121/11
- s.+1 vezâret:** Vezirlik. 39/18
- s.+1 zî-şân:** Şanlı vezir. 6/4, 019/16, 021/09, 022/06, 103/31, 115/13
- s.+a** 11/48, 020/10, 094/23
- s.+1** 6/29, 087/10
- s.+ın** 1/28
- s.+ına** 12/33
- s.+ında** 12/40, 014/14, 018/30, 019/30, 026/16, 102/13
- s.+u's-sudûr-ı muhterem:** 63/2
- sadr-ârâ:** Göğüs süsleyen, bezeyen.
- s.** 66/4
- saf:** Dizi, sıra.
- s.** 12/30, 012/30, 103/21
- s.+1** 220/2
- s.+1 müje:** Sıralanmış kirpik. 141/4
- s.+ları** 155/1
- saf-der:** Düşman saflarını yaran yiğit.
- s.+i cihân:** 3/35
- saf-derî:** Düşman saflarını yırtan kimseye ait.
- s.** 4/12
- saf-şikâf:** Düşman saflarını yaran.
- s.+u sipeh-ârâ:** 1/25
- sâf:** Temiz, halis.
- s.** 8/15, 017/34, 130/40, 206/02, 258/03, 270/07, 286/06, 287/02
- s.+1** 31/11, 80/24, 101/6, 109/2
- s.+u beyâz:** Temiz ve beyaz. 274/1
- s.+dır** 9/33, 9/33
- s.+1** 92/17
- s.+ıdır** 70/2
- s.+ın** 193/1, 252/05
- s.+ından** 42/3
- s.+ını** 103/26, 320/04
- s.+ının** 99/7
- safâ:** Gönül şenliği, neşe, zevk.
- s.** 5/1, 016/10, 016/14, 017/75, 018/11, 021/03, 025/05, 027/01, 033/07, 040/01, 073/04, 083/12, 104/14, 122/02, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 124/05, 125/03, 125/07, 129/01, 130/41, 142/02, 171/01, 178/03, 298/04, 310/03, 316/01
- s.+y kalb:** Kalbin neşesi. 209/2
- s.+y sâid:** Mutlu kalp. 244/2
- s.+da** 84/17, 262/06
- s.+dan** 5/7, 028/06, 144/03, 247/02
- s.+dır** 18/5, 018/15, 068/06
- s.+lar** 68/8, 122/09, 129/03, 129/03
- s.+larla** 17/74, 306/01
- s.+nın** 18/13, 041/10
- s.+sı** 11/39, 094/35, 193/05
- s.+sın** 79/14, 129/09
- s.+sından** 193/3
- s.+sını** 20/17
- s.+ya** 289/1

- s.+yı** 25/5, 196/03
- safâ-bahş:** Neşe, zevk bahşeden.
s. 24/10
- safder:** Düşman saflarını yaran yiğit.
s.+i **zafer-yâver:** Zafere yardım eden yiğit.
11/28
- saff:** Saf, sıra.
s.+i **niâl:** Ayakkabıların dizildiği sıra.
24/10
- safha:** Bir cismin görünen tarafları.
s. 1/3, 124/06
s.+i **âlem:** Âlemin görünen tarafı. 295/3
s.+i **âyine:** Aynanın görünen yüzü. 17/65
s.+i **çerh-i muallâ:** Yüksek semanın yüzü.
6/47
s.+i **eş'âr:** Şiirlerin görünen yüzleri. 14/34
s.+i **kef:** Köpüklerin görünen yüzleri. 275/2
s.+da 7/40
s.+yı 7/6
- sâfi-sîne:** Samimi kalpli.
s.+de 249/1
- sâfi-zamîran:** Katıksız zümre.
s. 2/21
- safiyye-haslet:** Temiz huy.
s.+i 105/3
- safvet:** Sahlık, halislik.
s.+i **tab':** Halis, temiz tabiat. 199/5, 276/04
s.+te 130/40
- sâgar:** Kadeh, içki bardağı.
s. 11/24, 145/04, 216/05, 232/04, 238/01,
248/07, 251/04, 280/04, 291/03, 318/03
s.+i **âmâl-i ehl-i tab':** Yaratılış ehlinin
isteklerinin kadehi. 235/4
s.+i **gerdân:** Dönen kadeh. 125/8
- s.+i keşîde:** Dizilmiş kadeh. 154/5, 281/01
s.+i **sahbâ:** Şarap kadehi. 14/49, 054/01
s.+i **şerâb:** Şarap kadehi. 127/2
s.+i **yâkut:** Yakut renkli kadeh. 162/6
s.+i **zer:** 229/5
s.+u **bir:** 182/7
s.+a 313/1
s.+de 214/5
s.+den 229/3
s.+e 242/5
s.+ı 261/6
s.+ım 128/5
s.+la 202/1
s.+ların 218/5
- sağ:** Hayatta olan, yaşayan.
s. 73/10
s.+ı 74/2
- sah:** Açık yerler, avlular.
s. 2/22
- sâha:** Meydan, avlu.
s. 29/2
s.+i 9/27
s.+i **arş:** Arş meydanı. 125/5
s.+i **dergâh:** Dergâh avlusu. 63/4
s.+i **ismet-serây-ı hâs:** Haramdan uzak has
sarayın avlusu. 87/7
s.+i **ümmîd:** Ümit meydanı. 28/4
s.+sı 94/37
s.+sında 31/6, 068/06, 083/12, 172/03
s.+yı 24/2
- sahat:** Açık yerler, avlular.
s.+ından 9/29
- sahbâ:** Şarap.

s. 14/7, 014/49, 054/01, 143/02, 150/05, 150/06, 190/04, 214/03, 232/04, 287/01, 287/04

s.+yî hâlet-efzâ: Lâle şarabı. 284/2

s.+yî irfân: Feyiz şarabı. 2/15

s.+yî ter: Taze şarap. 287/2

s.+n 23/5

s.+ya 178/4, 323/01

s.+yî 329/1

sahbâ-hâne: Meyhane.

s.+i irfân: 2/4

sahbâ-keşân: Şarap içen.

s. 5/4

sâhib: Sahip, bir vasfı olan, koruyan.

s.+i 93/11

s.+i izz-ü ulâ: İzzet ve yücelik sahibi. 78/1

s.+i seyf-ü kalem: Kılıç ve kalem sahibi. 9/25

s.+i şân: Şan, şöhret sahibi. 36/25

s.+i 16/4, 104/10

s.+in 63/17, 092/23, 130/65

s.+ine 69/9, 115/41

s.+lerinin 104/9

sâhib-devlet: Talihli, şanslı.

s. 90/4

sâhib-himem: Himmet sahibi.

s. 93/15

sâhib-hüner: Hüner sahibi.

s. 122/1

sâhib-kerem: Cömert olan.

s.+sin 41/2

sâhib-kırân: Yakınlık sahibi.

s. 3/54, 035/15, 295/02

s.+i bahr-ü ber: Deniz ve toprağın yakınlığı. 122/1

s.+i milk-i satvet: Mülk kuvvetinin sahibi. 37/8

s.+i şark-u garb: Doğu ve batının yakınlığı. 92/1

s.+in 10/6

sâhib-meâsir: Güzel eserler sahibi.

s. 105/1

sahîf: Zayıf, hafif.

s. 63/12

sâhil: Kıyı, kenar.

s.+i ceyhûn: Ceyhun'un sahili. 37/33

s.+i tedbîr: Tedbirin sahili. 244/5

s.+e 104/7

sâhil-hâne: Yalı evi.

s. 80/17, 081/06, 081/12

s.+i devlet: Yüksek yalı evi. 69/10

s.+i dil-cû: Gönül çeken yalı evi. 68/9, 080/12

s.+i hâtır-güşâ: Gönül açan yalı evi. 69/4

s.+lerde 17/75

s.+sin 103/31

s.+ye 80/25

s.+yi 70/4, 070/11

sâhil-serâ: Büyük yalı kasrı.

s. 30/9

s.+dan 77/8

sâhil-serây: Büyük yalı kasrı.

s.+i hâs: Özel yalı evi. 122/1

s.+i nüzhet-âbâd: Neşe dolu yalı evi. 116/6

s.+ı 68/4, 103/11

s.+ın 80/27

s.+ında 68/8

sâhir: Uykusuz.

s.+i pür-ganc: 177/1

sahn: Meydan, orta.

s.+ı çemen: Bahçenin ortası. 48/1

s.+ı gülşen: Gül bahçesinin ortası. 137/3,
299/04

s.+ı kasr: Köşkün avlusu. 70/9

s.+ı Sa'd-âbâd: Sadabad meydanı. 14/53,
017/41, 017/46, 017/69, 310/03

s.+ı 78/7

s.+ındaki 17/6

s.+ının 115/37

sahrâ: Çöl, ova, kır.

s. 14/26, 033/05, 033/07, 054/01, 301/03

s.+ıyı bî-pâyân-ı cûd: Sonsuz cömertlik
ovası. 15/22

s.+ıyı ışk: Aşk çölü. 293/2

s.+ıyı sammâ: Issız çöl. 63/13

s.+daki 231/5

s.+dan 298/4

s.+de 262/1

s.+lar 301/5

s.+lara 1/40

s.+ya 4/31

s.+yı 17/8

saht: Kuvvetli, sağlam.

s. 3/3, 207/06, 280/02, 281/08

s.+ı dil: Katı yürekli. 269/2

s.+ı pençe-i bâzû-yı-kahr: Kahr elinin
pençesinin kuvveti. 3/39

sahtlik: Güçlülük, sağlamlık.

s. 149/4

sâî: Çalışan.

s. 8/59

s.+dir 37/25

sâib: Doğru.

s. 112/17

s.+e 3/32

s.+i 100/9

s.+ü rûknâ: 14/43

sâid: Yüksek.

s. 22/1, 022/06, 035/02, 035/23, 076/03,
084/23

s.+in 36/5

sâid: Kol.

s.+ı lerzende: Titreyen kol. 232/2

s.+in 233/6, 244/02

sâir: Yürüten.

s. 29/17, 112/08

s.+den 10/26

sâk: Baldır.

s. 145/1

s.+ı bilûrîn: Billûr gibi baldır. 276/2

s.+ı şeffâf: Şeffaf baldır. 193/1

s.+ı 3/49

sakf: Tavan, çatı.

s.+ı 30/2

s.+ı âlf: Yüksek tavanlı. 67/20

s.+ı bâlâ: Yüksek tavan. 94/30

s.+ı pâk-i pür-nakş-u pür-nigâr: Çok nakışlı
ve çok resimli çatı. 31/4

s.+ı sipih: Talihin çatısı. 115/36

s.+ı 94/32, 115/36

s.+ın 67/21

sakın-: Herhangi bir korku ve düşünce ile bir
şeyi yapmaktan uzak durmak, ictinap
etmek.

s. 31/2, 136/04, 187/05, 223/02, 246/02, 307/05, 312/02
s.-arak 308/4, 313/01
s.-ıp 116/15, 128/03
s.-makta 30/8
sâkıt: Düşen.
 s. 100/6
sâkıyâ: İçki dağıtan.
 s. 1/18, 162/01, 169/05, 187/02, 214/01, 218/05, 242/05, 286/04, 313/01
sâkıyân: İçki dağıtanlar.
 s. 178/6
sakız: Sakız.
 s. 146/3
sâkî: İçki sunan.
 s. 5/4, 059/01, 124/06, 130/01, 143/02, 182/03, 185/05, 189/03, 200/06, 202/01, 216/05, 231/04, 248/07, 251/04, 261/06, 270/03, 275/05, 282/02, 290/01, 290/05, 296/04, 323/01, 329/01
s.+i âşûb: İçki karıştırıcı sâkî. 178/1
s.+i baht: İçki sunanın bahtı. 267/2
s.+i dehr: Zamanın içki sunanı. 62/1
s.+i ebr-i nev-bahâr: İlkbahar bulutunun içki sunanı. 203/4
s.+i gül-çihre: Gül yüzlü içki sunanı. 17/51
s.+i kilk: 2/15
s.+i mülâyim-meşreb: Yumuşak huylu sâkî. 285/7
s.+i şeng: Neşeli içki sunanı. 327/1
s.+i şûh: Neşeli, şen içki sunanı. 232/3
s.+i ter-dest: Eli işe yakın içki sunanı. 154/1
s.+ye 234/5
sakîm: Hasta.

s. 30/12
sâkinân: Sakinler, oturanlar.
s.+i 108/10
sakla-: Elinde bulundurmak, tutmak.
 s. 129/9
s.-dın 280/5
s.-mak 12/17
s.-r 163/1, 163/01, 163/02, 163/03, 163/04, 163/05, 163/06, 163/07, 163/08, 163/09, 231/04
s.-rım 15/16
s.-sın 10/7, 012/44, 035/16, 035/16, 035/16, 102/14, 129/05
s.-yalım(saklıyalım) 278/5
s.-yım 14/50
sal: Bir tür deniz aracı.
 s. 302/3
sâl: Yıl.
 s. 14/53, 021/09, 028/19, 029/16, 076/08
s.+i âtf: Gelecek yıl. 86/4
s.+i cedîd: Yeni yıl. 97/30
s.+i cihân: Cihanın yılı. 97/19
s.+i ferruh-fâl: Kutlu, uğurlu yıl. 76/4
s.+i hurrem-fâl: Sevinçli, kutlu yıl. 106/14
s.+i târîh: Tarih yılı. 115/42
s.+ü meh: Yıl ve ay. 62/16
s.+de 24/11, 036/07
s.+e 102/5, 106/13
s.+i 106/13
sal-: Bağımlılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son vererek serbest kılmak.
s.-ar 142/3
s.-ardı 233/4

- s.-dı** 28/5, 071/09, 094/04, 268/01
- s.-diği** 9/28
- s.-dikta** 7/37
- s.-dın** 295/1
- s.-ın** 302/1, 310/03
- s.-ınca** 247/6
- s.-ıp** 3/46, 084/04, 142/05, 214/03
- s.-muş** 2/42, 142/02
- s.-muştır** 75/1
- s.-sa** 2/31, 005/33
- s.-sın** 123/3, 210/01
- salâ:** Haber vermek.
s. 73/13
s.+dır 108/3
- salâbet:** 1. Peklik, katılık, sağlamlık. 2. Manevî kuvvet, dayanma.
s. 1/53
s.+le 75/4
s.+ler 129/3
- salâh:** Düzelmeye, iyilik, iyileşme.
s. 62/6, 117/03, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/13
s.+ı 100/8
- salât:** Namaz.
s. 99/5
- salâtin:** Sultanlar.
s. 94/2
- sâliha:** Yarar, elvirişli.
s. 120/1
- salın-:** Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek.
s. 310/5
- salındır-:** Salınmasını sağlamak.
s. 15/5
- s.-maz** 300/3
- s.-sak** 318/3
- sâlik:** Bir yola giren, bir tarikata mensup.
s.+i 98/1
- sâlikân:** Salıklar.
s. 198/3
- sâlis:** Üçüncü.
s. 10/30, 012/28, 037/12, 075/01, 097/30, 100/01, 115/02
- saltanat:** Sultanlık.
s. 4/3, 004/12, 004/28, 006/37, 017/35, 017/36, 017/59, 035/24, 035/29, 063/01, 074/03, 076/03, 080/02, 084/08, 099/02, 103/01, 122/11
- Sâm:** Hz. Nuh'un oğlu.
s. 20/9, 038/12
s.+u Nerîmân: 2/31
s.+da 74/2
s.+ın 4/26
- sâmân:** Servet, zenginlik.
s. 34/11, 036/20
s.+ı 240/1
s.+ı 62/17
s.+ına 17/31
- sâmia:** İşitme.
s.+yı 7/30
- sammâ:** Sağır ve dilsiz.
s.+ya 63/13
- sammûr:** Suda yaşayan bir hayvan.
s.+ı nerm 80/10
- san-:** Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.
s. 12/31

s.-diğün 154/5
s.-dım 15/5, 130/48, 188/04, 278/06, 286/05
s.-ıp 327/1
s.-ır 37/11, 103/22, 106/05, 224/03, 254/03, 258/01
s.-ırdım 72/1
s.-ırım 148/2, 273/02
s.-ırlar 19/25, 159/02
s.-ırsın 70/6, 116/13, 130/32, 175/02, 183/05
s.-ma 1/45, 002/17, 002/25, 003/49, 031/02, 081/05, 163/06, 203/02, 203/04, 227/07
s.-man 2/26, 142/04
s.-manız 163/3, 237/02, 239/03
s.-ur 5/12

sana: Sen zamirinin yönelme durumu.

s. 1/59, 001/60, 003/54, 004/24, 004/54, 006/10, 007/20, 007/21, 007/24, 008/33, 008/51, 008/51, 010/41, 010/42, 010/42, 010/43, 010/46, 010/50, 010/64, 011/51, 011/52, 011/54, 015/08, 016/33, 016/34, 019/18, 020/03, 020/17, 025/10, 026/07, 033/01, 038/14, 045/01, 054/01, 060/02, 073/01, 077/14, 106/13, 121/07, 121/23, 122/02, 122/04, 122/06, 122/08, 122/10, 122/12, 123/05, 127/01, 129/03, 130/07, 130/09, 130/15, 132/08, 134/01, 134/01, 134/02, 134/03, 134/04, 134/05, 134/05, 134/06, 134/07, 134/08, 135/01, 135/01, 135/02, 135/03, 135/04, 135/05, 135/06, 135/07, 135/08, 135/09, 135/10, 135/11, 135/12, 135/13, 136/01, 136/01, 136/02, 136/03, 136/04, 136/05, 136/06, 136/07, 136/08, 136/09, 138/05, 140/07, 147/03, 151/05, 164/05, 167/11, 188/03, 204/03,

204/04, 207/04, 210/03, 223/08, 233/06, 244/08, 253/05, 278/12, 294/01, 295/01, 295/01, 295/02, 295/03, 304/01, 304/02, 304/03, 307/01, 307/01, 307/05, 308/03, 309/05, 310/02, 310/02, 312/02, 313/03, 314/01, 314/02, 314/03, 314/03, 314/03, 318/02

s.+dır 129/9

san'at: Uсталık, hüner, marifet.

s. 13/22, 094/29

s.+ı mansûbe-i ışk: 245/4

s.+ı takfir 244/3

sañç-: Saplanmak, batmak.

s.-ıp(sancıp) 186/4

sanem: Put.

s.+in 126/9

s.+le 48/1

sânî: Sanatkâr, yaratan.

s. 10/30, 010/31, 016/16, 019/18

s.+ı sâhib-kurân: Yakınlaştıran. 35/15

sanki: Soru cümlelerinde belirtilen konuya ilgi çekmek veya uyarıda bulunmak için kullanılır.

s. 30/7, 030/32, 034/01, 241/01, 255/02

sâr: İntikam.

s.+ım 4/13

sar-: Çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak.

s. 224/1

s.-muş 321/2

s.-sam 9/29

sârâ: Katkısız, halis.

s. 14/6

sarây: Saray.

s. 78/5

- s.+1 âlf:** Yüce saray. 34/7
- s.+1 câh:** Makam sarayı. 30/14
- s.+1 şehriyâr-ı âlem:** Âlemin hükümdarının sarayı. 10/2
- s.+1 şehriyârî:** Hükümdarın sarayı. 58/1
- sarf:** Harcamak, masraf etmek.
- s. 13/30, 082/12, 200/07
- s.+1 gûş-ı hûş:** Dinleme çabası. 117/10
- s.+1 sâ mân:** Serveti harcama. 36/20
- sarfet-:** Tüketmek, harcamak.
- s.-e(sarfede)** 39/6
- s.-ip(sarfedip)** 67/9
- sarı:** Güneş ışığının ayrışma tayfında yeşil ile portakal rengi arasında olan renk, altının rengi.
- s. 142/1
- sarık:** Kavuk, fes gibi bazı başlıkların üzerine sarılan tülbent, abanî veya şala verilen ad.
- s. 11/2, 321/02
- sarı1-:** Bir şeyin üzerine bir veya birkaç kez dolanmak.
- s.-an** 151/2
- s.-dı** 11/16, 215/03
- s.-madım** 175/8
- sarın-:** Kendi üstüne sarmak.
- s.-mış** 10/58
- sarîr:** Gıcirtı.
- s.+i** 203/5
- s.+i der-i mey-hâne:** Meyhane kapısının gıcirtısı. 13/42
- s.+i kalem:** Kalem gıcirtısı. 13/42
- sark-:** Aşağıya doğru uzanmak.
- s.-ip** 205/2
- sarsar:** Şiddetli gürültü, rüzgâr.
- s. 11/5, 011/08
- s.+1 gam:** Gamın şiddetli rüzgârı. 248/5
- s.+1 kahr-ı Hudâ:** Hüda'nın kahrının şiddetli rüzgârı. 117/10
- s.+1 reşk:** Kiskanma gününün şiddetli rüzgârı. 220/4
- s.+1 zemistânî:** Kırılığın şiddetli rüzgârı. 11/12
- s.+1** 4/34
- Sâsân:** İran'da kurulmuş eski devletlerden.
- s. 36/19
- Sâsâniyân:** Sasaneler.
- s. 3/19
- sat-:** Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek.
- s.-an** 3/52
- s.-ar** 11/21, 092/18, 224/03
- s.-arlar** 131/3
- s.-arsın** 14/5
- s.-ip** 8/30
- s.-mada** 320/2
- s.-sak** 318/3
- sath:** Son yüzey.
- s.+1 hevâ:** Havanın son yüzeyi. 1/51
- satıcı:** Alıcıya bir şey satan kimse.
- s. 287/1
- satıl-:** Satmak işi yapılmak.
- s.-ır** 18/8, 071/11
- satr:** Yazı sırası.
- s.+lar** 73/8
- satvet:** Birinin üzerine şiddetli sıçrama.
- s. 12/31, 017/57
- s.+i** 3/40
- s.+1 kahr:** Kahrın kuvveti. 1/35

- s.+i** 3/21, 003/25, 037/33, 093/03, 117/06
s.+in 1/63, 004/13, 004/32, 005/33, 011/53
s.+inde 185/18
s.+ini 1/45
s.+inin 1/40
s.+tir 37/8
- savâb:** Doğruluk, dürüstlük.
s. 92/15
s.+ı 217/1
s.+ımsın 15/20
- savlet:** Şiddetli hücum.
s. 4/12
s.+i kûh-i vekâr: 2/29
s.+i şîrâne: Arslan gibi hücum. 99/6
- savt:** Kamçı, kırbaç.
s. 163/5
s.+i âvâze-i ikbâl: Talih avazının kırbaç.
 1/77
- say-:** Bir cinsten kaç parça bulunduğunu anlamak için, bunları birer birer gözden veya elden geçirirken, her defasında bir sayı yükselterek bir sonuca varmak.
s. 281/1
s.-am 200/6
s.-an 3/64
s.-ar 308/1
s.-ıp 303/5
s.-maz 289/1, 300/03
s.-mazsa 326/1
- sa'y:** Gayret.
s.+i belfğ: Açık gayret. 15/19, 74/7
s.+i nigâh: Gizli gayret. 78/5
s.+ü ihtimâm: Gayret ve özenli iş görme.
 112/6
- sa'y-nümâ:** Gayret gösterme.
s. 115/19
- sayd:** Av.
s.+i gazâl: Ceylân avı. 262/2
s.+ü şikâr: Av ve avlanan hayvan. 33/8
s.+e 262/5
s.+ına 136/6
- saydet-:** Avlamak.
s.-er(saydeder) 38/4
- sâye:** Gölge.
s. 5/33, 007/34, 115/18, 210/01, 252/02, 295/01
s.+i adl: Adaletin gölgesi. 112/1, 299/04
s.+i bezm: Meclis gölgesi. 4/10
s.+i cûd: Cömertliğin gölgesi. 123/12
s.+i hâr-ı gül-i dîbâ: Elbisedeki gülün dikeninin gölgesi. 286/3
s.+i ikbâl-ü câh: Makam ve talihin gölgesi.
 28/3
s.+i iclâl: Kudretin gölgesi. 7/37
s.+i insâf: İnsaf gölgesi. 99/3
s.+i lûtf: Lütuf gölgesi. 5/47, 017/38, 117/04, 235/01, 235/05
s.+i müjgân: Kirpiğin gölgesi. 1/48
s.+i müjgân-ı âhû: Ceylân gibi güzelin kirpiğinin gölgesi. 285/6
s.+i tûbâ: Tuba ağacının gölgesi. 94/30
s.+i Yezdân: Allah'ın arşının gölgesi. 87/1
s.+nde 25/3, 029/17, 209/06
s.+si 37/2
s.+sin 5/47
s.+sinde 20/8, 102/14, 278/11
- sâye-bân:** Gölgecik.
s. 2/3, 115/39

- s.+ı 12/29
- sâye-endâz:** Gölge salan (koruyuculuk eden).
s. 334/1
- sâye-perverd:** Besleyen.
s.+ı **gül-i bâl:** Gönül gültünü besleyen. 55/1
- sâye-ver:** Gölge sahibi.
s. 100/7
- sayf:** Yaz.
s. 127/8, 203/01, 217/02
s.+e 28/17
- sayılı:** Sayısı belli olan, sayılmış olan.
s. 187/6
- sâyide:** Sürülmüş, ezilmiş.
s. 5/24, 237/01
- saykal:** Cilâcı.
s. 81/8
s.+ı **âyine-i re'y-i savâb:** Sevap aynasını cilâlayan. 15/20
- sâz:** Çalgı.
s. 77/3, 247/05
s.+ına 271/2
s.+ların 322/3
s.+larla 311/5
- sâzende:** Çalgıcı.
s.+sin 232/4
s.+ye 246/5
- seâdât:** Saadet.
s.+a 24/13
- Sebâ:** Belkızın hüküm sürdüğü yer.
s.+nın 14/13
- sebak:** Ders.
s.+ı **imtihân:** 3/31
- sebât:** Yerinde durma.
s. 99/12
s.+ı 44/1
- sebbâbe:** Şehadet parmağı.
s.+ı **bukrât-tedbîr:** 5/38
- sebeb:** Neden, sebep.
s. 1/61, 126/09, 166/05
s.+ı **hayret:** Hayret sebebi. 8/17
s.+ı **tevbe-i çerh-i hud-kâm:** 9/36
- sebl:** Hayrat olarak parasız dağıtılan su.
s.+ı **bî-bedel:** Parasız dağıtılan su. 66/1
s.+ı 82/16, 082/20, 096/01
s.+inde 66/6
- sebk:** Bir şeyi eritime, kalıba dökme.
s.+ı **istflâ:** Kâhba yayılma. 117/2
- sebt:** Cumartesi.
s. 14/36
- sebû:** Şarap kabı.
s. 77/11, 183/01
s.+muz 176/2
s.+yu 77/19
- sebûk-pây:** Ayağına çabuk olan.
s. 1/56
- sebûk-pervâze:** Çabuk uçucu.
s. 2/33
- sebûk-rev:** Çabuk giden.
s. 189/1
- sebz:** Yeşil.
s. 103/21, 230/05, 233/01
s.+in 268/3
- sebz-fâm:** Yeşil renkli.
s.+ı 359/1
- sebz-gûn:** Yeşil renkli.
s. 81/11

sebze-zâr: Yeşillik, çimenlik.

s. 28/15

sebze: Yeşillik.

s.+i 230/5

s.+i hat: 61/3

s.+i nev-reste: Yeni bitmiş yeşillik. 172/3

secde: Namazdaki bir ibadet vaziyeti.

s. 129/7

secde-ber: Secdeye giden.

s. 4/7

secde-gâh: İbadet edilecek yer.

s. 115/39

sedd: Set.

s.+i sedfid: Setin kapağı. 28/13, 084/15

s.+i Zü'l-karneyn: Zülkarneyn'in seddi.

82/19

sedfid: Kapak.

s. 28/13, 084/15

sefâl: Sefillik.

s.+imize 46/1

sefeh: Akılsızlık.

s. 30/22

sefer: Yolculuk.

s. 73/7, 117/02, 122/02, 122/04, 122/06,

122/08, 122/10, 122/12

s.+dir 291/6

sefid: Ak.

s. 22/2, 076/09, 084/22, 132/06, 146/06

sefid: Aklık, beyazlık.

s. 126/1

sefûf: Toz ilâç.

s.+u hâb: İlâç ve uyku. 129/3

sehâ: Güzellik.

s. 69/2, 115/16

s.+da 98/3

s.+dır 18/18

s.+sı 8/40, 119/04

sehâb: Bulut.

s.+i adl-ü dâd: adalet ve doğruluk bulutu.
73/15

s.+i keff: elin içinin karalığı. 94/5

s.+i kerem: Cömertlik bulutu. 38/5

s.+i lûtf: Lütuf bulutu. 11/31

s.+i re'fet: Merhamet bulutu. 111/2

s.+i seyf: Kılıcın gölgesi. 3/1

s.+i şâdmânî: Sevinç bulutu. 102/2

s.+ımsın 15/12

seher: Tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit.

s. 2/19, 005/10, 080/25, 089/06, 124/07,
143/01, 150/02, 165/05, 167/04, 215/03,
288/02, 289/07, 297/03, 314/05

s.+i 169/2

s.+i ıyd: Bayramın seher vakti. 261/4

s.+ü her: Seher ve bütün. 38/15

s.+ü şâm: Sabah ve akşam. 261/5

s.+den 256/3

s.+in 16/1

seher-geh: Seher vakti, sabahın erken vakti.

s. 23/9, 204/03

seher-hîzân: Sabahları erken kalkanlar.

s. 132/7

seherî: Sabah ve şafakla ilgili.

s. 9/15, 016/01

sehî: Düz, doğru.

s. 17/5, 073/11, 123/02, 123/12, 130/45,
214/06

sehî-kad: Boylu poslu.

- s.+ler** 103/21
- sehî-kâmet:** Düzgün boy.
s. 127/3
- sehm:** Korku, dehşet.
s.+i **âşık-ı efgende:** Bîçare âşığın korkusu.
246/3
- sek-bân:** Askerî bir kuruluş.
s.+ı 10/11
- seken:** Durma.
s. 1/46
- sekiz:** Yediden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam.
s. 3/33
- sekizli:** Kendinde sekiz sayısı bulunan.
s.+dir 146/8
- sekte-dâr:** Zarara uğramış.
s. 30/30
- selâmet:** Eminlik
s. 2/32
s.+le 9/11, 075/09, 198/05
s.+ler 129/3
- selef:** Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse.
s. 1/66, 017/28, 027/09
s.+in 223/8
s.+ten 4/45
- selîm:** Sağlam, kusursuz.
s. 4/14, 106/05, 295/03
- selîs:** Düzgün, akıcı.
s.+i 126/10
s.+inde 292/5
- sell:** Ayırma.
s.+i **seyf:** Kılıcın ayırması. 127/8
- selsebîl:** 1. Tatlı ve hafif su. 2. Cennette bir çeşmenin adı.
s. 2/44
s.+i **cennet:** Cennetin selsebili. 67/17
s.+i **rûh-perver:** Ruhı besleyen su. 80/23, 094/35
s.+i **safâ:** Berrak su. 40/1, 130/41
s.+i 103/28
s.+inde 66/1
- selsebîlâ:** Selsebil.
s. 40/1
- semâ:** Gökyüzü.
s. 73/8, 137/04
- semâ-pâye:** Yüksek dereceli.
s. 77/2
- semâhat:** Cömertlik.
s. 121/3
s.+te 64/6, 083/07
s.+tır 12/38
- semen:** Kıymet, değer.
s. 1/56, 003/51
s.+den 156/3
- semen-sây:** Yasemin döşeyen.
s.+inde 263/5
- semend:** Güzel ve çevik at.
s.+i **cev:** Atın yemi. 7/23
s.+i **şevk:** Şevk atı. 271/2
s.+i **şûh-reftâr:** Edası şuh at. 10/53
s.+i **tab':** Yaradılış atı. 198/6
- semender:** Ateşte yaşar bir masal hayvanı.
s. 11/8
s.+den 229/6
s.+dir 245/5

s.+i 358/1
semer: Netice.
s. 100/10
semiyy: Adaş.
s.+i cedd-i nebiyy-i kerîm: Kerem sahibi nebinin dedesinin adaşı. 11/29
s.+i cedd-i pâk-i fahr-i âlem: Efendimiz (s.a.v.)'in dedesinin adaşı. 103/4
s.+i cedd-i rasûl-i Hudâ: Allah'ın rasulünün dedesinin adaşı. 8/38
s.+i fahr-i mevcûdât: Efendimiz (s.a.v.)'in adaşı. 105/1
s.+i Hazret-i Zehrâ: Hz. Zehra'nın adaşı. 87/5
s.+i nebiyy-i güzîn: Efendimiz (s.a.v.)'in adaşı. 130/56
s.+i pâk-i nebiyy-i kerîm: Efendimiz (s.a.v.)'in adaşı. 21/11
semmûr: Samurun derisinden yapılan kürk.
s. 264/6, 268/02, 274/01, 302/01, 331/01
s.+i câme-hâb: Yatağın kürkü. 258/2
s.+dan 233/5
s.+unu 302/3
semm: Zehir.
s.+ü'l-hıyât: İğnenin zehri. 186/5
semt: Yerleşim bölgesi.
s.+i duâ 97/26
s.+i eşvâk 103/28
s.+e 26/1, 076/02
s.+imizden 318/4
s.+inde 14/39
Semûd: Kavim adı.
s.+e 259/3
semûm: Sıcak rüzgâr.

s.+i 4/32, 9/29, 237/4
sen: İkinci tekil kişi zamiri.
s. 1/60, 001/70, 002/45, 003/50, 003/66, 003/71, 005/35, 005/41, 005/46, 005/48, 006/06, 006/14, 008/19, 008/36, 008/49, 008/64, 008/65, 010/29, 010/30, 010/40, 011/41, 013/06, 013/31, 013/32, 014/05, 014/34, 015/04, 015/11, 015/15, 015/17, 015/20, 015/22, 015/25, 015/27, 016/35, 016/42, 017/75, 017/76, 019/05, 020/03, 020/10, 021/26, 021/28, 026/16, 027/08, 028/09, 028/16, 029/03, 029/08, 030/34, 032/06, 033/03, 036/33, 038/12, 045/01, 073/04, 073/12, 097/13, 097/29, 123/04, 124/04, 127/05, 129/05, 129/05, 129/05, 129/07, 129/07, 129/07, 129/07, 129/09, 132/09, 134/06, 139/02, 140/08, 147/06, 148/07, 150/06, 156/04, 164/04, 164/05, 164/07, 164/08, 170/03, 179/02, 182/03, 187/02, 188/01, 189/03, 191/02, 194/02, 202/03, 204/01, 205/04, 205/07, 206/07, 207/02, 207/03, 208/01, 208/03, 208/05, 208/05, 208/07, 209/05, 211/03, 215/01, 218/01, 218/06, 219/03, 219/04, 219/05, 222/05, 231/01, 231/01, 231/02, 231/03, 231/04, 231/05, 231/06, 231/07, 231/08, 232/09, 237/04, 244/06, 244/10, 247/04, 247/06, 250/04, 262/07, 263/02, 266/04, 279/02, 289/05, 293/04, 294/01, 296/02, 296/04, 298/01, 298/01, 298/02, 298/03, 298/04, 298/05, 298/05, 301/04, 302/02, 302/04, 303/05, 304/03, 305/02, 305/04, 305/05, 306/01, 307/02, 308/03, 308/03, 310/05, 310/05, 312/02, 314/01, 315/03, 316/05, 318/02, 319/04

s.+de 5/13, 006/15, 011/52, 030/27, 030/27, 106/10, 106/10, 106/10, 194/05, 293/05, 315/03
s.+dedir 30/27
s.+deki 121/5
s.+den 32/9, 136/03, 170/08, 186/03, 224/05
s.+i 8/16, 012/45, 015/05, 015/06, 015/16, 015/23, 015/24, 016/28, 018/30, 041/07, 127/01, 129/07, 130/06, 148/06, 156/06, 213/02, 219/04, 261/13, 282/04, 285/02, 286/01, 286/01, 286/02, 286/03, 286/04, 286/05, 286/06, 286/07, 289/08, 294/01, 298/05, 302/02, 307/02, 307/05, 309/01, 312/02, 318/03, 318/05
s.+in 3/65, 004/40, 005/14, 005/47, 005/50, 006/04, 006/33, 008/34, 008/49, 008/52, 008/53, 008/63, 009/37, 009/43, 010/35, 010/37, 010/40, 010/43, 011/49, 012/41, 012/45, 013/25, 013/28, 015/11, 015/11, 015/29, 016/33, 017/40, 017/44, 018/28, 019/24, 026/03, 027/09, 027/15, 030/26, 038/12, 043/01, 043/01, 057/01, 073/02, 129/05, 129/05, 129/05, 129/05, 129/07, 129/07, 131/16, 131/16, 134/08, 140/08, 150/05, 151/03, 165/05, 170/06, 170/06, 178/02, 188/01, 188/01, 188/02, 188/03, 188/04, 190/03, 197/01, 197/01, 197/02, 197/03, 197/04, 197/05, 197/06, 201/01, 201/01, 201/02, 201/03, 201/04, 201/05, 201/06, 206/07, 208/04, 210/03, 213/02, 213/03, 213/04, 216/05, 218/02, 218/06, 219/02, 222/03, 238/03, 241/03, 248/02, 250/06, 262/08, 274/04, 300/02, 303/04, 304/04, 306/02, 309/02, 309/04, 319/02, 325/01, 343/01

s.+indir 163/4, 170/01, 170/02, 170/04, 170/06, 170/08, 170/10, 318/04

s.+inle 15/7, 017/36, 019/16, 186/01, 205/07, 256/07, 281/05, 312/02, 319/03

s.+sin 4/9, 004/25, 004/26, 009/37, 013/28, 013/29, 018/26, 026/06, 026/07, 035/06, 038/13, 038/14, 295/02

senâ: Övme.

s. 23/10, 115/21

s.+dan 28/14

s.+dır 18/16

s.+siyle 78/2

senâf: Mecus.

s.+ye 3/60

sencer: Ölçen, değerlendiren.

s.+ -i huld-âşiyân: Bilinen varlıkları değerlendiren. 5/46

s.+den 17/24

s.+i 4/39

sencfde: Tartılı, ölçülü.

s. 187/6

s.+si 14/16

sene: Yıl.

s. 13/44, 076/10, 279/03, 302/03

seng: Taş.

s. 162/6, 281/08

s.+ -i felâhan: Sapan taşı. 252/6

s.+ -i fesân: Bileyi taşı. 3/48

s.+ -i fesân-ı hancer-i mîm-i nizâm: 62/4

s.+ -i fesân-ı hancer-i tuğrâ: Tuğra hançerinin bileyi taşı. 30/16

s.+ -i hârâ: Katı taş. 88/2

s.+ -i nerdübân: Merdiven taşı. 5/23

s.+ -i nişân: Nişan taşı. 77/18

- s.+i vesm:** Dağlama taşı. 3/48
s.+e 175/7
s.+ine 18/1
- seng-dil:** Katı gönüllü.
s. 296/4
- seng-endâz:** Taş atan.
s.+ı ta'n: Yerme taşını atan. 2/8
- sengîn:** Taştan yapılmış.
s.+i 62/4
- sensiz:** Sen olmadan.
s. 6/28, 125/02, 125/04, 125/07, 125/07, 125/07, 125/08, 178/05, 275/01, 275/03, 296/03
- sepet:** Saz, kamyş veya ince dallardan örülerek yapılan, genellikle sapı olan yiyecek ve eşya taşımak için kullanılan kap.
s. 241/1
- sepîde:** Tan vakti.
s.+i seher-i ıyd: Bayram sabahının tan vakti. 169/2
- sepîde-dem:** Sabah aydınlığı.
s. 8/1
- ser:** Baş.
s. 1/72, 007/33, 023/01, 145/01, 184/05, 216/01, 330/01
s.+i bâlâ: Yüksek baş. 1/74
s.+i bed-hâh: Bedhah baş. 9/29
s.+i benân: Parmakların uçları. 3/76
s.+i dâmân: Eteğin ucu. 13/27
s.+i düşmen: Düşmanın başı. 17/37
s.+i evrâk: Evrakların başı. 14/8
s.+i hussâd-ı nâdân: Pişman olan hasetçilerin başı. 2/45
s.+i ikbâl-i yâr-ı husrev-i Cemşîd-şân: 5/40
- s.+i jûlîde:** Dağınık baş. 189/2, 189/06
s.+i kilik-i maânî-perver: Manayı kuvvetlendiren kalemin başı. 4/11
s.+i kisrî: Kisranın başı. 37/4
s.+i kûy: Köyün başı. 142/4
s.+i meydân: Meydanın başı. 13/22, 013/38
s.+i mirrîh: Merih'in başı. 14/31
s.+i mû: Saç. 21/33, 065/03
s.+i mûy: Saç. 1/6, 175/02, 248/03
s.+i nîze: Mızrağın başı. 8/47
s.+i örfî: İdarenin (yönetimin) başı. 13/38
s.+i râh: Yolun başı. 37/16
s.+i serv-i çemân: Çimenlikteki servinin başı. 5/9
s.+i tîşe-i endîşe: Endişe baltasının ucu. 1/13
s.+i zânû: Dizin başı. 239/2
s.+ü sâmân: Zenginlik hâli. 17/31, 034/11
s.+ü server: Baş ve reis. 11/55
s.+de 1/59, 008/01, 128/02, 347/01
s.+den 244/5
s.+i 4/6, 017/25
s.+imde 153/1
s.+imden 144/5
s.+ine 1/28
s.+leri 9/33
s.+lerin 37/27
s.+lerine 3/7
- ser-âmed:** Başta bulunan, ileri gelen.
s. 209/6
- ser-asker:** Asker ve ordu komutanı.
s.+i 16/25
- ser-be-ser:** Baş başa.

- s. 76/6, 084/05, 115/04, 116/09, 122/03, 140/03, 182/01, 209/04
- ser-beste:** Gizli, kapalı.
s.+dir 172/1
s.+yi 80/5
- ser-bülend:** Yücelik.
s.+i 12/29, 17/22
- ser-cümle:** Bütün, hepsi.
s. 117/8
- ser-çeşme:** Çeşme başı.
s.+i dil-cû: Gönül ırmağının başı. 99/8
s.+i dil-cûy-ı pâk-i rûh-perver: Ruhunu besleyen temiz ırmağın çeşmesinin başı. 88/1
s.+i mihr-i dırahşân: Parlak güneşin çeşmesinin başı. 88/3
s.+i pür-ferr-ü tâb-u bî-nazîr: Benzersiz, parlak ve çok aydınlık çeşmenin başı. 118/4
s.+i zülâl: Tatlı su çeşmesinin başı. 157/1
s.+dir 199/2
s.+leri 18/11
- ser-defter:** Defterin başında olan.
s. 27/9
s.+i dîvâne: Delilerin defterinin başında olan. 236/4
- ser-der:** Baş yaran.
s. 133/3
- ser-efken:** Kendini feda eden.
s. 127/2
- ser-efrâz:** Baş yükselten, büyük.
s. 10/64
s.+ı 123/11, 304/02
s.+ın 201/2
- ser-endâhte:** Başını bir tarafa bırakılmış.
s. 214/6
- ser-endâz:** Korkusuz, pervasız.
s. 180/1
s.+i hayret-ü efkâr: Düşünce ve hayret korkusuzluğu. 8/16
- ser-engüş:** Parmak ucu.
s.+i kerem-kâr: Kerem sahibinin parmak ucu. 109/2
- ser-ferâz:** Benzerinden üstün olan.
s.+ü şâdmân: Benzerinden üstün olan ve sevinçli. 155/6
- ser-ferâzâ:** Ey üstün olan!
s. 1/58
- ser-fürû:** Baş eğme.
s. 100/3, 117/06, 149/04
- ser-gerdân:** Sersem, şaşkın.
s. 17/25, 054/01, 287/01
- ser-gerdânlık:** Sersemlik.
s.+a(ser-gerdânlığa) 252/6
- ser-germ:** Kızgın.
s.+i itâb: Azarlama kızgınlığı. 204/3
s.+i şitâb: Çabuk kızma. 17/33
- ser-germi:** Sarhoşluk.
s.+i câm-ı mahabbet: Muhabbet kadehinin verdiği sarhoşluk. 209/3
s.+i niyâz: Dua coşkunluğu. 158/3
- ser-geşte:** Şaşkın.
s.+i fikr-i muhâl: Mümkün olmayan fikrin şaşkınlığı. 285/7
s.+dir 291/7
- ser-girân:** Çok sarhoş.
s.+i mey-i nahvet: Gurur içkisinin sarhoşluğu. 223/4
- ser-hoş:** Sarhoş.

- s. 232/9
- s.+1 lâ'l:** Şarap sarhoşluğu. 217/3
- ser-keş:** İtaatsiz.
- s. 8/34, 125/03, 293/01
- s.+i** 100/5
- s.+in** 276/3
- s.+leri** 1/63
- ser-keşân:** İtaatsizler, inatçılar.
- s.+1 dehr:** Dünyanın itaatsizleri. 17/38
- ser-levha-pîr:** Başlığı (yazıda) süsleyen.
- s.+a** 66/5
- ser-levha:** Başlık.
- s.+i âfâk:** Ufukların başlığı. 97/4
- s.+i dîvân-ı şevket:** Heybetli, büyük divanın başlığı. 108/9
- s.+i mecmûa-i i'câz:** Mucizevî kitabın başlığı. 240/5
- s.+sı** 2/48
- ser-meclis:** Meclisin başı.
- s.+i hâs:** Has olanların meclisinin başı. 81/9, 094/12
- s.+i rindân:** Kalenderlerin meclisinin başı. 208/4
- ser-mehçe:** Kubbenin, minarenin üstündeki hilâlin başı.
- s.+i râyât:** Sancağın ucundaki hilâlin başı. 94/3
- ser-menzil:** Menzilin başı.
- s.+i** 77/15
- s.+i kâm:** İstek menzilinin başı. 62/7
- ser-mesned:** Dayanağın başı.
- s.+i câh-u celâl:** Makam ve rütbenin dayanağının başı. 19/16
- ser-mest:** Sarhoş baş.
- s. 144/3
- ser-mest:** Sarhoş baş.
- s.+i tannâz:** Herkesle eğlenen kişinin sarhoş başı. 57/1
- s.+ü harâb:** Sarhoş ve harap. 290/5
- ser-meşk:** Yazının başı.
- s.+1 elif:** Elifin başı. 14/34
- ser-nigûn:** Baş aşağı olmuş.
- s. 5/44, 067/18, 189/02
- ser-pençe:** Güçlü, kuvvetli kimse.
- s. 2/32
- s.+i fermân:** Fermanın gücü. 17/57
- s.+i gam:** Gamın gücü. 168/5
- s.+i hurşîd:** Güneşin kuvveti. 37/12, 228/04
- s.+i kahr:** Kahrın gücü. 19/12
- s.+sini** 78/5
- s.+sinin** 18/20
- ser-safha:** Aşamaların başı.
- s. 37/21
- s.+i gerdûn:** Dünya devirlerinin başı. 27/8
- ser-sebz:** Taze, yeni yetişmiş.
- s. 14/27
- ser-şâr:** Ağzına kadar dolu, taşkın.
- s. 8/22
- s.+ımın** 199/1
- ser-şîşe:** Şişenin başı.
- s.+i sahbâ-keşân:** Şarap içenlerin başı. 5/4
- ser-tâ:** Başa kadar.
- s. 81/13, 082/12, 094/24, 103/26, 112/05, 116/04, 151/02, 178/03, 209/01, 286/06, 290/04
- ser-tâ-ser:** Baştan başa.
- s. 106/3
- ser-te-ser:** Baştan başa.

- s. 99/5, 100/05, 299/04
- ser-turâş:** Başın tıraş edilmesi (Sartaroş).
- s.+ım 153/1
- s.+ımdan 226/1
- sér-tîz:** Ucu keskin.
- s. 188/3
- s.+i 226/4
- s.+in 43/1
- ser-zede:** Baş göstermiş.
- s. 24/5
- ser-zemîn:** Başını yere koyarak.
- s.+i 4/5
- ser-:** Göstermek amacıyla asmak veya yaymak.
- s.-sin 251/6
- serâ:** Saray.
- s. 78/6, 078/06
- serâ-pây:** Ayağın toprağı.
- s.+i **çemen:** Çimenliğe basan ayağın toprağı. 220/1
- s.+ı 6/11
- serâ-ser:** Baştan başa.
- s. 62/13, 065/07, 130/19
- serâb:** Serap, ılgım.
- s. 8/43
- s.+ımsın 15/22
- serâgâz:** Yeniden, baştan başlama.
- s. 1/55
- serâpâ:** Baştan ayağa kadar.
- s. 3/6, 069/08, 080/21, 094/36, 104/01, 175/02, 304/01, 319/04
- serâpây:** Baştan sona.
- s.+i **cihân:** Cihanın dört bir tarafı. 10/33, 012/29
- serâsîm:** Sersem.
- s.+e 144/3
- serây:** Saray.
- s. 78/15, 080/26
- s.+i **câh:** Makam sarayı. 68/1
- s.+i **dil-güşâ:** Gönül açan saray. 104/1, 104/15
- s.+i **dil-keş:** Gönül çekici saray. 70/10
- s.+i **pâk:** Temiz saray. 91/6, 098/08
- s.+a 87/8
- s.+ı 78/4, 115/05
- s.+ım 104/13
- serçe:** Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli kuş.
- s. 348/1
- serd:** Soğuk.
- s. 258/4, 307/01, 307/01, 307/02, 307/03, 307/04, 307/05
- serdâr:** Başkomutan.
- s.+u **ser-defter** 27/9
- serdî:** Sertlik.
- s. 1/43
- serdi:** Soğuk.
- s.+i 127/6
- s.+i **fasl-ı bahâr:** Bahar zamanının soğuğu.
- 9/3
- s.+n 318/3
- s.+ni 217/2
- serdol-:** Sert olmak.
- s.-ur 194/4
- sergûş:** Kulak.
- s. 130/45
- serîr:** Taht.
- s.+i 99/2

- s.+i Husrev-ü taht-ı Ferîdun:** Feridun'un ve Hüsrev'in tahtı. 37/13
- serîre-şinâs:** Tamıdık sır.
- s.+i lisân-i hâl:** Hâl dilinin bilinen sırları. 157/5
- sermâye:** Ana mal.
- s. 26/6, 115/10
- s.+i devlet:** Devletin sermayesi. 107/6
- s.+i fahr:** Övünme sermayesi. 18/14
- s.+i ikbâl:** Talih sermayesi. 102/5
- s.+i izz-ü şeref:** İzzet ve şeref sermayesi. 28/7
- s.+i izz-ü ulâ:** İzzet ve ululuk sermayesi. 104/11
- s.+i sitfz:** Kavga sermayesi. 127/3
- s.+i ümfîd:** Ümit sermayesi. 22/8
- s.+si** 321/3
- s.+sin** 88/5
- s.+yi** 17/53
- sermâye-bahş:** Bilgi bahşeden.
- s.+ı behcet-i dünyâ:** Dünya güzelliklerinin bilgisini bahşeden. 350/1
- s.+ı reng-ü tâb:** Renk ve parlaklık bahş eden sermaye. 15/14
- s.+ı sünbül-i reyhân:** Reyhan ve sünbülün sermaye bahş etmesi. 167/1
- sersâm:** Sersem.
- s. 9/9
- s.+da** 74/6
- serserî:** Belli bir işi ve yeri olmayan başıboş kimse.
- s. 4/17, 004/46
- serteser:** Baştan başa.
- s. 78/11
- serv:** Selvi.
- s. 15/3, 048/01, 233/04, 290/02
- s.+i âzâd:** Düzgün, başı dik selvi. 60/2, 231/08
- s.+i bâğ:** Bahçenin selvisi. 201/2
- s.+i bülend:** Yüksek selvi. 130/28, 218/04
- s.+i çemân:** Naz ve eda ile salına salına yürüten sevgili. 135/1, 240/02
- s.+i dil-ârâ-yı çemen:** Çimenliğin gönül süsleyen selvisi. 220/4
- s.+i dil-cûy:** Gönül ırmağının selvisi. 231/6
- s.+i dil-keş:** Gönül çekici selvi. 196/4
- s.+i hırâmân:** Nazlı sallanan selvi. 10/47, 010/58, 125/04, 243/01, 317/02, 335/01
- s.+i kerem:** Cömert sevgili. 123/2, 123/12
- s.+i nâz:** Uzun boylu sevgili. 278/3, 284/03, 298/05, 318/03
- s.+i revân:** Uzun boylu sevgili. 60/3, 130/61, 158/06, 302/01, 302/01, 302/02, 302/03, 302/04, 302/05, 308/04, 312/01, 316/01, 316/01, 316/02, 316/03, 316/04, 316/05
- s.+i sehî:** Doğru büyümüş iki daldan ibaret selvi. 17/5, 073/11, 130/45
- s.+den** 286/1
- s.+e** 126/7, 262/04
- s.+i** 11/5
- s.+idir** 106/11
- s.+in** 176/1, 176/1
- s.+ler** 127/3
- s.+sin** 314/1
- serv-kad:** Selvi boylu.
- s. 281/5
- s.+lerle** 262/4

serv-kâmet: Selvi boylu.

s.+in 167/3

serv-veş: Selvi gibi.

s. 117/6

server: Baş, başkan.

s. 11/55

serverâ: Ey başkan!

s. 41/1

serverî: Başkanlık, başkanlık.

s. 4/3

ses: Kulağın duyabildiği titreşim.

s. 17/8

sev-: Sevgi ve bağlılık duymak.

s. 136/4

s.-diğim 1/20, 020/15, 195/04, 231/04,
231/05, 233/04, 244/07, 253/05, 285/03,
298/02, 300/02, 301/01, 301/01, 301/02,
301/03, 301/04, 301/05, 301/06, 305/04,
310/01, 315/01, 315/03, 318/02, 321/03

s.-diğın 127/1

s.-e 56/1

s.-er 15/6

s.-ip 312/2

s.-me 207/4

s.-mekte 147/5

s.-mem 135/3

s.-memiş 303/1

sevâb: Hayırlı bir davranış karşısında Tanrı tarafından verileceğine inanılan ödül.

s. 92/16

s.+ı 261/8

sevâd: Karalık, yazı, karalama.

s.+ı âyet-i ve'l-leyl: Ve'l-leyl ayetini yazma. 46/1

s.+ı kişver-i bûs-u kinâr: Dudağın kenarındaki karalık. 340/1

s.+ı mûy-ı çînf: Çininin üstüne ince yazı yazma. 229/3

sevdâ: Güçlü sevgi, aşk.

s. 14/31, 294/01

s.+ı hâm: Olgunlaşmamış sevdâ. 8/65

s.+ı hevâ-dârf: Geçici sevdâ. 128/2

s.+ı şikest: Kırık sevdâ. 180/3

s.+lar 11/16

sevdâ-ger: Sevdalı.

s.+ı dil-cûy: Gönül ırmağının sevdalı. 17/50

sevdâyî: Sevdâ ile ilgili.

s. 6/26

seyf: Kılıç.

s. 3/1, 009/25, 021/24, 035/30, 127/08

s.+ı kahramânân: Kahramanların kılıcı. 37/26

s.+ı meslûl-i celâlet: Kınından çıkmış kılıç. 1/24

s.+ı hâme: Kılıç ve kalem. 5/54

s.+ı 4/13

s.+ıdır 9/26

seyl: Sel.

s. 220/2

s.+ı eşk: Gözyaşı seli. 125/7

s.+ı nev-bahâr: İlbahar seli. 167/2

s.+ı sirîşk-i dîde: Göz yaşı seli. 168/1

s.+ı 294/1

s.+in 94/10

seyr: Gezinme, yolculuk.

s. 2/11, 003/51, 019/07, 067/12, 252/06

s.+ı deryâ: Deniz yolculuğu. 33/7

- s.+i donanmâ:** Donanmanın hareketi. 41/8
- s.+i kenâr:** Kenar gezintisi. 299/1, 301/03
- s.+i kusûr:** Köşkleri gezme. 9/19
- s.+i nihâlistân-ü taraf-ı cûy-bâr:** Irmak kenarındaki fidanlığı gezme. 301/3
- s.+i Sa'd-âbâd:** Sadabadı gezme. 298/1, 298/01, 298/02, 298/03, 298/04, 298/05
- s.+e** 16/9, 020/13, 034/08, 178/06, 279/04
- s.+i** 5/11, 186/05, 307/03
- s.+im** 135/5
- s.+in** 260/5, 262/01
- s.+ine** 20/16, 034/08, 073/07, 092/22, 299/02, 299/02, 299/02, 316/03
- seyrân:** Gezinme.
- s.** 77/8, 301/06
- s.+a** 310/1, 310/01, 310/02, 310/03, 310/04, 310/05
- s.+e** 318/1
- s.+ı** 10/55, 016/11
- s.+ına** 17/73
- seyrek:** Benzerleri veya parçaları arasında çok aralık bulunan, aralıklı.
- s.** 97/21
- seyret-:** Bir şeyin durumunu, oluşumunu gözlemek.
- s.** 31/2, 031/04, 139/05, 156/03, 222/04, 244/01, 244/06, 298/02, 301/01, 301/03, 304/03
- s.-elim(seyredelim)** 262/1, 279/04
- s.-en(seyreden)** 6/24, 035/18, 035/18, 035/18, 069/07, 244/06, 289/07
- s.-enler(seyredenler)** 84/21, 118/05
- s.-er(seyreder)** 232/1, 289/06
- s.-in(seyredin)** 242/3
- s.-ip(seyredip)** 30/2, 115/20, 248/04
- s.-meden** 112/15
- s.-medin** 279/1
- s.-medinse** 112/9
- s.-mek** 70/8
- s.-memiş** 79/2
- s.-sin** 6/27, 209/06
- s.-tikte** 182/4
- s.-tin** 17/73, 049/01
- seyreyle-:** Seyretmek.
- s.** 39/16, 073/10, 191/02, 237/05
- s.-dikçe** 135/8
- s.-dim** 293/3
- s.-sem** 11/25
- s.-yim** 206/3
- seyrol-:** Seyredilmek.
- s.-up** 322/3
- seyyâh:** Gezin.
- s.+ı hûş-yâr:** 31/1
- s.+ı nesîm:** 78/11
- s.+ına** 103/23
- sezâ:** Uygun, yaraşır.
- s.** 5/48, 008/15, 021/36, 025/13, 063/06, 070/09, 084/20, 094/02, 314/05
- s.+dır** 18/2, 018/13, 021/04, 027/07, 073/08, 084/08, 109/07, 294/01, 311/05, 314/04
- sıçra-:** Ayaklarla birdenbire ve kuvvetle yeri teperek hızla yukarıya veya ileriye atılmak.
- s.-mış** 175/6
- sıdk:** Doğruluk, gerçeklik.
- s.** 35/8, 065/09, 098/04, 107/04, 129/09
- s.+ı kalb:** Kalp doğruluğu. 37/26
- s.+ı kelâm:** Doğru sözlü olma. 9/7

- s.+1 niyyet:** Niyetin doğru olması. 11/52, 038/15, 087/10
- s.+u ihlâs:** İhlas doğruluğu. 93/8
- s.+a** 200/7
- Sıfâhân:** İsfahan (şehri).
- s.** 2/30
- s.+e** 37/32
- s.+1** 10/39
- sıfat:** Vasıf.
- s.+1 rezm:** Savaşın vasıfları. 1/41
- sıgâr:** Küçük.
- s.** 8/64
- sığ-:** Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek.
- s.-mayıp** 192/3
- s.-maz** 17/9, 041/06, 162/05, 267/04
- sıgın-:** Güvenmek, yardım istemek veya ummak.
- s.-dım** 41/9
- sıhr:** Evlenme ile meydana gelen yakınlık.
- s.+1 âlf-nijad-ı sadr-ı güzîn:** Yüksek tabiatlı gibi seçkin padişaha olan yakınlık. 115/31
- s.+1 âlf-şân:** Yüksek şanlı hısmılık. 116/7
- s.+1 efham:** Çok şerefli hısmılık. 64/6
- s.+1 ekrem:** Çok şerefli hısmılık. 117/2
- s.+1 güzîn:** Seçkin hısmılık. 29/9
- s.+1 güzîn-i halîfetü'l-islâm:** İslâmın seçkin halifesi ile akrabalık. 8/39
- s.+1 hâs:** Has hısmılık. 21/21, 094/38
- s.+1 hâs-ı âsaf-ı dâna:** Bilgili vezir olan has hısmılık. 82/1
- s.+1 hâs-ı mekrûmet-kâr:** Kerem sahibi has hısm. 64/3
- s.+1 rûşen-dil-ü Felâtun-râ:** Eflâtun tabiatlı ve parlak gönüllü hısm. 115/14
- s.+1 sultân-ı cihân:** Cihan sultanının hısmı. 6/22
- s.+1 zî-şân:** Şanlı hısm. 29/17, 103/05
- s.+1 zî-şân-ı pâdşâh-ı güzîn:** Şanlı seçkin padişahın hısmı. 115/15
- sık:** Benzerleri veya parçaları arasında çok az bir aralık bulunan.
- s.** 10/60, 164/07, 164/07
- sıkıl-:** Utanıp çekinmek.
- s.-ma** 147/7
- sıklet:** Yük, ağırlık.
- s.** 2/21, 127/05, 131/15, 197/03, 223/03
- s.+in** 39/11, 080/25
- sıklet-âver:** Taşıyıcı.
- s.+i gül:** Gül taşıyan. 269/1
- sımât:** Şişe tıpası.
- s.** 186/4
- s.+1 cûd:** Cömertlik şişesinin tıpası. 112/3
- s.+1 lûtf-u ihsân:** Lütuf ve ihsan şişesinin tıpası. 84/6
- s.+1** 77/3
- sındır-:** Kırmak, parçalamak.
- s.-sak** 318/3
- sırf:** Salt, ancak, sadece.
- s.** 166/4
- sırma:** Altın yıldızlı veya yıldızsız ince gümüş tel.
- s.** 11/16, 321/04
- sırr:** Gizli tutulan şey.
- s.+1 dehân:** Söylenen sır. 246/2
- s.+1 garîb:** Garip sır. 86/4
- s.+1 ışk:** Aşk sırrı. 153/3

- s.+ı pinhân:** Gizli sır. 114/4
- s.+a** 301/5
- s.+ı** 76/8
- sıyâm:** Oruç.
s. 9/4
- sıyânet:** Korunma.
s. 117/8
- sıyt:** Şöhret.
s.+ı feşâtiş-i dâmân: Eteğin hışirtısının şöhreti. 7/29
- sfb:** Elma.
s. 17/51
- s.+ı gabgab:** Sevgilinin elmaya benzeyen çenesi. 148/6
- s.+ı İsfahân:** İsfahan elması. 5/13
- s.+ı ümîd:** Ümit elması. 84/18
- s.+ı zekan:** Sevgilinin elmasını andıran çenesi. 126/8
- s.+ı zenah-dân:** Sevgilinin elma gibi çenesi. 197/6, 265/02
- sicn:** Hapishane.
s. 20/7
- sidre:** En yüksek makam.
s. 10/48, 100/07, 123/01
s.+den 70/3
- sifh:** Kebap şişi.
s.+ı kebâb-ı lâht-i dil: Gönlün kebab olmuş parçasının şişi. 215/4
s.+a 186/4
- sihan:** Kalınlık.
s. 1/44
- sihhat:** Sağlık, esenlik.
s. 9/18, 041/07, 066/02, 119/07, 129/01, 129/02, 129/04
- s.+le** 9/11
- s.+ler** 129/3
- sihr:** Büyü, bağı.
s. 8/34, 014/36, 052/01, 126/03, 155/04, 228/02, 318/05
- s.+ı beyân:** Açık sihir. 130/15
- s.+ı halâl:** Belli sihir. 7/22, 124/01
- s.+ü beyân:** Sihir ve açıklık. 135/7
- s.+ü efsûn:** Sihir ve büyü. 134/3
- s.+in** 241/6
- sihr-asâr:** Büyü izi.
s. 8/67
- sihr-efşân:** Sihir saçan.
s.+ı 16/5
- sihret:** Büyülemek.
s.-miş 234/2
s.-ti 244/3
- Sikender:** İskender
s. 1/41, 016/32, 016/39, 036/12, 038/13, 083/02, 084/03, 115/02, 129/07
- s.+ü Dârâ:** İskender ve Keykubat. 115/7
- Sikender-tivân:** İskender güçlü.
s. 3/16
- Sikender-unvân:** İskender unvanlı.
s. 71/1
- sikke:** Madenî para.
s. 37/39, 129/05
- s.+ı zer** 106/8
- s.+sine** 38/9
- sil-:** Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek.
s.-di 4/43
- sîlf:** Felâket.
s.+ı şinâr: Yüzme felâketi. 229/4

silk: İplik.

s.+i 275/6

s.+i beyân: Açık iplik. 5/53

sille: Tokat.

s.+i efsûs: 241/5

silmi: Barışla ilgili.

s.+i câh: Barış makamı. 1/30

sîm: Gümüş.

s. 16/13, 017/12, 017/55, 264/01, 321/01, 321/04, 357/01

s.+i nâb: Saf gümüş. 92/19

s.+den 22/5, 301/05

s.+e 110/3

s.+in 20/16

sîm-âb: Civa.

s.+a 249/1, 252/05

s.+dır 270/7

sîm-âbî: Civa ile ilgili.

s. 252/5

sîm-âsâ: Gümüş gibi.

s. 1/15

sîm-beden: Gümüş beden.

s. 325/1

sim-efşânî: Gümüş saçan.

s. 10/61

sîm-endâm: Gümüş endamlı.

s. 163/2

s.+ı 190/2

sîm-keşân: Gümüş çeken.

s.+a 11/16

sîm-sîmâ: Gümüş gibi parlak sima.

s.+yı 6/39

sîmâ: Çehre, yüz.

s. 94/22

s.+yı ehâlf-i sitem: Sitem sahibinin çehresi. 18/22

s.+yı lûtf: Lütfun yüzü. 2/35

s.+yı za'f: Zayıf yüz. 172/2

s.+da 110/3

simâk: Bir şeyi kaldıracak alet.

s. 9/31

sîmîn: Gümüşten.

s. 10/59, 097/03, 231/04

s.+i 148/4

s.+inden 221/5

sîmîn-beden: Gümüşten beden.

s. 155/2

sîmîn-ten: Gümüş renkli ten.

s. 303/5

s.+ime 276/2

Sîmurg: Anka kuşu.

s. 27/2, 130/57

s.+ı 38/4

s.+ı ejder-efken-u şîr-i sipeh-şiken: 3/22

s.+ı kâf: Yırtıcı Anka kuşu. 3/21

s.+ı zerrîn-pençe-i kâf-ı mehâbet: Altundan yapılmış, yırtıcı ve heybetli pençesi olan Anka kuşu. 37/3

s.+a 17/31

s.+u 9/27, 097/16

sîn: Diş.

s.+ı 134/7

s.+i 77/4, 77/4

sînâ: Arap yarımadasının Mısır ile birleştiği yerde bir üçgen teşkil eden yarımada.

s. 14/24, 064/07

sinân: Mızrak.

- s. 3/2, 003/13, 005/03, 117/04
s.+a 192/1
sîne: Göğüs.
s. 165/1, 206/02, 251/08, 259/01, 296/01
s.+-i billûr: Çok beyaz göğüs. 147/4, 310/04, 331/01
s.+-i bircîs: Jüpiter'in göğüsü. 30/33
s.+-i dâd-ü dihiş: Bağışın göğüsü. 23/7
s.+-i eyyâm: Günlerin göğüsü. 4/27
s.+-i gül-berk-ı handân: Gülen gül yarağının göğüsü. 2/43
s.+-i hârâ: Ahu gözlünün göğüsü. 14/22
s.+-i havrâ: Ahu gözlünün göğüsü. 5/49
s.+-i mehçûr: Yaralı göğüs. 264/4
s.+-i mûr: Karıncanın göğüsü. 77/6
s.+-i plûr-nûr: Çok nurlu göğüs. 264/1
s.+-i sad-çâk: Yüz parça olmuş göğüs. 289/3
s.+-i sâf: Temiz göğüs. 252/5
s.+-i şeytân-ı mârid: İnatçı şeytanın göğüsü. 3/2
s.+-i teng: Sıkıntılı göğüs. 195/5, 200/01
s.+-i uryân: Çıplak göğüs. 17/33
s.+-i yâr: Yârin göğüsü. 112/14
s.+de 51/1, 143/01, 144/06, 163/02, 198/04, 200/03, 207/05, 257/05, 288/01, 289/08, 293/01, 335/01, 347/01
s.+den 8/18, 125/06, 140/02
s.+ler 102/2
s.+leri 9/33
s.+m 15/24, 144/01, 210/01, 211/02, 225/01, 286/06
s.+mde 5/49, 202/01, 278/02, 278/05, 305/01, 307/04
s.+mdeki 307/1
s.+mden 204/2
s.+me 211/1
s.+mi 192/2, 210/02, 321/01
s.+mizde 270/7
s.+n 8/15, 014/07, 175/07, 248/06
s.+ni 213/1, 250/04
s.+nin 17/65
s.+si 3/49, 010/21, 287/02
s.+sin 140/2
s.+sinde 357/1
s.+sinden 140/5
s.+sine 1/15, 034/01
s.+ye 2/16, 021/21, 025/05, 266/03
s.+yi 13/1
sîne-çâk: Parçalanmış göğüs.
s. 267/4
sîne-sâfân: Temiz göğüs.
s. 252/1
sipâh: Asker.
s.+-ı 3/4
s.+-ı gam: Gam askeri. 327/1
s.+-ı işve: İşvenin askeri. 352/1
sipâh-endâzâ: Asker mertebeli.
s. 1/58
sipâhân: Askerler.
s. 2/28
sipâhî: Tımar sahibi süvarî asker.
s. 1/25, 002/28
s.+sinin 23/2
sipeh: Asker.
s.+-i hat: Sınır askeri. 187/5
sipeh-ârâ: Ordu süsleyen.
s. 1/25

sipeh-dâr: En büyük asker.

s.+1 encüm-gürûh: Yıldız takımlarının en büyük askeri. 130/52

sipeh-sâlâr: Askerlerin en büyüğü.

s.+1 kisrî-şân: Kisrî unvanlı büyük asker. 2/28

sipeh-şiken: Asker kıran.

s. 3/22

siper: Gizlenilip savaşılabacak yer veya şey.

s. 2/8

s.+den 5/4

s.+lerde 1/44

siper-endâz: Siper kazan.

s. 180/3

sipih: Talih.

s. 1/25, 005/48, 008/72, 022/03, 029/01, 097/29, 115/36

s.+i alâ: Yüksek talih. 130/56

s.+i atlas: Atlaktan sema. 6/22

s.+i dîn: Alçak talih. 189/3, 208/06

s.+i haşmet: Heybetli talih. 10/5

s.+i pîr-i kühen-sâl: Yaşlanmış talih. 21/2

s.+i sitîze-kâr: Kavgacı talih. 3/63

s.+i zâlim: Zalim talih. 7/19

s.+e 3/43, 011/41, 117/06, 121/14, 135/08, 284/04, 317/03

s.+i 4/17, 077/05, 112/06, 349/01

s.+in 4/22, 016/22, 017/32, 078/06, 278/09

sîr: Tok, doymuş.

s. 6/11, 021/30, 077/04, 224/04, 233/02, 235/05

s.+i meh-tâb: Ayın parlaklığına doymuş 2/7

s.+i niam: Nimetlere doymuş. 84/6

s.+dir 8/64

s.+im 278/10

sîr-âb: Suya kanmış.

s. 9/12, 009/30, 015/12, 017/07, 026/03, 028/12, 038/05, 105/09

s.+1 şevk: Şevk suyuna kanmış. 29/12

s.+1 zülâl: Tatlı suya kanmış. 285/1

s.+ın 163/3

s.+ına 81/8

sîr-çeşm: Gözü, gönlü tok.

s. 52/1

sîr-hâb: Uykuya doymuş.

s. 102/2

sirişk: Gözyaşı.

s.+i 168/1

s.+im 130/11

Sitanbul: İstanbul.

s. 18/1, 098/07, 281/07

s.+u 37/29

s.+un 10/52, 017/01, 112/07

sitâre: Yıldız.

s. 8/72, 025/04, 256/01

s.+nle 1/62

s.+si 157/2

sitâyiş: Övme, övüş.

s. 29/7

sitem: 1. Zulüm. 2. Çıkışma.

s. 7/20, 018/22, 019/03, 126/07, 128/03, 158/06, 170/09, 173/03

s.+i rûzgâr: Rüzgârın sitemi. 160/1

s.+in 158/2

sitem-âyîn: Sitem töreni.

s.+inden 221/1

sitem-dîde: Zulme uğramuş.

- s.+miz** 267/1
- sitem-gâr:** Zulmeden.
s. 318/2
- s.+ın** 303/1
- sitem-kâr:** Zulüm ve haksızlık eden.
s.+e 296/1
- sitem-mâye:** Zulmün gücü.
s. 41/10
- sitem-perver:** Zulmü besleyen.
s.+den 316/4
- sitiz:** Kavga.
s. 127/3
- sitize-kâr:** Kavgacı.
s. 3/63
- siyâh:** Kara.
s. 130/4, 154/03, 185/13, 219/03, 274/01, 283/04, 285/08, 296/04
- s.+a** 37/27, 264/06
- s.+ımdan** 128/3
- s.+ın** 210/1, 305/02, 315/02
- s.+ında** 343/1
- siyâh-tâb:** Parlayan siyahlık.
s. 258/1
- siyeh:** Siyah.
s. 8/14, 011/45, 138/04, 174/04, 202/03, 231/03, 263/03, 267/02, 268/02, 307/03, 310/04
- s.+i** 126/4
- s.+in** 194/1
- siyeh-çerde:** Esmer.
s. 56/1, 252/04, 254/02
- siyeh-dil:** Fena yürekli.
s. 189/3
- siyeh-fâm:** Siyah renkli.
- s.+ın** 166/1, 224/03
- s.+ında** 261/4, 261/09
- siyeh-hâle:** Ayın siyah ağılı.
s. 269/3
- siyeh-kâr:** Günahlı, suçlu.
s.+ın 228/3, 302/03, 303/01
- siyeh-mağz:** İçi, gönlü kara olan.
s.+i cünûn: Aşk çılgınlığından gönlü kara olan. 229/1
- siyeh-mest:** Çok sarhoş.
s.+i sitem: 170/9
- siyeh-mestân:** Çok sarhoşlar.
s.+i sahbâ-yı fenâ: Yokluk şarabından çok sarhoş olmuş olanlar. 229/3
- siyeh-mestî:** Çok sarhoş.
s. 249/3
- s.+i** 245/2
- siyeh-rûy:** Kara yüzlü.
s. 157/4
- siz:** Çokluk ikinci kişi zamiri.
s. 262/6
- s.+de** 17/11
- s.+i** 287/4
- sof:** Bir çeşit sertçe, ince yünlü kumaş.
s. 59/1
- soğuk:** Isısı düşük olan.
s. 9/4, 011/01, 011/19, 131/04, 307/02
- s.+larda** 11/2
- s.+tan** 11/8
- sohbet:** Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme.
s. 129/1, 148/03, 308/02, 312/02, 319/03
- s.+i eş'âr:** Şairlerin sohbeti. 7/38, 008/23

- s.+i helvâ:** Helva sohbeti. 24/7, 028/16, 036/10
- s.+i yârân:** Dostlar sohbeti. 125/2
- s.+e** 261/10
- s.+ine** 309/4
- s.+ler** 129/3
- sokul-:** Yanaşmak, yaklaşmak.
- s.-du** 11/19
- solak:** Eller kullanılarak yapılan işlerde daha çok sol elini kullanan.
- s.+ında(solağında)** 74/2
- son:** Bir şeyin en arkadan gelen bölümü.
- s.+u** 132/4
- sonra:** Daha ileri bi zamanda.
- s.** 3/6, 006/23, 007/38, 009/10, 009/21, 009/23, 010/25, 010/26, 013/09, 013/33, 013/40, 017/23, 037/18, 037/32, 062/17, 072/02, 074/08, 075/08, 076/09, 080/15, 082/13, 105/06, 124/04, 134/04, 170/05, 185/14, 192/05, 200/01, 206/07, 296/02, 303/02
- sor-:** Birine soru yönelterek herhangi bir konuda ondan bilgi istemek.
- s.** 147/5, 160/01, 160/01, 160/02, 160/03, 160/04, 160/05
- s.-arım** 45/1
- s.-dum** 67/21, 315/02, 320/04
- s.-ma** 10/56, 135/02
- s.-sam** 296/5
- s.-san** 157/4, 166/05
- söğül-:** Sövmek işine konu olmak.
- s.-meğ** 213/4
- sön-:** Yanmaz, aydınlatmaz, parlamaz olmak.
- s.-sün** 125/5
- söyle-:** Düşündüğünü veya bildiğini söyle anlatmak.
- s.** 14/1, 014/13, 077/15, 157/09, 162/05, 162/07, 164/05, 187/06, 187/06, 314/03
- s.-di** 10/28, 067/22, 078/14, 081/15, 084/23, 087/14, 095/08, 099/13, 101/10, 103/32, 104/15, 105/09, 109/10, 116/20
- s.-diler** 219/1
- s.-mez** 14/35
- s.-n** 5/2, 017/03, 127/08
- s.-r** 8/66, 014/35, 014/43, 015/15, 015/22, 015/22, 015/28, 023/02, 164/05, 227/04, 242/05
- s.-rdi** 128/6
- s.-rdin** 318/5
- s.-rim** 135/1, 135/01, 135/02, 135/03, 135/04, 135/05, 135/06, 135/07, 135/08, 135/09, 135/10, 135/11, 135/12, 135/13
- s.-rse** 14/43
- s.-rsin** 45/1, 045/01, 045/01, 129/07, 231/07, 247/01, 304/02, 313/03
- s.-se** 97/23
- s.-sem** 11/3, 321/05
- s.-sen** 296/2
- s.-sin** 108/3
- s.-yecek(söyliyecek)** 135/4
- s.-yeyim** 132/8
- s.-yim** 5/44, 039/03, 130/08, 130/15, 130/15
- s.-yin** 234/5
- s.-yince** 14/35
- söylen-:** Söylemek işi yapılmak.
- s.-mez** 103/16, 135/05
- s.-miş** 124/2
- söyleş-:** Karşılıklı konuşmak, hasbihal etmek.

- s.-iriz** 171/3
- söylet-**: Söylemesine yol açmak.
- s.-en** 12/43
- s.-ip(söyledip)** 124/7
- s.-meyim** 14/47
- s.-tik** 239/2
- söyün-**: Sevinmek.
- s.-mez** 280/2
- söz**: Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi.
- s. 14/52, 017/52, 020/05, 023/11, 026/13, 027/10, 081/14, 082/14, 104/15, 131/03, 137/01, 147/01, 157/05, 170/08, 243/01, 260/01, 285/02, 303/04, 305/04
- s.+de** 8/66, 106/09
- s.+le** 36/37
- s.+ler** 6/18
- s.+lerden** 19/11
- s.+lerim** 3/61
- s.+lerinde** 12/5
- s.+lerle** 16/6
- s.+ü** 8/32, 013/12, 013/35, 013/46, 016/43, 019/10, 028/13, 187/06, 208/07
- s.+üm** 5/44, 005/49, 008/18, 013/39, 014/45, 130/07, 135/04
- s.+ün** 23/2, 074/02, 140/07
- sözlü**: Şirin sözlü.
- s. 303/3
- su**: Hidrojenle oksijenden oluşan, oda sıcaklığında sıvı durumda bulunan renksiz, kokusuz, tatsız madde.
- s. 3/1, 099/09, 110/04, 246/01, 317/01, 317/01, 317/02, 317/03
- s.+dan** 101/3, 146/03
- s.+dur** 188/2
- s.+lar** 82/12, 303/03
- s.+larla** 231/8
- s.+yu** 101/3
- s.+yun** 67/19
- sû**: Kötü, fena.
- s. 68/6, 130/23
- s.+i zanneyle-**: Kötü düşünmek. 274/5
- s.+yuna** 111/2
- sû-be-sû**: Her tarafta.
- s. 64/5, 130/33
- suâl**: Soru.
- s. 7/17, 008/19, 092/24, 134/05, 285/04, 285/13
- subh**: Sabah.
- s. 5/29, 006/21, 126/01, 135/06, 157/02, 163/07, 167/10, 179/02, 191/05, 200/07, 207/01, 212/04, 289/05
- s.+i bahâr**: Bahar sabahı. 70/9, 115/08, 199/05
- s.+i bahâr-ı hüsn**: Güzel bahar sabahı. 264/3
- s.+i bahâr-ı şevk**: Şevk baharının sabahı. 207/8
- s.+i bahârân**: Baharların sabahı. 80/7
- s.+i ıyd**: Bayram sabahı. 29/11, 076/02, 084/22, 116/12
- s.+i sâdik**: Gerçek sabah. 10/21
- s.+i vatan**: Vatan sabahı. 2/2
- s.+i vuslat**: Kavuşma sabahı. 128/5
- s.+u şâm**: Sabah ve akşam. 62/16
- s.+a** 124/2, 193/01, 296/03
- s.+u** 21/7
- s.+un** 94/4, 166/01

suç: Törelere, ahlâk kurallarına aykırı davranış.

s. 210/3, 301/04

sûd: Sevdalar.

s. 67/15, 083/08, 098/09

s.+da 5/51

sûde: Ezilmiş.

s.+dir 168/1

sudûr: Sadrazamlar.

s. 1/36, 006/44, 103/17, 114/07, 122/03

s.+ -1 **âsmân-pâye:** Yüksek dereceli sadrazamlar. 10/22

s.+ -1 **kibâr:** Kibar sadrazamlar. 8/55

suffa: Sofa.

s.+ -1 **sâhil-serâ:** Büyük kasrın sofası. 77/8

s.+ -1 **vâlâ:** Yüksek sofa. 94/31

s.+ları 78/13

s.+sı 82/18, 091/06

suffateyn: İki sofa.

s.+in 103/22

sûfi: Tasavvuf ehli.

s. 236/1

suhriyye: Maskaralık.

s. 1/41

sûhte: Yanık.

s. 9/38

sûk: Çarşı, pazar.

s.+ -1 136/9

s.+ -1 **bî-bedel:** Bedelsiz çarşı. 98/10

s.+ -1 **isti'dâd:** Kabiliyet pazarı. 2/9, 014/04

s.+ -1 **vâlâ:** Yüce pazar. 98/7

s.+ -u **bâzâr:** Çarşı ve pazar. 82/12

s.+larında 18/8

s.+un 37/29

s.+unda 155/3

sulb: Omurga kemiği.

s.+ -i 87/6, 107/4

s.+ünden 76/5

Sulgur: Sulgur.

s. 73/10

sulh: Barış.

s. 5/1, 155/01

s.+ -u **salâh:** Barış ve selâmet. 117/3, 117/05, 117/07, 117/09, 117/11, 117/13

s.+u 100/11, 117/02, 117/08

sultân: Padişah.

s. 4/15, 004/39, 004/44, 006/18, 010/30,

011/26, 012/28, 014/14, 016/21, 016/28,

017/19, 035/14, 035/17, 035/20, 035/23,

035/26, 036/12, 036/27, 037/12, 064/01,

071/06, 071/15, 072/03, 073/16, 074/01,

075/01, 076/03, 083/01, 083/15, 084/01,

084/23, 087/01, 087/05, 087/14, 092/01,

093/01, 094/01, 095/01, 098/01, 099/01,

099/13, 100/01, 100/11, 101/01, 102/15,

103/01, 105/01, 105/09, 106/01, 106/15,

108/01, 111/01, 111/04, 112/01, 113/01,

113/06, 115/02, 115/43, 123/11, 129/09,

314/02

s.+ -1 **âlem:** Âlemin sultanı. 10/40

s.+ -1 **âlf-câh:** Yüksek makamlı sultan. 129/5

s.+ -1 **âlf-şân:** Şanı yüce sultan. 4/25, 037/11

s.+ -1 **a'zam:** Yüce sultan. 129/7

s.+ -1 **cihân:** Cihanın sultanı. 35/6

s.+ -1 **cihân-bân:** Cihanın bekçisi padişah.

112/5

s.+ -1 **devrân:** Zamanın padişahı. 15/26

s.+ -1 **dîn:** Dinin padişahı. 12/40

- s.+1 felek-mertebe:** Felek mertebeli sultan. 38/1
- s.+1 felek-pâye:** Felek dereceli sultan. 97/2
- s.+1 İskender-kiyâset:** İskender anlayışlı sultan. 12/16
- s.+1 kerem-ver:** Kerem sahibi sultan. 15/18
- s.+1 melek-hfî:** Melekvarî sultan. 99/2
- s.+1 muallâ-şân:** Yüksek şanlı sultan. 87/6
- s.+1 muazzam:** Büyük sultan. 38/12
- s.+1 sa'd-ahter:** Kutlu yıldız olan padişah. 129/7
- s.+1 zamân:** Zamanın padişahı. 322/2
- s.+1 zî-şân:** 10/29, 012/15, 037/18, 087/13, 129/09
- s.+dır** 129/8
- s.+1** 71/1
- s.+ım** 9/8, 019/12, 041/07, 191/06, 274/05, 288/05, 308/02, 308/04, 313/01
- s.+ımız** 147/7
- s.+ın** 129/9
- s.+ibn-i sultân:** Sultan oğlu sultan. 129/8
- sultânî:** Sultana ait.
s. 10/15
- sun-:** Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, takdim etmek.
s. 130/8, 187/02, 270/03, 290/01, 290/05, 329/01
- s.-arsa** 256/1
- s.-du** 2/15, 006/39, 145/02, 154/02, 190/04, 224/02
- s.-duğu** 147/2
- s.-duğun** 248/7
- s.-dum** 226/2
- s.-dun** 207/9
- s.-madan** 261/6
- s.-maz** 166/7
- s.-sa** 3/63
- s.-up** 97/13
- sun':** Yapma, yapış.
s. 237/2
- sunûf:** Sınıflar.
s.+1 **himem:** Gayret sınıfları. 21/22
s.+1 **izz-ü haşmet:** İzzet ve heybet sınıfları. 106/1
- sunul-:** Sunmak işine konu olmak veya sunmak işi yapılmak.
s.-sun 297/3
- sûr:** Düğün.
s. 79/11, 117/06
s.+1 104/14
s.+1 **hitân:** Sünnet düğünü. 71/13
s.+1 **sürûr:** Mutlu düğün. 122/3
s.+iyle 129/9
s.+u 289/4
s.+unda 6/22
- sûrâh:** Delik.
s.+1 **mûr:** Karınca deliği. 3/28
- sûre:** Kur'an-ı Kerim'in bölümlerinden her biri.
s.+sinde 31/1
- sûret:** Görünüş.
s. 8/57
s.+1 **akl-i müşahhas:** Somut akla suret veren. 4/14
s.+1 **ayb:** Aybın görüntüsü. 241/4
s.+1 **dîvâr:** Duvarın görüntüsü. 8/32
s.+1 **illâ-yı istisnâ:** İstisnadan başka suret. 30/5
s.+1 **kasr:** Köşkün görüntüsü. 94/29

- s.+i mihr-ü vefâ:** Güneş ve vefamın grüntüşi. 9/32
- s.+i riyâ:** İki yüzlülüğün sureti. 8/30
- s.+i teşdid:** Şiddetlendirmenin grüntüşi. 79/4
- s.+i zan:** Sezmenin grüntüşi. 1/47
- s.+i zevk-u safâ:** Zevk ve sefanın grüntüşi. 68/6
- s.+i** 132/2
- sûret-dih:** Suret veren.
- s.+i ârâm-ı cihân:** Cihamın eğlence yerine suret veren. 1/34
- sûret-nümâ:** Şekil ve suretini gösteren.
- s.+yı şekl-i dâl:** Dal şeklinde suret veren. 124/5
- sûretâ:** Görünüşte.
- s.** 19/2, 083/08, 132/02
- surh:** Köşk.
- s.** 2/17, 355/01
- s.+u sefid:** 76/9
- sûsen:** Susam.
- s.** 1/68
- s.+i** 15/2
- sutûr:** Satırlar.
- s.+ı nüsha-i devlet:** Devlet nüshalarının satırları. 10/15
- suver:** Suretler.
- s.** 1/50
- sûz:** Yanma, tutuşma.
- s.** 125/3, 213/05
- s.+ı ciğer:** Ciğerin yanması. 179/5
- s.+ı dil:** Gönlün yanması. 194/4
- s.+ı ışk:** Aşk ateşi. 276/5
- s.+ı şu'le:** Ateşin alevi. 165/1
- s.+ı takrîr:** Ateşin kuvvetlenmesi. 194/5
- s.+u kudâz:** 215/5
- s.+u tâb:** Ateş ve parlaklık. 207/3
- s.+undan** 148/5
- sûz-bahş:** Ateş bahş eden.
- s.** 15/30
- sûzân:** Yakıcı.
- s.** 83/8, 102/09, 121/15, 164/01, 167/06, 260/04
- s.+sın** 207/6
- sûzen:** İğne.
- s.** 1/55
- sûziş:** Yanma.
- s.+i berk-ı cehân:** Dünyayı yakan şimşek. 3/73
- s.+le** 14/6
- sûbha:** Tesbih tanesi.
- s.+i** 236/1
- s.+i mercân** 289/1
- s.+i sad-dâne-i mercân:** Mercandan yüz taneli tesbih. 351/1
- Sûbhân:** Allah (c.c.).
- s.+e** 37/5
- süfle-tab':** Bayağı karakterli.
- s.+ın** 30/30
- süflî:** Bayağı.
- s.+dir** 132/4
- sühâ:** Büyük ayı yıldız kümesinden en küçük yıldız.
- s.** 115/9
- sühan:** Söz.
- s.** 1/1, 001/61, 001/72, 002/42, 007/22, 013/34, 014/44, 021/31, 036/22, 080/04,

- 117/06, 126/06, 151/05, 167/11, 187/06, 246/05, 278/01
s.+ı 213/6
s.+ı giv-ü peşen: Giv ve Peşen'in sözü. 1/41
s.+ı tâze: Yeni söz. 193/4
s.+de 97/24, 328/01
s.+e 179/7
s.+ım 279/5
s.+ımdan 126/10
s.+ın 7/27, 013/34
s.+ından 7/22, 038/06
- sühan-dânî:** Güzel söz söyleyicilik.
 s. 19/5
- sühan-güzâr:** Güzel söz söyleyen.
 s.+ı 31/14
- sühan-perdâz:** Düzgün, güzel söz söyleyen.
 s. 247/1
 s.+dır 14/38
- sühan-sâz:** Güzel söz söyleyen.
 s.+ı 123/11
 s.+ın 190/8, 201/01
- sühan-senc:** Hesaplı, ölçülü konuşan.
 s. 177/7
- sühan-sencân:** Ölçülü konuşanlar.
 s.+ı **asr:** Asrın ölçülü konuşanları. 84/10
 s.+ına 17/15
- sühan-ver:** Düzgün konuşan.
 s. 14/1, 026/11
- Süheyl:** Bir yıldız adı.
 s. 18/21
 s.+ı **Yemen:** Yemen'den görülen yıldız. 130/48
 s.+ın 10/36
- Sührâb:** Sührab.
 s.+a 37/7
- sükkân:** Oturanlar.
 s.+ına 91/4
- sükker:** Şeker.
 s. 26/12
- sükûn:** Durgunluk.
 s. 140/2
- Süleymân:** Süleyman.
 s.+ı **cihân:** Cihanın (güçlü sultanı) Süleyman. 35/14
 s.+ın 129/9, 300/02
- Süleymânî:** Süleymanla ilgili.
 s. 10/18
- sülûk:** Bir yol tutma.
 s.+ı **ışk:** 174/3
- sülûs:** Üçte bir.
 s. 37/18
- sülûsân:** Üçte iki.
 s.+ın 37/18
- süm:** Dört ayaklı hayvanların tırnağı.
 s.+ı 4/7
 s.+ı **esb:** Atın tırnağı. 6/24
- sümm:** Hayvan tırnağı.
 s.+üne 1/54
- sümbül:** Sümbül.
 s. 1/17, 011/33, 130/19, 175/03, 205/01, 237/02, 238/04, 265/05, 279/03, 293/03, 322/05
 s.+ı 167/1
 s.+ı **hâb-ı tegâfûl:** Gaflet uykusunun gözü. 197/5
 s.+ı **sîr-âb:** Taze sümbül. 17/7
 s.+ı **gül:** Sümbül ve gül. 285/4

- s.+ü leylâk:** Sümbül ve leylâk. 185/2
- s.+i** 292/1
- s.+ler** 311/2
- s.+ü** 36/4
- s.+ün** 130/49
- s.+ündür** 305/5
- sümbül-feşân:** Sümbül saçan.
- s.** 130/61
- sümbül-hevâ:** Sümbül hevesli.
- s.+yı gülşen:** Gül bahçesinin sümbül heveslisi. 292/4
- s.+dır** 334/1
- sümbül-sıfat:** Sümbül biçimli.
- s.** 285/5, 290/03
- sümbül-sitân:** Sümbül alan.
- s.** 175/3
- sümbül-zâr:** Sümbül bahçesi.
- s.+ı gîsû:** Sümbül gibi saç. 228/2
- sümbülistân:** Sümbül ülkesi.
- s.+ı hat** 2/19
- sünnet:** Hz. Muhammed (s.a.v.)'in sözleri ve tasvipleri.
- s.+le** 319/1
- sünnî-i'tikâd:** Ehli sünnet ve'l-cemaat itikadı.
- s.** 117/2
- süpür-:** Bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak gibi şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla temizlemek.
- s.-ürler** 281/2
- sür-:** Herhangi bir durum içinde bulunmak.
- s.-dü** 7/9
- s.-dügüm** 41/10
- s.-düm** 41/14
- s.-elim** 24/8
- s.-emem** 315/1
- s.-eyim** 9/16, 313/02
- s.-meğe** 299/5
- s.-mek** 17/72
- s.-mesin** 142/3
- s.-seler** 17/5
- s.-sem** 296/5
- s.-üp** 10/18, 015/16, 297/02, 310/04
- sür'at:** Hızlılık, çabukluk.
- s.** 1/46
- s.+i** 5/30
- sürebil-:** Sürmeye gücü yetmek.
- s.-miş** 16/32
- Süreyyâ:** Ülker yıldızı.
- s.** 6/49, 024/04, 062/08
- s.+ya** 5/22
- s.+yı** 6/24
- süreyyâ-feşân:** Yıldız saçan.
- s.** 130/35
- sürh:** Kırmızı.
- s.** 116/4, 205/06
- s.+dür** 203/2
- sürhi:** Kırmızılık.
- s.+i rû:** 11/23
- sürme:** Sürme.
- s.** 129/5, 278/03, 321/02, 343/01
- s.+i** 4/31
- s.+i çeşm-i gazâl:** İri ve güzel gözün sürmesi. 285/8
- s.+i hat:** Çizilen, çekilen sürme. 178/1
- s.+i hayret:** Hayret sürmesi. 237/1
- s.+nin** 2/30
- sürme-sâ:** Sürme süren.

- s. 142/1
- sürmeli:** Sürme ile boyanmış.
- s. 230/1, 317/02
- sürre:** Göbek.
- s.+i **bathâ:** Göbek çukuru. 36/13
- sürûd:** Şarkı, türkü.
- s.+i **şiven:** Matern türküsü (ağıt). 1/66
- sürûr:** Sevinç.
- s. 14/49, 016/18, 017/74, 034/02, 117/06, 122/03, 306/04
- s.+i 25/9
- s.+i **nûr:** Nur sevinci. 25/4
- s.+u **inbisât:** Sevinç ve ferahlık. 94/31
- s.+u **şâdî:** Sevinç ve gönül ferahlığı. 121/21
- s.+u **şevk:** Sevinç ve şevk. 29/11
- s.+a 104/3
- s.+dan 20/18
- s.+iyle 27/13
- s.+u 321/3
- sürûr-âbâd:** Sevinç dolu.
- s. 25/10
- sürûr-efzâ:** Neşe, sevinç artıran.
- s. 14/54
- sürûn-:** Kendi üzerine sürmek.
- s.-mez 280/4
- s.-müş 321/2
- sütûn:** Direk.
- s.+i **bâlâ:** Yüksek direk. 16/19
- s.+i **hayme-i ıkbâl:** Talih çadırının direği. 123/6
- s.+lar 37/5
- süt:** Canlı memesinden akan sıvı.
- s.+ü(südü) 12/38
- sütürre:** Ustura.
- s. 319/3
- süüd:** Yukarı çıkanlar.
- s. 1/62
- süvâr:** At binicisi.
- s. 5/22, 012/31, 033/05, 226/03
- s.+i **esb-i nâz:** Naz atının binicisi. 186/3
- süveydâ:** Kalpteki gizli günah.
- s.+y **dil-i rastû:** Dürüst gönlün gizli günahı. 82/5
- süz-:** (Göz için) baygın ve anlamlı bakmak.
- s.-me 2/16
- s.-üp 227/3
- s ü z ü l - :** (Göz için) baygınlaşmak, mahmurlaşmak.
- s.-düşünce 11/18
- s.-müş 134/1

Ş

- şâb:** Şap.
- ş.+i 2/39
- şa'bân:** Ramazandan önceki ay.
- ş. 9/8, 261/01
- şâbâş:** Beğenme.
- ş.+u **âferîn:** Beğenme ve aferin. 3/61
- şâd:** Sevinçli.
- ş. 17/76, 023/10, 025/09, 028/01, 028/08, 062/14, 121/01, 131/16, 137/05, 281/08, 299/04, 306/01, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04
- ş.+i **revân:** Akan sevinç. 5/17, 192/03

- ş.+ü bermurâd:** Sevin ve dileğe erme. 25/9
- ş.+ü handân:** Mutlu ve gülen. 21/37, 102/14, 322/02
- ş.+ü kâm-rân:** Sevinçli ve muradına ermiş. 109/9
- şâd-âb:** Suya kanmış.
ş. 1/17, 36/1, 105/05
- şâd-kâm:** Çok sevinçli.
ş. 17/26, 017/74, 062/13, 128/01, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06
- şâdân:** Sevinçli, keyifli.
ş. 34/9, 036/27, 071/13, 071/14, 102/13, 121/13
- şâdırvân:** Genellikle cami avlularında bulunan, çevresindeki musluklardan ve ortasındaki fiskiyeden su akan, üzeri kubbeli veya açık havuz.
ş.+1 15/24
ş.+1 103/8
ş.+ma 17/10
- şâdî:** Gönül ferahlığı.
ş. 33/4, 033/06, 036/03, 036/04, 037/32, 071/09, 071/11, 076/10, 079/10, 084/18, 084/20, 102/07, 121/21, 125/07, 306/04
ş.+den 102/1
ş.+dir 36/1
ş.+lerle 36/37
ş.+nin 312/3
- şâdî-resân:** Mutluluğa ulaşmış.
ş. 314/2
- şâdmân:** Sevinçli.
ş. 3/52, 013/26, 117/04, 129/01, 155/06, 312/03
- şâdmânî:** Sevinç.
- ş. 102/2
- ş.+den 62/3**
- ş.+dir 83/3, 306/03**
- şafak:** Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık.
ş. 1/27, 002/26, 123/05, 157/02, 158/02
- ş.+ta 163/9**
- şâfi:** Şifa veren.
ş. 158/5
ş.+ye 101/4
- şâgird:** Talebe.
ş. 10/20, 026/07
ş.+i 13/22
- şâh:** Sultan, hükümdar.
ş. 3/46, 004/39, 008/07, 049/01, 129/05
ş.+1 âdil: Adaletli şah. 99/4
ş.+1 âlem: Âlemin hükümdarı. 117/1, 299/02
ş.+1 cihân: Cihan hükümdarı. 117/4, 117/06
ş.+1 devrân: Devran hükümdarı. 10/13
ş.+1 gül: Gül hükümdarı. 54/1, 089/08, 265/01
ş.+1 gül-i zîbâ: Süslü gül hükümdarı. 14/27
ş.+1 îrân: İran şahı. 10/38
ş.+1 İskender-gulâm: Genç hükümdar. 35/31
ş.+1 kâm-yâb: Bahtiyar hükümdar. 15/9
ş.+1 levend: Asker hükümdar. 294/1
ş.+1 mârân: Yılanların hükümdarı. 16/14
ş.+1 mercân: Mercan hükümdarı. 79/3
ş.+1 nihâl: Genç hükümdar. 112/13
ş.+1 semen: Güçlü hükümdar. 3/51
ş.+1 zî-şân: Şanlı hükümdar. 129/9
ş.+u gedâ: Padişah ve geda. 3/71
ş.+a 3/17

ş.+ım 139/3, 182/01, 320/02
ş.+ın 10/15, 257/01
ş.+ımı 186/4
ş.+ısın 73/14
ş.+iyle 5/42, 107/04
ş.+ları 16/29
şâh-bâz: Yiğit, şanlı.
ş.+ı himmet: Yiğidin yardımı. 33/2
ş.+a 174/4
şâh-bender: Konsolos.
ş. 17/50
şâh-râh: Büyük yol.
ş.+ın 210/5
şâh-reh: İşlek yol.
ş.+in 194/5
şâh-vâr: Şaha yakışacak surette.
ş. 28/13
ş.+ı 31/15
şâhân: Şahlar.
ş. 87/2
ş.+ı 94/7, 97/1
ş.+ı dehr: Dünyanın şahları. 35/1
ş.+daki 97/10
şâhâne: Hükümdarla ilgili, hükümdara özgü olan.
ş. 4/43, 037/01, 037/17, 094/28, 108/11
şâhenşâh: Şahların şahı.
ş. 64/4, 083/01, 084/16, 129/08
ş.+ı âlf-şân: Yüksek şanlı büyük padişah.
15/27
ş.+ı vâlâ: Yüksek, yüce padişah. 94/38
ş.+ı zî-şân: Şanlı, büyük padişah. 83/14
ş.+ı 99/12

ş.+ımız 76/11
şâhenşeh: Büyük padişah.
ş.+ı âlf-nijâd: Yüksek tabiatlı büyük padişah. 299/4
ş.+ı gerdûn-haşem: Felek gibi haşmetli büyük padişah. 35/1
ş.+ı mülk-i Arab: Arap mülkünün büyük padişahı. 76/1
ş.+ı zî-şân: Yüce şanlı büyük padişah.
15/10
ş.+in 36/23, 037/37, 076/05, 111/03
şâhf: Hükümdara mensup.
ş. 62/13
ş.+ı 15/13
ş.+ler 310/4, 321/02
şâhid: Güzel, sevgili.
ş. 1/5, 094/08
ş.+ı /1
ş.+ı endîşe: Sevgiliden duyulan endişe. 1/4
ş.+ı maksûd: Maksadın güzelliği. 124/2
ş.+ı sūhan: Sözün güzelliği. 179/7
ş.+de 9/7
ş.+e 9/6
şâhidan: Şahitler.
ş.+ı 103/27
şâhin: Doğan.
ş. 149/5
ş.+ı saht-ı pençe-i bâzû-yı kahr: Şahinin kahr kolunun güçlü pençesi. 3/39
ş.+ı 5/34
şâhin-dfide: Şahin gözlü.
ş. 227/3
şâhlık: Şah olma durumu.
ş.+tır 246/4

şahm: Katı (don) yağı.

ş. 330/1

şahs: Kimse, kişi, zat.

ş.+**-i felek:** Feleğin şahsı. 18/24

şâhsâr: Ağaçlık, koruluk.

ş.+**ını** 281/4

şâir: Şiir söyleyen veya yazan kimse.

ş. 4/37, 012/42, 103/30, 106/06, 191/02

ş.+**-i cihân:** Dünya şairi. 8/24

ş.+**-i mu'ciz-hitâb:** Mucize tabiatlı şair.

15/32

ş.+**-i nâzûk-tabîat:** İnce tabiatlı şair. 12/41

ş.+**-i pâkîze-edâ:** Temiz edalı şair. 317/3

ş.+**dir** 4/38

ş.+**e** 285/2

ş.+**im** 14/36, 135/03

ş.+**in** 84/9

ş.+**ler** 97/19, 265/06

ş.+**lerin** 12/36

ş.+**sin** 136/3

şâirân: Şairler.

ş. 20/5, 072/02

ş.+**da** 326/1

şâl: Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş.

ş. 11/22, 277/03

ş.+**-i dervîşî:** Dervişin şalı. 244/7

ş.+**-i siyâh:** Siyah şal. 264/6

ş.+**e** 302/3

ş.+**i** 310/4, 314/01

ş.+**indendir** 151/2

ş.+**ini** 10/58

şâm: Akşam.

ş. 62/16

ş.+**-i deycûr:** Karanlık gece. 128/5

ş.+**-i gam:** Gam gecesi. 168/3, 238/04

ş.+**-i garîbân:** Gariplerin gecesi. 2/2

ş.+**-u seher:** Akşam ve sabah. 80/25, 089/06, 297/03

ş.+**ında** 261/5

şâmil: İçine alan, kaplayan, kapsayan.

ş. 5/1, 006/08, 062/14

ş.+**dir** 10/31, 019/03, 021/16, 064/01, 093/01

şân: Ün, san, şöhret.

ş. 3/74, 028/19, 035/14, 036/25, 062/22, 063/05, 063/09, 075/01, 102/12, 109/01, 117/04, 135/08

ş.+**-i** 84/19

ş.+**dir** 121/16

ş.+**i** 10/41, 010/62, 015/21, 016/13, 016/15, 029/09, 132/05

ş.+**ın** 10/7, 027/01, 113/05

ş.+**ına** 17/22, 017/31, 017/71, 314/04

ş.+**ını** 94/15, 94/15

ş.+**iyle** 99/1

şâne: Tarak.

ş. 13/26, 037/12, 037/39, 130/49, 185/12, 226/02, 292/01

ş.+**-i müjgâne:** Kirpik tarağı. 133/2

ş.+**-i yâl:** Boyun tarağı. 30/18

ş.+**sine** 257/2

ş.+**ye** 144/4, 245/06

şarâb: Üzüm veya başka meyve sularını türlü yöntemlerle mayalandırarak elde edilen alkollü içki.

ş.+**-i** 5/14

ş.+**ımsın** 15/7

- ş.+ın** 11/21
- şarâbî:** Şarapçı.
ş. 59/1
- şârih:** Bir kitabı şerh eden.
ş.+i **kitâb-ı gül-ü mtl:** Gül kitabını şerh eden. 205/7
- şark:** Doğu.
ş. 36/11, 092/01, 100/2
ş.+u **garb:** Doğu ve batı. 33/3, 083/04, 100/07
ş.+u **garb-i âlem:** Âlemin doğu ve batısı. 301/6
- şarkı:** Türklere ait bir nazım şekli.
ş. 260/3, 316/03
ş.+sı 319/4, 319/4
- şarkî:** Doğu ile ilgili.
ş. 14/40
ş.+den 8/47
- şart:** Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.
ş.+ıdır 14/23
- şa'saa:** Görkem, gösteriş.
ş.+i **Ferkadân:** Ferkadan yıldızının parlaklığı. 3/44
- şat:** Nehir.
ş. 186/6
- şât:** Koyun.
ş. 99/4
- şâyân:** Uygun, yaraşır.
ş. 36/22, 038/09, 097/23, 121/13
ş.+i **ihyâ** 108/5
ş.+dır 109/5
ş.+ı 10/23
ş.+ına 17/28, 017/66
- şâyed:** Eğer, ola ki.
ş. 127/8, 341/01
- şâyeste:** Uygun, yakışır.
ş. 38/13, 084/10, 094/22, 097/25, 106/14, 111/01, 121/15, 144/07, 187/04
ş.+i **şân-ı hilâfet:** Hilâfetin şanına yakışır. 84/19
ş.+dir 28/8, 099/09
- şeb:** Gece.
ş. 2/19, 003/59, 006/30, 008/22, 035/05, 046/01, 063/18, 092/19, 103/27, 108/10, 123/08, 124/01, 126/01, 129/07, 139/02, 143/01, 145/03, 147/06, 182/01, 202/02, 214/03, 262/06, 296/01, 299/03
ş.+i **âzîne:** Cuma günü gecesi. 249/3
ş.+i **derd-ü mihen:** Sıkıntı ve dert gecesi. 1/18
ş.+i **gam:** Gam gecesi. 225/4
ş.+i **helvâ:** Helva gecesi. 25/15
ş.+i **meh-tâb:** Mehtaplı gece. 210/4
ş.+i **rûze:** Günün gecesi. 325/1
ş.+i **vasl:** Kavuşma gecesi. 325/1
ş.+i **yeldâ:** En uzun gece. 185/3
ş.+ü **rûz:** Gece ve gündüz. 18/19, 098/05
ş.+de 77/6, 157/02
ş.+dir 36/35
ş.+e 36/6
ş.+i 21/7, 117/06, 324/01
ş.+idir 126/9
ş.+in 9/43, 028/16
- şeb-bû:** Gece kokulu.
ş.+lara 241/1
- şeb-bûy:** Gece kokan.
ş. 228/2

- ş.+u 156/3, 185/02
- şeb-çerâğ:** Gece mumu.
- ş.+i **ârzu:** Gece mumunun yanma arzusu. 2/10
- ş.+i **nâz:** Gece mumunun nazı. 139/2
- şeb-dîz:** Gece renkli.
- ş.+i **akdâm:** Gece renkli ayaklar. 102/3
- şeb-gîr:** Gece uyumayan.
- ş. 201/5
- ş.+den 208/1
- şeb-nem:** Çiy.
- ş. 1/56, 005/29, 021/17, 127/05, 179/05, 300/05
- ş.+i **hasret:** Hasret çiyi. 143/1
- ş.+i 146/4
- şeb-rev:** Gece yolcusu.
- ş.+e 56/1
- şeb-zinde-dâr:** Gece uyanık kalan.
- ş.+i **sohbet:** Gece uyanık kalanların sohbeti. 148/3
- şebâb:** Gençlik.
- ş. 92/4, 094/29
- ş.+i 59/1
- şebîh:** Benzeyen.
- ş. 17/14
- şebistân:** Yatak odası.
- ş.+ına 1/29
- şecâat:** Yiğitlik.
- ş.+la 82/10
- şef:** Çift.
- ş. 179/7
- şefak:** Şafak.
- ş. 24/6
- şefe:** Dudak.
- ş.+i **dil-ber-i melîh:** Şirin dilberin dudağı. 127/7
- şeffâf:** Saydam.
- ş. 17/34, 097/21, 213/03
- ş.+u **nûrânî:** Saydam ve nuranî. 10/59
- ş.+dır 70/6
- ş.+ın 193/1
- şefkat:** Acıyarak ve koruyarak sevme, sevecenlik.
- ş. 6/15, 067/16, 088/06, 117/08
- ş.+îl **rahm:** Şefkat ve acıma. 8/55
- ş.+ın 4/52
- ş.+tir 131/9
- şeftâlû:** Gülgillerden, ılıman bölgelerde yetişen, 8-10 m. yükseklikte, pembe renkli bir ağaç.
- ş. 233/6
- ş.+ye 265/2
- şeh:** Şah.
- ş. 5/46, 023/02, 038/13, 106/05
- ş.+i **âlem:** Âlemin şahı. 93/4, 099/07
- ş.+i **âlem-penâh:** Âlemin sığınağı olan şah. 62/20
- ş.+i **âlf-tebâr:** Soyu yüksek ve temiz olan şah. 122/5
- ş.+i **a'zam:** Yüce şah. 112/3
- ş.+i **bîdâd:** Zalim şah. 243/3
- ş.+i **dânâ:** Bilgili şah. 105/2
- ş.+i **Dârâ-haşem:** Şah Dârâ'nın ailesi. 95/1
- ş.+i **devrân:** Devramın şahı. 101/2
- ş.+i **hûbân:** Güzellerin şahı. 314/1
- ş.+i **nev-sikke-i nazm:** Padişah için yeni bastırılmış para. 1/10
- ş.+i **sâhib-hüner:** Marifetli padişah. 122/1

- ş.-i sâhib-meâsir:** Güzel eserlerin sahibi hükümdar. 105/1
- ş.-i şâhân-ı cihân:** Cihan şahlarının şahı. 97/1
- ş.-i vâlâ-mekân:** Yüksek mekânlı şah. 5/41, 122/11
- ş.-i zî-in'âm:** Nam sahibi şah. 38/2
- ş.-i zî-şân:** Şanlı şah. 11/28, 094/25
- ş.+i** 36/29
- ş.+in** 17/40, 092/05, 097/20, 097/27, 101/08, 113/04, 113/05 .
- ş.+ler** 92/3, 106/02, 117/06, 315/04
- ş.+leri** 36/24, 037/23
- ş.+lerin** 106/9
- ş.+tir** 37/23
- şeh-bâl:** Kuş kanadının en uzun tüyü.
ş.+in 5/9
- şeh-bâz:** Doğan.
ş. 77/5
- ş.-i çeşm-i yâr:** Yârin doğan gibi gözü. 168/5
- ş.+in** 11/18
- şeh-bender:** Konsolos.
ş. 131/6
- ş.-i belâgat:** Konsolosun güzel konuşması. 3/57
- ş.+i** 4/35
- şeh-levend:** Uzun boylu güzel genç.
ş. 164/2
- ş.-i feyz:** Uzun boylu güzel gencin feyzi. 178/6
- ş.+im** 166/2
- Şeh-nâme:** Firdevsî'nin meşhur eseri.
ş. 13/12
- ş.+nin** 17/13
- şeh-nâz:** Türk müziğinin makamlarından.
ş. 271/3
- şeh-nişîn:** Oturan.
ş.+ler 321/3
- şeh-per:** Kuş kanadının en uzun tüyü.
ş. 11/36
- ş.-i Ankâ:** Anka kuşunun en uzun tüyü. 94/28
- şeh-perr:** Kuş kanadının en uzun tüyü.
ş.-i fark-ı çâvûşân: Çavuşları ayıran kuş kanadının en uzun tüyü. 5/22
- şeh-vâr:** Hükümdara yakışacak surette.
ş.+dır 17/36
- şeh-zâde:** Hükümdar oğlu.
ş. 35/20, 073/10
- ş.-i nfkû-şiyem:** İyi tabiatlı şehzade. 35/24
- ş.-i vâlâ-mekân:** Yeri yüce olan şehzade. 35/26
- ş.-i zî-şân-ı hümâyûn-peyker:** Saltanatın şanlı şehzadesinin yüzü. 71/7
- ş.+den** 76/8
- ş.+ler** 117/6
- ş.+miz** 76/12
- ş.+si** 117/4, 129/09
- şeh-zâdegân:** Padişah oğulları.
ş. 10/5
- ş.-i pür-haşem:** Çok haşmetli şehzadeler. 35/13
- ş.+ı** 10/6
- şehâmet:** Cesaret.
ş.+le 82/10
- şehan:** Şahlar.
ş.+dır 14/16

şebbâz: Yiğit.

ş. 4/31

şehd-kâm: Tadı damağında kalmış.

ş. 4/36

şehensâh: En büyük padişah.

ş.+ -1 **âlem-ârâ:** Âlemi süsleyen büyük padişah. 115/12

ş.+ -1 **âlf:** Yüksek şah. 12/16

ş.+ -1 **cihân:** Cihanın padişahlar padişahı. 10/10, 017/71, 075/01, 075/05, 084/01, 087/13, 094/01, 094/16, 106/04, 322/02, 62/12, 084/11, 084/22, 095/06

ş.+ -1 **cihân-ârâ:** Cihanı süsleyen şahlar şahı. 37/13

ş.+ -1 **cihân-bân:** Cihanın padişahı. 10/4, 010/12, 037/16, 075/08, 091/01

ş.+ -1 **ferîdun-efser:** Feridun taçlı şah. 4/40

ş.+ -1 **hümâyûn:** Devletin padişahı. 74/9

ş.+ -1 **hümâyûn-pâye:** Devletin yüksek dereceli padişahı. 12/25, 064/01, 086/01, 087/01, 093/01

ş.+ -1 **muallâ-pâye:** Yüksek dereceli padişah. 112/1

ş.+ -1 **muzaffer:** Muzaffer padişah. 129/7

ş.+ -1 **zamân:** Zamanın en büyük padişah. 23/1

ş.+ a 129/9, 342/01

ş.+ 1 92/2

ş.+ -i **şâhensâh:** Şahlar şahının oğlu şahlar şahı. 129/8

şehensâhâ: Ey padişahlar padişahı!

ş. 10/24, 010/51, 010/62, 012/41, 017/73, 073/01

şehensâhf: En büyük padişaha ait olan.

ş.+ de 17/76

şehensêh: Şahlar şahı.

ş. 64/9

şehêr: Şehir.

ş.+ den 137/2

şehlâ: Tatlı şaşı bakışlı.

ş. 294/1

ş.+ -yi 220/1

ş.+ sı 11/10

şehr: Şehir.

ş. 17/49, 086/02, 134/08, 277/03

ş.+ -i **benâm:** Parmak izi. 117/12

ş.+ -i **bf-nazîr:** Bakansız şehir. 66/3

ş.+ -i **hüsn:** Güzel şehir. 186/4

ş.+ -i **lâtf:** Lâtif şehir. 89/5

ş.+ -i **nâz-âbâd:** Naz dolu şehir. 155/3

ş.+ -i **pâk:** Temiz şehir. 82/11

ş.+ -i **Sitanbul:** İstanbul şehri. 18/1

ş.+ -i **Üsküdâr:** Üsküdar şehri. 95/5

ş.+ -i **zîbâ:** Süslü şehir. 92/25

ş.+ -ü **bâzâr:** Ticaret şehri. 71/12

ş.+ e 119/5

ş.+ i 105/9, 113/03

ş.+ imizin 279/5

ş.+ in 119/5

şehr-âşûb: Şehri karıştran.

ş. 53/1

şehr-âyîn: Şenlik.

ş. 2/9

şehrâh: Ana yol.

ş.+ -1 120/1

şehristân: Şehirler ülkesi.

ş.+ ina 17/50

şehriyâr: Padişah, hükümdar.

ş. 36/9, 037/31, 074/03, 122/05

ş.+ -1 **âlem:** Âlem şehri. 10/14, 014/54, 064/10

ş.+ -1 **âli-şân:** Yüksek şanlı şehir. 115/17

ş.+ -1 **azamet-güster:** Azametli şehir. 71/2

ş.+ -1 **azamet-güster-i âli-himmet:** Yüksek himmetli, azametli şehir. 16/22

ş.+ -1 **bâ:** Şerefli payitahtlık. 35/10

ş.+ -1 **bahr-ü ber:** Deniz ve toprağın padişahlığı. 36/11, 092/01, 100/01

ş.+ -1 **ma'delet-güster:** Cömertlik yayan payitaht. 95/2

ş.+ -1 **ma'delet-perver:** Cömertlik artıran payitaht. 64/2

ş.+ -1 **pür-semâhat:** Çok iyiliksever payitaht. 12/26

ş.+ -1 **şer'-perver:** Kanun çıkarıcı payitaht. 17/20

ş.+ -1 **tâç-ver:** Taç sahibi padişahlık. 122/1

ş.+ -1 **yem-himem:** Engin gayretli payitaht. 111/1

ş.+ -1 **zamâne:** Zamanın payitahtı. 115/1

ş.+a 12/17

ş.+1 36/25, 036/33, 037/38, 311/03

ş.+ıdır 106/8

ş.+ın 95/3

şehriyârâ: Ey payitaht.

ş. 4/9, 004/16, 010/24, 017/32, 017/40, 017/70, 038/12, 072/01, 299/03

şehriyârân: Payitahtlar.

ş. 36/26

şehriyârî: Payitahtla ilgili.

ş. 58/1

ş.+den 64/5

şehvâr: Hükümdara yakışır.

ş. 8/7

şek: Şüphe.

ş. 9/2, 097/01

şeker: Şeker.

ş. 14/2, 045/01, 148/02, 313/02

ş.+in 1/43, 071/04

şeker-bâr: Şeker yağdıran.

ş.+ın 57/1

şeker-efşân: Şeker saçan.

ş. 309/5

şeker-feşân: Şeker dağıtan.

ş. 20/19

şeker-güftâr: Şeker sözlü.

ş. 8/20

şeker-hâb: Tath uyku.

ş. 130/44

ş.+ın 163/7

şeker-hand: Sevgilinin tatlı gülüşü.

ş. 121/19

ş.+ -i 237/3

şeker-hande: Sevgilinin tatlı tatlı gülüşü.

ş.+ler 212/3

ş.+yle 285/3, 290/01

şeker-hây: Tatlı hayret.

ş.+inde 263/1

şeker-tırâşe: Şeker talaşı.

ş.+lerinden 193/4

şekeristân: Şeker ülkesi.

ş.+ın 212/3

şekker: Şeker.

ş. 1/62

- ş.+in 156/2
- şekker-şiken:** Şeker kıran.
- ş.+imden 126/6
- şekkeristân:** Şeker ülkesi.
- ş. 190/1
- şekl:** Bir nesnenin dış çizgileri bakımından niteliği, dıştan görünüşü, biçim.
- ş. 11/23, 023/09, 034/05
- ş.+i âdem: Âdemin şekli. 79/2
- ş.+i evvel: Önceki şekil. 14/23, 030/28
- ş.+i matbû': Basılmış şekil. 79/12
- ş.+i melek: Meleğin şekli. 135/11
- ş.+i pervîn: Yıldızın şekli. 2/25
- ş.+ü şemâil: Şekil ve görünüş. 35/15
- ş.+e 78/9
- ş.+in 80/22
- ş.+ine 278/1
- ş.+ini 37/7
- şekvâ:** Yakınma, sızlanma, şikâyet.
- ş. 137/2
- ş.+ye 41/11
- ş.+yı 3/68, 006/40
- şekve:** Şikâyet.
- ş. 221/4
- şem':** Mum, balmumu.
- ş. 37/22, 108/10, 213/05
- ş.+i bezm: Meclisin mumu. 185/21
- ş.+i bezm-i şevk: Şevk meclisinin mumu. 248/5
- ş.+i dırahşân: Parlak şekil. 2/10
- ş.+i emel: İstek şekli. 102/9
- ş.+i fânûs-ı hayâ: Haya fanusundaki mum. 114/5
- ş.+i fûrûzân: Parlak mum. 51/1
- ş.+i harîm-i cûd: Cömertlik hareminin mumu. 66/4
- ş.+i hurşîd: Güneş mumu. 13/28
- ş.+i ikbâl: Talih, şans ışığı. 74/4
- ş.+i meh-tâb: Mehtap mumu. 125/5
- ş.+i rûz: Gümümü. 130/36
- ş.+i ümmîd: Ümit mumu. 36/34
- ş.+i vücûd: Vücut mumu. 123/9
- ş.+inin 2/24, 009/38
- şem'a:** Mumlu fitil.
- ş. 36/36
- ş.+i pîrûze-leğen: Mavi leğenin fitili. 1/29
- şemâil:** Bir kimsenin dış görünüşünün özellikleri.
- ş.+de 35/15
- şemâtet:** Birinin kötü durumda olmasına sevinme.
- ş.+tir 12/5
- şemîm:** Güzel kokulu.
- ş.+i 305/5
- ş.+i gîsû: Güzel kokan saç. 256/3
- ş.+i gîsûvân: 216/6
- ş.+i zülf-i siyeh-fâm: Siyah renkli saçın güzel kokusu. 224/3
- şems:** Güneş.
- ş.+i işrâk: Güneşin doğması. 1/61
- ş.+in 94/16
- ş.+ten 116/3
- şemse:** Yazma kitapların cildine, baş sayfalarının üst bölümüne veya kumaşlara, kapı, pencere gibi yerlere işlenen süs.
- ş.+i 116/3
- ş.+i cild-i mutallâ: Yıldızlı cildin şemsesi. 73/9

- ş.+i **divân**: Divanın şemsesi. 199/3
- ş.+i **zer-dûz-ı sakf**: Sırma dikenin tavanı şemse ile süslemesi. 67/21
- şemşîr**: Kılıç.
ş. 26/9, 047/01, 097/16, 121/05
ş.+i 3/73
ş.+i **âh**: Ah kılıcı. 128/3
ş.+i **hased**: Haset kılıcı. 129/3
ş.+i **hilâl-i Behmen**: Behmen'in hilâl kılıcı. 1/42
ş.+i **mâh-ı nev**: Yeni ay gibi kılıç. 3/23
ş.+i **nigâh**: Kılıç gibi keskin gizli bakış. 210/2
ş.+i **tîz-ü âb-dâr**: Keskin ve parlak kılıç. 17/63
ş.+de 244/1, 244/04
ş.+e 5/55, 254/03
ş.+i 1/24, 003/20, 010/06, 013/21, 097/04, 100/04
ş.+ine 1/76
- şemşîr-peyker**: Kılıcın yüzü.
ş. 2/43
- ş e n**: Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli.
ş. 1/31
- şenlik**: Belli günlerde yapılan coşku veren eğlendirici gösterilerin tümü, bayram.
ş. 115/21
ş.+idir(**şenliğidir**) 329/1
- şer-âyîn**: Atardamarlar.
ş. 37/29
- şer'**: Şeriat, kanun.
ş.+i **Ahmed-i muhtâr-ı icrâ**: Hz. Muhammed şeriatını uygulama. 108/12
- ş.+i **metfn**: Sağlam kanun. 38/3
- ş.+i **Muhammed**: Hz. Muhammed'in şeriatı. 35/3, 115/06
ş.+e 63/11
- şer'-perver**: Kanun çıkararı.
ş. 17/20
- şerâb**: Şarap.
ş. 127/2, 130/05, 145/04, 148/02, 167/07, 179/04, 184/05, 191/04, 222/04, 270/03
ş.+ı 239/3, 242/2
ş.+ı **âteşîn**: Yakıcı şarap. 164/6
ş.+ı **mahabbet**: Muhabbet şarabı. 198/2
ş.+ı **sâf**: Katıksız şarap. 258/3
ş.+a 161/2, 256/07
ş.+dan 145/5
ş.+ı 222/5
ş.+ını 146/3
- şerâb-âlûde**: Şaraba bulaşmış.
ş. 266/1
- şerâre-rîz**: Kıvılcım saçarı.
ş. 127/3
- şerbet**: Meyve suyu ile şekerli su karıştırılarak yapılan içecek.
ş.+i **dînâr**: Altın paranın tatlılığı. 8/40
ş.+i **kand-i nebât**: Şeker kamışının şerbeti. 99/8
ş.+i **lâ'l**: Kırmızı dudağın şerbeti. 243/5
ş.+i **şîrîn-güvâr**: Hazmı kolay şerbet. 160/4
ş.+ler 129/3
- şeref**: Başkalarının gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer.
ş. 4/13, 005/18, 008/68, 017/13, 018/26, 024/12, 028/07, 035/27, 092/09, 115/05, 115/24, 115/29, 278/08

- ş.+in** 39/18, 039/19
ş.+le 35/14, 035/28, 075/02, 083/13, 106/14
ş.+te 103/8, 103/8
ş.+ten 92/13
şeref-âbâd: Şerefli.
ş. 95/5
ş.+ı 64/4, 105/06, 320/01, 320/01, 320/02, 320/03, 320/04
şeref-bahş: Şeref bahşeden.
ş. 103/13
şeref-bahşâ: Şerefliendiren.
ş. 115/17
şeref-efzâ: Şeref artıran.
ş.+yi 78/2
şeref-pîrâ: Şerefle donatan.
ş.+ların 129/9
şeref-yâb: Şeref kazanan.
ş. 10/62, 029/16
şeref-zâ: Şeref kazandıran.
ş.+yı 9/24, 13/10
şerer: Kıvılcımlar.
ş. 11/33
şerer-pâre: Kıvılcım parçası.
ş. 1/13
şerh: Açıklama, yorumlama.
ş. 185/9
ş.+i felek: Feleğin açıklaması. 20/7
şerha: Dilim.
ş. 2/43, 265/01
şerhet-: Açıklamak.
ş.-ersin(şerhedersin) 247/1
şeriat: Din kaideleri.
ş. 98/1
- şerif:** Kutsal, şerefli.
ş. 16/8, 037/17, 039/06
ş.+i 97/25
ş.+i 18/18
ş.+in 6/47, 006/48, 008/53, 012/45, 019/29, 026/05, 032/13, 039/18, 105/04, 129/02, 129/05
ş.+inde 8/54, 010/28, 011/49, 129/05
ş.+inden 129/1
ş.+indir 129/5
ş.+ine 21/37, 071/03
ş.+iyle 13/11, 037/39
şerîf-atvâr: Şerefli, mübarek tavırlar.
ş.+ı 10/20
şerm: Utanma.
ş. 1/6, 005/56, 010/17, 013/06, 013/45, 021/34, 035/21
ş.+i arûs: Gelinin utanması. 130/27
ş.+i vâfir: Çok utanma. 6/23
ş.+ü hacâlet: Utanma ve şaşkınlık. 94/6, 106/06
ş.+ü haclet: Utanma ve şaşırma. 67/13
ş.+de 154/6
ş.+i 162/4
şermende: Utangaç.
ş. 5/42, 270/08
ş.+ye 246/1
şermet-: Utanmak.
ş.-er(şermeder) 197/1
şerr: Kötülük.
ş.+e 8/58
şerze: Kudurmuş.
ş.+yi 5/34
şest: Okçuların parmaklarına geçirdikleri yüzük.

- ş.+-ü dest:** Yüzük ve el. 17/30
- ş.+ine** 1/44
- şeş:** Altı.
- ş. 9/28, 087/04, 099/01, 169/06
- ş.+-ü penç:** Altı ve beş. 177/3
- şeş-der:** Dünya.
- ş.+i 169/6
- şeşterfî:** Şeşter çalan sanatçı.
- ş. 4/37
- şetâret:** Sevinç, şenlik, neşe.
- ş.+lerle 318/5
- şevher:** Koca.
- ş. 1/30
- şevk:** Keyif, neşe.
- ş. 2/1, 002/05, 002/13, 007/39, 009/20, 009/33, 016/03, 025/03, 029/11, 029/12, 036/35, 071/10, 071/11, 071/15, 074/10, 076/09, 079/17, 080/19, 103/27, 112/12, 119/08, 167/06, 240/03, 259/02, 259/05, 277/03, 279/02, 299/02, 311/02, 312/03, 324/01, 338/01
- ş.+i 173/5, 298/1
- ş.+i dil-güşâ:** Gönül açan neşe. 36/2
- ş.+i lebi:** Dilim şevki. 126/9
- ş.+i müdâm-ı va'de-i ferdâ:** Yarın için verilmiş olan sözü devam ettiren şevk. 281/6
- ş.+i şûrîde: Âşığın neşesi. 13/2
- ş.+u meserret: Neşe ve sevinç. 28/16
- ş.+u şâdî: Sevinç ve mutluluk. 36/37
- ş.+u tarab: Sevinç ve şenlik. 18/15, 029/14, 084/05, 092/22, 094/37, 297/03, 322/04
- ş.+a 5/11, 016/07, 159/01, 207/08, 248/05, 290/01, 306/01
- ş.+i 17/72, 094/31, 114/04, 116/14
- ş.+ımı 271/2
- ş.+ımız 9/11, 309/04
- ş.+ın 265/1
- ş.+ından 248/8
- ş.+ıyla 300/5
- ş.+lerle 319/2
- şevk-âbâd:** Neşeyle, sevinçle dolu.
- ş. 42/5
- ş.+i 297/1, 297/01, 297/02, 297/03
- şevk-âver:** Neşe getiren.
- ş.+ü saîd: Neşe ve mutluluk getiren. 22/6
- şevk-efrûz:** Neşeye parlaklık veren.
- ş.+i tab'-ı pâdşâh: Padişahın sevinç aydınlığı veren tabiatı. 353/1
- şevk-efzâ:** Şevk, neşe artıran.
- ş. 14/40
- şevk-yâb:** Şeref bulan.
- ş. 203/5, 297/01, 297/01, 297/02, 297/03
- şevket:** (Padişahlar için) büyüklük, ululuk, yücelik.
- ş. 10/1, 035/07, 035/27, 035/32, 084/19, 087/02, 099/01
- ş.+i 3/19
- ş.+i hüsn: Güzelliğin heybeti. 138/4
- ş.+ü dârât: Heybet ve gösteriş. 75/7
- ş.+ü şân: Büyüklük ve şöhret. 113/5
- ş.+i 17/31, 074/01
- ş.+in 36/30
- ş.+le 10/4, 010/18, 075/01, 106/03, 122/09
- ş.+te 74/3
- ş.+tir 12/30, 108/09
- şevketlü:** "Büyüklük, güç sahibi" anlamında padişahlara verilen bir san.

ş. 37/7, 084/01, 095/01, 106/01, 106/09,
117/12, 129/01, 129/03, 303/02, 320/01,
320/01, 320/02, 320/03, 320/04

şevvâl: Ay takviminin onuncu ayı.

ş.+i 235/3

şey: Belirsiz bir anlamda madde, eşya, söz, iş,
durum vb.'nin adı yerine kullanılır.

ş. 12/15

ş.+lerle 255/1

şeydâ: Deli.

ş. 17/8, 081/05, 082/13, 094/34, 170/08,
293/05, 294/01, 316/05, 317/03

ş.+dan 315/1

ş.+sıdır 199/1

ş.+ya 3/56, 137/01, 155/05

ş.+ye 41/14

ş.+yı 6/34, 006/43, 284/05

şeyh: İhtiyar.

ş. 2/8, 146/01, 256/05, 277/03

ş.+i kalâşet-pîşe: 229/2

ş.+ü şâb: İhtiyar ve genç. 2/39

ş.+e 37/18

ş.+i 11/17

ş.+im 195/3

şeyhü'l-harem: Halife tarafından Mekke'ye
gönderilen memur.

ş. 93/7

şeyhü'l-islâm: Şeyhülislâm.

ş.+i 10/20

şeytân: Din kitaplarına göre isyancı meleklerin,
kötü ruhların başı olarak nitelenen varlık.

ş.+i 3/2

şîa: Şiilik.

ş.+yı 100/4

şibh: Benzeme.

ş.+i 78/15

şiddet: Bir hareketin, bir gücün derecesi, sertlik.

ş.+in 253/4

şifâ: Hastalıktan kurtulma.

ş. 127/7

ş.+yı 159/4

ş.+yı mahz: Gerçek şifa. 41/14

ş.+yı sadr-ı devlet: Devletin gönlünün
ferahlaması. 103/2

ş.+dır 18/11

şihâb: Akan yıldız.

ş. 3/2

ş.+i âsmân: Gökyüzünün kayan yıldızı.
73/5

şikâf: Yarık, çatlak, yırtık.

ş. 65/3

ş.+i dâmen: Yırtık etek. 1/14

ş.+i pîrehan: Yırtık gömlek. 193/2

ş.+i revzen: Açık pencere. 7/14

şikâr: Avlanan hayvan.

ş. 8/34, 033/01, 033/08, 179/03, 196/03,
257/06, 300/05, 310/05

ş.+i lâgar: Zayıf av hayvanı. 9/27

ş.+im 230/1

şiken: Kıvrım, büklüm.

ş. 1/17, 103/28, 184/02

ş.+i dil-rübâ: Gönül açan kıvrım. 156/1

ş.+i gîsû: Saç kıvrımı. 265/4

ş.+i taraf-ı külâh: Başlığın altından çıkan ve
göze dökülen kıvrım. 265/4

ş.+ler 130/42

şikenc: Kıvrım, büklüm.

ş.+i turre: Alna dökülen saçın kıvrımı.
156/1

şikest: 1. Kırılmış, kırık. 2. Yenilme.
ş. 14/3, 017/48, 128/02, 180/03, 193/01,
200/02, 200/04

ş.+i küleh: Külâhın (başlığın) kırılması.
194/1

ş.+i tevbe: Kırık tevbe. 15/2

ş.+i zeng: Zencinin yenilmesi. 172/2

şikeste: Kırılmış.
ş. 7/33, 011/15, 011/47, 077/05, 127/02

şikestelik: Kırılmışlık.
ş. 46/1

şimâl: Kuzey.
ş. 7/14, 130/18

şimden: Şimdiden.
ş. 9/10, 076/09, 121/13

şimdengeri: Bundan sonra.
ş. 76/7

şimdi: Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda.
ş. 1/64, 002/04, 005/02, 006/17, 006/41,
006/44, 008/28, 009/11, 009/34, 010/41,
010/49, 010/53, 011/06, 012/12, 017/19,
018/13, 018/30, 019/13, 024/07, 032/05,
034/08, 036/27, 060/01, 062/06, 063/17,
065/06, 067/19, 071/11, 071/11, 073/07,
077/04, 078/09, 080/16, 091/01, 097/01,
108/02, 108/06, 117/04, 119/04, 136/06,
156/06, 171/05, 172/05, 195/04, 241/06,
255/05, 261/13, 295/02, 298/03, 301/01,
301/01, 301/02, 301/03, 301/04, 301/05,
301/06, 306/03, 310/02, 321/02

ş.+ye 13/33

şimdicek: Hemen, şimdi, şu anda.

ş. 13/6

şimdilik: Şimdiki durumda veya zamanda,
şimdiki zaman için, şu duruma göre.
ş. 19/9, 185/14, 222/05

şimşâd: Şimşir ağacı.
ş.+i tünd-ü tiz: Sık şimşir ağaçlığı. 127/3
ş.+ı 300/3
ş.+ın 219/1

şinâh: Suda yüzme.
ş. 78/7

şinâr: Yüzme.
ş.+den 229/4

şinîd: İştme.
ş.+den 7/38

şîr: 1. Arslan. 2. Süt.
ş. 2/34, 042/04

ş.+i cihân-güşây: Cihanı açan, fetheden
arslan. 3/21

ş.+i çerh: Yaralı arslan. 103/8

ş.+i gerdûn: Dünyanın arslanı. 38/11

ş.+i jiyân: Kızgın, kükremiş arslan. 3/25,
129/05, 135/11

ş.+i ner: Erkek arslan. 4/13, 035/09, 129/07

ş.+i nerre-i gîfî-sitân: Dünyadaki tülkelerin
erkek arslanı. 3/17

ş.+i Nevâyî: Ali Şîr Nevaî. 10/11

ş.+i şâdirvân: Şadırvan arslanı. 103/8

ş.+i şerze: Kudurmuş arslan. 5/34

ş.+ü şekker: Süt ve şeker. 1/62
ş.+de 244/2
ş.+den 1/64
ş.+i 35/15

şîr-âsâ: Şiir gibi.
ş. 33/3

şîr-mest: Sarhoş arslan.

ş.+i **ışk:** Aşkın sarhoş arslan. 53/1

şî'r: Şiir.

ş. 6/46, 106/08

ş.+i **dil-keş:** Gönül çekici şiir. 14/9

ş.+i 19/22

ş.+imi 215/5

şîrân: Arslanlar.

ş.+i **mejdân:** Meydanın arslanları. 37/33

ş.+ına 17/21, 017/76, 17/76

şîrâne: Arslancasına.

ş. 75/5

ş.+si 99/6

Şîrâz: Türk müziğinde bir makam adı.

ş. 97/6

Şîrâzî: Sadi Şirazî.

ş. 112/16

şîre: Süt.

ş.+i **cân:** Can sütü. 178/5

şîrîn: Tath.

ş. 16/6, 023/11, 024/07, 026/13, 055/01,
100/10, 101/02, 103/25, 113/02, 216/07,
244/02, 303/03, 344/01

ş.+dir 30/6, 116/13

ş.+i 345/1

ş.+in 166/6, 189/07, 214/01

ş.+inden 221/2

şîrîn-güvâr: Tadı hoş olan.

ş.+ı 160/4

şîrîn-kâm: Tadı damağında kalmış.

ş. 9/23, 028/16

şîrîn-nikât: Tatlı noktalar.

ş. 99/10

şîrîn-zebân: Tatlı dilli.

ş. 136/8, 140/07

Şîrvân: Şirvan (şehri).

ş.+ü **Erdebîl:** Şirvan ve Erdebil. 36/26

şîşe: Şişe.

ş.+i **haccâm:** Hacamat edenin şişesi. 226/4

ş.+i **mînâ-yı dil:** Gönülün şarap şişesi. 149/4

ş.+i **nâmûs:** Namus şişesi. 318/3

ş.+i **rindân:** Kalenderin şişesi. 313/1

ş.+de 205/8

ş.+den 134/1

ş.+mi 296/4

şîtâ: Kış.

ş. 24/2, 025/12, 034/06, 036/02, 127/08,
302/02, 307/03

ş.+mız 217/2

ş.+nın 11/3

şîtâb: Acele, sür'at, çabukluk.

ş. 7/14, 007/31, 092/22, 130/02, 158/06,
276/03

ş.+a 103/27

ş.+ı 158/1

ş.+ından 197/4

şîtâb-âlûde: Acele yapılan iş.

ş. 266/5

şîtâbân: Acele eden.

ş. 34/6, 102/03, 167/03

ş.+ım 211/2, 215/02, 288/01

şîvc: Naz, eda.

ş. 73/12, 300/04, 304/02

ş.+i **âzâr:** Gönül kırgınlığı edası. 52/1

ş.+i **devlet:** Kudret işvesi. 245/7

- ş.+i dil-dûz-ı nevk-i kilk-i tannâz:** Herkesle eğlenen ve kalbe batan kalemin sivri ucunun işvesi. 201/6
- ş.+i fitne-perestîde:** Sevilen güzelin işvesi. 221/4
- ş.+i güftâr:** Söz işvesi. 140/7
- ş.+i mümtâz:** Farklı bir işve. 247/4
- ş.+i nâdir-berâber:** Az görülen işve. 229/7
- ş.+i refâtâr:** Edalı yürüyüş. 8/8
- ş.+i rûşen-dilân:** Parlak dillerin edası. 209/2
- ş.+i sâkî-i fettân:** Fettan sakinin işvesi. 2/14
- ş.+n** 1/66
- ş.+si** 37/9, 321/04, 37/9, 321/04
- ş.+yle** 13/1
- şive-kâr:** İşveli.
ş. 250/1
- şol:** Şu.
ş. 126/3, 142/03, 247/03, 268/03
- şöhret:** Herkesçe bilinme, tanınma durumu.
ş.+i ihsân: İyiliğin şöhreti. 9/34
- şöyle:** Şunun gibi, şuna benzer.
ş. 1/63, 002/40, 004/46, 010/33, 013/31, 013/45, 014/09, 014/49, 015/05, 015/06, 021/16, 021/25, 028/02, 028/06, 029/11, 030/31, 032/14, 038/16, 067/18, 081/11, 083/09, 084/17, 085/02, 092/04, 119/04, 130/05, 130/44, 134/04, 140/06, 175/02, 187/03, 195/02, 199/03, 200/06, 231/08, 231/08, 233/02, 233/03, 233/07, 234/01, 245/01, 256/05, 274/02, 285/01, 285/06, 292/02
- ş.+dir** 4/21, 009/34, 017/06, 017/57, 094/21, 195/05
- şu:** 1. İşaret sıfatı 2. İşaret zamiri.
ş. 8/26, 009/04, 011/16, 017/01, 043/01, 103/24, 103/28, 112/14, 112/14, 253/05, 316/01
- ş.+nda** 122/5
- ş.+ndan** 143/2
- ş.+nu** 296/2
- şû:** Şu.
ş. 189/5
- şuâ':** Güneşten veya başka bir ışık kaynağından uzanan tel tel ışıklar.
ş.+dır 94/16
ş.+ın 94/17
- şuarâ:** Şairler.
ş.+yı asr: Asrın şairleri. 328/1
ş.+yı selef: Eski şairler. 1/66
- şuğl:** İş, uğraş.
ş.+i 19/6
- şûh:** Hareketlerinde serbest.
ş. 1/56, 011/15, 020/17, 043/01, 124/03, 127/06, 144/02, 146/06, 159/03, 232/03, 241/03, 247/04, 257/03, 260/05, 274/04, 316/05, 318/02
- ş.+ı cihân:** Cihanın basit tavırlısı. 312/1, 314/02
- ş.+ı dil-ârâ:** Gönül süsleyen şuh. 302/5
- ş.+ı kerem-pîşe:** Cömert huylu şuh. 170/1
- ş.+ı meh-pâre:** Çok güzel ruh. 306/2
- ş.+ı nâzende:** Nazik edalı şuh. 182/7
- ş.+ı nükte-dân:** Nükte yapan şuh. 312/1
- ş.+ı pür-fiten:** Çok fitneci şuh. 124/4
- ş.+ı revân:** Giden şuh. 175/6
- ş.+ı sîmîn-ten:** Gümüş tenli şuh. 276/2, 303/05

- ş.+ı sitem:** Zulüm şuhu. 126/7
ş.+ı sitem-gâr: Zulmeden şuh. 303/1
ş.+ı siyeh-çerde: Karayağz şuh. 252/4
ş.+ı vefâ-dâr-ı kerem-pîşe: Cömert vefalı şuh. 294/1
ş.+u şeng: Şuh ve kıvrak. 130/14
ş.+a 164/4, 174/04, 223/03, 308/03, 318/05
ş.+dur 14/33
ş.+sun 210/5, 303/04, 304/01, 313/03
ş.+tur 231/8
ş.+u 1/21, 003/56, 149/05, 161/04, 177/06, 224/01, 259/01, 266/03
ş.+um 8/26
ş.+uma 39/2
ş.+un 14/10, 147/02, 190/06, 215/02, 227/06, 250/05, 261/11, 318/05, 345/01
ş.+una 3/50
ş.+undur 300/2
ş.+unu 167/11
şûh-refîâr: Şuh edalı yürüyen.
ş.+e 10/53
şukka: Parça.
ş.+sı 10/48
şu'le: Alev.
ş. 151/1, 165/01, 207/03, 209/01, 290/02
ş.+ı âh: Ah alevi. 125/3
ş.+ı âvâz: Haykırma alevi. 245/1
ş.+ı cân-sûz-ı hüsn-ü ân: Güzelliğin can yakıcı alevi. 164/3
ş.+ı derd: Dert alevi. 128/6
ş.+ı dîdâr: Yüzün alevi. 8/9
ş.+ı hüsn: Güzellik alevi. 274/2
ş.+ı ışk: Aşk alevi. 245/5
ş.+ı idrâk: Kavrayış alevi. 2/41
ş.+ı şemşîr-i âb-dâr: Suya kanmış kılıcın ateşi. 3/73
ş.+ı şemşîr-i dest-i saltanat: Saltanatın elindeki kılıcın alevi. 4/3
ş.+de 264/2
ş.+den 5/19, 079/05
ş.+si 322/3
şu'le-endâz: Alev atan.
ş. 355/1
şu'le-nisâr: Alev saçan.
ş. 8/4
şu'lelendir-: Alevlendirmek.
ş.-miş 164/6
şûr: Tuzlu.
ş. 103/25, 221/01
şurâ: Konuşmak için toplanma.
ş.+sı 156/4
şûrîde: Karışık.
ş.+yi 13/2
şuûr: Anlayış.
ş.+um 7/34, 130/16
şübhe: Kuşku.
ş. 17/70, 104/08
ş.+sin 63/14
şübhesiz: Kuşkusuz.
ş. 12/19, 016/16
şûkr: Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme.
ş. 10/46, 011/49, 025/06, 034/04, 074/11, 299/04
ş.+ü ni'met: Şükür ve nimet. 39/3
ş.+ün 23/13
şûkrâne: Şükredencesine.
ş. 102/11
ş.+ı teşrîf: 29/6

şükret-: Tanrı'ya minnet duygusunu sunmak.

ş.-ip(şükredip) 6/40

şükrol-: Şükretmek.

ş.-sun 6/12, 033/08, 101/04

şükûfe: Çiçek.

ş.+yle 34/7

şükûfe-zâr: Çiçek bahçesi.

ş.+ı 31/8

şükûh: Ululuk.

ş.+ı nev-hat: Gencin ululuğu. 138/4

şükûfte: Açılmış.

ş. 11/35

şükür: Minnettarlık.

ş. 121/22, 129/04

ş.+ler 319/1

şüphe: Kuşku.

ş. 17/54

şüphesiz: Kuşkusuz.

ş. 17/22

şûrb: İçme.

ş.+ı Yahûd: Yahudi içkisi. 259/5

şüst: Yıkama.

ş.+ı şû: Yıkama. 189/5

şüyû': Bilinme.

ş.+ı mekârim: Cömertliğin bilinmesi. 11/43

T

tâ: Dek, değin, kadar veya beri gibi edatlarla birlikte kullanılarak bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatır.

t. 1/36, 001/75, 002/19, 002/27, 002/47, 003/41, 003/72, 003/73, 004/35, 004/53, 005/16, 005/29, 005/54, 006/46, 007/21, 007/25, 007/33, 007/33, 008/70, 009/29, 009/31, 011/17, 013/01, 013/14, 013/44, 013/46, 013/46, 013/47, 014/08, 014/31, 014/34, 014/37, 014/50, 014/53, 017/12, 024/11, 026/04, 030/33, 030/35, 030/37, 031/17, 037/30, 037/33, 078/09, 082/14, 082/16, 083/13, 084/16, 094/03, 094/32, 102/10, 108/12, 112/11, 117/06, 117/10, 123/11, 124/07, 127/04, 127/05, 130/05, 133/01, 135/10, 136/02, 145/01, 150/04, 157/06, 161/03, 162/05, 168/02, 178/06,

179/02, 185/20, 186/01, 195/02, 200/05, 200/06, 200/07, 212/04, 214/01, 215/03, 223/04, 231/08, 233/03, 236/01, 246/05, 248/05, 266/01, 266/01, 278/12, 294/01, 294/01, 296/03, 308/03, 320/03, 330/01

tâ-be: ...-e kadar.

t. 143/1, 255/04

taâkub: Birbirini takip etme.

t. 11/49

taâlâ: "Yüksek olsun" manasına gelen bir sözdür. Allah (c.c.) adıyla kullanılır.

t. 28/18, 032/13, 034/11, 036/12, 094/37

taarruz: Saldırı.

t. 8/63

tâb: Parlaklık.

t. 3/48, 007/15, 092/25, 123/03, 130/36, 157/06, 157/09, 184/02, 207/03, 227/03, 241/02

t.+ı âftâb: Güneşin parlaklığı. 199/4

- t.+1 hayret:** Hayretin parlaklığı. 275/4
- t.+1 hurûş:** Coşkunun parlaklığı. 3/27
- t.+1 mihr-i rûy:** Güneşin yüzünün parlaklığı. 357/1
- t.+1 nigâh:** Bakışın parlaklığı. 10/36
- t.+1 ruhsâr:** Yanağın parlaklığı. 282/4
- t.+1 rûy:** Parlak yüz. 245/1
- t.+1 rûze:** Orucun parlaklığı. 234/1
- t.+1 süheyl-i cûd:** Cömertlik yıldızının parlaklığı. 1/32
- t.+1 şerâb-ı nâz:** Naz şarabının parlaklığı. 242/2
- t.+1 temûz:** Temizliğin parlaklığı. 1/14, 001/16
- t.+u cilâ:** Parlaklık ve cila. 21/33
- t.+u fer:** Parlaklık ve aydınlık. 5/53
- t.+u tâkat:** Parlaklık ve güç. 39/1
- t.+u tüvân:** Parlaklık ve takat. 13/18, 130/03, 307/03
- t.+u tüvân-ı tabîat:** Parlaklık ve güçlü tabiat. 39/16
- t.+e** 161/1
- t.+1** 3/48, 003/75, 067/19, 115/38, 158/03
- t.+ıdır** 199/4
- t.+ımdan** 124/3
- t.+ımsın** 15/14
- t.+ın** 28/5, 258/05
- t.+ımdan** 92/21, 129/07
- t.+ımı** 88/3, 169/03
- tâb-âverf:** Parlaklık getiren.
- t.** 4/47
- tâb-dâr:** Parlak.
- t.** 28/6, 035/19
- t.+ın** 31/8
- tab':** Huy, tabiat.
- t.** 174/5
- t.+1 bül-fuzûl:** Boşboğaz. 270/8
- t.+1 bülend:** Yüksek huylu. 3/62
- t.+1 destûr-ı cihân-ârâ:** Cihanı süsleyen kanun tabiatlı. 116/16
- t.+1 ekrem:** Cömert huylu. 320/3
- t.+1 ferah-peymâ:** Ferahlık veren huy. 103/14
- t.+1 gevher-bâr:** Cevher yağdıran huy. 2/42
- t.+1 hümâyûn:** Padişahın huyu. 35/9, 094/26, 097/09
- t.+1 mekrûmet-pîrâ:** Cömertlik donatan huy. 116/11
- t.+1 münîr:** Işık veren huy. 1/61
- t.+1 nâ-tüvânâ:** Zayıf huylu. 41/4
- t.+1 nükte-bîn:** Nükteli tabiatı olan. 122/7
- t.+1 pâk:** Temiz huylu. 79/17, 106/06, 117/08, 122/09
- t.+1 rûşen:** Aydın tabiatlı. 1/2
- t.+1 selîm:** Yumuşak huy. 295/3
- t.+1 sine-sâfâ:** Rahat gönlün huyu. 252/1
- t.+1 şerîf:** Şerefli, aziz tabiatlı. 21/37, 032/13
- t.+1 şûh:** Şuh ahlâklı. 8/26
- t.+1 zâr-ü hayrân:** Ağlayan ve hayran olan kişinin huyu. 19/7
- t.+u dil:** Yaradılış ve gönül. 18/23
- t.+a** 5/48, 007/03, 007/09, 009/03, 009/41, 012/42, 112/13, 169/06
- t.+da** 14/10
- t.+1** 28/6, 036/01, 069/04, 116/09, 130/38, 130/63, 198/06, 235/04
- t.+ım** 1/8, 003/55, 013/41, 318/01

- t.+ında** 1/1
t.+ımın 3/57
t.+ımız 276/4
t.+ın 2/41, 030/34, 165/05, 199/05
t.+ına 32/12
t.+ında 63/8, 094/12
t.+ını 1/21
- tâbân:** Işıklı.
t. 2/7, 025/02, 035/04, 036/06, 071/07, 102/05, 121/15, 190/03, 202/02, 225/04
t.+ı 10/5, 019/01
t.+ım 308/1
t.+ın 289/7
t.+ına 17/63, 314/04
- tabâyi':** Tabiatlar.
t.+i çâr: Dört tabiat. 8/70
- tâbende:** Parlayan.
t. 22/3, 031/02, 080/24, 252/04
- tâbi':** Boyun eğen.
t.+i fermân: Fermana boyun eğen. 4/51
t.+i fermân-ı mevlâ: Mevlâ'nın fermanına boyun eğen. 108/3
t.+dir 10/50
- tabîat:** Bir kimsenin eğilimlerinin, içgüdülerinin hepsi, huy.
t. 27/4, 029/15, 031/05, 232/09
t.+ımca 145/5
t.+ın 39/8, 039/16
t.+te 107/2
- tabîb:** Hekim, doktor.
t. 13/4, 256/06, 269/04
t.+i hâzık: Usta doktor. 62/15
t.+i illet-i âlem: Âlemin hastalığının doktoru. 29/4
- t.+e** 127/1
- ta'bîr:** İfade, anlatma.
t. 16/11, 030/12, 080/11, 103/30
t.+e 10/56, 080/05, 288/03
t.+imde 4/5
t.+inden 83/1
- tâbiş:** Parıldayış.
t.+i şu'le: Alevin parıldaması. 151/1
t.+i vech-i hasen: Güzel yüzün parıldaması. 126/2
- tâbiş-kede:** Parıldayan yer.
t. 221/2
- tabl:** Davul.
t.+ı 20/2
- tâc:** Cevahirli başlık.
t. 73/4, 099/02, 117/01
t.+ı 14/16, 102/12, 129/7
t.+ı fark-ı iftihâr: Övünmek için farklılık sebebi olan taç. 28/3
t.+ı isâbet: Uygun taç. 28/13
t.+ı ser-ü târek: Başın tacı. 97/2
t.+ı zer: Altın taç. 4/4
t.+u taht: Taç ve taht. 4/1, 037/13, 129/07
t.+ı 17/22
t.+ın 35/17
- tâc-bahş:** Taç bahş eden, hükümdar yapan.
t.+ı Sikender-ü Dârâ: İskender ve Dara'yı hükümdar yapan. 115/2
- tâc-bahşâ:** Hükümdar yapan.
t.+yı ferîdun-u kubâd: Feridun ve Kubad'ı hükümdar yapan. 4/2
- tâcir-beççe:** Tüccar چراغی.
t. 155/3
- tâç-ver:** Padişah.

- t. 122/1
- taglîf:** Yanılma.
- t. 124/2
- t.+i **hüsn:** Güzelliği yanılma. 223/6
- t.+te 124/1
- tahammül:** Güçlü, zorlayıcı dış etkenlere karşı koyabilme, dayanma.
- t. 130/3, 164/01, 195/05, 205/03, 226/05, 287/04, 291/06
- t.+ün 127/4
- tahassür:** Kavuşmak istenen şey veya kimse için üzülme, özlem.
- t.+de 160/4
- t a h a y y ü l :** Hayalde canlandırma, sembolleştirme.
- t. 223/6
- tahayyür:** Hayrete düşme.
- t.+le 130/16
- tâhir:** Temiz.
- t.+ü'l-ensâb: Şerhlerin temizi. 105/2
- tahkîk:** Soruşturma.
- t.+a 1/47, 109/02
- t.+de 187/1
- t.+ı 12/36
- t.+ımız 147/5
- t.+ını 121/9
- tahmîl:** Bir işi birinin üzerine bırakma.
- t.+i **minnet:** Birini minnet altında bırakma.
- 2/7
- tahmîn:** Yaklaşık olarak değerlendirme, oranlama.
- t. 1/57, 024/06
- t.+ü 12/5
- t.+imde 321/2
- tahmîr:** Mayalandırma.
- t. 80/8
- t.+i **hışt-ı lahd:** Kerpiç kabri hazırlama.
- 234/5
- tahmîs:** Divan edebiyatında bir gazelin her beytinin başına üç mısra kaulması durumu.
- t.+i **şevk-efzâ:** Şevk artıran beyit. 14/40
- t.+e 126/9
- tahrîb:** Yıkıp bozma.
- t.+ü **tebdîd:** 67/11
- tahrîk:** Yola çıkartma, hareket ettirme, kımıldatma.
- t. 5/37, 092/14
- tahrîm:** Haram kılma.
- t.+i **hamr:** Şarabı haram kılma. 223/2
- tahrîr:** Yazma, kitabet.
- t. 4/11, 012/27, 027/08, 063/20, 064/11, 068/09, 079/18, 080/27, 083/15, 094/39, 098/11, 111/04, 183/01
- t.+i **râz-ı firkat:** Ayrılığın sırtını yazma.
- 203/2
- t.+e 80/4, 099/11
- tahsîl:** Alma, toplama.
- t. 15/7
- t.+i **isti'dâd-ı Rabbânî:** İlâhî kabiliyeti edinme. 114/2
- t.+i **kâm:** İsteğine ulaşma. 117/12
- t.+i **nân-behâ:** 270/2
- t.+i 181/1
- tahsîn:** Kale gibi sağlamlaştırma.
- t. 13/13, 024/03, 077/13, 085/05, 088/08, 112/22, 118/05, 219/05, 246/05
- t.+i **müstevfâ:** Yeterince sağlamlaştırma.
- 93/16

taht: Hükümdarlık makamı.

t. 97/14, 129/03

t.+1 **âlf:** Yüce taht. 84/1

t.+1 **âlf-baht:** Yüce bahtın tahtı. 10/3

t.+1 **hüküm:** Hükümün tahtı. 115/3

t.+1 **saâdet:** Saadet tahtı. 15/29, 016/41

t.+1 **sipâhân:** Askerlerin tahtı. 2/28

t.+1 **şehensâhî:** Padişahlar padişahının tahtı.
17/76

t.+1 **şehriyârân:** Padişahların tahtı. 36/26

t.+u **efser:** Taht ve taç. 17/28

t.+u **tâc:** Taht ve taç. 35/17

t.+a 129/7

t.+1 37/13

t.+ın 4/1, 015/28, 074/03

t.+ına 97/15

t.+ından 37/24

tahta: Tahta.

t.+i **meşk-ı felâket:** Felâketi tahtaya
yaşma. 349/1

t.+i **meşk-ı füsûn:** Sihri tahtaya yazma.
241/6

t.+i **meşk-ı siyeh-mestî-i nâz:** Siyah (gözlü)
naz sarhoşunu tahtaya yazma. 245/2

tahte's-semâ: Gökyüzünün altı.

t.+da 210/4

tahvîl: Değiştirme, çevirme, döndürme.

t. 25/2, 029/06, 036/09

tâir: Kuş.

t. 33/2

t.+i **meş'ûm:** Uğursuz kuş. 275/1

t.+le 14/30

tak-: Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde
tutturmak, iliştiirmek.

t.-ip 185/7

tâk: 1. Bina kemeri. 2. Kubbe.

t. 1/80, 011/42, 129/03, 185/06, 310/02

t.+1 **arş:** Arşın kemeri. 116/3

t.+1 **çerh:** Göğün kemeri. 80/15, 094/03

t.+1 **ebrû:** Kemer biçimindeki kaş. 56/1,
226/05

t.+1 **eyvân:** Divanhanenin kemeri. 2/48

t.+1 **felek:** Feleğin kemeri. 12/25

t.+1 **felek-sây:** Feleğin gölgesinin kemeri.
6/19

t.+1 **gerdûn:** Dünyanın kemeri. 1/27, 001/31

t.+1 **Kisrî:** Kisrî'nin kemeri. 30/6, 116/13

t.+1 **mukarnes:** Kubbe biçimindeki kemer.
268/5

t.+1 **nisyân:** Unutma kemeri. 14/34

t.+1 **pür-safâ:** Çok safalı kubbe. 108/10

t.+1 **rüvâk-ı haşmet:** Haşmetli kubbenin
kemer. 4/53

t.+1 **ser-bülend-i kasr-ı izz-ü şân:** İzzetli ve
şerefli yüksek kasrın kemeri. 17/22

t.+1 82/14, 185/06

t.+ına 80/20, 094/32, 278/12

t.+ında 182/2

t.+ındaki 78/10

takaddüm: Önce gelme.

t. 167/10

tâkat: Bir şeyi yapabilme, başarabilme, güç.

t. 1/39, 017/21, 107/03, 140/01, 223/07,
305/03

t.+a 7/13

t.+in 39/1

t.+ları 310/2

t.+ler 129/3

- tâkatsız:** Takati kalmamış, yorgun argın, dermansız.
t. 17/9
- takdîr:** Beğenme, değer verme.
t. 105/8, 171/01
t.+in 62/2
- takın-:** Kendine takmak.
t.-muş 130/45, 165/03
t.-sın 17/47
- ta'kîd:** Düşümleme.
t. 67/13
- taklîd:** Belli bir örneğe benzemeye veya benzetmeye çalışma.
t. 67/19
t.+e 73/13, 187/01
- takrîb:** Yaklaştırma.
t. 4/35, 010/54, 077/09
- takrîr:** Anlatma, anlatış.
t. 8/57, 116/18, 194/05, 320/01
t.+e 99/11
- taksîm:** Parçalara bölme, bölüştürme.
t.+i 107/3
t.+i derd 246/3
- taksîr:** Kısaltma, kısma.
t. 4/5
t.+ine 94/6
- taktîr:** Damıtma, imbikten çekme.
t. 134/2
t.+de 244/3
- takvâ:** Ganahtan sakınma, züht.
t. 10/22, 287/05
- takvîm:** Zamanı yıllara, aylara ve günlere ayıran yöntem.
t.+i âsmân: Gökyüzünün takvimi. 21/5
- t.+de 9/7
t.+e 76/10
- takviyet:** Takviye, kuvvetlendirme.
t. 14/22
- tal'at:** Yüz, çehre.
t.+i 30/8
t.+i cânân: Sevgilinin yüzü. 21/7
t.+i hûbân: Güzellerin yüzü. 79/12
t.+i pâk: Temiz yüz. 25/4
t.+i pür-nûr: Çok nurlu yüz. 309/4
t.+i zîbâ: Süslü yüz. 21/7
t.+ın 347/1
t.+i 300/3
- taleb:** Bir kimseden bir şeyi yapmasını veya yapmamasını isteme.
t. 145/4, 172/05
- tâli:** Talih.
t. 136/5
t.+i 115/9, 2/46, 160/1, 169/2
t.+i ferhunde: Kutlu talih. 7/41
t.+ü sitâre: Talih ve yıldız. 256/1
t.+i 8/51, 024/13
t.+ki 37/36
t.+lerin 100/6
- tâlib:** İsteyen, istekli.
t.+i 218/5
t.+i vasl 208/5
t.+ü râğıb 309/4
t.+dir 309/4
- ta'lîk:** Asma.
t. 7/4, 037/36, 245/02
- ta'lîm:** Öğrenme.
t.+in 84/8

tâm: Eksiksiz.

t. 9/6, 009/24, 062/21

t.+da 74/10

tamâm: Bütün, tüm.

t. 2/1, 002/29, 006/40, 007/07, 007/12, 007/27, 008/09, 008/09, 008/23, 009/03, 009/08, 009/11, 009/13, 010/19, 014/15, 017/19, 017/51, 021/33, 022/04, 030/25, 035/28, 038/09, 062/01, 067/19, 074/07, 075/03, 078/14, 079/08, 082/08, 084/21, 092/20, 104/14, 117/12, 128/01, 157/05, 181/01, 185/11, 290/01, 290/05, 323/01

t.+ıma 145/3

tamgâ: Damga.

t.+yı 6/20

tamgâsız: Damgasız.

t. 131/2

ta'mîm: Umumîleştirme.

t. 3/16

ta'mîr: Onarma, onarım.

t. 67/17, 098/06, 112/06, 136/05

t.+in 122/5

ta'miye: Körletme.

t.+yle 96/1

ta'n: Ayıplama.

t. 2/8, 005/22, 124/05

t.+ı 67/12, 227/06

ta'na: Zemmetme.

t.+sın 124/3

ta'na-zenlik: Çekiştirmek.

t.+te 253/6

tambûr: Tambur.

t. 14/3

tâne: Adet.

t.+sidir 161/2

ta'neyle-: Ayıplamak.

t.-r 254/2

tanîn: Tınlama.

t. 63/15, 222/03

t.+in 232/4

tanîn-endâz: Tınlayan.

t. 252/1

tannâz: Herkesle eğlenen.

t. 141/3, 257/02

t.+ı 304/2

t.+ın 57/1, 201/06

tanzîm: Düzeltme, düzenleme.

t. 38/11, 117/12

t.+i umûr: İşleri düzeltme. 97/14

tanzîr: Tazelendirme.

t.+i nazm-ı hazret-i fahr-i kibâr: Efendimiz (s.a.v.)'e yazılan şiiri tazelendirme. 270/8

t.+de 244/10

tap-: Tanrı diye tanımak, kulluk etmek.

t.-ar 142/5

târ: 1. Karanlık. 2. Saç teli.

t. 1/18, 003/07, 028/14, 244/07, 296/03, 323/01

t.+ı girbân: Yakanın gölgesi. 2/32

t.+ı kemân: Yayın teli. 161/1

t.+ı nûr-ı nigâh: Bakışı nurlunun saçının teli. 130/41

t.+ı rebâb: Kemençenin teli. 15/25

t.+ı zûlf-i nâhîde: Genç kızın saçının teli. 15/25

t.+ü bem: Saç teli ve çalgı aletlerinin teli. 179/3

t.+ü pûd: Tel ve argaç. 244/7

t.+in 14/3
t.+ler 165/3
tarab: Sevinçlilik.
 t. 11/6, 018/15, 035/05, 036/03, 042/02, 092/22, 145/05, 188/01, 220/05, 256/01, 297/03
 t.+ı 3/12, 322/4
 t.+ı **bezm-i safâ:** Eğlence meclisinin coşkusu. 125/7
 t.+dan 94/37
 t.+dır 5/3, 023/15
 t.+ı 143/5
 t.+la 29/14, 036/04, 084/05, 324/01
 t.+lar 280/3
tarab-bahş: Sevinç bahş eden.
 t. 103/17
tarab-nâk: Coşkun.
 t.+ine 9/16
tarab-rfız: Sevinç saçan.
 t.+in 319/2
târâc: Yağma.
 t.+ı 162/3
taraf: Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri.
 t. 6/2, 068/06, 083/12, 117/04, 129/01
 t.+tan 10/17, 010/17, 083/03, 092/22, 100/03, 117/02, 263/02, 296/04
tarâvet: Tazelik.
 t. 6/11, 014/09
 t.+i 270/5
tard: Uzaklaştırma.
 t. 15/23
târek: Tepe, başın tepesi.
 t. 97/2

târem: Kubbe.
 t. 130/43
 t.+ı 7/1, 116/3
 t.+ı **çerh:** Feleğin kubbesi. 97/25
 t.+ı **iclâl:** Talihin kubbesi. 123/5
 t.+e 130/48
tarf: Bakış.
 t.+ı **cûd:** Cömert bakış. 254/1
 t.+ı **cûybâr:** Irmağa bakma. 250/1
 t.+ı **dâmen:** Eteğe bakma. 252/3
 t.+ı **destâr:** Tülbente bakma. 293/3
 t.+ı **ebrû-yı cüvânân:** Gencin kaşına bakma. 14/33
 t.+ı **gabgab-ı âşûb:** Fitne çıkarıcı çene altına bakma. 141/2
 t.+ı **hat:** Hata bakma. 2/22
 t.+ı **külâh:** Başlığa bakma. 305/2
 t.+ı **küleh:** Başlığa bakma. 2/13, 127/02
 t.+ı **zamân:** Zamana bakma. 23/10
 t.+ı **zebân:** Dile bakma. 227/7
 t.+ı **zûlf-ü pür-ham:** Sevgilinin bükülmüş zülfüne bakma. 79/12
 t.+ı 65/3
tarh: Kurme, tertipleme.
 t. 2/30, 005/11, 108/11, 124/01
 t.+ı **bünyân:** Bina inşa etme. 36/19
 t.+ı **cedîd-i sakf-ı âlf:** Yeni yüksek tavan inşa etme. 30/2
 t.+ı **dil-ârâ:** Gönül süsleyici düzenleme. 116/11, 317/03
 t.+ı **dil-cû:** Gönül çeken düzenleme. 84/21, 093/16, 112/09
 t.+ı **dil-firîb:** Gönül aldatan düzenleme. 112/11

t.+ -1 dil-pesend-ü lâttif: Beğenilen ve gönle hoş düzenleme. 115/34

t.+ -1 gam-ı rûzgâr: Gam rûzgârının artması. 196/1

t.+ -1 gülistân: Gülbahçesinin düzenlemesi. 335/1

t.+ -1 gülşen: Gülbahçesinin düzenlemesi. 1/51

t.+ -1 hûb: Güzel düzenleme. 92/22, 104/13, 118/06

t.+ -1 hüsn-âlûd: Güzel düzenleme. 83/11

t.+ -1 İbrâhîm: İbrahim Paşa'nın inşası. 85/5

t.+ -1 ikâmet: İkamet edilen yerin düzenlemesi. 31/7

t.+ -1 kalem-i çîre-zebân: Becerikli kalemin güzel sözler dizmesi. 240/5

t.+ -1 matbû': Matbu bırakma. 87/11, 104/01

t.+ -1 müddeâ: Asılsız bırakma. 73/1

t.+ -1 müstesnâ: Müstesna tertip. 81/6

t.+ -1 nev: Yeni düzen. 94/26

t.+ -1 nev-bünyâd: Yeni bina inşası. 104/6

t.+ -1 pâk: Temiz düzen. 103/18, 108/07, 118/05

t.+ -1 pâk-i dil-cû: Temiz gönlü çeken tertip. 94/34

t.+ -1 pâk-i nev-îcâd: Temiz, yeni icat edilmiş düzen. 69/5

t.+ -1 pâk-ü müstesnâ: Temiz ve müstesna düzen. 70/5

t.+ -1 reng: Renkli süsleme. 79/9

t.+ -1 vâlâ: Yüksek düzen. 84/19

t.+ -1 vezîrâne: Vezire yakışır düzenleme. 94/28

t.+1 70/7, 078/10, 080/14, 115/33, 115/38

t.+ına 104/15

t.+ında 92/15

t.+ımı 101/7, 295/03, 320/04

tarh-efken: Kuran, düzenleyen.

t. 1/22, 171/05

tarh-endâz: Temel atan.

t.+ -1 sad: 248/3

tarheyle-: Düzenlemek.

t.-yim 17/46

târf: Taze.

t. 4/19, 005/37

ta'rif: Anlatma.

t. 1/60, 004/49

târfih: Bir olayın gününü, ayını ve yılını bildiren söz veya gün.

t. 21/8, 067/22, 073/16, 074/10, 075/09, 082/23, 092/24, 095/08, 097/19, 103/32, 104/15, 106/06, 106/14, 106/15, 114/07

t.+ -i aynî: Aynı tarih. 41/13

t.+ -i itmâm: Tamamlanmış tarih. 64/11, 066/06, 080/27, 081/15, 087/14, 089/10, 091/08, 094/39, 098/11, 099/13, 101/10, 105/09, 109/10, 116/20

t.+ -i selef: Önce gelenlerin tarihi. 17/28

t.+ -i tâm: Tam tarih. 62/21

t.+ -i tamâm: Tam tarih. 117/12

t.+dir 70/10

t.+e 97/27

t.+i 97/30, 113/06

t.+in 17/15, 063/20, 065/09, 068/09, 069/10, 071/15, 072/03, 077/19, 078/14, 079/18, 083/15, 085/05, 088/08, 090/04, 093/18, 096/01, 102/15, 108/13, 110/04, 112/22, 118/08, 119/08, 120/01

- t.+ini** 61/3, 076/12, 100/11, 107/07, 111/04, 115/42
- t.+lerde** 72/2
- tarîk:** Yol.
t.+ı 12/22
t.+ı ışk: Aşk yolu. 128/4, 198/03
- tarîkat:** Tasavvufa dayanan, Tanrı'ya ulaşmak için kendilerine göre bazı yöntemler benimseyen yollardan her biri.
t. 200/5
- târîki:** Karanlık.
t.+i şeb 77/6
- tart-:** Bir şeyin birim cinsinden ağırlığını bulmak.
t.-ıp 142/1, 142/01, 142/02, 142/03, 142/04, 142/05
- tartıl-:** Tartmak işine konu olmak.
t.-sa 18/2
- tarz:** Bir kimse için özel anlatım biçimi.
t. 6/25, 007/38, 124/05
t.+ı belâgat: Belâgatın usulü. 106/5
t.+ı dil-pesend: Gönle hoş gelen suret. 10/3
t.+ı Nedîm-i tâze-edâ: Genç Nedim'in usulü. 217/5
t.+ı Nefî: Nefî'nin yolu. 77/19
t.+ı şeker-hand-i lâ'l: Gülen şeker gibi dudağın biçimi. 237/3
t.+ı tarh-u resm-i cennet: Cennetin resminin ve düzenlemesinin biçimi. 108/11
t.+u resm: Şekil ve resim. 103/14
t.+u tavr: Şekil ve tavır. 321/5
- tâs:** Tas.
t. 16/20, 129/05, 130/37
t.+ı sipîhr: Talihin taşı. 1/25
- tasavvur:** Göz önüne getirme, hayal etme.
t. 10/34, 016/31, 125/03
t.+dan 5/51
- tasdîf:** Baş ağrıtmama.
t. 19/27
- tasîfih:** Yassıltma.
t. 31/5
- tasvîr:** 1. Resmini yapma. 2. Figür.
t. 2/34, 080/20, 259/08
t.+i çîni: Çini figürü. 268/5
t.+i mûr: Karınca resmi. 3/26
t.+e 3/47, 254/06
t.+ini 79/16, 79/16
t.+inin 79/14
- taş:** Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.
t. 77/19
t.+ı 58/1
t.+ım 153/5
- taş-:** Sıvı maddeler, içinde buldukları kaba sığmayacak kadar çoğalma ve kabarma yüzünden kenarları aşmak.
t.-muş 233/3
- taşra:** İstanbul'un dışı.
t.+dan 260/2
- Tâtâr:** Tatar.
t. 8/14, 008/45
t.+da 14/43
t.+lar 14/18
- tatbîk:** Uygulama.
t.+a 37/25
- tathîr:** Temizleme.
t. 94/10

- ta'tîr:** Güzel koku ile kokulandırma.
t. 26/10
- tatlı:** İnsanı çeken, göze, kulağa hoş gelen, rahatlatan, dinlendiren.
t. 20/14, 244/02, 278/06
- tatlılık:** Sevimlilik, hoşluk, şirinlik.
t. 45/1
- tatlu:** Tatlı.
t. 16/6, 156/02
- tatyîb:** Gönlü hoş edilme.
t. 11/39, 019/11
t.+i **dil-i zâr:** Ağlayan gönlü hoş etme.
149/2
- tavâf:** Bir şeyin çevresini dolaşma.
t.+ta 47/1
- tavanlı:** Tavamı olan.
t. 16/9
- tavîl:** Uzun.
t. 130/28
- ta'vîz:** Karşılık olarak bir şey verme.
t. 37/14, 144/07
t.+i **bâ:** Güç verme. 36/30
t.+i **bâzû-yı ulâ:** Şan sahibinin el vermesi.
73/12
t.+i **lûtf:** Lütuf bahş etme. 2/36
- tavk:** Gerdanlık.
t. 1/37, 037/34
- tavk-efken:** Gerdanlığı düşüren.
t. 221/3
- tavr:** Durum, davranış, vaziyet.
t.+i **hûb:** Güzelin edası. 37/9
t.+i **nev-âyîn:** Yeni üslûp, eda. 1/22
t.+m 321/5
- tavsîf:** Nitelendirme, niteliklerini söyleme.
t. 78/12
t.+ine 103/30
- tâvûs:** Tavus kuşu.
t. 263/3
t.+i 85/4
t.+i **Kudsî:** Cebrail Aleyhisselâm. 37/6, 150/06
t.+dur 311/4
t.+lar 212/2
t.+tan 1/8
- tay:** Üç yaşına kadar olan at yavrusu.
t. 12/36, 017/67
- tâyî:** Bir işi istekle yapan.
t. 6/4
- ta'yîb:** Ayıplama.
t. 67/13
- ta'yîn:** Atama.
t. 2/39, 080/09, 116/09
- tayyedegör-:** Uçuvermek.
t. 281/3
- tâz:** Koşma.
t. 1/57, 038/16, 077/09
- tazarru:** Kendini alçaltarak yalvarma.
t.+dur 112/4
- tâze:** Bozulmamış, bayatlamamış olan; solmuş, pörsümüş olmayan.
t. 1/17, 001/33, 005/11, 007/26, 015/19, 017/66, 017/71, 026/11, 034/07, 049/01, 071/06, 071/12, 109/06, 121/17, 167/05, 178/07, 193/04, 228/02, 233/06, 240/05, 250/06, 292/05, 303/03, 305/04, 311/05, 313/03, 328/01, 356/01
t.+i 128/4

- t.+dir** 9/40, 136/03, 173/01, 173/01, 173/02, 173/03, 173/04, 173/05, 238/06
- t.+sin** 305/1
- t.+ye** 36/36
- t.+yi** 102/14
- tâze-edâ:** Genç edalı.
- t.+dır** 23/17
- t.+mız** 217/5
- tâze-mazmûn:** İnce sözlü genç.
- t.+ı hüner:** Sanatlı söz söylemede hünerli genç. 332/1
- tâzî:** Arapça.
- t.** 14/42
- ta'zîmen:** Hürmet ve ikram ederek.
- t.** 71/8
- ta'zîr:** Azarlama.
- t.** 19/9
- t.+ü tehdîd:** Azarlama ve tehdit etme. 67/6
- tâziyâne:** Kırbaç.
- t.** 271/2
- tazmîn:** Zararı ödeme.
- t.** 2/15, 019/22, 201/02
- teâlâ:** "Yüksek olsun" manasına gelen bir söz.
- t.** 4/51, 009/42, 012/24, 036/32, 071/13, 097/27, 101/08, 111/03, 117/04, 117/10, 294/01
- t.+nın** 88/7, 88/7
- t.+ye** 41/9
- te'âlallâh:** Allah yükseltsin.
- t.** 37/9, 087/12, 116/12
- teb:** Hararet.
- t.+i** 141/1
- t.+i hecr:** 275/5
- teb-hâle:** Uçuk.
- t.** 269/4
- teb-lerze:** Sıtma nöbeti.
- t.+i** 26/9
- tebâh:** Berbat, harap.
- t.** 7/34
- tebâr:** Asıl, soy.
- t.** 33/9
- t.+ınla** 23/19
- tebârek:** Mübarek etsin.
- t.** 97/27
- tebbet:** Kayıp, zarar.
- t.+i vârun:** Uğursuz kayıp. 159/1
- tebdîl:** Değiştirme.
- t.** 117/4
- teber-dârân:** Baltacılar.
- t.** 83/8, 084/15
- tebessüm:** Gülümseme.
- t.** 7/22, 011/35, 013/19, 035/16, 045/01, 081/02, 162/05, 197/01
- t.+i gül:** Gülün tebessümü. 3/56
- t.+le** 57/1, 311/03
- t.+ün** 3/47
- t.+üne** 257/3
- tebessüm-fürûşân:** Gülücük saçanlar.
- t.** 130/25
- teb'id:** Uzaklaştırma.
- t.** 67/8, 067/14
- tebrîk:** Kutlama.
- t.** 20/3, 076/09, 106/15
- Tebrîz:** Tebriz.
- t.+e** 14/9
- tebşîr:** Müjdeleme.
- t.** 117/8

tecdîd: Yenileme, tazeleme.

t. 67/15, 067/23, 082/02, 115/26, 309/01

t.+i berât-ı zevk-u şevk: Zevk ve şevk rütbesinin yenilenmesi. 324/1

t.+ine 80/14

tecellî: Belirme, görünme, ortaya çıkma.

t. 18/9, 114/04

tecvîf: Boşluk.

t.+i felek: Feleğin boşluğu. 1/80

tecvîz: Yapılmasını uygun bulma, izin verme.

t. 16/40, 117/02

tedbîr: Önlem.

t. 97/18, 121/05

t.+de 9/27, 244/05

t.+i 5/19, 016/36, 062/15, 079/06, 112/19, 117/08

t.+in 6/2, 006/29, 100/08, 123/10

t.+ini 80/9

tedmîr: Yok etme.

t.+i 36/28

teeddüb: Utanma, sıkılma.

t. 39/11, 075/07, 076/08

tefahhus: İnceden inceye araştırma.

t. 122/5

tefâhur: Övünme.

t. 80/13

tefe'ül: Fal açma, fala bakma.

t. 46/1, 086/03, 103/17

tefhîm: Büyük sayma.

t. 17/49, 117/04

tefrîh: Ferahlandırma.

t.+i kudûm: Uzaktan gelmenin ferahlığı. 29/5

tefrika: Birbirine kötülük etmeye kadar varan

sürekli anlaşmazlık, ikilik.

t.+i âşiyân 3/21

tefrika-sâz: Ayrılık çıkarıcı.

t. 1/38

tefsîr: Yorumlama.

t. 16/13

t.+idir 10/10

tegâfûl: Anlamazlıktan gelme.

t. 3/50, 130/04, 133/01, 179/01, 197/05, 226/01

t.+den 175/5

t.+dür 157/7

t.+ü 8/21

t.+ün 127/4

tehâlûk: Can atma, çok isteme.

t. 135/2

tehdîd: Birinin gözünü korkutma, gözdağı.

t. 67/6

tehemten-pesend: Yiğitliğini beğenme.

t. 3/9

tehf: Boşuna.

t. 154/5, 169/05, 254/04

tehf-sâgar: Boş kadeh.

t.+i ümmîd: Ümidin boş kadehi. 267/2

te'hîr: Erteleme.

t.+e 254/5

t.+i 62/18

t.+inin 76/8

tek: Koşma.

t. 67/2, 097/20, 223/04

t.+ü tâz: Öteye beriye koşuşmalar. 1/57, 038/16

t.+ü tenhâ: 170/6

tekâsül: Üşenme, üşengeçlik, tembellik.

t. 150/3, 205/02

tekellûf: Zahmet veren bir iş görme, güçlüğe katlanma.

t. 104/3

tekellüm: Söyleme, konuşma.

t.+de 204/5, 262/04

t.+ü 156/2

tekerğ: Teker.

t. 327/1, 329/01

tekerrür: Tekrarlanma.

t.+ün 205/8

tek'kîd: Sağlamlştırma.

t. 67/12

teklîf: Davet.

t.+i **vuslat:** Bir araya gelmeye davet. 124/2

tekmîl: Tamamlama, bitirme.

t. 84/9, 189/04

tekrâr: Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekrarlaması.

t. 8/25, 169/05, 307/05, 307/05

tekye: Tekke.

t. 16/10

tel: Saça takılan süs.

t. 17/47, 130/39, 321/04, 321/04

telâfi: Kötü bir etkiyi veya sonucu başka bir etki ile yok etme, yerine koyma.

t.+i **elem-i intizâr:** Bekleme elemiini giderme. 230/3

telâş: Herhangi bir sebeple acelecilik.

t.+ım 153/4

t.+ımdan 226/2

telâtum: Çok dalgalanma.

t. 17/6

t.+i **efkâr-ı derd-i zfk-ı maâş:** Geçim darlığı derdinin endişesinin artması. 7/11

telh: Acı.

t. 55/1, 160/04, 189/07, 344/01

t.+e 214/1

telh-kâm: "Damağı acı", kederli.

t. 235/5

t.+ın 190/1

telhet-: Acılaştırmak.

t.-er(telheder) 255/3

telhi: Acılık.

t. 94/21

t.+i **âgâz:** Acılığın başlaması. 247/3

telkîn: (Bir duyguyu, bir düşünceyi) aşılama.

t.+i **îmân** 2/4

telmfh: Anlatılmak istenen şeyi söz arasında imalı olarak belli etme, açıkça söylememe.

t. 183/4

temâm: Tamam.

t. 243/3

temâşâ: Hoşlanarak bakma, seyretme.

t. 10/16, 078/09, 080/22, 087/11, 103/24, 104/10, 116/06, 124/04, 155/04, 209/03, 244/01, 254/06, 303/02, 311/03

t.+yı 30/11, 218/1, 220/5

t.+yı **cemâl-i yâr:** Yârin güzelliğini seyretme. 41/5, 052/01

t.+yı **nihâl:** Fidan gibi sevgiliyi seyretme. 151/1

t.+sı 10/57, 104/08, 118/04, 130/26

t.+sına 75/3

t.+sının 16/19

t.+siyle 320/3

t.+ya 9/31, 355/01

- t.+yı** 6/27, 244/10
- temâyül:** Bir tarafa eğilme, meyletme.
t. 8/8, 205/05
t.+ün 127/4
- temel:** Bir yapının toprak altında kalan ve yapıya dayanak olan duvar, taban vb. bölümlerinin tümü.
t.+i 115/36
- temennâ:** Öne eğildikten sonra doğrulurken eli başa götürerek verilen selâm.
t.+yı 6/38
- temennî:** Dileme, dilek.
t. 23/11
- temessül:** Benzeşme.
t. 241/4
- te'mîn:** Korkusunu giderme, inanç verme.
t. 129/10
- temkîn:** Bir işin sonunu düşünerek ölçülü, tedbirli davranma.
t. 24/12, 093/11
t.+i vâlâ-câh: Yüksek makamın ihtiyatı.
10/13
t.+in 75/6, 222/04
- temlik:** Mülk olarak verme.
t. 4/54
- temsîl:** (Birin veya bir topluluğun) adına davranma.
t. 16/34
- temûz:** Temiz.
t. 1/14, 001/16
- temyîz:** Ayırt etme.
t.+ini 82/5
- ten:** İnsan vücudunun dış yüzü.
t. 99/4, 146/07, 148/05, 150/01, 275/03, 277/02, 351/01
t.+i şâhân: Padişahların bedenleri. 97/10
t.+de 66/2, 240/04, 252/05
t.+in 286/2
t.+lerin 37/27
- tenâsüb:** Birbirine uyma, yakışma, aralarında uygunluk bulunma.
t. 8/8, 261/11
t.+den 79/13
- tenezzül:** Alçak gönüllülük gösterme.
t. 10/20, 097/15
- teng:** Küçük.
t. 1/19, 001/48, 002/45, 002/45, 078/06, 080/11, 097/26, 108/06, 127/07, 162/05, 241/03, 289/08, 327/01
t.+ü târ: Küçük ve genç. 3/7
t.+de 200/1
t.+imde 195/5
- teng-sûret:** Küçük yüzlü.
t.+tir 8/42
- tenhâ:** İçinde alışıldan az insan bulunan, kalabalık olmayan.
t. 30/12, 030/13, 094/37, 170/06, 225/02, 287/04, 304/03, 308/01, 312/02
t.+de 262/1
t.+sıdır 30/11
- tenhâca:** Kalabalık olmayan, boş.
t. 6/13, 140/04, 195/04, 214/03, 260/05, 303/02, 318/05
- tenûk:** Yufka, ince, narın, hafif, az.
t. 270/1
- tepe:** Bir şeyin üst kısmı, küçük dağ.
t.+den 274/3

ter: Yaş, ıslak, rutubetli.

t. 11/35, 015/02, 038/05, 138/02, 163/04,
165/01, 175/04, 233/03, 253/04, 254/06,
258/01, 258/03, 265/01, 274/03

t.+de 162/3

t.+den 287/2

t.+dir 127/5

t.+i 4/43, 009/23

t.+im 14/37, 143/01

t.+in 162/6, 283/06

t.+sin 305/1

ter-dest: Eli işe yatkın.

t. 154/1

ter-endâz: İyi ok atan.

t. 180/5

ter-zebân: İyi zikreden, konuşan.

t. 31/15

terahhum: Merhamet etme, acıma.

t. 19/12

terakkî: İlerleme, yükselme, gelişme.

t. 29/9

terâne: Ezgi, makam, nağme.

t.+i ceres-i kârbân-ı ganc-u delâl: 7/28

t.+den 11/43

t.+ler 280/3

t.+sine 257/3

t.+siyle 7/16, 007/26

terâvîh: Ramazan ayı boyunca, yatsı
namazından sonra cemaatle kılınan yirmi
rekâtlik namaz.

t.+a 9/1

terâzî: Terazi.

t.+yı dîger: Başka terazi. 189/4

t.+yı mahabbet: Sevgi terazisi. 144/2

t.+nun 189/4

terbiyet: Terbiye.

t. 11/33, 014/27, 081/11, 085/02, 094/17

t.+i ışk-ı nev-bahâr: İlbahar aşkının
terbiyesi. 222/2

terbiyet-fermâ: Terbiye eden.

t. 80/10

tercemân: Tercüman, çevirici.

t. 136/8

terdîd: Reddetme.

t. 67/21

terennüm: Mırıldanma.

t. 15/4, 080/20, 142/05

terennümât: Mırıldanmalar.

t.+ını 169/5

terfîh: Ferahlatma, gönendirme.

t. 32/4, 082/16, 091/05

t.+i 95/2

tergîb: İsteklendirme.

t.+u teşvîk: 87/10

terk: Vazgeçme, ayrılma.

t. 62/18

t.+i mey-i hoş-güvâr: Lezzetli şarabı terk
etme. 196/5

t.+i riyâ: Riyayı terk etme. 256/7

t.+i târ-ü pûd-ı hestî: Varlıkla olan bağımlı
terk etme. 244/7

terket-: Vazgeçmek.

t. 258/6

terkeyle-: Terk etmek.

t. 127/5

terkfîb: Oluşturma.

t. 12/2

t.+i 31/9

- t.+i bend-i fitne:** Fitne bağı oluşturma.
152/1
- t.+i huld:** Sürtüp giden, sonu olmayan varlık. 31/9
- terle-:** Ter çıkarmak, ter dökmek.
t.-r 131/4
- terlet-:** Terlemesine sebep olmak.
t.-miş 148/6
- terlik:** Genellikle ev içinde giyilen hafif ve türlü biçimlerde ayakkabı.
t. 45/1
- ters:** Korku.
t.+in 304/3, 305/01
- tersâ:** Hıristiyan.
t. 134/5, 209/04, 241/02
- tersâne:** Gemi yapılan yer, gemilik.
t.+ye 115/17
- terfîb:** Uygun bir sıraya, düzene koyma.
t. 2/12, 010/19, 012/32, 092/15, 215/05
- t.+i dîvân:** Büyük meclisin hazırlanması.
10/34
- t.+i ilâc:** İlâcın hazırlanması. 5/39
- t.+i mevkib:** Kafilenin hazırlanması. 3/23
- t.+ini** 80/9
- terfîb-bend:** Bağın hazırlanması.
t.+i ziy-i hayâl: 3/58
- tesbîh:** Allah'a tazim etme, saymaya veya zikretmeye yarayan taş veya boncuktan yapılan alet.
t.+e 206/2
t.+imdir 346/1
- teshîr:** Ele geçirme, zaptetme.
t. 20/4, 037/30, 093/03, 094/31, 121/05, 126/03, 177/06, 300/02
- t.+e** 254/4
- t.+ine** 4/23, 030/37, 037/31
- te'sîr:** Etki.
t. 29/12, 300/02
- t.+i kahr:** Helâkın etkisi. 4/20
- t.+i tedbîr:** 62/15
- t.+i yümn-ü behcet:** Güzelliğin bereketinin etkisi. 36/35
- t.+i** 4/32, 189/05
- te'sîrli:** Etkili.
t. 177/6
- teslîm:** Gerçek olduğunu söyleme, doğrulama.
t. 1/73
- t.+i rızâ:** Rızâ olma. 171/2
- t.+i zimâm:** İdareyi birisine verme. 9/10
- teslîs:** Üçe çıkarma, üçleme.
t.+i müşterî: Alıcının üçe çıkarması. 31/14
- tesliyet:** Teselli verme.
t. 117/8
- tesnîm:** Kabartma, kubbeli yapma.
t. 40/1, 316/02
- teşbîh:** Benzetme, benzeti.
t. 10/35, 010/37, 016/33, 016/34, 018/06, 038/10, 054/01, 094/22, 121/07, 132/03, 185/14, 189/01, 320/04
- teşdîd:** Şiddetlendirme.
t. 79/4
- teşekkür:** Yapılan bir iyiliğe karşı duyulan kıvanç ve gönül borucunu anlatma.
t. 10/27, 014/50
- teşhîr:** Açığa çıkarma.
t. 97/18
- teşne:** Susamış.
t.+dir 103/27

- t.+ye** 109/5
- teşnegân:** Susamaşlar.
t. 109/4
t.+ın 101/6
- teşrif:** Onurlandırma, şerefendirme.
t. 6/29, 010/52, 011/48, 017/71, 020/10, 021/09, 025/15, 028/19, 029/03, 036/34, 075/03, 094/15, 094/26, 115/22, 320/02
t.+i **eltâf:** İyiliklerle şereflenme. 27/7
t.+i **hâkân:** Hükümdarın şeref vermesi. 83/10
t.+i **hümâyûn:** Padişahın veya kutlu olanın şeref vermesi. 311/5
t.+i 14/54
t.+idir 103/12
t.+in 25/11, 026/04, 028/01, 028/07, 036/10, 036/31, 036/32, 121/11, 295/01, 299/03
t.+ine 27/6, 029/06
t.+ini 13/2, 071/08, 206/08
t.+inle 299/4
- teşrîn:** Yılın onuncu ve on birinci aylarına verilen ortak ad.
t. 24/11
- teşvîk:** İsteklendirme, özendirme.
t. 87/10
- teşyîf:** Uğurlama.
t. 192/4
- teşyîd:** Yükseltme.
t. 67/1
- tevârih:** Tarihler.
t.+i 11/56
t.+e 11/14
- tevâzu':** Alçakgönüllülük.
t. 93/5
- tevbe:** Tövbe.
t. 166/2, 189/05, 256/07
t.+i 9/36
t.+i **bî-vakt-i âşık:** Âşıkların tövbe vakti. 17/48
t.+i **mey:** İçmekten tövbe etme. 207/2
t.+i **rind:** Kalenderin tövbesi. 46/1
t.+ler 313/1
t.+sine 261/12
t.+ye 15/2
- tevbe-kâr:** Tövbe eden.
t. 253/6, 270/05
- tevekkül:** Her şeyi Allah'a bırakma, Allah'tan bekleme, kadere boyun eğme.
t. 129/9
- tevellüd:** Doğma, doğum.
t. 116/13
- tev'emân:** İkizler.
t. 5/56
- tevfîk:** Allah'ın yardımına kavuşma.
t. 5/41, 024/13, 063/18, 077/16, 109/08, 123/04
t.+ı 11/52, 89/7
t.+ı **Hak:** Hakk'ın yardımı. 63/17
t.+ı **Mevlâ:** Mevlâ'nın yardımı. 95/6
t.+ı **Rabbânî:** Rabb'a has yardım. 10/40
t.+a 6/10, 012/20, 093/15
t.+ını 62/19
- tevhîd:** Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma.
t.+in 114/5
- tevkîf:** Padişah buyruklarına çekilen tuğra.
t.+i 30/16
t.+in 2/25

- tevkîf:** Durdurma.
t. 81/5
- tevlîd:** Doğurtma, doğurma.
t. 67/22
- tevsen:** Sert başlı at.
t. 1/52
t.+i 290/2
t.+i **tünd-i felek:** Haşin feleğin sert başlı atı. 2/3
- tevsî':** Genişletme, yayma.
t. 78/15, 080/15
t.+in 108/6
t.+ine 78/8
- te'yîd:** Doğrulama, gerçekleştirme.
t. 13/15, 036/30, 067/04, 068/02, 093/04, 094/24, 095/03, 105/08, 112/04
t.+i 37/5
t.+i **esâs-ı şer'-i garrâ:** Parlak şeriat esaslarını kuvvetlendirme. 98/1
t.+i **Hudâ:** Allah'ın kuvvetlendirmesi. 97/9
t.+i **Rabbânî:** İlâhî kuvvetlendirme. 10/64
t.+e 32/6
t.+i 3/17, 014/21, 077/15
- tezâhum:** Toplanma.
t.+i **ekdâr-ı gayret-i emsâl:** Kederlerin toplanma gayretinin örnekleri. 7/11
- tezcek:** Tez olarak, çabucak.
t. 97/26
- tezerv:** Sülün.
t.+i **hoş-hurâm:** Hoş edalı sülün. 210/1
t.+i **şûh:** Şen sülün. 210/5
- tezkîr:** Hatırlatma.
t. 23/13
- tezyîn:** Bezeme, süsleme, donatma.
t. 10/33, 010/33, 024/02, 037/29, 082/12, 086/02
- tıb:** Hekimlik.
t.+da 14/24
- tıfl:** Çocuk.
t. 53/1, 159/03, 224/01, 291/03
t.+i **dil:** Gönül çocuğu. 50/1
t.+i **dil-sitân:** Gönül ülkesinin çocuğu. 20/14, 305/01
t.+i **hevâf:** Nefsine düşkün çocuk. 200/3
t.+i **hud-kâm:** Himaye arzusu çeken çocuk. 181/1
t.+i **nâz:** Naz çocuğu. 147/3, 211/01, 216/01, 298/02, 298/05, 303/02, 304/03
t.+i **nâzenîn:** Nazlı çocuk. 173/4
t.+i **nev-peydâ:** Yeni doğmuş çocuk. 30/6, 116/13
t.+i **şevk:** Şevk çocuğu. 116/14
t.+i 11/20, 198/01
t.+in 291/2
- tıflâne:** Çocukça.
t. 13/29
- tıflî:** Çocuksu.
t. 126/10
- tılsım:** Büyü.
t. 16/14
t.+i **milk-ü milel:** Milletlerin mülkünün büyü. 21/10
- tınâb:** Kazığa bağlanan çadır ipi.
t.+i **hayme-i ıkbâl:** Talih çadırının ipi. 117/8
- tıpkı:** Tıpatıp, aynı, tamamıyla.
t.+dır 146/2

tırâş: (Sakal, bıyık, kıl için) dibinden kesme, kazıma.

t. 319/1, 319/01, 319/02, 319/03, 319/04

tırâz: Sırma ve ipekle işleme.

t.+ -1 **efser-i şâh:** Padişah tacının işlemesi. 5/42

t.+ -1 **gülşen-i dünyâ:** Dünyanın gül bahçelerinin süsü. 103/9

t.+ -1 **haşmet:** Gösterişli süsleme. 15/19

t.+ -1 **meclis-i ahbâb:** Dostlar meclisinin süsü. 128/2

t.+ -1 **mesned-i izz-ü şeref:** Şeref dayanağının süsü. 5/18

t.+ -1 **râyet-i zer-peyker-i hurşîd-tâb:** Parlak güneşin yüzünün altın süslemesi. 15/27

t.+ -1 **sadr-ı haşmet:** Gösterişli başın süslemesi. 62/10

t.+ -1 **sikke:** Sikkenin süsü. 129/5

t.+ -u **zîver:** Süsleme. 4/1

tırâzende: Süsleyen.

t. 130/50, 162/07

t.+si 130/22

tırnak: İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsuz tabaka.

t.+a(**turnağa**) 274/3

tırnakçı: Osmanlı İmparatorluğu'nda her perşembe günü padişahın tırnaklarını kesip temizleyen kimse.

t. 77/7

tıynet: Yaradılış.

t.+in 2/37

t.+ -i **hâk:** Doğru yaradılış. 30/10

Tiflis: Tiflis.

t. 72/1

t.+e 72/3

tığ: Kılıç.

t. 3/6, 003/13, 004/28, 068/02, 265/06, 3/6, 004/28

t.+ -1 **âteş-reng:** Ateş renkli kılıç. 2/18

t.+ -1 **cihâd:** Cihat kılıcı. 37/27

t.+ -1 **cihân-güşây:** Dünyayı fetheden kılıç. 3/75

t.+ -1 **firengî:** Firenk kılıcı. 241/2

t.+ -1 **gamze:** Yan bakışın kılıcı. 238/2

t.+ -1 **kazâ:** Kaza kılıcı. 171/2

t.+ -1 **nigeh:** Bakış kılıcı. 236/2

t.+ -1 **sürme-sâ:** Sürme süren kılıç. 142/1

t.+ -1 **tîz-i uryân:** Kınından sıyrılmış keskin kılıç. 37/30

t.+ -1 **zer:** Altın kılıç. 14/11

t.+1 3/24, 004/26, 188/03

t.+ından 4/8

t.+ingî 142/2

t.+ının 108/2

t.+in 3/40

tığîstân: Kılıç ülkesi.

t.+ -1 **müjgân:** Kılıç kirpikli güzellerin ülkesi. 282/3

tile-: Dilemek.

t.-dim 142/1

tilkilen-: Yaltaklanmak, tilkilik etmek.

t.-sin 33/3

tîmâr: Hayvanı temizleme.

t. 97/17

tîn: İncir.

t. 189/7

tîr: Ok.

- t. 281/3
- t.+i gamze:** Yan bakış oku. 246/3
- t.+i hecr:** Aynılık oku. 136/7
- t.+i hevâyi:** Nefsine düşkünlük oku. 291/7
- t.+i kazâ:** Kaza oku. 180/3
- t.+i müjgân:** Ok gibi kirpik. 153/4
- t.+i mürde-dil:** Katı yürekli ok. 3/41
- t.+i nigh:** Bakış oku. 162/2
- t.+i pûr-ı destân:** 37/15
- t.+i re'y-i sâib:** Doğru görüş oku. 100/9
- t.+i sebûk-pervâze:** Altından hafif ok. 2/33
- t.+i 337/1
- t.+in** 14/30, 031/16, 264/04
- tirâzende-tarz:** Okçunun üslubu.
- t. 3/36
- tîre:** Kara, bulanık.
- t.+de** 172/2
- tîre-likâ:** Kara yüzlü.
- t. 132/6
- tîre-rû:** Kara yüzü.
- t. 132/1
- tiryâk:** Panzehir.
- t.+i erbaa:** Dört panzehir. 256/6
- t.+i hâb-ı humâr:** Uyku sarhoşluğunun panzehiri. 130/26
- t.+i 185/1
- tîşe:** Balta.
- t.+i** 1/13
- t.+i efkâr:** Fikirlerin baltası. 289/9
- t.+i işk:** Aşk küllüğü. 262/7
- titre-:** Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak.
- t.-r** 11/18, 251/03
- t.-yeyim** 264/2
- tîz:** Çabuk.
- t. 17/63, 127/03
- t.+i** 37/30
- tohum:** Bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tane.
- t.+unu(tohmunu)** 13/20
- toluk:** Dolu.
- t. 142/2
- top:** Gülle ve şarapnel atan büyük, ateşli silâh.
- t. 329/1
- t.+tur** 129/5
- Top-hâne:** Tophane.
- t. 10/54, 309/04
- topuk:** Ayağın toparlakça olan alt bölümü.
- t. 262/6
- t.+ların** 193/3
- tövbe:** İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme.
- t.+yle** 112/16
- tûbâ:** Cennette bir ağaç.
- t. 10/48, 014/08, 094/30, 123/01, 172/03
- t.+yı** 300/3
- tûfân:** Gökten yağın, yerden fıskıran su ile gelen fleâket.
- t. 190/5
- t.+i âteş:** Ateş tufanı. 355/1
- t.+i belâ:** Belâ tufanı. 125/7
- tûfân-hîz:** Suların aşırı kabarıp sıçraması.
- t. 100/4
- t.+i** 282/2
- tûğ:** Padişahlık alâmeti, sorguç.
- t. 62/12

- t.+1 hümâyûn:** Padişahlık nişanı. 129/5
- t.+1 ser-efrâz:** Baş yükselten meşhur tuğ. 123/11
- t.+1 şâhî-i bâğ-ı duâ-yı müstecâb:** Duanın kabul edildiği bahçenin padişaha özgü tuğu. 15/13
- t.+1 tevfk-ü inâyet:** Yardıma kavuşma tuğu. 123/4
- t.+u** 185/19
- t.+un** 1/81
- t.+una** 15/13, 038/10
- t.+unun** 38/4
- tuğrâ:** Osmanlı padişahlarının imza yerine kullandıkları, özel bir biçimi olan sembolleşmiş işaret.
- t. 14/11, 037/08, 080/17, 084/07, 236/04
- t.+y1 hümâyûn-ı mülûkâne:** Padişah mülkünün tuğrası. 37/1
- t.+dır** 98/2, 108/09
- t.+sı** 37/14, 037/39
- t.+sıdır** 30/16
- t.+sını** 97/13
- tuğyân:** Taşkılık.
- t. 36/28, 117/02
- t.+ını** 289/2
- tuhfe:** Hediye.
- t.+miz** 281/7
- tuhm:** Tohum.
- t. 11/33
- t.+1 ömr-i câvîd:** Genç ömrün tohumu. 17/4
- t.+1 pâk-i lâle-i hamrâ:** Kırmızı lâlenin temiz tohumu. 14/10
- t.+1 penbe:** Pembe tohum. 66/4
- t.+1 tâze:** Taze tohum. 228/2
- t.+1 zerrîn:** Altın tohum. 24/5
- tûlânî:** Uzunluğuna.
- t. 10/60
- tulû':** Doğma, doğuş.
- t. 8/23, 011/50, 016/02, 122/09, 130/48
- tûmâr:** Dürülmüş.
- t.+1** 12/7
- t.+1 imkân:** İmkân tomarı. 2/47
- t.+1 neseb:** Soy tomarı. 18/21
- t.+1 neseb-nâme-i himmet:** Soy kütüğünü dürme gayreti. 9/37
- tunbûr:** Tanbur (bir çeşit çalgı.).
- t. 71/10, 322/04
- t.+1 bezm:** Meclis tanburu. 179/3
- t.+u çeng:** Tanbur ve çeng. 130/14
- t.+a** 192/3
- t.+dan** 233/3
- t.+u** 239/2
- tûp:** Yuvarlak.
- t. 6/22, 327/01
- t.+1 meh:** Ayın yuvarlaklığı. 17/43
- tûr:** Dağ.
- t. 16/25, 117/06
- Tûrân:** Türk diyarı.
- t.+e** 13/33, 037/02, 037/31
- t.+1** 10/65, 016/25, 019/29
- t.+ına** 17/2
- turfa:** Yeni.
- t. 1/3, 017/08, 121/19, 234/02, 318/03
- turra:** Saç lülesi.
- t. 205/1
- t.+1** 207/1, 221/3

- t.+i havrâ:** Ahu gözlü güzelin saç lülesi. 67/18
- t.+i hûbân:** Sevgililerin saçlarının lülesi. 322/5
- t.+i sünbül:** Sünbülün saçlarının lülesi. 238/4
- t.+i sünbül-sıfat:** Sünbül yüzlü sevgilinin saç lülesi. 285/5, 290/03
- t.+sı** 130/49, 294/01
- t.+sında** 156/1
- turre:** Saç lülesi.
- t.** 179/6
- t.+de** 156/1
- t.+si** 2/22
- turunc:** Turunç.
- t.** 17/51, 206/04, 253/01
- t.+ı gabgab:** Turunk renkli gerdan. 233/2
- Tûsf:** Tusf.
- t.** 6/26
- t.+nin** 23/15
- tut-:** Elde bulundurmak, ele almak.
- t.** 41/2, 130/15, 197/03, 281/01
- t.-a** 1/40, 121/15, 185/20
- t.-ahm** 6/15, 008/29, 094/14, 177/05, 182/04, 225/04, 278/05
- t.-ar** 94/33, 116/15, 193/02
- t.-arken** 229/7
- t.-ayım** 9/15
- t.-ma** 327/1
- t.-mak** 14/4, 034/10
- t.-mam** 15/23
- t.-maz** 150/3
- t.-mazsa** 182/5
- t.-muş** 182/1, 182/01, 182/02, 182/03, 182/04, 182/05, 182/06, 182/07, 182/08
- t.-sun** 20/2, 182/04, 185/20
- t.-tu** 169/5, 175/03, 185/04, 215/01, 289/02, 307/03
- t.-tuk** 217/1
- t.-tunsa** 14/11
- t.-unca** 7/17
- t.-up** 7/39, 054/01, 054/01, 106/03, 185/03, 318/05
- tûtî:** Papağan.
- t.** 126/5, 126/05, 126/05, 126/06, 345/01
- t.+i eşkeste-zebân:** 61/2
- t.+i nâtıka:** Konuşan papağan. 1/9
- t.+i nâtıka-i şûh-mekâl:** 151/5
- t.+i şeker-güftâr:** Tatlı sözlü papağan. 8/20
- t.+i şekeristân:** Şeker ülkesinin papağanı. 212/3
- tutuk:** Perde.
- t.+ı zer-nişân:** Altın süslü perde. 3/59
- tutul-:** Tutmak işine konu olmak.
- t.-du** 165/4
- tutum:** Tutulan yol, davranış.
- t.+la** 261/8
- tutuş-:** Girişmek (kavgaya tutuşmak).
- t.-an** 279/2
- t.-muşsun** 6/14
- t.-tun** 279/2
- tûy:** Kat.
- t.** 2/8
- Tübbet:** Tibet ülkesi.
- t.** 3/38, 031/05
- tüfeng:** Savaş veya avda kullanılan, uzun namlulu, ateşli silâh.

t. 327/1
t.+i âhenîn: 77/11
t.+i dest: 77/6
t.+i zer-nişân: 77/13
t.+i 77/5
t.+in 14/31, 073/05
tüfeng-endâz: Tüfek kullanan.
 t. 77/19
tükên-: Bitmek, sona ermek.
 t. 150/4
t.-medi 280/4
tünd: Sert, şiddetli.
 t. 127/3
t.+i 2/3
türâb: Toprak.
t.+ı kabr: Kabir toprağı. 105/7

t.+ını 11/34
Türk: Türk.
t.+i mağrûr: Gururlu Türk. 227/4
t.+-ül tâz: Türk ve koşma. 77/9
t.+ten 6/26, 6/26
Türk-tâz: Türk gibi koşma.
t.+ı çeşm-i bîmâr: Hasta gözyaşının akması. 238/3
Türkî: Türklere özgü.
 t. 165/5
tüvân: Güç, takat.
 t. 13/18, 130/03
t.+ı 39/16
t.+ı 307/3
tüvânâ: Güçlü, kuvvetli.
 t. 121/7

U

u: Ve (bağlacı).
 u. 20/9, 103/25
ubûdiyyet: Kölelik, kulluk.
 u. 108/13
u.+te 29/14
uç: Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.
u.+u(ucu) 134/2
uç-: (Kuş, kanatlı böcek vb. için) hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak.
u.-ar 11/8, 014/39
uçur-: Uçmak işini yaptırmak.
u.-ma 284/3

ufuk: Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer.
u.+da 22/1
uğra-: Yola devam etmek üzere bir yerde kısa bir süre kalmak.
u.-dı 8/20
u.-dım 8/20
u.-muş 2/5
u.-r 256/3
u.-rsa 318/4
u.-sa 17/7
u.-yan 17/10
uğrılı-: Çalmak, aşımak.
u.-yalım 316/4

- uhde:** Birinin yapmakla yükümlü olduğu iş, görev.
u.+sinden 8/31
- ukâb:** Toz, duman.
u. 92/7
u.+u âhû: Ceylânın tozu. 33/1
- ukbâ:** Ahiret, ceza.
u.+da 10/30
- ukde:** İçte dert olan şey.
u. 2/22
u.+i 245/6
u.+i hâtır: Hatır ukdesi. 276/3
u.+i pîrâhen: Gömleğe ulaşma arzusu. 148/1
u.+den 123/9
- Uklîdîs:** Öklit.
u. 80/22
- ukûbet:** Ceza.
u. 67/6
- ukûl:** Akıllar.
u.+e 108/7
- ulâ:** Şeref ve şân sahibi.
u. 16/3, 035/20, 073/12, 078/01, 104/11
u.+da 103/8
u.+dır 18/3
- ulemâ:** Bilginler.
u.+dır 18/8
- uluğ:** Ulu.
u. 14/29
- ulûm:** İlimler.
u.+i bû-hanîfe: 10/21
- ulüvv:** Yükseklik.
u.+i şân 63/5
- ulvî:** Yüce.
u.+dır 132/4
- ulyâ:** Pek yüce.
u. 82/14, 094/09
u.+da 36/16
u.+nın 10/2, 010/23
u.+ya 36/15
u.+yı 36/22
- um-:** Bir şeyin olmasını istemek.
u.-ar 16/29, 026/08, 206/08
u.-sun 19/24
- ummân:** Ana deniz, okyanus.
u.+a 3/27, 004/30, 013/13
u.+ın 88/5
u.+ına 17/36
u.+ındır 150/1
- umûm:** Bütün, hep.
u.+ı feyz 8/64
- umûr:** İşler.
u. 97/14
u.+ı 6/37, 122/7
u.+ı dîn-ü devlet: Din ve devlet işleri. 62/5
u.+ı ehem: Çok önemli işler. 21/23
u.+ı memleket-i Rûm: Anadolu'nun meseleleri. 21/25
- unnâb:** Hünnab.
u.+ı lâ'î-ü çeşm-i bâdâm: Sevgilinin badem gözünün yaşı ve kırmızı hünnab. 166/7
- unsur:** Öge, ilke.
u.+ı çihâr: Dört öge. 31/9
u.+ı haşmet: Gösterişli unsur. 4/12
- unut-:** Aklında kalmamak, hatırlamamak.
u.-ma 8/62, 027/14, 251/04, 309/02

- u.-madık** 11/45
u.-tu 29/2
u.-tüm 130/7
u.-tün 249/2
- unutur-**: Unutmasına yol açmak.
u.-du 60/3
- unvân**: Bir kimsenin işi, mesleği veya toplum içindeki durumu ile ilgili olarak kullanılan ad, san.
u. 23/6, 024/03, 034/10, 102/08
u.+ı destûr-i mükerrem: Kerem unvanlı.
 79/7
u.+ı iftihâr: Övünülecek unvan. 31/12
u.+a 13/46
u.+ı 16/31, 019/15
u.+ına 17/13
- ur-**: Vurmak.
u.-a 148/1
u.-du 77/19, 100/09, 121/19, 347/01
u.-dun 296/4
u.-ma 2/16, 008/19, 223/05
u.-maktasın 17/2
u.-mayaydı 4/28
u.-muş 12/7, 130/49
u.-sa 192/3
u.-up 9/9, 036/36, 102/03, 271/02
u.-ur 130/38, 153/01, 337/01, 337/01
u.-urdu 37/15, 233/03
u.-urmuş 73/6
- urbâ**: Giysi.
u.+na 12/38
- urûk**: Irklar.
u.+ı şîa: 100/4
- urul-**: Vurulmak.
- u.-sun** 5/3
uryân: Çıplak.
u.+e 37/30
u.+ına 17/33
- usfûr**: Serçe kuşu.
u. 129/5
- ûstâd**: Bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse.
û.+ı kalem: Sanatkâr. 162/7
û.+ı 31/16
- usûl**: Klâsik Türk müziğinde tempo.
u. 11/17
u.+ı nağme-i feryâd: 152/4
u.+ı 35/5
u.+ıyle 143/4
- uşşâk**: Âşıklar.
u. 143/4, 186/02, 310/02
u.+a 251/2, 302/04, 318/02, 318/03
u.+dan 182/1
u.+dır 173/4
u.+ı 146/6, 185/01, 185/15
u.+ın 20/13, 183/04, 279/01, 300/01
u.+ını 303/5
- utan-**: Onur sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak.
u.-maz 17/24
- Utârid**: Merkür.
u. 5/56, 012/27, 013/41, 031/14, 073/06, 097/13, 103/07
u.+ı Bircis: Merkür ve Jüpiter. 11/27
- Utârid-menkabet**: Utarid menkıbeleri.
u. 107/1
- Utbf**: Utbf.
u. 14/44

uyar-: Bir kimseye bir davranışta bulunmamasını söylemek, ikaz etmek.

u.-dı 154/3

uyhu: Uyku.

u.+dan 9/2

u.+ye 265/5

uyku: Dinlenme durumu.

u.+ya 167/9

uyu-: Uyku durumunda olmak.

u.-r 135/4

u.-rsun 307/2

uyut-: Uyumasını sağlamak.

u.-tu 258/2

uzan-: Boylu boyunca yatmak.

u.-dı 7/4

uzlet: Toplum yaşayışından kaçıp tek başına yaşama.

u.+te 14/11

uzmâ: Pek büyük.

u. 103/2

u.+yı 103/10

uzun: İki ucu arasında fazla uzaklık olan.

u. 60/3

Ü

ü: Ve (bağlacı)

ü. 36/17, 036/17, 036/26, 084/20, 109/01, 130/21, 174/02, 316/05, 316/05

ücem: Sık ağaçlık.

ü. 35/15

üç: İkiden sonra gelen sayının adı.

ü. 36/16, 060/04, 062/12, 074/05, 074/11, 074/11, 075/03, 075/09, 094/31, 142/02, 159/06, 206/07, 260/03, 316/01

ü.+ü 10/14, 036/17

üçün: İçin.

ü. 142/3

üçüncü: Üç sayısının sıra sıfatı.

ü. 212/5

üft: Ahlâk.

ü.+ü hîz: Basit ahlâklı. 8/3

üftâde: Düşkün.

ü. 37/38, 130/31, 218/04

ü.+i dâmân: Eteği düşmüş. 218/4

ü.+i ışk: Aşk düşkünlüğü. 180/2

ü.+n 146/5

ü.+sıdır 10/48

ülfet: Alışma, kaynaşma.

ü. 2/6, 251/05, 305/03

ü.+i 173/4

ü.+i 125/10

ü.+inden 328/1

üli'l-ebşâr: Görüş kabiliyetinde olan kimseler.

ü. 8/57

Ümeyye: Ümeyye.

ü. 36/18

ümîd: Umma, beklenti, umut.

ü. 18/25, 022/08, 035/23, 076/06, 084/18, 280/01

ü.+i çâk: Kırk ümit. 225/1

ü.+i çemen-i köy: Köy çimeninin ümidi. 240/4

ü.+i dil-ü cân: Gönül ve can ümidi. 23/7

- ü.+i makdem-i feyz-âver:** Feyiz gelmesinin ümidi. 103/11
- ü.+i vuslat:** Kavuşma ümidi. 14/7
- ü.+e** 160/2
- ü.+im** 15/12, 041/14
- ü.+inle** 220/1
- ümm:** Anne.
- ü.+i ikbâl:** Geleceğin annesi. 1/30
- ü.+i safiyye-haslet:** Saf tabiatlı kişinin annesi. 105/3
- ü.+ü'l-habâis:** Kötülüklerin anası (şarap). 139/1
- ümmîd:** Ümit.
- ü.** 67/9, 067/16, 102/01, 235/03, 267/02, 289/05
- ü.+i hâcet:** Hicret ümidi. 5/51
- ü.+e** 3/69, 028/04
- ü.+i** 308/4
- ü.+im** 14/48
- ü.+imiz** 62/17
- ü.+in** 36/34, 062/06, 275/06
- ümmîd-gâh:** Umut yeri.
- ü.+ımsın** 6/45, 015/31
- ün:** Şan, şöhret.
- ü.** 142/5
- ünmûzec:** Numune, örnek.
- ü.+ü kânûn:** Kanun ve örnek. 159/4
- ünnâb:** Hünnap.
- ü.** 191/4
- Üsküdâr:** Üsküdar.
- ü.+a** 95/5, 105/07
- ü.+ı** 64/5, 101/02, 111/02, 113/02
- ü.+ın** 10/55
- üst:** Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı.
- ü.+ü** 301/1, 301/01, 301/02, 301/03, 301/04, 301/05, 301/06
- ü.+üdü** 191/6
- ü.+üme** 140/4
- ü.+ünde** 16/17, 016/22, 018/04, 036/05, 037/22, 129/05, 130/37, 130/43, 175/03
- ü.+ündedir** 60/1
- ü.+üne** 1/51, 002/01, 002/01, 002/02, 002/03, 002/04, 002/05, 002/06, 002/07, 002/08, 002/09, 002/10, 002/11, 002/12, 002/13, 002/14, 002/15, 002/16, 002/16, 002/17, 002/18, 002/19, 002/20, 002/21, 002/22, 002/23, 002/24, 002/25, 002/26, 002/27, 002/28, 002/29, 002/30, 002/31, 002/32, 002/33, 002/34, 002/35, 002/36, 002/37, 002/38, 002/39, 002/40, 002/41, 002/42, 002/43, 002/44, 002/45, 002/46, 002/47, 002/48, 011/21, 074/08, 211/02, 237/02, 268/05
- üstâd:** Bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse.
- ü.** 12/42, 014/35, 069/06, 091/07, 101/07, 243/05, 262/07, 300/04, 304/02
- ü.+ı** 300/4
- ü.+ın** 219/5
- ü.+lar** 74/8
- üstüvâr:** Sağlam.
- ü.** 35/32
- ü.+ı** 31/17
- üşkûfe-dân:** Çiçeklik.
- ü.** 5/18
- üştür:** Deve.
- ü.+i ser-tûz-i müjgân:** 226/4

üşü-: Isı yokluğu, azlığı veya ısı kaybından etkilenmek, soğğun etkisini duymak.

ü.-rsün 307/2

üze: Öze, kendisine.

ü. 142/3

üzre: Üzere. Bir amacı anlatır.

ü. 1/22, 001/32, 001/34, 001/76, 003/40, 005/01, 005/01, 005/02, 005/03, 005/04, 005/05, 005/06, 005/07, 005/08, 005/09, 005/10, 005/11, 005/12, 005/12, 005/13, 005/14, 005/15, 005/16, 005/17, 005/18, 005/19, 005/20, 005/21, 005/21, 005/22, 005/23, 005/24, 005/25, 005/26, 005/27, 005/28, 005/29, 005/30, 005/31, 005/32, 005/33, 005/34, 005/35, 005/36, 005/37, 005/38, 005/39, 005/39, 005/40, 005/41, 005/42, 005/43, 005/44, 005/45, 005/46,

005/47, 005/48, 005/49, 005/50, 005/51, 005/52, 005/53, 005/54, 005/55, 005/56, 006/40, 006/42, 006/44, 009/31, 010/03, 012/27, 014/34, 014/42, 016/08, 017/23, 017/39, 019/14, 021/06, 028/13, 033/02, 049/01, 058/01, 058/01, 073/06, 075/02, 075/06, 077/19, 079/07, 079/14, 080/16, 080/20, 081/02, 081/02, 082/17, 084/01, 084/18, 089/08, 094/28, 097/09, 097/14, 097/29, 098/02, 107/04, 108/09, 109/09, 116/09, 118/06, 122/03, 129/03, 129/07, 135/10, 147/04, 170/03, 192/04, 205/02, 248/04, 248/06, 250/04, 252/05, 254/03, 264/01, 264/01, 264/02, 264/03, 264/04, 264/05, 264/06, 273/02, 273/02, 277/02, 281/08, 329/01

V

vâ-hayf: Eyvah, yazık.

v. 125/10

vâ-hayfâ: Eyvah, yazık.

v. 148/4

vâbeste: ...-e bağılı.

v.+dir 21/16

vâcib: Yapılması gerekli olan.

v. 3/15, 037/01

va'd: Bir işi yerine getirmek için verilen söz.

v. 140/5

v.+i 160/4

v.+i ferdâ: Yarın için verilmiş söz. 150/4

v.+i kerîm: Cömertin sözü. 3/70

va'de: Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için gösterilen süre.

v.+i 281/6

v.+i lûtf: Lütuf sözü. 308/2

v.+i vasl: Kavuşma sözü. 240/3, 249/02

v.+i vuslat: Kavuşma sözü. 171/4

v.+ni 247/6

va'det-: Bir işi yerine getireceğine söz vermek.

v.-mişsin 308/2

v.-ti 6/36

vâdî: Yol, tarz.

v. 121/21

v.+i âdâb-ı hidmet: Hizmet adabının vadisi. 10/38

v.+i harem: Yasak vadi. 241/3

v.+i kasâid: Kasideler vadisi. 14/38

- v.+i mezheb-i âşûb:** Mezhep karıştıran vadi. 141/3
- v.+i nev:** Yeni vadi. 26/11
- v.+i sühan:** Söz vadisi. 97/24
- v.+de** 14/40
- vâfi:** Yeter, tam.
v. 261/8
- vâfir:** Çok, bol.
v. 6/23, 082/06, 251/02
- vâh:** Acıma, yakınma anlatır.
v.+tır 304/4
- vahîd:** Yalnız, tek.
v. 84/17
- vahş:** Yabanî ürkek.
v.+e 3/41
- vahşet:** Yabanî olma durumu.
v.+in 245/3
- vahşî:** Yabanî.
v. 149/5
- vâiz:** Cami, mescit vb. yerlerde Kur'an'dan, hadis kitaplarından örnek getirerek dinî konuşmalar yapan kimse.
v. 256/7
- v.+i çeşm-i gürisne:** Açıgözlüye öğütte bulunan. 159/5
- v.+i şehir:** Şehrin vaizi. 277/3
- vak'a:** Olay, hadise.
v. 3/12
- v.+i garrâ:** Gösterişli olay. 3/11
- vakf:** Bağlama.
v.+ı bûs-ı dâmân: Etek öpmeye bağlama. 102/11
- v.+ı iltisâm:** Örtü bağlama. 62/10
- vakfet-:** Bağlamak.
- v.-ti** 90/2
- vakfî:** Vakıfla ilgili.
v. 65/5
- vâkıâ:** Olmuş iş.
v. 86/3
- vâkıf:** Haberdar olan.
v. 36/14
- vakit:** Zaman.
v.+te 87/4
- vakt:** Zaman, vakit.
v. 1/74, 011/24, 019/10, 129/03, 197/04, 204/01, 255/03, 261/10, 264/06
- v.+i bezm:** Meclis zamanı. 5/2
- v.+i cem':** Toplanma zamanı. 312/3
- v.+i cûş:** Coşkunluk zamanı. 214/6
- v.+i çerâgân:** Şenlik zamanı. 322/1, 322/01, 322/02, 322/03, 322/04, 322/05
- v.+i gül-geşt-i çemen:** Çimenlikte gülü seyretme zamanı. 299/1
- v.+i itmâm:** Tamamlama zamanı. 92/24
- v.+i mübârek:** Mübarek zaman. 36/7
- v.+i rezm:** Savaş zamanı. 5/3
- v.+i sûd:** Kazanç zamanı. 5/51
- v.+i sûr:** Düğün zamanı. 6/22
- v.+i şerîf:** Şerefli zaman. 129/5
- v.+i temâşâ-yı çemen:** Yeşilliği seyretme zamanı. 220/5
- v.+ü her:** Bütün zaman. 10/51, 135/12
- v.+ü zamân:** Vakıt ve zaman. 23/14, 027/14
- v.+e** 7/21, 010/11, 025/06
- v.+i** 10/52, 036/20, 311/01, 311/01, 311/02, 311/03, 311/04, 311/05

- v.+idir** 14/50, 039/01, 129/03, 169/01, 169/01, 169/02, 169/03, 169/04, 169/05, 169/06, 306/01, 306/01, 306/02, 306/03, 306/04
- v.+imiz** 65/7
- v.+inde** 5/38, 014/02, 121/03
- v.+inin** 17/74
- v.+inizde** 17/18
- vaktâ:** Ne vakit.
- v.** 39/12
- vâlâ:** Yüksek.
- v.** 10/47, 035/29, 037/02, 037/05, 073/08, 080/13, 081/04, 081/15, 083/11, 083/15, 087/12, 093/09, 093/16, 094/31, 094/38, 094/39, 101/05, 103/13, 104/01, 109/07, 115/25, 116/10, 121/11, 295/01
- v.+yi** 65/5
- v +yi şafak:** Şafağın yükselmesi. 1/27, 123/05, 163/09
- v.+da** 8/56
- v.+dır** 98/7
- v.+na** 117/12
- v.+nın** 16/40
- v.+sı** 9/31, 023/04, 084/19, 091/03, 099/13, 104/12
- v.+sına** 6/27
- v.+sını** 83/13, 200/01
- v.+ya** 36/16, 069/02, 098/05, 107/05
- v.+ye** 41/13
- v.+yı** 6/10, 101/10
- vâlâ-câh:** Yüksek makamda.
- v.** 10/13
- vâlâ-cenâb:** Yüksek şerefli.
- v.** 122/9
- v.+ımsın** 15/18
- vâlâ-güher:** Yüksek sözlü.
- v.+i** 113/4
- vâlâ-kadr:** Yüksek kıymetli.
- v.+ine** 94/22
- vâlâ-mekân:** Yüksek mekân.
- v.** 5/41, 035/26, 122/11
- vâlâ-menkabet:** Değerli menkıbeler.
- v.** 35/29
- vâlâ-mesned:** Yüksek dayanık.
- v.+e** 94/25
- vâlâ-rütbe:** Yüksek dereceli.
- v.** 92/2
- vâlâ-şân:** Yüksek şanlı.
- v.+ı** 93/12
- vâlâ-tâk:** Yüksek yere asılı süs.
- v.+tan** 82/19
- vâlâ-terîn:** Yüksek yerdeki sepet.
- v.** 63/16
- vâlih:** Şaşakalmış.
- v.+i gül-gonce:** Gül goncasının şaşakalması. 285/12
- v.+ü şeydâ** 81/5
- vallah:** "Allah'ı tanık tutarım" anlamında ant.
- v.** 323/1
- vâm-hâh:** Allah için.
- v.+ı âh** 289/5
- vâpesîn:** Son.
- v.** 243/2
- var:** Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.
- v.** 1/53, 001/57, 001/70, 002/05, 005/44, 005/53, 007/03, 007/24, 008/10, 008/24, 009/07, 009/40, 010/59, 012/06, 013/17, 013/18, 013/42, 014/03, 014/13, 014/18,

- 014/19, 014/51, 016/12, 016/24, 016/25,
 016/27, 016/33, 017/03, 017/63, 017/72,
 019/18, 027/13, 028/08, 030/02, 031/06,
 037/11, 037/11, 037/34, 037/36, 049/01,
 060/01, 060/02, 060/03, 060/04, 073/01,
 073/07, 073/10, 073/11, 073/13, 074/04,
 077/11, 079/07, 081/02, 081/11, 086/02,
 088/04, 097/21, 102/04, 104/05, 122/05,
 124/02, 130/12, 130/36, 130/40, 130/50,
 131/03, 132/01, 147/05, 147/07, 149/05,
 150/03, 151/05, 153/01, 153/01, 153/02,
 153/03, 153/04, 153/05, 156/01, 156/01,
 156/02, 156/03, 156/04, 156/05, 156/05,
 156/06, 158/01, 158/01, 158/02, 158/03,
 158/04, 158/05, 158/06, 158/07, 158/08,
 166/05, 170/02, 170/03, 176/01, 176/01,
 176/02, 180/01, 196/03, 197/03, 208/05,
 209/06, 215/02, 231/03, 231/06, 239/03,
 248/01, 260/01, 260/01, 260/02, 260/03,
 260/04, 260/05, 261/11, 281/05, 287/05,
 293/01, 293/01, 293/02, 293/03, 293/04,
 293/05, 300/01, 300/01, 300/01, 300/01,
 300/02, 300/03, 300/04, 300/05, 301/03,
 304/04, 308/02, 318/02, 318/03, 343/01
v.+dır 5/13, 010/55, 011/52, 013/20, 017/52,
 029/12, 036/16, 041/03, 073/02, 079/13,
 080/25, 085/02, 135/04, 147/01, 147/01,
 147/02, 147/03, 147/04, 147/05, 147/06,
 147/07, 175/01, 175/01, 175/02, 175/03,
 175/04, 175/05, 175/06, 175/07, 175/08,
 180/04, 261/13, 298/03, 303/05
v.+e 256/2
v.+ken 5/50, 006/37, 019/24
var-: Erişilmek, istenen yere ayak basmak.
v.-a 265/5
v.-amam 125/4
v.-an 131/3
v.-anın 187/4
v.-ayım 9/16
v.-dı 14/37, 017/38, 167/09
v.-dim 16/3, 210/03
v.-dıysa 122/3
v.-ınca 9/19, 102/03
v.-ip 2/30, 006/25, 008/03, 077/07, 094/03,
 131/05, 204/03, 244/02, 260/05, 296/05,
 305/03, 316/03
v.-ir 9/31
v.-irsan 251/4
v.-madan 11/23
v.-mağa 127/1, 158/07
v.-maz 185/10
v.-sa 79/2, 108/03
v.-san 25/10, 029/04
v.-sın 6/27
vâreste: Kurtulmuş.
v.+dır 172/2
varıl-: Herhangi bir yere varmak.
v.-mak 17/12
vâris: Kendisine miras düşen.
v.+i câh-u mesned-i âbâ: Makam ve soy
 mirasçısı. 115/29
vârûn: Uğursuz, aksi.
v. 159/1
v.+un 189/8
vasf: Nitelik.
v. 9/34
v.+ı bülend: Yüksek nitelikli. 3/12
v.+ı cihân-dâver: Cihan hükümdarının
 niteliği. 9/23

- v.+ -1 dâniş-ü temyîz:** Bilme ve seçme niteliği. 82/5
- v.+ -1 hüsn-ü behcet:** Güzellik ve şirinlik nitelikli. 320/1
- v.+ -1 kadd:** Yüksek nitelikli. 199/3
- v.+ -1 lâ'l:** Kırmızı dudağın özelliği. 216/7
- v.+ -1 lâ'l-i dil-ber:** Dilberin kırmızı dudağının özelliği. 136/8
- v.+ -1 pâk:** Temiz vasıflı. 4/11, 067/22
- v.+ -1 pâşâ-yı Ferîdun-hâşem:** Feridun haşmetli paşanın niteliği. 1/22
- v.+ -1 şerîf:** Şerefli nitelikli. 6/47, 010/28
- v.+ -1 zât:** Kişinin niteliği. 130/66
- v.+ -1 zât-1 pâk:** Temiz kişinin özelliği. 17/45
- v.+ -u medh:** Nitelik ve övme. 320/4
- v.+1** 1/57, 029/08, 065/04, 084/11, 288/03
- v.+ın** 1/67, 010/56, 019/20, 020/12, 023/11, 027/08, 112/17, 135/10
- v.+ına** 23/15, 028/19, 029/07, 084/10, 295/03, 301/06
- v.+ında** 1/69, 006/31, 020/19, 163/06, 167/11, 250/06
- v.+ından** 119/8
- v.+ını** 16/6, 025/07, 097/22, 099/11, 118/06, 156/04, 317/03
- v.+ının** 3/53
- v.+ınla** 4/17
- vasfet-:** Özelliklerini belirtmek.
- v.** 185/13
- v.-en(vasfeden)** 199/5
- v.-eyim(vasfedeyim)** 39/3
- v.-ip(vasfedip)** 4/39
- v.-medir** 17/44
- v.-mek** 17/43, 017/44
- v.-meyim** 4/41
- v.-sem** 16/11
- v.-ti** 17/42
- v.-tiğın** 134/8
- vasfeyle-:** Vasfetmek.
- v.-dim** 16/8
- v.-meden** 1/21
- v.-yen(vasfeyliyen)** 94/14
- v.-yim** 39/2
- v.-yip** 4/40
- vâsıl:** Ulaşan, varan.
- v.** 17/64, 082/21, 132/07
- v.+ -1 ser-menzil-i i'câz:** Mucize menziline ulaşan. 77/15
- vâsıtî:** İyi cins kamaş kalemi.
- v.+ye** 7/6
- vâsi':** Geniş.
- v.** 103/23
- vasl:** Birleştirme.
- v.** 128/1, 128/02, 128/03, 128/04, 128/05, 128/06, 167/03, 240/03
- v.+a** 208/5
- v.+da** 185/6
- v.+1** 35/11, 035/12, 248/03, 249/02
- v.+ım** 313/3
- v.+ın** 294/1, 302/04
- v.+ına** 283/2, 285/10, 325/01
- vassâf:** Vasıflarını bildirerek anlatan.
- v.** 65/4, 080/03, 094/14
- v.+ -1** 31/11
- v.+ -1 sevdâyî:** Sevda ile ilgili vasıfları bildirme. 6/26
- v.+1** 14/44
- vatan:** Yurt, memleket.

- v. 1/34, 002/02
v.+ında 332/1
vâveylâ: Çılgılık.
 v. 137/3
vâye: Nasip, kismet.
 v. 53/1
v.+si 35/27
vâye-bahş: Kısım bahş eyleyen.
 v. 1/32
v.+i bîkesân: Kimsesizlere kısım bahş eyleyen. 243/4
vâye-mend: Nasıplı.
v.+i cûd-ı İbrâhîm: İbrahim'in cömertliğinden nasiplenen. 95/8
vaz': Koyma, konulma.
 v. 91/7
v.+i cebîn: Alna konma. 6/25, 024/10, 063/04
v.+i dervîşâne: Dervişçe söyleme. 245/7
v.+i nâ-bercâ: Uygunsuz konulma. 30/30
v.+i pîşânî: Alna koyma. 19/28
v.+i rasad: Gözetlenme. 2/27
vaz'et-: Koymak, konulmak.
 v.-e(va'ede) 5/4
vaz'eyle-: Vazetmek.
 v.-r 282/5
vâzih: Açık, belli.
 v. 12/7, 014/41
vâzi': İlgili olan.
v.+u'l-asl-ı fenn-i cûd-u sehâ: Cömertlik maharetinin asıyla ilgili olan. 115/16
v.+u'l-asl-ı kerem: Keremin asıyla ilgili olan. 63/2
ve: Bağlaç.
 v. 5/33, 006/37, 008/10, 008/59, 010/52, 010/59, 015/22, 019/23, 030/30, 080/22, 097/27, 185/06, 243/05, 251/01
vech: Yüz.
 v. 6/44, 010/56, 016/34, 017/59, 078/12, 122/03, 295/03, 320/01
v.+i hasen: Güzel yüzlü. 126/2
v.+i hümâyûn: Padişahın yüzü. 129/1
v.+i kemâl: Olgun yüz. 92/15
v.+i metîn: Metanet sahibi yüz. 35/18
v.+i pâk: Temiz yüz. 10/21
v.+i sabîha: Güzel, şirin yüz. 61/4
v.+i vecfih: En uygun şekil. 132/3
vecfih: Yüz, çehre.
 v. 132/3
vefâ: Sözünde durma, sevgide sebat.
 v. 12/39, 094/23, 171/04
v.+da 94/39
v.+dır 18/12
v.+yı 9/32
vefâ-dâr: Sözünde duran.
v.+i kerem-pîşe: Cömert tabiatlı kişinin sözünde durması. 294/1
vefâcık: Az vefa.
v.+i(vefâcığı) 156/4
vefk: Uygun.
 v. 5/3, 094/31
v.+i dil-hâh: Gönlün isteğine uygun. 17/39, 078/04
v.+i murâd: İsteğe uygun. 25/15
vehhâb: Çok hibe eden.
 v. 105/1
vehm: Kuruntu.
 v. 7/7

v.+ü hayâl: Kuruntu ve hayal. 3/37

vekâlet: Vekillik.

v. 66/2, 107/04

vekâr: Ağırbaşlılık.

v. 12/31, 035/10, 135/08

v.+ı 1/46

v.+ın 4/34

v.+ından 2/29

vekfîl: Birinin işini görmesi için kendi yerine bıraktığı kimse.

v.+i mutlak: Vekilliği hiç bir şarta bağlı olmayan. 129/9

v.+i saltanat: Sadrazam. 17/59, 035/29, 103/01

vekkâd: Parlak.

v.+ının 13/25

ve'l-leyl: Ve gece.

v. 46/1

velâyet: Velilik.

v.+tir 12/14

velî: Ermiş, eren.

v. 7/20, 150/03

veliyy: Veli.

v.+i niam: Lütüfta bulunan insan. 21/30

v.+i ni'met: Nimet sahibi. 6/45, 015/14, 015/28, 017/54, 019/24, 027/06

v.+i ni'met-i âlem: Âlemin nimetlerine sahip olan. 103/3

veliyy: Şeyhülislâm.

v.+ü'n-niam-ı zî-şân: Şanı yüce şeyhülislâm. 78/8

v.+ü'n-niame: Şeyhülislâm. 24/8

v.+ü'n-ni'met-i âlem: Âlemlerin nimetine sahip şeyhülislâm. 112/3

velvele: Gürültü, bağırışma.

v. 71/9, 273/02

velvele-endâz: Gürültücü.

v.+ı resthîz: Coşkunculuk sebebiyle gürültü çıkaran. 127/3

ver-: Birisine erişirmek, iletmek.

v. 170/7, 302/01, 302/01, 302/02, 302/03, 302/04, 302/05

v.-di 3/48, 005/20, 009/05, 017/26, 017/66, 020/14, 021/33, 025/05, 029/10, 037/28, 041/04, 092/24, 100/10, 108/07, 109/06, 112/05, 117/02, 117/04, 117/12, 119/05, 123/10, 193/01, 241/02, 258/03, 262/03, 268/01

v.-diği 12/33, 017/69, 023/12, 157/09

v.-dikçe 17/8

v.-dim 7/3, 017/16, 210/03

v.-din 5/53, 011/48, 013/31, 017/17, 017/71

v.-e 37/39

v.-en 3/33, 003/54, 004/38, 044/01

v.-enler 246/1

v.-ip 1/78, 006/05, 010/61, 062/22, 243/02

v.-ir 1/51, 002/04, 003/01, 003/01, 003/02, 003/03, 003/04, 003/05, 003/06, 003/07, 003/08, 003/09, 003/10, 003/11, 003/12, 003/13, 003/14, 003/15, 003/16, 003/17, 003/18, 003/19, 003/20, 003/21, 003/22, 003/23, 003/24, 003/25, 003/26, 003/27, 003/28, 003/29, 003/30, 003/31, 003/32, 003/33, 003/34, 003/35, 003/36, 003/37, 003/38, 003/39, 003/40, 003/41, 003/42, 003/43, 003/44, 003/45, 003/46, 003/47, 003/47, 003/48, 003/49, 003/50, 003/51, 003/52, 003/53, 003/54, 003/55, 003/56,

- 003/57, 003/58, 003/59, 003/60, 003/61, 003/62, 003/63, 003/64, 003/65, 003/66, 003/67, 003/68, 003/69, 003/70, 003/71, 003/72, 003/73, 003/74, 003/75, 003/76, 017/36, 025/05, 026/06, 027/03, 037/09, 081/08, 088/05, 114/01, 246/04
- v.-irdi** 291/3
- v.-irdim** 283/2
- v.-irse** 8/13
- v.-me** 56/1
- v.-medi** 17/69, 143/04, 315/02
- v.-mek** 3/42, 012/38
- v.-mem** 319/2
- v.-mesin** 35/9
- v.-meye** 208/6
- v.-mez** 3/2, 005/23, 163/07, 243/04
- v.-mezse** 127/7
- v.-miş** 2/42, 015/20, 130/50
- v.-se** 4/31, 014/21, 014/22, 037/30
- v.-sin** 10/39, 014/09, 169/04
- vera'**: Haramdan kaçınma.
v.+le 10/21
- verâ**: Arka, geri.
v.+sında 84/7, 094/34
- verd**: Gül.
v.+i handâne: Gülen gül. 318/1
v.+i tarîf: Taze gül. 4/19
v.+i ter: Taze gül. 162/3, 253/04
- veril-**: Vermek işine konu olmak.
v.-di 115/40
v.-mek 296/2
v.-miş 255/2
- verkâ'**: Yabanî güvercin.
v. 14/39
- vesen**: Uyuklama.
v. 1/62
- vesme**: Hayvana vurulan kızgın damga.
v. 3/48, 157/04, 278/03
- vessâf**: Vasıflar.
v. 294/1
- vesvese**: Şüphe, kuruntu.
v. 7/10
- veş**: Gibi edatı.
v. 1/37, 002/24, 002/29, 002/34, 004/28, 004/33, 005/17, 005/18, 008/43, 011/09, 013/12, 014/03, 014/08, 014/25, 020/15, 021/06, 023/03, 025/03, 025/04, 025/08, 025/13, 034/04, 035/25, 047/01, 062/02, 081/10, 092/03, 092/19, 094/17, 094/29, 101/06, 106/08, 115/18, 123/07, 125/03, 131/04, 135/06, 150/01, 150/05, 178/03, 185/12, 214/06, 227/03, 248/07, 281/03, 291/07, 292/01, 292/04, 292/05, 311/02, 314/05, 333/01
- v.+imin** 257/4
- ve't-tîn**: Ve incir.
v.+i 159/5
- vey**: Ey!
v. 32/1
- ve'z-zeytûn**: Ve zeytin.
v. 159/5
- vezân**: Esen, esici.
v. 11/34, 025/12, 079/03
v.+ı 23/9
- vezâret**: Vezirlik.
v. 7/42, 021/20, 094/15, 102/06
v.+in 39/18
v.+le 102/7

vezîr: Osmanlılarda devletin bakanlık, valilik gibi yüksek görevlerinde bulunan ve paşa unvanını taşıyan kimselere verilen ad.

v. 4/50, 006/18, 014/25, 016/35, 016/35, 017/70, 020/11, 067/23, 102/09

v.+i âkıl-ü kâmil: Olgun ve akıllı vezir. 119/3

v.+i âsmân-mesned: Yüksek rütbeli vezir. 64/9

v.+i a'zam: Sadrazam. 8/39, 009/25, 010/12, 017/68, 036/10, 064/03, 077/01, 083/05, 084/13, 088/05, 090/01, 091/01, 094/08, 095/03, 098/03, 103/04, 103/12, 105/05, 110/01, 112/05, 116/01, 117/10, 119/01

v.+i a'zam-ı gerdûn-alem: Âlemin veziri. 32/7

v.+i a'zam-ı mihr-iştihâr: Güneş şöhretli sadrazam. 28/1

v.+i a'zam-ı vâlâ-cenâb: Yüksek şerefli vezir. 15/18

v.+i bende-perver: Köleleri kollayan vezir. 89/2

v.+i bî-misâl: Emsalsiz vezir. 118/1

v.+i bî-muâdil: Eşsiz vezir. 64/7

v.+i bî-nazîr-i müşterî-tedbîr: Tedbirli vezir. 82/10

v.+i Cem-haşem: Cem haşmetli vezir. 32/1

v.+i devr-i zamân: Zamanın veziri. 21/12

v.+i felek-bâr-gâh-ı mihr-âsâr: Güneşin dünyadaki eserlerinin veziri. 8/48

v.+i himem: Gayretli vezir. 82/1

v.+i kâm-rân: Arzusuna ulaşmış vezir. 28/11

v.+i kerem-kâr: Kerem sahibi vezir. 21/26

v.+i kerem-pîşe: Cömert vezir. 21/22, 025/01

v.+i mekârim-semîr-ü ferruh-fer: Kutlu aydınlık ve nimetleri sunan vezir. 11/40

v.+i mekrûmet-pîrâ: Cömertlik süslenen vezir. 94/16

v.+i muhterem: Muhterem vezir. 5/20, 062/09, 081/09, 092/06

v.+i nâm-dâr: İsim yapmış vezir. 28/10

v.+i pür-himem: Gayretli vezir. 10/9, 103/03

v.+ü sıhr-ı sultân: Sultanın damadı olan vezir. 102/15

v.+e 67/9

v.+i 11/28

v.+in 106/11

v.+ibn-i vezîr: Vezirin oğlu vezir. 102/9

v.+ibn-i vezîr-i muhterem: Muhterem vezirin oğlu vezir. 103/6

v.+ibn-i vezîr-i pür-himem: Çok gayretli vezirin oğlu vezir. 80/1

vezîrân: Vezirler.

v. 7/42

v.+i selef: Vezirlerden önce gelen. 27/9

v.+i 10/12

vezîrâne: Vezire yaraşır şekilde.

v. 94/28

vezîrî: Vezire ait.

v. 103/20

vîrân: Yıkık, harap.

v. 82/14, 087/08, 092/10, 115/25

v.+ımız 147/3

v.+ını 136/5

vîrâne: Yıkılmış veya çok harap olmuş yapı.

v.+ye 177/2

v.+yi 180/2

vird: Dua.

v.+i zebân: 109/7, 125/09

visâl: Kavuşma.

v. 124/1, 285/10

v.+i dil-ber: Sevgiliye kavuşan. 168/4

v.+e 180/2, 261/01

v.+in 3/52

v.+indendir 151/4

vu: Ve (bağlacı).

v. 6/1, 006/09, 010/37, 035/06, 129/01

vuslat: Kavuşma.

v. 35/12, 128/05, 171/04, 208/06

v.+i câvid: Ebedî kavuşma. 150/4

v.+a 14/7, 224/04

v.+ın 206/7

v.+ta 124/2

vusûl: Erişme, varma.

v. 17/45

v.+i bâğ-ı behişt: Cennet bahçesine erişen.
158/7

vuzûh: Açık ve belli olma.

v. 63/14

vü: Ve (bağlacı).

v. 1/5, 001/39, 001/41, 002/23, 006/13,
007/33, 008/09, 008/10, 009/41, 010/17,
010/48, 010/57, 012/13, 013/38, 014/18,
014/38, 014/40, 014/42, 014/44, 018/12,
019/24, 021/01, 021/04, 021/29, 023/14,
024/03, 024/13, 030/27, 036/03, 037/39,
038/17, 038/17, 065/03, 069/02, 070/04,

076/01, 079/13, 080/16, 080/23, 086/01,
091/07, 092/16, 093/14, 094/20, 094/20,
094/28, 097/09, 097/11, 097/11, 098/07,
110/02, 115/21, 122/05, 122/11, 123/01,
127/02, 127/08, 127/08, 129/05, 132/01,
171/01, 173/02, 174/02, 175/02, 185/03,
185/17, 208/06, 209/01, 217/03, 219/02,
219/04, 232/04, 251/08, 259/01, 278/03,
294/01, 296/04, 300/01, 304/02, 304/03,
306/04, 311/01, 318/04

vücûd: Bulunma, var olma.

v. 133/4, 157/08, 174/02, 216/04

v.+i dil: Gönül vücudu. 141/1

v.+i muhterem: Muhterem vücut. 70/1

v.+i pâk: Temiz vücut. 70/2, 088/06,
098/02, 129/09

v.+u adem: Varlık ve yokluk. 21/16

v.+iyle 94/9

v.+u 8/6, 012/34

v.+un 123/9

v.+unu 22/8

vüfûr: Bolluk, çokluk.

v.+i himmet: Gayret çokluğu. 104/12

v.+i himmet-i tab'-ı bülend: Gayret
bolluğunun yüksek aydınlığı. 103/10

vüs'at: Genişlik.

v.+i kevn-ü mekân: Kâinat ve mekân
genişliği. 3/28

v.+i mülk: Mülk genişliği. 36/14

v.+i 36/15

v.+in 103/24

v.+ine 78/6

Y

ya: Bağlaç.

y. 5/46, 008/16, 008/30, 010/47, 010/63, 011/04, 011/23, 012/33, 016/16, 016/30, 016/31, 017/13, 037/05, 040/01, 080/23, 094/32, 094/33, 108/09, 112/17, 130/41, 157/02, 157/06, 184/02, 205/06, 262/05

yâ: Ey!

y. 1/68, 004/41, 008/07, 012/14, 012/14, 072/02, 072/03, 077/15, 084/23, 122/11, 122/11, 122/11, 128/05, 128/05, 128/05, 128/05, 129/03, 129/10, 181/02, 184/02, 205/06, 227/06, 241/04, 280/01, 285/11, 285/11, 286/04, 291/06, 291/06, 330/01, 330/01

yâbân: Çöl, sahra.

y.+e 37/14, 129/07

yâd: Anma, hatırlama.

y. 5/10, 012/04, 012/35, 016/07, 060/04, 069/07, 077/18, 105/04, 112/16, 117/10, 124/03, 128/01, 168/04, 222/03, 300/04

y.+ı **hat:** Sevgilinin hatını hatırlama. 167/2

y.+ı **leb:** Sevgilinin dudağını hatırlama. 167/5

y.+ı **ma'reke-i heft-hân:** Yedi savaş meydanının hanını hatırlama. 3/9

y.+ı **tîğ-i ebrû:** Sevgilinin kılıç kaşını hatırlama. 227/7

y.+a 11/25, 019/20, 027/03, 112/14, 317/01

y.+ı 3/10, 003/14

y.+ına 136/2

yâd-gâr: Bir kimseyi veya bir olayı hatırlatan nesne veya kişi.

y. 17/46, 189/6

yağ-: (Yağmur, kar, dolu için) gökten düşmek.

y.-ar 5/29

y.-ardı 9/29

yağdır-: Yağmasını sağlamak.

y.-ır 14/32

yağmâ: Birçok kişinin zor kullanarak ele geçirdikleri malı alıp kaçması, çapul, talan.

y. 175/4, 256/03, 294/01

yah: Buz.

y.+lar 11/7

y.+tan 11/12

yah-beste: Bu tutmuş.

y. 232/3

yahşı: İyi, güzel, çok güzel.

y. 3/64, 003/64, 227/04

y.+ya 3/64

yâhû: Üzerine dikkati çekmek için söylenen söze katılır.

y. 287/4

yâhud: Veya, ya da.

y. 8/7, 014/03, 016/32, 021/14, 023/09, 030/04, 065/05, 067/21, 108/09, 112/20, 130/25, 130/39, 149/05, 162/03, 185/08, 263/05, 285/11, 286/04, 355/01

Yahûd: Yahudi.

y.+e 259/5

Yahyâ: Yahya.

y. 14/38

yak-: Yanmasını sağlamak.

y.-a 215/5

y.-ar 265/1

y.-ip 1/59, 051/01, 356/01
y.-mıŝtır 17/32
y.-tı 1/15, 053/01, 278/06, 357/01
y.-tun 164/1
yaka: G6mleğin boğaz kısmı.
y.+sın 2/32
yakıl-: Yakmak işi yapılmak.
y.-sın 282/1
yakın: Az bir ara ile ayrılmış olan.
y. 20/14, 147/03, 312/01
yakıŝ-: G6zel durmak, iyi gitmek.
y.-maz 229/5
y.-mış 130/42, 268/02
y.-tı 311/2, 314/03
yakın: Sağlam, kesin bilgi.
y. 63/3, 063/14
y.+e 3/32
yaklaŝ-: Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak.
y.-amaz 13/21
y.-tı 307/3
yâkut: Değerli taş.
y. 162/6, 220/03
y.+a 185/5
yâkut-nûmâ: Yakut g6steren.
y.+dır 18/24
yâkut-pâre: Yakut parçası.
y. 11/9
yâl: Boyun.
y. 13/26, 030/18
y.+i esb: At boynu. 37/12
y.+ü bâl: Boyun ve kanat. 8/8, 134/01, 318/04, 330/01

yalan: Aldatmak amacıyla bilerek ve gerçeğe aykırı olarak s6ylenen s6z.
y. 8/66, 135/03, 190/06, 313/03
yalı: Su kıyısında yapılmış b6y6k, g6rkenli ev.
y.+sında 77/7
yalın: G6steriŝsiz, s6ss6z.
y. 11/7
yalınız: Yanında baŝkaları bulunmayan.
y. 278/9, 307/02
yalınız: Yalnız.
y. 12/22
yaman: K6t6.
y. 3/64, 020/13, 131/11, 201/06
y.+a 3/64
y.+ımdan 227/4
y.+sın 305/3, 305/03
yan: (Bir şeyin) 6n, arka, alt ve 6st dışında kalan b6l6m6.
y. 3/22, 013/15
y.+a 13/15, 020/10, 031/10, 031/10, 031/11, 037/35, 076/03, 076/03, 127/04, 236/02, 298/04, 314/05
y.+adır 170/8
y.+ı 7/18, 009/21, 010/52, 013/30, 017/03
y.+ıma 7/18
y.+ımda 8/4, 015/23
y.+ımdan 227/3
y.+ına 9/21, 013/21, 017/03, 017/12
y.+ında 10/6, 013/30, 019/08, 019/08, 021/14, 021/18, 037/13, 130/36, 300/04, 326/01
y.+ımdan 321/3
yan-be-yan: Yan yana.
y. 20/17

yan-: Kül durumuna geçip yok olmak.

y.-ar 8/63

y.-dı 82/13

y.-ınca 121/15, 138/03

y.-ıp 84/15

y.-mağla 166/3

y.-sın 282/1

yanaklı: Yanağı olan.

y. 321/1, 321/01, 321/02, 321/03, 321/04, 321/05

yandır-: Yanmasına sebep olmak.

y.-dı 1/15

yangıl-: Yanılmak.

y.-ıp(yangılıp) 142/5

yanık: Yanmış olan.

y.+lar 255/2

yanıl-: Tanımayarak, niteliğini iyi anlamayarak aldanmak.

y.-mış 183/2

ya'nî: "Demek", "şu demek ki" anlamında kullanılır.

y. 1/23, 004/15, 004/42, 009/24, 013/10, 016/36, 017/58, 019/04, 027/13, 028/15, 029/14, 034/06, 035/23, 035/29, 036/10, 038/01, 063/04, 067/03, 070/01, 071/01, 071/07, 075/01, 078/01, 089/01, 092/05, 092/13, 100/01, 102/06, 107/01, 115/02, 115/14, 117/02, 118/01, 164/03

yanlış: Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanlıgı.

y. 39/8

yap-: Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak.

y.-an 98/11

y.-ar 5/19

y.-ardı 97/6

y.-arsa 69/5

y.-ıp 64/9, 101/05, 103/26

y.-mamıştır 69/6

y.-sa 180/2

y.-sın 13/22, 103/30

y.-sınlar 69/5

y.-tı 64/11, 066/03, 068/04, 070/11, 079/18, 080/27, 081/15, 082/23, 085/03, 090/04, 094/39, 096/01, 105/07, 115/43, 116/20

y.-tım 11/15

yapıl-: Yapmak işine konu olmak.

y.-an 18/13, 072/02

y.-dı 74/5, 080/16, 083/09, 092/10, 094/27

y.-mak 82/17

y.-mamıştır 70/5

y.-sın 84/17

yapış-: Ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalmak.

y.-ıp 13/15

yaptır-: Yapmasını sağlamak, yapmasına imkân vermek.

y.-dı 87/11, 093/18

y.-ıp 90/2

yâr: Sevgili.

y. 124/1, 124/01, 124/01, 124/01, 124/01, 124/02, 124/03, 124/04, 124/05, 124/06, 124/07, 138/01, 138/03, 140/04, 153/05, 170/05, 170/06, 185/21, 186/05, 230/05, 243/02, 251/08, 258/02, 287/04, 324/01, 336/01, 336/01

y.+ı husrev-i Cemşîd-şân: Cemşîd şanlı hüsrevin sevdiği. 5/40

- y.+ı nükte-pîrâ:** Nükte süsleyen yâr. 303/5
y.+a 41/5, 056/01, 168/05
y.+da 52/1
y.+dan 227/6, 340/01
y.+den 7/16
y.+e 15/6, 179/01
y.+i 112/14, 128/02, 135/01, 145/04, 165/02, 178/03, 183/02, 185/14, 284/02, 354/01
y.+idir 285/12
y.+imin 224/4
y.+in 150/3
y.+ini 281/6
- yara:** Dert, üzüntü, acı.
y.+yla 1/49
- yârabî:** Ey Allah'ım!
y. 129/9
- yârân:** Dostlar.
y. 26/14, 253/06, 262/04, 310/02
y.+ı nazm: Şiir dostu. 2/9
y.+ı safâ: Eğlence dostu. 124/5
y.+a 13/37
y.+e 318/3
y.+ı 16/7, 125/02, 316/05
- yaraş-:** Yakışmak, uymak.
y.-ır 46/1
- yarat-:** (Allah tarafından) olmayan bir şeyi var etmek.
y.-miş 294/1
- yâre:** Yara.
y. 15/6, 179/01, 208/02, 311/01
y.+mize 171/2
y.+si 291/4
y.+sine 296/1
- yârelen-:** Yaralamak işi yapılmak.
y.-dim 318/4
y.-miş 253/3
- yârî:** Dostluk.
y. 63/17
y.+ı musavver: Tasarlanmış dostluk. 189/8
- yârsız:** Sevgilisiz.
y. 186/5
- yasağ:** Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel.
y. 301/1
- yâsemen:** Bir çiçek türü.
y. 130/19, 130/48
y.+den 314/1, 314/01, 314/02, 314/03, 314/04, 314/05
y.+ler 311/3
- yâsemen-çîn:** Yasemin toplayan.
y. 248/6
- yâsemenlik:** Yasemin bahçesi.
y.+te 253/1
- yaş:** Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman.
y. 120/1, 129/01
y.+ı 60/4
y.+ım 153/2
y.+ımdan 226/4
y.+ın 67/15, 067/15
y.+ına 177/3, 321/02
- yat-:** Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak.
y.-a 264/6
y.-ar 307/2
y.-ma 307/2
y.-miş 9/1

- y.-up** 33/3
- y.-ur** 144/3
- yâver:** yardımcı.
y. 11/52, 026/01, 027/15, 094/11
- y.+i** 98/4
- y.+in** 123/3
- yavru:** Yeni doğmuş hayvan veya insan.
y. 257/5
- yavuz:** Kötü, fena.
y. 10/7, 035/16, 129/09
- yaz-:** Sözü, düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.
y.-a 79/16
- y.-anlar** 183/1
- y.-ar** 2/25
- y.-dı** 37/19, 097/04, 118/08, 185/09, 219/02
- y.-diği** 102/8
- y.-dikça** 13/25
- y.-dılar** 61/4
- y.-ıcak** 97/13
- y.-ıp** 3/31, 006/47, 016/06, 021/06, 072/03, 192/04
- y.-madyısa** 14/24
- y.-maz** 17/14
- y.-miş** 183/1, 183/01, 183/02, 183/03, 183/04, 183/05, 237/02, 268/05
- y.-mişlar** 72/2
- y.-salar** 3/11
- yazıl-:** Yazmak işi yapılmak.
y.-dı 1/31
- y.-madık** 11/42
- y.-miş** 130/23, 254/03
- y.-sa** 106/8
- ye-:** Ağızda çiğneyerek yutmak.
- y.-** 6/16, 010/56, 012/32
- y.-din** 345/1
- yed:** El.
y.+i beyzâ: Beyaz el. 14/41
- y.+dir** 275/2
- y.+indir** 273/1
- y.+lerinden** 117/2
- yedi:** Altıdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam.
y. 21/23, 036/11, 115/03, 115/03
- yegân:** Yirler, tekler.
y. 20/4, 020/04
- yegâne:** Biricik, tek.
y. 3/34, 008/39
- y.+i devr-i zemâne:** Zamanın biricigi. 8/49
- yek:** Bir, tek.
y. 10/18, 010/18, 016/07, 016/07, 126/03, 221/05, 294/01
- yek-be-yek:** Tek tek.
y. 78/13
- yek-dâne:** Eşi benzeri olmayan.
y. 13/35, 013/36, 013/37, 129/07
- yek-nesak:** Tek düze.
y. 123/5
- yek-pâre:** Tek parça.
y. 1/68, 019/26
- yek-reng:** Bir çeşit lâle.
y. 1/7
- y.+i ülfet:** Lâle alışkanlığı. 2/6
- yek-rûze:** Bir günlük.
y.+den 234/1
- y.+si** 1/23
- y.+ye** 261/8

yek-ser: Yalnız başına.

y. 238/3

yek-ten: Yalnız başına.

y. 1/81

yekâ-yek: Birer birer.

y. 97/19

yekff: Yeterli.

y. 65/2

yekke: Tek, bir.

y. 23/2

yekke-tâz: Yalnız başına saldıran yiğit.

y. 243/6

y.+ -i arsa-i haşmet: Haşmetli meydanın yiğidi. 30/18

yekpâre: Bir parçadan oluşan, tek parça.

y. 18/1, 018/02

yeksân: Düz.

y. 36/4, 310/01

yekser: Tek başına.

y. 11/45, 102/02, 121/09

yektâ: Eşsiz.

y. 14/4, 014/16, 014/35, 019/17, 064/08, 080/23, 094/05, 103/14, 103/25, 112/18, 294/01

y.+ -yı kerem: Emsalsiz cömertlik. 35/17

y.+sıdır 30/23

yektâ-neverd: Eşsiz gezinme.

y.+ -i ser-zemîn-i dâverî: Cihanın baş padişahının eşsiz gezinmesi. 4/5

yektûy: Tek kat.

y. 1/81

yel: Rüzgâr.

y.+i 11/5

yel-: Aceleyle, telâşla koşmak.

y.-eli 277/2

y.-er 126/7

y.-erek 137/2

yeldâ: Uzun.

y. 185/3

yelken: Yelken takmış, yelkeni olan göl veya deniz aracı, yelkenli.

y. 1/27

yelman: Uç.

y.+ -i tîğ: Kılıcın ucu. 4/8

y.+ -i tîğ-ı nâz: Naz kılıcının ucu. 223/5

y.+ı 8/47

yemâne: Sivri, uç.

y.+yle 9/6

yem: Çok.

y.+ -i hasret: Çok hasret. 143/2

y.+de 79/3, 079/18, 116/20

yem-himem: Çok gayretli.

y. 111/1

yemân: Yemin.

y. 129/1

Yemen: Yemen.

y. 1/32, 130/48

yemîn: Ant.

y. 8/27, 063/05, 130/18

y.+ -i devlet-ü dîn: Devlet ve din andı. 11/29

y.+ -i saltanat: Saltanat andı. 80/2

y.+inde 10/8, 010/12, 012/31

yeni: Daha öncekilerden farklı olan.

y. 11/48, 030/03, 060/01, 106/13, 136/03, 319/04

yeniden: Gene, yine, bir daha.

y. 6/7, 020/13, 037/28, 094/09, 309/01

yer: Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal.

y. 5/20, 005/23, 011/42, 030/13, 033/04, 081/02, 122/03, 170/03, 197/06, 206/03, 293/04, 293/04, 303/03, 303/03, 5/20, 005/23, 011/42, 030/13, 033/04, 081/02, 122/03, 170/03, 197/06, 206/03, 293/04, 293/04, 303/03, 303/03

y.+de 88/2, 196/04, 307/02

y.+dir 131/4

y.+e 4/54, 016/09, 017/17, 134/04

y.+i 83/8

y.+idir 103/27

y.+in 10/27, 170/03, 186/07, 301/04

y.+inde 10/19

y.+inden 3/37

y.+ine 3/1, 005/29, 006/03, 067/06, 082/16, 088/02, 129/04

y.+ini 219/2

y.+ler 12/37

y.+lerde 12/38, 033/04, 290/02

y.+lere 129/1

y.+leri 67/12

yerli: Bulunduğu veya uygun yerde.

y. 10/19

ye's: Ümitsizlik.

y. 128/4, 241/05

y.+e 8/40

yesâr: Sağ ve sol.

y.+ında 10/5, 012/31

Yesrib: Medine'nin İslâm'dan önceki adı.

y. 105/2

yeşil: Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk.

y. 8/41, 060/03, 268/03, 314/01

yet-: Bir ihtiyacı karşılayacak, giderecek nicelikte olmak.

y.-er 5/53, 008/68, 012/07, 013/43, 013/43, 019/27, 102/05, 129/03, 185/13, 185/13, 191/05, 250/02, 278/03, 280/05, 304/03, 304/03, 304/03, 309/03, 309/03

y.-mez 195/5, 307/01

yetim: Babası ölmüş olan çocuk.

y. 4/46, 021/17

y.+i nâz: Nazlı yetim. 291/2

y.+i 26/14

yetiş-: Ulaşmak, ermek, vasıl olmak.

y. 205/5

y.-ip 7/14

y.-irken 296/4

y.-miş 8/6

y.-sin 205/5

y.-ti 281/4

yetiştir-: (Çocuk için) gelişip büyümesine özen göstermek.

y.-di 286/1

yevm: Gün.

y.+i âhîret: Ahiret günü. 117/8

y.+i şek: Hilâlin gönünmemesi sebebiyle ramazanın birinci günündeki şüphe. 9/2

Yezdân: Allah.

y. 87/1

Yezdâni: Allah'la ilgili.

y. 12/10

yığla-: Ağlamak.

y.-mak 142/1
yık-: Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak.
y.-ıp 80/15
y.-tı 231/2
y.-tın 15/5, 164/01
yıl: Sene.
y. 3/37, 011/16, 106/15, 184/05, 188/03, 229/06
y.+da 41/3, 281/02
y.+dır 321/3
yıldız: Işıklı gök cisimlerinden her biri.
y. 308/1
yiğit: Güçlü ve yürekli, kahraman.
y. 11/22
yine: Tekrar, gene.
y. 1/1, 001/02, 001/03, 001/07, 001/22, 001/55, 002/11, 002/17, 002/20, 005/01, 005/06, 005/07, 005/08, 005/08, 005/40, 006/09, 006/42, 010/55, 010/61, 012/42, 014/05, 014/06, 015/28, 016/06, 016/34, 016/43, 019/01, 021/05, 022/01, 023/06, 024/01, 025/02, 025/03, 025/06, 026/11, 028/03, 028/04, 028/05, 029/14, 034/03, 039/11, 041/06, 047/01, 062/01, 062/02, 071/09, 071/09, 071/10, 071/12, 100/09, 102/01, 102/03, 121/19, 126/07, 127/03, 129/01, 129/01, 129/03, 132/05, 132/05, 146/07, 146/08, 148/07, 151/04, 151/05, 153/01, 158/03, 158/06, 166/02, 167/10, 170/08, 173/05, 175/01, 176/01, 182/01, 182/06, 182/07, 184/01, 185/14, 189/04, 190/08, 192/06, 193/04, 202/04, 214/06, 216/01, 218/04, 220/02, 223/07, 236/04, 238/06, 240/05, 241/02, 242/02, 251/02,

253/06, 259/02, 259/05, 261/03, 264/03, 266/02, 269/03, 271/02, 275/06, 284/02, 285/10, 291/07, 292/01, 292/05, 293/04, 296/05, 302/04, 302/05, 303/01, 308/01, 319/01, 322/01, 322/02, 322/03, 322/03, 349/01
yirin-: Öz eleştiri yapmak.
y.-e 1/11
yoğ: Yok.
y.+ıdı 7/15
y.+ımuş 6/15
y.+ise 127/4, 318/02
yoh: Yok.
y.+sa 1/57, 008/31
yok: Yok.
y. 1/19, 001/60, 008/68, 011/13, 012/05, 013/33, 016/12, 016/27, 017/17, 019/10, 019/23, 021/18, 021/18, 026/13, 027/10, 030/03, 030/03, 030/04, 092/15, 127/04, 130/11, 130/11, 132/08, 134/08, 135/13, 147/07, 157/05, 157/06, 168/05, 170/01, 172/05, 191/06, 204/04, 208/05, 250/03, 261/11, 304/01, 336/01
y.+sa 5/16, 012/14, 014/03, 017/45, 017/52, 048/01, 107/03, 149/01, 157/07, 162/01, 205/01, 214/02, 231/07, 259/07, 272/01, 283/04
y.+tan 132/1
y.+tur 10/35, 016/16, 017/54, 017/62, 017/70, 019/10, 074/01, 074/05, 079/01, 104/08, 106/09, 110/02, 119/01, 158/08, 210/03, 251/03, 294/01, 300/03, 303/05
yokla-: El ile dokunarak incelemek.
y. 210/2, 267/05

yol: Karada insan veya hayvanların geçmesi için açılan veya kendi kendine oluşmuş, yürümeye uygun yer.

y. 75/6

y.+da 24/3

y.+dan 215/2

y.+lar 102/8

y.+lardan 316/4

y.+larında 207/7

y.+um 130/16

y.+un 318/4

y.+una 130/10

y.+unda 310/1, 310/05

y.+undan 82/20, 146/05

yolcu: Yolculuğa çıkmış kimse.

y. 99/9

yollu: Kuralına uygun.

y. 146/5

yöğür-: (Hayvan için) çiftleşmek.

y.-di 142/1

yu-: Yıkamak.

y.-rdü 244/2

y.-sun 17/47

yukarı: Bir şeyin üst bölümü.

y. 31/5

Yusuf: Hz. Yakub'un oğlu.

y.+ı **gül-pîrechen:** Yusuf'un gül kokulu gömleği. 275/3

y.+un 289/8

Yûsufistân: Yusuf'un memleketi.

y.+ı **hayâl:** Yusuf'un memleketinin hayali. 1/69

yuttur-: Yutmak işini yaptırmak veya yutmasını sağlamak.

y.-ur 56/1

yümn: Uğur, bereket.

y. 27/6, 076/04, 083/13

y.+ı **câh-u şân:** Makam ve şöhretin uğuru. 62/22

y.+ı **makdem:** Bereketin gelmesi. 29/9

y.+ı **pâ-bûs:** Ayak öpmenin bereketi. 297/2

y.+ı **teşrîf:** Bir yeri şereflendirmenin uğuru. 28/1

y.+ı **devlet:** Devletin bereketi. 94/15, 094/37, 103/09, 109/01

y.+ı **iclâl:** Kudretin uğuru. 94/27, 295/01

y.+ı **saâdet:** Saadetin bereketi. 31/18

y.+ı **şeref:** Bereket ve şeref. 24/12

y.+ile 78/15

yürek: Bir kimsenin ruhsal yönü, gönül.

y. 251/3

y.+im(**yüreğim**) 277/1, 336/01

y.+ler 282/4

yürü-: Yürümek fiilinin emir kipi çekimi.

y. 3/71, 011/51, 060/02, 060/02, 212/02, 231/06, 316/01, 316/01, 316/02, 316/03, 316/04, 316/05

y.-r 16/22, 076/03, 097/09

yürüt-: Adım atarak ilerlemek.

y. 182/3

y.-tîler 75/8

yüz: Sima, çehre, surat.

y. 1/6, 001/40, 003/50, 010/18, 013/45, 017/72, 024/08, 026/14, 041/14, 086/05, 117/10, 129/01, 156/05, 196/04, 226/01, 270/07, 297/02, 299/05, 313/02, 351/01

y.+de 291/1

y.+ler 9/16, 296/05, 315/01

y.+ü 17/62, 277/05

y.+üm 130/10

y.+ün 17/23, 041/07, 280/01, 323/01

y.+ünden 129/5

yüzbin: Bir sayı.

y. 247/6

yüzlü: Yüzü herhangi bir nitelikte olan.

y. 303/3, 317/02

Z

zâbit: Rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan asker.

z.+ü kâzîye: 185/10

zabtet-: Zorla almak.

z.-erler(zabtederler) 16/25

z.-ti 36/21

zabtettir-: Zaptetmesine yol açmak.

z.-ip 36/28

zabtolun-: Zaptolmak işine konu olmak.

z.-maz 17/45

zâde: Oğul, evlât.

z.+i mecd: Şerefli oğul. 1/30

z.+si 1/37

za'f: Düşkünlük, zayıflık.

z. 8/2, 172/02

z.+ımı 124/4

zafer: Savaşta kazanılan başarı.

z. 4/12, 011/49, 017/21, 035/09, 100/02, 108/02, 117/02

z.+e 1/24

zafer-yâver: Zaferin yardımcısı.

z. 11/28

zagan: Kargalar.

z. 1/9

zâhid: Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp buyurduklarını yerine getiren kimse.

z. 146/3, 147/05, 179/04, 229/06, 237/03

z.+i hâm: Olgunlaşmamış zahid. 266/4

z.+i rûbeh-firfb: Tilki gibi aldatan zahid. 178/4

z.+i zerrâk: İki yüzlü zahid. 185/7

z.+e 227/4

z.+in 249/4, 251/01

zâhidâ: Ey zâhid!

z. 191/2, 197/03, 206/02, 208/03, 244/08

zâhir: Açık, belli.

z. 3/60, 006/18, 011/54, 016/05, 017/65, 018/29, 021/24, 079/06, 081/01, 083/12, 086/04, 136/05, 172/02

z.+de 326/1

zahm: Yara.

z. 8/19, 079/06, 223/05

z.+ı çihar: Dört yara. 256/6

z.+ı derûn: Derin yara. 62/15, 269/04

z.+ı dest-i redd-i istiğnâ: El açmayı reddeden tok gözlünün yarası. 30/31

z.+ı engüş-i nigâh-ı intihâb: 197/6

z.+ı gül: Gül yarası. 248/1

z.+ı hûn-çegân: Kanayan yara. 5/49, 175/08

z.+ı nihân: Gizli yara. 5/39, 238/02

z.+ı sîne: Göğüs yarası. 2/16

z.+ım 127/7

z.+ına 331/1

- z.+ından** 264/4
- zahm-âşinâ:** Bildik yara.
- z.+yi hancer-i ser-tîz:** Hançerin keskin ucunun bilindik yarası. 43/1
- zahm-nâk:** Yaralı.
- z. 136/7
- zahmet:** Sıkıntı, güçlük.
- z. 127/7, 223/05
- zahmur-:** Yaralamak.
- z.-ur 275/3
- z.-urdu 4/27
- zâika:** Tatma kuvveti.
- z.+i irfân: Bilgiyi tatma kuvveti. 16/6
- zâl:** İhtiyar.
- z.+i çerh: Yaşlı dünya. 4/21, 063/05
- z.+i felek: Yaşlı felek. 136/4
- z.+i sipîhr: Yaşlı talih. 3/43
- z.+i zer: Benzi atmış ihtiyar. 5/27, 121/07
- z.+de 74/2
- z.+ım 303/2
- z.+in 4/26
- zalâm:** Karanlık.
- z. 1/75
- zalâm-efşân:** Karanlık saçan.
- z. 5/7
- zalîl:** Gölge.
- z.+i re'fet: Merhametin gölgesi. 5/40
- zâlim:** Acımasız ve haksız davranan, kıyıcı, zulmeden.
- z. 2/17, 006/13, 007/19, 011/21, 057/01, 130/06, 147/06, 175/07, 208/01, 215/04, 238/03, 239/02, 250/03, 296/01, 303/01, 305/03, 313/02
- z.+de 175/1
- z.+dir** 41/9
- z.+e** 283/5
- z.+in** 251/1
- zam:** İlâve.
- z. 5/30
- zamân:** Bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.
- z. 3/10, 003/10, 003/37, 005/30, 007/05, 008/56, 019/25, 020/03, 020/11, 020/18, 021/12, 023/14, 035/06, 038/03, 059/01, 063/09, 065/06, 081/05, 082/22, 092/09, 093/07, 097/01, 117/04, 129/06, 129/07, 135/04, 138/05, 177/05, 182/05, 198/02, 204/02, 312/03, 313/03, 322/02
- z.+ı devlet:** Kudret zamanı. 5/48, 006/12, 017/29, 027/11, 041/10, 067/05, 075/03, 077/17, 083/03, 112/08, 119/03
- z.+ı devlet-i adl:** Adaletli devlet zamanı. 22/7
- z.+ı direng:** İstirahat zamanı. 130/1
- z.+ı habbe-i habb-ı mürevvak:** Seçilmişlerin zamanı. 22/4
- z.+ı hatt-ı anber-fâm:** Amber renkli hat zamanı. 163/1
- z.+ı kalîl:** Kısıtlı zaman. 8/58
- z.+ı rezm:** Savaş zamanı. 5/2
- z.+ı sayf:** Yaz zamanı. 28/17
- z.+ı şerîf:** Şerefli zaman. 8/54, 011/49
- z.+ı şerm:** Utanma vakti. 154/6
- z.+ı va'd-i tahassür:** Toplanma vadi, zamanı. 160/4
- z.+u her:** Bütün zamanlar. 135/12
- z.+u hurrem-fâl:** Zaman ve gönül açan talih. 7/41

- z.+dır** 17/39, 023/14, 121/18, 178/07
z.+ı 23/1, 023/08, 023/10, 025/12, 307/03
z.+ıdır 306/3
z.+ın 31/6
z.+ında 16/35, 017/13, 083/08, 084/04, 084/15, 089/02, 319/04
z.+ından 4/44, 082/06
z.+iyle 27/14
z.+ları 279/3
zamâne: Çağ, devir.
 z. 21/29, 115/01
z.+-i hurrem: Sevinç zamanı. 21/1
z.+-i sad 21/4
z.+yi 3/64
zan: bk. **zann**.
 z. 1/47
zann: Sanma, sani.
 z. 12/5
z.+ım 12/4, 013/33, 028/17, 207/02, 278/07
zannet-: Sanmak.
z.-er(zanneder) 104/5, 203/03
z.-erim(zannederim) 302/5
z.-me 135/5, 146/01, 227/05, 329/01
z.-sin 6/49
z.-tim 6/25, 226/02
zanneyle-: Zannetmek.
z.-me 31/8
z.-r 247/7
z.-rim 242/5
z.-yemem 274/5
zânû: Diz.
z.+da 291/5
z.+lara 241/5
z.+sundan 239/2
zaptet-: Zaptetmek.
z.-meseydi 185/8
zâr: Ağlayan.
 z. 8/18, 008/60, 011/46, 019/07, 033/03, 041/14, 127/08, 141/05, 170/01, 208/03, 224/05, 237/06, 253/06, 298/05, 300/05, 305/05, 306/04, 308/02, 310/05, 332/01
z.+ı şeydâ: Delinin ağlaması. 6/43
z.+-ü tenûk: Ağlayan ve dayanıksız olan.
 270/1
z.+-ü zebûn: Ağlayan ve aciz. 7/13
z.+a 3/63, 303/05
z.+da 158/8
z.+e 149/2, 311/03
z.+ı 5/10, 128/02, 164/08, 267/05, 309/03
z.+ım 305/3
z.+ın 100/10, 120/01, 151/04, 251/04, 261/13, 281/04, 303/01, 308/04, 345/01
z.+ına 191/6, 234/05
z.+ını 290/5
zarar: Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı.
 z. 11/16, 117/02, 229/04
zarb: Darbe.
 z. 35/5
zarf: Tutma.
z.+ı zebân: Dilini tutma. 1/61
zarûrî: Mecburî, zorunlu.
 z. 27/12
zât: Kimse, kişi.
z.+ı akde: 10/32
z.+ı âkıl-ü dânâ: Bilen ve akıllı kişi. 68/1
z.+ı âlem-ârâ: Âlemi süsleyen kişi. 94/14

- z.+1 âlf:** Yüce kişi. 103/6
- z.+1 âlf-kadr:** Kıymeti yüksek kişi. 65/5, 104/13
- z.+1 âlf-şân:** Şanı yüce kişi. 10/31, 010/41, 036/12, 080/12, 092/03, 299/05
- z.+1 âsaf-isti'dâd:** Vezirlik kabiliyetli kişi. 69/1
- z.+1 bî-adfl-i mekrûmet-pîrâ:** 93/6
- z.+1 bî-muâdil:** Benzeri olmayan kişi. 65/4
- z.+1 bî-nazîr:** Eşsiz kişi. 12/24
- z.+1 güzîn:** Seçkin kişi. 35/18
- z.+1 hümâ-pervâz:** Yüksekten konuşan kişi. 94/18
- z.+1 hümâyûn:** Padişah. 5/43, 010/35, 010/65, 012/44, 038/02, 071/05, 083/04, 129/05, 129/07
- z.+1 kerem-kâr:** Cömert kişi. 19/27, 027/16, 063/19
- z.+1 kerem-peydâ:** Cömertliği aşikâr kişi. 70/1
- z.+1 kerem-ver:** Cömertlik sahibi kişi. 104/11
- z.+1 kerîm:** Cömert kişi. 21/26, 027/09, 062/07, 109/09
- z.+1 muhterem:** Muhterem kişi. 12/7
- z.+1 pâk:** Temiz kişi. 1/65, 021/22, 064/08, 080/01, 088/07, 102/11
- z.+1 pâk-i pâdşâhî:** 350/1
- z.+1 şeref-pîrâ:** 129/9
- z.+1 şerîf:** Şerefli kişi. 6/48, 012/45, 013/1, 018/18, 019/29, 039/18, 129/05
- z.+1 vâlâ-kadr:** 94/22
- z.+1 vâlâ-şân-ı bî-hem-tâ:** 93/12
- z.+1 zî-şân:** 319/4
- z.+1 2/23, 022/08, 078/01, 079/01, 087/06, 092/13, 116/19, 130/59**
- z.+ıdır** 83/1
- z.+ın** 3/74, 014/28, 023/19, 029/16, 030/27, 035/13, 039/19, 041/01, 063/18, 106/09, 130/66
- z.+ına** 8/37, 079/07
- z.+ında** 4/21, 063/08, 166/06
- z.+ını** 1/79, 002/39, 123/06, 139/04
- z.+iyle** 31/12, 093/09, 278/08
- Zâtî:** Meşhur Türk şairi.
- z.** 73/2
- zebân:** Dil, lisan.
- z.** 3/5, 003/06, 003/50, 005/50, 099/11, 109/07, 125/09, 128/06, 175/04, 192/02, 247/01, 283/05, 347/01
- z.+1 ehl-i dil:** Gönül ehlinin dili. 99/10
- z.+1 gile:** Şikâyet etme. 1/71
- z.+1 kilk-i geher-bâr:** Cevher serpen kalemin dili. 80/4
- z.+1 pâk:** Temiz dil. 109/4
- z.+1 sinân:** Mızrağın dili. 192/1
- z.+1 sûsen:** 1/68, 015/02
- z.+1 tab':** Parlak dil. 174/5
- z.+1 23/15, 157/07**
- z.+ım** 67/13, 130/11
- z.+ıma** 167/5
- z.+ımdan** 227/7
- z.+ın** 231/7, 270/10
- z.+ında** 14/3
- z.+ından** 178/7
- z.+ınla** 1/61
- zebân-şinâs:** Tanıdık dil.
- z.+1 31/16**

zeber: Üst.

z. 11/53, 100/06

zebûn: Gücsüz, aciz.

z. 1/63, 007/13, 008/16

z.+ -1 pençe-i kübrâ: Büyük pençenin gücsüzlüğü. 30/37

zeheb: Altın.

z. 8/40

zehhâr: Dolu, taşkın.

z. 8/42

z.+ -1 mürüvvet: Mutlulukla dolu. 30/17

zehr: Zehir.

z.+ -i hired: Akıl zehri. 205/3

zehr-âb: Acı su.

z. 165/1, 288/04

z.+ -1 nigâh: Bakışın acı suyu. 128/3

zehrâ: Yüzü pek beyaz olan.

z. 87/5

zekâ: İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerekçeleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, feraset.

z. 1/61, 115/15

z.+dır 18/21

zekan: Çene.

z. 1/16, 001/58

z.+imden 126/8

zelîl: Hor görülen, aşağı tutulan.

z. 76/11

zelzele: Deprem.

z.+ -i nâ-gehân: 3/4

zemâne: Devir, vakit.

z.+sin 8/49

zemîn: Taban, yer.

z. 1/54, 015/10, 016/21, 019/25, 024/08, 036/05, 063/09, 301/02

z.+ -i ârız-ı gül-fâm: Gül renkli yanak. 234/2

z.+ -i hûb: Edalı sevgili. 31/4

z.+ -i nev-ibâret: Yeni yer. 121/17

z.+ -ü âsmân: Yer ve gök. 5/6, 012/03

z.+ -ü tarh: Yer ve çiçek dikilen bahçe. 80/14

z.+de 11/37, 011/42, 11/37, 011/42

z.+e 3/4, 003/18, 008/46, 011/01, 011/41, 119/04, 122/11, 130/63, 171/05, 311/02

z.+i 31/5, 121/05, 311/04

z.+in 2/45

z.+inde 130/30

zemistân: Kış.

z. 34/5, 34/5, 225/03

z.+a 13/47

z.+1 29/5

zemistânî: Kışlık.

z. 11/12

zemzem: Kâbe yakınlarında bulunan kuyu.

z. 123/7

z.+in 105/6

zemzeme: Ezgili nağmeli ses.

z.+ -i çeng: Çengi sesi. 162/1

z.+ -i halka-i der: Kapının halkasının nağmeli sesi. 7/30, 162/01

zen: Kadın.

z. 328/1

z.+ -i âbisten: Hamile kadın. 1/37

zenah: Çene.

z. 7/33

zenah-dân: Çene.

z. 265/2

- z.+ında** 197/6
- zencîr:** Zincir.
- z. 152/4, 300/02
- z.+i habs:** Zincirle bağlı. 185/10
- z.+i pâ-y-i ömr-i şitâbân:** Çabuk geçen ömrün ayağının bağlı olması. 211/2
- z.+de** 244/6
- z.+dir** 245/3
- z.+e** 216/2, 254/01
- z.+edir** 5/12
- z.+im** 229/1
- z.+indeyim** 153/2
- zencîr-bend:** Zincirle bağlı.
- z.+i pâ-y-i ömr-i pür-şitâb:** Çabuk geçen ömrün ayağının bağlanması. 15/8
- zeng:** Zenci.
- z.+den** 172/2
- zengî:** Zenci.
- z.+nin** 172/2, 172/2
- zer:** Altın.
- z. 5/12, 005/27, 006/24, 006/47, 011/39, 014/11, 016/20, 037/22, 106/08, 108/09, 121/07, 165/02, 165/02, 187/06, 251/01, 254/03, 264/03, 317/02
- z.+i efrenc:** Avrupa'dan gelen altın. 262/5
- z.+i hâric:** Dıştaki altın. 5/51
- z.+i hurşîd:** Güneş gibi parlak altın. 1/10, 013/30
- z.+i kâmil:** Olgun altın. 281/8
- z.+i mihr:** Parlak altın. 31/17
- z.+ü gevher:** Altın ve cevher. 13/14
- z.+den** 229/5
- z.+dir** 4/6
- z.+i** 4/4, 013/31
- zer-bâf:** Sırma dokuma.
- z.+ın** 193/5
- zer-dûz:** Sırma dikici.
- z. 1/45
- z.+ı sakf:** Tavanı sırmayla döşeyen. 67/21
- zer-efşân:** Altın saçan.
- z. 2/25, 019/21
- zer-ender:** Altında.
- z. 108/9
- zer-ender-zer:** Süslemede ikinci defa altın tabakası ile kaplama.
- z. 80/7
- zer-endûd:** Altın yaldızlı.
- z. 31/3
- zer-feşân:** Altın saçan.
- z. 68/5
- zer-kemer:** Altın kemer.
- z. 8/45
- zer-keş:** Altın işlemeli, altın kaplamalı.
- z.+i vasf-ı kerem-kâr:** 6/46
- zer-nigâr:** Yaldızlı.
- z.+ı** 31/2
- zer-nişân:** İşleme, süs.
- z. 3/59, 077/13
- zer-pâş:** Altın saçan.
- z.+ı** 15/22
- zer-peyker:** Altın çehreli.
- z.+i hurşîd-tâb:** Parlak güneşin altın çehresi. 15/27
- zer-târ:** Kararmış altın.
- z. 8/37
- zerd:** Sarı.
- z.+den** 165/3

- z.+i** 128/6
- z.+im** 7/18
- z.+in** 5/12, 254/03
- zerkâ:** Gök mavisi.
- z.+i yemâne:** 9/6
- zerrâk:** İki yüzlü.
- z.+ı** 185/7
- zerre:** Çok küçük parçacık.
- z.** 30/37, 092/03, 150/01, 223/01
- z.+i güm-nâm:** Unutulmuş zerre. 67/7
- z.+i nâ-çfz:** Aciz zerrecik. 181/4, 300/03
- z.+dir** 63/10
- z.+ni** 8/62
- z.+sin** 5/26
- z.+ye** 15/23
- z.+yim** 15/11
- zerre-sıfat:** Parça şeklinde.
- z.** 259/2
- zerrece:** Küçücük.
- z.** 168/3
- zerrîn:** Altından yapılmış.
- z.** 24/5, 057/01, 062/08
- z.+i Cemşîd:** 235/4
- z.+e** 129/5
- z.+i** 306/2
- zerrîn-pençe:** Altın pençe.
- z.+i kâf-ı mehâbet:** Heybetli, parçalayıcı altın pençe. 37/3
- zerrîn-tâk:** Altından yapılmış süs.
- z.+ı sa'd-âbâd-ı nev-peydâ:** Sadabad'ın altından yapılmış yer süsü. 14/13
- zerrîn-tunâb:** Altın çadır ipi.
- z.+ımsın** 15/21
- zevâl:** Yok olma, yok edilme.
- z.** 118/7
- zevk:** Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden düşünülmesinden doğan hoş duygu.
- z.** 16/10, 103/29, 224/01
- z.+ı âlem:** Âlemin zevki. 79/15
- z.+u meserret:** Şenlik zevki. 106/13
- z.+u safâ:** Zevk ve sefa. 11/39, 016/14, 018/15, 041/10, 068/08, 073/04, 262/06
- z.+u sohbet:** Zevk ve sohbet. 129/1, 312/02
- z.+u şâdi:** Zevk ve mutluluk. 71/11
- z.+u şevk:** Zevk ve şevk. 306/1
- z.+a** 166/5
- z.+ı** 262/8, 279/04, 280/03
- z.+ın** 190/5
- z.+ına** 9/2
- z.+ını** 9/18
- z.+ler** 129/3
- zevk-âmîz:** Zevke karışmış.
- z.** 183/5
- zevk-bahş:** Zevk bahş eden.
- z.+i hâb-ı nûşîn:** Tatlı uyku zevki. 178/2
- zevklen-:** Zevk duymak, hoşlanmak.
- z.-dik** 239/2
- zevrak:** Çiçek kadehi.
- z.** 9/19
- z.+ı haşmet:** Büyük çiçek kadehi. 1/27
- z.+ı sahbâ:** İçki kadehi. 214/3
- z.+ı sahbâ-yı tûfân-hîz:** Coşkun içkinin kadehi. 282/2
- z.+a** 33/5
- z.+ları** 81/5
- z.+tan** 9/21

z.+te 20/17

zevrakçe: Kayıkçık, sandalcık.

z.+ye 17/12

zeybak: Civa.

z.+ı maktûl: 5/32

z.+a 1/34

zeyl: Ek.

z. 26/11

z.+i mebâhis: Bahislerin eki. 7/4

zeyn: Süs.

z. 19/6, 034/07, 104/04, 351/01

z.+ü licâm: Süs ve gem. 38/11

zeynet-: Süslemek.

z.-medi 74/3

z.-ti 94/24

zeyrek: Anlayışlı, zeki.

z. 97/11

zeytûn: Zeytin.

z.+un 189/7

zıdd: Bir şeyin karşılığı.

z. 124/2

z.+ı kâmil: Tam karşıt. 63/12

zıh: Giysilerin kol, yaka, etek vb. kenarlırana dikilen şerit veya kaytan.

z.+ı kemân: Düzgün kaş. 3/41

zıll: Gölge.

z.+ı himâyet: Himayenin gölgesi. 39/17

z.+ı Hudâ: Hüda'nın gölgesi. 108/3, 115/01

z.+ı hümâ-yı re'fet: Merhamet saadetinin gölgesi. 4/52

z.+ı pâk-i hazret-i vehhâb: Allah'ın temiz gölgesi. 105/1

z.+ı zalîl-i re'fet: Merhametin koyu gölgesi. 5/40

zındân: Zindan.

z.+ı 16/42

z.+ını 289/8

zırh: Savaşlarda ok, kılıç, süngü gibi silâhlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalardan yapılmış giysi.

z.+ın 142/2

zî-in'âm: İyilik eden kişi.

z. 38/2

zî-şân: Şanlı.

z. 2/46, 006/04, 011/28, 067/16, 069/03, 081/08, 083/14, 087/09, 087/13, 094/25, 110/03, 112/11, 190/08

z.+ı felek-câh: Feleğin yüksek, şanlı kişisi. 18/17

z.+ı gerdûn-şükûh: Ulu dünyanın şanlı kişisi. 130/52

z.+ı hümâyûn-peyker: Padişah yüzlü. 71/7

z.+ı kerem-kâr: Çömert kişi. 19/11

z.+ı kerem-perver: Çömertlik sahibi. 27/1

z.+ı kerem-ver: Kerem sahibi. 26/1

z.+ı pād-şâh-ı gūzîn: Seçkin padişahın şanı. 115/15

z.+ı Sikender-unvân: İskender unvanlı. 71/1

z.+a 15/10, 021/09, 095/06, 177/07, 266/05

z.+e 37/18

z.+ı 10/14, 010/29, 011/38, 012/13, 012/16, 016/08, 019/09, 019/16, 029/01, 064/10, 082/07, 094/38, 103/05, 110/02, 115/13, 119/02

z.+ın 12/15, 022/06, 029/17, 078/08, 083/05, 094/17, 098/03, 103/31, 129/09, 129/09, 319/04

z.+ına 17/41

zîb: Süs.

z. 169/4

z.+i der-i devlet-meâb: Devletin süslü kapısı. 15/19

z.+i dîbâce-i kitâb-ı himem: Gayret kitabının ön sözünün süsü. 115/16

z.+i dükkân: Dükkânın süsü. 3/57, 071/11, 136/09

z.+i evc-i ma'delet: Yüksek adaletin süsü. 14/17

z.+i gül-ü gülsitân: Gül bahçesinin süslü gülü. 3/45

z.+i mesned-i i'zâz: Saygı dayanağının süsü. 77/7

z.+i mesned-i Nûşîrevân: Adil Nuşirevan'ın süsü. 3/53

z.+i nigfn-dân: Yüzük kutusunun süsü. 190/2

z.+i sadr-ı dâverî: Hükümdarın yüreğinin süsü. 4/48

z.+i sadr-ı kâr-fermâyî: Mevki sahibinin yüreğinin süsü. 6/45

z.+ü fer: Süslü ve parlak. 27/10, 070/11, 119/05, 130/17

z.+ü şân: Süs ve şan. 16/13

z.+ü zînet: Süs ve bezek. 10/4, 039/18, 070/11, 106/10, 106/12, 278/08

z.+ü zîver 67/17, 129/07, 121/09

zîb-bahş: Süs bağışlayan.

z.+i mesned-i tâc-u kemer: Taç ve kemer dayanağının süsü. 117/1

zîb-efken: Süsü bozan.

z. 1/68

zîbâ: Süslü, yakışıklı, güzel.

z. 14/1, 014/27, 067/01, 067/08, 079/08, 079/18, 080/26, 081/13, 084/16, 085/05, 092/25, 093/13, 093/14, 094/21, 101/05, 103/19, 103/26, 106/11, 109/05, 115/34, 116/15, 251/05, 253/05, 311/04, 338/01

z.+yı Sultân Bâyezîd: Sultan Bayezid'in süsü. 111/4

z.+da 21/7

z.+nın 94/33

z.+sıdır 30/8

z.+ya 5/15

z.+yı 87/11

zîbâ-peyker: Süslü yüz.

z.+in 76/4

zîbende: Zinetli.

z. 4/50, 006/01, 006/23, 023/16, 130/20

zihâm: Kalabalık, sıkışık, darlık.

z. 195/4

zihî: Ne güzel, ne hoş, aferin, bravo.

z. 8/13, 008/13, 008/46, 009/06, 011/43, 015/32, 021/01, 022/02, 037/01, 037/02, 037/03, 062/13, 066/01, 069/10, 079/09, 079/10, 079/11, 080/18, 081/01, 081/07, 083/11, 083/11, 087/12, 088/01, 088/02, 094/28, 094/29, 094/29, 097/22, 098/09, 104/01, 104/02, 104/03, 112/13, 114/01, 115/35, 115/35, 116/12

zihu: Canlının duygu ve davranışlar dışındaki ruhsal süreç ve etkinliklerinin bütünlüğü.

z. 5/30

z.+i selîm: Doğru zihin, sağduyu. 4/14

z.+i vekkâd: Parlak zihin. 13/25

z.+i 1/46, 063/13

zîk: Darlık, sıkıntı.

z.+i maâş: Maişet derdi. 7/11

zıkr: Anma, söyleme, sözünü etme.
z. 3/14

z.+i celf: Açıktan zikir. 114/4

z.+i cemîl: Güzel zikir. 35/30

z.+i 114/3

z.+inin 3/13

zimâm: Kendi tarafını koruma, gözetme.
z. 9/10

zimmət: Üstünde olan şey.
z.+imde 6/30
z.+tir 87/4

zîn: Eyer.
z. 226/3, 248/04

zin-pûş: Eyer örtüsü.
z. 178/6

z.+ü rikâb: Eyer örtüsü ve üzengi. 266/2

zinde: Dinç, canlı, diri.
z. 9/15, 294/01

zînet: Süs, bezek.
z. 10/4, 011/41, 012/33, 091/04, 091/06, 098/08, 108/07, 319/03

z.+i sadr-ı bülend-i izz-ü şân: Ulu izzet ve şan sahibi kişinin süsü. 109/1

z.+i tâm: Tam zinet. 9/24

z.+ü fer: Zinet ve aydınlık. 11/48

z.+i 106/12, 278/08, 298/03, 321/03

z.+in 39/18

z.+le 70/11, 083/09, 085/03, 104/14, 106/10

z.+lerle 320/3

z.+tir 12/33

zînet-bahş: Süs bağışlayan.
z. 79/17

zînet-fezâ: Süs artıran.
z. 104/7, 295/01

zinhâr: Sakın, asla, olmasın!
z. 223/6, 307/05

z.+ı 1/36

zîr: Alt, aşağı.
z.+i bâl: Kanadın altı. 163/3

z.+i çerh-i nüḥ: Dokuz feleğin altı. 74/5

z.+i dest: El altı. 115/3

z.+i leb: Dudak altı. 163/5

z.+i leb-i hâmûş: Suskun dudağın altı.
214/4

z.+i nigîn: Yüzüğün altı. 2/39

z.+i rân: Oyluk altı. 1/52, 002/03

z.+i sâye-i kûh-ı vekâr: Vakar dağının gölgesinin altı. 4/34

z.+i sâye-i müjgân-ı çeşm-i mûr: Karıncanın kirpiğinin gölgesinin altı. 233/7

z.+i sâye-i şemşîr: Kılıcın gölgesinin altı.
244/1

z.+i ser: Başın altı. 216/1

z.+i tâk: Kemerin altı. 182/2

z.+ü bâlâ: Aşağı yukarı. 81/13, 094/36, 252/03

z.+ü bâlâ-yı sipîhr: Talihin altı ve üstü.
4/17

z.+ü bem-i hasret: Hasretin ince, kalın teli.
143/4

z.+ü zeber: Alt üst. 11/53, 100/06

z.+de 244/1

z.+i 94/36

z.+inde 80/16, 082/04

z.+ine 94/36

zîrâ: Çünkü, şundan dolayı.

- z.** 12/5, 014/06, 014/47, 017/09, 083/09, 086/04, 103/27, 121/07, 127/08, 147/04, 173/03
- zirve:** Doruk, tepe.
z.+i a'lâ: Yüksek tepe. 30/12
z.+i nâhîde: Venüsün tepesi. 7/29
- zişt:** Çirkin.
z.+i keder: Kederin çirkinliği. 129/1
- zişt-beden:** Çirkin bedenli.
z. 132/1
- zîver:** Süs.
z. 6/47, 121/09
z.+i dâmân-ı nikâb: Peçenin eteğinin süsü. 204/2
z.+i dîvân-ı devlet: Devlet divanının süsü. 62/10
z.+i hutbe: Hutbenin süsü. 38/8
z.+i milk-i cihân: Cihan mülkünün süsü. 63/9
z.+i silk-i emel: Emel yolunun süsü. 275/6
z.+i 4/1, 035/13, 035/17, 35/13, 035/17
z.+le 67/17
z.+sin 129/7
- zîver-bahş:** Süs bağışlayan.
z. 63/15
- ziyâ:** Işık, aydınlık.
z.+dan 114/5
z.+dır 18/10
- ziyâ-bahşâ:** Işık bahş eden.
z. 119/6
- ziyâd:** Fazlalık, çokluk.
z. 124/3, 129/03, 129/09, 129/09, 131/16
- ziyâde:** Çok, daha fazla.
z. 8/52, 082/17
- ziyâfet:** Konukları yemekli, eğlenceli ağırlama.
z.+tir 12/22
- ziyân:** Zarar.
z. 3/24, 005/51, 083/08, 253/05
- ziyâret:** Birini görmeye, biriyle görüşmeye gitme.
z. 108/7
z.+im 7/21
z.+le 89/6
- ziyc:** Yıldızların yörüngelerini gösteren cetvel.
z.+i hayâl: Hayal cetveli. 3/58
- zû-cesedeyn:** Aydınlık cesetler.
z. 21/24
- zû-fünûn:** Aydınlık fenler.
z.+i asr: Asrın aydınlık fenleri. 63/7
- zuhûr:** Ortaya çıkma, görünme.
z. 129/3, 137/03, 229/06, 298/04
z.+i hâlet: Hâllerin ortaya çıkması. 150/6
z.+i hat-ı sebz-fâm-ı jengâri: Bakır yeşili renkli hattın görünmesi. 359/1
z.+i lûtf-ı Mevlâ: Allah'ın lütfunun görünmesi. 6/15
z.+i mihr: Güneşin ortaya çıkması. 5/26
z.+un 20/9
z.+unda 6/6, 011/50
z.+undan 62/13
z.+unla 9/37
- zulm:** Haksızlık, eziyet.
z. 8/54
- zulmet:** Karanlık.
z. 225/4
z.+i 126/1
- zulmet-kede:** Zulmet yeri.
z.+i ebr 273/3

zulmet-: Eziyet etmek.

z.-ti 50/1

zûr: Kuvvet, güç.

z. 75/8

z.+1 **bâzû:** Kol kuvveti. 16/38

z.+1 **bâzû-yı celâdet:** Ululuk kolunun kuvveti. 17/21

z.+1 **bâzû-yı celâl-ü satvet:** Kızgınlık ve saldırma kolunun kuvveti. 117/6

z.+1 **bûse:** Öpücük gücü. 242/4

z.+1 **cûşîş-i tuğyân:** Taşkınlık coşkusunun kuvveti. 289/2

z.+1 **hayderî:** Arslan gücü. 4/23

z.+1 **satvet:** Saldırı gücü. 17/57

z.+1 **tîğ-u hancer:** Kılıç ve hançerin gücü. 68/2

zûrâ-zûr: Güce güç.

z. 117/6

zûbde: Bir şeyin en seçkin parçası, özet.

z.+1 **âdem:** 103/4

zûhd: Her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme.

z. 8/30

zûhhâd: Zahidler, çok aşırı sofular.

z.+a 195/1

Zühre: Çoban yıldızı, Venüs.

z. 277/5

z.+1 **şeker-hand:** Şeker gülüşlü Zühre. 121/19

z.+nin 4/25

zühre-şikâfe: Çoban yıldızı çalgıcı.

z. 180/3

zükâm: Nezle.

z.+ında 55/1

Zü'l-karneyn: Nebi adı.

z.+den 82/19

zül-men: Alçak adam.

z. 1/79

zülâl: Saf, tatlı su.

z. 118/8, 157/01, 285/01

z.+1 **lâ'l-i hatt-âverd:** Savaş hattının kanı. 216/3

z.+1 **mekrûmet:** Cömertlik suyu. 39/14

z.+1 **nûr:** Saf nur. 66/6

z.+1 **sâf:** Saf su. 99/7

z.+1 **sâf-ı tahkîk:** Hakiki saf su. 109/2

Züleyhâ: Hz. Yusuf'un refikası.

z. 267/4

zülûf: Şakaklardan sarkan saç lülesi.

z. 140/3, 173/05, 321/04

z.+1 **anber-rîz-i cânân:** Sevgilinin anber saçan zülfü. 36/4

z.+1 **arûsân:** Gelinlerin zülfü. 70/9

z.+1 **dırâz:** Uzun zülûf. 187/5

z.+1 **dil-ber:** Sevgili zülfü. 267/5

z.+1 **dütâ:** İki katlı zülûf. 142/4

z.+1 **gîrç-gîr:** 300/5

z.+1 **ham:** Eğri bükülmüş zülûf. 21/7, 211/02

z.+1 **havrâ:** Ahu gözlünün zülfü. 31/19

z.+1 **hûbân:** Sevgililerin zülfü. 311/2

z.+1 **muanber:** Güzel kokan zülûf. 156/3

z.+1 **nigâr:** Resmedilmiş zülûf. 205/1, 237/05

z.+1 **pür-çîn:** Toplu zülûf. 197/5

z.+1 **semen-sây:** Yaseminimsi zülûf. 263/5

z.+1 **siyâh:** Siyah zülûf. 210/1, 219/03, 315/02

z.+i siyeh-fâm: Siyah renkli zülûf. 166/1, 261/04

z.+i siyeh-kâr: Günaha giren zülûf. 228/3, 303/01

z.+i sünbül: Sünbül zülûf. 292/1, 322/05

z.+i zerd: Sarı zülûf. 165/3

z.+ü hat: Sevgilinin zülûf. 185/1, 185/01, 185/02, 185/03, 185/04, 185/05, 185/06, 185/07, 185/08, 185/09, 185/10, 185/11, 185/12, 185/13, 185/14, 185/15, 185/16, 185/17, 185/18, 185/19, 185/20, 185/21, 264/06

z.+ü külâh: Sivri zülûf. 268/1

z.+ü ruh: Yanağın zülûf. 285/4

z.+ü 134/3, 135/06, 137/02, 257/06, 310/04

z.+üme 8/24

z.+ün 124/3, 133/02, 153/02, 230/04, 238/04, 245/06, 310/05

z.+ünde 7/35, 125/01, 261/05, 276/01

z.+ünle 285/5

z.+ünü 179/3, 257/02, 302/01

z.+ünün 152/1

z. 8/14, 135/06, 148/01, 215/03

z.+ler 37/4

z.+si 14/17

zülfe-kâr: Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye hediye ettiği ucu çatalı kılıç.

z.+ı alf: Hz. Ali'nin Zülfe-kâr'ı. 3/20

zümre: Bölük, takım, cemaat, topluluk, sınıf.

z.+i a'câm: Acemler zümresi. 99/6

z.+i Bermekiyân: Bermekiyân'ın zümresi. 13/11

z.+i dervîşân: Dervişlerin zümresi. 16/10

z.+i şâirân: Şairlerin zümresi. 326/1

z.+i zülhâd: Zahidlerin zümresi. 195/1

z.+sin 91/5

z.+sinin 16/38

zümürüd: Zümürüt, pek yeşil.

z. 233/1

zümürüd-nigâr: Zümürüt yeşili resim.

z. 270/3

zünbûr: Eşek arısı.

z. 5/18, 252/01

zülfe: Küçük saçak, püskül.

Genel toplam

Toplam kelime : 18650

Kelime çeşiti : 18571

Madde başı : 7250

ANLAMI BULUNAMAYAN KELİMELER:

çeşim:	h.+1 nâle-i şeb-gîr: 201/5
c. 187/1	herâs:
düman:	h. 141/5
d. 3/26	h.+1 cân: 100/3
evvel-zuhûr:	h.+ından 33/2
e.+1 bâğ-1 sulb-i husrev-i devrân: 87/6	hızlân:
eylekeçni:	h. 36/21
e. 142/5	h.+e 37/38
ganc:	hoy:
g. 7/28	h. 134/2
g.+u delâl: 124/1	hoy-kerde:
gerden-nihâd:	h.+i 94/35
g.+e 11/37	hulzem:
gûy:	h.+de 79/5
g. 38/16	huten:
g.+1 felek: Gökyüzü, sema. 5/17	h. 1/6, 017/11, 031/05
g.+1 galtân: Yuvarlanıcı, yuvarlanan. 37/4	h.+imden 126/1
g.+1 kâkül: 241/1	huvarnak:
g.+1 micmer: Buhurdan, içinde tütsü yapılan kap. 1/29	h. 69/7
g.+1 zemîn: Yer, yeryüzü. 1/54, 031/05	imrûz:
g.+a 7/17, 014/01, 031/05	i.+u 247/6
g.+dur 4/6	invân:
gûy-rûbâ:	i.+ı 10/49, 114/07
g. 13/38	irfâz:
gül-benk:	i.+dan 99/5
g.+i izâr: 61/3	kabl-ennade:
gürre-meset:	k. 5/36
g. 154/5	kalâşet-pîşe:
harûs:	k. 229/2
h. 130/27	kâleb:
h.+1 169/2	k.+i fersûde: Yıpranmış, eskimiş. 151/4

kanzil:	m.+ı otâğ: Çadır yapanlar. 1/81
k. 189/3	m.+ı râyet: Sancak, bayrak. 3/18
kase-lî:	matlaa:
k.+si 117/6	m. 4/18
kaşmer:	ma'zelet:
k. 11/6	m. 117/8
kenâd:	medânî:
k. 172/4	m. 23/19
ketan:	megâzî-pîşe:
k. 3/72, 254/02	m. 12/28
k'id:	mehâsib:
k. 77/9	m.+i çerh: 21/8
kikindin:	mehbat:
k. 142/5	m.+i envâr-ı yezdânî: 12/10
kirişme:	meknet:
k. 7/35, 008/09, 174/01, 182/08, 205/03	m.+i nutk-u zebân: 99/11
k.+si 156/2	mekrûmet-giyşin:
kirişme-sâz:	m. 80/12
k. 271/3	melten:
kucâst:	m. 1/35
k. 7/26	memâs:
kut-kul:	m. 130/37
k.+ün 232/4	mensûc:
kutâs:	m.+ı dil-keş: 79/15
k. 185/17	mezerkeş:
lesen:	m. 4/15, 062/09, 106/07
l. 1/49	m.+i 3/57
mahmûz:	mihakk:
m. 102/3	m.+i nakd-i âşık: 216/4
mâlik-ımsâb:	mirfîh:
m. 92/6	m. 13/22, 135/11
mancuk:	m.+de 14/31
m.+ı 5/21	m.+in 30/22, 188/03

mîrvâfid:	p. 1/41
m.+i 2/46	
mu'n:	p. 1/29
m.+e 12/39, 12/39	
muttarib:	p.+a 122/11
m. 229/4	
mûlkehu:	p. 177/1
m. 115/1	
müveşşah:	p.+in 161/4
m. 19/15	
nâ-ber:	p.+i 31/4
n. 82/15	
nâ-sûhan-ver-misrâ':	p. 106/3
n.+i mevzûn: 159/2	
nâdir-berâber:	p.+i hâl-i dil-i bîmâr: 149/1
n.+den 229/7	
nâdire-zâd:	p. 1/30, 251/05
n.+ır 13/41	
nâhîd-sitân:	r. 14/20
n. 71/10	
nân-behâ:	r. 186/3
n. 270/2	
neşfb:	r. 277/1
n.+ü ferâz: 130/18, 174/03	
nükte-pîrâyî:	r.+ü riyâ: 206/2
n. 6/17	
öktâ:	r. 306/1
ö. 14/18	
pençe-zen:	r. 127/3
p. 17/27	
penhâ:	r. 331/1
p.+sıdır 30/14	
peşen:	r.+i ahterân: 5/31

r.+ı sîm-sîmâ: 6/39	santûr:
rübûdegi:	s. 322/4
r.+ı şâh-bâz: 174/4	sâpâş:
rûknâ:	s. 81/15
r. 14/43	sâtûr:
rûm-horde:	s. 264/2
r. 5/34	sebâb:
rûsn:	s.+ımsın 15/17
r.+ı dîger: 2/35	sehâh:
rûtbe-res:	s.+ın 77/4
r.+ı âh-ı saht-i dil: 269/2	semmâh:
sabk:	s.+ı hâtem-masrafâ: 2/37
s. 10/24	serahs:
sadrâ:	s. 63/10
s. 8/48, 014/28, 026/11, 032/07, 041/01	sıtl:
sahere:	s.+ı dil-keş: 153/2
s. 126/4	siyeh-zânû:
sahın-tırâz:	s.+ıy kilk: 228/5, 266/05
s.+ı çemen: 269/1	sûrîn:
sâhib-ayârân:	s. 60/1, 145/01, 330/01
s. 189/4	şârsû:
sâhib-dilân:	ş.+ya 131/6
s.+ı ışk: 114/1	şekker-hand:
sakır:	ş. 305/4
s. 11/18, 011/18	şem:
sâkız:	ş.+ı serahs: 6
s.+ı 287/3	şema'dân:
sakızlı:	ş. 2/6
s.+dır 146/2, 146/03	şemâme:
sân:	ş.+ı 11/34
s.+ı u çi: 7/36	şemmûr:
sanem-hâne:	ş.+una 310/4
s.+ı ferhâr: 151/3	şemsîr:

ş.+i bürrâne: 37/8	t. 233/2
şeng:	tiy:
ş. 130/14, 327/01	t.+i nigâh: 305/2
şikened:	toli:
ş. 1/72	t. 14/18
şîr-dilâ:	tôp:
ş. 11/40	t.+unu 74/6
şode:	tûfi:
ş. 221/1	t.+i 241/5
şûh-mekâl:	tû'run:
ş.+indendir 151/5	t. 37/14
şûhte:	tûz:
ş.+dir 247/5	t.+i kemân: 3/42
şünûd:	tüsemmâ:
ş.+i 3/5	t. 40/1
ş.+e 259/7	vâfak:
tâbfîb:	v.+a 1/31
t. 159/4	vekf:
taşî:	v.+i murabba': 10/13
t.+ye 185/9	vesâdemi:
ta'ma:	v. 7/2
t.+sın 3/39	vesîku't-tarh:
tapân:	v. 5/45
t. 240/4	yâsız:
tebdîd:	y. 72/1
t. 67/11	za'm:
tenek-hûs:	z.+ımca 6/35
t.+undan 239/1	zengibâr:
terâviş:	z.+â 185/8

ÖZ GEÇMİŞ

1974 yılında Yuvacık'ta doğan Firdes AKAR, İlk ve Orta öğrenimini İzmit'te tamamladı. 1995 yılında SAÜ Fen - Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazandı. 1999 yılında mezun olduğu bölümünde aynı yıl yüksek lisansa başladı. Bir yıl İzmit Ulugazi İlköğretim Okulu'nda görev yaptıktan sonra SAÜ'ye okutman olarak girdi. Halen Yalova Dershanesi'nde Türkçe öğretmenliği yapmakta olan Firdes AKAR evli; bir çocuk annesidir.

